per epiſcopum electis quam ipſe epiſcopus apprehendit: ⁊ titius per ſuum executorem ſibi illam conferri fecit. queritur cui debeatur dubiū queſtionis facit clauſula anteferri. potiſſime: quia vnio videtur collata in tempus vacationis: omne autem quod confertur in tempus mortis alterius quam illius qui conſecuturus eſt commodum videtur cōditionale. ff. de conditio. ⁊ demonſtra. l. a teſtatore. et ibi no. ante conditionis autē exiſtentiaꝫ epiſcopus ius non habet ſaltem in re: dici ergo poterit epiſcopus expectās cum igitur conditione pendente ſuperuenerit habens clauſulam anteferri. per quam fuit fortior illo. facit. C. qui po. in pig. ha. l. licet debet igitur illi anteferri: vt verbum ſonat. facit libr. vj. de reſcrip. ſi pro te. ⁊ qꝺ ibi no. in. iiij. glo. ⁊ hoc eodem titulo capitulo penultimo. ⁊ de conceſ. preben. autoritate. ⁊ cle. eodem titu. de conceſ. preben. c. vno. j. Reſpon. Sed contrarium eſt verum de his rationibus. facta gratia epiſcopo: nec perſonalis fuit: nec beneficialis quarū quelibet morte epiſcopi finiretur. hec autem eſt perpetua data non perſone: ſed dignitati: ⁊ menſe que non moritur. de reſcrip. ſi gratioſe. lib. vj. nec deſinit niſi per caſum aduerſe fortune cuius ratio habenda non eſt. ff. qui ⁊ a q̄. ma. l. iulianus. clauſula autem anteferri beneficiales gratias afficit ⁊ ſibi ſimiles. facit. ff. de vi. tri. ⁊ oleo lega. l. vlti. §. fi. ſed conceſſa menſe in multis eſt diſſimilis ⁊ maior pro quo facit extra de reſcrip. ſedes. de procu. qui ad agendum. li. vj. ⁊ clemen. eo. titu. nō poteſt. maioritas auteꝫ ⁊ diſſimilitudo patet in his: quia illa perpetua iſta temporalis illa fauorabilis prouidēs indigentie: hec ambitioſa ⁊ odioſa. item illa ꝑ modum proprietatis applicat eccleſias iſta per moduꝫ beneficij. facit ad hoc vltimum. de eo qui mit. in poſſeſ. eum qui. li. vj. abſit ergo quod hunc caſum reſpiciat clauſula anteferri. ⁊ negatur quod primo dicebatur vnionem fuiſſe conditionaleꝫ: quia quod ibi de vacatione eccleſiarum dicitur non ſuſpendit vnionem per Papam factaꝫ quo ad ſuum eſſe: ſed ſolum ad effectum perceptionis fructuum propter quē fiebat quo ad quos etiaꝫ non fuit conditio: ſed dies. vel fuit conditio habēs ſe ſolum ad eſſe. que proprie naturam conditionis non habet. ff. de cōditio. ⁊ demonſtratio. l. nam ⁊ ſi cum maior. ⁊ de noua. ſi pupillus. §. lex fuit igitur demonſtratio temporis quo ad effectum quantum ad fructus erat habitura de facto ſic. ff. de colla. bo. l. pretor. in prin. ius nouū non conferens: ſed iam collatum exprimens. facit. ff. de dote prele. cuꝫ quis vxori. §. vlti. ⁊ de dona. inter vi. ⁊ vxo. cum hic ſtatus. §. ſi autem. ⁊ ſi omnino velis ꝙ ſit conditio. erat tamen talis que neceſſario ⁊ tacite inerat: ⁊ hec expreſſa non reddunt actum conditionalem. ff. de cōdi. ⁊ demonſtratio. l. conditiones extrinſecus. de lega. j. l. iij. ſaltem enim morte oportebat illas vacare ⁊ fiebāt ſine preiudicio tunc rectorum. extra de dona. conſultationibus. per quod terminatuꝫ eſt rectores neceſſario ad illas non vocandos in cle. de rebus eccle. non alie. ſi vna. ex his concluditur quod neceſſario ⁊ tacite inerant vt predixi. Itē oportet fateri quod vacante illa eccleſia vnita ſi vis dare concurſum menſe ⁊ impetranti ſunt tamen diuerſi. quia quo ad menſam operatur vacatio tranſlationem proprietatis in ipſam quo ad titium operari poſſit illud ſibi debitum priuſquaꝫ conferatur. de conceſſio. preben. c. finali. libro ſexto. c. cum autem. concurrunt ſuum ⁊ debitū ſuum prefertur. ff. de pecu. l. depoſiti. j. ⁊ ij. Reſpon. ⁊ l. ex facto. §. plane. ⁊ ibi no. in. j. gl. vltra hec impetrauit titius ad collationē epiſcopi. iſta eccleſia ꝑ vnionem factam per Papam qui vniuit non mandauit vniri ceſſauit eſſe in collatione epiſcopi. ac etiam in diſpoſitione cum Papa iam diſpoſuerit ⁊ ſi de mente ſucceſſoris qui gratiam fecit titio perq̇ramus: nullus ſane mentis diceret qꝺ fuerit ipſius intentio clauſulam anteferri. ad ſic per predeceſſorem vnitam referre. facit de reſcrip. ſi propter lib. vj. ⁊ c. quāuis. ex his concluditur pro menſa epiſcopi contra impetrātem: ⁊ eſt ad prius dicta reſpōſuꝫ. per predicta ſit expeditum cōtra impetrantem: ⁊ eſt ad prius dicta reſponſum. per predicta ſit expeditum quod queritur de permutatione quam feciſſet rector viuens. qꝺ etiam ſonabant verba que ſcripſeram eodem titulo de rerū permuta. c. vno. libro. vj. ſuper Glo. quid ſi loquēdo de dignitate extincta poſt primaꝫ vacationem quod intelligo etiam ſi ab ignorantibus fieret: talis veritas tacita qua expreſſa ⁊c. de reſcript. ſuper litteris. ⁊ de priuileg. dudum. fortius ſi a ſcientibus altero vel vtroqꝫ ex contrario ſequeretur abſurdum. quod vnio per ſucceſſiuas permutationes. ff. de minor. ſed vbi perpetuo poſſet eſſe inutilis. facit. ff. de vſufruc. l. ſi vſuffructus legatus ⁊ fieret vnio ludubrio de elec. commiſſa. §. porro. lib. vj. facit bū lex que vult rem ſubiectam reſtitutioni alienari non poſſe. C. communia de lega. l. vlti. §. ſed quia noſtra. De ſecunda parte rubrice ſcilicet de dignitatibus eſt videndum. fuit de facto dubitatum an cuſtos vel ſacriſta eccleſie collegiate habens ex officio dare vel dari facere diſtributiones his qui interſunt horis. ⁊ ſubtrahere his qui non interſunt habens cum tali dignitate eccleſiam parrochialeꝫ: tenēs hec duo poſt decre. ioānis execrabilis an icideret in illā facit dubiū: q: decre. illa in

cio quod nobis debetur. inſtitu. de act. in princi. ac per eas ius non acquiritur in beneficio[a]. ſed ſolum ad officium executoris imploran. vt. ff. de reli. ⁊ ſump. fu. ſi quis ſepulchrum. in princi. vnde implorando executoris officium. Sic conci. li. LIBELLUS. Co. vobis domino. h. executore mihi a domino papa deputato. propo. ego. t. pauper clericus cōtra. p. procur. talis epiſcopi nomine ei⁹. qꝺ cuꝫ talis papa ſibi ſcripſiſſet: vt de beneficio cōpetenti in aliqua eccleſiarum ſue dyo. mihi proui-

ſui fine declarat illa officia curata q̇b⁹ cōpetit ſuſpēdere. ſed iſtud eſt tale. q: ſuſpēdit a ꝑceptiōe p̄bēde vel portiōis q̄ debebat̄. ġ inciderat: cauiloſa eſt hec aſſertio. nec eſt iſtādū in iſta. abſit eñ qꝺ tale non ſoluere cadat in nomē ſuſpēſionis de offō nō dabit̄. ſꝫ nec cadit in ſuſpēſionē a bñficio. itē nec a fructibus bñficij. taliter eniꝫ ſuſpenſi inhabilitatem habent ad illos. nec facerent illos ſuos ſi illos caperēt ſed iſte non eſt ſuſpenſus. nec inhabilis. ſed ſibi non datur illud modicum quod pro die vel hora reciperet ſic aliud eſt arma alienare quam vnuꝫ ex armis. ff. de re milita. qui commeatus §. primo. talis ergo ſubtractio in nomen ſuſpenſionis cadere non poteſt. quia alias eadem die eſſe poſſet pluries ſuſpenſus. ⁊ non ſuſpenſus. vt ſi fuiſſet matutino non in prima vel miſſa. ſed fuiſſet in hora tertie ⁊ ſexte non none in veſperis non completorio. item ſuſpenſus egeret abſolutione qua iſte non indiget plus dico dato ꝙ per ſententiaꝫ epiſcopi vel ſtatuti iſte non ſolueret redditus vere ſic ſuſpenſo a beneficio. vel eius fructibus iſtud non ſoluere non caderet in ſuſpenſionē. ſed eſſet miniſteriuꝫ vel executio ſuſpenſionis illius. ad predicta facit ff. ſi quis omiſ. cauſa teſtamen. l. quamuis. non proſequitur pars hereditatis in vna re intelligitur. item nec proprie ſinguli lapides domus ſunt pars domus. ff. de vſuca. eum qui edes. in prin. ⁊ ibi redditur ratio. videmus qꝺ camerarij prelatorum ⁊ principum ſubtrahunt familiaribus prandium ferculum vel humum. hoc tamen non attribuitur cure vel ſuſpenſioni. ſed eſt quedam ſubtractio.

¶ Super maioritate dignitatum in eccleſia Taurini. dedi conſilium prepoſituram eſſe poſt epiſcopum maiorem archydiaconatu. non obſtante qꝺ archydiaconus ſede vacante gerit vices epiſcopi hoc ſcripſi ſuper decre. pe. de offic. lega. lib. vj. ſuper glo. aduerte. ¶ Secundum etiam conſiliuꝫ ibi ſcripſi. quod dedi de ꝑpoſitura teragonenſi. quod hec intelligeretur curata quo ad predictam decre. execrabilis. pro eo quod ſede vacāte gerat vices archiepiſcopi ibi vide. ⁊ quia ibi ſcripſi me vltra rationes ibi ſcriptas etiam alia habuiſſe motiua. illa nunc exprimam. vnum id quod ſcripſi poſt Innoc. ⁊ hoſtien. eo. titu. cum non ignores. in glo. vnus. ergo circa finem. ⁊ in decre. de multa. eo. titu. in glo. ſciendum ad finem. vbi poſt eos dixi. qꝺ ad eſſe dignitatis vel cure requiritur. qꝺ ſit perpetua. vt ſit locus ipſi decre. de multa. idem dixi. vbi ſupra de decre. licet canon. per clemen. vnicam. de offi. vica. ideꝫ dico in caſu decre. is cui de elec. ⁊ de ſup. neg. prelato. eccleſie. li. vj. ad principale dictum bene facit finis predicte conſtitutiōis execrabilis dicens conſtitutionem locum habere in eccleſijs curatis. quarum cura non exercetur per vicarios perpetuos. quod ſatis oſtendit qꝺ temporale exercitium cure non abdicat curam ab eo cuius vice exercetur. nec illam attribuit illi quo ad tempus illam exercet ⁊ hoc regulare in quolibet alterius vices gerente. ff. de offi. eius cui mā. eſt iur. l. j. §. qui mandatam. ⁊ l. ſi pretor. ⁊ vide quod not. de offi. delega. ſuper queſtionum. §. porro. in princip. cōcluditur qꝺ incorporalia. ⁊ iura ſunt apud vnum ⁊ illorum exercitium apud alium. ff. pro ſoci. l. iij. vbi de hoc in prima gloſ. bene facit de preben. mandatum. j. Reſpon. libr. vj. ſic eſt videre qꝺ vnus quandoqꝫ habet ius vtendi ⁊ fruendi. alter habet facultatem percipiendorum fructuum. patet hoc. ff. de iure do. ſi vſuſfructus. ⁊ ſolu. matrimo. l. vſufructu. differt enim vſuffructus a fructu. ff. de euictio. l. vacce. ſimile contingit in filiofami. herede inſtituto ab extraneo qui adeundo heres eſt. ⁊ commodum immediate tranſit ad patrem. patet primum. ff. de lega. j. cum filio. ⁊ l. a filio. ſecundum patet ff. de acquiren. heredita. l. placet multum. facit ad predicta quod habetur in declarationibus ſuper illa decre. factis per ipſum Papam Ioan. vbi inter cetera querebatur de archipreſbyteris dyoceſis bituricen. qui viſitant vice archiepiſcopi: ⁊ mortuo archiepiſcopo extinctum eſt ipſorum officium ⁊ capitulum committit quibus placet. ⁊ creato archiepiſcopo ceſſat officium deputatorum per capitulum. ⁊ committit quibus placet. ⁊ committit nouus archiepiſcopus et declaratum eſt qꝺ ipſa conſtitutio que de viſitandi iure loquitur. hos non tangit declarationes illas habui tempore Pape Ioan. non tamen illas vidi ſub bulla. tamen iuridice ſunt. Tertio ſuper eadem glo. queſtionem tractaui. de duabus dignitatibus eccleſie cathedralis. inſolidum vel coniunctim ſic maioribus poſt epiſcopū. quod neutra apparet maior altera an vtraqꝫ vel neutra cadat in poteſtatem legati. ⁊ tenui quod neutra.

ADDE Verſi. proponitur. qꝺ primā queſtio. reprobat Roma. conſilio. ccccxvij. ⁊ adde. q. Oldra. conſilio. ccxxij. vbi latius inuenies relata per Ioan. andre. conſilio. clvij. ⁊ ſimiliter verſicu. Secundum etiam conſilium adde Oldra. conſilio. cij. incipiente. Statutum eſt in eccleſia terachoneñ. ⁊ q. de clerico imperito. vide latius per Alexan. poſt Barto. in. l. cum quid ſi cer. petatur.

a s I quis igitur in benefi. de hoc in. §. preal. ſ̄. de ac. vel pe. qui pe. in prin. vbi dixi iura noua ad hoc.

deret. eo id facere non curante ad talē abbatem litteras obtinui: vt eum ſuper his monere deberet verū eo monito huiuſmodi obaudiente ad vos litteras obtinui executorias. vt mandatū apoſtolicum exequi deberetis: quare peto per vos eū mihi cogi iuxta formā mādati apoſtolici ꝓuidere. extra ꝺ reſcri. ex inſinuatione. ⁊ c. conſtitutus. de preben. cum teneamur. 2 ¶ † Qꝺ ſi agit̄ ſuꝑ canonicatu: ⁊ preben. ſic ꝯci. li. LIB. Corā ⁊c. Vt ſupra: vſqꝫ: talis epi: iunge ⁊ capituli: nomine ipſorum: qꝺ cum talis papa: eis ſuis dederit litteris in mandatis: vt me reciperent in canonicum ⁊ in fratrem: ⁊ preben. ſi qua tunc vacabat vel quāprimum vacare contingeret mihi conferrent ⁊ aſſignarent eis hoc facere non curātibus. al̄s monitorias ad eos duxi ſuper hoc impetrandas. verum eis huiuſmodi litteris minime parentibus ad vos duxi executorias obtinendas. quare peto ſecundum mandati tenorem apoſtolici ad vos directi. dictos epiſcopū. ⁊ caplm̄ per vos cōpelli: vt me recipiant in canonicum ⁊ in fratrem: ⁊ preben. ſi qua vacat alioquin quāprimum vacare contigerit: mihi conferant ⁊ aſſignēt. hoc ꝓbatur in pre. §. ſuper actionibus. verſi. ſed qualiter. dic vt ibi: vel non petat capitulum ad hoc condemnari: ſed ſe recipiendum. ⁊ ſibi prouidendum eſſe pronunciari. ideꝫ tamen eſt effectus: quod dic vt in pre. verſi. ſed qualiter. in his autem ſufficeret littera apoſtolica pro libello: vt diceret peto mihi prouideri ſecundum tenorem apoſtolici mandati. quod dic: vt ſupra de libel. conceptio. §. nunc dicendum. ver. vj. vtile tamen eſt libellum offerri. 3 ¶ † Quod ſi beneficiū de quo mandatum erat tibi prouideri. alij ſit collatum. ſic conci. LIBELLUS. Coram ⁊c. vt ſupra proxi. vſqꝫ aſſignarent. iunge decernens irritū ⁊ inane quicquid de prebenda. vacante ſeu vacatura quam ſue collationi reſeruabat. ducerent faciende ipſi talem preben. poſt huiuſmodi mandatum receptuꝫ vacantem. alij de facto in eluſionem mandati apoſtolici contulerunt. quare peto eos per vos cogi. quod me recipiant in canonicum et in fratrem: et dictaꝫ prebendam cum iuribus et pertinentijs ſuis et fructibus inde perceptis mihi conferri ⁊ aſſignari extra de p̄bē. dilect⁹ fili⁹. extra de iure pa. cū dilect⁹.

REſtat videre de libel. qui corā ſuperiore formantur puta corā auditorib⁹ palatij domini Pape: vel coraꝫ iudicibus delega. poſt quā cauſe per appellationē vel alio mō ad ſuperioreꝫ deuolute ſunt quamuis de hoc dictū ſit ſupra de appella. §. fin. ſic ergo poteſt libel. concipi[a]. 1 ¶ † LIBELLUS. Coram ⁊c. dico ⁊ propo. ꝯtra. p. cū a priore. ⁊ caplo talis eccleſie autoritate apoſto. receptus fuerim in canonicum eiuſdem eccle. ⁊ in fratrem. ⁊ poſt receptionem huiuſmodi talis p̄ben. per mortem vel per reſignationeꝫ talis ibi vacauerit. eadem mihi extitit per talem meum executorem collata ⁊ in eius iuriumqꝫ ſuorum fui corporalem poſſeſſionem inductus. verum idem. p. collationi mihi facte indebite ⁊ contra iuſtitiam ſe opponens ſuper prebende ⁊ pertinentiarum eius poſſeſſione me de facto cum de iure non poſſit moleſtat nec permittit me illius pacifica poſſeſſiōe gaudere quare peto per vos declarari ⁊ decerni dictam preben. ad me pertinere de iur. ⁊ dictum. p. compeſci a mea turbatione ⁊ inquietatione ſibi ſuper prebēda ⁊ moleſtatione perpetuum ſilentium imponendo cum nullum ius habeat in eadem eumqꝫ mihi condemnari ad reſtitutioneꝫ fructuum de ipſa prebenda ꝑceptorꝫ: ⁊ qui ꝑcipi potuerūt. peto etiā dāna ⁊ expēſas. ex̄ de ꝯſti. cū. M. extra ꝺ reſti. ſpo. grauis extra de iur. pat. cū dilectus. de prebē. relatum. Vel ſic. LIBELLUS. Coram vobis ⁊c. propo. cōtra. p. quod cum talis ad quem de antiqua ⁊ approbata conſuetudine ſpectat collatio prebendarum in tali eccleſia. prebendam mihi nuper per mortem talis vacantem mihi pietatis intuitu liberaliter cōtuliſſet. et etiam aſſignaſſet. idem quod mihi vellet ſtallum in choro ⁊ locum in capitulo. ac alia ad canonicatum ſpectantia aſſignare. ⁊ inueſtituram cōferre dictus. p. prefatum locum in choro et ſtallum in capitulo de facto ſolum occupans ⁊ inuadens. ⁊ mihi indebite ſe opponens. me non permiſit corporalem premiſſorum poſſeſſionem nanciſci. vel eam obtinere. quare peto eum a predictis loco. ⁊ prebēda. ac alijs in preiudiciuꝫ mei occupatis. ſententialiter amoueri. et amouendum fore decerni. ⁊ ſuper p̄dictis p̄bēda oppoſitione. ⁊ alijs ⁊ eorꝫ quolibet ſibi ꝑpetuū ſilentiū imponi. ⁊ ſibi inhibi ne ſe mihi opponat neqꝫ non impediat quominus valeam predicte prebende et pertinentiarum eius poſſeſſionem nanciſci ⁊ tenere: pacifice ⁊ quiete: cum nullum ius habeat in eiſdem. peto etiam in poſſeſſionem dicte prebende ⁊ aliorum ad canonicam pertinentiaꝫ me induci. et inductum defendi: ipſamqꝫ prebendam ⁊ que circa eam pro me legitime acta ſunt. per vos autoritate apoſtolica confirmari ⁊ eam de iur. ad me b pertinere. ſententialiter decerni ⁊ declarari. peto etiam fructus ⁊c. 2 ¶ † Vel ſic.[b] LIB. Coram ⁊c. proponit capitulum talis eccleſie contra. p. qui ſe dicit ad nos litteras apoſtolicas impetraſſe ſuper ſua receptione in canonicum noſtre eccleſie. ⁊ in fratrem. quod cum de fide ipſarum litterarum propter ſtilli ⁊ forme qualitatem veriſimiliter dubitetur. ac tempore date ipſarum ſuper receptione plurium vltra numerum prebendas ibidem expectantium noſtra eccleſia foret grauata. de quibus in dictis litteris mentio non fiebat. ideo nec facto nec verbo receptus a nobis extitit. idem tamen ambitionem rationi ⁊ iuſtitie preferens pro canonico dicte ſe gerit eccleſie. in canonicatu ipſo indebite ſe ius habere p̄tendens in anime ſue periculum ⁊ ſcandalum plurimorum ac in noſtram ⁊ noſtre eccleſie preiudicium ⁊ grauamen. quare petimus eundem per vos compeſci et compeſcendum fore decerni. ne deinceps pro canonico dicte eccleſie ſe gerat. ſuper iure canonicatus dicte eccleſie ſibi perpetuum ſilentium imponendo. cum nullum ſibi ius competat in eadem petat etiam expenſas ⁊c. Vel ſic.[c] vbi non eſt in eccleſia certus numerus canonicorum. 3 ¶ † LIB. Coram ⁊c. propo. contra talem epiſcopum. ⁊ capituluꝫ talis eccleſie: ⁊ contra ſingulos de ca. qui ſe opponunt vel ſua crediderint intereſſe: vel contra legitimam perſonam pro eis interuenientem quod talis Papa mihi canonicatum dicte eccleſie contulit ⁊ de eo me per ſuum annuluꝫ inueſtiuit. mandans me recipi in canonicum ⁊ in fratrem de communibus ꝓuentibus ipſius eccleſie. portionem mihi ſicut vni ex alijs canonicis dicte eccleſie. ⁊ ſtallum in choro. ⁊ locum in capitulo aſſignari certis ſuper hoc executoribus deputatis. verum dictis executorib⁹ ſtallum ⁊ locum mihi aſſignātibus. ⁊ monentibus dictos epiſcopū ⁊ caplm: ⁊ tales ⁊ tales canonicos vt me in canonicum reciperent ⁊ in fratrem. portionē qꝫ congruam mihi ſicut vni ex alijs canonicis de cōmunibus prouentibus aſſignarent. ipſi id indebite facere recuſarunt quare executores eos nominatiꝫ excommunicationis vinculo innodarunt. quam ſententiam damnabiliter contēnentes. ſic ligati diuina celebrare. vel verius prophanare vſu ſacrilego preſumpſerunt. ⁊ adhuc preſumunt in animarum ſuarum periculum. ⁊ ſcandalum populi. ac mei preiudicium ⁊ grauamen. quare peto proceſſum dictorꝫ executores per veſtram ſnīam ꝯfirmari. ⁊ p̄dictos canonica pena puniri: peto etiam dictum canonicatum cum plenitudine iuris canonici ad me ſpectare per veſtram ſententiam declarari: ⁊ portionem que de omnibus prouentibus mihi debetur. mihi ſicut vni ex alijs canonicis adiudicari. eiſqꝫ ſententialiter iniungi. vt me recipiant in canonicum ⁊ in fratrem. ⁊ ſicut vnum ex alijs canonicis fraterna ⁊ ſpirituali caritate pertractent. peto etiam expenſas ⁊c. extra. eo. dilectus filius. ⁊ de his que fiūt a ma. par. ca. ex ore. vel ſic[d]. 4 ¶ † LIB. Coram. ⁊c. propono contra. p. quod cum ſanctiſſimus pater papa. talis R. ſuis dediſſet litteris in mandatis. vt me in tali eccleſia per ſe vel per alium in canonicum faceret recipi ⁊ in fratrem mihiqꝫ de prebenda ſi qua tunc ibi vacat. vel quam primo vacare contingeret prouideret. idē. R. eos monuit. vt me reciperet in canonicū

a REſtat videre li. ꝯci. libellos qui ſequūt̄ nō ex ſcriptis libellariorū ſꝫ a practica curie. ſ. corā ſe vel alijs exhibitos recepit actor q: nō ꝑmiſit vt cōiter cōſueuit ſuꝑ quo libelli forment̄ in ſingulis. iō ſupplebo ⁊ eſt prim⁹ ꝯ eū qui inquietat receptū autoritate ap̄lica cui per ſuū executoreꝫ collata fuerit p̄bēda vacans et ſit duplex ꝯcluſio. prima pro actore. ſcd̄a cōtra reū ⁊ hec eſt duplex prima ī vti poſſi. ſcd̄a ī fructib⁹ dānis ⁊ expēſis vl' ſic ꝯ eū q̇ impedit in apprehendēdo poſſeſſionē canonicatus ⁊ p̄bende ꝓuiſe ꝑ ordinariū ad quē ſpectat ⁊ ē quadruplex cōcluſio. ij. ibi peto etiam. iij. ibi ip̄aꝫ quoqꝫ. iiij ibi patet.

b ¶ Vel ſic. ꝯ eū q̇ ꝑ lr̄as ſurrepticias dicēs ſibi canonicatū ⁊ p̄bendam deberi inquietat eccleſiā concluſio plana.

c ¶ Vel ſic. ꝯ p̄latū ⁊ capitulū eccl'ie nō habētis numerū qui nō recipiūt eū pro quo papa ſcripſit nec timēt vel ſeruāt ꝓceſſus executorꝫ ⁊ ſit duplex ꝯcluſio ⁊ quelibet bimēbris.

d ¶ Vel ſic. ꝯ eū q̇ p̄bendā mihi debitā ꝯ executorꝫ meorꝫ inhibitionē ⁊ reſeruationē ⁊ decretū occupat ſit triplex ꝯcluſio j. in petitorio ꝓ me ⁊ ꝯ eū. ij. in poſſeſſorio cōtra eū ⁊ ꝓ me. iij. in fructib⁹ ⁊ expenſis.

Archivo Histórico Rosario

⁊ in fratrem.inſuper inhibens eiſdem ne pꝛebendā ſi qua tūc in dicta eccleſia vacabat.vel quam pꝛimo ibi vacare contingeret.quam collationi ſue autoꝛitate apoſtolica reſeruabat.alicui conferrent. cū de ipa mihi iuxta mandatum apoſtolicum intenderet pꝛouideret.⁊ decernens irritum ⁊c.verum me in canonicum.⁊ in fratrem pꝛedicta autoꝛitate recepto talis pꝛebenda in ipſa vacauit taliter eccleſia que mihi de iure debetur.ſed idem.p.ſuper ea mihi indebite ſe opponit.⁊ me contra iuſtitiam impedit ⁊ moleſtat.quominus dictam pꝛebendam eiuſqꝫ poſſeſſionem pacificam aſſequi valeam libere ⁊ habere quamuis nullum ius habeat in eadem ipſam illicite occupando.⁊ occupatam in anime ſue periculum ⁊ meum pꝛeiudicium detinendo.quare peto dictam pꝛebendam cum iuribus ⁊ pertinentijs ſuis.⁊ omni cauſa mihi adiudicari.⁊ eam ad me de iure pertinere per veſtram ſententiam declarari ⁊ decerni.dictūqꝫ.p.a dicta oppoſitione impedimento ⁊ moleſtatione compeſci.⁊ ei ſuper pꝛebenda ⁊ iuribus ſuis perpetuum ſilentium imponi cum nullum ius habeat in eadem.peto etiam eum a poſſeſſione dicte pꝛebēde per vos ſententialiter amoueri.⁊ me in eius poſſeſſionem induci. ⁊ inductum defendi. Item peto
5 fructus ⁊ expenſas ⁊c. Vel ſic.[a] ¶ † LIB. Coꝛaꝫ
a ⁊c.pꝛopono contra epiſcopum ⁊ capitulum talis eccleſie:quod cuꝫ talis papa.vel legatus tali dediſſet ſuis literis in mandatis.vt me in canonicum et in fratrem dicte eccleſie recipi faceret. ⁊ de pꝛebenda quācito ad id ſe facultas offerret mihi pꝛouideret: idem executoꝛ eos iuxtam foꝛmaꝫ mandati ſibi traditi monuit.vt me ⁊c.vt ſupꝛa pꝛoxime.vſqꝫ irritum ⁊c.iunge.verum eis contumaciter eius monitis parere recuſantibus:tanquam filij inobedientie ⁊ in hoc rebellibus et contradictoꝛibus exiſtentibus.idem in eoꝛum ſingulos excommunicationis.ac in capitulum interdicti ſententias exigente iuſtitia ꝓmulgauit.quare peto per vos eiſdem ſententialiter pꝛecipi et iniungi.vt me recipiant in canonicum et
b in fratrem [b].⁊ per ſententiam veſtram declarari ⁊ decerni mihi pꝛouideri debere de pꝛebenda ſi qua vacat.vel quampꝛimum ad id obtulerit ſe facultas et eos ad id ſententialiter condemnari .peto etiam decerni pꝛefatas excommunicationis ⁊ interdicti ſententias vſqꝫ ad ſatiſfactionem condignam debere inuiolabiliter obſeruari.⁊ ſuper conditione ſua perpetuum ſilentium imponi.peto etiam expenſas ⁊c.
6 Vel ſic[c].LIB.¶ † Coꝛam ⁊c.ago contra.p. ⁊ di
c co ꝙ olim talis legatus publice ſtatuit quod nullꝰ in tali dyoceſi ſimul duo beneficia obtineret . quod ſi faceret.excommunicationis vinculo ſit aſtrictus. verum idem.p.poſt dictum ſtatutum illud non ignorans exiſtēs canonicus ⁊ pꝛepoſitus eccleſie ſancti Petri eiuſdem dyoce.canonicatum . ⁊ pꝛebendam ac archidyaconatum talis eccleſie ſibi conferri pꝛocurauerit.⁊ vna cum pꝛioꝛibus beneficijs de facto retinere pꝛeſumpſerit.quare peto eum a canonicatu ⁊ pꝛebenda.⁊ archid.ſententialiter amoueri. ⁊ eidem ſuper ipſis perpetuum ſilentium imponi. cum nullum ius habeat in eiſdem.extra de cōceſ. pꝛebē. litteras.⁊.c.nulla. extra de eta.⁊ qualita.cum bone. extra de cleri.excommunica.poſtulaſti.ſed videtur eſſe in eius optione quod malit.retinere:vt extra de pꝛeben.referente.tamen ſi vtrunqꝫ retinere contendit ⁊ litē conteſtetur.vtroqꝫ carebit.eo.titu.de multa.
7 ¶ † Item no.ꝙ imperatoꝛ habet pꝛiuilegiuꝫ qd̄ ego vidi bullatū.quod in qualibet eccleſia alamanie poſſit facere vnum recipi . vnde in hoc articulo
d coꝛam me ſic libellus conceptus fuit[d].LIB.Coꝛaꝫ ⁊c.pꝛopo.contra.p.quod cum ad pꝛimitias pꝛecum ſereniſſimi pꝛincipis domini.R. regis romanoꝛum receptus fuerim in canonicum ⁊ in fratrem in tali eccleſia.poſt hanc meam receptionem in eadem eccleſia talis pꝛebenda taliter vacauit.que mihi de iure debetur.veruꝫ dictus.p.mihi ſuper ea de facto queſtionem mouet falſo aſſerens eā ad ſe ſpectare.vnde peto per vos domine auditoꝛ dictam p̄bendam mihi aſſignari:⁊ eam ad me de iure ſpectare ſententialr̄ declarari.⁊ me in poſſeſſionem ipſius mitti:⁊ mittendum foꝛe decerni ac miſſum defendi et ſuper ea eidem. p. perpetuum ſilentium imponi cum nullum ius habeat in eadem.extra de teſti.dilecto.de pꝛeben.dilectus filius.g.ij.de cōceſ. pꝛeben.
e c.fina.Vel ſic[e].LIB.¶ † Coꝛam vobis ⁊c. pꝛopo.cōtra talem epiſcopum qui ſine titulo ad ſacros oꝛdines me pꝛomouit quod ipſe ſepe a me requiſitus mihi pꝛouidere recuſat in competenti beneficio de quo congrue valeam ſuſtentari ne cogar
f inuituperium eccleſiaſtici miniſterij mendicare [f] quare peto eum ad hoc per vos cogi.⁊ cogendum per veſtram ſententiam declarari.extra de etate ⁊ qualita. cum contingat.extra de pꝛebendis.epiſcopus. ⁊ capitulo cum ſecundum et capitulo tuis. alios etiam libellos in hac materia foꝛmare poteris : pꝛout iura ſub hoc titulo poſita te docebunt et iunge hoc quod nota.ſupꝛa de electione.§.pꝛimo. verſiculo ſi aūt electus. ¶ Circa pn̄tem materiā vide qd̄ no. ſupꝛa de actio.ſeu petitione.§.ſuper.ac.

De clerico egrotāte vel debilitato miniſtrante.[g]

g Sic foꝛma li.LIB.Co.⁊c.ꝓpo. contra. p. rectoꝛem talis eccleſie qd̄ ipſe diuino iudicio eſt lepꝛe moꝛbo reſperſus . vnde tantus erroꝛ in populo ipſius eccleſie oꝛitur. ꝙ non poteſt vlterius ſine graui ſcandalo tolerari. quare peto eum ab adminiſtrationis officio remoueri extra .e.
a tua nos [a].et.c.ſeq.alios foꝛma. vt ſupꝛa de coꝛ. viciatis.pꝛelatus autem non remouetur pꝛopter lepꝛam:ſed ei datur coadiutoꝛ. et ſic intelligunt quidam.e.ti.de rectoꝛibus.ad quod facit.viij.q. j. pōtifices.et.c.j.

b De inſtitutioni. Rubrica

Ita poteſt hic li. conci. LIB. Coꝛam ⁊c. pꝛopo.ego.t. archid. ferioleti in eccleſia narboñ. nomine dicti archidyaconatus.cōtra venerabilem patrem dominum. m.dei gratia archiepiſcopum narboñ.ꝙ cū inſtitutio perſonarum in eccleſijs dicti archidyaconatus va. ad me de antiqua conſuetudine ⁊ appꝛobata de cuius contrario memoꝛia non exiſtit.ratione dicti archidyaconatus pertineat.dictus dominus archiepiſcopus mihi ſuper illo iure inſtituendi cōtrouerſiā facit:licet indebite aſſerēs ad ſe talia pertinere: q̄ꝑuis nullum ius habeat in eiſdem.vnde peto ius inſtituendi ad me ſpectare per veſtram ſententiam decerni et declarari et illud mihi adiudicari.⁊ ſibi ſuper hoc perpetuum ſilentium imponi.extra.e.c.p.extra de offi.archidya.vt noſtrum extra de pꝛeben.re-
c ferente. lxiij. diſtin. ſi in plebibus[c]. Vel ſic.LIB. Coꝛam vobis tali delegato.pꝛopono ego. h. ſindicus ⁊ pꝛocuratoꝛ cleri ciuitatis ⁊ dyo.biterreñ. nomine ipſoꝛum.contra veñ. patrem.m.epiſcopum biterreñ.ꝙ licet tam in ciuitate q̄ꝫ in dyoce. biterreñ. ſint q̄ꝫ plures viri pꝛobi.litterati.honeſti.⁊ in ſacris oꝛdinibus conſtituti. ipſe tamen illis ſpꝛetis in eccleſijs pꝛefate ciuitatis et dyoce.aliarum dyoce.clericos ignotos pueros ſiquidem et ſcientie litteralis expertes. quibus nec moꝛū honeſtas ſuffragatur.quinimmo diſſoluta infamia refragantur inſtituere non foꝛmidat quamuis pluries ſuper his extiterit requiſitus.non attendens. ¶ Quod habere debet quiſque fructum ſue militie in eccleſia in qua ſuam tranſegit etatē:vt.lxj.di.nullus.ſicqꝫ ſit vt nōnulli ex eis cogātur ſe negociationibus immiſcere ac in cleri oppꝛobꝛium mēdicare.⁊ vere poſſint pſal-
d lere hereditas noſtra verſa eſt ad alienos[d] quare peto nomine pꝛedictoꝛum per vos dictum epiſcopum ſuper his canonice caſtigari.peto etiam ipſum cogi et cogendum foꝛe decerni. vt deinceps clericos pꝛefate dio.in eiſdem eccleſijs cum eos vocare contigerit.inſtituere non poſtponat.cum digni ⁊ idonei reperti fuerint in eadem ⁊ eum ad id ſententialiter cōdemnari.lxx.di.c.j.extra.e.ad decoꝛem.lxxj.diſt.hoꝛtamur.xciij.diſtinctio.diaconi. verſic.indicat extra de cleri.peregri.c.vlti.C.de epiſ. ⁊ cleri.in eccleſijs. extra de cleri.coniuga.Joannes.et.c.pe.de vita et honeſtate cleri.c.fina. ¶ Vel pōt agi coꝛam concilio pꝛouinciali:⁊ tunc concludetur ſic. quare peto eum iuxta ſtatutum lat.conci.a collatiōe beneficio- c
roꝛum ſuſpendi.⁊ per vos eidem perſonam idoneam que ipſius defectum in beneficioꝛum collationibus ſupplere valeat ſurrogari.extra de pꝛeben.graue. ¶ Contra intruſum autem conci.vt.ſ.de electione §.j.ver.contra intruſum.

e De ↄceſſiōe p̄bende. Ru.[e]

a ¶ Vel ſic contra pꝛelatum ⁊ capitulum qui ad mandatum executoꝛiū pape vel legati non recipiūt in canonicum impetrantem . ⁊ ſit pꝛima concluſio ſuper canonicatu.ij.ſuper pꝛebēda.iij.ſuꝑ ꝓceſſu.vltima ꝑꝫ.

b ¶ Et in fratrē.hoc non vꝫ bene dictum.nam per ſuperius narrata videtur qd̄ executoꝛ iſtius fuerit datus ad compellendum quo ad canonicatum ſed h̄ quo ad pꝛebendam fuerit pꝛouiſoꝛ hoc poſito nō ꝓcederet libellus petēs receptionē que ꝓpꝛie eſt collatio fieri per excōmunicatos ſuper quo vide quod ſcripſi.e.ti. pꝛo illoꝛum ſuper fineꝫ pe. gloſ. hoc ergo cāu executoꝛ ſolū haberet aggrauare ꝓceſſus donec illi abſoluerentur p̄ſtita pꝛiꝰ cautione d̄ parēdo ⁊ poſtea conferent. talis etiā fuit foꝛma ī decre.tibi qui in pꝛin. d̄ reſcrip. li.vj. vt ibi ſcripſi in pꝛin.ſi autē mandatū ad executoꝛē intelligeretꝛ de receptione facti.qꝛ papa ↄtulerat tunc ꝓcedit libellus . vt dixi ſuꝑ gl.p̄dicta vbi oīo videas

c ¶ Vel ſic ꝯ eū q̄ ꝯ ſtatutuꝫ legati eſt pluralis in ipſiꝰ dio. ⁊ vnica eſt concluſio.

d ¶ Fuit ꝑ.ſic receptum qui petit pꝛebendam vacantē ꝑ ſe cōcludēs in petitoꝛio ⁊ poſſeſſoꝛio adipiſcēde ⁊ aduerte quod iſtō pꝛiuilegiū de q̄ etiā ſcripſi in decre.is cui.eo.ti.lib.vj.imperatoꝛi non dat collationē.ſed poteſtatem faciendi recipi.vn̄ ſolent dici tales recepti ad pꝛimarias p̄ces imperatoꝛis . ſuꝑ his vide.ſ.delegato.§.nūc tractemus.v̄.ſed nunq̄d legatus ⁊ qd̄ ibi dixi vbi etiam de regibus francie ⁊ anglie.qui vendicant ſibi in quibuſdam eccleſijs vacantibus collationē beneficioꝝ ad illas ſpectantium.Et illo tempoꝛe etiam tempoꝛalia illarum eccleſiarum recipiūt ad manus ſuas.⁊ circa hoc pꝛouidit.gg.x.in cōcilio generali ꝯ hoc de nouo vſurpantes ⁊ contra abutentes q̄bus hoc cōpetit ab antiquo de elec.gn̄ali.lib.vj.de hoc aūt iure ↄferendi nil ibi ꝓuidit:qd̄ aūt ipſi reges in h̄ antiquo iure ſint defendendi ſcripſi poſt Io.mo. vltra ſcripta per eū h̄.eo.ti.c.j.li.vj.ſuꝑ glo.nil dixit vbi tractatꝛ an ipa decre.ij. locū habeat in talibus beneficijs ſi vacant in curia.

e ¶ Vel ſic.contra oꝛdinanteꝫ ad ſacros ſine titulo decretales quas h̄ finis allegat pꝛobant qd̄ libellus.facit ad tituluꝫ iſtū.an aūt iſte libellus ꝓcedat ꝯ ꝓpꝛium ep̄m qui oꝛdinationem cōmiſit diſtingue.vt.eo. ti.ſi ep̄s.li.vj.⁊ an hoc petere poſſit oꝛdinatus qui renūciauit huic iuri fuit qd̄ venerea.lxxiij.quā ibi vide in vlti.glo.

f ¶ Mendicare.putauit actoꝛ per hoc includi qd̄ dicit finis decr.ep̄s j.allegate.ſed ego id expꝛimerem in libello.

¶ Bald.De pꝛebendis. Rubrica.

Littera apoſtolica ſufficit pꝛo libello vt v̄ ibi gratia ſindico peto mihi pꝛouideri ſm̄ tenoꝛem reſcripti apoſtolici cautius tū eſt foꝛmare libellum explicite.in.§.ſiquis ergo.vide.ſ.de li.cōcep.§.littera.⁊.ſ.de ac.ſeu.pe.§.ſi.g.

¶ Imperatoꝛ hꝫ pꝛiuilegiū qd̄ in qualibet eccleſia alamanie pōt facere recipi vnum canonicū ver. itē no.ꝙ imperatoꝛ.B.

g ¶ De clerico egrotāte ⁊ debilitato. Rubri.

¶ Vide ſummiſtas.⁊ vide ꝙ Rubrica habꝫ duas ꝑtes de clerico egro.et debilitato. vnicus libellus h̄ poſitus reſpicit pꝛimā ꝑtem de ſecunda ponit aliū libellū ſ.de coꝛꝑe vici. vt.j.dꝛ. in quo aūt hec rubrica differat ab illa ibi ſcripſi in decre. j. ſuꝑ vlti. glo.cōqueruntur aūt clerici ꝙ hi duo libelli ſunt ꝯ eos et nullus ꝓ eis ꝓ quibus vt ſatiſfiat pꝛime ⁊ vltime decretali libellos foꝛmemus. ⁊ eſt pꝛimus. Coꝛā vobis.LI.⁊c.ꝓponit.a.ꝓcuratoꝛ.B. canonicis talis pleb.ꝙ ipe.b.a.kalendis Maij ⁊ ab inde citra fuit tali infirmitate grauatus ꝓpter quā ſeruire non potuit. nec adhuc pōt in diuinis officijs ⁊ hoꝛis canonicis ſue eccleſie pꝛelibate qua de cauſa C.plebanus vel p̄latus ipſius ſubtraxit eidē ꝓuentus ⁊ redditus quos d̄ pꝛebenda vel poꝛtione ſibi debita ac deuictualibus vel quotidianis diſtributionibus debebat recipe nec ſoluebat nec ſoluere voluit hucuſqꝫ requiſitus.quare peto per vos pꝛonūciari ⁊ declarari debere ſingula pꝛedicta eidem.b.deberi tam pꝛo tempoꝛe pꝛeterito quam futuro infirmitate durante.ipſumqꝫ.C.compelli ad retenta ⁊ ſubtracta ſoluenda.⁊ ad ea que in futurum obuenerint caſu durante ſibi integraliter perſoluenda.licet autem in perſonam ꝓcuratoꝛis libellum foꝛmauerim ſi tamen infirmitas que ſeruitium eccleſie impedit non impediret ipſum iudici pꝛeſentari in ſui poſſet perſona foꝛmare.hec omnia patent in decre.j.⁊ decre.finali.facilis eſt libellus.is enim cuius intereſt dicet ſic.LIB.Coꝛam ⁊c.pꝛopono. b. archid.bo.moꝛbum paraliticum incurriſſe ⁊ perdidiſſe loquelam.queritur cum in pꝛeceptis diſpoſitionibus coꝛrectionibus ſententijs ⁊ ſimilibus illi officio neceſſaria ſit loquela peto ſibi per vos coadiutoꝛem dari per quem quod in ipſo deficit ſuppleatur.Summam autem de coadiutoꝛibus ⁊ ipſoꝛum officio ibi vide. Hic quero pꝛopter ius nouum tractans de coadiutoꝛe epiſcopi impediti perpetuo an quando epiſcopus coadiutoꝛem aſſumit de conſilio ⁊ aſſenſu capituli de neceſſitate debeant eſſe epiſcopus ⁊ capitulum ſimul . ⁊ de hoc tractatu habere audiui caſum de facto dubitatum fuiſſe cum epiſcopo cecato

deberet coadiutoꝛ ſibi per ip̄m aſſumi de pꝛedicto conſilio ⁊ aſſenſu. ⁊ cum textus requirat hec duo videtꝛ neceſſario requiri ipſoꝝ ſimul p̄ſentia al's mutua ⁊ ↄgrua deliberatio nō occurrit inter abſentes vt pꝫ extra de arbi.cū olim.⁊.ff.e.ti.de arbi.ſi in tres.in fine.honeſtū eſſet ꝙ in tali caſu capitulum adeſſet ep̄o.ſꝫ ſi ſit ep̄i ſpālis ꝓcuratoꝛ. ⁊ ad id cuꝫ capitulo videretur ſufficere plus qꝛ ⁊ ſi neuter adeſſet ſatis eſſet qd̄ appareret de cōſilio ⁊ conſenſu capituli . vtile etiā eſſet ſic inſtrumentum dictari.ſ.qd̄ conſulunt et aſſentiunt talem vel tales aſſumi.facit clementi.de conceſ.p̄ben.c. vno.§.pe. ⁊ qd̄ ibi no.gl.ſumme vtilis.et.ff. d̄ fideiuſſo. nomina.⁊ d̄ he.tu. l.ij.vbi poſtulare ⁊ noīare tutoꝛem dꝛ qui ꝓ aliuꝫ nominat ⁊.ff.quādo appel.ſit.l.j.§.ſolent.ibi magis enī conſiliuꝫ p̄ſes dediſſe videtꝛ ⁊c.⁊ facit.l. diues.ff. d̄ tut. ⁊ cu. datis ab his.item in ſecundo caſu qn̄ epiſcopus eſt demens non expꝛimitur qd̄ aliquem tractatum teneatꝛ facere capitulum ad qd̄ ſolum ſpectat datio.multominus cum ad vtrūqꝫ ſuo modo tractatus.ergo cum neceſſarius non ſit in electione ep̄i dummodo ſeruentur foꝛme concil.quapꝛopter multominus requiritur in coadiutoꝛe dando cuius etiam offm̄ eſt tempoꝛale.honeſtum tū eſſet in his ⁊ ſimilibus ſolennem tractatum pꝛemittere:neceſſarius tū non eſt niſi in caſibus expꝛeſſis de rebus ec.non alie.lib.vj.dudum.⁊.e.li.de offi.oꝛdi.q̄uis.ſed quid ſi pꝛimo caſu capitulum non vult ep̄o conſentire.nūquid ep̄s coadiutoꝛem poſt debitam requiſitionem ſibi aſſumere poterit.dic ꝙ non.datio enī iſta eſt de maioꝛibus reſeruatis ꝑ.pape vt ibi in pꝛinci. quam papa permittit ep̄o ⁊ capitulo certo modo qui ſi ſeruari non poteſt requiratur a papa ſicut in caſu conuerſo quando epiſcopus contradicit capitulo.quid ergo tunc ſiet ep̄s ſenex vel cecus vel ſil's per ſe ⁊ ſuum vicarium reget eccleſiam.ſic etiam regit quando eſt demens donec papa ꝓuideat.vtilitas ergo conſtitutionis fuit grādis valde maxime quo ad eccleſias remotas.vt in textu qd̄ ea ſeruata poſſet ſine pape requiſitione cum ipſius autoꝛitate haberi coadiutoꝛ ſic ſe ⁊ eccleſiā impediunt male agunt. ADDE de ep̄o ſenio vel moꝛbo impedito qui aſſumit coadiutoꝛem Old.ↄſi.xliiij.

a Sic foꝛma.LI.tua nos vide qd̄ ibi no.in glo.ij.⁊ quod ſuꝑ ea dixi ibi.⁊.c.j.

b ¶ De inſtitutionibus. Rubrica.

¶ Ad ſummiſtas recurre roſ.loco de quo.ſ.dixi.ſ.Rubrica.iij.ibi.in pꝛin. aliquid de hoc tractat.habemus duo noua iura ī vj. que non vidit actoꝛ.Nouiter dubium eſt ſi inductio in poſſeſſionē beneficij vacantis facta per oꝛdinarium vel delegatum ad quem ſpectat collatio habeat vim inſtitutiōis vel collationis.⁊ facit ad q̄onem quā ſcripſi.ſ.de act.⁊ peti.§.ſuꝑ actionibus.ſuper v̄.pe.ad affirmatiuā facit qd̄ facto appellatꝛ de appel.dilecti.ij.⁊ veniant ibi no.⁊ facto renunciatꝛ collationi de his que ſi.a ma.par.ca.ex oꝛe ſic ⁊ facto fieri potuit. vt ſic in faciendo ⁊ diſſoluendo ſit paritas extra de reg.iur.c.j.item pōderanda eſt in his voluntas dantis ⁊ recipientis.de verbo.ſig. in his ver.ↄſiderantes.item poſſeſſionis appꝛehenſio eſt finis ad quem ſit collatio cum ſine illa non competat ius adminiſtrandi ſm̄ Inno. vbi ſcripſi de ↄceſ.pꝛeben.ꝓpoſuit.in pꝛin.Item bene facit clemen.de conceſ.p̄ben.c.vno.v̄.qd̄ etiā ad negatiuam collationi fiende nō poſſeſſioni tradēde p̄fixum eſt tp̄s a iure de conceſ.p̄ben.ca.ſecundo.Item foꝛtiter obſtat decre.eccleſia.j.de elec.Item decre.ab eo.de ap.li.vj.Item hec vt diuerſa ad diuerſos ſpectare poſſunt.vt not.eodem titulo . autoꝛitate ex quo infertur quod vnum non eſt reliquum. Item compo. in decre.tranſmiſſum.de elect.vbi ſcripſi in glo. poſtq̄ꝫ ver.no.ex pꝛedictis compo.dicit ꝙ vno modo ſumitur inueſtitura quando nulla electione cōfirmatione.vel collatione p̄cedente ſit inueſtitura. que habꝫ vim collationis dummodo inueſtiens conferendi habeat ptātem ⁊ ſic ſm̄ eum noſtra q̄ſtio eſt ſoluta nil tū allegat . iuuari tū pōt h̄ dictum. qꝛ iſta ſunt eiuſdē generis. ⁊ ſic facile functionē accipiunt.⁊ facile fungitꝛ vnuꝫ ꝓ reliquo.ff.ſi cer. pe.l.ij. in pꝛin. ibi.ſꝫ ibidē genus.nā ſi aliud genus ⁊c.bn̄ facit de offic.leg. c.j.ī ſi.li. vj.ad materiaꝫ facit qd̄ not.de elec. cuꝫ nobis olim in glo. pe. ⁊ qd̄ ſuper ea dixi. ADDE Oldra.ↄſi.cxliij.latius Ro.cōſil. cccxvij.

c Ita poteſt hic cōci. ſi in plebibus de hoc capitulo vide qd̄ ibi no.et qd̄ dixi in pꝛe. decre.pe.ſuper vlti.gloſ.

d ¶ Ad alienos Hiero.vult.al's treñ.vbi in pꝛin.

e ¶ De conceſſione p̄bende vel eccleſie non vacantis. Rubrica.

¶ Vide qd̄ dixi ſuper rubꝛica de clerico nō reſidē.⁊ iura ſexti.⁊ clemētinarū huius tituli ſumme expedientia fuerūt ad multoꝝ dubioꝝ deciſionē.Et ſciendū eſt ꝙ libellus tertius ⁊ ſequētes nō videntꝛ cōuenire rubꝛice.ſꝫ locādi erāt ſub titulo de p̄bendis defendendo tū actoꝛē pꝛopter decre.ij.ij.rū.eo.ti.Itē pꝛima qd̄ in regula is qui tacet.conuenit huic titulo.itē conuenit qd̄ Io.de deo.xxiiij.li. j. de clauſula amoto illicito poſſeſſoꝛe quā vide h̄.e.ti.cū nr̄is ſuꝑ gl.pe.Eſt ſciendū ꝙ oliꝫ romani pontifices raro faciebāt grās bn̄ficiales.vn̄ in volumine decretoꝝ non fatigamur in his inceperūt demū illas dare.tū curialr̄ pꝛimo rogando demum p̄cipiendo ⁊ executoꝛes dando.nec facile grauabat vnus Papa eccleſiaꝫ niſi de vno.vnde ponebat clauſulam ſi ꝓ alio nō ſcripſimus vel equipollentē.patent iſta de reſcriptis conſtitutus. ⁊.c. capitulum.⁊.c.ex inſinuatione cū tribus ſequētibꝰ ꝓcedente tp̄e a pꝛincipio facte ſunt gratie.datis executoꝛibus.pꝫ de p̄ben. pꝛo illoꝝ . ⁊.c. dilectus.ij.⁊.iij.⁊ hoc.eo.ti.ꝓpoſuit demum tp̄e Inno.iiij.dabatꝛ impetranti beneficium acceptandi.eo.ti.qꝛ cūctis.li.vj. ad qd̄ foꝛtificandū addita eſt.⁊ poſtea clauſula mēſis cum inhibitione ⁊ decreto vt ibi no. in pꝛima glo.⁊ terminatū eſt in clemē.e.ti.c.vno de ipſius clauſule effectu.⁊ qn̄ incipiat menſis ille currere.⁊ ibi extra glo.quandoqꝫ recitaui ſuccincte queſtionem de pluribus expectantibus in eccleſia cum beneficio acceptandi.j.menſem an omnes ſimul an diuiſim quiſqꝫ habeant illum menſem quē nunc:qꝛ huic titulo ipſius clauſule inuētoꝛi optime congruit plenius ꝓſequendo ad ꝑtem qd̄ oēs habeant vnum ſolū mēſem inducitꝛ damnoſa ⁊ periculoſa diuina beneficioꝝ vacatio.extra.e. ti.c.ij.§.j.de ap.oblate.ad finem ⁊ cōcurrunt multa ſil'ia.ſcd̄o videtꝛ caſus decre.vl.in ſi.de ↄſue.li.vj.cum ibi notatis in glo.pe.vbi quātūcūqꝫ ſit canonici optare valentes gradatim oēs hn̄t ſolos.xx.dies quos haberet etiā vnus ſolus ſi ſolus acceptare poſſet.tertio etiā videtꝛ caſus p̄dicte cle.Vincen.e.tit.in ſi.cū enī ibi dicatꝛ menſem currere a tēpoꝛe quo vacatio publice eſt nota.tu q̄ dicis qd̄ quilibet habeat menſem erit dare qd̄ ſcd̄o in gradu curret menſis nec a tp̄e noticie vacationis:ſed pꝛimo menſe finito vel pꝛius cito de repudiatione pꝛimi ſic in tertio impetranti currere incipit poſt duos menſes vel vt ſupꝛa ⁊ ſic de reliquis ⁊ hoc eſſet manifeſte contra verba ⁊ mentem clemen.pꝛedicte.Quarto inducitur.ff.de adulterijs.l.ij.§.ſi.cum.l.iiij.e.tit.in pꝛin. nam licet maritus in accuſatione adulterij pꝛeferatur patri: qꝛ ꝓpenſioꝛi iure ⁊ maioꝛi doloꝛe executurus creditur:tamen tp̄s ſimul currit ſibi ⁊ patri.ad ideȝ inducitur.C.de legitimis here.l.ſciant qui.vbi omnibus qui vocantur ad ſucceſſionem pupilli ſimul currere videtur annus quo perdunt ius ſucceſſionis pupilli ſi moꝛtuo patre.ꝭ.illum non petiuerunt ſibi dari tutoꝛem.⁊ ille in pupillari etate moꝛiatur. In cōtrarium inducuntur verba litterarum papaliuȝ.quibus ſcribit pꝛo beneficio alteri non debito.ſecundo autem impetranti non eſt debitum niſi labatur menſis datus pꝛimo vel alias appareat pꝛimuȝ repudiaſſe quod ſufficit.licet tempus non ſit lapſum.C.qui admit. ad bonoꝝ poſſeſ.l.fina.inſtit.de bono.poſſeſ.§.penul. extra de locato. potuit de ap.ab.e.lib.vj.vel illum moꝛtuum eſſe.ff.de ſuc.edi.l.j.§.intra. quo iure ergo puniretur ex lapſu menſis qui non fecit quod facere non pōt contra regulam imputari.de regu.iur.lib.vj.cum concoꝛ. huic ꝯuenit quod dicitur de clauſula quod ſi non omnes quod duo pꝛocedere non poſſunt niſi pꝛius appareat de impotentia collegę. de offic. leg. pꝛudentiam.in pꝛincip.non currat ergo tempus pꝛo actu non facto ei qui facere non poteſt.ff.de iudi.l.ij.in omnibus.C.de an.ex.l.j.§. vltimo.bñ facit.ff.de bo.lib.cū filius.§.cū fili⁹. Itē videmus qđ equitas iudicialis dat terminos ſucceſſiue.patet in decre.licet de pꝛoba.verſi. quia tamen.⁊ verſi.indulto ex tunc altero menſe. ⁊c. vbi vnus menſis datus fuit vni parti.⁊ alius menſis alteri:cui etiam conuenit de teſti. pꝛeſentium.lib.vj.verſicu.teſtes.⁊ verſi.ſe.in eligentibus ⁊ conferentibus beneficia videmus quod idem terminus ſecundi gradus non cōfunditur in pꝛimo.eo.tit.c. ij. de electio.ne pꝛo defectu. Item in pꝛeeligentibus qui ⁊ acceptantes dici poſſunt patet hoc in decre.ſi plurib⁹ de pꝛeben.lib.vj.⁊ in extraua. Joannis ſuſcepti.circa medium. ¶ Ex pꝛedictis poteſt foꝛmari hec regula quod quotiens aliqui non eiuſdem oꝛdinis ⁊ gradus vocantur ad aliquid cum tempoꝛis limitatione intelliguntur ſucceſſiue vocati:ita quod tempoꝛa non currunt.ſed quiſqȝ gradus ſuum habet terminuȝ.vt hic ſiue a lege ſiue ab homine pꝛefixus ſit terminus.pꝛimum patet ex ſuperioꝛibus.ff.de bono.poſſ. ſi plures gradus.⁊.C.qui admit.ad bono.poſſeſ.l.quamdiu.⁊ inſtitu. de bono.poſſeſ.§.fina.ſecundum patet.ff.de iure deli.l.penul. melius ff.de acquiren.heredi.quamdiu inſtitutus.⁊ facit ad pꝛedicta eodem titu.quia diuerſitateȝ.nec iuuat ſi dicas quod poterit ius ſuum ſaluare ſecundus acceptando pꝛimo menſe. quia aut acceptabit pure aut ſub conditione.pꝛimo caſu non valet.dictum eſt.quia non eſt ſibi debitum nec liberum.de pꝛeben.ſi tibi abſenti.libꝛ. vj. inſpiciendus eſt enim in his pꝛimus gradus.bene facit. ff. de vent.inſpi.l.j.§.pe. ⁊ facit de lega.ij.ſi quis ſeruum.§.certam.⁊.C.de edic.diui adri.l.j.ſecūdo caſu etiam non valet acceptatio que non recipit conditionem que id ſuſpendat ſicut nec optio.ſed certus legitimus actus de quibus. ff.đ regu.iur.actus ⁊ in regula actus.lib.vj.⁊.e.lib.de elect.c. ij.⁊ facit qđ poſt Innocen.ſcripſi de reſcrip.in noſtra.poſt pꝛincip.nec valet dicere quod in caſu quo pꝛimus pꝛimo menſe non acceptat conualeſcet acceptatio facta in menſe pꝛimo quod eſt falſum.cum acceptatio pꝛopter ineptitudinem ſue foꝛme nulla ⁊ in totum viciata. vt dicit pꝛe.l. actus conualeſcere non poſſet.vt in regula non firmantur lib.vj. Iteȝ dato quod id verum eſſet non concludit hic quod menſis pꝛimus pꝛopter ea currat ſecundo ad faciendum acceptationem.que ex alieno pēderet arbitrio.bene facit.ff.quis oꝛ.in bono.poſſeſ.ſerue.l. fi.concluditur ergo menſem ſecundi impetrantis non currere cum menſe pꝛimi ne ſequatur abſurdum quod pꝛius ſit ſibi pꝛeſcriptum quam debitum.bene facit.ff.de vſucap.l.iuſto erroꝛe.§.ſi cum apud hoſtes ⁊ aperte patet.C.de pꝛeſcrip.xxx.vel.xl.anno.cū notiſſimi.§.illud.⁊.§.in his etiam. Item conſtat ꝙ contra debitum in diem vel ſub conditione nō pꝛeſcribitur anteq̄ per aduentum diei vel conditionis peti poſſit. vnde non pꝛeſcribitur coniugi durante matrimonio niſi interim eueniret caſus quo peti poſſet vt viri inopia.vt ibi ⁊.C.de iure dot.in rebus §.fin. Item licet annus qui datur filio ꝑ vnde liberi.lapſus ſit: habet ſcđm per vnde agnati.qui ſibi nō currit niſi quo agnatis fuerit delata poſſeſ.ff.de ſucceſ.edic.l.j.§.ſed videndum.⁊ dicit lex abſurdum foꝛe diem pꝛecurrere anteq̄ extitat is qui debet accipere.ff.de condi. ⁊ demon.ſi in diem.ad idem.ff.qui.mo.vſufru.amit.⁊.l.j.§.j.⁊ quemadmo. ſer.amit.l.ſi patreȝ.de ſtip.ſeruo.l.ſi ſeruus hereditarius.recitaui vbi ſ̄.quod dominus Stephanus dicens pꝛonunciatum in curia per coadiutoꝛes ſuos pꝛo ⁊ contra relinquebat hoc diſputationi ſi ſecunda pars que minus habet dubitatiōis ſiue iniquitatis pꝛeeligatur quaȝ ⁊ ego licet vt dubiam pꝛeeligo addito quod.j.dicaȝ.mihi reſtat reſpōdere ad contraria.⁊ ad pꝛimum reſpondeo quod eam inchoauit hec clauſula non erat periculum diutine vocationis: quia abſtinebant romani pontifices a grauandis eccleſijs.vt dixi in pꝛincip.⁊ dato qđ hodie ſcribant pꝛo plurib⁹ non tamen veriſimiliter pꝛo tot quod plus tranſeat de tempoꝛe quam ſit tempus quo tradere poſſunt collatoꝛes oꝛdinarij.eod.ti.c.ij.quod ergo licet oꝛdinario liceat ⁊ pape. Iteȝ ⁊ ſi excederet paratum eſt remedium quod beneficio ſeruiatur de ipſius fructibus.de ap.peruenit.ij.de elect.nemo.lib.vj. Ad decre. vlti. de conſuetu.reſpondetur quod ibi vnicus terminus ſtatuitur vni.ſcilicet capitulo vel collegio.⁊ licet plures ſint in illo vnicum eſt coꝛpus ſicut eſt etiam in pluribus heredibus vnius ex pluribus ſocijs vel municipibus.ff.de fideiuſ.l.moꝛtuo .hic autem perſone omnino diuerſe ⁊ impetrationes diuerſe ⁊ diuerſarum tempoꝛa omnino diuerſa.nō mirum igitur ſi ius in his diuerſum.iuxta no.de condi.cum omnes. Ad clementi.eo.titu.reſpondetur quod bene determinat quando menſis incipiat curſum ſuum vni impetranti.de vlterioꝛibus non expꝛimit. vnde ſi bene ponderas verſiculum.ſecus autem in decre.pꝛedicta .totus loquitur in ſingulari.⁊ ſic de vnico impetrante quare non concludit quod allegatur.facit de diuoꝛ.gaudemus ibi nec dixit vxoꝛibus ſed vxoꝛi ⁊ extrauagan.bonifa.vnam ſanctam.in fine. Ad.l.ij.⁊.iiij.de adulte.reſpondetur quod pater ⁊ maritus non veniunt ad accuſationem per gradus.ſed ſimul ⁊ ideo ſimul currit tempus licet fatemur qđ ambobus concurrentibus pꝛefertur maritus ex pꝛeſumptione ibi dicta.⁊ ſic licet ſit ibi oꝛdo pꝛelationis non tamen vocationis.vnde ſtatim pater accuſare poteſt ⁊ pꝛoſequi nō expectato marito vt ibi. Per eundem modum reſpondetur ad.l.ſciant vlti.allegatam ſuper quo vide etiam quod no.ff.ad tertul.l.j.in vlt.glo.ſi tamen aſſiſtereȝ romano pontifici ſuaderem conſtitutionem fieri ex pluribus ſic expectantib⁹ pꝛimum ſolum habere integrum menſem vlterioꝛib⁹ quotcunqȝ eſſent dare ſingulis ſucceſſiue.vj.dierum numerum quem conſtat eſſe perfectum.poterit enim ſecundus infra menſem deliberaſſe.et eo amplius poſterioꝛes ſi pꝛimus repudiaret.infra pꝛimum menſem darem ſecundo completionem menſis.⁊.vj.dies.⁊ ſi ſeruus repudiaret pꝛima die ⁊ poſt menſem ſtatim inciperent.vj.dies tertij.⁊ ſic de ſingulis vel aliter quod omnes acceptare deberent.infra menſem.⁊ id poſſent non obſtāte aliqua iuris ſubtilitate ſub conditione vel pꝛoteſtatione ſi pꝛecedens vnus vel plures non acceptarent: ⁊ hec eſſet expedientioꝛ via.

¶ Sed quid ſi ſunt duo pꝛimi habentes eandem datam nec appareret quis pꝛioꝛ inter eos:tunc declarandus etiam eſſet iſte caſus ante declarationem tamen videretur ſeruanda diſtinctio decre.ſi pluribus de pꝛeben.lib.vj.an alteri tantum Papa pꝛopꝛio motu pꝛouiderit an vtriqȝ vel neutri.et pꝛimo caſu ſufficeret acceptare illum qui habet ꝓpꝛium motum Pape. In ſecundo et tertio caſu conſulerem quod vterqȝ acceptet infra menſem ſub pꝛoteſtatione ⁊ demum caſum dubium diffiniat electio collatoꝛis grauati.arg.decre. duobus . in fine de reſcript.lib.vj.⁊ ſi ſint plures ⁊ pariter diſcoꝛdant vel negligunt dic vt ibi no. ¶ Sepe occurrit alia talis queſtio . In foꝛma pauperum ad collationem abbatis habet titius clauſulam iuxta moꝛteȝ dummodo niſi pꝛo tot pone tribus alijs in conſimili foꝛma ſcripſerimus vacauit beneficium abbas contulit amico.pauper illud acceptauit.⁊ per executoꝛem ſibi conferri fecit.opponit abbas vel pꝛouiſus per eum litteras pauperis non valere:quia Papa pꝛius.ſcilicet ante datam litterarum pauperis ſcripſerat pꝛo quattuoꝛ ad collationem illius reſpōdet pauper quod vnus ſolus ex illis grauauit abbatem alij tres conſecuti fuerant alia beneficia per collationem illoꝛum non tamen expꝛimit id fuiſſe ante datam litterarum ſuarum.quod ſi faceret minoꝛ:eēt dubitatio.queritur quid iuris pꝛo parte pauperibus quod allegatur quod effectus illius clauſule .dummodo ⁊c.fuit onerare abbatem.ſed ipſe de vno ſolo ſecundum thema fuit oneratus.ergo ⁊c.ceſſante enim onere ceſſare debet diſpoſitio ratione oneris inducta.ff.de adimen.lega.l.alumne.§.ab heredibus.alias incipit ſeya liberta.⁊ de alimen.et ciba.legatis.l.gayo.in pꝛincip.hoc patet in falcidia que datur heredi grauato que ceſſat quocunqȝ ceſſet grauamen heredis etiam poſt aditionem.ff.ad.l.falcid.l.non eſt dubium cum duabus legibus ſequen.⁊ l.id autem quod in fine. Inducitur etiam decre.mandatum de reſcriptis a contrario.nam ſi excuſat grauatum alterius pꝛoſecutio etiam qui iam adeptus eſt.ergo ſi deſtitit alius non excuſatur grauatus . et hoc ibi ſcripſi poſt Innoc.ſuper verſicu.ſi pꝛo alio . nec eſt hoc ſuperfluum:quia in reſcript.thematis non erat illa clauſula dummodo ⁊c. qui huiuſmodi gratis perſequantur:nec hodie ponitur in foꝛma pauperum pꝛopter lites ex eo obuenientes . licet etiam Inno. ibi dixerit idem ſi non ſit vt ſic verba cum effectu intelligantur iura ſunt notata in decre.relatum .de cleri.non reſid.in.iij.glo.nec eſt contra quod ibi poſt eum ſcripſi:quod per te videas. Item videmus quod onus vltra trium tutelarum quis in roma ſuſcipere non cogitur.finita tamen tutela ⁊ quod plus eſt illa que eſt pꝛope finem non excuſat cum ceſſauerit vel ſit in ceſſando illarum onus.ff.de excuſ.tuto.l.non tantum. iteȝ non excuſat oneraria tutela.quia non ſubeſt illi onus adminiſtrationis.eo.tit.l.ſpadonem.§.ſi ciuitatis in fine. Concluditur ergo ceſſante onere cui pꝛouidebat clauſula ceſſare clauſulam. et per pꝛedicta ſit ſolutum illud verbum pꝛeteriti tempoꝛis ſcripſerimus.quia effectiua ⁊ oneroſa ſcriptura eſt intelligenda.vt.ſ̄.⁊ eius ſignificatio recipitur pꝛo tempoꝛe futuro quo beneficium conſequi poſſit.facit.ff. de iteſta. tu.l.pen.de ma.teſt.l.meuia.ff. arbo.fur.ceſ.l.cedere.§.j.ſic et pꝛeſens trahitur ad pꝛeteritum.⁊ in pꝛedicta decre.mandatum. vt ibi dixi ſuper.j.glo.⁊ de his tractionibus pꝛeſentis ad pꝛeteritum ⁊ futurum et de ſingulis econuerſo videtur.xxij.q.v.ſi paulus.in glo.verba ſunt. de conſe.diſtin.ij.in Chꝛiſto patri.in pꝛincip.⁊ diſt.ij.peruenit cum concoꝛ.et.ff.de verbo.ſignifica.verbum erit.ex quo de foꝛma pauperū tractamus aliquid pꝛoſequamur.ad intellectum clementi.eo.tit.⁊ eoꝛum que ibi not.in glo.ſi enim.⁊ pꝛemitto quod qui illam clemen.allegant pꝛo concilio vieñ.non bene dicūt. Eſt igitur ſciendū quod hi quibus placet opinio qđ hñs foꝛmā gratie poſt dataȝ foꝛmā pauperum.tñ añ purificatam ꝯditionem ibi pauperi pꝛeferat̃ in pꝛebenda vel beneficio poſt purificationem vacante de quo ibi fatent̃ qđ pluries ꝯꝛium eſt pꝛonunciatum in populi audientia. Sed venit in dubium ſi executoꝛ pauperis fecit inhibitionem collatoꝛi grauato etiaȝ cū decreto ne aliquā collationem ⁊c.an per id añ purificationē ligate ſint manus collatoꝛis intantum qđ collatio per eum facta non teneat ponderatis verbis clementine ⁊ foꝛma pauperum non puto qđ inhibitio executoris que pꝛeceſſit purificationem impediat collatoꝛem. Et in hoc vide qđ ſcripſi in decre.ſi paup.de p̄ben.li.vj.in glo.penul. abſurdū eñ eēt qđ inhibitio ⁊ decretum executoꝛis in illa foꝛma plus operaret̃ ꝙ decretum Pape.qđ non impedit añ purificationē:vt in pꝛe.clemen. ad qđ facit de ſpon.c.vno.in fine lib.vj.⁊ leges quas inducā.j.ſub.vſi.in ij.⁊.iij.ibi item cōditionem hȝ multum facti.qꝛ per ꝓuiſionem quā facit oꝛdinarius ꝯditione pendente.i.non purificata gratia pauperis non extinguitur.ſed ſolum ab illa beneficium certū eximitur illa gratia dictante alias durante.facit.ff.de duobus reis.l.fi.⁊ de adimē.lega.l.qui hominē.⁊ ideo male fecit executoꝛ ſic pꝛeueniēdo.hoc dico qꝛ ſi extingueret̃ gratia executoꝛem excuſarem.ſicut ꝓpter ſpē in debitū iri etiaȝ conditionalis creditoꝛ admitteret̃ ꝯditione pendente.ne creditum pereat.hoc non dico vt gr̃a ſtatim ſoꝛtiret̃ effectum . ff.quibus ex cauſis in poſſeſ.ea.l.fulcinius.§.ſed ſi in diem.⁊.l.pe.§.fi.vbi de h̊. ſed vt nihil fieret ad peremptionem gratie:vt.eo.ti.l.in poſſeſſionem. ⁊ ibi etiam de hoc in glo.j.ad idem.ff.de ſepara.bo.l.creditoꝛibus.eo foꝛtius valeret collatio oꝛdinarij quando impetrans negligens fuiſſet in purificanda ꝯditione.facit de p̄ſcrip.ſi añt.⁊.c.tibi.in fi.li. vj. ⁊ e.li.de p̄ben.ſi clericus.ff.de adul.ſi maritus.ille vir ſanctus Clemēs iiij.dictauit ſuo tempoꝛe foꝛmā pauperum ⁊ vocabat̃ foꝛma clemētis: cui demū aliqua ſunt ſubtracta.vt dixi.ſ̄.de cle.non reſi.in pꝛin.⁊ aliqua addita.⁊ foꝛſan adhuc addentur ponderatis h̄ ſcriptis ⁊ remiſſis maxime ad pꝛe.decre.ſi paup.neſcio eñ aliter ſaluare finē foꝛme pauperum. Ibi noſtre tñ intentionis ⁊c.niſi vt ibi dixi.⁊ vt intelligat̃ adhuc declaro qđ foꝛma pauperū nō hȝ certam ſummam p̄ciſe taxatā.ſȝ ſic ſcribit̃ qđ non excedat talem ſummam.ſ.xxx.floꝛenoꝝ.in nō curato ⁊.l.in curato.⁊ hoc in italia communiter expꝛimitur. certum eſt qđ de maioꝛi illi ꝓuideri non pōt:de minoꝛi pōt.⁊ male eſſet pauper ſi non poſſet ſibi pꝛouideri de minoꝛi.qꝛ foꝛſan ſua etate nō occurrit beneficium punctatim illius ſumme.foꝛma vero illa pꝛimo vult clerico pauperi pꝛouideri de beneficio ſcđm ſue pꝛobitatis merita.⁊ ſi hoc venit in arbitratu executoꝝ cui congruit illa clauſula. Ceterum diſtrictius inhibemus ne p̄fato clerico ꝓuideatur ⁊c.⁊ ſic ꝓhibet executoꝛibus qui ꝓuiſoꝛes ſunt.finis añt pꝛedictus videt̃ id ponere in arbitrio pauperis vt beneficium non curatum.etiam.xxix.floꝛē.vel curatum etiaȝ xlix.que ſunt minoꝛis valoꝛis cum pꝛouideri ſibi poſſit in maioꝛi ſibi conferri debeat ſi illud.j.menſem poſt noticiā vacationis voluerit acceptare.⁊ iacent ſic verba.noſtre tamen intētionis exiſtit qđ de huiuſmodi beneficio etiam ſi minoꝛis quā pꝛedicitur valoꝛis extiterit poſſit ⁊c.iſtud minoꝛis quam p̄dicemur optime poneretur.qñ de p̄benda certi valoꝛis mandatum fuiſſet pꝛouideri:vt in decre.cui de non.§.finis.de p̄ben.lib.vj.qꝛ tunc ſine hac clauſula non potuiſſet ꝓuideri de minoꝛi:vt ibi.ſed cum hec foꝛma aperte permittat minoꝛeȝ ⁊ ꝓhibeat maioꝛem quid vult illud verbum minoꝛis qđ pꝛedicitur neſcio ſaluare niſi per modum quē ibi ſcripſi. Cancellaria deliberet ſi circa id eſſet aliquid alterādum. ¶ Tractet̃ alia queſtio facti de qua nuper ꝯſului curiales:ſcribit Papa pꝛo Titio de beneficio ad collationem alicuius ſpectante qđ non excedat annuā ſummā.c.floꝛe.ad taxationem decime.hic queritur quid ſi in loco non eſt taxatio decimarum. ſecundo quid ſi eo loco quo non eſt taxatio decime in ſuo valoꝛe ſtante floꝛe. diminuti vel aucti ſunt redditus tempoꝛe vacatiōis vel q̇d ſi ſtantib⁹ redditibus diminutus vel auctus eſt valoꝛ floꝛ.item an diſtributiōes ⁊ moꝛtuaria veniant in hac eſtimatione cum non eſt decime taxatio. item cuius loci ⁊ t̄pis erit ꝯſideratio ⁊ cuius bonitatis extrinſece vel intrinſece. In pꝛima queſtione argui poteſt qđ beneficium non debeatur:ex quo qualitas in gratia taxata non habetur in loco:facit de pꝛeben.quamuis.j.in pꝛin.⁊.c.cum illis.⁊ca.cui de non.§.j.⁊.ij.lib.vj.que iura pꝛobāt.qđ ſi certa qualitas beneficij expꝛimitur in gratia illa deficiente non eſt locus gratie.ex quo conditio vel qualitas eſt de pꝛeterito.ff.de heredi.inſti.l.ij.debebat ergo impetrans in tali loco laboꝛare vt haberet alternatiuam ꝓut in foꝛma pauperum ponitur in qua ſit pꝛohibitio ne per illam pꝛouideatur in eccleſia cathedralis nec de beneficio ſine cura qđ excedat valoꝛem annuum.xxx.flo.vel curato quod excedat ſummam quinquaginta:⁊ ſubditur.valoꝛem autem annuum haberi volumus eſtimatum pꝛout de illis ſecundum taxationē vel al̓s eſt amplius pꝛo decima perſolutum:⁊ aduerte ꝙ foꝛma pauperū que hodie habet hanc clauſulam quam non habuit olim foꝛma dicta clementis queſtio hac parte non eſt dubia.remanet ergo dubium in foꝛma gratie in qua etiam interpꝛetatio curie non hȝ per hoc gratiaȝ impedire.facit.ff.de vſufru.le.l.legatum.⁊ de infa.l.libelloꝛum.§.j.videt̃ autem aliquibus qđ vere eſtimationis habebit̃ rō.facit.ff.de edil.edicto.l.ſi plura.in fi.ff.de condi.⁊ demon.l.in teſtō.j.qꝛ cum nō extat monumentum cuius ſimile teſtatoꝛ ſibi fieri p̄cepit fiet ſecundum ſubſtātiam ⁊ dignitatem defuncti.facit de vi.⁊ ho.cle.qm̄.de cenſi.cum apoſtolus. Alijs videtur per extraua. Jo.ſuſcepti.§.⁊ hoc in eccleſijs que equiparat taxationem decime ⁊ dimidiam fructuum qđ habeatur rō dimidie qđ multis plȝ. Tertij ſequuntur qđ de foꝛma pauperum p̄miſſi vt habeatur rō eius qđ plus eſt ſolutum ꝓ decima . Sed iſtud eſſet equare gratias litteris iuſtitie vel quaſi que iuſtitia ſuaſit pauperib⁹ ꝓuideri.ſed vt pauperibus. Unde aduertendum qđ foꝛma pauperuȝ non hȝ nec vnq̄ habuit bullam cum filis ſericis vt notet̃ qđ plus iuſtitie hȝ quam gratie.de p̄ben.cum ſcđm apoſtolum.de reſcrip.poſtulaſti. Sed quartus videtur qđ vbi ad ſummā taxatā pauperibus dantur lr̄e gratioſe.in illa ſumma iam diffinitum non immutet̃.ſi vero de maioꝛi ſumma taxet̃ gratia inſpiciat̃ vera eſtimatio:vt pꝛius dixi. Eſt notandum qđ de decima papali loquimur:nō de illa que debetur deo quam clerici:clericis non ſoluunt.de deci.c.ij.vnde clementina vocat iſtā beneficioꝝ decimam.in cle.de deci.ſi beneficioꝝ decima. ⁊ de hac fiunt multe deductiones que non fiunt in cōibus:vt ibi no.in.j.glo.in talibus.⁊ plene habetur in declarationibus ſuper hac deductione fundari poſſet equitas decre.ſuſcepti:⁊ opinio ſcđa.de qua ſupꝛa dixi. lȝ fatear per ipſam decre.pꝛobari magnam inequalitatē eſſe poſſe inter decimam ⁊ remiſſionem qđ oſtendit optio que ibi dat̃:nec vr̃ repꝛehēſibile ſequi in non taxatis illam diuiſioneȝ dimidie pꝛeelectam ſuo caſu quaſi equioꝛem.de rigoꝛe añt puto illam q̄titatem venire eſtimandam vbi non eſt taxatio que factis detractionibus.de quibus.ſ̄.dixi. veniret in decima ſoluenda:⁊ ſm̄ id debebitur beneficium vel nō debebit̃. Ita qđ pꝛima opinio plȝ cum hoc adiuncto.ita qđ factis illis detractionibus ſi valet vltra.C.non debeat̃. In ſcđa ⁊ tertia qōne quod tp̄s ſit ſpectandū date vacationis vel pꝛeſentationis abundant iura que vide.de pꝛeben.dilectus.ij.ſuper.ij.glo.poſt pꝛin.⁊ in fi.⁊.§. de reſcrip.pꝛeſentata.in fine vbi etiam remiſ.dedi. Item vide bꝛocar.de initio ⁊ fine ſpectando.de electione dudum.j.in.vj.glo.ſed potiſſime pꝛo t̄pe date.hoc caſu conſiderando facit clemen.de reſcrip.litteras:vt ſicut inſpicimus:an ſit beneficiuȝ t̄pe date:ſi inſpiciam⁹ quale fuerit eo t̄pe ī facultatib⁹:ex q̄ in illis facta fuerit taxatio:ſic inſpicim⁹ tp̄s date ī qualitate impetrātis.e.ti.de reſcri.ſi in eo t̄pe.li.vj.ad ꝯꝛiuȝ facit eo.li.de pꝛeben.ei cui ibi ſoluitur.⁊ cle.ſi de beneficio.de pꝛeben.vbi lȝ tempoꝛe date nō pertinuerit collatio ad grauatum ſatis eſt qđ aliquo vacationis t̄pe pertineat ⁊ impetranti debet̃. Item bene facit.ff.de re iudi.ſi kalendis.de verb.oblig.quotiēs in diem. Itē conditionem hȝ hec gratia.ff.ꝗ ⁊ a qui.ma.li.non fi.l.iij.de opt.leg.cū ita.de leg.ij.vnū ex familia.circa pꝛin.in ꝯditionalibus autem tp̄s ꝯditionis dȝ attendi.ff.de condi.⁊ demon.eū qui poſt apertum.de leg. pꝛeſtan.ꝯ tab.bo. poſſeſ.peti.l.interuenit.de leg.iij. depoꝛtati.in pꝛin.de leg.ij.non opȝ Item ſi dicas qđ excedens t̄pe date.ſed cum vacat exinanitum nō cadat in gratia.qꝛ ponderata ſit data eadem rōne dices qđ incluſum et tenue poſtea valde ditatum t̄pe vacationis debebitur.quod ꝯ verba ⁊ mentem ſcribentis eſſe videtur ꝓpter qđ videretur tenendum in foꝛma pauperum qđ hoc ditatum excedens ſummam illa foꝛma taxatam . lȝ t̄pe date fuiſſet tenue nullo modo debetur.rō qꝛ taxatio non adiungitur beneficio ſed mandatur ꝓuideri de beneficio ſm̄ ſue pꝛobationis merita competenti ſi inuentus fuerit vite laudabilis ⁊ conuerſatiōis honeſte.vt in clemen.eo.ti.c.vno.⁊ de offi.dele.c.j. poſtea per longum interuallum ponitur pꝛohibitio.de qua dixi.ſ̄.que aperte reſpicit tēpus pꝛouiſionis ibi ne pꝛouideatur ⁊c.vt.ſ̄.ſic dico econuerſo ꝙ beneficium locuples valde exinanitum eſt.⁊ intra ſummam taxatam reductum licite ſibi de illo pꝛouidebitur eadem rōne.ſ.qꝛ inhibitio ⁊ taxatio tempoꝛe pꝛouiſionis faciende adiungantur:vt pꝛedixi . ſed verba iſta licet bene ſonent vbi poneretur ſumma ſine taxatione.tamē in foꝛma pauperum non pꝛocedunt qꝛ foꝛma pauperum reſpicit duplicem taxationem.ſ.oꝛdinariam ſi extat alias q̄tum plus fuit ſolutum.ſicut ergo ſtatur taxationi valeat plus vel minus.in pꝛima parte ſic:⁊ in ſecunda ſtabitur illi maioꝛi ſolutioni que deficiente oꝛdinaria taxatione eſt ſecunda taxatio.⁊ ſi dicas hoc poſſet eſſe iniquum fateoꝛ ſed idē fateri opoꝛtet in pꝛima.ſufficit enim ſic ſcriptum eſſe de fer.c.ij.cum cōcoꝛ.pꝛime gl.remanet ergo dubium in litteris gratie in quibus quis impetrat beneficium pꝛimo vacans ſpectans ad collationem talis cuius annui redditus non excedunt certam ſummaȝ floꝛ. vel ſimpliciter vel ſecundum taxationem decime.⁊ ibi non eſt talis taxatio . quibus caſibus ſi per iuriſtam diceretur.vel per Papam declararetur qđ omnis taxatio ſumme in litteris beneficialibus non determinata reſpiceret tempus vacationis videretur bene actum.⁊ tunc eſtimatio valoꝛis fieret.vt pꝛedixi in pꝛima queſtione. In ea vero parte qua de augmento vel diminutione valoꝛis floꝛ.queritur.ſciendum eſt quid ſeruet curia.ad quod laboꝛo.tamen non audio qđ curia nō ponderat aſcenſum vel deſcenſum floꝛ.⁊ ſi dicas quod curia habet pꝛo taxato floꝛen. xij. turoñ.cū dimidio.ſed remanet qđ quid in aſcenſu vl̓ deſcēſu turoñ.qđ ſepe noſtris tempoꝛibus vidimus. Demuȝ querebatur de diſtributionibus ⁊ moꝛtuarijs an veniant in eſtimatione.⁊ quia diuerſa ſunt hec diuerſimode tractabunt̃.de pꝛimis foꝛmatur caſus de eccleſia que habet.canonicos pꝛebendatos.⁊ vltra id menſam communem ex qua ſin gulis prebendatis in ſingulis horis certum quid datur ⁊ prebendati ſoluunt ibi decimā de prebenda.⁊ capitulum de menſa.ſi tñ hec coniūgātur quod percipit excedit ſummam ſi diuidatur vt ſoluitur non excedit. ¶ Et primo pro hac negatiua inducitur qđ Papa ꝓuidere voluerit de beneficio cuius redditus ⁊c. ſed conſtat qđ diſtributiones non augent ꝑbendam. Sed propter operam perſone preſtantur.nec aliter debentur.de clericis non reſiden.capitu. vno libr. vj.⁊ ſic non eſt eius cum re cō munio facienda ad hoc. ff. ſi mēſor falſuz modū dix. l.j. ⁊ ij.Rñ.⁊pro ſo. cuz duobus.§. ij.ibi preciuz ei opere eſt ⁊c.⁊ d̄ ſeruitu.ruſti.pr edio.l.pecoris. ⁊ quod ibi no.item aptitudo acquiſitionis non auget precium rerum.ff.ad.l.fal.precia.multis enim ex cauſis accidere poteſt qđ aptitudinem non ſequitur actus vt ibi. ⁊. ff.de acquir.re.do.naturalem.§.j.ſicut ⁊ de perſequente feram quā iam vulnerauit dicitur.ff.de acqui.re.do.l.naturalem. §. j.cum ergo actum ⁊ corpus hominis requirat diſtributio qđ non requirit prebenda.merito non eſt inter hec dicenda communio cum pendeant diſtributiones ex euentu fortune ⁊ dentur per dies ⁊ horas.ergo vt.ſ̄.facit.C.de dona.ſancimus.§.pen.item iſta ſunt diuerſi generis ⁊ diuerſe nature et vt diuerſa ponuntur in iure,dictum ergo de vno alterum non includit de cleri.non reſiden.decetero.de preben.lꝫ.iteꝫ bene facit.ff. de rei vendica.in rem actio.§.item quecunqꝫ.per que patet qđ ad hoc vt in diuerſis conſtituatur vnum corpus neceſſe eſt id fieri eadem materia mediāte.ſed in fructibus prebēde ⁊ diſtributionibus eſt diſtinctio materialis.qꝛ altera ſola requirit operam.vt.ſ̄.ergo non eſt coniunctio quod ergo recipit vniuerſitas non eſt ſingulorum.ſicut quod ipſa debet nō debent ſinguli:nec quod ſibi debetur ſingl'is debetur.ff.quod cuiuſqꝫ vniuerſi.ſicut.§.ij.littera autem mādat dari beneficium cuius redditus ⁊ prouentus ⁊c.ſed ſi iſti non ſunt ſimpliciter redditus ⁊ prouentus beneficij ſed opere.ſ̄.ergo ad excluſionem nil operatur.hec allegādo dicta ad defenſionem impetrantis fortius in mortuarijs habent locum que adhuc fortius ſunt incerta ⁊ fortune ſubmiſſa:ſed hoc maxime ſi dicamus mortuaria que cum mortuis offeruntur.ſi autem recipimus mortuaria anniuerſaria videtur diſtinguendum an ſit voluntaria.⁊ tunc vt.ſ̄.ff.de offi.ꝓcon.l.ſolent.in fi.de an.leg.l.ſeyo.§.j.aut ab inuitis exigi poſſunt.quia ſunt teſtamento relicta.vel per viuentes ordinata.⁊ hoc plus dubij ad hec.ff.de acquiren.re.domi.l.ſtatuas. ⁊.l. rem in bonis.⁊ tñ licet ſint in bonis eccleſie cum tñ perſonarum opus ⁊ certum vſum requirant nec ad alium transferri poſſunt non dicātur eſſe in bonis ſingulorum.vt ſupra dixi ſicut relictum ciuitati ad certū eius vſum ciuitatis eſt.ff.de lega.j.ſi heres.§.j.⁊.l.ciuitatibus.tamen ſi ad illum vſum ſeruari poſſunt ad alium tranſferri non debent. ff.de vſufruc.lega.l.legatum.⁊.l.quedā predia.facit extra de teſta.nos quidem:qꝛ vero pro anniuerſario recipitur plus vel minus pro numero ꝑſentium non videtur computandum in taxatione impetrātis. ſic etiā cum menſurantur facultates eccleſie propter numerum ſtatuendum vt extra de vi.⁊ honeſta.cleri.quoniam cum concor. non deberet haberi conſideratio ad aliquod incertum de futuro ſicut ⁊ falcidia de talibꝰ non detrahitur.tamen aliter prouidetur.ſ.per cautionem.ff.ad.l.falci. in.l.fal.non habetur.⁊.l.cum titio.vbi de hoc. Item in bonis noſtris non eſt qđ acquiri poſſet.ff.de his que in frau.credi.l.qui aūt. in prin. ⁊ aliud ius in re quam ius ad rem hoc,eo.ti.c.vlti.lib.vj. Ad aliaꝫ queſtionem multis videtur ponderandum eſtimationeꝫ romane curie vbi manauit taxatio.nec eſt veriſimile qđ de alio loco papa intellexerit. ⁊ ſic dupliciter ſatiſfit.l.nummis.ff.de lega.iij.que vult conſuetudinem patriſſa.⁊ regionis attēdi.equius ⁊ cōius attenditur locus beneficij hac rōne:qꝛ actus expediendus certo loco fictione iuris vbi videtur fuiſſe celebratus.ff.de rebus auť.iudi.poſ.l.iu.de iudi.heres abſens. §.fina.de actio.⁊ obli.contraxiſſe. Non ob.quod dictum eſt primo qꝛ ipſe Princeps ſic intellexiſſe preſumitur exprimendo locum.ff. de re. cre.l.vinuꝫ.de triti.l.ſi.ff.de fideiuſ.ſi vt ꝓponitur de tempore rñdetur idem.ſ.ponderandum tempus vacationis per iura alleg.ſuper.ij.⁊.iij. q.ver.ad contrarium.de bonitate monete videtur ponderandum valorem intrinſecum.C.lib.xij.de veteris nummiſmatis poteſtate.l.j.facit ff.ſi certum petatur.cum quid.verius eſt attendi cōem vſualeꝫ ⁊ extrin

In hac materia ſic poteris libel.concip. LIB. Coram ⁊c.propono.contra.p.ꝙ cum talis eccleſia vel prebenda ſpectās de iure ad collationem capituli talis eccleſie tanto tpe vacauiſſet ꝙ ipſiꝰ collaatio eſſet ad collationem venerabilis patris talis epi deuoluta:ipſe epiſcopus dictam eccleſiam ſeu prebendam mihi cōtulit:et me de ea per ſuum annulum inueſtiuit.verum capitulum prefatum poſt ſemeſtre tempus dictum.p.de facto ad eaꝫ elegiſſe dicitur in meum preiudicium et grauamen :quare peto eandeꝫ eccleſiam ad me pertinere per vos ſententialiter declarari .et eidem.p.ſuper ea perpetuuꝫ ſilentium imponi cū nullū ius habeat in eadē:peto etiam fructꝰ ⁊c.extra .e.nulla.⁊.c.qꝛ diuerſitatē.de electio.cuꝫ in cūctis.in fi.vl' ſic. LIBELLUS. Corā ⁊c. propo.ego.t. procurator abbatis ⁊ cōuentus talis loci.cōtra.p.ꝙ licet monaſterium dictum talem prioratū per ſuos monachos teneret ⁊ poſſideret ac tenuiſſet ⁊ poſſediſſet vel quaſi:incōcuſſe per tantum a tempus cuiusᵃ memoria nō extiſtit.tamē archi. talis loci falſo aſſerens prioratum eūdeꝫ fore parrochialem eccleſiā ⁊ ad ipſius collationē ſpectare ipm eidē p.nō monitis nec citatis abbate ⁊ ꝯuentu de facto ꝯtuliſſe dꝛ.in iniuriā ⁊ graue ꝑiudicium monaſterij memorati.⁊ ꝑfatus.p.ꝑtextu collationis hmōi memoratos abbatē ⁊ ꝯuentum turbat indebite ac moleſtat.quominus prioratum ipſum poſſideant.vel quaſi pacifice ⁊ quiete.quare peto prefatam collationem.⁊ quicquid ex ea vel ob eam ſecutum eſt ir

ſecum ⁊ concurrentem valorem monete expreſſe in taxatione qui eſt in loco beneficij.vel circūuicinis que loca in his veniunt attendenda.de conſue.cum olim.de cenſi.ſuper eo.ff.de ali.⁊ ciba.lega.l.penul.ff.de legi.l.de quibus.ad primum inducitur.ff.ad.l.falci.l.precia.⁊.l.in.l.fal. ff.de eo quod certo loco.l.iiij.communis eni in vſus ⁊ curſus habet res que per pecuniam eſtimantur.non econuerſo. ff. de fideiuſſo.l.ſi ita ſideiuſſorem cōſiderari.ad extrinſecum . et vſualem valorem monete loco currentis bene facit. ff. de contrahen. emptio . l. j. circa princi. ibi non tam ex ſubſtantia ⁊c. et quod vſus in hoc preponaur omni conſtitutioni patet. ff. de lega.iij.l. liberorum. §.quid ergo ⁊ quod ibi nota. ⁊ extra de ſpon.ex literis ⁊.ff.de regu. iur. l. ſemper. in ſtipulationibus.ſi vero moneta in litteris exꝑſſa puta flo. tur. vel ſimilis non habet ibi vel invicinis locis curſum.dixi in principio haꝝ queſtionum gratiam non extingui in ſimili caſu.quando.ſ.taxatio decime non eſt in ꝑtibus.⁊ illa iura hic ſufficiant.ad taxationem aūt veniri poterit hoc modo qđ ſciatur quacunqꝫ diligētia ſciri poterit quo modo moneta hic currens poſſit coequari monete taxate quod facile ſciri veriſimiliter poterit ponderata bonitate intrinſeca et pondere vtriuſqꝫ equato finge libre pondus de vtraqꝫ que in maſſa valet.x.⁊ facta demum collatione ad aſcenſum forme vel bonitatis extrinſece ꝓprie monete:puta quia pondus libre monetarum valet.xv. facile iudicabitur exceſſus ad illam ponendo idem precium metalli.ſcilicet auri ⁊ argenti in vtraqꝫ ⁊ per vnum vel duos floren.vel turoñ.habetur ratio omnis magni ponderis. Additur quod de perpetuo vicario. in eccleſia.mo.in cuius vicarie creatione fuit ordinatum quod vicarius omnes redditus et obuentiones haberet ⁊ daret annis ſingulis monaſterijs.lx.lib.preter annos quibus ſolueretur decima papalis. tunc ſolueret ſola.l.⁊ taxatio decime in vicaria ſoluit pro. cx.lib. queritur an habens litteram apoſtolicam de cētum ad taxationem decime poſſit illam acceptare.quia ſi illas.x.imputaremus moñ. caderet in gratia.ſed cum ſuperius dictum ſit.quod vicarius omnes prouentus recipit:ita quod in fructibus nullum ius habet abbas:⁊ pecuniam taxatam recipit.de manu vicarij.patet ergo moñ.vel abbatem non eſſe vſufructuarium.ff.de vſufruc.lega.l.patrimoniali.⁊.l.fundi.⁊.ff.de vſufr. l.defuncta.§.j.non obſtat lex.ſi quis ita eodem titu.vt ibi nota. beneficium ergo plene eſt penes vicarium cum onere ſoluendi nunc. lx. nunc.l.que decem non mutant obligationem paſſiuam ſine reſpectu vicarij qui ſemper tantum ſoluit.et vnum minus tempore decime.⁊ ſic in diuerſam cauſam.facit.ff.de vſufruc.lega.l.quidam predia.nec dicitur monaſterium illa decem ſoluere: ſed potius non capere que multū q̄ differunt.ff.de his que in fraudem. cre. l. qui autem et ſcripſi de his ſi.a prela.cum apoſtolica ſuper gloſſa.ideo totum ergo imputatur vicario ⁊ ſuum dicitur.ff.ad.l.falcidia.cum non eſt nouum cum duabus legibus ſequentibus.⁊.C.de caducis tollendis.l.vna ad finem. verſi. ſing.vero non omne.

¶ ADDE ⁊ comprehendes quam inſignis fur aliorum laborum Joannes andre.fuerit:⁊ primo quo ad primam queſtionem in verſic. ibi extra gloſſa. Oldra.conſilio.cxxxvij.incipiente plures ſunt.⁊ conſilio.cxxxvj.incipiente quod ex productis verſiculo vero ſi ſunt duo. Adde eundem Oldra.cxciij.incipiente littera apoſtolica. et verſicu. ſepe occurrit Oldra.conſilio.ccj.incipiente caſus talis.⁊ verſi.ſed venit in dubium. Oldra. conſilio.clxxv. incip.thema tale eſt. et verſicu. ⁊ vt intelligatur Oldra.conſilio.cxviij.incipiente ex virtute gratie et verſiculo.tractetur. Oldra.ccxxxv.incipiente factum tale eſt. ⁊ verſi. in ſecunda.ſcilicet quod tempus ſit inſpiciendum. an impetratiōis vel vacationis. Adde eundem Oldra. conſilio. lviij. incipiente quidam impetrauit. ⁊ an diſtributiones quottidiane veniant in eſtima. vide allegato.conſilio.cxviij.⁊ verſiculo ad aliam queſtionem Oldra. etiam conſilio . clxviij . incipiente ad primam queſtionem. ⁊ valorem monete quo tempore inſpici debeat in reſcriptis ⁊ in teſtamentis. vide late ro.conſilio.cxxiij.⁊ que poſui in.l.quod tene.ff.ſi certum petař et an currat tempus menſis ad prouidendum ſi acceptatio fuit nulla.vide Pet.de anch.quod non.cōſi.ccccxiiij.

a ¶ In hac materia cuius ſupple.initij.

a ¶.§.videndum pe.§.eſt.

¶ Bal.de conceſ.prebende. Rubrica.

Poſſunt obijci plura crīa cum proteſtatione qđ opponēs nō aſtringit ſe ver.quid ſi.cum ſe.B. ¶ An mortuo prelato capitulum poſſit abſoluere.in fi.

ritari.ſeu caſſam ⁊ irritam nunciari. ⁊ dictum. p.ꝑ vos compeſci.⁊ vt a dictis turbatione ⁊ moleſtatione deſiſtat.ſibiqꝫ inhiberi qđ decetero ſi'lia non attētet.cū nullum ius ſit ei talia faciendi.⁊ ei ſuꝑ priorātu ipo ⁊ iuribus ⁊ ꝑtinentijs eius perpetuū ſilentiū imponi.extra de re.ec.alie.vel non poſſeſſiones. de ſupplen.negli.pre.c.j.extra de capellis mona.c.j.

1 ¶ † Quod ſi conceſſio prebēde facta alicui impugnetur ratione perſone.ſic li.conci. LI. Coram.⁊c. propono ꝯ.p.qđ eo tpe quo talis prebenda a tali ſibi fuit de facto collata.non erat capax beneficij eccleſiaſtici.vtpote qui erat maiori excommunicatione ligatus. Item infamatus de furto apud bonos ⁊ graues.ſacrilegus infamis.virginum deflorator. concubinarius manifeſtus.⁊ vſurarius.quare peto dictam collationem annullari ⁊ irritari. ⁊ nullā ſeu irritam nunciari ⁊ ſibi ſuper dicta prebenda perpetuum ſilentium imponi cum nullum ius habeat. vel habere valeat in eadem:proteſtor tamen qđ non aſtringo me ad omnia:⁊ ſingula probanda ⁊c.extra de cle.excō.poſtulaſti.⁊.c.vlti.de eta.⁊ quali.cū bone de exceſ.prela.inter dilectos.C.li.x.de infa.l. vnica.xxxiij.diſti.maritus.extra de vſur.preterea.xlvij. diſ. qm̄.alias formas. ſ̄.in ti.de prebend. inuenies expeditas.

2 ¶ † Quod ſi plura habet beneficia cōtra eum ſic conci.li. LIB. Coram ⁊c. propono cōtra.p.qđ ipe talem eccleſiam vel dignitatem habēs poſtmodum ea retenta talem recepit ⁊ vtranqꝫ de facto retinere contendit. quare peto ipſum prima per vos ſententialiter priuari.extra eo.de multa.de electione.dudum.ij.xxj.q.ij.ſi quis iam.

3 ¶ † Sive ro velis dicere eum ineligibilem.dices ſic. LIB. Coram ⁊c.propono contra.p.quod ipſe plures eccleſias vel dignitates vel prebendas habet ⁊ tenet ſine diſpenſatione ſedis apoſtolice ſpeciali.quare peto electionem de eo factam caſſari ⁊ irritari ⁊ caſſam ⁊ irritam nunciari:vt in pre.concor. ¶ Quid iuris ſit de diſpenſatione ſuper plurarítate beneficioꝝ vide ſupra de legato.§.videndumᵃ.

Ne ſede vacāte aliquid innoueturᵇ. Rubrica.

Hoc.t.multis modis poſſūt ꝯci.li. ſꝫ paucis ſum contentus. LIB. Coram ⁊c.propono ego ſindicus vl' ꝓcurator ſeu rector talis eccleſie contra.p.quod ipſe vacante dicta eccleſia emit vel in emphyteoſim accepit predium tale cuius fines ⁊c.vel quod eius electio vacāte maiori eccleſia non a capitulo eiuſdem eccleſie: ſꝫ ab alijs extitit confirmata. vel quod ſententia pro eo lata fuit contra talem eccleſiam vacantem. vnde peto prefatum predium dicte eccleſie reſtituiᶜ.⁊ alienationem ipſam vel confirmationem vel ſententiā vel proceſſum nulla pronunciari.⁊ quatenus de facto proceſſerunt irritari extra.eo.c.vlti.extra de maiori.⁊ obe.cum olim.xij.q.ij.ſi qua de rebus.extra de reb.ec.non alie.dudum. Vel ſic. LIB. Coram ⁊c. ꝓpo.ego epiſcopꝰ talis eccleſie cōtra capitulū eiuſdem eccleſie quod nuper ipſa eccleſia paſtoris regimine deſtituta idem capitulum epiſcopalem iuriſdictionem temere vſurpauit manus extendentes ad ea que ad eos de iure non poterant pertinere. conferēdo videlicet beneficia ⁊ prebendas que tempore vacationis dicte eccleſie in eadem dyo. vacauerunt.ᵈ

1 ¶ † Cum tamen nullo iure caueatur ꝙ ca.vacante ſe.fungatur vice epiſcopi in collationibus prebendarum quare peto dictas collationes ⁊ conceſſiōes nullas pronunciari.⁊ eis ne decetero talia attētare preſumant inhiberi.⁊ ſuꝑ eis ꝑpetuum ſilentiū imponi.peto inſuꝑ inſtitutos ab eis in dictis eccleſijs amoueri.⁊ amouendos fore ſententialiter decerni ⁊ declarari cum nullum ius habeant in eiſdem . extra eo.c.ij. Vel ſic. LIB. Coraꝫ ⁊c.ꝓpo.ego.h.abbas talis monaſterij contra.p.qui pro rectore talis eccleſie ad meam preſentationem ſpectantis ſe gerit qđ nuper vacante memorato monaſterio ipſe ad eā vacantem per tales procuratores eiuſdem monaſterij de facto tali epiſcopo extitit preſentatus : qui ſi quidem ep̄s huiuſmodi ꝑntatione admiſſa eum de facto inſtituit in eadem.quare peto quicquid de ipſo tam circa ꝑntationem quā circa inſtitutionē.quā etiam circa alia attentatum eſt caſſari ⁊ irritari : caſſum ⁊ irritum ꝓnunciari.⁊ eideꝫ.p.ſuper dicta eccleſia ⁊ eius iuribus ꝑpetuum ſilentium imponi cū nullum ius habeat in eadem.⁊ eum inde ſnīaliter amoueri:peto inſuꝑ expenſas ⁊ fructus ⁊c.ſicut enim nō ꝑnt ꝯferre bñficia vt dictū eſt . ſic nec ad ea ꝑntare.

2 ¶ † Nꝛ vt per ꝑntationem ius acquiriť ꝑntato.ſic per electioneꝫ vel collationē electo.extra de iurepa. cum dilectus.nec aliq̄d ꝓdeſt admiſſio ⁊ inſtitutio epi dyoce.ex quo ꝑntatio nulla eſt.extra.eo.c.ij.⁊ de re iudi. cum inter vos ꝓpe ſi. ¶ Que aūt poſſit ca. ſede vacante. dic ſ̄m papam:vt not. extra de he.;ad abolendam.in prin.ᵉ

3 ¶ † Et no.generaliter ꝙ ep̄ali ſede vacante non tꝫ quicquid ſit de bonis vel cauſis ep̄atus:qꝛ eccleſia fungitur vice minoris : vt extra de in integ.reſt.c.j.xij.q.ij.ſi qua de rebus. extra de iureiur.ſicut noſtris.ſicut nec tꝫ ſnīa contra minorē minus legitime defenſum lata.ff.de re iu.acta. extra ne ſede vacante.c.ſi. Reuocari ergo dꝫ quicquid per cōe ciuitatis florētie ep̄ali ſede vacāte factū eſt.nā fere.in.xxv.caſtris ⁊ villis ep̄atus vacantis de facto poſuerūt ꝑtātes ⁊ rectores in ꝑiudiciū ep̄atus.ſuꝑ quo inter eos ⁊ ꝓcuratores ep̄atus pēdet qđ corā nobis.

4 ¶ † Ubi aūt neceſſitas vel vtilitas expoſcit pōt ꝯſtitui viſitator vel ꝓcurator qui cās ⁊ negocia ep̄atus ꝓmoueat:vt.lxj.di.obitum.⁊ c.ſeq.⁊.vij.q.j.ꝯſtitutum.⁊ de gñali ꝯſuetudine hodie.c.vacantibus eccleſijs ꝯſtituunt ꝓcuratores ad gubernandū ⁊ adminiſtrandū bona ep̄atus . extra de maio.⁊ obe. his qui ꝑnt etiam ꝯſtituere ſindicuꝫ vel actorem eccleſia vacante vt.ff.qđ cuiuſ.vni.no.l. j. Alij ꝯ̄ qđ ꝓſequere ſ̄m papam:ꝓut no. extra ne ſede va.c.j.ſꝫ ⁊.

5 ¶ † Archiep̄s in rebꝰ ep̄alibus ⁊ ep̄s in rebus capellaꝝ ſuaꝝ eſt viſitator de iure cōi.ar.ꝑ dictoꝝ capituloꝝ.⁊ ar.in his que no.extra de offic. or.cum vos.

6 ¶ † Nūqꝫ tñ ep̄ali ſe.va.aliq̄ pꝛicipes dicunt ſe de ꝯſuetudine hr̄e guardiā ſeu cuſtodiā et adminiſtrationē bonoꝝ ep̄atus.⁊ agunt ⁊ ꝯueniuntur noīe ep̄atus.ſicut videmus in dicta ciuitate florentie per quoſdā nobiles obſeruari.

7 ¶ † Itē etiā reges aliq̄ dicunt ſe hr̄e regalia in quibuſdā eccleſijs volētes ꝑcipere oēs fructus va.eccl'ie:vt in ꝯſti. f gg.x.de reb.ec.non alie.hoc ꝯſultiſſimoᶠ:vbi de hoc dicemus.in aliquibus etiam conferendo prebēdas ſicut illuſtris rex francie in eccl'ia carnoteñ. in qua

b ¶ Ne ſede vacante aliq̄d innoueť. Rubri.

c ¶ Roſ. i libellis iuris canonici poſuit hāc Rubricaꝫ.⁊ eſt vltīa prime partis.⁊ ibi deſcribit tēpus mortis.gg.ix. ⁊ ſucceſſoris ſui celeſtini.q̄.xv. diebus vixit poſt vacationem ſere biennalē electus fuit Inn. iiij.⁊ cōputo qđ de menſe Iunij qui cum . lxvj. incipit hodie eſt dies.v. erūt C.iij.anni.priꝰ autem vocabatur Sinibaldus.⁊ fuit preſbyter cardinalis ſancti laurentij in lucina ⁊ fuit Iañ. de nobilibus de fliſco.⁊ comitibus Iauanie ⁊ decuit ſic inſtare circa ipm q̄ ſolui dupliciť nos ditauit:ſcilicet apparatu ſolenni vt magiſter.⁊ conſtitutionibꝰ: q̄s vel pōtifex edidit in gñali cōcilio lugdunēſi ⁊ poſt quas nūc in ſexto habemus inſertas. primas expreſſi ſupra de ſumma tri.ſuꝑ Rubrica ad rubricam etiam facit queſtio.pyl. cvj.de re.mon. va.vel abbate ī remotis agente alienata ex iuſta cauſa per conuentum . et de ꝯſenſu epiſcopi an valeat an vero abbas ſubſtitutus vel reuerſus illam reuocet . Soluit qđ ſi abbas eſſet in loco quo requiri poſſet requirendus eſſet al's alienatio non valeret.alle.xvj.qōne vlt.decernimus ſi neſciebatur vbi eſſet vl' erat valde remotus ſi neceſſitas vel vtilitas mona.ſub erat putat alienationem per conuentum autoritate epiſcopi ⁊ alias iuridice factam valere nil dicit de vacante.⁊ vide quod nota.hoc titulo capitulo primo in glo.vacante.tu dic in caſu neceſſitatis ad vitandum graue damnum eccleſie detur per epiſcopum defenſor monaſte.vacanti cum quo ſupplente vicem prelati ſeruata forma iuris fiat contractus . facit decretalis vltima eodem tit.que de defenſore loquiť. ⁊ ſi dicas vt ibi exponitur dic qđ ibi erat queſtio cum epiſcopo. Item dilatio cauſe non eſt ſic periculoſa vt pretermiſſio contractus eſſe poſſit. itē qđ de defenſore dixi patet de rebus eccle.non alienan.dudum.lib.vj.⁊ facit clementi.eodem titulo ſi vna quibus autem ſiant ſolutiones debite eccleſie vacanti ſcripſi.eodem titulo capitulo finali.ſuper verſiculo legitimo.

Hoc titulo.reſtitui. dixit roſ.cuius fuit iſte libellꝰ vbi.ſ̄.cum fructibus inde ꝑceptis ⁊ percipiēdis.⁊ demū contra hoc opponebat iſtum a fructibus excuſandum cum titulū habuit.C. de rei vendi. l. certum inſti.de rerum diuiſio. §.ſi quis a nō domino.ff.finium regun. l.iij. §.poſtlitem.in ſtitu.de offi.iudi.§.ij.reſpondet titulum talem haberi pro non titulo.⁊ ſic malefidei poſſeſſor diciť mercando cōtra interdicta leguꝫ vel canonū . C. de agrico. ⁊ cēſi. quemadmodum libro vndecimo dās regulā quod vbicūqꝫ titulus habeť pro non titulo non excuſat a fructibus quod metus cā ſed ⁊ partus.ꝺ peti . heredi. l. etiam.

d ¶ Vacauerſit eſſet addenduꝫ quoꝝ collatio ad ſolum ep̄m irrequiſito capitulo noſciť pertinere vel lꝫ requiſito capitulo noſciť pertinere hoc dico ꝓpter determinata hodie.co. ti.c.vno.li.vj.

e ¶ In prin.vbi ſcripſi ſuꝑ ꝟbo ſede vacante. ADDE an ſtatutū factū ꝑ capl'm eccl'ie cathedral' ſede vacante duret in tempus ſucceſſoris.vide fed.ꝯſi.xvj.⁊ an capitolium eccleſie cathedralis vacantis poſſit viſitare monaſteria monialiū exempta per eundeꝫ ꝯſi.ccxc.⁊ an poteſtas diſpenſandi tranſeat in capitulum per eundem conſilio.xxx.⁊.xj.

*Additio. Adde tu an ſede vacāte capl'm poſſit diſpēſare vide card. ꝫaba.in.c.illa in fi.ne ſe.va.et an poſſit ſtatuta facere que durēt in tp̄s futuri epi vide eundē ꝫaba.in.c.cū oēs col.ſi.in.xj.q.de ꝯſtitu. et Pe. de ancha.in.c.nouit columna fina.ne ſede vacante Hen. Ferran.

f ¶ Hoc conſultiſſimo allegare debebat decretaelm generali. de ele, libro ſexto.

nos decanatum habemus. ¶Queritur an vacan. eccleſia.c.poſſit abſoluere quos eps viuens excōicauit? dicit Uin. qd ſic ꝓpter periculum aīarum ar. extra de maio. ⁊ obe.cum olim. extra de hereti. ad abolendam. Rñ.j.alij ꝯ: qꝛ non tranſeūt ad ca. niſi que ſibi ſpāliter ſunt conceſſa.ar.extra.eo. illa ⁊ de a offi.or.irrefragabili.[a]

De his que fiunt a prelato b ſine conſenſu capituli.[b] Rubrica.

COnci.ſic li. LIB. Co.⁊c.propo.ego. t. ſindicus talis eccleſie.ꝯ.p.qd venerabilis pr̄ epiſcopus eiuſdem eccleſie domū talē cuius fines ⁊c.ſine conſenſu capituli ſeu maioris ⁊ ſanioris ptis ipſius vendidit eidem.⁊ ſic ipſo iure vēditio ipſa nulla eſt.⁊ perinde habenda acſi non eſſet facta.quare peto nomine dicte eccleſie domum ipſam mihi reſtitui cum penſionibus ⁊ fructibus inde perceptis ⁊ percipiendis.extra de rebus eccle.non alie.c.j.ij.⁊.iij.c.cum apoſtolica. extra de his que fiunt a ma.par.ca.c.j.xij.q.ij.ſine except.extra de maio.⁊ obe.dilecti. ¶Sed cum talis alienatio ſit ipſo iure nulla vt patet in premiſſis iuribus. extra de reb.eccle.non alie. ſi quis preſbyterorum. per eam dominium non transfertur maxime cū prelatus non ſit dominus ſed ꝓcurator. xij. q. j. c.vlti. extra de dona.c.ij.⁊ ideo talis ſecundum quoſdam poterit directa rei ven.proponere.arg.ff. quod metus cauſa.metum.§.volenti.⁊ tunc ſic concip.lib.

1 ¶†LIB. Coram ⁊c.propo.ꝯtra.p.qui talem domum detinet cuius confines tales ſunt.que ad talē eccleſiam iure dominij vel quaſi pertinet.vnde dictā domum nomine ipſius eccleſie mihi peto reſtitui cū penſionibus ⁊c.vt.s.⁊ dic vt.j.de cauſa poſ.§.ſequitur vbi formaui libellos in rei ven. 2 ¶†Sed pone epiſcopus ſine conſenſu capituli contraxit. ex quo contractu agitur ſed ante ſentētiam opponitur huiuſmodi cōtractum non valere nec ex eo agi poſſe. poſtmodum epiſcopus obtinet conſenſum ca.nunc queritur an tali ratihabitione que acta ſunt confirmentur? Rñ.dicunt quidam qd non.arg.ff.de pac. ſi tibi.§. ſi pactus. requiritur enim qd ab initio p̄ſtetur conſenſus: vt.x.q.ij.hoc ius porrectum. vnde poſtea non valet.ff.de auc.tuto.obligari.§.tutor.et facit.C.de teſt.hac conſul.⁊.l.ſi vnus. 3 ¶†Naꝫ qd vno contextu deſideratur fieri non valet diuerſis factum.extra de electione audit.xxiij.di.quorundam. Alij contra.C.de rei ven.mat.⁊ arg.C.ad mace.ſi filius.ff.de iudi.lꝫ.ff.de verb.ob.l.j.§.ſi vero.ff.qd iuſſu.l.j.§.qd tantum ratum.ff.de vſur.ſed ⁊ ſi quidem §.iterdum.⁊ hoc tenet Ber.vt no.extra de his que fi.a prela.ſine ꝯſenſu capi.cum vos.⁊ de reb.ec.alie. vel non.dudum.ipſe etiam dicit ſi prelatus fuit ſine ꝯſenſu cap.in iudicio.poſtmodū pōt accedere c conſenſus: vt no.extra de reſcrip.edoceri[c] ex quo videt̄ ꝙ ex lit.ꝯteſ.habita añ ratificationē capl'i eps obtinebit.ad qd facit. 4 ¶†Quia tempus rei iudi. ſpectandum eſt.ff.cōmo.ſed mihi.§.in hac. Item ſufficit actorem ante ſententiam ius habere.ff. de pign. ſi rem.verſi.ſi.ff.man.ſi mandauero tibi.ff.de inoffi. teſta.ſi non mortis.ff.de communi ſeruo ma.l. doli. §.fina.ff.de fur.inter omnes.ff.ſi quis cau.qui autē §.fina.ff.de peti.here.ſi quo tempore.ff.de rei vend. ſin autem.§.j.ff.de pecul.queſitum.ff.depoſi.l.j.§. nō tantum.extra de re iudi.abbate ſane.lib.vj.ad ideꝫ ff.de iud.non poteſt.arg.tamen contra: quia tempore litis conteſt.ius non habuit: vnde ſuccumbere debet: quia illud tempus attenditur.ff.de neg.geſt.litis.ff.de mino.deniqꝫ ⁊ in pre.decre. abbate. Item ſuper nullo videtur facta lit.conteſt.vnde ſuper nullo videtur ſententia ferenda.arg.ff. communi di. vt fundus.ff.de iudi.de qua re. qꝛ vbi fundamentum non eſt: ſuperedificari non poteſt.extra de preſbytero non bapti.veniens. 5 ¶†Hoc etiaꝫ no.ꝙ ſi ſolus epiſcopus ſine capitulo dat aliqua ad ſuam menſaꝫ pertinentia nō valet niſi vbi dat loco religioſo quinquageſimam portioneꝫ.extra de his que fiunt a maiori par.capitu.paſtoralis.⁊ niſi vbi tenetur alicui ad beneficium quem ſine titu.ordinauit.extra de p̄ben.cum ſm aplm. 6 ¶†Si vero epiſcopus dat cuꝫ conſenſu capituli valet donatio: vt extra de his que fiunt a prela.ſine conſenſu capituli.cum vos.arg.cōtra.extra de dona.paſtoralis.ſed illud intelligo ſecundum iura vt ſcilicet interueniat conſenſus capi. ⁊ hec obtinent vbi epiſcopus dat beneficium alicui alij.ſed ſi debet capitulo aliquid de menſa ſua talis donatio non preiudicat ſucceſſori: quia autoritateꝫ quam capitulum alij poterat impendere non poteſt impēdere ſibiipſi[d] ſicut nec economus decima queſtione ſecunda hoc ius por.in fine.ſic etiam nec tutor pupillo.ff.de auc.preſ.pupillus. 7 ¶†Si autem capitulum det aliquod beneficium de menſa ſua: et habet liberam adminiſtrationem. valet donatio et perpetua eſt dummodo non ſit in damnum eccleſie: quia ea ſemper ideꝫ eſt.vij.q.j.deniqꝫ.vj.diſt.habeo e ff.de iudi.proponebatur[e].

De his que fiunt a maiori f parte capituli.[f] Rubrica.

BReuiter ſic poteſt in hoc titulo. lib. concip. LIBELLUS. Coraꝫ ⁊c.propono ego ſindicus ſeu procurator maioris ⁊ ſanioris partis .c.talis eccleſie: vꝫ talis ⁊ talis vl' dicas ꝓcurator talis c.ex q̄ eſt ꝓcu.longe maioris par

a ¶Irrefragabili.inducebant ibi.c.ſi eps.xj.q.iij.ad qd r̄nde vt no. de ma.⁊ obe.c.vno.li.vj.in glo.hoc tenebāt per qd capitulū terminatum eſt qd pōt ſiue ſit ſn̄ia hoīs ſiue iuris.ibi aūt in prima glo.ſcripſi tres ſpecies caſuum in hac materia.ſ.q̄bus certū eſt capl'm ſuccedere.⁊ quibus incertum eſt.⁊ quibus caſibus dubitatur.

b ¶De his que fiunt a p̄lato ſine conſenſu capi.Rub. ¶Hanc rubricā cū duabus ſeq.poſuit roſ. in libel.iuris canonici ad finē prime ptis añ rubricā.ſ.proximā. et primi duo libelli fuerūt eiꝰ. ordine tū cōuerſo.⁊ dicit qd formā h primā aliq̄ recuſant ne videātur aliq̄d ꝓ reo fateri. dicit tū qd vtraqꝫ ipſarū eſt bona forma.⁊ vide qd dicā ſup rubrica iij.j.⁊ ad rubricam facit.q.iij. ſcripta ſup regula is q̄ tacet de epo alienante p̄nte ⁊ tacente capitulo: et fuit dñicalis. lxxviij.

c COnci.edoceri. añ fi.j.gloſ.ibi dum dicit vel econuerſo.

d ¶Sibiipſi.vt pꝫ hodie de rebus ec.nō alie. ſi vna. ij. rñ. in cle.lꝫ fatear qd ꝙ plures opiniōes corrigit illa decre.vt ibi no.in diuerſis glo.nego tū vt ibi no.ad fi.gl. cū capella. qd reuocet decre. expoſuiſti. de prebē.itē in decre.cū noſtris. de cōceſ.p̄b.tractat̄ de ꝯceſſione in bn̄ficium non de extinctione dignitatis in decr.cum acceſſiſſent de ꝯſtitutionibus interuenit autoritas pape.⁊ ſine dubio erat neceſſaria: qꝛ eps nō ꝯſenſerat ſꝫ dico quod in epo non ꝯſentient neceſſaria fuiſſet: qꝛ fructꝰ cōuertebant in ſuos vſus al's nō ex cā ſupprimeret̄ dignitas nō vt lis ecclie ⁊ nō ordinata ꝑ papam ⁊ de fructibus augerent̄ due canonie vel mãſionarie ꝑ epm ⁊ capitulum id fieri poſſet: qꝛ nō lederet̄ hec decre. Illud aūt dꝛ in fi.gl. que incipit vt dicebat in clemē.p̄dicta determinata ſm hāc for. licere vel nō licere.ſꝫ illud qd dꝛ vt ec.bn̄fi.c.vnico.in fi.⁊ qd ibi no.in vlti.gl.puto hodie nō licere vt tetigi de reſcriptis ſi ꝓpter lib.vj.ſup gl.an legatus in fi.tū adhuc hodie vr̄ aliq̄bus qd vniones añ illā decre.ex vera ⁊ iuſta cā facte valeāt hodie lꝫ vlterius fieri nō debeāt pro ⁊ ꝯ facit qd ibi no.in pe.gl.ꝓbant.qꝛ eps erat principalis faciens.⁊ capitulū erat nō faciens ſed ꝯſentiēs.fa.ff.de reg.iur.l.aliud.⁊ facit ne ſe.va.ca.vno li.vj.talia igit̄ non autorizant in facto qd nō impedit vel cuius ꝯſentit ſicut ⁊ filia ꝯſentit patri repetenti dotē.lꝫ id cedat ad eius commodū: qꝛ nō pōt illā ſibi minuere.niſi ex ſup̄ueniēti clade.in auc.de equa. do.§.qꝛ vero iā.primū pꝫ.ff.ſo.ma.l.ij.§.volūtate.facit ad h decre.cum in iure de elec.cū ꝯcor.ij.gl.ꝑ qd dicūt aliq̄ qd hodie eps de menſa ſua bn̄ pōt donare capl'o egēti.qꝛ ſi id pōt religioſo loco de dona. ꝯſultationibus.⁊.c.paſtoralis.ſꝫ hoc nō ꝓbant.dicūt ipſi fortius capl'o ſuo cui plus alligatus eſt de teſta.requiſiſti.ꝓpter qd non vr̄ ad alienationē tendere.C.de fideiu.l.voluntas.⁊.ff.de le.iij.l.pater. §. quindecim. facit qd de tutore dꝛ.ff.de admi.tut.quot.§.nō tm̄.⁊.l.nō exiſtimo. ⁊.l. tutorum reꝝ.⁊.ff.de ꝯhen.emp.fiſtulas.§.j.nec ob.qd hic dicit auctor. ſed facit ꝓut dicunt.qꝛ ſi dicit ꝯceſſionē nullā ſed reuocabilē ꝑ ſucceſſorem. ADDE Uidēdum originalr̄ Old.ꝯſi.clxxij.lꝫ de victoria

e ¶Proponebatur. ac ſi dicat eps hꝫ ſucceſſorē. vt.ſ.capitulum nō. ſꝫ iſta rō ꝯcluderet qd etiā dānoſam reuocare nō poſſent.ſꝫ autor ītellexit qd dānoſam ipſaꝫ idē poſſent. ¶Baldus de his que fiunt a prelato ſine cōſenſu capituli. Rubrica.

ARatihabitio capl'i firmet alienationem prelati.⁊ quid etiā in rebus menſe prelati vel capituli. B.

f ¶De his que fiunt a maiori pte capl'i. Ru. ¶Uide ꝙ dixi ſup rubrica pri. ⁊ libellus h formatus nō ē in vſu nec illū ꝑ alio formatū iueni: capl'm eī cuius maior et ſanior ps in aliq̄d vtile agēdū cōcordat illud ordinat ⁊ ſtatuit ⁊ vꝫ ꝑ decre. primā.e.ti.ſi q̄s āt illud impugnare velit aſſumat vicē autoris et qōnem dama.an ſit preſcriptibile non valere ordinationem capl'i in qua non ſit omnium concordia ibi ſcripſi ſuper verbo conſuetudinem. Ad rubricam facit queſtio olim diſputata ⁊ demum repetita de minori pte capituli boñ.in quā ex culpa maioris ptis.per.c.cum in cunctis.de elec.reſidebat poteſtas eligēdi epm quā ptātem cōicauerunt tribus abbatibꝰ ciuitatis boñ.ſanctoꝝ ꝓculi ſtephani.⁊ felicis ⁊ euenit hoc ſine interpretatione bis vel amplius.⁊ lapſi ſunt.xl.anni. iminet nunc electio per totuꝫ capitulū facienda abbates illi petunt admitti queritur an capitulum teneatur ad id: pro abbatibus facit conſenſus capituli ⁊ materia preſcriptibilis ⁊ negligentia priuatoꝝ.primum pꝫ qꝛ admiſſi fuerunt per capitulum.j.eos qui tenebant quo ad actum electionis vices totius capituli.ſed ſi per totū capitulū fuiſſent admiſſi qō non eſſet dubia.qꝛ non ſolum per actus duplicatos: ſꝫ etiā per vnicum cōcurrente ſpacio.xl.anno.preſcripſiſſent ius illud de p̄b. cū de bn̄ficio.li.vj.⁊ no.de cā poſ.cū eccleſia in gl.ex h ⁊ glo.ante pe.nō eſt autem iure ſtatutus numerus perſonarum debentiū tenere capitulum hinc eſt qd tres vel duo faciunt capitulum ⁊ vt capitulū eligūt.de elec.c.j.item ius capituli reſidere poſſet in vno no. materia de poſtu. gratum cum ſuis remiſſionibus.ergo quocunqꝫ nunc teneant capl'm per illos debent admitti.ſm de materia preſcriptibili non eſt dubium

tis:vt

---

tis: vt extra de elec.cum inter cañ.in princi.quod cū ipſi deum habentes pre oculis vellent tale quid in vtilitatem ipſius eccleſie facere: vel ſtatuere vel etiā ordinare vel diſponere talis ⁊ talis ipſius eccleſie canonici irreuerenter contradixerunt.nullam cauſam ſue ꝯtradictiōis rationabilem proponentes. ⁊ adhuc in ſua obſtinata contradictiōe perſiſtunt. quare peto et talibus ipſos coerceri. et ſuper hac contradictione ſua eis perpetuum ſilentium imponi dictumqꝫ capitulum ſeu maiorem partem.⁊ dictā ordinationem ⁊c.debere procedere eorum contradictione nequaquam obſtante per veſtram ſententiam decerni ac declarari. extra eodem. c. primo et vltimo extra d electio. licet.lxv.diſtinctio.c.primo ⁊ ſecundo ⁊.c. ſi forte.ff.de re iudica.do.ff. de decreto ab ordine facien.l.iij.

Ut eccleſiaſtica bn̄ficia ſi a ne diminutione conferantur[a]. Rubrica.

SIc concipe libel. LIBEL. propono ego.t.canonicus beluacen̄.contra venerabilem patrem dominum epiſcopuꝫ beluacen̄.quod cum ipſe de mādato felicis recordationis domini clemen.pape quarti: vel ſuo proprio motu.mihi talem prebendam ſeu beneficiū quod fuit talis ꝯceſſiſſet. non integre iura ipſius prebende contulit. immo tertiam vel quartam fructuum eiuſdem partem diminuit: vel tales poſſeſſiones ſeu redditus ex ea ſubtraxit ſeu diminuit: vel partem prebende mihi tantum conceſſit. vnde quia beneficia eccleſiaſtica ſunt ſine diminutione conferenda.peto res illas mihi reſtitui: vel peto beneficium ſeu prebendam ipſam mihi reintegrari. extra eodem.c.vnico.extra de preben.maioribus.⁊.c.tue. ⁊.c.vacante.j.q.iij.ſi quis prebendas.

De rebus eccleſie alienan b dis vel nō.[b] Rubrica:

vt pꝫ in dicta decre.cū eccleſia de poſtu.bone.ij.de elec.qd ſicut.⁊.c.cum mana.⁊ facit de ꝯſue.cū dilectꝰ.de reſti.in iteg.c.ij.ꝑ q̄ iura.ſi ipſi abbates p̄ſcribere pn̄t qd ſoli eligerēt.fortiꝰ qd eligere poſſēt cū aliq̄ pte capituli q̄ fungat̄ eiꝰ vice.tertiū.ſ.negligētia p̄latoꝝ.facit ꝓ tāto.qꝛ poterāt illi plures ꝓteſtari qd nullū ius acq̄reret̄ illis i poſteꝝ.⁊ intererat ipſoꝝ ꝓpt̄ futuras electiōes ꝑ eos fiēdas ⁊ ēt ecclie an ſeruitus talis ꝑ paucos iponeretur eidē.vt in pre. decre. cumana. cū ibi no.in.iij. gl. His nō obſtātibꝰ fuit ꝯtriū terminatū.⁊ hn̄ cū ad illos paucos eēt deuoluta ptās ꝑ ea vice tm̄ ꝑ ſequētibus q̄ vicibus nec ſocijs p̄iudicare nec ſeruitutē ecclie ipo a nere potuerunt de elec.cū in cūctis.⁊.c.cū vinto.⁊ maior ps priuata hoc ſciēs non habuit neceſſe aliq̄d ꝓteſtari.qꝛ ſciebat abſqꝫ ea ius ecclie ſaluū eſſe.⁊ ſic ſi ꝓteſtata fuiſſet erat ꝓteſtatio volūtaria de q̄ ſcripſi ſup regula in generali.lib.vj.in princi.huiꝰ materie. abbates etiā ſciētes ſe vocatos a paucis.h idē ſcire debebāt ⁊ ſi volebāt ſibi in poſterū ius non acq̄rere malā fidē habebāt ⁊ ſic deficiebat p̄ſcriptio quo ad ipſos.de p̄ſcrip.c. fi.nec eſt verū qd illi pauci eēnt capl'm: lꝫ in eos eſſet ꝑ ea vice ius capituli deuolutū ꝓpt̄ ſocioꝝ delictū quo ad illā vicē tm̄ ſic et i caſu negligētie ius capl'i deuolueret̄ i archiepm.de elec. ne ꝓ defectu q̄ tñ nō eēt nec dici poſſet capl'm nec vt capl'm p̄iudicare poſſet ecclie volēs tenere ꝯtrium ſcꝫ qd abbates p̄ſcripſerint. cū tñ p̄ſcriptio ſit reſtringibilis in tm̄ qd ꝑ illā ſeparant̄ de ſe cōnexa: vt pꝫ de deci.ex parte.iij.⁊.c.cū cōtingat.vbi deſcriptio decimarū nō cōprehendit noualia alias vnita. diuidit etiā ꝓcurationē a viſitatione cui alias eſt vnita.de p̄ſcrip.cum ex officij: vt no.in regula odia.lib.vj.⁊ facit regula q̄ a iure eo.tit.item ius ꝓuidendi ⁊ eligendi bn̄ reſtringit̄ ad certam ſpē ꝑ reſcriptū.de reſcrip.ſuſpectum.lib.vj.⁊ per p̄ſcriptionē: vt no.eo.lib.de p̄ben. cum in eccleſia.ad idem qd ſcripſi de ꝯceſ.p̄ben.ꝓpoſuit poſt prin.et illa non excedunt ſuos caſus vt ibi fateantur igitur abbates ſolū in ſuis terminis preſcripſiſſe ſcꝫ cum minor ps eligit ex iure ſic deuoluto. ⁊ ſit iuſta cauſa illos admittendi: quia plus egent ꝯſilio pauci ꝙ plures. xx. di.de quibus de offi.deleg.prudentiam mutatis aūt terminis quibus abbates nō poſſederunt.⁊ ſic nec p̄ſcripſerunt nec poſſeſſionis nec ꝓprietatis commodo debent admitti his cōuenit qd ſcripſi de ꝓba. in preſentia ſuper finem vltime glo.prima placet.

a ¶Ut eccleſiaſtica bn̄ficia ſine diminutiōe ꝯferantur. Rubrica. ¶Uide qd ſcripſi ſuper Rubri.ij. ⁊ libellus hic deſcriptus fuit roſ. hoc titu.in fin.qꝛ formauerat libellum in eccleſia beneuentana.poſtea correxit: quia eccleſia ipſa nō habebat prebendas diſtinctas in q̄bus diſtinctis dixi ꝓprie libellum ꝓcedere.

b ¶De rebus eccleſie non alienandis. Rubrica: ¶In ſexto ⁊ clemē.reſumit̄ hec Rubri.roſ.ꝓſequit̄ hanc materiā immediate ante quattuor.s.proximas ⁊ plene illā tractat ꝑ modū ſumme. fuit etiā eius libellus hic deſcriptꝰ quē ibi vide in fi.pe.col.vbi de hoc ꝓſequit̄ etiā poſuit aliū libellū breuiorē: hūc aūt preponit vt res euidentiꝰ aperiat̄.ſaltat demū autor ꝯtinuādo roſ. ad aliud ipſius opus vt ſtatim patebit. Ad rubricā facit qd venerealis.lit.de qua ſuper rubrica de p̄ſcrip.⁊ dñicalis de qua.s.rubrica.iij.⁊ qō.xviij. Ioā.de deo lib.vj.de eo q̄ iurauit nō alienare vel pignorare. an ex cā poſſit fructꝰ locare vel vendere ad tp̄s de qua dic vt in cle.eo.ti.c.j.in fi.id em̄ talibus ꝑmittitur ibi ad modicū tp̄s.ſed quātū tp̄s hec vba cōprehēdāt dubitat̄: vt ibi no.in vlti.glo. Cōſanguinei vel potētes q̄ ꝓmouerunt p̄latos exquirūt ꝯtractus gratuitos ab eis ad ipſoꝝ vitam vel ꝯctus locationū vel venditionū fructuū ad longiſſimū tp̄s cōfeſſato precio. Sciui epm a quo ꝓmoto res ſui extorſerūt gratuitū ꝯctum ad vitam ipſoꝝ de tanto qd trāſcendebat duas partes reddituū epaliuꝫ exp̄ſſa cā ſeruitioꝝ q̄ impenderāt ecclie ⁊ ꝓmittebant impendere ꝙdiu viuerent: ⁊ in hoc fuit inſtrumentū multū ſolēniter formatū ⁊ de ꝯſenſu capituli demū extorto illud idē.⁊ male ſucceſſit dictatori. fuit em̄ ꝑ illos quibꝰ ſic ſeruierat ſpoliatus in totū ⁊ expulſus a lare ꝓprio et merito ſic accedere dꝫ his q̄ ſanctā domū dei trahūt ad talia ſup̄ueniēte legato de latere ⁊ his delatis ad eū per epm ſucceſſorem illius.⁊ illis nobilibus ſup hoc citatis exhibitis inſtrumentis p̄dictis ipſorum aduocati defendere conabātur ꝯtractū dicētes qd ꝓ vtilitate eccleſie in benemeritos factus fuerat ⁊ ſic ꝯligabat ſucceſſorem inducebant. xvj.q.vj. illud ꝓpter verbū munificentias qd eſt ibi.xlj.q.v.qꝛ Io.extra de ſol. c.j.de depo.c.j.item dicebāt donationē factā ob cām ꝓpter merita ſeruitioꝝ preſtita et p̄ſtanda. et ſic reuocationi vel penitentie nō erat locus.C.de dona.que ſub mo.l.pe.⁊ de reuocan.dona.l.ij.⁊.iij.et.l.generaliter.in prin. nec dꝫ auferri donatū. xxij.q. ij.nō em̄ in fine imo ſi nō poſſiderent donatarij totū ſupplēdū eſſet. de dona. ꝑ tuas maxime qꝛ illa nō erat ꝑpetua donatio que facta fuerat ad vitā. ſꝫ tpalis: qꝛ nil certiꝰ morte.extra de pe. et remiſ. cū ex eo.ff. de ꝯdi.⁊ demō. l.j.et i illis non requirit̄ illa ſolēnitas q̄ in ꝑpetuis facit hoc eo.ti.dudū.lib.vj.extra de his q̄ fiūt a p̄la.ꝯtinebatur ⁊ qd ibi no.in.j.glo.⁊ eo.ti.tua nup cū ꝯcor.vlt.glo.⁊ facit.xvj.q.j.poſſeſſiones.⁊ qd ibi no.ſed ꝯtra ipſos fuit iudicatū qd hodie coadiuuat clemētina p̄dicta.lꝫ em̄ p̄lati bene meritis munificētias facere poſſint in vita ⁊ in morte.ille tñ debēt eſſe moderate.⁊ iuxta ſeruitij meritum: vt pꝫ de teſta. Ioānes. ⁊.c.relatū.ij.§.licet.ſicut ⁊ de alijs adminiſtrationibꝰ alienare ꝓhibitis dicūt leges.ff.de admini.tu.cū plures.§.pe. de tutel.⁊ ratio diſt.l.j.§.j.aliter p̄latis donare nō lꝫ.ꝓcuratores enim ſunt nō dñi extra de dona.c.ij.vbi vide in ꝯcor.in.j.glo.⁊ lꝫ habeant liberā ptātem adminiſtrādi.⁊ de elec.cū nobis olim.in fi. regulariter tñ non donat habēs liberā.de offi.vica.c.ſi.lib.vj.⁊ cū ex cauſa id ꝑmittitur nō eſt occaſio ꝓ cā ſumenda.extra de maio.⁊ obe. ſolite.ff.ad.l.iul. maieſt.l.famoſi.§.j.ſed veram ⁊ ſufficientē ad id cām p̄cedere opꝫ bene facit.C.de ſacroſanc.eccle.l.iubemus.ij.vltra princi.ibi ſcientes nulla ſibi occaſione vel tempore ad viciſſitudinem beneficij colorati ⁊c.abſit em̄ qd in prohibitis certo caſu permiſſis ſtetur verbo dicentis caſum permiſſum ſubeſſe.ff.de ꝓba.qui teſtamentū.de leg.iij.cum quis decedens.§.titia.⁊ vide qd no.§.de p̄ſum.litteris.in glo.imo in vlti.ponderanda igitur eſt veritas ⁊ nō fictio.ff.de caſtrē.pecu.l.ſi forte. viij.diſt. veritate.de hoc extra de big.nup. Item dato qd fuiſſent cā donatiōis fiende cōmenſuranda tñ fuiſſet cauſa in quātitate ⁊ tpe. vt in pre.§.lꝫ. ꝓpter id dicit lex qd ꝓpter modicū ex alienū pupilli magna poſſeſſio diſtrahi non debet.ff.de reb.eo.qui ſub.tu.l.magis puto.§. nō paſſim all'. Item p̄tor tēpus etiam ſeruitij ⁊ quātum durauit eius cā ponderādum eſt.facit de reſcrip.ſtatutū ad fi.lib.vj.e.l.j.de elec.cū non deceat. ff.de excu.tu.geometre.de op.li.l.plane. Item ponderandū eſt qd text. p̄dicte decre.ad hoc.⁊ pre.§.licet dicūt aliqua poſſe dari qd verbū ſm Hoſti.vt ſcripſi in pre.§.notat moderationē.⁊ reprehendit prodigalitatem qui etiam remittit ad no.per ſe.de dona.ceterū.bene facit ꝓ illo dicto.ff.de ꝯtrahen.emp.l.hanc legem cum duabus legibus ſeq. et de bo.dā.l.diuus facit etiam illud qd habetur de ſta.mona.cum ad monaſterium.ver.ꝙꝙ ſic ⁊ aliquando raritatem deſignat.de ſenten. excom. ſi aliquādo de iureiuran.ſi vero.ver.verum videtur etiam aliquibus ⁊ ſatis eque quod licet temporalis ſit donatio.ſi tamen de re magna neceſſaria ſit ſolēnitas ⁊ ſuperioris autoritas.bene facit.C.de dona. ſancimus.in fi.ff.de impen.in re dota.factis.l.iij.§.j.⁊ forſan.ſic intellexit Innocē.⁊ poſt eum Hoſti.id qd poſt eos ſcripſi in pre.decre.ij. de his que fiunt a prela.ſine conſen.capi.ſuper.j.glo.

ADDE Oldra.conſi.ccxxvj.incipiēte quidam epiſcopus.⁊ an epiſcopus qui iurauit non alienare ſine conſenſu ſui ſuperioris poſſit cōiuncto ſuo concedere rem in emphyteoſim cuius redditus nō excedūt decem ſolidos. Feder.conſil.ccx.tenet quod non poſſit. Et an alienatio facta de re immobili ex cauſa vera ⁊ licita ſi adhibita cauſe cogni. quam poſſeſſionem melius expediſſet alienare valeat per eundem conſilio.cxlij.et.ccxlviij. Et an valeat conceſſio vſuſfructus facta ad vitam per prelatum ſuo conſanguineo ſine pape vel legati autoritate per eūdem conſilio.lij.et.lxxxvij.et rei eccleſiaſtice alienatio quibus caſibus ſit permiſſa vltra loca ordinaria.vide Baldum conſilio.xxxvij. quinto volumine. ⁊ ibi an Abbas exemptus qui iurauit non alienare romano pontifici conſulto.poſſit conſentire alienati.prioris ſibi ſubditi.⁊ an ſucceſſor teneatur ſtare loca facte per predeceſſorem qui recepit totius loca. facte ad nouenniuꝫ penſionem.per eundem Baldum eodem volumine conſilio centeſimo ſexageſimoquinto.et Petrus de ancharano conſilio.cxv.

Licet hoc ti.de rerum eccleſiaſticarū tractetur alienatione. tamen ratiōe priuatarum rerū de alienatione aliqua ciuiliter ſubnectemus. Et p̄mo de materia ipſius ti.diſſeramꝰ.ī q̄ ſic cōci.li. LJB. Corā ⁊c.ppo.cōtra.p.qui talē domū vel vineam ad talem eccleſiam pertinentem.cuius fines ⁊c.tenet ⁊ poſſidet.aſſerēs dictam rem ſibi a tali prelato venditam: quem contractum venditionis quā ſibi factā fore aſſerit dico celebratum fuiſſe contra formā iur.⁊ in caſu a iure vetito ⁊ non permiſſo.vnde noīe prefate eccleſie peto caſſari ⁊ irritari. ⁊ caſſam ⁊ irritā nunciari vēditionē ipſam ⁊ rē ipſam mihi reſtitui cum fructibus perceptis ⁊ pcipiēdis. ex̄ de re.ec.nō alie. ſi q̇s preſbyterorū.⁊.c.dudū.li.vj.xij.q.ij.ſine exceptione.⁊.c.nō liceat.x.q.ij.hoc ius porrectū:vel ſi vis potes rēvendicare:⁊ breuius abſqꝫ narratiōe cōcipe: vt dixi. ſ̄. de his q̄ ſi.a p̄.ſine cōſenſu ca. 1 ¶†Porro[a] debitore alienante bona ſua corpalia ⁊ incorpalia in fraudē cre.creditor oīa alienata per act. paulianam p̄toriā tā ab alienatore[b] q̄ ab eo in quē alienatio facta eſt poterit reuocare[c] q̄ ſic dicta eſt a paulo eiꝰ īuētore.ff.de vſur.videamus.ff.de his q̄ in frau. cre. hac ī factum ſic li.cō. LJB. Coram ⁊c.con.de. p. q̇ poſſidet p̄diū vel domū talē cuius cōfines ⁊c. qđ p̄dium meum alienauit.t.debitor meus ꝑ fraudem vel fraudis conſilio vt me fraudaret debito meo et fraudatus ſum:quia eius bona que iam diſcuſſi non ſufficiunt ad meum debitum exoluendum ipſo.p.[d] poſſeſſore ſciente ⁊ fraudem participante. ⁊ ideo predictam rem reuoco vel reſtitui mihi peto cum fructibus[e]. et omni cauſa quaſi nulla alienatione vel traditione ſecuta. et ad hoc propo. paulianam act. vnde peto mihi iuſtitiā exhiberi.et hoc ſi dicis paulianam eſſe nomen actionis. Si vero dicas qđ non. ſed quod ſit adiector:vt no.ar.in ſumma.C. de his q̄ in frau.cre.dices ſic.⁊ ad hoc propo.acti.in fac.paulianam:vt.ff.q̄ in frau.cre.hac in factum.p̄dicta forma probatur.ff.e.l.j.§.j.⁊.l.qui act. §. hoc edictum. ⁊.l.ait pretor.§.per hanc. ¶Quod autē dixi locuʒ habet circa corporalia in fraudē alienata. 2 ¶†Si vero aliq̇d incorpale ſit alienatum.puta quia ſuum debitorem deliberauit per acceptilationem diſtingue.an ille fuerit debitor pure:an in dieʒ: vel ſub cōditiōe ſi pure.forma ſic[f]. LJ. Cor.⁊c. cō.de.p.debitore meo qui in fraudem liberauit.t. debitorem ſuū per acceptila.vnde cum bona dicti debitoris mei excuſſerim.⁊ nil conſequi potuerim. peto id ipſum mihi p̄ſtari qđ p̄dictus.t.ei debebat. ſ.c.quaſi nulla acceptibilis ſecuta. Si vero in dieʒ vel ſub conditiōe dicet ſic.peto p̄dictā obligationē in priſtinum ſtatū reduci.q̄ſi nulla acceptabilis īterceſſerit.ff.q̄ in fra. cre.ait pretor.§.ſi cōditionalis.ff.de iure do.licet.§. quotiēs:ac. 3 ¶†Ergo ſic po. Po.ac. Po.quod ea q̄ petij ī li.de iure petere poſſuʒ.ſed huic poſitiōi cū ſit iurꝭ nō tenet̄ r̄ndere. itē qđ.t. fuit debitor meꝰ in xx.ex cā mutui.vel ex alia cā.itē qđ illud debitū fuit efficax ⁊ ſine oī exceptione.itē qđ.t.debitor meꝰ fuit cōſiliatꝰ qđ taliter alienādo me fraudaret.ff.que in frau.cre.ait pretor.§.ita demum. item qđ tu ſciuiſti fraudis ꝯſiliū.itē q̄ re tali alīēata: nō īuenit̄ tm̄ in bonis iā diſcuſſis q̄ mihi poſſit ſatiſfieri.C.de his g q̄ ī frau.cre.al's ſunt.l.j.[g] ſiſti. de ac.§.itē ſi q̇s ī frau. itē q̄ rē alienatā habes ⁊ tenes ⁊ poſ. Reus v̄o ſic. po. REJ. Po.qđ.t.tuo debitori feciſti pactuʒ de nō petēdo.itē qđ ille ſoluit tibi.item qđ opp.excep. nō nu.pe.ſi ē.j.biēniū.C.d nō nu.pe.l.p.itē q̄. t.alienauit ppter neceſſitatē rei familiarꝭ: vt ꝑ hoc excludatur fraus fraudis conſiliū. 4 ¶†Ceterū[b] liberto b alienāte bona in fraudē patroni ſuccurrit̄ patrono per actionem fauianam pretoriaʒ per quam alienata repoſcere pōt.ſic ergo libellus concipit̄. LJB. Coram ⁊c.conqueror de.p.qui poſſet domū talem cuius confines tales ſunt ⁊c. quam rem.t. libertus meus alienauit in fraudē meam ad h̄ vt me. ſuū patronum fraudaret tertia parte quam de iure habeo in bonis ſuis.vnde rem illam pro tertia parte pro indiuiſo peto mihi reſtitui et aſſignari cum fructibus ⁊ omni cauſa.⁊ ad hoc propono fauinam actionem.vnde ſup er his mihi peto iuſtitiam exhiberi.⁊ hoc ſi dicis qđ ſit nomen actionis.ſi dicas qđ nō:vt alij dicunt dicet actionem in factum fauianam ppono.predicta forma probatur.ff.ſi quis in fraudē patro.l.prima.§.hec actio. 5 ¶†Actor ergo ſic ponit. Poſitio Actoris Pono qđ petita in libello de iure petere poſſum ſʒ hec poſitio iuris eſt. Jtē q̄ ſolus ſuʒ patronꝰ illius.t.ff.de ſuis ⁊ legitimis heredibꝰ. in teſtamento. ſi hoc neget. proſequet̄ illas cauſas quibus quis ſit patronus:vt in.l. in teſtamēto. Jtē qđ libertus ipſe q̇ alienauit erat maior cētenario.i. habebat vltra centū aureos in bonis.inſt.de ſuc.li. §.ſed noſtra.itē qđ rē alienatā habes tenes ⁊ poſſides.Jtem qđ dolo et fraude alienauit vt minueret

a Licet titulo.porro.aſſumit verba Roſ. vbi de pauliana qui dicit in illa quattuor neceſſaria que patent ex poſitiōibꝰ ad.

b ¶Alienatore. Dicit roſ.contra alienantem tunc agi quando ita diſperſa ſunt bona qđ ſciri nō poteſt vbi ſint.ff.de his que in frau. credi.l.vlti.§.ſi.⁊ Jo.de bla.format libellum de hoc in parte.j.pxi. ante ſi.ſic dicens. LJ. dico quod R. debitor meꝰ in centū ita latenter diſſipauit in alios bona ſua ī fraudē meā qđ iuſſus a tali iudice mitti ī poſſeſſionē bonoꝝ eiꝰ cauſa debiti quod mihi debebat cōſeruandi nil inuenio in eius bonis quo preſeruari poſſim. nec bona ꝑ eū alienata inuenire poſſuʒ. vnde ago contra ipʒ a R. vt in carcerez detrudatur quouſqꝫ reuelauerit eos in q̄s bona ipſa alienauit vobiſqꝫ dn̄e iudex ſupplico vt ipſum ad hoc per diffinitiuā ſententiam condēnetis. Extollit autem ſe Joā. de bla. ī his actionibus dicēs illas ſe plenius roſ.tractaſſe.et aliqua in ipſiꝰ libel. merito reprehenſa.

c ¶Reuocare. ſupple nullo p̄cio per eū reſtituto.ſi tn̄ apud alienātē eſſent nūmi ad iudicꝭ officium ptineret vt faceret illos reddi.ff.de his q̄ in frau.cre.l.ſi debitor.⁊.l.ſeq.

d ¶Jpſo.p.emptore ſm Jo.de bla.q̄re infra dicā infra videbis.

e ¶Cū fructibꝰ.h oppone ⁊ ſolue vt dixi.ſ̄.ne ſe.vac.ſup.j.libello.

f ¶Sic.non fuerūt iſti libelli. roſ. ſed Jo.de blano. vbi de pauliana q̇ etiam libellus qui p̄cedit ponit ⁊ exponit dicens etiaʒ pauliane tres eſſe radices quarū prima eſt in titu.nō gratuito.⁊ de hac.ſ̄.ſm eum.ſecūda cum gratis ſit alienatio inter viuos.vt ſi debitor donat in fraudem creditoris ⁊ pcedit libellus.vt.ſ̄.hoc ſaluo qđ nō habet actor neceſſe dicere qđ donatarius participauerit fraudi. ſed ſatis eſt hoc caſu qđ debitor alienauit in fraudē.ff.de his q̄ in frau. cre.l. quid auteʒ. §.ſil'i quoqꝫ mō.tertia radix q̄n ſit alienatio in vltima volūtate.⁊ tunc non oportet in libello mentionem fieri de alicuius illorū fraude.ſolus enī euentus hic inſpicitur ſcʒ creditorem fraudatum.ff.eo.titu.omnes §.j.ad ſm autem ſuū libellum qui ſequit̄ ipſe opponit illum non procedere cum agatur p̄ciſe ad factum qđ fieri non debet.ff. de re iudi.l.ſi quis ab alio.in ſi.reſpondet duplex eſſe factum vnū qđ de leui non ſit. ſed cum corporis labore.vt facere domū.vel pmittere ſtipulatorē ſup certa re nullum dānum paſſurum.⁊ in his que de leui nō fiunt procedunt quē preciſe ad factum non condēnandūm.aliud eſt qđ de leui fieri poteſt:iſtud ſcʒ reponere ſe in priſtinam obligationem.⁊ ad tale factum poteſt condēnari preciſe.ff.qđ metus cauſa.l.ſi cum exceptione. §.⁊ ſi quis per vim.in ſi. ¶Opponitur ſecūdo qđ petitio eſt impoſſibilis ſcʒ de reponendo ſe in obligationem priſtinam extinctam que reuiuiſcere non poteſt.ff.de ſolu.qui res.§.aream. et maxime procedit obiectio in obligato ex cauſa legati reſpondet qđ licet actio extincta non reuiuiſcat eadem ſpecie vel numero.reuiuiſcit tamen eadem genere de volūtate partium:⁊ de hoc procedit libellus. Sed ob.qđ dixi de legato. vbi non eſt eadem genere ſi qđ debebatur teſtamento nunc debetur ſtipulatione reſpondet duplicem eſſe cauſam remotam. ⁊ proximam.prima ex legato.ſecūda ex ſtipulatione.nam cum obligatus ex legato non eſſet obligatꝰ verbis non potuit verbis liberari niſi illa obligatio dducta eſſet in aquilianā ſtipulationē ⁊ ſic prima erat v̄bal.inſti.qui.mo.tolli. ob.§. eſt aūt.reponet ergo ſe in p̄ſtinam.i. in equipollentē ſm eū. nec refert quid ex equipollentibus fiat. ff. de inſtōnibus.ſub ꝯditione fac.l. iij.⁊ dicit quod optime facit.ff. de leg.ij. cum filius.§. heres. ¶Jtem ſcias hanc actionem locū habere cū fraudatur creditor iā exiſtēs vn̄ nō hʒ locuʒ in alternationibus quas faciunt volētes maleficia cōmittere de quo hic ꝑ roſr.⁊ Jo.vide j.de dona. ver. itē pone aliq̇s. vbi actor in huius titu.ſine remittit.

g ¶.l. j. vide qđ ibi not. ſup. v̄. exceſſus.

b ¶Ceterum.tʒ autor ordinem Roſ.⁊ io.qđ libellarij oēs tenēt.ſʒ lōge plenius Jo.de bla.de hac loquit̄ q̄ alij in ſuo libello quē inchoauit. dico dn̄e iudex qđ.R.nup defunctꝰ me p̄rono ſuo p̄terito ⁊ extraneo hr̄de inſtituto hn̄s in bonis ampliꝰ q̄.c.aureos talē fundū cuiꝰ fines ⁊c. et no.qđ roſ.vel autor de liberto mortuo nil dixerūt.⁊ ꝯ̄riū īuere videbatur vtraqꝫ in ſcđa poſitiōe actoris dicēdo.itē qđ ſolus ſum patronus vt aūt dicit Jo.ſumme incōueniēs eſſet qđ patronꝰ alienata ꝑ libertū viuentē reuocare poſſet cū poſſet caſus euenire qđ nil ſibi deberetur: puta ſi filios haberet.inſtit.de ſucceſ.lib.§.ſʒ nr̄a.⁊.§.ſeq. ⁊ hic inſerit q̄ōnē q̇d ſi viuēte liberto is in quē fuit res per ipm̄ alienata illā ꝑ.xxx. annos poſſederit demū libertꝰ morit̄.q̄rit̄ an poſſit reuocatio fieri dubiū facit:q2.xxx.ānis eſt poſſeſſa ꝑ qđ oē ius ſublatū vr̄. ſed vt ipſe dicit illud verū ꝯ illū q̇ agere poſſet ⁊ negligeret. ſʒ iſte q̇ agere nō pōt: nō pōt dici negligens.ḡ ſibi p̄ſcriptio nō currit.C. de anna. excep.l.j. in fi.reſtringo hoc ad impedimētū exp̄ſſum quo nō cōpetebat actio de alio nō impedito vide qđ no. extra de p̄ſcrip.auditis in vlti.glo. et ſic pſequit̄ certa v̄ba libelli ſui.format etiā libellū q̄n libertus aliq̄ alienauit cui liberto decedēti ab inteſtato ſuccedit p̄ronus nō inuenit debitam portionem.vt ſi ex ſexcentis que habebat alienauit quingenta poteſt in q̇nqꝫ homines patronus habere debens ducenta. habet centum agens ad alia centum.⁊ ſic a quolibet illorū quinqꝫ petet viginti dicens ſic ſcđm eum dico qđ. R.habebat valentiā ſexcentarū librarū ⁊ in fraude mei ſui patroni alienauit valentiam quingentarum interque in titium donationis titulo alienauit talem fundum cuiꝰ fines ⁊c. qui fundus valet.c.vnde cum ipſe titius fundum illum poſſideat ago contra ipſum vt ipſius fundi quintam partem mihi reſtituat. et ſic reuocat id qđ ſibi deeſt ad legitimam.

meam

---

meam partem ſcilicet tertiam mihi de iure debitaʒ. tunc enim competit fauiania.ff.ſi quid in fraudē patro.l.j.in principio. Sed ſi fecerat in fraudem vel vt minor eſſet centenario:tunc ipſo iure nō tenet. ff.de iurepatronatus.ſi libertus. Reus v̄o ſic. Po. Rei. Pono qđ.t.qui mihi vaccam donauit:vel vendidit natus fuit ex libera matre. hoc conceſſo ingenuus natus eſt.⁊ ſic actor ſuccumberet.inſt.de ingenuis. Si vero neget dicat ſic.pono q̄.t.factus fuit miles te ſciente. C.lib.xij.qui militare non poſſunt. ſuper ſeruis.item quod.t.alienauit propter neceſſitatem rei familiaris hoc cōceſſo ſequitur quod non dolo. 6 Jtem qđ.t.erat centenarius. ¶†Ceterum[a] ſiquis a arrogat ſibi aliquem in filium ⁊ poſtea alienat aliq̇d de rebus ſuis in fraudem arrogati:vt diminuat quartam que debetur arrogato in bonis ipſius arrogatoris ex conſtitut.diui pij:vt.ff.de adoptionibus.ſi arrogator.§.ſʒ an impuberi.poterit arrogatus illa reuocare per vtilem actionem caluiſianam vel fauianaʒ.vel vtilem in factum pretoriam de qua in arbore Joan.non tractatur.ff.ſi quid in fraudem patro.lege fina.vnde ſic cōcipitur libellus. LJB. Coram ⁊c.conqueror de.pe. qui poſſidet tales res quas.t.pater meus arrogator in fraudem meā alienauit:vt quarta mihi debita ex conſtitutione diui pij diminueretur.vnde res ipſas mihi peto aſſignari cum fructibus et omni cauſa et ad hoc propono vtilem in factum caluiſianam.et ſuper his peto mihi iuſtitiam exhiberi. 7 ¶†Actor ergo ſic ponit. POSJTJO ACTORJS. Pono qđ t.me arrogauit. Jtem quod arrogatio fuit legitime facta.ſed hoc eſt iuris.vnde ſi neget dic ea que in arrogatione deſiderantur:vt ſit legitima que habes. ff.de adoptionibus.ſi pater.§.in arrogato.et.ll. ſequentibus.et ſunt.vij.vel.viij. Jtem qđ rē alienataʒ tu habes tenes poſſides. Reus vero econtra ſic. POSJTJO REJ. Pono quod tua arrogatio fuit illegitima ſed hec poſitio iuris eſt. vnde ponat cauſas quare ſit illegitima que continentur inſti.⁊.ff.de adoptionibus.tamen negatiua qualitatis bene probatur:vt.ff.de probationibus. ab ead. Ad hoc ſi libertus vel debitor alienat in fraudem patroni vel creditoris poſſunt alienata per actionem in factum reuocatoriam caluiſianam pretoriaʒ reuocari:vt.C.ſi quis in fraudeʒ patroni.l.ſin.⁊ hec 8 forma libelli: vt ſupra dixi in pauliana. ¶†Eſt et quarta actio reuocatoria ſcilicet in factum.pauliana pretoria que tunc locum habet cum predicta alienatio ſit a predictis perſonis in fraudem predictorū que poterit per hanc actionē reuocari. 9 ¶†Differentia autem cōſueuit aſſignari inter predictas ⁊ actiones in factum:quia predicte competunt ad reuocanda corporalia.ſed actio in factum ad incorporalia iura vt actiones:vt.ff.que in fraudeʒ patroni. b l.hac in factum[b].qualiter autē conci.in hac li.⁊ fiāt 10 poſitiōes ꝑ ſupiora liquet. ¶†Eſt ⁊ īterdictū fraudatoriū qđ competit creditori in cuius fraudē debitor alienat:vt.ff.de ſolutionibus pupilli debitor.§. primo.quod parum differt a precedentibus tribus actionibus.vnde concipitur libellus.vt in illis.⁊ q̄ ibi dicta ſunt hic pro magna parte intellige repetita: quidam tamen dicunt quod non eſt propriū nomē interdicti. ¶Quid iuris ſi intendēs cōmittere aliquod maleficiuʒ alenat in fraudem bona ſua. nota.infra de donationibus.verſiculo. Jtem pone. ¶Quid iuris ſit de ſubmittentibus bona eccleſiarum regibus vel baronibus ⁊ de recognoſcētibus ſe ab illis ea tenere habetur in ꝯſtitutione gregorij decimi.eodem titulo hoc conſultiſſimo.li.vj.

c De precarijs.[c] Rubrica.

IN hoc titulo potes inſtrumentum formare:vt infra de obligationibus ⁊ ſolutionibus. §. primo.verſiculo porro. Sed ⁊ in precaria. ſic forma libellum. 1 LJBELLUS. Coram ⁊c. propono ego. P.rector ſeu prelatus talis eccleſie q̄ talis predeceſſor meus domum talem recepit a. t. cuius penſio erat decem cum ibi erat ſtudium vel curia. idem vero predeceſſor promiſit ei dare annuatim d plus in triplo ſcilicet triginta quādiu viueret[d]. ita quod eo mortuo proprietas ad eccleſiaʒ rediret. verum quia ſtudium vel curia receſſit.nūc penſio eiuſdem domus quinqꝫ non excedit per quod patet eccleſiam in tali contractu deceptam fuiſſe. quare peto dictum contractum caſſari ⁊ annullari: ⁊ dictam eccleſiam:⁊ me ad eius obſeruationem nequaquam teneri per veſtram ſententiam declarari.peto etiam mihi reddi penſioneʒ triginta ſolidorum.tot annis perceptam ab ipſa eccleſia . facta deductione eius quod de fructibus eiuſdem domus conſtat dictam eccleſiam percepiſſe. hec forma probatur : extra eodem capitulo ſecundo.quod ſecundum hoc recte intelligit̄. e x.queſtio.ij.precarie.et. C. de ſacroſanctis eccleſijs iubemus ſecundo.§.ſi quando. nec obſtat. extra eodem titulo.capitulo vltimo.in fine.quia illud intelligitur vſqꝫ rationabili cauſa. 2 ¶†Jtē qui rem ſuam precario concedit niſi ſibi reſtituatur habet interdictum de precario.ff.de preca.l.prima.⁊ ſecunda f in quo ſic li.conci.[f] LJ. Corā ⁊c.cō.de.p. cui rem meam precario conceſſi quā mihi reſtituere ꝯdicit.vn̄ ago ꝯ eū vt eā mihi reſtituat.⁊ ad hoc ppono interdictū de p̄car.vel act.in factum ſubro.ī lo.eius ff.eo.l.j.et.ij.⁊ extra.eod.c.iij. multi tamen addunt. ⁊ ipſum mihi ad intereſſe condemnari peto. arg.ff. eod.queſitum.§.ex hoc interdicto. ſed non eſt neceſſarium[g]:vt in pre.l.queſitum. g ¶Actor ergo ſic po. 3 PO.AC. Pono quod me rogaſti vt talem rem tibi precario concederem.item quod ſi ſeruus vel filius:vel amicus:vel procur.tuus ex parte tua rogauit qđ ratum habuiſti.ff.e.l.j.⁊.ij.in p̄n.⁊.l.in rebus §.meminiſſe.⁊.l.titio.§. ſi procurator.et.l.ſi ſeruus. Jtē qđ eā tibi vel illis p̄cario conceſſi.ff.e.l.ij.in p̄n. Jtē quod res quā p̄ca.tibi cōceſſi eſt mea:vt in pre.

a ¶Ceterum.ſeruat ordinem Roſ.⁊ aliorum.verba autem ad litteram fuerunt ro.qui etiaʒ querit an filio naturali ⁊ legitimo competant he actiones de quibus ſequitur ſi pater in eius fraudem alienauit.reſpōdet quod nō.quia nec filio nec patri in hoc caſu prouidetur.ff.ſi quis a'pa.fue.ma.l.j.et.ij.dat aliud qđ plus habet arrogatus quā legitimꝰ: quia proponēdo querelā contra teſtamentū patris arrogatoris non perdit quartaʒ. de qua hic naturalis autem ⁊ legitimꝰ pdit bonoruʒ ſubſidiū de inoffi. teſta. contra vetera. §.meminiſſe. et §.ſi ipubes.

b ¶.l.hac in factum ⁊ not.e.ti. l.j.in prin.

¶Bal. De rebus eccle. non alie. Rubri.

Qualiter formet̄ libellꝰ ī fauiana ⁊ pauliana hic. B. d ſubhaſtatione ⁊ forma relationis eius. ſ̄. de citatio. §. forma.

c ¶De precarijs. Rubri. ¶Primā partem vnde receperit autor dicam.ſcđam habuit a roſ. vbi de interdicꝭ rubrica de precario.gloſſas aūt decre.vlt.extra eo.titu. per modum ſumme vide collectas in epilogo prime gloſ.

d In hᵒ titulo viueret ſup.ille.t.et ſic fiebat cōtractus ſm formā c.precarie qđ.j. allegat̄.

e ¶Intelligit̄. Et ſic illud legebant Pe. et Abb.vt ibi ſcripſi qđ ſatis videtur purum ⁊ adhuc durius qđ addit hic autor in fine ad illorum dictum ibi peto etiam.item concluſio que precedit ibi qua peto non videtur congrua cum deberet ex deceptione peti reſtitutio. de reſti.in integ.c.primo poſſunt ſuſtineri hic verba predictorum quādo non fuiſſet factus contractus ſolēniter per ſcripturam.ſed amicabiliter.⁊ ex ꝯfidentia ſic pceſſiſſent p̄latus ⁊ laycus vel quādo nō fuiſſet principaliter actum de re.ſed de precio ⁊ ſingulis annis inuicē dando licet forte poſt talem cōuentionem precij res:ex quibus quantitas habebatur fuerint deſignate.al's dici oportet qđ ſi precaria fuit facta rationabiliter ⁊ ſm formam.c.p̄cario dando pprietatem rei vſufructu retento.⁊ habendo ex re data per eccleſiam duplum illius vſufructus: vel dando proprietatem ⁊ vſumfructum habendo de re.eccleſie. in triplum facta de hoc ſcriptura prout vult.l.iubemus.ij.in fin.C.de ſacroſanc.eccle.ſed licet diminuatur penſio domus vel predij dati per laycū nihilominus perdurabit contractus qui a prin.tenuit.al's eccleſia vteretur fraude contra decre.per tuas de donati.⁊ ad hoc bene facit queſtio dominicalis.iij.in fin.de eccleſia que recepit predium vt daret alimenta quod caſmate perijt de qua dixi de condi.appoſi.verum ſup gl. ſecūda. item dominicalis.xlix. de vinea data eccleſie ad tempus loco decimarum que vinea caſmate perijt de qua dixi de rerum permuta.c. fina.ſuper vltima glo.⁊ ſatis facit:vt ibi dicitur qđ loquimur de contractu non perpetuo in laycum:ſed ſic in eccleſiam. Jtem abſurdū. qđ domus eiꝰ proprietatē habet eccleſia deterioretur ei qui nō eſt dominꝰ: hic dico quia ſiue vſumfructū habeat laycꝰ ſiue nō ad minus pprietas eſt eccleſie ſm veritatem. ſed ſaltem eo caſu quo ēt vſuſfructus datur quem caſuʒ practicat autor item ſi conuerteret̄ caſus qđ redditus layci creſcerēt vl'ſaltem durarent ⁊ redditus dati per eccleſiā minuerentur eccleſia non quereret diſſolutionem cōtractus quod ergo de ſuo nollet non quera. ī alieno de homi. cuʒ iuramē.ſatis ſufficit ad caſum regula factuʒ legitime de reg. iur. lib. vj.cum ſuis exemplis. ⁊ concor. et facit qđ no. Cyn. C. d iure ēphy. l.j.in ſi. ij. ob.l. ij.de preca. que aperte loquitur de factis irrationabiliter.

ADDE an capituluʒ eccleſie cathedralis poſſit de bonis ſuis ſine epiſcopo celebrare cōtractum precariorum ſe. ꝯſil. ccxcv.

f ¶Conci. ad Roſr.ad litteram eſt totum qđ ſeq̇t̄.vbi ſupra dicebat aūt quiqꝫ in hoc titulo neceſſaria que ex poſitionibus colligas.quia vterqꝫ actor ⁊ reus ponunt rem ſuam eſſe.primus vt valeat precarium.ſecundus vt non valeat.ſcito quod eſt caſus quo bene valet precariū de irrogantis datum a creditore quod videas eodē titu. c.vltimo.in prima gloſ.circa medium.

g ¶Neceſſarium.vt dicit Roſre.illa ratione. quia in interdictis dantur due ſententie ſcilicet ſi non paretur prime. et ſic venit in condemnatione quod non venit in petitione.quia non erat in obligatione. Jnducit.l.qui reſtituere.ff.de rei vendicatione.querit demuʒ ad quid intentetur interdictum de precario an reſpectu poſſeſſiōis an proprietatis reſpondet quod reſpectu poſſeſſionis que eſt penes rogantem. vnde interdictum dicitur reſtitutorium.ff.eodem.l.ſecunda.§. hoc interdictuʒ. reſtituitur enim ſibi illa naturalis poſſeſſio que eſt penes rogantem. ff. eodem. ⁊ habet. §. penultimo. ⁊ cum ſolam detentationem haberet illa etiam veniret reſtituenda ſcđm eum de hoc reſtitutoria.⁊ a quo tempore veniant fructus ⁊ quomodo.quādoqꝫ preſcriptis verbis:quandoqꝫ precario:quādoqꝫ ex ſtipulatu ad hoc agitur ſcripſi

Archivo Histórico Rosario

§.meminiſſe.item qđ eā volo reuocare.ff.e.l.j.ī principi.⁊.l.ij.§.hoc interdictum.et.l.cum p̄cario. extra.e. c.ſi.item qđ id quod conceſſi tibi p̄cario ꝯceſſi ſine omni cautione de ea reſtituenda.ff.e.⁊ habet.§.cum qui. Reus vero ſic. PO. REI. Pono quod rogatus mihi precario concedere recuſaſti. item qđ eam rem.t.inſolidum precario cōceſſiſti.nam duo inſolidum eādem rem precario nequeunt poſſidere.ff.eo. duo.extra de proba.licet item qđ res quā mihi p̄cario conceſſiſti mea eſt.⁊ eā meo nomine poſſidebas. extra de preca.c.ij.item qđ quādo precario mihi cōceſſiſti promiſi de ea reſtituenda.

De cōmodato.[a] Rubrica.

IN hoc ti.prius inſtrumēta obligationum.ſecundo libel. formemus. inſtrumentum ergo ſic cōficietur[b]. FOR. Confeſſus ⁊ contentus fuit.c.ex cauſa commodati habuiſſe ac recepiſſe a. b. vnum decretū in chartis edinis ſcriptū in textu de littera antiqua.⁊ gloſatū ex apparatu Jo. ad vſum legendi promittens ſolēniter ſine aliqua exceptiōe iuris vel facti ſe obligādo dicto.b.ꝓ ſe ſuiſq; heredibus ſtipulāti predictum librū omni dolo ⁊ culpa remotis.ſollicite diligēter:prudenter: ⁊ fideliter cuſtodire.⁊ in eo ſeruando ⁊ cuſtodiendo ſummā ⁊ exactiſſimam diligentiam adhibere.eūq; eiuſdem bonitatis cuius nunc eſt reſtituere ⁊ ꝯſignare ſibi. aut ſoluere ⁊ dare eidē nomine eſtimationis. ⁊ pro eſtimatione eiuſdem libri concor.ibidem ab eis facta. xx.li.tur.hinc ad vnum proximum annum.ſuſcipiēs in ſe ⁊ ſuper per ſe omnem caſum fortuitum ⁊ euentum incendij.naufragij.ruine.rapine. furti. violentie de ſuperuenientis periculi.⁊ quēcunq; alium tā diuino iudicio ꝙ ex quolibet genere culpe: vel al'r prouenīente promittens etiam ſolenni ſtipulatiōe eidem.b.nullam contrariam exceptionem vel defenſionem iuris vel facti.ſpecialem vel generalem occaſione vel pretextu premiſſorum fortuitorum caſuū. euentuum aut alicuius eorū ſiue etiam quorūcūq; aliorum vel alia quacunq; cauſa in aliquo facere vł opponere.quominus ad ipſius libri reſtitutionem aut predicte eſtimationis ſolutionem:vt dictum eſt faciendam efficaciter teneatur:ſed omnia ⁊ ſingula in hoc contractu contenta grata firma ⁊ rata habere ⁊ tenere:nec contrafacere vel venire per ſe vel per alium.aliqua ratiōe vel cauſa de iure vł facto. Qđ ſi preſtituto termino librum ipm̄ non reſtituerit.aut dictam eſtimationem vt premiſſum eſt nō ſoluerit. omnia queq; ⁊ ſingula ſupra ⁊ infra ſcripta non obſeruauerit aut in aliquo cōtrauenerit promiſit eidē. b.dare ⁊ ſoluere duplum ipſius eſtimationis nomine pene ſtipulatione in ſingulis huiuſmōi cōtract⁹ capitulis inſolidum promiſſe.qua ſoluta vel nō omnia et ſingula ſupra et infraſcripta . rata et firma perdurent.et nihilominus antedictum librum reddere.ſiue premiſſam eſtimationem ſoluere. et ſibi ſuper hec reſpondere ſine vlla exceptione vbicunq; et quocunq; loco et foro. dictus.b.petierit ab eodem reficere ⁊ ſibi reſtituere omnia et ſingula damna et expenſas ac intereſſe litis et extra. et de his credere ſuo ſimplici verbo ſine ſacramento vel alia qualibet probatione pro quibus omnibus et ſingulis firmiter obſeruandis obligauit eidem omnia bona ſua renuncians fori priuilegio exceptioni nō habiti nō recepti ⁊ cōmodati libri predicti. exceptiōiq; doli.conditioni ſine cā in factum actioni.⁊ omni auxilio iuris et facti.hec forma probatur ꝙtum ad penam vel quantum ad expremiſſionem caſuū.§.ſi q̇s cau.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitum.cum ſuis concor[c].⁊.ff. de trāſac.cū aquiliana.⁊.l.aq̄liana. ⁊.ff. ꝓ ſo.actione.§.renunciare.⁊.ff.de admi.tu.ſi duo.C.commo.l. j.extra.eo.c.vnico.C.de neg.geſt.gerētes. ꝙtum ad hoc quod dixi de culpa et dolo et alijs probatur extra.eo.c.vnico.ff.eo.vt ſi certo.§.interdum.⁊.l.in rebus.ff.de dolo.l.j.inſti.qui.mo.re.contrahitur obli. §.item his.[d]

NUnc dicendum reſtat qualiter libelli formētur. ⁊ q̇dē ſic potes li.cōcipere.[e] LJ.Co.⁊c.cō.de.p.cui equū meū[f] cōmodaui:vt iret ad villā vł for:vł librū ad vſū legēdi:vł tale q̇d ad talē vſum quē equū vel rē mihi reſtituere ſiue reddere ꝯdicit. vñ cum de villa vel de foro redierit vel vſum ipm̄ ad quē cōmodaui expleuerit.peto equū ipſum vel rem ipſam mihi reddi ſeu reſtitui. et eum ad id per veſtram ſniam condēnari ⁊ cogēdum fore decerni peto etiā expēſas factas ⁊ ꝓteſtor de faciendis. extra de commo.c.vnico.ff.e.in commodato.§.ſicut.in fi. ⁊.l.j.⁊.iij.et.l.ſed nihil.inſtitu.qui.mo.re.contra.obli.§.is cui iunge ſi es legiſta.⁊ ad hoc propono act. commodati.ff.eodem.l.j.et.l.commodatum.et.l.ita.

1 Actor ergo ſic po. PO.AC. Pono quod talem rem tibi pro tali vſu cōmodauit. Item qđ ille vſus finit⁹ eſt.ff.eo.l.j.⁊.l.in cōmodato.C.e.eū q̄.extra.e. c.vnico. Item qđ tui grā tm̄ cōmodauit: vt ibi.et in concor.q̄ ſunt infra in poſit.illa. Item qđ culpa ⁊c. item qđ gratis.ff.e.ſi vt certo.§.nūc videndū. extra eo.c.vnico.inſti.mandati.§.pe. Item qđ illius rei ꝓprietatem ⁊ poſſeſſionē retineo.ff.eo.rei. item qđ rē illam mihi non reddidiſti:vel reddidiſti deteriorē. ff.eo.l.iij.§.ij.item qđ culpa tua ſaltem leuiſſima interuenit.ff.eo.ſi vt certo.§.cōmodatum.et.§.qđ vō cuſtodiam.⁊ in alijs.§.extra.eo.c.vnico. Reus vero ſic. PO.REI. Pono qđ talem rem titio cōmodaſti inſolidum.ff.eodē.ſi vt certo.§.ſi duobus item qđ cōmodaſti mihi ad certum vſum qui adhuc durat.ff.eo.in cōmodato.§.ſicut aūt.extra eo.c. vnico.item qđ tibi dixi.x.vt rem illam mihi accōmodares.item quod illius rei dominium ⁊ poſſeſſionem a me tranſtuliſti.itē qđ gratia tui tantū cōmodaſti itē qđ res illa periit ſine dolo meo et culpa lata leui ⁊ leuiſſima.extra.e.c.vnico[g].

2 ¶Quid ſi res ſimpl'r nō ad certū vſū cōmodat̄:nūq̇d ſtati poterit reuocari.ar.qđ nō.ī p̄ce.§. ſic āt:ibi atq; itēpeſtiue.⁊ ibi volūtas em̄ eſt ⁊c.⁊.C.đ accuſa.ſic.ff.đ ꝯſti. pecu. ꝓmiſſor.§.j.nō em̄ dʒ ſtati cū ſaccovenire pat⁹.ff.de ſolu.qđ dicim⁹. ⁊ hic tʒ pi. dicēs eſſe cōmodatum ſi dʒ ſimpliciter cōmodo ſm azo.⁊.h.[a] dicūt eſſe cōmodatū niſi detur ad certū vſum.vñ ſtatim pōt reuocari.ff.de preca.l.j.⁊.l.cum p̄cario.⁊ extra eo. ti.c. fi.⁊ arg.ff.de verb.obli.eū q̄ kalēdis.in fi.

3 ¶Sʒ ⁊ cōmodatario ꝯ cōmodantē datur ꝯtraria mādati.in qua ſic ꝯci.[b] LJ. Coram ⁊c. conq̄.de.p.a quo peto mihi ſolui.xx. noīe expenſarū quas feci in ſeruo vł alia re quā mihi cōmodauit.⁊ ad hoc ꝓpono actionē ꝯtrariā mandati.ff.e.in rebus.§. pñt.⁊.l.in commodato.§.in ꝯtraria[c]. ¶Pro alijs etiā caſib⁹ ſic ꝯci.lib. LJ. Coram ⁊c.cōqueror de.p.q̇ ſciēs mihi cōmodauit vaſa vitioſa vel ſeruū furē. vnde vinū fuit effuſum q̇đ valuit decē quare illa decē peto vel ſeruus mihi tales res ſubtraxit.quare res illas peto ⁊c.et ad hoc ⁊c.vt in pre.l.⁊.§.item q̇ ſciēs.⁊.l.pe. ⁊ de peni.diſt.iij.inter hec hircū.j.actor ergo ſic po.

4 ¶PO.AC. Po.qđ mihi rē talē cōmodaſti. itē qđ erat vitioſa.hic nō venit in actione ꝯtraria mādati.ff.e.in cōmodato.⁊.l.in rebus.§.fin. ¶Itē qđ hoc ſciuiſti.ff.e.ſʒ addes.[d] itē qđ in ea feci expēſas p̄ter cibaria.nā expēſas in cibarijs factas nō reſtituet cōmodator.ff.e. ſi vt certo.§.ſumpt⁹. ⁊ ī pre.§. pñt.⁊.§.ꝯtria.⁊ facit.ff. de dona.iter vi.⁊ vxo.§.ſi q̇s opas.itē qđ cōmodatum mihi ignorāti ſurripuiſti. item qđ ꝓ eo p̄ciū ſibi dedi:quo caſu re cōperta cōmodatarius hʒ cōtrariā acti. mandati ad intereſſe ꝯtra ipſum cōmodantē q̇ ſurripuit.ff.eo.rem cōmodatā.

5 ¶†Act.aūt furti nō hʒ niſi iterſit ſua.ꝓpter expēſas:ꝓpter quas poterat rem illā retinere.ff.de fur.is cui cōmo.item qđ talis ſurripuit mihi rē cōmodatā.itē qđ poſtea rē habuiſti: vt in pre.l.in cōmodato.§.fin.[e] item qđ ad certum vſum mihi commodaſti. Item quod vſus non eſt finitus. venit em̄ in ꝯtria cōmodati ne intēpeſtiue reuocet̄:vt in pre.l. in cōmodato.§.j.⁊ extra eo.c.vnico. Reus vero ſic. PO.REI. Pono qđ talem rē tm̄.t.cōmodaſti. hoc ꝯceſſo pʒ qđ nō reo.ff.de iudi.cū p̄tor.extra de p̄ſum.nōne.ſʒ hic eſt implicita negatiua.vt.ſ.depoſiti.§.vij.ver.viij.item qđ expēſe quas feciſti in ſeruo tm̄ cibaria fuerūt. itē qđ cōmodatū tm̄ fuit grā tui cōmodātis.itē qđ ſeruū fidelē tibi cōmodaui. extra de pignore.ſignificante.

De depoſito[f]. Rubrica.

SIcut ⁊ in pre.titu.fecimus prius in hoc titulo inſtr̄i obligationē ꝯcipiam⁹. ſecūdo vō libellos formemus. ¶Ante oīa igitur notandū eſt qđ qñq; fit inſtrumētum ſimpl'r ⁊ breuiter ſub depoſito nulla de eo reſtituendo ꝓmiſſione adiecta.

1 ¶Et hoc qñ fit gratia deponentis tm̄.et fiet hoc modo. FOR. A.ciuis ⁊ mercator bitere.p̄cibus et gratia.b.recepit in depoſitū cā ſeruandi et cuſtodiendi ab ipſo.b.ibidem ⁊ in p̄ſenti.c.li.tur.put ipſe.a.ꝯfeſſus fuit tantā eſſe quātitatem reſtituēdā eidem.b.vel eius heredibus ſiue certo nūcio faciēti ſibi fidē inter eos ordinatā. vł ſignū qñcūq;.b.vel ei⁹ heres. aut dict⁹ eius cert⁹ nūcius petierit ab eodē.⁊ hoc fieri pōt cū depoſitū fit ſolum gratia deponentis. Quādoq; vō fit cum ſolēni ꝓmiſſione de depoſito reſtituēdo. ⁊ hoc fieri poteſt quādo fit gratia deponētis. Vel etiā depoſitarij:hoc modo.

2 FOR.[g] A. cōfeſſus ⁊ content⁹ fuit ſe in depoſitum habuiſſe ⁊ recepiſſe a.b.xx.lib. turoñ.in vſum ⁊ vtilitatem ſuā de ipſius.b.licentia cōuertendas:recipiens extra pecuniā ipſam ab eo ibidem ⁊ in p̄ſenti:quā cōfeſſus fuit tantā eſſe quātitatem ⁊ promittens ſolēniter ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obligādo dicto.b. ꝓ ſe ſuiſq; heredibus ſtipulanti reſtituere ⁊ conſignare eidē aut eius heredibus vel ipſius certo nuncio ſibi hoc inſtrumentum afferenti . vel ſignum ſeu fidem inter eos conuentam facienti ipſam pecunie quantitatem . quandocunq; idem . B . vel ipſius heredes : aut dictus eius certus nuncius petierit ab eodem: necnon ſuſcipiens in ſe ⁊ ſuper ſe ⁊c. vt.ſ.titulo proximo in inſtrumento cōmodati vſq; opponere quominus ⁊c.poſt iunge ad ipſum depoſitum reſtituendum:vt dictum eſt efficaciter ⁊c. vt ibi vſq; vel de facto quod ſi poſtea iunge.non reſtituerit vel cōſignauerit:vt prelibatum eſt: promiſit eidem dare et ſoluere duplum ipſius quātitatis pecunie nomine pene ⁊c.vt in eodem inſtrumento vſq; priuilegio exceptioni.hoc ſaluo quod vbi dicitur ibi nihilominus antedictum librum reſtituere ſiue premiſſam eſtimationem ſoluere dicatur dictas.xx.libras reſtituere poſt iunge:non habite:nō recepteq; ex cauſa depoſiti quantitatis predicte exceptioni doli ſine cauſa ⁊ omni alij auxilio.hec probantur:extra eo. c.bona fides.ff.eodem.l.j.§.ſepe.⁊.§.ſi tunc depoſitam. inſti.quibus modis re contra.ob.§.preterea.ff.de verborum ſignificatione late culpe.ff.ſi meſ.fal.mo. di. l.j.

3 ¶†Si vero fiat mentio de vtilitate depoſitarij nec ipſe depoſitarius in ſe recipiat caſus fortuitos poterit breuius inſtrumentum formari hoc modo. FOR.A. confeſſus ⁊ contentus fuit ſe habuiſſe ac recepiſſe ſeruandi ⁊ cuſtodiendi cauſa in depoſitum a.b.xx.lib.tur.⁊ recipiens pecuniam ipſam in quodam ſacculo ibidem et in preſenti ⁊c. vt in pre. forma.vſq; petierit ab eodem. poſt iunge ſub pena dupli dicte quantitatis pecunie ⁊c. vt in eadem forma vſq; in fine.

NUnc libellos in hoc titulo formemus.ſi igitur rem depoſitam repetis.ages acti. directa depoſiti et ciuili.ff.depoſiti.l.j.§. primo inſtitu.quibus modis re contrahitur ob.§. acti.in qua ſic li.conci.[h] LJB. ¶†Coram ⁊c.conqueror

---

eodem titu.c.fina.ſuper.j.gloſ.ad finem.

a ¶De commodato. Rubrica.

¶Roſ.⁊ Jo.de Blano.ꝓſequūtur hunc titulū in actione directa. et cōtraria. Bonagui.in ſecūda parte char. ſcđa ponit vnū libellum in directa ⁊ duos in contraria ſatis breues. Cōmentaui decr.vnicā.e.ti. ⁊ materiam ibi vide queſtionē lxxxviij. pilei đ ꝯmodāte equū de paſcuis. vide.j.de loca.§. poſtꝗ ſuꝑ ver. quid ſi locaui aliā ipſi⁹. xcvj. de equo per te mihi cōmodato ad villam ad quam vadens inueni amicos cum alijs rixantes īmiſcui me amicos iuuando tu caſu ſuꝑueniens iuuiſti aduerſarios et ⁊ ſub me equū tuum occidiſti an tenear commodati. et tʒ ꝑ l.ſi ex plagis.§. j.me teneri: q̄ culpa penes me reſidet: q̄ ꝑus deliq̇ hoc verū niſi tu data opa equum occidiſſes vt ibi.

b IN hoc titu. cōficietur ſm rolan. ꝑ.iij. in vlti. char.

c ¶Concor. q̄bus adde de ꝑcur. q̇ ad agendum lib.vj.

d ¶.§.item his. hic adde quod no.j.de loca. §. iam dicendum. ver. ad euidentiam.⁊ verſi.ſequenti.

e NUnc dicenduʒ. concipe ſm Roſ.ſuo loco inter ciuiles actiones vbi dicit ſeptē in hac actione neceſſaria que patent ex poſitionib⁹. ⁊ per id qđ dixi inter ciuiles pʒ qđ ipſe accedit Jo.⁊ azo.qui dicūt eā ciuilem vt patet.ff.eo. in cōmodato.§.ſicut.nō obſtat qđ p̄tor de illa tractat.ff.eo.l.j.quia illud ꝑ approbationem. et vide qđ ibi no.in prin.de quo hic ꝑ Roſ.in fi.

f ¶Meum Jo.de blano.nō ponit hic meum:cum cōmodanti etiā alienū cōpetat actio cōmodati.ff.eo.cōmodare.⁊.l.ſeq. Item addit in libello quod commodatarius vſu completo locauit equum ad merces portandas vel certum hominem pro decem. vnde petit etiam illa decem allegat.ff.eo.ſi vt certo.§.vſq; adeo.

g ¶.c.vnico.quia plus habet commodi : ideo plus habet periculi: vt ſcripſi.de p̄car.c.vltimo ſuper gl.penulti.⁊ quia facta eſt mentio de re deteriorata. Jo.de bla. libellum format in illa hoc modo abbreuiato tamen dico quod talem equum ad talem vſum cōmodaui.t.tūc vtroq; oculo videntem quem mihi reſtituit vno oculo excecatum per culpam ſuam.vnde cum mea interſit in decem eum ſic excecatum fuiſſe ago cōtra ipſum.t.vt decem mihi ſoluat.⁊ addo qđ ſupplico ad id diffinitiue condēnari opponit autem libellum obſcurum ex illo verbo ꝓpter culpam cum triplex ſit culpa.de quibus extra eo.c. vno.al's.ff. de iure ſeſ. ita fidei. in finē.j.rū. ſtat obiectionem dicens declarationem faciendā ſm diſtinctionem predicte decre.vnice.⁊ eorum que ibi no.ponderato ſcilʒ cuius gratia ſit factū cōmodatū.vnde autor ī poſſeſſionibus rei que ſequuntur bene ponit in hūc caſum peremptionis vel deteriorationis id fuiſſe ſine culpa eius etiā leuiſſima: quādo gratia ſui tātū recepit cōmodatum.ſatne ergo diceret id ſolum quod ſine dolo ei⁹ id euenerit ſcilʒ peremptio vel deterioratio: putat tamē quod ſi agens vł defendens in genere exprimat culpam dūmodo in probationibus id declaret vel ſi prius petatur ſat̄erit ⁊ idem puto in depoſito ⁊ locato: in quib⁹ oībus ſatis ē determinatum:de qua culpa predicti teneātur. Sed remanet dubiū cui his caſibus incumbat probatio ⁊ inter opiniōes videtur tenendum qđ cōmodatario ⁊ depoſitario vel conductori cōuento perſonali incumbit probare rem peremptam quo ꝓbato agēs habet probare qđ ei⁹ dolo vel culpa tali đ qua tenebatur res illa ſit perempta.ff. de leg.ij.cū ita §. ſpecies. ⁊ eſt caſus. ff.loca.ſi quis domum.alias ſi quis fundum.§.imperator.inquātum caprarum cuſtodi loquitur.⁊ ibi ſatis de hoc.et in.l.ſi creditor.C.de pigno.acti. ⁊ apertius tenet id Accur.inſti.qui.mo.re con.ob.§.fi.vbi de creditore loq̄mur.placet ei poſt pe.l.pre.l.ſi creditor. qđ habet ꝓbare admiſſionem.⁊ eius modū:qđ videt̄ cum hec veniat ꝑ cauſa ſciente in teſte. de qua deponere tenetur de teſti. cum cauſam.C.eo.ſolam.canoñ.iiij. q.iij.ſola.non ob.glo.in.l.ſi argentarius.in fi.ff.de eden. nā ibi ponderato textu petit argētari⁹ ſibi edi rationē ꝓpter caſum quē allegat ad actionē ꝯſequendā.hic vō allegatur caſus ad ſe defendendum nō ob. etiam ad predicta.l.vlti.ff.de rei vendi.q̄ illud verū cum res vendicatur vbi ſatis eſt reo qđ negat ſe poſſidere.vbi ſufficit actori ꝓbare cōtrariū dato qđ de ſuo iure nil probet.hic loquitur in conuento perſonali in qua obligata ſit perſona deſinere poſſidere non iuuat.Sed diſtinguitur quod in obligatiōe aut eſt quātitas aut ſpecies aut quātitas pro ſpecie.in primo caſu nō liberatur debitor. vt in.l.incendiū.C. ſi cer.peta.⁊ eſt ratio.q̄ genus nō perit nec perire pōt.ff.ad.l.fal.in ratione.§.incerte. Scđo caſu liberatur debitor ſi nō fuit in mora nec in culpa.ff.de leg.j.l.cū res.§.vlt.ff.de verb.obli.ſi ex legati cā. In tertio caſu idē vt ſcʒ liberet̄ a quātitate perempta ſpecie cui⁹ reſpectu quātitas debebat̄.ff. de nora.l.pe.§. j.⁊ ſi cui pluſꝗ per.l.falc.l.j.§. ſi.cum.l.ſeq.ponunt caſum in cōuento noxali pro ſeruo qui ignorabat̄ mortuus.⁊ in herede q̇ ꝓmiſit legatario quanti res legata erat ⁊ res periit ſine culpa ſua.

a ¶Azo.⁊.h.azo in ſumma hui⁹ tituli poſt p̄nc. et Accur.ī pre. §.ſicut. ⁊ roſ. h⁹ ti.in prin.

b ¶Conci. li.et ſic etiā ꝯtinuat roſ.vbi.ſ.⁊ ſcias qđ in hoc libello Joan. de bla. exp̄mit infirmitatē quā etiam dicit euenīſſe ſine ſuo dolo vel culpa et ſubdit qđ ſupplicat eum diffinitiue ꝯdēnari ad illa.xxx. tractat hic opiniones de caſu fortuito ad q̄s remiſi. ſ. ꝑte.j. in fi.§.

c ¶In ꝯtria. ad hūc libellū roſ. opponit qđ ſcienter impēdēs in rem alienam donare videtur ff.de acquir.re. do.l.adeo.⁊ inſti.de re.diui.§. ex diuerſo. ergo non repetit ff.de reg.iur.cuius per errorē. Rñdet qđ cū cōmodatarius teneatur etiā de leuiſſima. ⁊ in hac imputetur qđ a ſapiēte poterat ꝓuideri.ff.eo.ſi vt certo reſtat qđ de peremptione teneri potuiſſet ſi non impendiſſet puta in curam ſerui vel caſum ſimilem. merito ergo repetit cum nec ibi ſit liberalis.ſed cū depoſitarius nō teneatur niſi de dolo ⁊ culpa lata ſm id nō repetit.⁊ contrariū no.j.titu.proxi. ⁊ dixit ibi roſ.ꝯtraria loqui qñ nulla cauſa vel titulus ineſt ad illas faciēdas vel quādo non habeo rem de dñi voluntate vel qñ de nouo ſciēs in alieno impendo ſecus ſi in rem iam factā impendo ſciens vt no.C.de rei ven. domū.in fin.facit.ff.de neg.geſt.ſi pupilli.§.ſed ⁊ ſi quis.vbi repetit q̄ acceſſit aīo depredandi.itē facit.ff.de vſufr.l.pe.

d ¶Sed addes.§.j.eſt huius ratio.q̄ locatio fit grā vtriuſq;.ſed commodatum regulariter grā recipientis tantū ſm Roſ.in deponente et vendente.idē qđ in locante.vt no.in pre.§.fi.

e ¶.§.fina.⁊ hoc caſu ſi ꝓpter illā p̄ciū dederā tenet̄ reſtituere rem vel p̄cium vt ibi.⁊ qđ tradat eſt in arbitrio recipientis eſtimationē. vt ibi no. Accur.⁊ de hoc azo.in fi.ſumme hui⁹ tituli.

f ¶De depoſito. Rubrica.

¶Roffre. de hac actione inquātum eſt ciuilis tractat ponens duas rubricas ſcilicet de ipſa contraria ⁊ directa.de qua ſecūda autor contra.ver.porro inquātum vero eſt pretoria ipſe Roſ.de ipſa tractat interpretatorias ⁊ autor de illa.j.ver.ſi aūt. Jo.de bla.continuat hūc tractatum ad.ſ.proximū ⁊ inter directā ⁊ cōtrariā ꝓſequitur pretoriam ⁊ diuerſos libellos ponit.vt infra dicam. Bonagui. etiā cōtinuat ad proximā ponens tres breues libellos quis ꝓbet cum res depoſita dicitur deteriorata vel perempta dixi.ſ.proxi.§.ij. ſuper poſitionibus actoris. De antiqua queſtiōe Pil.lv.⁊ dominicali.liij. đ ſeruo depoſito q̇ fugerat.⁊ poſtea captus fuit ſcripſi. đ iniur. ⁊ de dā. da.c.fi. ſuper glo. ſi ergo. Queſtionē đ libello formato ſuꝑ ꝯfeſſiōe đpoſiti.vide.ſ. de teſte.§.j.ſuꝑ ver. item pone Egy. fuit etiā queſtio bertolucij de pratis: an intelligatur depoſitū:cū in libello nūmularij ſcriptum eſt. debeo titio centum: nec exprimitur in cauſa ⁊ tenuit qđ nō. ita qđ fideiuſſor depoſitorū non tenebit̄ ad illud.ff.de ꝓba. cum de indebito.§.fi.ff.de dona.l.nuda. hoc verū niſi ex precedētibus preſumi poſſit cauſa depoſiti.ff.đ eden.ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium.inſti. ad.l.aquil.§.ceterū.⁊.ff. de verbo.oblig.titia. §.idē. De ſcholari qui p̄ſenti alio amico ſcholari poſuit librū ſuū in ipſi⁹ camera nil dices diſputauit Lāber.đ rāpo. in qōne quidā ſcholaris eum depoſiti agere non poſſe:p̄cipue per.l.ſi ego.§.fi.ff.de iur. do.per quā patet qđ aliud eſt deponere:aliud cuſtodiam cōmittere.p̄mo caſu agitur depoſiti. ſecundo non.item conſuluerunt Alb. Odo. ⁊ Dy.ſuo conſilio.xxiij.qđ ſi ego creditor.a.ex cauſa depoſiti in centum ⁊ debitor.b.in ducētis inſcio.b.iubeo illum.a.illa centum ſoluere illi.b.⁊.a. acceptauit. et in libro ſuo ſcripſit ſe illa centum debere illi.b.qui.b.poſtea certificatus ſcripſit quod.a.illa gratum habebat non potero mutare propoſitum. ⁊ illa centum ab eo.a.petere per.l.ſi ego.ff.de nego.geſt.facit.l.ff.de lega.iij.qui concubinam.§.ſecundo equiparant etiam hanc obligationem illius.A.ad.B.ratificationi ſolutionem que ſi facta fuiſſet ꝯſtat quod mea reuocatio reſuſcitare non poſſit obligationem extinctam per ſolutionem.ff.de ſolutio.quam ſeruus et.l.ſi quis ſeruo.⁊ lege cum quis. §. ſi debitorem : ergo nec obligationem predictam extinguere poterit ad equationem predictam inducit. ff. de do. hoc iure. §. ſi quia dederit.coniuncto primo et vltimo caſu. §. et lege ſi patronus. §.de illo.

g SIcut FORMA rolan.parte.iij.char.vlti.⁊ huic forme ibi continuantur due ſequentes.

h n NUnc libellos.li.conci.ſm Roſ.vbi.ſ. qui dicit in ea. ix. inquiri que per poſitiones patent.

de.p.penes quē rem talem depoſui cuius ſigna talia ſunt.vnde ago cōtra eum vt illam mihi reſtituat ꝛ ad hoc propono actionē depoſiti.ff.e.l.j.§.primo 1 et.§.ſi rem.ꝛ.§.ſi aurum. ¶ Actor ergo ſic ponit. PO.AC. Pono qđ talem res depoſui penes te. vt in pre.l.item qđ eam recepiſti in cuſtodia tua.ff. eodem.l.j.§.j.extra eod.c.bona fides. item qđ eam recepiſti gratis.ff.eo.l.j.§.ſi quis ſeruū.ꝛ.l.lucius.ꝛ pre.c.bona fides.item qđ illius rei proprietatem ꝛ poſſeſſionem retineo.ff.eodem licet.§.rei.ꝛ.l.luci⁹. item qđ eam mihi reddere non vis.item qđ eā reddidiſti deteriorem.ff.eodem.l.prima.§.ſi res depoſita.ꝛ.§.ſi rem.item quod erat mobilis.ff. eodem.l. prima in principio.ꝛ.§.diem.ff.cōmo.l.prima.item quod eſt mea.ff.eodem.qui rem.ff. de regulis iuris neqꝫ pignus. item qđ illius rei talia ſunt ſigna:vt in pre.§.ſi quis aurum.ꝛ.§.ſequēti. Reus vero ſic. PO.REJ. Pono qđ eam depoſuiſti penes.t. item qđ eam recipere recuſaui. item qđ in me eius dominiū trāſtuliſti.item qđ pro cuſtodia mihi precium dediſti.item qđ eſt mea.item qđ talia ſunt ei⁹ a ſigna a primis diuerſaᵃ. 3 ¶† Porro actio contraria depoſiti competit depoſitario contra deponentem in qua ſic conci.lib. LJB. Coram ꝛc. cōqueror de.p.qui cum depoſuiſſet penes me talem.puta b equum vel ſeruum in illo equo vel ſeruoᵇ.expēdi.x. vnde ago contra eum vt illa.x.mihi reſtituat vl' preſtet ꝛ ad hoc propono actionem contrariam depoſiti.ff.eodem ei apud quem.ꝛ.actione.ff. de neg. geſt. ſed an vltro et.l.at qui natura.§. finali.ff. mandati. 4 ſi vero.§.vſuras. ¶† Si autem depoſuiſti penes titium tutiorem locum habētem res tuas cauſa timoris incendij vel ruine alicuius domus vel naufragij cum quis eſt nauigaturus:vel propter ſubitā inun c dationem aquarumᶜ ſeu cauſa tumultus popularis nec ipſe tibi vult reſtituere.habes contra euꝫ depo d ſiti actionem que pretoria eſtᵈ in his caſibus in qua ſic concipies li. LJB. Coram ꝛc.conqueror de.p. apud quem dige.meum vel calicem argenteum cum talibus interſignijs. vel.c.lib.talis mo.vel talem rē vel talis coloris vel ponderis depoſui tempore incendij vel ruine vel naufragij vel tumultus popularis quas res negat ſe a me habuiſſe ex cauſa depoſiti:ꝛ indebite reddere contradicit: quare res illas peto in duplum mihi reſtitui:ꝛ ad hoc ipſum cogi.ꝛ ſententialiter condemnari.peto etiam expenſas factas ꝛ proteſtor de faciedis.ꝛ ad predicta propono actio.depoſiti.ff.depoſiti.l.j.§.j.ꝛ.§.eſt autē.§.pe.ꝛ §.ſi rem.ꝛ.l.quod tumultus.inſti.de actio.§.ſequen 5 ti.extra eodē.c.j.ꝛ.ij.§.ſane. ¶† Si vero non negauit a principio:ſed times quod neget in proceſſu.ſic conci.lib. LJB. Coram ꝛc.conqueror de. p.apud quem res tales depoſui propter incendium:ruinaꝫ naufragiū: vel tumultum: vnde res illas mihi peto reſtitui per acti.depoſiti.ꝛ ſi ipſe fuerit res illas in e ficiatusᵉ peto illas res mihi in duplum reſtitui: et ad hoc propono acti.dpoſiti. Actor ergo ſic ponit. 6 ¶† PO.ACTO. Pono quod tali die vel nocte fuit incendium in domo mea:vel paſſus ſuꝫ naufragium vel mihi imminebat: vel domus mea minabatur ruinam:vel talis populus mouit ſeditionem contra me.xxiij. q. iiij .ipſa pietas. verſiculo ſi duo. Item quod tali die fui paſſus incendium in domo mea. Item quod tali die nauis in quam eram fuit naufragium paſſa. Itē quod illa die depoſui apud te tales res.ff.depoſiti.quod tumultus.ꝛ.l.j.§.j.inſti.de acti.§.ſecus. Itē quod res illas mihi reſtituere negaſti:quando a te petij:ꝛ ex hoc competit ī duplum.al's competeret in ſimplum:vt in pre. l. itē qđ iuſtus fuit metus illius ruine:vel tumultus:vel naufragij: vel incendij:de re iudicata ſi quis ab alio.§. ideoqꝫ.ff.de dam.infect.in hac.§.item.ff.locati.lege prima. nam domus talis vicini comburebatur. C. ad.l.aquiliam.ſi quis fumo.de peni.diſtinctiōe prima.ſed et continuo. Nam tua res agitur paries dū proximus ardet. Reus vero ſic. PO.REJ. Pono quod incendium illud vel ruina:vel naufragiuꝫ: vel tumultus fuit tali die ante diem de qua ponit actor.C.de contrahend.empt.optimam.extra de teſti.ex tenore.item quod die ꝛ hora incendij res quas a me petis depoſuiſti penes.p. hoc conceſſo: ſequitur quod non penes iſtum. C.de procura. maritus. ff.de iudi. cum pretor. extra de preſumptio. nonne. Item quod illud incendium non appropinquabat domui tue per quattuor domos.ff.quod vi aut clā ſi alius. Reſpon.iij.item quod ſemper volui tibi reſtituere res quas penes me depoſuiſti: ꝛ ſic nō agetur ad penam. Item quod eas tibi reſtitui. ¶ Uerum ſi tempore ruine incendij vl' naufragij:q̇s furet' vel alias dānū det dic vt.j.de rapi.ver.ceterū.

f De emptiōe ꝛ vēdiᶠ. Rub.

a ¶ Diuiſa. eſt ſciendum qđ in hac actiōe veniūt vſure ex mora.ꝛ tunc forma libellum ſ'm Jo. de blano. LJ. Dico qđ depoſui apud.a.centum florenos in vno ſacculo quē a die tali interpellaui:vt mihi depoſitum redderet qđ nōdum fecit ago ꝯtra ipſum vt dictum depoſitū mihi reddat ꝛ ſupplico vobis.d.iudex vt dictum.a.ad reſtituenduꝫ dictam pecuniā mihi ꝛ vſuras a tēpore īterpellationis p̄dicte mihi dandas ꝑſone mee ꝛ cōſuetudini regiōis cōuenientes ꝑ diffinitiuā ſententiam condēnetis. ꝓbat' h. C.depoſiti.l.ij. immo etiā fructus ꝛ acceſſiones veniūt.ff.e.l.j.§.hāc actionem.interpellato autē feci moram.ff.de vſur.mora.j.rñ.et.§.in bone ad fin. libelli.inducit'. C.de vſur.eos.§.primo. Item cuꝫ vna poſitio actoris dicat ꝙ reddidit deteriorem.ponit libellum illi⁹ forme quā ſcripſi ī cōmoduꝫ.s̄. ti. proxi.declarando culpam per modum de quo ibi dixi.itē ſciendum qđ contra ſequeſtrum agitur actione depoſiti ſequeſtraria qđ verbum eſt cognomen actiōis.ff. eo. ſi in aſia.§. cum ſequeſtro ꝛ contra ſequeſtrum qui recepit rem vt vincenti tradat ſic format victor libellum. LJ. Dico qđ eum ſuper tali codice inter titium illum petentem ꝛ me poſſidentem eſſet cōtrouerſia cōmuni conſenſu illum depoſuimus apud.a.ea lege vt illum vincenti per competentis iudicis ſententiam reſtitueret.vnde cum ſim a competenti iudice abſolutus a petitione titij.ꝛ ſic vici ago contra dictum.a.vt mihi codicem reſtituat ꝛ ſupplico vobis do.iudex ꝛc.probatur hoc.ff.eo.licet.ꝛ.l.ei apud quem §.j.ff.de verborum ſigni.ſequeſter.ff.de dolo.l.ſi oleum. De competenti vero iudice fuit dictum.quia al's victor non eſſet.C. ſi a non compe. iudi.per totum. Mutādum eſſet vt vinceret actor id qđ facto cōgrueret. Item ſi victoria nō eſſet iudicialis puta ſequeſter habet duos florenos vnum pro parte.ſic qđ vterqꝫ detur plus ſaltāti vel currenti coaptantur verba libelli.item opponit Rof.ad illas poſitiōes quibus actor dicit rem ſuam.ꝛ qđ proprietatem habet ꝛ poſſeſſioneꝫ. ſi igitur eſt ſua ergo non ſibi debita.ff.de act.ꝛ oblig.obligationum.in princi. item hec actio datur predoni qui depoſuit.ff.e.l.j.§.ſi predo.ergo non eſt neceſſe qđ ſit ſua ad primam reſpondet qđ non petet agens depoſiti qđ reus rem faciat ſuam.vel quod ſibi poſſeſſionem tradat. quia illam habet ſꝫ petit detentationē quā ille habet quod ſi facere nolit nō condēnabitur in intereſſe illius detentationis tantū ſed quanti tota res eſtimabitur.ꝛ iurabit in litem.ff.e.l.j.§.in depoſiti. Ad ſecundum reſpondet quod verum eſt predonem non eſſe dominū. tamen volunt iura quod is apud quem depoſuit referat ſibi queſtionē dominij quia ſonat in perfidiam.ꝛ quo ad hanc queſtionem habet cum pro domino in tm̄ quod depoſitario non reſtituente cōtra eum in litem iurabit ip̄e fur.vel predo qđ iurandū eſt ꝛ fiet eſtimatio totius rei ꝛ reddet lex rationem.in pre.§.ſi predo.quia ipſi tenentur domino reſtituere.hic aūt non conſequitur ex delicto:ſed ex cōtractu depoſiti qui habet hic ſpecialia qđ non recepit cōpenſationē extra.e.c.ij.in fi.itē qđ nullus p̄ter dñm pōt ei⁹ reſtitutionē ītercedere.C.depoſiti.aut'.ſed iā cautum.

b ¶ Uel ſeruo.etiam paſcendo.qꝛ lꝫ hic non veniāt in cōmodato. vt dictum eſt.s̄.titu.pxi.venit tñ in depoſito:vt in.l.actione ſtatim allegata. ratio ptꝫ qꝛ hoc fit gr̄a dantis non recipiētis illud ecōtra regulariter.

c ¶ Aquarū.includit hanc ſub proximo ꝓpter qđ infra nō repetit.vnde communit' dicit' ſolum q̄ttuor eſſe hos caſus.

d ¶ Eſt. et in ea quattuor requiruntur q̄ patēt ex poſitiōib⁹.

e ¶ Inficiatus. doloſe alias nō daretur in duplum.ff.eodē.ſi q̇s inficiat⁹.

f ¶ De emptione et venditione. Rubri.

¶ De hac rubrica bimēbri in quolibet ſui mēbro diuiſim ſcilicet p̄mo de ac.ex empto. ſecūdo de act. ex vendito tractauerūt rof. ꝛ io. de blano.a.quib⁹ hauſit autor qđ eſt in nigro poſt. §. in autoritatib⁹. vt ibi dicam. p̄mittit autem formas contractuum ꝛ inſtrumentorū vſqꝫ ad illū.§.ꝛ has hauſit a rolan. vt ſuper eis diceretur. Martinus autem de fan. coniunxit hec duo primo ponendo duo inſtrumenta contractuū poſt quorū quodlibet iungebat libellum.ꝛ hoc breuiſſime.vt dixi in proe. Bonagui.parte ſecunda vnicum libellum formauit.ꝛ non de directa.ſed de excep.vltra dimidium. Circa qnam eſt queſtio venerealis.lxij.qua queritur an re perempta venditor deceptus vltra dimidium agat ad ſupplementū de qua ſcripſi eodem titu.dilecti.in principio. Eſt ꝛ ſecūda.xxj.an vendito caſtro tranſeat eccleſia ibi ſita ſcripſi de iurepatro. ex litteris. in gloſſa magna ante medium. An ex inutili contractu venditionis.maxime re tradita habita fide de precio trāſferatur dominiū. ꝛ de modo agendi ꝛ quid ſi emptor alienauit. vide per Jacobum de bel. ſuper.l. ſi ipſa.ff.quod metus cauſa. an autem ſi in venditione fuit pactum de re infra certam diem reuendenda.et precio reſtituendo. teneatur primus vēdens petens ſibi reuendi prius deponere precium:tenet quod ipſe in aut'.vt exactione dotis inſtante ante finem.§. in anterioribus. vt in principio dixi in libel.inſteterunt Rof.et Joan.ꝛ Rof.ad litteram poſuit tres libellos in prin. hic deſcriptos dicens in vtraqꝫ actione decem neceſſaria que ex poſitionibus colliguntur dicit tñ qđ actio ex empto requirit ꝛ alia ſcilicet quod res non ſit tradita.vel ſi tradita quod emptor ſit poſſeſſione potior ꝛ ſi eſt quod vacua ſit tradita.ſic qđ nullus ſit in ea miſſus legatorum vel alia cauſa.et quod emptor ſolidum precium offerat venditori.hec patent.ff.de actione empti.l.p̄ma ꝛ.l.ex empto.et.l.iulianus.§.offerri. ꝛ hic eſt in fine poſitionum actoris.lxiij. Hec Joānes de blano.latius proſequēdo primo dixit actionis ex empto decem eſſe capitula ꝛ ſecūdum cuiuſqꝫ naturaꝫ formauit libellos.primū dicit trimembre. primo quando ago ex empto vt tra-

---

Bene eſt vt in hoc titulo qui quotidianus eſt vtilem doctrinā. primo ſuper obligationum inſtrumentis.ſecundo ſuper libell'. tradamus. ī prima ergo huius tituli parte hoc ordine procedemus nam primo ſuper vēditionibus a maiorib⁹ factis inſtrumenta formabim⁹. ¶† Secundo ſuper ſecuritatibus que ſuper ipſis venditionibus interponuntur:dicemus. ¶ Tertio de cenſibus diuerſarum perſonarum interuenientibus in hmōi ꝯctib⁹ ꝛ de ꝓmiſſionib⁹ ꝑ abſentibus ꝛ earuꝫ ratificationibus ꝛ renūciationibus. ¶ Quarto de venditiōibus a minoribus ꝛ ab eccleſia celebratis.

Sciēduꝫ igitur eſt qñqꝫ ꝙ promittit q̇s petiam terre vendere cum interpoſitiōe arrarum. ¶ Quandoqꝫ vero res ipſa venditur. ¶ Quandoqꝫ etiam vēditur equus:vel aliud animal. ¶ Qñqꝫ liber. ¶ Quandoqꝫ fenum ſeu alius fructus futurus. ¶ Quandoqꝫ vero fructus ipſo certo termino dari promittitur. ¶ Quandoqꝫ vſufructus ad plures annos vēditur. ¶ Quandoqꝫ etiam actus et iter vendūtur. ¶ Quandoqꝫ vero conditio ſeu ius tignorum immittendorum in pariete vel in muro. ¶ Quādoqꝫ ſolum dominium ꝛ proprietas. ¶ Quādoqꝫ pars alicuius rei pro indiuiſo. ¶ Quādoqꝫ pro diuiſo. ¶ Item quandoqꝫ plures res diuerſo iure a pluribus venduntur ꝛ emuntur. ¶ Quandoqꝫ etiam q̇s emit rem nomine ſuo:ꝛ fratrum ſuorum de qua decime debentur. ¶ Item quandoqꝫ venditur res cum pertinentijs ſuis. ¶ Quandoqꝫ etiam vendit' res cui debetur conditio vel ſeruitus:ꝛ ius ad ip̄am ſpectans ceditur. ¶ Item quandoqꝫ a procuratore vēditur res cuius pars eſt propria ꝛ pars cōdicticia. ¶ Quandoqꝫ vero res a cōmiſſarijs de teſtatoris licentia venditur. ¶ Quandoqꝫ etiā vendit q̇s domū nomine ſuo ꝛ aliorum abſentiū procuratori alicuius. ¶ Item quandoqꝫ res partim permutatur: ꝛ partim venditur quod dic vt.j.de re.ꝑmu.§.j.ver. ſi vero. ¶ Item quādoqꝫ ſe venditor obligat ad defenſionem rei vendite.ꝛ etiam cedit' ius contra actorem. ¶ Quandoqꝫ vero fit pactuꝫ de re vendita reuendēda. ꝛ quandoqꝫ res vendita reuēditur quandoqꝫ etiam plus vel minus inuenitur in ſolo vendito poſt mēſurationem ſuper quibus omnibus per 1 ordinem inſtrumēta formabimus. ¶† Primo igitur videamus qualiter arre ꝓmittantur. ¶ Si igitur quis promittit alicui petiam aliquam terre vendere. et ſoluerit arras. ſic inſtrumentum conficiet'.

a FORMAᵃ. A.filius quondā. b.promiſit ꝑ ſe ſuoſqꝫ heredes ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obligādo.c.filio quondam.b. pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti dare vendere ꝛ tradere ſibi iure proprio in perpetuum ꝛ chartam venditionis ac traditiōis vſqꝫ ad.xv.dies proximos eidem facere cum boni ꝛ idonei fideiuſſoris preſtatione qui ad ſapientis ſui beneplacitum vel cognitionem ſe principaliter ꝛ in ſolidum obligabit:promittet ꝛ renunciabit quādā petiaꝫ terre aratorie ſitā in tali territorio quā aſſeruit.ꝛ ꝯuenit eſſe.x.iugera. ſeu ꝟſarias ſeu tornatu b rasᵇ.ꝛ eius confines.ſeu cōfrontationes tales eſſe. nā ab vno latere eſt vinea. ab alio vero fundus. ſ.a tertio ꝛ q̄rto ſunt vie publice. ꝛ hoc ꝑ p̄cio.x. librarū turo.ꝑ qualibet tornatura:qđqꝫ ita faciet ꝛ curabit ꝛ qđ infra menſem a tp̄e dicte venditiōis domina.g.eius vxor.ꝛ.h.pater ipſius vxoris.et quelibet alia perſona habens vel ſe habere dicens ius in dicta re vendita conſentient dicte venditioni.ꝛ renunciabunt omni iuri ſuo.qđ haberent in dicta re vēdita.ꝛ remiſſioneꝫ promiſſionē.ꝛ obligationēꝛ in omnibus chartam rationabilem ei faciet iuxta ipſius bñplacitū ſapientis infra.§.iij.ver.ſed ſi promittit: dictus vero.b.preſentialiter coram me notario ꝛ teſtibus infraſcriptis dedit.ꝛ ſoluit ipſi.a. nomine arrarum pro ipſa venditione ꝛ pro parte ſolutions p̄cij c eiuſdem reiᶜ.xx.li.tur.prout ipſe.a.confeſſus fuit tātam eſſe quantitatem. promiſit etiam ꝛ conuenit dicto.a.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti ſoluere eidem prout ipſa venditione vt dictū eſt facta reſiduū dicti precij.pro in ſumma aſcendet ad rationeꝫ.x.librarum pro qualibet tornatura que omnia et ſingula ſupraſcripta promiſerunt viciſſim ſcilicet vnus alteri adinuicem ſolēnibus ſtipulationibus hincinde interuenientibus.firma grata.ꝛ rata ꝛc.vt in ſequēti forma vſqꝫ ſub pena.poſtea iunge.c.li.tur. ad inuicē iter eos ſolēni ſtip.ꝑmiſſa q̄ ſoluta vl' nō ꝛc.vt ibidē vſqꝫ ad itereē. poſt iūge.ꝙ vl' q̇s vn⁹ occaſiōe alteri⁹ ſine culpa ꝯ ꝑmiſſa faciētꝫ fecerit: vl' ſuſtinuerit ī iudicio ſiue ex̄.ꝑ q̇b⁹ oīb⁹ ꝛc. vt ibi vſqꝫ in fin. 2 ¶† Primo aūt no.hᵈ.ꝙ dic.a.fili⁹ nā ī inſtr̄is no d mina prenomina.et agnomina contrahentium ꝛ te

datur res vendita.ꝛ ſi nō tradatur ad ſingulare intereſſe.ꝛ iſtud exprimā.quia primū tamen abbreuiatū vobis ꝛc.dico qđ. R.mihi vendidit talem ſeruū pro.vj.lib.talis monete.vnde cū dictum p̄cium parat⁹ ſim ſoluere ſibi.vel ſic.cum dictuꝫ p̄cium ſibi ſoluerim ago ꝯtra eū.vt mihi dictū ſeruū tradat ꝛ me in poſſeſſione faciat potiorem.qđ ſi facere noluerit ſupplico vt ip̄m ad meū ſingulare intereſſe qđ eſtimo lib.x.talis monete ꝑ diffinitiuam ſn̄iam condēnetis.hūc ꝓbat.ff.de actio.emp.l.j.C.eodē titulo. ſi traditio.dicit etiam huic libelli addi poſſe de his que accedūt vt fruct⁹ poſt prefatam actionē. Item putealia ꝛ imagines per quas aque ſaliunt vel trahuntur exprimēda eſſent in libello quo domus petitur d quibus etiam libellum formauit allegans.ff.de act. emp.l.iulianus §.fina.cum tribus legibus ſequētibus. ꝛ.C. eo.ti.l.fructus. ꝛ.l.pe.accedent etiaꝫ que obueniſſent emptori iudicio cōi diuidundo. vel q̄ acq̇ſiuiſſet ſeruus ex ꝓſpera fortuna.vl' que ſibi contemplatiōe emptoris donata fuiſſēt: vt dicta.l. iulianus.§.idem celſus.ꝛ.§.ſi quis ſeruo. inſtat autem an pro iſtis obuentionibus que accedunt agi poſſit ad ſingulare intereſſe an ad cōmune tantum.ꝛ plus accidit opinioni qđ etiā ſingulare debeat' per.l.emptorem.alias incipit ex empto.§.ſi quis rem.ſecūdo agitur ad intereſſe qđ eſt extra rē quādo res traditur:ſꝫ malicioſe. ꝛ de hoc.ff.de act.emp.iulianus.in prin.ꝛ.§. j.ꝛ.ij.ꝛ remittit ad ibi.no. tertio agitur ad intereſſe ex empto.licet contractus nō teneat de quo ff.de act.emp.ſi ſterilis.§.quo. Secūdum principale capitulum actionis ex empto qđ datur ad cauendum de vitio et morbo ꝛ de euictione patet.ff.de act.emp.ex empto. §.etiam.ꝛ.§.ſequentibus.ꝛ quādoqꝫ petitur cautio duplex.ff.de edil.edic.qđ ſi nolit.§.quia aſſidua.ꝛ.l.quero §.item quero.ponit aūt in ff.malitiam illius qui emit equū morboſuꝫ ſcienter:ꝛ qꝛ non poteſt agere redhibitoria agit hac actione ex empto vt caueat ꝛ ſiue caueat ſiue nō habebit intētio primū patet.ff. de euic. ita quis.nec obſtabit ſibi ſcientia.ff.de doli excep.apud celſum.§.ideꝫ labeo.ſecūdo caſu quando nō cauet petet illum cōdēnari ad intereſſe: vt in predicta.l.ex empto.§.etiam.ꝛ.§.ſequēti. Sed ꝓuiſio eſt qđ venditor nō cauebit de morbo quem ſciebat emptor.de omni alio morbo cauebit.ff.de edil.edicto.l.j.§.ſi intelligatur.al's lex illa eſſet impoſita verbis contra iura ꝛ conſequeretur vna via vel fraude qđ alia nō poſſet contra regulam cū quid vna.lib.vj. Tertium cum agit' ex empto ad exhibenda inſtrumenta venditoris ꝑ qua declarantur confinia fundi venditi.ff.de act.emp.ſi heres. Quarto datur actio ad damnū reſarciendum ꝛ ad auxilium ceſſionis puta ſi equo empto adhuc penes venditorem manente ex facto eius vel alterius perdidit oculum dolo vel culpa etiam leui datur ei contra eum vt emendet vel ac.aquil.ꝯtra aliū cedat.ff.de act.empt.ſi ea res.ꝛ.l.venditor domus.de periculo ꝛ cōmodo rei vendi.l.cuſtodiā. Quinto datur ad reuocandum:vt ſi dedit emptor arram venditori poſtea cōmuni conſenſu receſſum eſt a cōtractu ꝛ patet.ff.de actio.empti.l.ex empto.§.is qui vna. Sexto ad redhibendum de hoc ſatis infra.§.nūc dicendum.ſcđo in p̄ncipio. Septimo datur ad p̄cium diminuendum vel precij partem petendum ꝑ acti.ex empto ciuilem quāto minoris.ꝛ de hac in eodē.§.in ꝟſiculo dicto. Octauo datur ad recipienduꝫ duobus modis cuꝫ dolus incidit. vel cum decipitur alter vltra dimidiam iuſti precij.et de his ibi verſiculo eſt ꝛ alia. ꝛ verſiculo vbi aūt. Nono eſt d euictione et de hoc infra.§.fin. Decimuꝫ capitulum actionis ex empto eſt.vt adimpleatur cōuentum per pactuꝫ incōtinenti cōuentum ex parte vēditoris ꝛ d hac ꝯtrouerſia infra.§.penultimo. vbi dicā de hac ꝓprie. Dicit' demū actionis ex vendito quinqꝫ fore capitula.primum datur ad p̄ciū. et de hac infra verſiculo veruꝫ fuit. Secūdum datur ad id qđ cōuentū eſt pacto incōtinenti appoſito.vt dicam infra.§. penultimo. Tertiū datur ad ea que emptor iniuſte occupauit puta fruct⁹ iacentes ꝛ ſecti a ſolo.ꝛ rupta.et ceſa.C.d actio. empti. l.ſecunda in fine.ꝛ.ff.eodem.lege fundi.§.ſi rupta. Quartum actionis ex vendito vt faciat emptor quod facere debet vt ſi tibi vendidi mille lapides exciſos in fundo meo quos nō exportas vt debes. hoc patet.ff.de actio.empti.ſi is qui lapides. Quintum ad contractum reſoluendum vt quia fuit actum illud reſolui ſi certa die precium mihi ſolutum non eſſet ꝛ mihi refundi quanto minus illud alteri venderet ꝛ illud procedit hoc vi pacti alias actio ex vendito de facili non datur ad reſcindendum.C.de actio.empt.l. venditi actio.ſubdit poſt preſcripta. Jo. quod licet hec ſint diuerſa capitula ꝛ ſup ſingulis formati libelli.poſſunt tamen ex eis plura in vno poni libello dūmodo non ſint cōtraria vt ſi peteret emptor rem tradi ꝛ contractum reſcindi.C.de fur.l.j.bene ergo agens ex empto petet rem venditam tradi vel ſingulare intereſſe. ꝛ vt caueatur de euictione.

a Sciendum eſt igitur. FORMA prima in ſumma rolan.ꝛ breuiter omnes inſtrumentorum forme que ponunt' in hoc titulo. ꝛ durant vſqꝫ ad.§.in anterioribus fuerūt rolādini in primo libro vltima ꝑte ſue ſumme. ordinati⁹ tamē ponunt' hic quā ibi per xxij.membra que ſupra diſtinxit.vtriuſqꝫ autem numerum hic ſignabo.

b ¶ Tornaturas.alia quattuor nomina vide de eccle.edifi.ad audientiam.iij.ꝛ ſuper glo.antepe.

c ¶ Rei hoc caſu alter eoꝝ etiam per ꝑditionē arrarū non poterit diſcedere a contractu.vt no.inſti.eo.titu.vltra prin.in gloſ.ſed qua actione.in fi.ꝛ.C. quando li.ab emp.re.l.ij.

d ¶ Hoc.ſumpſit autor infraſcripta ſup hac forma.ꝛ ſuper ſequenti ex gloſis Rolā.que dicunt aurorea vbi premittit qđ in contractu quo fit ſtium.⁊ vnde ſint.debent determinari. ff. ſi cert.pe. 3 certum.extra de reſcrip.c.ſi. ¶† Per ſe ſuoſqꝫ heredes ad cautelam ponitur hoc in inſtrumentis qꝛ plus ſolet timeri ⁊c.xxiij.di.q̃q̃.ff.mã.qui mutuaꝫ. in prin.nam regulariter obligationes tranſeunt in heredes.licet expreſſim nihil de eis dicatur. ff.đ pactis.iuriſgentium.§.pactuꝫ.preſumitur enim quis velle ſuis heredibus prouidere ſicut et ſibi niſi in contrarium actum ſit[a].ff.de pactis.ſi pactum argu. tamen contra.extra de arbi.c.ſi.[b] ſine aliqua exceptione iur.vel facti.i.defenſionem aliquam non opponet.ff.de excep.l.ij.in princ.proprie tamen aliud eſt defenſio q̃ exceptio:vt.s̄.de excep.§.j.[c] ſtipulanti.i.interrogando promiſſionem recipienti.nam ſtipulatio pro interrogatione ſumitur.inſti. qui.mo. tol.ob.§.adeo.eſt enim ſtipulatio verborum conceptio quibus is qui interrogatur daturuꝫ facturũue.quod interrogatus eſt.ſpõdet.ff.de verbo.obli. 4 l.v.§.ſtipulatio. ¶† Dare in inſtrumentis quandoqꝫ proprie ⁊ improprie ſumitur.proprie cum res data ſit accipientis.vt hic ⁊ in alijs inſtrumentis.ī quibus agitur de rerum alienatione.i.dominij trãſlatione.ſi tradens dominus erat alias non.ff.de acqui.re.do.traditio.improprie vero ponitur in illis inſtrumentis in quibus conceditur ſolus vſus. vel ſola poſſeſſio rei: vt in inſtrumentis emphyteoſis feudi ⁊ locationis.ibi enim qui ꝯcedit vel locat nõ transſfert dominium vt dicam in ſequenti forma ſuper verbo.iure emphy.vendere. 5 ¶† No.qđ in contractu venditionis ex parte venditoris debet interuenire rei vẽdite datio ex parte vero actoris precij ſolutio.ff.de actio.emp.⁊ vẽ.l.ex ẽpto.circa p̄n.duo ergo neceſſario debẽt interuenire.ſ.res ⁊ p̄ciũ.ff.de contrahen.emp.nec emptio.⁊.l.ij.inſti.e.ti.§.p̄cium aũt.verbũ aũt rei cõplectiẗ corporalia ⁊ incorporalia ⁊ ꝑficieẗ vẽditio ſolo conſenſu p̄cij ⁊ rei inſti. de obli.ex cõſenſu in p̄nci.itẽ q̃dã ſit in ſcriptis q̃dam ſine ſcriptis.inſti.de emp.⁊ vẽ.in p̄n.⁊.§.j. 6 ¶† Tradere hoc verbum proprie ⁊ improprie ſumitur vt ⁊ alias[d].extra de poſtu.prela.bone.j.⁊.ff.de of. ꝓcon. l.ij.proprie ponitur tradere.i.rem ſuã in alterũ trãſferre.corporalis enim res tradiẗ ⁊ domino tradita alienatur:vt inſtit.de rerũ di.§.ꝑ traditionẽ[e].extra de ſi.inſtru.cũ io.ꝓpe p̄n.vt in preſenti inſtr̃o ⁊ ſimilibꝰ. Alio mõ tradere īproprie poniẗ ꝓ inductione in poſſeſſionẽ ſiue ꝑ ipſa corporali p̄ſtatione rei:vt cũ diciẗ poſſeſſionẽ tradidit vel ip̃m equũ ꝑ frenuꝫ. aut librũ ei in manibus tradidit:vt patet infra ꝟ.ſi ꝟo.⁊ ꝟſi.porro. itẽ in ſeruitutibꝰ nõ habet locũ traditio vera.ſed q̃ſi ſufficit ei ſola patiẽtia qꝛ nec poſſideñ ver.ſed quaſi.ff.de vſuf.ſequiẗ.§.itẽ noſtra.ff. de acq̃.re.do.ſeruus.§.icorporales.ff. de ſer. vr.pre. ſi edes.§.libertas.de hoc extra đ cauſa poſ.⁊ ꝓprie. cum eccleſia. ⁊ ideo debet dici tunc in inſtrumento dans ei licẽtiam ⁊c.vt infra ver. ad hoc ſi conditio.

7 ¶† Iure proprio.nam iure proprio res vendi dicitur cuius proprietas in accipientem transfertur. quod fieri poteſt ſolum a vero domino. ⁊ hoc diciẗ ad differentiam rei emphyteotice. que ab ipſo emphyteota tradi ſeu iure proprio vendi non poteſt: quia ad eum proprietas non pertinet:vt patet īfra de loca.§.ſecundo verſicu.porro.⁊ infra verſicu. qđ ſi res:⁊ vendens rem alienam iure proprio. de euictione tenetur.ſi precium recepit vel ſibi eo nomine ſatiſfactum eſt:vt in pre.l.ex empto. in princi. fideiuſſoris preſtatione.no. quod hec ita demum in inſtrumento ponenda eſt:ſi id exp̄ſſe inter partes agatur.aliter enim venditor de eo preſtando non tenetur.ff.de euic.emptori duplam.in prin.⁊.l.illud queritur: 8 ¶† Veruntamen ſi limine contractus ideſt re iam tradita: ſed precio nondum recepto. mouetur queſtio ſuper re ipſa[f].emptor non tenetur ſoluere precium.niſi vẽditor ei fideiuſſores idoneos euictionis nomine offerat.ff.de peri.⁊ cõmo. rei ven.l. pe.§.fis.⁊.C. de euic. ſi poſt perfectam.[h] Sed ſi vẽditor pactus eſt dare fideiuſſorem dare tenetur et idoneũ.ff.de conſti. pec.promiſſor.§.fin. ⁊ ſi certam perſonam dare promiſeris.⁊ ille nolit fideiubere teneris.ſi vero deceſſerit priuſq̃ ſit in mora non teneris.ſed poſtea teneris. vel ad intereſſe vel vt aliam perſonam eque idoneam preſtes.ff.eod.qui autem. 6 ¶† Sed quid ſi in inſtrumento aliquo dicitur facies me ſecurum ad voluntatem ſapientis mei. nũquid dabitur fideiuſſor ſi hoc dixerit ſapiens:videtur qđ ſic.arg.C.de ꝯtrahen.emp.l.ſi. Si eñ nil vltra ius cõe p̄ſtaretur.⁊ hec verba nihil operarẽtur. qđ eſſe non debet.ff.de lega.j.ſi quãdo.lxxvj.diſtin. huius. Itẽ ille ſecurus eſt qui nihil timet.ff.de act. emp.l.j.in fin.arg.contra qđ promiſiſſe intelligatur ſm ius cõmune:vt ſic hoc pactum nõ valeat quo ad hoc quaſi de incerta perſona.ff.loc.ſi merces.in p̄n. extra de arbi.innotuit.in ſi. Item ⁊ ſi valet debet ſapiens dicere ſm ius cõmune[i].ff.man. qui mutuam. reſpon.ij.extra de reſcrip.cauſam que.⁊ de ap.ſcđo.

mutua vtriuſqꝫ partis obligatio tabellio illud debet diuidere in tres partes.primo ponendo cõuentiões.⁊ pacta vniꝰ partis ordinate.ſecũdo alterius cauendo ne immiſceat.tertio ponat cõia ſicut de ratihabitione ⁊ mutua penali obligatiõe ⁊ ſimilia dat exemplũ in hoc inſtrumẽto cuius partes infra diuidit autor.

a ¶ Sit idẽ. vide ⁊ per eas cõcor.infra đ obliga.§.j.ver.ad primũ.

b ¶ .c.ſi. ſpeciale in cõpromiſſo qđ nõ ligat heredes niſi cõpromittens exꝓſſerit. ſic et ſocietas nõ extẽditur ad heredes. ⁊ tamẽ hic differunt vt ibi ſcripſi ſup glo.

c ¶ .§. j. ſeqꝛ.c. filioꝰ quõdã. b. ſi dicat vẽditor vendo tibi aut illi vide qđ no. C.de verbo.ſig. cũ quidã in vltima glo.audiui.do.meuꝫ ibi dicenteꝫ. ſed in eiꝰ ſcriptis nõ habeo qđ in vẽditione vel ꝓmiſſione ſic facta alternatiua ꝓprie poniẗ et in vtriuſqꝫ perſona valet venditio vel ꝓmiſſio ⁊ in electione vẽditoris vł promiſſoris eſt cui tradere vel ſoluere velit.ff. de conſtitu. pe. ſed ſi filio. §. j. C.de condi. inde.l. ſi quis ſeruũ.ff.de verbo. oblig.eum qui. §.qui ſibi.qđ verum dicebat ſi vterqꝫ preſens erat cui venditur vel promittitur.ſi autem vnus tantum ſibi ſoli obligatio acquiriẗ lꝫ ⁊ alteri ſolutio fieri poſſet.vt in.pre.§.qui ſibi.

d ¶ Alias ⁊ in alijs verbis ⁊ decre.bone.in prin. ſm opi. Hoſtien. non fecit.allegare debebat de teſta.raynaldus.poſt prin. in verbo legauit et quod ibi no.

e ¶ .§.per traditionem.vide qđ ibi no. ⁊ contra hoc eſt textus legis.ff. de verbo.obliga. ſi rem tradi ſtipulamur. non intelligitur proprietatem eius dari ſtipulatori:ſed tm̃ tradi.ob.e.titu.in cõuentionibus.ſolue vt ibi.in fine. Item predicte legi.concor.ff.de acqui. rerum domi.l. nunq̃ nuda traditio tranſfert dominium.ſed ſi venditio aut aliqua iuſta cauſa preceſſerit.propter quã traditio ſequereẗ tenet tñ ibi glo.qđ etiã cã putatiua ſufficeret alias titulus de ꝯdi.inde.repugnaret.

f ¶ Ipſa.facile ergo erit cuiqꝫ emptori hoc caſu confideiuſſorem habere ſubmittendo tertium qui moueat ſibi litem.vt de facto vidi ob hãc cauſam bonũ eſt conſilium venditoris rem nõ tradere niſi precio toto ſoluto cum nec ad id teneatur vel ſi tradere vult faciat pactum contra leges infraſcriptas de ſoluendo precio ſi lis moueatur vel tradat pacto precij ſcilicet qđ precario rem teneat a venditore donec preciuꝫ integraliter ſit ſolutum vel ſi dies precij ſoluendi erat ſtatuta vſqꝫ ad illam diem vel ſimpliciter poterit enim tunc ſi fraudeꝫ committi videat reuocare p̄cariũ etiã ante diem.ff.de p̄ca.l.cũ precario.extra eodẽ titulo.c.fin.bene facit.ff.đ periculo ⁊ com.rei ven. ſerui emptor.ſi per hos modos vel alios venditor ſibi non prouidit ⁊ fideiuſſores dare eſt ſibi graue recurrat ad iudicem qui petitorem et emptorem examinabit et ſua ſubtilitate conditionem perſonarũ ⁊ qualitatem cõmunẽ que proponitur eſtimabit an petitor ſit ſubmiſſus necne. et ſm id iudicialiter prouidebit.⁊ tenet Alber.gal.quod iuſte petit venditor vt emptor iuret ſe doloſe non procuraſſe queſtionem moueri ad fideiuſſores habendos per.l.penulti.in fin.C.depoſiti. ſciat etiam qđ ibi non eſt ſubmiſſio ſatis eſt controuerſiam motam eſſe. licet lis non ſit conteſtata qđ probat textus illius legis ſi poſt ꝑfectam.in ſi.ſed an poſſet ſibi ꝓuidere hoc pacto de dñio retinẽdo donec totum preciuꝫ ſit ſolutum prima vice videẗ emptionem nõ valere per.l. pe.in ſi.ff.de contrahen.empt.et.ff. de vſu.et habi. per ſeruũ. §. ſi. ⁊.l.ſeq. ad contrarium qđ valet venditio ſed vitietur pactio ff.ſi ſerui. vẽdi. l.iiij.§.j. homo bo.placuit vtrũqꝫ valere cũ nõ ſit prohibitum arg.ff.de pacti. l. iuriſgentium §. pretor ait et depoſiti.l.j.§.ſi cõueniat. et de reg.iur. contractꝰ.⁊.C.de pac. ſi q̃s in conſcribendo. ⁊ lex penulti.non ob.q̃ loquitur cuꝫ id agitur ne nũq̃ dominiũ tranſeat ad emptorẽ ADDE vt ꝑ ro.ꝯſi.viij.

g ¶ .§.fin.qꝛ iſte §.dicit qđ venditor teneẗ eiꝰ euictionis nomine idoneos fideiuſſores offere.quidaꝫ dicũt qđ ſatis eſt quod fideiuſſor obligetur đ euictiõe illius litis mote īducunt etiam.l.ſcđam.C.de pac.pigno.⁊.l.cõmiſ. Alber.gal. tenet cõtrarium.⁊ Cy.in.l.ſi poſt perfectam.inducunt.l.ſi.ff.de reſcinden. vend.⁊ quidam habent de hoc glo.in pre.§.fina.in pre.ver. eius exponit glo. ſcꝫ rei non eius ſcꝫ queſtionis lex ſecũda preallegata narrat factũ. itẽ ſcias quod Guil.de ſuza.in preallega.§.final.tenet quod ſi emptor a quo res euincitur beneficio retentionis vti non poteſt. quia iam totum ſoluit agere poterit ad fideiuſſores ſibi dandos quaſi id videatur actum ⁊ ad id ſe obligaſſe.alleg.ff.de actione empti.l. ex empto.iuuari poteſt hoc dictum. vt non minus lite mota teneatur habens totum precium quam habens partem tantum vel nihil.dixit etiam guil. leges hic allegatas de precio non ſoluendo locum habere etiam ſi nõ de dominio agatur ſed de pignore cum ad ea etiam actionem ex empto habeat vt liberentur.C.de euictionibus.l.ex predijs ad hoc dictũ inducitur.l.quãuis.ff.de pignoraticia actione. vt etiam ſi non agatur contra emptorem poſſit precium retinere donec liberetur. facit.ff.de ſuſpec.tutoribus.l.ſuſpectus.facit.l.tertia.ff. de compe. C.quando li. l.vnicuiqꝫ cum concor.⁊ procedit hoc etiam ſi pro parte tantum ſit obligata.ff.de rei vendicatione:que de tota. videretur tamen eo caſu ſolum in parte precium retinẽdum . ff. de legatis ſecundo q̃ ſolidum. §.primo.

h ¶ Si poſt perfectam. tertius caſus cum id habet conſuetudo loci:in quo contrahitur.ff.de euic.ſi fundus.

i ¶ Commune ſcilicet: vt non detur niſi in caſibus de quibus. s̄. vnde dixit O dof.ſapientem hic ſumi pro iudice ſicut ⁊ bonus vir.ff. de verborum obligationibus.continuus.§.cum ita. hoc dixit in.l.prima.C. de procurato.

ſi enim

ſi enim aliter ipſe diceret:reduci deberet dcm̃ eius ad arbitrium boni viri.ff.pro ſo.ſi ſocietateꝫ extra de iureiur.quintauallis.ff.de contrahẽ.emp.hec vẽditio.ſolus eñ ſenſus ſapientis eſt:vt legitime leget ⁊ caute.⁊ ſm naturam ipſius contractus:vt infra ſuper verba ⁊ curabit.non autem vt cũ fideiuſſore:vt in pre.l.qui mutuã.xxvij.q.j.de viduis.xxiij. 10 q.v.ad finẽ.⁊.ij.diſti. Rñſa.prudẽtiũ. ¶† Quid ſi actum eſt vt plene caueatur.dic tunc etiam fideiuſſorem debere dari.ar.ff.de act.empt.ſi quis alienam.⁊.ff.de arbi.ſi cuꝫ dies.§.plenum.⁊.l.ita demũ ⁊.l.litigatores.ff.de fideicõ.li.ergo.§.adijci ſm accur.[a] idem eſt ſi dicatur idonee.ff.man.paulus. Rñ. in ſi.extra de pig.c.ſi.[b] ſed ſi dictum ſit ꝙ venditor debeat facere emptori chartam ad ſenſum ſapiẽtis nunquid talis contractus dꝫ fieri in ſcriptis.rñ. ſic ſi hoc dictum fuerit in limine contractus ſiue ī ip̃o contractu.ſecus ſi dicatur emptione iam perfecta. puta dum emptor vadit ad domum ⁊ defert arras: vt ſatis ꝓbatur in his q̃ no.C.de fide inſtr. contractus.in glo.ſ.vt alter ⁊c. ¶ Sita in tali territorio. nam res immobiles alienate ſeu vendite determinari debent in inſtr̃o.per quãtitates:ꝑ qualitates loca.⁊ latera.arg.ff.de cenſi.forma.ff.de act.emp. ticius.§.ſin.vt hic ptꝫ.⁊ earum fines deſignari.ff. de rei.ven.ſi in rem. Si autem ſit venditio expreſſa rei quantitate vel qualitate dic vt infra.in ſi.huius.§. Locus quoqꝫ duplex apponitur hoc modo:poſita in caſtro de podiomiſſiõe vel eius pertinẽtijs in loco qui dꝛ barſiatum.latera etiam ſiue confines ponendi ſunt in vrbanis tñ predijs non debent proprie fines apponi:illa eñ non ſunt ſibi confinia:ſꝫ magis vicina dicuntur.ff.finium.regun.l.iiij.§.hoc iudicium. Confinia enim dicuntur q̃ adeo ſibi ſunt proxima:vt nullus medius paries interponatur.vrbana vero parietibus diſtingui ſolent.ff.cõia.p̄di. ſi quis duas.§.plane.ſed ruſtica ſola patriſſa. deſtinatione.ff.de lega.j.l.ꝙ in rerum natura.§.ſi quis poſt verum tamen tabelliones indiſtincte predio ruſtico attribuunt ⁊ vrbano. 12 ¶† Item no.ꝙ quidam confines denominantur a quattuor plagis[c] mundi.ſ.a plaga orientali.occidentali. meridionali.⁊ ſeptentrionali: a prima ſic:ab oriente ſiue ab ortu ſolis vel a mane poſſidet talis.a ſecunda ſic. ab occidente ſiue a ſolis occaſu ſiue ſero poſſidet talis a tertia ſic a meridie talis.a quarta ſic a ſeptẽtriõe talis vel eſt via:vel fluit riuus. ¶ Alibi autem denominant a ventis dicentes.confrontat ab aquilone tali poſſeſſioni talis contrario tali poſſeſſiõi talis.⁊ ſic de alijs. Sed cum non omniuꝫ poſſeſſionũ latera directe reſpiciant.iiij.mundi partes[d]:vel vẽtos.ideo alij dicunt ſic ab vno latere poſſidet talis ab alio talis.a tertio ⁊ quarto tales.primi tñ modi 13 prolixiorem memoriam faciunt. ¶† Accedit autẽ ad rei determinationem vt dicatur ſic predium ruſticum vel vrbanum aratorium.vel vineatũ.vel pratiuum domus vel turris vt hic. Item ꝙ exprimaẗ quantitas vel menſura ꝓ precio hic non poniẗ hec quantitas vt iam ſit precium:ſed ꝙ futurum eſt precium rei nondũ vendite:ſed vẽdende. arg.extra de ec.edi.c.pe.in ſi.ff.de iure codi.quidaꝫ.§.j.extra de 14 re iudi.abbate ſane.§.j. ¶† Faciet ⁊ curabit: per hec verba obligatur facere ꝙ alius ius habens in re conſentiat.ff.ſi cer.pe.l.ſi.in ſi.inſti.de inuti.ſtip. §.ſi quis alium.ſecus ſi factum promitteret alienũ directe:videlicet ꝙ alicui conſentiet.ff.de ver.obli. 15 ſtipulatio iſta.in prin.⁊.l.inter ſtip. ¶† Quelibet alia perſona quod hic dicitur de renunciatiõe vxoris ſoceri:⁊ aliorum in re ius habentium:ideo apponitur qꝛ ille futurus vẽditor ad ea vel ſimilia nõ teneretur niſi ex hoc pacto:in actione enim ex ẽpto veniunt ſolum ea que ſunt de natura ipſius contractus:vt eſt ꝙ tradat rei poſſeſſionem vacuam.ff.de actio.empti.l.ij.§.vacua.de euictione ſiue fideiuſſore caueat niſi res in alea vendita ſit:qꝛ tunc cauere non tenetur.ff.quarum rerum ac.non da.l.ij.§.ſi in alea.fideiuſſorem autem dare non tenetur.vt ſupra. 16 ¶† Dictus vero.b.hic incipit ſecunda pars inſtrumenti:que omnia ⁊ ſingula.tertia pars inſtrumenti continens mutuam contrahentium obligationem ſuper ratihabitiõe que obligatio firmatur inter eos cõi.⁊ equali vinculo vt hic patet:non eñ dꝫ cõtractus claudicare.ff.de arbi. litigatores. extra de emp.cum inter.ff.de act.emp.iulianꝰ.§.ſi q̃s 17 colludente. ¶† Sub pena hoc videtur ſuperfluere:cum ſatis ſit ꝙ contraueniens perdat arras[e] ſꝫ dic vtrũqꝫ exigi poſſe arram ꝓpter naturam cõtractus arraruꝫ.vt extra de ſpon.gemma.penam vero propter virtutem conuentionis ſtipulatione vallate quantacũqꝫ ſit illa:preterea pena refertur ad ſingula pacta inter contrahentes in hoc contractu appoſita:⁊ hoc ex vi illorum verborum que omnia et ſingula ⁊c.de dãnis vero ⁊ expenſis ⁊ intereſſe.vide ſupra de expen.⁊ de fruc.⁊ intereſſe. ¶ Sup forma huius inſtrumenti conci.li.vt.j.de ſolu.§.ſi.in fin.

18 ¶† Nunc formã inſtr̃i venditionis in genere quedam pacta valde vtilia continentis:q̃ ſemper inter partes agi ſolent:in medium ꝓponamus.que talis eſt. FORMA[f]. In nomine domini amen anno eiuſdeꝫ. M.cclxxij.[g] inditione.xv.die nono intrãte nouembri. A.dedit vendidit ⁊ tradidit[h] iure ꝓprio in perpetuum. B.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti ⁊ ementi domum talẽ ſitaꝫ in tali loco: cuiꝰ confines tales eſſe dicuntur ⁊c. Item petiam vnam

a ¶ Scđm accur.qui hoc no.ff.manda.ſi mãdato titij.§.ſi. ad materiã facit quod no.s̄.de inſtr.edi.§.poſtremo.ver.quid ſi a contrahentibꝰ ⁊ quod ibi dixi omnino videas.

b ¶ .c.ſi.vel ſi ꝓmiſit ſatiſdare.C.de ver.ſig.ſancimus.

ADDE ad materiam hanc glo. Ant.de but.⁊ ab.in.c.ad noſtrã.el.j. extra de iureiurã.vbi an ⁊ q̃ñ dicaẗ ſufficiẽs vel idonea cautio ⁊ ibi plene per fely.itẽ ad de ꝙ aliquo caſu eſt validior cautio iuratoria q̃ pignoraticia vel fideiuſſoria glo. in.c. de benedicto. xxxij.q.j.

c ¶ Plagis ſũ duꝫ regionibꝰ daẗ ꝟſus. Vulnera ſunt plage regio plaga ſũt plaga rete.

d ¶ Partes in predio quadrato ſi angulꝰ directe reſpicit vnã partem nõ eſt dare dextrã plus eſſe ab illa parte quam ſiniſtram.

e ¶ Arras. de emptore loquitur q̃ illas dedit.vt.s̄. venditor aũt q̃ illas recepit dꝫ illas reſtituere duplicatas.C. de ſi.inſtru.l.contractus.in fin. inſti.eo.titu.de de emp.⁊ vẽ. vltra prin.⁊ vtrobiqꝫ no. an vltra ꝯditionem arrarũ debeaẗ intereſſe.mar.⁊ azo.tenẽt ꝙ nõ. bur.⁊ Jo.ꝯtra. ⁊ vide Cyn. in pre.l.ꝯtractus. in.vij.q.qꝛ ī volũtate habetur omiſſo. Scire debes ꝙ mar. de fano.querit extra volumina de illo qui non vult recipere arras:ſed agit ex ẽpto ad rẽ vel ad intereſſe ꝑ.l.j.ff.e.an hoc poſſit.allegat ꝙ ſic: qꝛ lex p̄dicta gñaliter loquitur.ergo ſic intelligenda.ff.de publi.de p̄cio.⁊ ibi concordantie.⁊.xix.diſt.c.j.fortificat id per.l.ſi traditio.C.de act. emp.⁊ vendi.⁊ per pre.l.contractus. Item ꝙ in fauorem emptoris conceditur vt ſibi arre duplicate debeantur in eius leſionẽ cõuerti nõ dꝫ.C.de legi.qđ fauore.⁊.ff.e.ti.l.nulla.⁊ de re.iur.qđ ob gratiam. lib. vj.item beneficium non debet inuito conferri.ff.de reg.iur.:inuito. de lege cõmiſ.l.ij.⁊.iij.item cum emptor emit ⁊ arras dedit duplici vinculo ſibi venditorem aſtrinxit.ergo fortius ad alterꝫ duorꝫ agere poterit in auẗ.de conſan.⁊ vterinis fra.circa ſi.item ſicut inutilis contractus inutile robur p̄bet longe fortius vtilis vtili.ar.C.de re.vxo.act.l.vna. in prin.⁊ ſi ſeruus ex.ſe.emi man.l.vna.item dando arras non recedit a beneficio qđ prius habebat.C.de pigno.l.ij.⁊.C.etiam ob chiro.pec. l.j.item a contractu emptionis non receditur per contractum arraruꝫ ſed illi additur.ff.de re iudi.l.iiij.§.ſi ex cõuentione.itẽ ſi prius pactꝰ ſtipulatur penã non per id ꝑdit exceptionem ſibi q̃ſitã per pactum.ff. de pac.reſcrip.in ſi.ſic nec per arras a primo beneficio.ff.de publi.l.j. §.vnde queritur.⁊.C.de re.cre.l.pe.in fine. Item arre non ſunt de ſubſtantia contractus emptionis.ff.de contrahẽ.emp.ꝙ ſepe. in prin.in contrarium inducit ꝙ leges quas in prin.allegaui dicunt arram duplicandam nec vltra procedunt:ergo aliud peti non poterit.ff.ſo. ma. ſi vero.§.de viro ⁊ lex hanc penam ſtatuendo videtur aliam remiſiſſe. ff.de iudi.cum pretor.cum ſimilibus. Iteꝫ vltimus contractus fuit de arris id ergo ꝓſequendum.C.de pactis.l.pacta nouiſſima. Item eligendo vnum beneficium a cõi recedit quaſi vires contractus ⁊ penaꝫ penitentis voluerit in arris cõſiſtere. C. de iur.dot.l. iij. et vnum de duobus eligẽdo renunciauit alteri.C.de codici. l.ſi.ſic in cõpromiſſo pena vallato quo caſu datur ſola pene petitio aliaſ ex ſñia daretur actio ⁊ exceptio C.de arbi.l.j.⁊ pe.ff.e.in compromiſſo.item cũ poſſit arras petere alia via nõ dꝫ agere. ff. de dã.infect. ſi arbitrator . de no.ope.nun. in prouinciali. de ſuſpec.tu.tutor quoqꝫ.§.queri. dicit demuꝫ ꝙ ad hoc optime facit.l.ſi. C. de pactis conuen. aliter nõ ſoluit ī hac.l.vltra allegata in gl.q̃ñ ſ.multa iura inducũtur quibꝰ ei q̃ ſibi cauit. l.nõ cauit. pro prima parte facit opi. bur. et io.de qua.s̄. qꝛ ſi põt vtrunqꝫ petere fortiꝰ al texꝫ tm̃.nec ob. opi.mar.⁊ azo. q̃ loquiẗ in illo q̃ exegit arras ⁊ modo vides vtilitatẽ ⁊ quare hic iſteti. itẽ qđ hic ſequitur videẗ facere:ſꝫ illud ex ſpeciali ꝓuiſione.

f ¶ For. Rolan.iiij.char.

g ¶ M.ccclxxij.no.ad id quod habetur.s̄.de inſtru.edi.§.ij.ver.:ceterũ additum vnum annum.

h ¶ Tradidit.q̃rit odof.ſup.l.ſeruum.C.de rei ven.an ꝑ hec verba probetur facta traditio.allegat qđ ſic.inſti.de fideiuſ.§.ſi.⁊ de inuti. ſtip. §.ſi ſcriptũ.⁊.ff.de ver.obli.ſciendũ ipſe diſtinguit an fuerit res in preſentia.⁊ tunc dicatur tradita.alle.no.ff.de acq̃.poſ.qđ meo.§.ſi vẽditorem.⁊.e.ti.l.j.§.ſi.⁊ ar.ff.de ꝯtrahẽ.emp.clauibꝰ.⁊ ꝙ non dicaẗ per illa ꝟba tradita ſp̃aliter inducit.l.p̄dia.ff.de ꝯtrahen.emp. Sed quid ſi re non tradita decedat vẽditor ſine herede ⁊ ſic nõ eſt ꝯ quẽ agatur vt fiat traditio:vel ceſſio actionũ quo iure aget emptor. Jac. Bal.rñdet ꝙ vtili rei vẽdicatiõe ꝑ.l.j.C.de ac.⁊ ob.prime qõni ſimilis eſt q̃ſtio de inueſtitura ſcꝫ cũ inſtr̃o ꝙ talis talẽ collationis vel donationis titulo inueſtiuit nõ exp̄ſſo:vt fieri ſolet mõ inueſtiture an ꝓuiſus vł donatarius intelligant̃ fuiſſe preſentes ad negatiuã inducitur ꝙ ꝓbatio p̄ſentie dꝫ eſſe liquida quotiens p̄ñtia eſt de ſubſtantia rei.ff.de publi.q̃cunqꝫ.§.ſi bñ.facit.l.ij.C.de ſtatu.⁊ ima.⁊ no.C.de ſi.inſtr.⁊ iure haſte fiſca.l.j.li.x.ꝯtrariũ videẗ qꝛ inueſtitura deſignat actũ a p̄ſente in p̄ſentẽ factũ qđ fieri ſolet baculo bireto annulo vel his ſimilibus de quo ī vſibus feudorꝫ ti.q̃d ſit inueſtitura in prin.⁊ vt ſcripſi poſt dy.ſup.j.gloſ. prime regule.li.vj.ipſe dicebat inueſtiturã eſſe cõfirmationẽ vel decla rationem p̄cedētis collationis. ergo aliq̄d addit ad collationem ⁊ ſic p̄ſentiaꝫ quicq̄d ſit oēs ꝯcoꝛdāt ꝙ per illā non ſit q̄s poſſeſſoꝛ de hoc. xvj. q̄. ij. ſi q̄s deinceps de ꝯſue. c. ij. de p̄ben. ꝑ illoꝛuꝫ de inſti. auctoritate de his q̄ ſi. a'ma. par. ca. ex oꝛe de dona. per tuas. ⁊ vide ꝙ ſcripſi de conceſ. p̄bē. ꝓpoſuit. in pꝛin. ⁊. ſi. magne gl. tū iſtud mediū qđ eſt inter collationē ⁊ poſſeſſionē poti⁹ trahi videt̃ ad ſecundū vt aliq̄d addat pꝛimo đ quo non eſt dubiuꝫ qđ poteſt fieri in abſentem ne igitur illud ſit ſuperuacuum dicet̃ factum in p̄ntem facit. ff. de leg. j. ſi qū. de vſur̄ ſi ſtipulatus. vt ſic res ĩ dubio potius valeat ⁊c. extra de v̄b. ſig. abbatē. v̄. hic aūt ſenſus ff. de verb. obli. quot. de rebus du. quot. itē in hoc p̄eligendū qđ ſic fieri conſueuit. de regu. iur. inſpicim⁹. li. vj. ſic ⁊ ſtipulatio ſupponit p̄ntiam ſtipulātis ⁊ ꝓmittentis. ff. de verb. obli. l. j. ⁊ hoc p̄ſumit̃. C. de cōtrahē. empt. et cōmitt. ſtipu. l. optimam. ⁊ no. e. ti. l. tibi.

ADDE an ſi in inſtr̄o dicat̃ inueſtiuit ꝓbetur p̄ntia old. ꝯſil. ccxvj. Ro. conſi. cccclx.

*Additio. Adde tu ꝙ eſt conſilium Ro. ccccclx. qđ incipit circa ꝓpoſitam ꝯſultationem col. fi. ver. hoc tū ⁊ adde Panoꝛ. in. c. te noꝛ. col. pe. ver. quid autem ſi

terre vineate poſitam in tali loco infra tales confines ⁊c. item talem petiam terre aratoꝛie ſitam in tali loco ⁊c. iure emphyteotice conditionis penſiōis ⁊ renouationis debende eccleſie ſancti iuſti narboneñ. quam eſſe dixit ⁊ conuenit. x. iugera. ad habēdum tenēdum ⁊ poſſidendum: ⁊ quicquid ei ſuiſq; heredibus deinceps placuerit perpetuo faciendū cum omnibus ⁊ ſingulis que infra pꝛedictos continentur confines: vel alios ſi qui foꝛent acceſſibus quoq; ⁊ egreſſibus ſuis vſq; in viam publicā: ⁊ cuꝫ omnibus ⁊ ſingulis que habent ſupꝛa vel infra ſeu intra ſe in integ. omniq; iure ⁊ actione vſu ſeu req̊ſitione ſibi ex eis: vel pꝛo eis rebus aut ipſis rebus aut ex qualibet earum modo aliquo pertinente ꝓ pꝛecio. x. li. tur. pꝛo quolibet iuger̄. ꝙ in ſumma capit. c. lib. tur. quod pꝛecium dictus. a. confeſſus ⁊ cōtentus fuit ſe ab ipſo. b. habuiſſe ⁊ recepiſſe: ac ſibi integre datum ſolutum et numeratum fuiſſe: exceptioni ſibi non dati non ſoluti: ⁊ non numerati pꝛecij: ⁊ omni alij auxilio omnino renuncians. Renūcians etiam auxilio competenti circūuentis vltra dimidiuꝫ iuſti pꝛecij: donans ei ex certa ſcientia irreuocabiliter inter viuos: quod res nunc valet pl⁹ pꝛecij: aut in futurum valebit[a]. ⁊ pꝛomittit dictā rē venditam habere licere: dolum malum abeſſe abſuturūq; eſſe quas ſiquidem res ideꝫ. a. ſe dicti. b. emptoꝛis nomine conſtituit poſſidere donec ipſarum rerum poſſeſſionem acceperit coꝛpoꝛalem: quaꝫ accipiendi ſua auctoꝛitate ⁊ deinceps retinendi ei licentiam omnimodaꝫ dedit: pꝛomittens ꝑ ſe ſuoſq; heredes dicto. b. pꝛo ſe ſuiſq; heredibus ſtipulanti ⁊ recipienti litem vel controuerſiam ei aut ei⁹ heredibus de dictis rebus vel aliqua earum vel alicuius earum ex parte nullo tempoꝛe inferre nec inferenti conſentire ſed ipſas res: ⁊ quālibet earū ei ſuiſq; heredibus tam in pꝛopꝛietate q̄ꝫ in poſſeſſione ab omni perſona ⁊ vniuerſitate legitime defendere: auctoꝛizare ⁊ expedire: vacuamq; poſſeſſionem ſibi tradere ⁊ ipſum. b. in poſſeſſione facere potioꝛem ꝙ ſi quo tempoꝛe lis vel queſtio: aut controuerſia per libelli oblationem: vel alio quocūq; modo eidem emptoꝛi: aut eius heredibus de dictis rebus: aut aliqua earum: vel parte ſeu ipſarum occaſione moueretur: ipſam litem: queſtionem: vel ꝯtrouerſiam: vel libellum ⁊ omnem cauſam: ⁊ quandocunq; ⁊ quotienſcunq; ei denunciatum fuerit in ſe recipere: ⁊ in eadem cā ipſius rei: ⁊ dicti emptoꝛis vel ſuoꝝ heredum: legitime defenſioni ſe offerre: ⁊ in cauſa vel in cauſis tam pꝛincipalibus quam appellationum ſiſtere vſq; in finem omnibus ſuis expenſis quod ſi non fecerit ꝓmiſit eideꝫ ſoluere atq; dare duplū dicti pꝛecij pene nomine: ⁊ ea ſoluta pꝛedicta ſeruare: ⁊ nihilominus ſi ꝓpterea: aut ꝓ ipſa re: vel ꝓ rebus defendendis: idem. b. vel eius heredes damnum aliquod patientur: vel expenſas aliquas fecerint in iudicio ſiue extra: ꝓmiſit ip̄m damnum ⁊ expenſas in integrum eis reficere: ſiue res fuerit euicta ſiue non: qꝛ ſic actum inter eos extitit ⁊ conuentum remiſſa ex nunc ⁊ per pactum dicto. b. appellandi neceſſitate ſi ſuper euictione ꝓnunciare contigerit contra eū. Acto etiā inter eos exp̄ſſe vt non poſſit dicere dictus. a. ꝙ eidem. b. facta fuerit iniuria vel iniuſtitia: ſi res ipſe: aut aliqua earū euinceretur ab eo aut ꝙ eius culpa vel negligētia ſit euicta: aut ꝙ ei denunciatum non fuerit: qđ defenderet infra legitimum tempus ꝙ ſi contra eum ſuper euictione fuerit lata ſnīa infra tertium diem poſtq̄ꝫ eidem. a. denunciatum pꝛedictum pꝛeciū cū pena dupli: ⁊ omne intereſſe ipſi. b. in integr. reſtituet ⁊ ꝓſoluet: ⁊ p̄terea ſi aliquo tēpoꝛe apparuerit ex ipſa re conditicia ideſt q̄ habetur ſub conditione penſionis ⁊ renouationis cōtractus: vt infra de loca. §. j. verſi. ceteꝝ. per ipſum venditoꝛem vel eius actoꝛes. debitam penſionem ⁊ renouationem datā ⁊ factam debitis tempoꝛibus non fuiſſe: ⁊ ꝓpterea contingere ipſum. b. vel eius heredes damnum aliquod ſuſtinere eum penitus ſeruabit indemnē quā ſiquidem venditioneꝫ: ⁊ omnia ⁊ ſingula ſupꝛa ſcripta: pꝛomiſit dictus. a. ipſi. b. pꝛo ſe ſuiſq; heredib⁹ ſtipulanti. perpetuo firma, rata ⁊ grata habere: tenere: obſeruare ⁊ adimplere: nec contrafacere: vel venire per ſe vel alium aliqua ratione vel cauſa: vl' ingenio de iure vel de facto ſub pena dupli eſtimationis dicte rei vel rerum habita ratione melioꝛationis que pꝛo tempoꝛe fuerit ſtipulatione in ſing. ⁊ pꝛo ſingulis capitulis huiuſmodi contractus: in ſolidum pꝛomiſſa que totiens committatur ⁊ exigi poſſit in ſingulis capitulis: quotiens contrafactū fuerit qua etiam ſoluta vel non: rata remaneāt: oīa ⁊ ſingula ſupꝛaſcripta: item reficere ⁊ reſtituere ſibi omnia ⁊ ſingula damna: ⁊ expenſas ac intereſſe litis: ⁊ extra pꝛo quibus omnibus ⁊ ſingulis firmiter obſeruandis: obligauit eidem omnia bona ſua tam pꝛeſentia q̄ꝫ futura. actum narboñ. in domo p̄dicti. a. pꝛeſentibus. h. l. ſi. ⁊. i. teſtibus ad hoc vocatis ⁊ rogatis: ego talis tali auctoꝛitate notarius p̄miſſis interfui ⁊ rogatus hoc ſcripſi: ⁊ in publicaꝫ foꝛmam redegi: ⁊ ſigno meo ſignaui. ¶ Ad euidentiam huius foꝛme aliqua ſupꝛa pꝛoxima foꝛma tacta ſunt que hic non repetiuimus: ſed alia ad intellectum huius ⁊ foꝛmarum ſequentium hic tāgam⁹ cōfines: de hoc dixi ſupꝛa in pꝛoxima foꝛma ſuper verbo iſto ſitam in tali iure emphyteotice cōditionis. 19 ¶† No. ꝙ res emphyteotica ſiue emphyteotice conditioni ſubiecta eſt illa quā q̄s dominus dominio ⁊ pꝛopꝛietate ſibi retenta concedit emphyteote quantum ad ſolam poſſeſſionem ⁊ vtile dñiuꝫ vt. ff. ſi ag. vec. vel emphy. pe. l. j. vnde ſi hec emphyteota in aliam ꝑſonam velit tranſponere: nō poteſt transferre dñium qđ non: vt dixi ſuper pꝛecedenti inſtr̄o: ſuꝑ verbo dare qꝛ non pōt plus dare q̄ꝫ hꝫ: de con. di. iiij. quomodo. in pꝛin. extra de dona. inter virum ⁊ vxoꝛem: nuper ad habendam ſupple de iure: qꝛ is non habet cui de iure habere non licet: ⁊ a quo res de iure aduocari poteſt. ff. de acqui. poſ. l. non videtur extra de ver. ſig. ius dictum eſt. xiiij. q. j. qđ debetur. viij. di. quo iure. 20 ¶† Unde hic dicitur in p̄iudicium venditoꝛis: qꝛ poſtq̄ꝫ dedit actori vt habeat ſic dare debuit quod ei habere liceat tenendum ⁊ poſſidendum: dic tenendum. ſ. naturaliter: ⁊ de facto poſſidendum vero. ſ. ciuiliter ⁊ de iure: qꝛ ciuilis poſſeſſio cā eſt dñij acquirendi: lꝫ qñq; poſſeſſio ſit tm̄ naturalis ⁊ non ciuilis: vt illa quaꝫ hꝫ emphyteota fructuari⁹ vel vaſallus. vt. ff. de acq̊. poſ. naturaliter perpetuo faciendum: hoc videt̃ locum habere ĩ rebus ĩmobilibus quaꝝ dñiuꝫ trāſit in accipientem: vt perpetuo ⁊ ſine p̄finitione tēpoꝛis emptoꝛi ⁊ eius ſucceſſoꝛibus ſicut vero domino liceat facere de re empta quicquid velit. inſti. de inof. teſt. ⁊ de exhere. lib. vt. ſ. in pꝛoxima foꝛma ſuper verbo iure ꝓpꝛio que infra p̄dictos confi. hoc intellige de his. que rei vendite accedunt multa eīm infra confines continentur que nō tranſeūt in emptoꝛem. j. q. vij. daybertum. extra de deci. dudum vel alios: hoc ideo dicitur ne foꝛte in confinibus ſit erratum: poteſt enim eſſe ꝙ heri in confinio poſſidebat vnus hodie alter. 21 ¶† Acceſſibus ⁊ egreſſibus ſuis: hoc ideo dicit qꝛ ſi res habet ſpeciales ⁊ priuatos acceſſus ⁊ egreſſus ſiue per pꝛedium vicini ſiue per pꝛiuatum calem ſeu ſemitam illi cedent emptoꝛi ſed pꝛediales ſeruitutes: vt puta iter act⁹ ⁊ via ſequuntur ipſo iure pꝛedia que illas debent: ⁊ quibus debent: res eniꝫ tranſit cum onere ſuo. ff. de contrahen. emp. alienatio. extra de decimis. cum nō ſit. item niſi diceretur de acceſſibus ſiue egreſſibus non teneretur venditoꝛ dare viam emptoꝛi. vt. ff. de legi. ſi funduꝫ. ſuper ſe vel. j. ſeu intra ſe integra no. 22 ¶† Plantata ſata ⁊ edificata ſolo cedunt ⁊ pertinent ad emptoꝛem. ff. de acquir. re. do. adeo. §. cuꝫ in ſuo. ⁊. §. ex diuerſo. ⁊. §. ſi alienum. inſti. de re. di. §. ſi titius. ⁊. §. adeo. ⁊. §. qua ratione. diſtingue tamen domum a ruſtico pꝛedio. nam edibus venditis ea quaſi pars edium ſunt: ⁊ cum ipſis tranſeūt que intra edificium vel extra habentur perpetui ⁊ non tempoꝛalis vſus cauſa vt puteus ⁊ putealia ⁊ ſimilia. ſecus autem in his que aliunde deducta parata ſunt. ⁊ ſecus in piſcibus qui ſunt in piſcina ⁊ ĩ pullis: ⁊ huiuſmodi que dic vt. ff. de act. empt. iul. §. iulianus. ⁊. l. j. ⁊. l. limes. ⁊. l. non magis. ⁊. l. fundi. ⁊. l. granaria. ⁊. l. ſi venditoꝛ. 23 ¶† Ruſtico aūt pꝛedio venditoꝛ

in inſtrumēto. de re iudicata. Hen. Ferrād.

a ¶ Ualebit. huic ob. C. mā. l. vltra vbi ex tali mixta foꝛma ꝯtract⁹ p̄ſumit̃ ſimulat⁹ hꝫ ſo. illud in ceſſiōibus iſtud in cūtractibus rerū coꝛpoꝛalium: ADDE q̄d operentur illa verba q̄ ponuntur in inſtrumētis. qđ ſi pl⁹ valet donat. bal. conſil. iij. in. iiij. vol. ⁊ conſil. xl. v. li.

vendito nihil eſt eius niſi quod intra ſe continet q̄ dic. vt. ff. e. fundi. §. fundo vendito. ⁊. §. ſi rura. et. §. ſi. in ſi. omniq; iure ⁊ acti. clauſulam generalem apponit. vt non tantum ipſa res cū his que dicta ſunt ſed etiam cum omni iure ad ipſam ſiue ad ipſuꝫ emptoꝛem pꝛo ipſa re ſpectante perueniat in emptoꝛem: poteſt enim eſſe ꝙ per hec verba actiones que ipſius rei nomine ceperant ante venditionem competere. vt. l. aquil. ⁊ dam. infec. ⁊ aque pluuie arcende: ⁊ ſimiles acquiruntur emptoꝛi: quia has oēs tenetur venditoꝛ cedere ⁊ dare emptoꝛi. ff. de acti. emp. iul. §. ſed ⁊ ſi quid. 24 ¶† Sed pone. p. cauit vicino ſuo ſub certa pena non habere vel facere ꝑ ſe: vel per aliū feneſtram in muro domus ſue poſt hoc p. vendit domum illam: nunc queritur vtrū emptoꝛ poterit ibi facere vel habere feneſtram[a]. ⁊ videtur ꝙ non quia res ad eum tranſit cuꝫ onere ſuo. vt extra de deci. cum non ſit. ſed albe. pap. no. ſe in cōtrarium obtinuiſſe. nam illud non fuit ſeruitus ſꝫ obligatio perſonalis. quare emptoꝛ non tenetur ſꝫ agatur contra. p. qui pactum fecit qui remanet obligatus: aliud enim eſt ſeruit⁹: ⁊ aliud perſonalis obligatio: ſeruitus que eſt rei annexa ſic affixa eſt ꝙ ab ea non ſeparatur: etiam ſi per plures manus ambulauerit: ſed perſonalis actio ſiue obligatio perſonā non excedit. vt. C. de ſer. ⁊ aqua. l. ⁊ in pꝛouinciali: quod auteꝫ non ſit ſeruitus: ſed perſonalis obligatio apparet ex foꝛma obligationis in qua non continetur cauſa quare. p. cauerit. 25 ¶† Si autem cauſa aliqua expꝛimeretur: puta ne aliquid vſus dom⁹ vicini impediret ⁊ huiuſmodi tunc ſeruitus p̄ſumeretur. item no. ꝙ quando aliqua res venditur cum aliquo ſpeciali iure ipſi rei competenti debet illud ius expꝛimi in inſtrumento: vt patet infra ver. hoc quoq; notandum eſt ibi cum omni iure ⁊ act. ſeruitutis ⁊c. ⁊ ceſſio illius iuris fieri vt ibi patet: venditoꝛ enim pꝛeſtare debet omnia que in venditione dixit adeſſe. vnde ſi illud ius non debebitur rei vendite tenetur venditoꝛ emptoꝛi ad intereſſe ſi ſcienter decepit ſi vero ignoꝛanter tenetur ei quanto minoris emptus eſſet. ff. de act. emp. l. j. §. j. ⁊. l. iul. in pꝛi. ⁊. §. j. ⁊. l. quicquid. C. e. ſi minoꝛ. ff. de contrahē. emptione. qui fundum. §. iij. ⁊. ff. de edil. e. l. j. §. cauſa. ⁊ l. ſcienduꝫ. §. ea. ⁊. l. ſi quid. ⁊. l. quot. ⁊ hoc ſi emptoꝛ ignoꝛabat. ff. de acti. empti. l. j. in ſi. 26 ¶† Hoc etiā ſcias ad intelligentiam multarum foꝛmarum ꝙ. v. modis ius ſiue conditio rei vendite ponitur in inſtrumentis. ¶ Pꝛimo cum venditoꝛ rem ſuam aſſerit eſſe: tunc dicitur iure pꝛopꝛio in perpetuum vt hic in pꝛin. ⁊ ſi res ſit alicui ſeruituti ſubiecta. expꝛimatur vt dixi. ¶ Secundo quando pꝛo certo ſcit ⁊ aſſerit rē eē emphyteoticā vel alteri conditioni ſubiectam. ⁊ tunc dicitur iure conditionis emphyteotice debende tali eccleſie vt hic pꝛope pꝛin. nec eſſet maluꝫ illam conditionem expꝛimere. ¶ Tertio cū dubitatur an res ſit pꝛopꝛia aut alterius dominio ſiue alicui conditioni ſubiecta. et tunc ſe liberat ſic alternatiue dicendo ſi pꝛopꝛium in perpetuū. ſi cōditiciuꝫ vnde pertinuerit: ideſt ſi res pꝛopꝛia eſt habeas vt pꝛopꝛiam in perpetuum. ſi conditicia habeas cum illa conditione ad quam pertinet infra ver. ſed ⁊ ſi. ⁊ ver. hoc quoq; notandum: ſed quia verbuꝫ illud. ſi conditicium. vnde pertinuerit valde latum eſt: referens ſe ad omnem conditionem. quidā tabelliones illud reſtringunt ad ſolam conditionē penſionis ⁊ renouationis. ¶ Quarto quando certum eſt que ⁊ quanta pars rei vendite ſit pꝛopꝛia. ⁊ que ⁊ quanta conditicia: ⁊ tunc dicitur ꝙ pꝛopꝛiuꝫ in perpetuum quod conditicium vnde pertinuerit vt. j. ver. quod ſi res cuius. in ſi. ¶ Quinto quādo certum eſt que ⁊ quanta ſit pars pꝛopꝛia. ⁊ q̄ ⁊ quāta conditicia. ⁊ hec volunt cōtrahentes expꝛimi in cōtractu. vt in pꝛe. ver. quod ſi res. item no. ꝙ iuxta quamlibet rem ius illud debet poni quod dic. vt in pꝛe. ver. ſed ⁊ ſi plures. item quare dicatur iure pꝛopꝛio no. ſupꝛa in pꝛima foꝛma ſuper verbo iure pꝛopꝛio pꝛo pꝛecio. x. li. hoc ideo dicit: quia nulla ēptio ſine pꝛecio eſſe pōt. vnde ibi numerata pecunia eē debet. inſti. de contrahen. empt. §. ij. 17 ¶† Et not. ꝙ pꝛecium quandoq; ſoluitur in pꝛeſenti ⁊ quandoq; non: ſi ſoluitur in pꝛeſenti aut numeratur pecunia coꝛam tabellione ⁊ teſtibus. ⁊ tunc dicitur in inſtrumento pꝛo pꝛecio. c. li. ꝙ dictus emptoꝛ coꝛam me no. ⁊ teſtibus infraſcriptis dedit ſoluit ⁊ numerauit ibidem. ⁊ in pꝛeſenti venditoꝛi pꝛefato nec eſt h̄ opus renunciatione exceptionis non numerate pecunie: aut datur ſibi in ſacculo ſiue in aceruo nō numerata. ⁊ tunc dicetur pꝛo pꝛecio. c. lib. quod dict⁹ emptoꝛ dedit ⁊ ſoluit dicto venditoꝛi coꝛam me tot ⁊ teſtibus infraſcriptis pꝛout ipſe venditoꝛ confeſſus fuit tantam eſſe quantitatem excep. ſibi nō date non ſolute ⁊ non numerate pecunie ſiue p̄cij omnino renuncians. Si vero pꝛecium non ſoluit̃ nec aliqua pecunia apparet nec oſtenditur venditoꝛ tamen confitetur pꝛecium recepiſſe ſiue confeſſio fiat quia iam recepit ſiue fiat ſub ſpe future numerationis ſemper ſequi debet non nu. pec. renunciatio. vt patet in hoc inſtrumento. de hoc infra de obliga. ⁊ ſolu. §. j. in pꝛima foꝛma ſuper verbo et numerata. 28 ¶ Et no. ꝙ expꝛeſſe expꝛimit venditionis ſpecieꝫ qui pꝛius recepit pꝛecium q̄ꝫ rem offerat pꝛecioſam vt extra de ſy. in tantum pꝛo quolibet iugere no. qđ quando pꝛedia vꝛbana venduntur: tunc pꝛecium in ſumma ponitur in inſtrumento vt ꝓ pꝛecio. c. libꝛa. ideoq; eſt in ruſticis: quoꝝ menſura particulariter non expꝛimitur in his vero que ſꝫm numerum iugerum vel toꝛnaturaruꝫ venduntur. vt vendo tibi vnū pꝛedium ꝙ eſſe conuenio. x. iugera tunc pꝛecium ſolet deſcribi pꝛo quolibet iugere. ⁊ poſtea collige hoc modo pꝛo pꝛecio. x. lib. pꝛo quolibet iugere qđ capit in ſumma. c. lib. dimidiam iuſti pꝛecij qꝛ ſi nō renunciatum eſſet poſſet venditio reſcindi. extra de empt. ⁊ ven. cum dilecti. C. de reſcin. ven. l. ij. ⁊. l. ſi voluntate: habere licere optima eſt hec ꝓmiſſio. ff. de verb. oblig. ſtipulatio iſta. ff. de euic. habere licere dolum malum etiam ſine pꝛomiſſione hoc facere tenetur. ff. de contrahen. emp. in vendendo. ff. de act. emp. ex empto. §. ſi. ¶ Quid iuris ſit ſi volens cōmittere aliqđ maleficiuꝫ ſimulate vendit bona ſua no. infra de dona. ver. item pone conſtituit poſſidere. 29 ¶† No. ꝙ ſi res vēdita non eſt in pꝛeſentia tūc ponunt̃ in inſtr̄o verba hic poſita per illa eīm actoꝛ acq̊rit poſſeſſionem qꝛ ille poſſidet cuius noīe poſſidetur. ff. de acqui. poſ. qđ meo. ff. de rei ven. q̄dam mulier. extra de reſti. ſpo. cū veniſſent[b]. ſed ⁊ ſi ipſe emptoꝛ nihilominus ex abundanti velit coꝛpoꝛalē appꝛehenſionem h̄re ⁊ de hoc fieri publicum inſtrumentum ſic in eo dicetur. ¶ FORMA[c]. Cuꝫ a. vendiderit. b. petiā vnā terre poſitā in tali loco infra tales confines ⁊ ip̄am rem ꝯſtituerit ſe eius nomine poſſidere donec ipſius rei coꝛpoꝛalem acceperit poſſeſſionē dās ei licentiā vt ex tunc ſua auctoꝛitate eam accipere. vt pꝫ ĩ inſtr̄o ſcripto manu mea vel talis no. idem. b. tam auctoꝛitate ꝓpꝛia q̄ꝫ ex licentia ⁊ ptāte ſibi a venditoꝛe tradita ⁊ ſi venditoꝛ fuerit p̄ñs: addes ex voluntate venditoꝛis ibidem p̄ñtis ingreſſus eſt coꝛpoꝛalem poſſeſſionē eiuſdē rei in ipſam terram coꝛpoꝛaliter intrando: ⁊ de terra ⁊ de frondibus accipiendo ⁊ aſſerendo ⁊ ꝓteſtādo ſe non tantum coꝛpoꝛe: ſed etiam animo poſſidere. 30 ¶† Si vero res vendita eſt in pꝛeſentia: tūc in inſtr̄o venditionis ſic dicetur cuius rei poſſeſſionē idem venditoꝛ coꝛaꝫ me no. ⁊ teſtibus infraſcriptis tradidit ipſi emptoꝛi ibidem. ⁊ in pꝛeſenti hoſtiuꝫ ipſius domus in manibus eius ponendo ⁊ ip̄m in dictā domū coꝛpoꝛaliter introducēdo qui emptoꝛ ipſam poſſeſſionē coꝛpoꝛaliter appꝛehendēs aſſeruit ⁊ ꝓteſtatus fuit ſe ex nūc nō tm̄ coꝛpoꝛe: ſed ēt aīo poſſidere. ff. de ꝯtrahen. emp. clauibus quā accipiendi. 31 ¶† Quid ergo ſi in inſtr̄o continet̃ vendo ⁊ do tibi licentiam intrandi tua auctoꝛitate quādo tibi placuerit in poſſeſſioneꝫ: nunquid poterit emptoꝛ intrare venditoꝛe ignoꝛante videt̃ ꝙ non. ff. ſi ſeruitus vē. ſi a te. vnde intrando amitteret ius ſuū ff. qđ metus cā. extat arg. contra. C. de pig. creditoꝛes niſi expꝛeſſe appareat contraria voluntas venditoꝛis. ff. de depo. ꝙ ſeruus. ⁊ vide. j. de pig. §. j. v̄. illud. ⁊. ſ. de reſt. ſpo. §. j. ver. ceterum. 32 ¶† Sed q̄d ſi in inſtrumento continetur. vendo ⁊ trado tibi. nūquid pꝛeſumetur traditio facta eſſe: videtur qđ ſic:

a ¶ Feneſtram. vide qđ dixi. ſ. de iudi. §. generalia. ſuꝑ ver. ſed ſi duo communiter.

b ¶ Cū veniſſēt hic dubitat̃ ſi iſte pꝛimo vendat ⁊ ꝯſtituat ſe poſſidere nomine emptoꝛis et ſcđo tradat quis ſit potioꝛ guil. de ſuꝫ. foꝛmat q̄ōnē ſuꝑ l. quot. C. đ rei vēdi. arguit ꝙ pꝛimus ſit potioꝛ. ꝑ. l. quod meo. ff. de acq̊. poſ. in ꝯtrariū qꝛ v̄itas pl⁹ ꝺꝫ operari q̄ꝫ fictio. ff. de lib. ⁊ poſthu. l. ſi. facit extra đ big. nuꝑ. itē qꝛ venditoꝛ potuit pꝛimo emptoꝛi poſſeſſionē interuertere. ff. de vi. et vi. ar. l. cū fundus tenuit ꝓ rē emptoꝛeꝫ ēt potioꝛeꝫ ꝑ p̄. l. qđ meo. qꝛ pꝛi⁹ fuit acq̊ſitū ei vtile dñiū ⁊ ſic vtilis rei vēdicatio p̄ferenda eſt directe poſito: qđ dicemus in ſcđm emptoꝛē directū dñiū fuiſſe tranſlatū ff. de ꝓcur. l. in cauſe in fine ſꝫ eū. plus dicunt quidā qđ pꝛi⁹ poterit petere illi⁹ rei reſtōnē ꝑ conditionem l. ex liberis. C. de acq̊r. poſ. ꝑ quā. l. ſcđo vendēdo pꝛimo p̄iudicare non potuit cū ꝑ talē traditionem dñium transferatur nō ſoluꝫ cum eſt vera. C. de pa. traditio

nibus ⁊ pꝛe. l. quotiens. ⁊. l. ſi ag. ff. de rei vē. ſed etiā cuꝫ eſt interp̄tatiua. ff. pꝛo ſoci. l. ij. ff. de ꝯtrahen. emp. clauibus in q̄bus pꝫ per talē traditionē poſſeſſionem ⁊ dñium trāſferri ⁊ ꝙ verba illa conſtituo me ⁊c. ſint ad id apta inducit̃ lex ff. de rei ven. l. q̄dam mulier. ad idē. C. de ꝓba. cum res. pꝛocedunt tū p̄dicta cū pꝛimus pꝛecium ſoluerat vl' de illo fideꝫ fecerat al's etiam ex vera traditione nō tranſiret dñiuꝫ in emptoꝛeꝫ inſti. de re. diui. §. vendite.

ADDE bal. conſi. ccccxciiij. incipiente venditoꝛ cōſtituit iiij. lib. vbi dicit quod etiā ſi venditoꝛ poſſederit ꝑ. xxv. annos ſciente et patiente ēptoꝛe ꝙ ſi alteri et ſecundo vēdat ⁊ tradat ꝙ pꝛimus pꝛefertur. ⁊ vide Bal. cōſil. lxxiiij.

c ¶ Foꝛma. iij. ⁊ fuit rolā. not. in ſumma ſꝫ in auroꝛa ſuꝑ ſua ij. foꝛma.

Archivo Histórico Rosario

a ¶ Quidā Ja. bal.in.l.ſeruū. C.de rei vend. non tñ exponit pꝛeſentiā ⁊ abſentiā ſicut auctoꝛ.

b ¶ Aget. et ſic fit in dubia q̄ſtio. de venditoꝛe q̄ emptoꝛē abſentē defendere vult ſuſcipiēdo in ſe litē ſed de pñte an illo inuito iudiciū in ſe recipere poſſit eſt opiñ. accu.placet qđ nō. odof. Jac. bal.dꝛ placuiſſe ꝯtrariū glo. accur. vide.C. vbi in rē act.l.j.in pꝛin.⁊ vide di.quā ibi not. Cy.pſcōa opi. facit. ff. de ali. indi.mu.cā. fa. l.iij.§.fi.⁊.ff.ex q̄.cau.i poſ.ea. l.hoc aūt.§.fi. ADDE vt p bar.ꝯſi.ccxviij.

c ¶ Venditoꝛes circa has expēſas eſt ſciendū ex ſtipl'one de euictione non deberi expēſas quas faceret emptoꝛ in lite quā vēditoꝛ vl' eius heres cōtra ipm ageret ad p̄cium lꝫ ſuccūberet agens qꝛ pbata fuit ſolutio.iſta eñi lis non fuit ſuper euictione ſed ſup pꝛecio ſed de iure cōi quo vict⁹ victori cōdēnaꝛ poſſent deberi. itē ſi debitoꝛ cōfeſſus fuerit p̄ciū pmiſiſſet etiaꝫ ſup illo q̄ nōem non mouere ex illo capite poſſent ſumpt⁹ ex ſtipl'one deberi ſed ex quo đ dñio rei vel ipſius obligatione non agiꝛ ceſſat euictio.

qꝛ ſtanduꝫ eſt i inſtro niſi ꝯtra pbetur.C.de pꝛoba. cum p̄cibus. ff.de vſuf.ſi quis vuas.ar.ſ̄.ff.de acq̄r. poſ.p̄dia.cū ſuis ꝯcoꝛ.quidā[a] diſtinguūt an res q̄ venditur ſit in pñtia idem in eadē ciuitate vel territoꝛio vel in abſentia ideſt in alia ciuitate vt pꝛimo caſu videatur poſſeſſio tradita ⁊ acquiſita i alio nō vt in pꝛe.l.qđ meo.§.plus.ff.de condi.fur.parui.ff. de ſolu.q.x.§.ij.vel dic:aut res que venditur eſt mobilis:⁊ tūc tradita p̄ſumatur aut immobilis:⁊ tūc non niſi appareat de venditoꝛis voluntate.vt in p̄. l.p̄dia.dic vt ibi ſcripſi:fatue igitur dꝛ in inſtro vendidit ⁊ tradidit:ſed ſaluari pōt ſi res ſit in pñtia q̄ eſt modus querendi poſ.vel ēt ſi poſtea ſequitur in inſtro qđ venditoꝛ cōſtituit ſe poſſidere noīe ēptoris.vt.ſ̄.dixi conſulendū eſt ergo emptoꝛi vt vel vēditoꝛ dicat conſtituo me tuo noīe poſſidere:vel qđ ipſe venditoꝛ roget p̄cario ab emptoꝛe:vel etiaꝫ retineat vſuf.qꝛ tunc videtur tranſlatum dñiuꝫ in emptoꝛem ⁊ poſſeſſio.vt.C.de dona.quiſq̄s.ff.de acq̄r. poſ.qđ meo.ff.de act.emp.⁊ vendi.iul'.§. ſi vēditoꝛ. 33 ¶ Item ēt acq̄ritur poſſeſſio p traditioneꝫ inſtrorum emptionis ipſius rei.vt.C.de dona.l.j.vel clauium.vt.ff.de contrahen.emp.clauibus pꝛomittēs per ſe ſuoſqꝫ.ecce pꝛimum pactum. 34 ¶ † Et not.ꝙ in quolibet fere inſtro emptionali tres pmiſſiones continentur.pꝛima de lite ſup re vendita vlteri⁹ nō mouenda.ſcōa de legitima defenſione ſeu euictione rei vendite.tertia de ratihabitione.ſed ſcōa magnam emptoꝛi ſecuritatem inducit:ſed non videꝛ hic venditoꝛ expꝛeſſe de euic.pmittere:ſed ſolū reꝫ legitime defendere auctoꝛiꝫare.⁊ diſbꝛigare ſeu expedire:dic quod hec verba ſonant ꝙ ſi de re ipa lis mota ſit emptoꝛi tenetur vēditoꝛ rem in ipſa lite legitime ideſt ſm leges ⁊ iura defendere ⁊ auctoꝛiꝫare ſeu auctoꝛiꝫari.i.actoꝛ litis fieri:qđ vcꝫ p ſe litē aget[b] ⁊ diſbꝛigare ideſt ab omni lite expeditā reddere ⁊ ſic ſonant vt de euictione teneatur quod ſi lite mota ⁊ denunciatione venditoꝛi facta.vt defendat ⁊ auctoꝛiꝫetur id facere nolit hꝫ emptoꝛ in iudicio ſtare ⁊ defendere alioquin de euictione nō aget C.de peri.⁊cōmo.rei ven.l.j.in fine.C. de euict.l.ſ. ex quo eñ nō defendit videtur magis pꝑter abſentiam ꝗ pꝑter malam cām condēnari. ff. de euict.ſi ideo.extra de emp.⁊ ven.c.fi.⁊ ſi obtinet in nullo ei venditoꝛ tenetur qꝛ non tenetur euꝫ defendere niſi contra mouentem ſibi litem iuſte ⁊ veriſimiliter.vt iam dicam.Si vero defendit ⁊ ſuccumbit:ita quod res ſit ab eo euicta:tunc venditoꝛ de euic.teneꝛ. vt in pꝛe.decre.⁊ de hoc infra.§.vlti.litem vel ꝯtrouerſiam. 35 ¶ † Nota ꝙ pmittens ſub pena de certa re non facere controuerſiam ſi facit etiam. extra ius penam incurrit.ff.de pe.here.diuus.in pꝛin.⁊ arg. extra de ſy.c.pe.Si vero fecit pactū ne peteret hoc ad iudicium refertur.ff.rem ra.haberi.hoc amplius in ſe recipere niſi hoc pactum apponeretur emptoꝛ teneretur litem ſuſcipere:⁊ ſuis expenſis pꝛoſeq̄vt iam dixi ꝙ ſi non fecerit ſm pactum qđ trahit cām ex p̄cedenti:⁊ pdeſt hoc pactum emptoꝛi qꝛ niſi fieret non teneretur venditoꝛ de iure ei reficere expenſas litis niſi ſuccubuerit.ff.de lib.le.l.petitoꝛ.C.de euic.ſi ſtatus in fi.quia emptoꝛ ſuaꝫ rem videꝛ egiſſe ex quo obtinuit.ff.ad treb.deducta.§.q̄ poſt tempus.⁊ eſt ratio. 36 ¶ † Quia cū lis iniuſta fuerit qđ ptꝫ eo ꝙ emptoꝛ obtinuit.non tenetur ei venditoꝛ ad aliquid p iniuſta lite quātūcūqꝫ pmiſerit ei euꝫ defendere ab omni pſona ⁊ vniuerſitate:qꝛ intelligitur contra mouentē ſibi litem legitime ⁊ iuſte.At poſtꝗ pactus eſt expenſas reficere tenebitur ex pacto quicquid de lite contingat.ff.de verb.obli. venditoꝛes[c].vnde vtile eſt penaꝫ addicere pꝛout ſequitur in hac foꝛma remiſſa ex nunc tertium pactuꝫ ex pꝛimo dependens:vbi venditoꝛ pꝛomiſit cauſaꝫ tā pꝛincipalem quam pꝛouocatoꝛiaꝫ ſuis ſumptibus agere:hic vero paciſcitur quod ſi non fecerit ēptoꝛ non teneatur appellare poſtꝗ pꝛimam cauſaꝫ egerit quod quid habebat neceſſe emptoꝛ facere.vt.ff. de euict.herennius.§.gaia.ff.man.ſi pꝛocuratoꝛeꝫ. §.ſi ignoꝛantes.extra de pꝛocu.non iniuſte.⁊ etiaꝫ cauſam appellationis exercere.vt.ſ̄.de appella.in pꝛinci.ver.ſed nunquid niſi pacto remiſſa fuerit neceſſitas appellandi quod fieri poteſt.C.de tempo. appella.l.fina.in fi. 37 ¶ Remittentibus eñ ius ſuū non eſt regreſſus ad illud.ff.de edil. edic. queritur. §.ſi venditoꝛ.vij.q.j. quam periculoſum actum eſt inter eos.hic quarto paciſcitur ne venditoꝛ poſſit ei opponere ſententiam emptoꝛis culpa vel negligentia vel iudicis iniuria aut partis alterius iniuria vel potentia latam foꝛe aut quod ſibi denunciatum non fuit quod defenderet infra tempus iuris: quod alias opponi poſſet.ff.de euict.ſi per impꝛudentiam.in pꝛinci.extra de empt.et ven.c.fin.quod ſi contra eum quintum pactum.⁊ pꝛeterea ſi aliquo ſextum pactum quod locum habet quando venditur res emphyteotice conditioni ſubiecta.quam ſi quidem venditionem.hic ſubijcitur clauſula generalis quia non eſt nouum ⁊c.ff.ad.l.aquil.ſi ſeruus ſeruum.§.inquit lex. 38 ¶ † Et ſingula. hoc verbum ſingula operatur[d].vt pena ad vnumquodqꝫ ipſoꝝ pactoꝛum ⁊ capituloꝛum quo contrauentum fuerit inſolidum committatur:licet poſtea nihilominus in ſtipulationem deducatur inſolidum in quolibet capitulo cum dicitur in ſingulis ⁊ pꝛo ſingulis capitulis ⁊c.ſub pena dupli. not.quod hec pena non committitur:nec damnoꝛum ⁊ expenſarum locum habet refectio niſi euictio ſubſequatur.nam nec bonoꝛum obligatio vel hypothecaria actio habet effectum niſi dies vel conditio eius debiti pꝛo quo facta eſt venerit vel ceſſerit.vt.ff.de pig. grege. §.j. ſub conditione ⁊ extra de plus pet.c.vnico.ſatis ergo congrue hec omnia in vltima parte inſtrumenti oꝛdinantur. 39 ¶ † Not.igitur quod ſi in inſtrumēto dicitur ſimpliciter ſub pena dupli. non adiecto cuius dupli refertur de iure illud duplum ad p̄ciuꝫ conuentum non ad rei bonitatem que pluris eſt ꝗ pꝛecium.vt.ff.de euic.ſi fundo tradito.⁊.l.cum fundus.ſed quia hic dicit ſub pena dupli.exti.dicte rei vel rei ha.r.m.que pꝛo.r.fuit etiam refertur ex virtute conuentionis ad id quod actuꝫ eſt idem ad bonitatem rei vt ſi res fuerit euicta:⁊ pena commiſſa ſoluat venditoꝛ ⁊ reſtituat emptoꝛi pꝛecium quod dedit nomine pene duplum eſtimationis rei quāti pꝛo tempoꝛe plus valuit:a tempoꝛe venditiōis circa ideſt tantum quantum eſt ipſa eſtimatio vel bonitatis rei.nam duplum tantum valet quantum tātūdem.vt.C.de ſpon.l.mulier.licet enim hic duplex ſtipulatio ſit pꝛetoꝛia tamen lex hic addi ⁊ detrahi permittit vtraqꝫ parte volente.⁊ vnde ⁊ de voluntate partium poſſet dici ſub pena tripli vl' q̄drupli ff.de euic.ſi dictum.⁊.l.ſi plus.xviij.di.quoniā quidem.in fin. 40 ¶ † Illud enim moderamē eſt competens quod inter partes conuenit.⁊ in quacunqꝫ re vel vbicunqꝫ contractus tenere poteſt.⁊ ſtipulatio pene interpoſita valebit inſti.de diuiſione ſtipula. §.conuentionales.non autem vltra poteſt pꝛocedi per hec nomina dicēdo ſub pena quintupli vel ſextupli. 41 ¶ † Licet enim pena conuentionalis peti poſſit quātuncunqꝫ.vt inſti.de inuti.ſtip.§. alter. ff. de verbo.obliga.ſtipulatio iſta.§.alteri.tamen hoc verum eſt ſi pena apponitur in certa ſumma. ſecus tamen per nomina reſpectiua vt duplum triplū ⁊c. quia tunc quadruplum non excedit inſti.de acti.§. omnes.⁊ ſic loquitur pꝛe.l.dictum ar.tamen contra xvij.q.iiij.qui domum.al's in.c.ſi quis inuentus. in fin. ſolu.ibi[e]. 42 ¶ † Sed quid ecce pꝛomiſiſti mihi dare.x.ſub pena dupli certa die adueniente die nō ſoluis.⁊ pena committitur nunquid illud ſimplum computabitur in duplo?videtur ꝙ ſic.vt.ff.de pub. ⁊ vect.hoc edictuꝫ.Rñ.j.ff.de iure fiſci facultas. et in pꝛe.l.mulier.ar.contra.ff.de cō.fur.ſi pꝛo fure.§. j.poteſt diſtinguere vtrum pena ſuccedat loco rei vel non.vt.ff.de arbi.ſi quis rem.ff.pꝛo ſo.ſi quis a ſocio totiens committitur ⁊ exigi poſſit.q.d. nō tantum in quolibet capitulo pena committatur:ſed ēt p qualibet vice quā etiam ſi in vno ⁊ eodem capitulo contrafieret inſolidum committatur.⁊.ff.de arb. ſi duo.in fi.pena enim conuentionalis quantacūqꝫ ſit exigi poteſt vt pꝛedixi.ar.contra extra de penis ſuā[f] omnia bona ſua dic ſuper hoc vt infra de obli. ⁊ ſolu.§.j.ver.j.ſuper verbo.omnia eoꝛum bona ibi etiam vide alia ad intellectum hui⁹ foꝛme. 34 ¶ † Si vero vendatur

* Additio.

d ¶ Verbū ſingula opaꝛ. Adde tu Bal. ꝯſi. lxxxviij.inci. q̄ritur vtrū in.ij. vol.vbi dicit ꝙ dictio ſinguli ē nota nedū ſpeciei ſed etiā indiuidui ac ſi ſinguli q̄qꝫ nominatim exprimerentur ⁊ an denotet ſeparationeꝫ. vide aliquid p do. Jaſoneꝫ in.l.ſi duobus.§.ſi titio.ff.de lega.j. Hen. Ferrād.

e ¶ Ibi in glo. quid eſt ergo.

f ¶ Suaꝫ ſolue vt ibi.⁊ de arb. dilecti. in vlti. glo.

a ¶ FOR.iiij rolan.xlix.

b ¶ Retrogradus. vbi ēptoꝛ talem emiſſet non certificat⁹ a vēditoꝛe ⁊ bellum cum illo intrans qꝛ fugere nō potuit capt⁹ ſe redemit tenet pyle⁹. q. lij.qđ venditoꝛ id ſciēs tenetur p.l.iulianus.ff. de act. empt.in pꝛin.§.j.

c ¶ Cōfeſſus eſt. Lꝫ Rolā. poſuerit hic patens mēdaciuꝫ dicebat auctoꝛē id omittere.

d ¶ FOR.q̄nta rolā.ſub pꝛecedenti.

e ¶ Varie de illo q̄ ſimpl'r vendidit bouē qui intra triduum deceſſit ⁊ rept⁹ eſt habere iecur marcidum galli.extra volumē tenet ꝙ locus ſit redhibitoꝛie per.l.ff.de edil.edic. qđ ſi nollit. §.ſi mancipium.et.l. ſi hoīem.vbi cōpetit redhibitoꝛia poſt moꝛtē mancipij vēditi ⁊ ex bꝛeuitate termini ſatis apparet eū ſic habuiſſe tēpoꝛe contract⁹ facit.l.di.ſi qua femina.facit.ff. ad municipa.l. vl.de aqua quoti.⁊ eſti. lege.j.

f FOR.vj.rolan.l.

vero vendantur equus vel ſimilis res ſic inſtrumētum conficieꝛ. FOR.[a] A.dedit ⁊ vendidit.b.vnū equum baiū balꝫanū in fronte ⁊ in crure anterioꝛi ſiniſtro ⁊ in poſterioꝛi dextro ipſum ſibi ibideꝫ per frenū tradēs.noīatiꝫ cū hijs vitijs ⁊ magagnis ſpecificatis.⁊ dictis ab eo ipſi.b.ibidē i pñti videlicet cū vno ſupoſſo in tali crure.itē ꝙ eſt lunaticus.iteꝫ ꝙ in plenilunio amittit viſum.itē ꝙ eſt retrogradus[b].itē qđ moꝛdet.nec ſe ferrari pmittit. ⁊ gñal'r p tali qualis eſt cum omnibus vitijs ⁊ magagnis latentibus ⁊ apparentibus ⁊ q̄ hꝫ intrinſecus ſiue extra aſſerens et pteſtans p̄dicta vitia ſpecificata in ipſo equo eſſe:ipſoꝝqꝫ vitioꝝ vel moꝛboꝛuꝫ ſiue quocūqꝫ alioꝝ latētiū vel apparētiū rōne vel occaſione ipſi.b.in aliquo decetero nolle teneri: et hoc pꝛo pꝛecio. xv.lib.tur.qđ p̄cium dictus.a.cōfeſſus ⁊ cōtentus fuit ſe ab ipſo.b.habuiſſe ⁊ recepiſſe exceptioni ſibi non dati ⁊ non ſoluti p̄cij omnino renunciās ⁊ pmittens ipſi.b.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulāti dictum equum ſibi ab omni homine ⁊ vniuerſitate legitime defendere auctoꝛiꝫare ⁊ expedire ſub pena dupli dicti pꝛecij ſtipulatiōe pꝛomiſſa ⁊ refectiōe dānoꝝ ⁊ expēſaꝝ litis ⁊ extra ſub obligatione oīm bonoꝝ ſuoꝝ qua pena ſoluta vel non pꝛedicta omnia ⁊ ſingula firma perdurent qui.b. dictum equum recepit ibidē cū dictis ſpecificatis vitijs.et magagnis q̄ in dicto equo ſe bene cognoſcere et ea ſibi expꝛeſſa ⁊ oſtenſa eſſe dixit ⁊ confeſſus eſt[c] ⁊ generaliter p tali qualis eſt vt ſupꝛa in eodem inſtrumento vſqꝫ ⁊ pteſtans iunge nolle ipſum.b.venditoꝛem teneri occaſione dictoꝝ vitioꝝ vel moꝛboꝛū ipſius equi exp̄ſſoꝛum aut quoꝛūcūqꝫ alioꝛū apparentium ⁊ latentium q̄ hꝫ intus ⁊ extra ⁊ faciens eidem finē refutationē ⁊ pactū de vlterius nō petendo de omni iuꝛ. ⁊ actione qđ vel quam habebat . vl' in futuꝝ habere poterat ⁊ ſperabat contra ipm occaſione dictoꝝ vitioꝝ vel moꝛboꝝ.aut quoꝛūcunqꝫ alioꝝ ipſius equi.necnon pmitteus ipſi.a. ſolenni ſtipula.interueniente non opponere legem redhibitoꝛiā volēs rē reddere ⁊ p̄ciū ſibi reddi.nec quanto minoꝛis petēs aliquā partē p̄cij ſibi reddi.quaꝫ non dediſſet ſi ſciuiſſet rem eē vitioſam:nec in factū ac.quibus legibus ⁊ alij auxilio oīno renunciauit ⁊ nullā aliā cōtrariā exceptionem vel defenſionē iuris vel facti ſpālē vel gñalē in aliquo facere vel opponere ⁊ litē vel ꝯtrouerſiā ei occaſione p̄dictoꝛum vllo tpe de iure vel de facto nō mouere: ſed p̄dicta oīa ⁊ ſingula firma grata ⁊ rata hr̄e ⁊ retinere nec contrafacere vel venire de iure vel de factō ſub pena.xxx.lib.tur.ſtipulatiōe.in ſingulis capitulis ⁊c. vt.ſ̄.in pꝛima foꝛma vſqꝫ in fi.hec foꝛma pbatur in his q̄ not.j.§.nūc dicēdū p totū. 44 ¶ † Et no.ꝙ in vēditionibus boū aſinoꝝ ouiū ⁊ ſimiliū nō eſt tanta ſolēnitas in inſtro neceſſaria cū nō ſint ita vt eq̄ vitioſa:lꝫ tūc bꝛeuiter ſic dicēs. FOR.[d] A.dedit ⁊ vendidit.b.vnū bouē talis pili:⁊ cū tali coꝛnatura ipm ſibi tradēs ibidē cuꝫ oībus vitijs vel magagnis occultis vel apparentibus in eo p tanto p̄cio ⁊ pmittat legitimā defenſionē bouis.vt.ſ̄.pxi.i inſtrumēto equi.idē ēt de ouibus dicas expꝛimēs earum numeꝝ:ſed nō vnius cuiuſqꝫ ſigna pꝑter euitādā confuſionem niſi qꝛ gñaliter pones.quot ex eis ſint albe.quot nigre.quod varie[e]. 45 ¶ † Poꝛro ſi liber emitur:ſic inſtrm conficieꝛ. FOR.[f] A. dedit ⁊ vēdidit.b.digeſtū nouū ſcriptū in chartis edinis contentū in tot quinternis.cui⁹ ſcōs q̄nternus incipit qꝛ vitiū.tertius incipit.id hoc p totū.de gloſis dñi ac.apparatū p p̄cio.xx.li.tur.ipſuꝫ libꝛū in manibus ſibi tradensq đ pꝛeciuꝫ dictus.a.⁊c.vt.ſ̄.ver. ſi vero.vſqꝫ ſtipulanti poſt iunge de vitio ⁊ de euic. ipſius libꝛi ſm iur.oꝛdinem ⁊ conſuetudinem ciuitatis pariſieñ.⁊ pꝛedictam venditionem ⁊ omnia ⁊ ſingula ſupꝛaſcripta:firma:grata ⁊c.vt.ſ̄.ver.nunc foꝛmā vſqꝫ ꝗ futura hic ſaluo ꝙ vbi dicitur ibi eſtimationis dicte rei habita ratione melioꝛationiſq̄ pꝛo tempoꝛe fuetit.dicas dicti pꝛecij alijs omiſſis: poſt iunge.⁊ inſuper.c.ipſius:a.pꝛecibus ſe conſtituens pꝛincipaleꝫ pꝛomiſit pꝛincipaliter ⁊ inſolidū ſe obligando dicto.b.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtip. dictum libꝛum ei ab omni homine ⁊ vniuerſitate legitime defendere:auctoꝛiꝫare ac expedire ⁊ ſe facturum ⁊ curaturum ꝙ pꝛedictus.a.dictam venditionem:⁊ omnia ⁊ ſingula ſupꝛaſcripta:firma:grata:⁊ rata habebit.⁊ tenebit nec contrafaciet vel veniet aliqua ratione vel cauſa de iure vel de facto ſub pena.xx.lib.tur.ſtipulatione pꝛomiſſa ⁊c.vt.ſ̄.in pꝛe. ver.nunc foꝛmam ⁊ iam pꝛemiſſum eſt renunciās beneficio noue conſtitutionis de fideiuſſoꝛib⁹ ⁊ omni alij auxilio. 46 ¶ † Et no.ꝙ ſi liber adeo mendoſus eſt.vt eū potius non habere ꝗ habere expediat agi poteſt redhibitoꝛia vtili.arg.ff.de edil.edic.ob que §.idem pompo.recte.⁊.l.j.§.ſed ſciendum. 47 ¶ † Ceterum ſi fenum vel alius fructus in futurum pcipiēdus venditur.inſtrumentuꝫ hoc modo conficietur. FOR.[g] A.dedit ⁊ vendidit.b.totam herbam ſeu futurum fenum quantūcūqꝫ.⁊ qualecunqꝫ fuerit et quod erit ⁊ percipi ⁊ haberi poterit anno in pꝛeſenti de pꝛato ſito in tali loco.cuius confines ſunt hi ⁊c.percipiendum ⁊ colligendum ⁊ habenduꝫ auctoritate ſua:omnibus ipſius.b.ſumptibus ⁊ expēſis ⁊ ad omnem ſuam ex nunc cuſtodiam ⁊ omne periculum atqꝫ caſum rapine incendij inundationis aquarum:⁊ cuiuſcunqꝫ alterius foꝛtuiti euentus ſemel videlicet tantummodo ſecandi ⁊ colligendi tempoꝛe competenti:illo videlicet quo pꝛata ſecantur p pꝛecio.l.lib.tur.quod pꝛecium dictus venditoꝛ confeſſus ⁊ contentus fuit ſe ab ipſo emptoꝛe habuiſſe et recepiſſe.exceptioni ſibi non dati ⁊ non ſoluti p̄cij: doli ⁊ in factum act.⁊ omni alij auxilio omnino renuncians ⁊ pꝛomittens ipſi.b.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipula.dictum fenum ſibi ab omni perſona.et vniuerſitate legitime defendere ⁊ expedire:⁊ pꝛedictam venditionem ⁊ omnia ⁊ ſingula ⁊c.vt in pꝛece. foꝛma vſqꝫ ſtip.pꝛomiſſa.ad hoc faciunt iura.j.§.pꝛoxi.ver.inducta. 48 ¶ † Quod ſi fructus futuri vēdūtur.⁊ certo termino dari pmittuntur ſic inſtrumentum conficietur. FOR.[h] A.dedit ⁊ vēdidit.b.oīa vellera futura ſiue futuram lanam quātacūqꝫ ⁊ qualiſcunqꝫ fuerit ⁊ quam tondi:percipi ⁊ haberi cōtigerit in anno pꝛeſenti ex trecentis ouibus ſuis q̄s habet in coꝛbaria apud poꝛcellum ⁊ ipſam lanaꝫ infra.xxv.dies dictis ouibus tonſis eidem.b. dare et conſignare narbone in domo tali oībus ſuis expēſis ſolēni ſti.pꝛomittens p pꝛecio duoꝛum ſolidoꝝ tur.pꝛo quolibet vellere ſiue tot libꝛas p quolibet centenario ponderis dicte lane de quo pꝛecio dict⁹ a.contentus ⁊ confeſſus fuit ſe ab ipſo.b. habuiſſe ⁊ recepiſſe.x.lib.tur.exceptioni ſibi non date et non ſolute quantitatis omnino renuncians reſiduū vero dicti pꝛecij pꝛout in ſumma fuerit ⁊ aſcendet idē b.dare ⁊ ſoluere ipſi.a.ſolenni ſtipulatione pꝛomiſit poſtꝗ dicta lana ponderata ⁊ conſignata erit eidemqꝫ omnia ⁊ ſingula ⁊c.§.xv.ſeq̄tur. ¶ Veruntamen ſi alie obligationes ⁊ pmiſſiones interuenerit vtputa de donationibus ⁊ ſolu.pꝛedictis faciendis vbicunqꝫ locoꝝ ⁊ foꝛi de p̄ceptis recipiendis.vide j.ver.pꝛoxi.facit ad hoc.ff.de contrahen.em.nec emptio.ff.de pi.⁊ cōmo.rei vē.qđ ſi pendente.ff.de act. empti.ſi ſterilis inſtit.de vſu.⁊ ha.§.ſed ſi pecoꝛis. 49 ¶ † Si autem vſuſfructus ad plures annos venditur ſic inſtrumentum conficietur. FOR.[i] A.dedit ⁊ vendidit.b.vſuſfructus redditus ⁊ obuentus talis vinee ſite in tali loco cui⁹ confines ſunt hi ⁊c. hinc ad.v.annos pꝛimos dans ⁊ concedens eidem vſqꝫ tunc dictam vineam ⁊ arboꝛes ⁊ omnia q̄ in ea ſunt ⁊ q̄ infra pꝛedictos continentur confines habenda vtenda ⁊ fruenda libere p ſe ⁊ aliū ꝗ voluerit p pꝛecio.xx.lib.tur.qđ p̄cium contentus ⁊ cōfeſſus fuit ſe ab ipſo.b.habuiſſe ⁊ recepiſſe exceptioni ſibi non dati ⁊ non ſoluti p̄cij omnino renūciās ⁊ pmittens eidē p ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtip.vineā ipam ⁊ omnia q̄ in ea ſunt libere vtenda ⁊ fruenda.vt dictum eſt ei ⁊ ſuis heredibus ab omni perſona ⁊ vniuerſitate legitime defendere hinc ad terminū ſupꝛadictum ⁊ dictos vſuſfructus quos in dictis.v.an.pcipit tam infra terminuꝫ ꝗ poſtea ppetuo legitime defendere:auctoꝛiꝫare ⁊ expedire ac pꝛedictam venditionem ⁊ omnia ⁊ ſingula ſupꝛaſcripta ⁊c.vt.ſ̄.xv. nunc foꝛmam vſqꝫ act.narbone.hoc ſaluo ꝙ vbi dicitur ibi dupli eſtimationis ⁊c.dic.lx.lib.tur.ecōtra

g ¶ FOR.vij. rolā.lj.

h ¶ FOR.viij rolan.lij.

i ¶ FOR.ix. rolan.liij.

Archivo Histórico Rosario

quocꝫ dictus.b.promiſit ipſi.a.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtip.predictā vineā ⁊ oīa q̄ in ea ſunt ſine fraude vti ⁊ frui:⁊ ipſa foſſata ⁊ ſepes eius manutenere ⁊ conſeruare:⁊ eā quolibet anno debitis temporibꝰ bene amputare ⁊ releuare ⁊ ligonizare binare ⁊ remanere:⁊ in omnibus bene ⁊ ſine fraude colere arbores ſiccas ⁊ virides nō incidere ſine dñi mandato ⁊ finito termino ipſo p̄dictam vineam in ita bono ſtatu vt nunc eſt ipſi.a.libere relaxare ⁊ conſignare ſub pena.xl.lib.tur.⁊c.vt.ſ.in eodem inſtrumēto.

50 ¶†Sed ⁊ ſi vſuſfructꝰ donetur.ita dicet̄. FOR. Ego.a.do ⁊ dono irreuocabiliter inter viuos tibi b.vſuf.talis vinee mee poſite in tali loco ad habendum tenendū ⁊ fruendū arbitrio boni viri dans tibi licentiaꝫ tua autoritate dicti vſuſfructus quaſi poſſeſſionē ingredi ſine omni actione iure ⁊ violentia:⁊ interim in ea quaſi poſſeſſione me tuo noīe eē confiteor ꝓmittēs dolū malū abeſſe abfuturūqꝫ eē ⁊ dictū vſuf.hr̄e licere q̄ oīa ſupraſcripta promitto attēdere ⁊ obſeruare ꝓ me meiſqꝫ heredibꝰ ⁊c.C.ff.⁊ inſti.de vſuf.ꝑ totū de vſuf.vide.ī.de pi.§.ſeq̄t.ver.porro.

51 ¶†Sed ⁊ ſi actus ⁊ iter vendat̄ inſtrm̄ ſic conficiet̄. FOR.[a] A.dedit ⁊ vendidit.b.iter ⁊ actū in ꝑpetuū in cāpo.⁊ ꝑ cāpū ſuū ſitū in tali loco a mane cuius poſſidet talis ⁊c.a latere dicti campi viā latitudinis.vij.pedū tenus foſſatū dicti campi q̄ntū ꝓtēdit̄ ipſe cāpus ad vineā vel ad fundū ipſiꝰ b.ſitū iuxta p̄dictū cāpū:ita ꝙ ipſe ⁊ eius heredes ⁊ quiſquis alter eius noīe deinceps in ꝑpetuum ꝑ cāpum p̄dictū poſſit libere dicta via q̄ncūqꝫ ⁊ quotienſcūqꝫ ad vineā p̄dictā ire trāſire cū ꝑſonis plauſtris haſtis.⁊ eq̄s dans cedēs ⁊ cōcedēs eidem plenum ius dicti itineris actus ⁊ vie ⁊ hmōi conditioni ⁊ ſeruituti ꝑpetuo ſubijciēs rē eandē ⁊ hoc ꝓ precio.v.lib.tur.ipſo.b.tur.qđ p̄ciū dictus.a.cōfeſſus ⁊ contētus fuit ſe ab ipſo.b.habuiſſe ⁊ recepiſſe exceptioni ſibi nō dati ⁊ nō ſoluti p̄cij oīno renūciās ⁊ dās ei licentiā ⁊ liberā ptātē ipſius itinerris actꝰ vie iure iuris cōditiōis et ſeruitutis q̄ſi poſſeſſionē ex nūc ſua auctoritate intrandi ⁊ decetero retinēdi ⁊ conſtituens ſe interim quaſi poſſidere noīe ſuo necnō ꝓmittēs dicto.b.ꝓ ſe ſuiſqꝫ heredibꝰ. de ſti. litē vel cōtrouerſiā ei vel eius heredibus.de predictis vel p̄dictoꝝ occaſione nūq̄ inferre:nec ei inferenti ꝯſentire:ſed ei ipſum iter actum:viam ius cōditionē ⁊ ſeruitutē ꝑpetuo ab oī ꝑſona ⁊ vniuerſitate ⁊c.vt.ſ.ver.ceteꝝ.hec forma ꝓbat̄ in concor.que ſunt.ſ.de cā poſ.⁊ proprie.§.priuata.ver.eſt ⁊ aliđ.

52 ¶†Ad hoc ſi cōditio ſeu ius tignoꝝ in pariete immittendorum venditur ſic inſtrumentum conficiet̄. FOR.[b] A.dedit ⁊ vendidit ⁊ conceſſit.b.ius trabium ⁊ quorūcūqꝫ lignoꝝ immittendoꝝ in pariete ſiue muro talis domus ipſiꝰ.a.cū tigno domui ipiꝰ b.vt quantūcūqꝫ ⁊ quotiēſcūqꝫ opus habuerit ⁊ voluerit poſſit ſua autoritate immittere ſeu impigere trabes:⁊ q̄cūqꝫ alia media ligna vſqꝫ ad mediuꝫ ſiue ad interiorē tunicā dicti muri dūmodo murus ipſe ruine:vel p̄cipitij ſiue grauis deteriorationis periculū nō incurrat:murū ipſuꝫ huic ꝑpetuo ſubijciēs ſeruituti:⁊ hoc ꝓ p̄cio.x.li.tur.qđ preciū dictꝰ a.ꝯfeſſus ⁊ cōtētus fuit ſe ab ipſo habuiſſe et recepiſſe exceptioni ſibi non dati ⁊ non ſoluti p̄cij ⁊ doli oīno renūciās ⁊ ꝓmittēs dictā ſeruitutē hr̄e licere dolū malū abeſſe abfuturūqꝫ eē:⁊ dās ei licētiaꝫ ⁊ liberā ptātē ipſius iuris ⁊ ſeruitutis quaſi poſſeſſionē ex nūc ſua autoritate intrandi ⁊ decetero retinendi ꝯſtituens ſe interim quaſi poſſidere nomine ſuo:necnō ꝓmittēs dicto.b.⁊c.vt in ꝓxi.p̄.vſqꝫ conſentire.poſt iunge.Sed dictū ius ⁊ ſeruitutē ꝑpetuo ab oī ꝑſona ⁊c.vt ibidē.ad hoc faciunt iura inſ.cta.ī.de ec.edi.

53 ¶†Et no.hic ꝙ in hmōi ſeruitutibus locum non habet vera traditio ſed quaſi vt no.ſ.ſuper prima forma ſuper verbo tradere.⁊ ideo dicit hic ⁊ dans ei licentiam ⁊c.

54 ¶†Si vero ſola rei ꝓprietas ſeu dominiū vendatur ſic inſtrumentū cōficietur. FOR.[c] A.dedit vendidit ⁊ tradidit. b.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti dominium ⁊ proprietatem talis domus ſite in tali loco infra tales confines ⁊c.quam domum dictus.b.habebat a dicto.a.in feudum ad habendum tenendum ⁊c.ꝑ oīa vt.ſ.ver.nunc formam.mutato ſolummodo capitulo de poſſeſſione in quo ita dices cuiꝰ rei poſſeſſionem quam idem.b.habebat ipſe.a.ei confirmauit. vt deinceps ſuo nomine poſſideat ſicut verus proprietarius dñs ⁊ poſſeſſor[d].

55 ¶†Quod ſi pars alicuius rei pro indiuiſo vendatur ſic inſtrumentum conficietur. FOR.[e] A.dedit vendidit ⁊ tradidit iure proprio ⁊ in perpetuum.b.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti ⁊ emēti medietatem pro indiuiſo talis petie terre pratiue ſite in tali loco:cuius integre petie tales ſunt confines ⁊c.quam petiam poſſidebat pro indiuiſo.cum.c.ad habendum:tenendū ⁊c. vt.ſ.verſi.nunc formam.vſqꝫ viam publicam iunge q̄ntum ad ipſam medietatem pro indiuiſo ſpectat ⁊ cum omnibus ⁊ ſingulis que pro ipſa medietate ꝓ indiuiſo habet ſupra vel infra ſeu intra ſe in integrū.omniqꝫ iure ⁊ actione.vſu ſeu requiſitione ſibi ex ea vel pro ea vendita modo aliquo pertinente ꝓ precio.xx.lib.tur.quod preciuꝫ dictus ⁊c.ibidē vſqꝫ in fi.hic ſaluo ꝙ vbi dicitur ibi quam ſiquidem reꝫ iunge hic.pro predicta parte ſibi vendita.Iteꝫ vbi ſequi.ibi donec ipſius rei iunge pro eadem parte. Item vbi dicitur ibi de dictis rebus.vel aliqua earum parte.dic de dicta re vendita ⁊ ſic de alijs verbis competenter mutatis hec forma ꝓbatur.C.de cōium.rerum alie.l.falſo.⁊ de iure do.l. ante diuiſionem.

56 ¶†Sed ſi pars alicuius rei pro diuiſo vēditur:ſic inſtrumentuꝫ conficietur. FOR.[f] A.dedit ⁊ vendidit.vt in prece.forma.vſqꝫ confines. hic ſaluo quod vbi dicitur ibi medietatem pro indiuiſo.dic tertiā ꝑtē iunge.a.mane poſſidet.c.a meridie d.a ſero.e.a ſeptētrione eſt via publica ſm̄ dictā tertiam partem ipſius domus.a latere mane iuxta predictuꝫ.c.prout termini in anteriori ⁊ poſteriori muro poſiti diffiniunt ⁊ ſignant que tertia eſt in anteriori facie latitudinis.v.pedum ⁊ in poſteriori totidem ſiue trium pedum.⁊.iiij.vnciarum ad habēduꝫ tenenduꝫ ⁊c.vt.ſ.ver.nunc forma.hoc ſaluo ꝙ poſt verbum continentur confines iunge terminos dicte partis vendite.Item poſt verbum ⁊ ſingulis q̄ iunge ipſa pars vendita habet:ad hoc facit.ff.de lega.ī.qđ in rerum.§.ſi quis.ff.de ver.ſi recte.§.fin.ff.cōia p̄.ſi quis duos.

57 ¶†Sed ⁊ ſi plures res diuerſo iure pluribus ⁊ a pluribus venduntur ſic inſtrm̄ conficietur. FOR.[g] A.⁊.b.fratres filij quondaꝫ c.dederunt.vendiderunt ⁊ tradiderunt.d.⁊.c.fratribus filijs quondam.f.ꝓ ſe eorūqꝫ heredibꝰ recipiētibus ⁊ ementibus domum talem poſitam in loco tali iure proprio in perpetuum: cuius domꝰ tales dixerunt eſſe confines ⁊c.Item petiam vnam terre talis poſitam in tali loco ſi ꝓprium in perpetuuꝫ.ſi conditicium:ideſt ſi ſub conditione habetur. vñ ꝑtinuerit ſaluo iure dñij in penſione ⁊ renouatiōe cōtractus.vt.ī.de loca.§.ī.ver.ceteꝝ.⁊ hec verba expone.vt.ſ. in ſcđa forma ſuꝑ v̄bo.oīqꝫ iure quā petiā eſſe dixerunt ⁊ conuenerunt.xx.iugera ⁊ eiuſdeꝫ tales eſſe confines ⁊c.Item dederunt ⁊ vendiderunt predictis emptoribus recipientibus.vt dictum eſt aliam petiam terre vineate poſitam in tali loco iure emphyteotice conditionis penſionis ⁊ renouationis debende ſuis temporibus eccleſie tali quaꝫ petiam eſſe dixerunt ⁊ conuenerunt.iiij.iugera eiuſdem tales eſſe confines ⁊c.ad habendum:tenenduꝫ ⁊ poſſidendum:⁊ quicquid eis eorumqꝫ heredibus deinceps placuerit faciēdum cum oībus ⁊ ſingulis que infra p̄dictos ⁊ cuiuſlibet p̄dictaꝝ reꝝ vēditarum confines cōtinentur vel alios ſi q̄ forent acceſſibus quoqꝫ ⁊ egreſſibus cuiuſlibet eoꝝ vſqꝫ in vias publicas:⁊ cum oībus ⁊ ſingulis q̄ q̄libet ipſaꝝ rerum hꝫ ſupra vel infra ſeu intra ſe in integruꝫ. oīqꝫ iure ⁊ actione.vſu ſeu requiſitione eis noīe dictaꝝ rerum:aut dictis rebus modo aliquo pertinente ꝓ precio.c.lib.tur.ꝓ ipſa domo ⁊ pro precio.v.li.tur. pro quolibet iugere dicte petie terre ⁊ ꝓ precio.xx. lib.tur.pro quolibet iugere dicte petie terre vineate.qui precia ſunt in ſumma.cclxxx.lib.quā pecunie ſummam dicti venditores confeſſi ⁊ contēti fuerūt ſe ab ipſis emptoribus habuiſſe ac recepiſſe ac ſibi integre datam ſolutam ⁊ numeratā eſſe exceptioni ſibi non date non ſolute ⁊ non nume.pecu.ſiue p̄cij in ſumma oīno renūciātes:quas p̄dictas res vēditas dicti vēditores ſe ipſoꝝ emptoꝝ noīe poſſidere cōſtituerūt vſqꝫ quo ipſi emptores dictaꝝ rerum poſſeſſionē acceꝑint corporalē quā ſiq̄dē accipiēdi ſua auctoritate ⁊ retinendi deinceps eis licētiā omnimodā cōcederet ꝓmittens ꝑ ſtip. vnuſquiſqꝫ eoruꝫ principal'r ⁊ inſolidū ⁊ ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obli.dictis emptoribus ꝓ ſe ⁊ eoꝝ heredibus ſtipulātibus litē vel ꝯtrouerſiā eis vel eoruꝫ heredibus de dictis rebus aut aliqua parte ipſarū vllo tꝑe nō inferre nec inferenti conſentire:ſed ipas res ⁊ quālibet eaꝝ tā in ꝓprietate q̄ in poſſeſſione eis ⁊ eoꝝ heredibus ab oī ꝑſona ⁊ vniuerſitate legitime defendere autorizare ⁊ expedire:⁊ p̄dictā venditionē ⁊ oīa ⁊ ſingl'a ſupradicta ꝑpetuo firma grata ⁊ rata hr̄e tenere nec ꝯtrafacere vel venire ꝑ ſe vl' aliū aliqua cā vl' ingenio de iure.vel de facto ſub pena dupli dicte eſtimationis dictaꝝ reꝝ que pro tꝑe plus valuerint ſtip.premiſſa q̄ ſoluta vel non rata maneant oīa ⁊ ſingula ſupra ⁊ infraſcripta.itē reficere ⁊ reſtituere eis oīa ⁊ ſingula dāna expenſas ac intereſſe litis:⁊ extra ꝓ q̄bus oībus ⁊ ſingulis firmiter obſeruādis obligauerunt eis oīa bona ſua: renūciātes nouaꝝ cōſtitutionum ⁊ ep'e diui adri. beneficio.exceptioni doli cōdictioni ſine cā in fcm̄ actioni.⁊ oī alij auxilio.

58 ¶†Hoc tū no.[a] ꝙ in tertia re vēdita iure emphyteotice cōditionis omitti dꝫ iſtud verbū trado:qꝛ cū tradere ſit ꝓprietatē rei in alteꝝ trāſferre hmōi rei ꝓprietas in alterū trāſferri non pōt niſi a v̄o dño.vt dixi.ſ.in ſcđa for.ſuꝑ v̄bo dare[b].itē no.ꝙ hec for.nō facit p̄dictos duos venditores inſolidū vēdere.nā dñs rei per vēditionem ⁊ traditionem tranſfert dñium.vt.ff.de acq̄.re.do.traditio.⁊ certū eſt dñium apud duos inſolidū eſſe non poſſe.vt.ff.de pecu.hereditate.§.pater.⁊.ff.cōmo.l.ſi vt certo.§.fi.vñ inſolidum duo vēdere nō pñt.hec aūt dictio inſolidum ꝓprie ponitur in promiſſionibus ſtip'one vallatis q̄ ſtipulatio cōcipit̄ per verba de futuro.vt ꝓmiſerunt inſolidū ſe daturos vel facturos ſicut.ſ.in.e.for.v̄ſus fi.

59 ¶†Iteꝫ no.ꝙ cum diuerſe res diuerſis iuribus venduntur.ſ.vna iure ꝓprio altera iure conditio.alia ſub iure incerto:conueniens eſt vt iuxta quālibet rem illud ius ponatur.vt ſupra patet.vbi aūt vno iure res vēduntur.pōt hoc poni in prin.inſtri.dicēdo.a.dedit ⁊ vēdidit iure ꝓprio ⁊c.ſed ſi nullū ius qđ vēdat̄ apponatur intelligit̄ res iure ꝓprio vēdita.itē pluribus rebus ⁊ vno iure expſſis oēs illo iure vēdite intelliguntur.Itē verbū illud ſi conditicium intellige put no.ſ.ſuper ſecunda forma.ſuper verbo. oīiqꝫ iure.

60 ¶†Nonnunq̄ ⁊ quis vendit alicui ſuo et alioꝝ noīe ementi rē.ex cuius fructibus decime debent̄.ſuꝑ q̄ inſtrm̄ ſic cōficietur[c]. FORMA.[d] A.dedit vendidit ⁊ tradidit iure ꝓprio.b.ementi ⁊ recipienti ꝓ ſe ſuiſqꝫ heredibus ac vice ⁊ noīe.c.vl'.d.fratrum eius eorūqꝫ heredū:talē petiā terre aratorie ⁊ vineate poſitā in tali loco quā eē dicit ⁊ conuenit.x.iugera ⁊ dimidiū.⁊.xx.tabulas eiuſdēqꝫ tales eſſe confines ⁊c.ad habenduꝫ tenendū ⁊c.vt.ſ.ver.nunc forma.vſqꝫ pertinente.poſt iūge ſalua tamen conditione cui ſubiecta eſt dicta res.ſ.ꝙ ex fructibus eius ſingulis annis debentur decime tali eccleſie pro precio tali.quod tantum capit in ſumma qđ precium dictus.a.confeſſus ⁊ contentus fuit ſe ab ipſo.b.dante ⁊ ſoluēte pro ſe ⁊ vice ⁊ nomine dictorum fratrum eius habuiſſe ⁊ recepiſſe ⁊c.vt ibidem hoc ſaluo ꝙ vbi dicitur ibi.b.emptoris iunge vice ⁊ nomine dictorum fratrum eius ⁊ ſuorum heredū. item vbi dicitur ibi quemlibet eorum dic dicto emptori:⁊ dictis eius fratribus eorūqꝫ heredibꝰ:verbis etiam alijs dicentur mutatis.hec forma probatur.ff.de procura.licet.§.ea.ff.de nego.ge.l.ij. Iteꝫ hec forma procedit ſm̄ conſuetudinem locorum in quibus decime non ſoluūtur communiter.vt extra de deci.in aliquibus.⁊ de parrochia.c.fi.nā in alijs ⁊ de iure communi non eſt neceſſaria clauſula illa. ſalua tamen ⁊c.qꝛ ipſo iure intelligitur.naꝫ res tūc temporis tranſit cum onere ſuo.vt extra de deci. cū non ſit.ff.de contrahen.emp.alienatio.

61 ¶†Ceterum ſi res aliqua vel alique venduntur cum ſuis ꝑtinentijs ſic inſtrumētū cōficietur. FORMA.[e] A.dedit vendidit ⁊ tradidit iure proprio.b.ementi ⁊ recipienti domum talem poſitam in tali loco cuiꝰ tales confines dicuntur eſſe ab vno latere poſſidet c.ab alio.d.ab alijs duobus lateribus ſunt vie publice cum medietate androne ſiue muri poſite vl' poſiti inter ipſam domum venditam ⁊ domuꝫ dicti.c. ⁊ ipſam medietatem eiuſdem androne ſiue muri. Item vnam aliam domum poſitam in tali loco cum orto.⁊ viridario ⁊ quadam domūcula:quorum oīm tales eſſe dixerunt confines ⁊c. ponendo confines qui circūſtant:non ſolum ipſi domui:ſed etiā omnibus:que poſtea poſita ſunt quibus confinibus poſitis:ſubſequenter dices ad habendum tenendū ⁊c. vt in formis p̄miſſis apparet.

62 ¶†Hoc quoqꝫ notandum eſt ꝙ quandoqꝫ venditur res cui conditio vel ſeruitus debetur ⁊ ius ad eaꝫ ſpectans ceditur ſuper quo ſic inſtrumentum conficietur. FORMA.[f] A.dedit vendidit ⁊ tradidit ⁊c.ſi propriuꝫ in perpetuum.ſi conditicium ſiue conditionale.vnde pertinuerit ſaluo iure dominij in penſione et renouatione.b.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti et ementi domum talem poſitam in tali loco cuius tales ſunt cōfines ab vno latere poſſidet.c.ab alio.d. tertio ⁊ quarto eſt via publica cū omni iure ⁊ actione ſeruitutis ⁊ conditionis:⁊ cum omni conditiōe ⁊ ſeruitute qui ipſi domui debentur in domo ⁊ aduerſus domum dicti.c.poſitam iuxta hanc domum venditam quam ſeruitutem ⁊ ius tale dixit ⁊ conuenit eſſe videlicet ꝙ ipſa domus dicti.c.extolli vl' eleuari non poteſt ne dicte domus vendite luminibus officiatur ad habendum tenendum ⁊c.vt ſupra ver. nunc formam.vſqꝫ modo aliquo pertinente.poſt iūge inſuper idem.a.dedit vendidit ceſſit ⁊ conceſſit eidem.b.dictam ſeruitutem ⁊ ius omneqꝫ aliud ius ⁊ actionem realem ⁊ perſonalem vtilem ⁊ directam quod ⁊ quaꝫ habebat vel habere poterat in dicta ⁊ aduerſus dictam domū ipſius.c.ſiue ipſum.c.⁊ quēlibet poſſeſſorem eiuſdem domus ac aduerſus quālibet aliam perſonam nomine ⁊ occaſione dicte ſeruitutis ⁊ conditionis:conſtituens eum tanq̄ ꝓcuratorem in rem ſuam:⁊ ponens ipſum in locum ſuū ita quod amodo ſuo nomine actionibus vtilibus ⁊ directis poſſit predictoꝝ occaſione aduerſus quoſcunqꝫ agere experiri excipere ⁊ replicare conſequi ⁊ ſe tueri ⁊ omnia ⁊ ſingula facere quemadmodum ipſe facere poteſt:ſi hoc pro precio.l.lib.tur.qđ precium dictus.b.preſentialiter dedit ⁊ ſoluit ipſi.a.ꝑut idem.a.confeſſus fuit tantam eſſe quantitatem: exceptioni ſibi non date ⁊c.vt ſupra.verſiculo.nunc formam vſqꝫ.⁊ expedire hoc ſaluo quod vbi dicitur ibi:ſed ipſas res ⁊ quamlibet ipſarum dic.ſed ipaꝫ rem ſeruitutem.⁊ ius nec etiam ponas verba illa tā in proprietate q̄ in poſſeſſione poſt iunge.⁊ predictam venditionem ceſſionem:⁊ omnia ⁊ ſingula ſupraſcripta perpetuo rata grata ⁊ firma habere ⁊c. vt ibidem verbis decenter mutatis.⁊ vide infra.§. nunc dicendum.in prima for.item nota quod ſicut in trāſlatione dominij rei corporalis neceſſaria eſt traditio.vt.C.de pactis.traditionibus.⁊.C. de rei vendica. ſeruum. ſic quandoqꝫ in incorporalibꝰ neceſſaria eſt ceſſio loco traditionis.vt ſupra de ceſſi. acti.hoc tamen ex ſuperabundanti cautela fit qꝛ ſeruitutes prediales ipſo iure ⁊ tacite tranſeunt cum ipſa re.ff.de ſer.l.prima.extra de decimis.cum non ſit in fin.item illa verba ſi conditicium vnde perti-

a ¶FOR.x. rolan.liiij.

b ¶FOR.xij lv.⁊ vl.

c ¶FOR.xiij rolan.xvij.

d ¶Poſſeſſor ſi conuertat̄ caſus ꝙ vendat̄ vtile ei quē venditor credebat hr̄e directū cuꝫ ipſe veditor haberet vtrūqꝫ extat cōſiliū Dy. in ordine.xxv. ⁊ iſte error facile poſſet eueniri in terminis inſtrī q̄ñ patri meo hn̄ti vtile venditū fuiſſet directū:qđ ego ignorabam ⁊ tenuit ipſe Dy. vēditionē nō valere.nā ſubſtātia vēditionis cōſiſtit in cōſenſu quo deficiente non tenet vēditio.ff.de cōtrahen.emp.l.ī. in fin.⁊ de reſcin. ven.l.emp.deficit aūt conſenſus vbi ē error ff.de iudi.l.ij.đ iuriſ.om.iud.ſi ꝑ errorē.C.de iur.⁊ fac.igno. l.cū teſtm̄. et.l. ſe.ergo ⁊c. Itē ſi errans vēdo rē ꝓpriā vt alienam non tenet venditio.ff.de ꝯtrahē.emp.et ſi cōſenſu.§.fi. ⁊ de acq̄.re.do. ſi ꝓcurator.ſed hoc eſtimabam ꝓprium alienū ⁊ intētio ꝯtrahētiū erat ſolū circa vtile dominiū nihil ergo opatur circa directū ⁊ eorū ꝓpoſitū nō erat circa directuꝫ ergo circa illđ nil opatur plus qꝛ nec circa vtile vt locū habeat qđ potuit noluit qđ voluit non potuit.ff.đ re.du.in ambiguo.de ſupe.le.l.labeo C.ſi q̄s alteri vl' ſibi.l.multū cōſtat ēt reꝝ ſpēs eē diuerſas.vñ aliud vtile aliđ directum.ff.ſi ager.vect.l.ī.đ ſuꝑficiebꝰ.l.ij. ⁊ vlti.ſicut aliđ corpalis:aliud incorporalis. Itē aliud bos q̄ capra.ff.de re.diui.l.ī.iſti. de re.incor.in prin.ſed ſi contrahentes erāt in corpore vel ſpe rei:de qua cōtrahit̄ nō tenet ipo iure ꝯtractus.ff.de ꝯtrahē.emp.l.in vēditionibus.ff. de leg.ī.ſi quis in fundi. et de ſup.leg.l.labeo §.veruꝫ ergo ſi erāt in ſpē dñij dicēdū eſt ipſo iure non valere contractum.

e ¶FOR. xiiij.rolā.xviij. iſta eīn ⁊ ſeq̄ns ibi charta.ij.

f ¶FOR.xv rolan.xix.

g ¶FOR.xv q̄ eſt.iij.in ſumma rolā.⁊ q̄ ſeq̄tur eſt.iiij.

a ¶Hoc tamen no.ſm̄ rolan.contiguum in inſtrumento.

b ¶Dare ⁊ ſuper verbo tradere.ſed vide quod ibi dixi.

c ¶Conficietur.ſi procurator meus ad hoc meo nomine emit dimidiū predij ⁊ ſuo nomine aliam dimidiaꝫ per.xxx.annos poſſidet totū roſ.ſua.q.xxxv.tractat an preſcriptione ſe contra me agentem mādati defendere poſſit. item cum ꝓcurator ſi preſcriptio ſibi nō ꝓſit petat p̄ciuꝫ qđ ſoluit an ꝓcedat defenſio mea qua dico ſibi ſatiſfactuꝫ ꝑceptione fructuuꝫ per illos ānos.xxx. Tenuit ſoluendo ꝙ actioni mādati p̄ſcriptuꝫ ſit cuꝫ ſit actio ꝑſonalis et ſic tollit̄ longiſſimi tꝑis ſpacio C.de ꝯſti.pecu. l.ij.erat eīn natura.ff.mā.l.ī.⁊ illa agere poterā.qꝛ nō impediebat prīa poteſtas vel aliud ſil'e.C.de annali exce.l.ī.in fi. ⁊.C.đ p̄ſcr.xxx an.cum notiſſimi.§.illud.⁊.l. ſicut.Si v̄o itētarē rei vēdicationē vel publicianā dicit me obtinere debere fuit eīn mihi res illa queſita ꝑ emptionē ꝓcuratoris p̄cipue malignantis.ff.de dona. q̄ mihi donatū in fin.fui ergo dñs ⁊ mihi nō currebat p̄ſcriptio qꝛ ꝑ ꝓcuratorē poſſidebā cū dñium et poſſeſſio mihi ꝑ ipſuꝫ queſita fuiſſent. C.de acq̄.poſ.l.ī.⁊.l.ꝑ ꝓcuratorē ⁊ taꝫ confeſtim qꝛ nec vnico momento penes ꝓcuratorē predicta māſerūt.ff.de acq̄.here.l.plꝫ.itē conſtat ꝙ mihi ꝓficit detentatio quā ipſe habet etiam quo ad preſcriptioneꝫ C.de preſcrip.xxx.anno.l.male agitue.⁊.l.cum notiſſimi.ꝑ qđ patet procuratorem dicere non poſſe ſe preſcripſiſſe.item nec potuit cāꝫ poſſeſſiōis ſibi mutare.C.de acqui.poſ.cuꝫ nemo.ff.de vſuca.l.nō ſolū ff.ſi pars here.pe.l.fi.licite igitur vēdico medietatem illius fundi ad ſcđm dicit preciū nō reſcindi cū procur.ſibi in illo fructus debeat imputare ad inſtar creditoris erat eīn quo ad p̄cium creditor C.de pig.act.l.ī.⁊.ij.⁊ patet.ff.de v̄.ſi.creditores.⁊.l.ſe.venit ergo fiēda compēſatio fructuū C.de cōpē.ſi ꝓpter fructꝰ.iteꝫ ⁊ mihi alia defenſio cōpetit.ſ.p̄ſcriptio contra ſuā ꝑſonalē actionē.ſ.cōtraria mādati ſicut.ſ.dictū ē de directa.C.đ p̄ſcrip.xxx.anno.l.ſicut ⁊ qui p̄ſcripſit filijs ē ſoluēti.ff.de admini.tu.l.ſi pupillus.

d ¶FOR.xvij.rolan.iiij.

e ¶FOR.xviij.rolā.vj.

f ¶FOR.xix.rolan.vij.

nuerit intellige prout not.ſupra ſuper ſecunda for-
63 ma.ſuper verbo omniqꝫ iure.¶ † Quod ſi res cui⁹
pars eſt propria et pars conditicia quod partes
volunt in contractu exprimi a procurato.venditur
a inſtrumentum ſic conficietur.[a] FORMA.A.
procurato.b.conſtitutus ab epiſcopo ſpecialiter
ad infraſcripte rei venditionem.et ad omnia ⁊ ſin-
gula infraſcripta facienda.vt patet in inſtrumen-
to ſcripto manu talis nota.procuratorio nomine
ipſius.b.dedit:vendidit:⁊ tradidit.c.pro ſe ſuiſqꝫ
heredibus recipienti ⁊ ementi talem petiam terre
vineate poſitam in tali loco quam eſſe dixit ⁊ con-
uenit decem iugera.ſalua ratione pluris minoriſue
⁊ eiuſdem tales eſſe confines a mane poſſidet.d.a.
meridie.e.a ſero ⁊ a ſeptentrione ſunt vie publice.ſ.
tria iugera ex dicta vinea verſus mane iuxta dictū
d.iure emphyteotice conditionis:penſionis et re-
nouationis debende tali eccleſie.reſiduuꝫ vero di-
cte vinee iure proprio in perpetuum ad habendum
tenendum ⁊c.vt ſupra.verſicu.nunc formaꝫ.vſqꝫ qđ
precium.iunge:confeſſus ⁊ contentus fuit dictus
procura.procuratorio nomine dicti.b.ab ipſo.c.ha-
buiſſe et recepiſſe exceptioni ſibi non dati et ſoluti
precij omnino renuncians:quam ſiquidem rem idē
a.procura.nomine dicti.b.ſe pro ipſo.c.⁊ eius no-
mine conſtituit poſſidere donec ipē.c.ipſius rei poſ-
ſeſ.acceperit ⁊c.vt ibi vſqꝫ promittens poſt iunge.
procuratorio nomine dicti.b.dicto.c.pro ſe ſuiſqꝫ
heredibus ſtipulanti litem vel controuerſiam ⁊c.vt
ibidem vſqꝫ firmiter obſeruandis:verbis decenter
mutatis et ſubtractis:poſt iunge idem procurator
procuratorio nomine ipſius.b.obligauit dicto.c.
omnia bona ipſius.b.¶ Et not.quod ſi partes nō
dixerint expreſſe in contractu que pars ſit propria
⁊ que conditicia:tunc cauſa breuitatis dices:dedit
vendidit et tradidit:quod proprium imperpetuum
⁊ quod conditicium vnde pertinuerit.ſaluo iure do
64 minij in penſione:⁊ renouatiōe.vt ſupra.¶ † No-
ta ergo procuratorem vendere poſſe quod verū eſt
de generali liberam adminiſtrationem habente in-
ſtitu.de rerum diuiſio.§.nihil autem.ſecus ſi nō ha-
beret liberam.ff.de procurato.l.procurator cui.et
l.procurator totorum.⁊ ex eius contractu dn̄i actio-
ne tenentur.ff.de inſtit.l.prima ⁊ ſecunda.ff.de act.
empt.et vendi.iul.§.procurator.⁊ ipſe procura.de
euictione tenetur.ff.de procurato.procurator.C.de
euictio.non dubitatur.Item procurator emere po-
teſt.vt infra verſicu.proximo.Item verba illa quod
conditicium vnde pertinuerit.expone vt ſupra ī for-
65 ma ſecunda.ſuper verbo omniqꝫ iure.¶ † Inter-
dum etiam res a commiſſarijs venditur de licentia
teſtatoris.ſuper quo ſic inſtrumentum conficietur.
b FORMA[b].A.in ſuo teſtamento.c.libra.turn̄.
pro anima ſua reliquit diſtribuendas prout diſpo-
ſuit ⁊ legauit.per.b.⁊.c.quos ad hoc exequendum
ſuos ſtatuit commiſſarios ⁊ reliquit dans ei plenā
⁊ liberam licentiam:poteſtatem ⁊ autoritatem vē-
dendi:alienandi ⁊ obligandi de bonis ipſius teſta-
toris:⁊ de quibus voluerint:ſine conditione here-
dis alteriuſue perſone pro ipſis legatis ſoluendis
⁊ hic patent per idem eius teſtamentum manu ta-
lis nota.confectum:idem vero.b.⁊.c.commiſſarij
eiuſdem teſtatoris voluntatem fideliter adimplere
ipſiuſqꝫ animam:⁊ ſeipſos de huiuſmodi fideicom-
miſſo cito exonerare volentes:cum per aliam com-
modiorem vel expeditiorem viam de bonis ipſius
teſtatoris pecuniam pro ipſis legatis ſoluendis p-
cipere nequeant vel habere ex poteſtate:licentia et
auctoritate eis ab eodem.a.tradita.vt ſuperius cō-
tinetur commiſſario nomine.⁊ vt commiſſarij olim
dicti.a.vendiderunt ⁊ tradiderunt.c.domum vnam
ex bonis ſeu hereditate dicti.a.poſitam in tali loco
infra tales confines ⁊c.vt ſupra.verſicul.nunc for-
mam.vſqꝫ modo aliquo pertinente iunge pro p̄cio
c.libra.tur.quod precium dicti commiſſarij confeſ-
ſi ⁊ contenti fuerunt ſe ab ipſo emptore habuiſſe et
recepiſſe dandum ⁊ ſoluendum in ſatiſfactionem ⁊
ſolutionem legatorum.a.predicti ⁊c.vt in preceden-
ti forma.ſolo nomine procuratoris in nomine com-
miſſarij mutato.hec forma probatur in his que no.
ſupra.de inſtrumen.edi.§.nunc vero.verſicu.⁊ not.
66 quod ⁊ ſe.¶ † Plerunqꝫ etiam aliquis ſuo ⁊ alio-
rum abſentium nomine vendit domum vel edificiū
procuratori alicuius nomine illius emit.⁊ tunc qđ
c inſtrumentum conficietur.FORMA[c].A.p ſe
et vice ac nomine.b.⁊.c.eius fratrum dedit vendi-
dit et tradidit.c.procuratori.d.ad hanc emptionē:
⁊ precij ſolutionem et omnia ⁊ ſingula infraſcripta
facienda et recipienda ſpecialiter conſtituto.vt pa-
tet in inſtrumento ſcripto manu talis nota:procu-
ratorio nomine pro ipſo ementi ⁊ recipienti edifi-
cium vnius domus poſitum ſuper ſolo talis eccle-
ſie in tali loco cuius edificij ⁊ ſoli ſuper quo ſitum
eſt idem edificium:tales dicuntur eſſe confines ⁊c.
ad habendum:tenendum:poſſidenduꝫ:⁊ quicquid
dicto ſuiſqꝫ heredibus deinceps placuerit facien-
dum cum omnibus ⁊ ſingulis ad ipſum edificium
ſpectantibus:⁊ cum omni iure ⁊ actio.ſibi pro ipſo
edificio pertinente:ſaluo tamen iure dicte eccleſie
in ipſo edificio ⁊ ſolo ⁊ penſione ex ipſo ſolo debē-
da que eſt ⁊ eſſe debet ſingulis annis.v.ſol.tur.pro
precio.x.lib.tur.quod precium dictus.a.venditor
confeſſus ⁊ contentus fuit ſe ab ipſo.e.procurato-
rio nomine dicti.d.ſoluente habuiſſe ⁊ recepiſſe.ex-
ceptioni ſibi non dati ⁊ non ſoluti precij omnino re-
nuncians quod edificium idem.a.ſe nomine ipſius
e.pcurator dicti.d.cōſtituit poſſidere:vel quaſi poſ-
ſidere donec ipſius rei idem.e.pro ipſo.d.aut idem
d.poſſeſſionem acceperit corporalem quaꝫ accipiē-
di ſua auctoritate:⁊ retinendi deinceps omnimodā
licentiam dedit promittens per ſe ſuoſqꝫ heredes
dicto.e.procuratorio nomine ipſius.d.ſtipulāti li-
tem vel controuerſiam dicto.d.aut eius heredibus
de dicta re vllo tempore non inferre nec inferenti
conſentire:ſed ipſam rem dicto.d.eiuſqꝫ heredibus
ab omni homine ⁊ vniuerſitate legitime defendere
auctorizare ⁊ expedire:⁊ predictam venditionem ⁊
omnia ⁊ ſingula ſupradicta ⁊c.vt.s̄.verſi.nunc for-
67 mam.¶ † No.ergo ꝙ quis poteſt vendere rē alie-
nam non tamen alienare.ff.de ver.ſig.alienatum.ff.
d de contrahen.empti.rem alienam.[d] extra de teſta.fi-
e lius.res vero communis pro parte[e] alienari poteſt
ſuper quo vide.ff.pro ſocio nemo.ff.ſi certum peta.
ſi ſocius.C.de communium rerum alie.l.ij.C.cōi.di.
68 l.ij.de hoc infra.de pig.§.j.ver.ceterum.¶ † Item
no.quod dominium rei vendite ⁊ tradite procura.
meo mihi queritur ſi tradens dominus erat.ff.de
dona.qui mihi.C.de acquiren.poſſeſ.per procura.
⁊ etiam poſſeſſio.ff.de acquiren.poſ.l.j.§.per procu
rato.⁊.§.fi.C.e.l.prima.quod dic vt ſupra.de pro-
curato.§.vbi autem.verſicu.⁊ not.ꝙ.Item procura
tor vendere poteſt.vt ſupra.verſicu.proxi.Item no
ta ꝙ iſte emptor vocatur ſuperficiarius.ſuper quo
dic vt ſupra.de cauſa poſſeſ.et proprieta.§.priuata
69 verſicu.eſt ⁊ interdictū.¶ † Aliquando etiam ven
ditor ſe obligat.in caſibus ad defenſionem rei ven-
dite ⁊ in caſibus non.Item quandoqꝫ cedit ius cō
tra actorē:⁊ tunc inſtrumentū ſic ꝯficietur.FOR
f MA[f].A.dedit vendidit ⁊ tradidit iure proprio
in perpetuum.b.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti
domum talem ſitam in tali contrata.cuius hi dicū-
tur confines ⁊c.quam dictus.a.emit.a.c.vt pꝫ in
inſtrō ſcripto manu talis no.habendum tenenduꝫ
⁊c.per omnia.s̄.ver.nunc formam.vſqꝫ perſona ēt
⁊ vniuerſitate poſtea iunge cui vel quibus ipſas
res obligari foret ex aliquo contractu vel obliga-
gatione inita ⁊ facta ab ipſo.a.aut aliquo alio eius
nomine ſiue cui vel quibus eſſet vel diceretur eē ius
aliquod acquiſitum in ea.ex perſona ipſius.a.vel
eius occaſione:⁊ quia actum eſt inter ipſos.a.⁊.b.
ne teneatur ipſe.a.de euictione ipſius rei nec etiaꝫ
ad precij reſtitutionem in alijs caſibus quam in p̄-
dictis.ideo dictus.a.dedit ceſſit ⁊ conceſſit trāſtu-
lit ⁊ mandauit ipſi.b.pro ſe ſuiſqꝫ heredib⁹ recipiē
ti oīa iura ⁊ actiones reales ⁊ pſonales vtiles ⁊ di
rectas q̄ vel q̄s habebat vel hr̄e poterat ꝯ dictū.c.
auctorē ſuū:eiuſdē hr̄des ⁊ in ipi⁹ noīe ⁊ occaſione
vēditiōis ⁊ pmiſſiōis de legitima defenſione ipſi⁹
rei ⁊ oīm ſingulaꝝ pmiſſionū ⁊ obligationū ſibi ab
ipō.c.factuꝝ in p̄dcō inſtrō ſcripto manu predicti
no.Item

a ¶ Cōficietur.qđ ſi dn̄s mortuus erat tepore ꝯtractus p curatore hoc ignorāte inuenio.vber.d̄ bo.allegaſſe:ſꝫ nō diffiniſſe in pcuratore gn̄alr̄ dato a pegrinā te cū tali ptāte ꝙ vendere poterat ꝙ vēditio teneat:allegat ff.de ſolu.ſi q̄s ſeruo.⁊.l.q̄ homi nē.§.ſi titiō.ff.de leg.ij.cum pr̄.§.meuio.ad ꝯriū.ff.de do.l.j.§.ſed ſi q̄s.ff.de mā.vindi.l.ſi pr̄.⁊.ff.ſi cer.pe.l.pe.diſtinguūt.aliq̄ inter emptoreꝫ tunc ignorantē:⁊ eo caſu pcedit dubiū ⁊ ſcientem pponit̄ tn̄ ꝙ p̄ſumit̄ ignorās niſi pbet̄ ſciēs de reg.iu.li.vj.in quo ſciēte vr̄ de rigore valere ꝯctū in p̄iudiciū heredis:ita ꝙ illo agente ēptor hēbit exceptionē rei vēdite ⁊ tradite.tn̄ heres exceptionē repellet p replicationem doli ne ex ſuo dolo lucretur ⁊ heres rei hr̄ditarie fraudaret̄:fortius aūt ſibi agenti exēpto vt res traderet̄ obſtaret p̄dicta exceptio cū fauorabiliores ſint rei ꝙ̄ actores.ſi vero ēptor ignorat eo forti⁹ valet emptio cuꝫ nō ſit q̄d īputetur emptori.ff.de ſolu.ꝟo pcuratori.§.ij.vide qđ no.C.de act.⁊ obli.ſi q̄dem.in cle.de renū.c.vno.in glo.vide quod ſcripſi.de reſcr.ex parte.iij.ſuper glo.ſic etiā plenius Iaco.de bel.ſuper.l.eius qui.ff.de re.credi.in ſolutione ꝯtrariorum.vbi multa membra diſtinguit.

b ¶ FOR.xx.rolan.x.

c ¶ FOR.xxj.rolā.xiiij.

* Additio.

d ¶ Rē alienā.Etiā dn̄o ignorāte ⁊ hoc in p̄iudiciū ſui non aūt in p̄iudiciū dn̄i ſm̄ bald.in l.mater tua.C.de rei vē.Et ibi in.ij.col.ꝟ.ſꝫ ꝯ an res aliena poſſit pignori obligari:et an q̄s poſſit vēdere rē alienā mobileꝫ ⁊ tradere ſciēter ſine vitio furti.vide eūdē bald.in.l.alienū.C.d̄ fur.⁊ Alex.conſil.lxvj.incip.ſup eo.in princi.in iiij.vol.vbi an ꝯtract⁹ rei aliene celebrat⁹ inter ſcientes valeat ⁊ ibi quid de vēditore rei aliene q̄ non hꝫ facultatem rei tradēde an debeat cogi ad rē tradendam.Hen.Ferrād.

* Additio.

e ¶ Pro parte alienari pōt.et quid ſi q̄s vendat rē cōeꝫ ſimpliciter an videat̄ ſolū vēdere ius ptis qđ hꝫ in ea.vide ludo.roma.cōſil.cccxcvj.inci.in caſu.⁊ bal.in.l.j.ꝟ.q̄ro nunq̄d C.qui teſta.fa.poſ.Hē.Fer.

f ¶ FOR.xxij.rolā.xj.

---

no.Item aduerſus omnem aliam perſonam que
ei aliquam renunciationem.promiſſionem.vel ob-
ligationem feciſſent in dicto inſtrumento.conſti-
tuens eum pcuratorē tāq̄ in rem ſuā ⁊ ponens ipm̄
in locū ſuum.ita qđ ammodo noīe ſuo.actionibus
vtilibus ⁊ directis.poſſit aduerſus dictuꝫ.c.eiuſqꝫ
heredes.⁊ in ipſius bonis ⁊ ꝯ quālibet aliam per
ſonam predictorum occaſione agere experiri exci-
pere.⁊ replicare ⁊ conſequi.⁊ ſe tueri.⁊ oīa ⁊ ſingu-
la facere quemadmodum ipſe poterat.⁊ pmittens
ipſi.b.ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti predictam vē
ditionem.ceſſionem.⁊ conceſſionem.⁊ omnia ⁊ ſin-
gula ſupraſcripta perpetuo firma grata ⁊c.vt ſupra
ver.nunc formam:vſqꝫ in fi.¶ Si vero fiat ſolum-
modo promiſſio de defenſione rei in caſibus predi
ctis.non ſit neceſſarium ceſſionem p̄dictā fieri ſicut
eſt venditor quādo reuendit ex pacto emptori rem
quam ab eo emerat tunc ceſſionem predictam nō fa
ciet ſed oīa alia ſcribes.ſicut ſupra vſqꝫ.⁊ q: actum
eſt ⁊c.in quo loco ſic dices.hic expreſſum inter eos
actio ⁊ ipſi.a.ab eodem.b.per pactum remiſſio qđ
idem.a.vel eius heredes non teneantur de euictio-
ne ſibi ipſius rei.vel precij reſtitutionem in alijs ca
ſibus predictis.quam venditionem.⁊ omnia ⁊ ſin-
gula.ſupraſcripta pmiſit ⁊c.C.de pac.inter emp.
70 ⁊ ven.l.ij.ff.ad velle.tutor.in prin.¶ Sepe quoqꝫ
contingit.vt emptor faciat pactum venditori de re
vendenda illi re empta.ff.de contrahen.emp.⁊ ven.
qui fundum.ff.de ac.emp.⁊ ven.ſi ſterilis.§.ſed ⁊ ſi
ita extra de emp.⁊ vendi.ad noſtram.in quo ſic in-
a ſtrumentum conficietur.FORMA[a].Cum a.
vendiderit.b.talem domum ſitam in tali loco.cui⁹
hi ſunt confines ⁊c.pro precio.c.li.tur.vt patet in
inſtrumento ſcripto manu talis no.inde confecto.
hoc tamen inter ipſos extitit actum ⁊ conuentum
quod videlicet predictus.b.pacto promiſit ⁊ conue
nit.a.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti.quod ſi di
ctus.a.hinc ad vnum menſem dicto.b.precium re-
ſtituerit ſupradictum eandem domum idem.b.ſibi
pro ipō precio reſtituet atqꝫ vēdet.⁊ chartā vēditio
nis faciet de re ipſa.ac in ipſius rei poſſeſſionē cor
poralem eum reſtituet ⁊ reponet ita tamen quod in
dicta venditione tunc tēporis facienda pmittet.ei
dem.b.⁊ legitima ipſius defenſione rei ſolummodo
ab illis perſonis quibus ex contractibus vel obli-
gationibus ab eodem.b.initis eſſet res eadem ob-
ligata:vel quibus ex perſona eiuſdem.b.foret in ea
ius aliquod acquiſitum ꝙ ſi hinc ad vnum menſem
idem.a dicto.b.precium non reſtituerit antedictum
ex tunc dictus.a.ad eandem rem reſtituendam ⁊ vē
dendam eidem.a.nullatenus teneatur.ſed ante di-
cta venditio ab ipſo.a.dicto.b.facta firma ⁊ incom
mutabilis perſeueret conditione predicta ⁊ pacto
nullatenus non obſtante quod ex tunc inefficax ſit.
⁊ idem.b.ab eo penitus abſolutus.q: ſic actum ex-
titit inter eos que omnia ⁊ ſingula ſupraſcripta p-
miſerunt viciſſim.ſ.vnus alteri ⁊c.vt ſupra in p̄mo
71 inſtrumento huius.t.¶ Si vero res vendita reuen
datur:ſic inſtrumentum conficietur.FORMA
b [b].Cum.a.vendiderit.b.talem domum ſitam in tali
loco infra tales cōfines ⁊c.pro tali precio.vt patet
in inſtrumento ſcripto manu talis no.ac poſtmodū
ex pacto inter eos facto dictus.b.promiſerit ⁊ con
uenerit ipſi.a.dictam domum ei reſtituere.⁊ vende-
re ſi dehinc ad vnū menſem primū ipſe.a.preciū re
ſtituerit antedictum:vt hoc patet in alio inſtrō ſcri
pto manu eiuſdē nota.dictus.a.oblato dicto p̄cio
denunciauerit ipſi.b.infra dcm̄ terminū quod ei ex
forma dicti pacti dictā domum reſtituat atqꝫ ven-
dat:volens ipſe.b.promiſſionem a ſe factam fideli
ter adimplere.dedit vendidit:⁊ tradidit iure pprio
in ppetuum dicto.a.p ſe ſuiſqꝫ heredibus recipien
ti dictam domum ad habendum tenendum ⁊c.vt.s̄.
ver.nunc formam mutato ſolo capitulo de legitima
72 defenſione.quod capituluꝫ ita pones ſicut dixi.s̄.
ver.proxi.¶ Plerūqꝫ cōtingit:vt plus vel minus
inueniatur in terra vendita quā conuentum vel ex-
preſſum fuerit inter contrahentes ſi plus.ſic inſtru-
c mentum conficietur.FORMA[c].Cum.a.vendi-
derit.b.quandam petiam terre aratorie ſitam in ta
li loco.cuius tales dicuntur confines ⁊c.pro p̄cio
x.li.tur.pro quolibet iugere.a ⁊ eandem eſſe conue-
nerit ⁊ dixerit.xx.iugera ſalua ratione pluris mino
ri ſue:vel ſic ⁊ eandem eſſe conuenerit ⁊ dixerit.xx.
ita tamen ꝙ ſi plus fuerit.cederet in ipſam vendi-
tionem emptore precium addente.pro rata.Si mi-
nus precium adimeretur pro rata.vt hec patent in
inſtrō ſcripto manu talis no.inde confecto in ipſa
re de communi concordia menſurata repertum ſit
vnum iugerem plus quantitate conuenta.⁊ expreſ-
ſa in inſtrumento venditionis eiuſdem prout vtra-
qꝫ pars aſſerit.⁊ confeſſa eſt.Idē.b.coram me no.⁊
teſtibus infraſcriptis dedit ⁊ ſoluit ipſi a.x.lib.tur.
prout ipſe.a confeſſus fuit tantam eſſe quantitatē.
p p̄cio dicti iugeri repti vltra quātitatē ꝯuentā in
inſtrō vēditiōis vt dictū eſt quā ſolutionē.⁊ oīa ⁊
ſingula ſupra ſcripta pmiſit idē.a.dicto.b.p ſe ſuiſ
qꝫ hr̄dibus ſtipulanti ppetuo firma rata ⁊ rata ha
bere ⁊ tenere.nec ꝯtrafacere.vel vēire p ſe vel p aliū
aliqua cauſa vel ingenio de iure vel de facto ſub pe
na.xxx.lib.tur.⁊c.Si vero minus repertum fuerit
quantitate conuenta debebit venditor reſtituere
precium emptori pro rata ⁊ de ipſa reſtitutione fiet
inſtrumentum hoc modo.Incipies enim vt prece-
den.inſtrumento.⁊ continuabis totum vſqꝫ infra-
ſcriptis dedit.hoc ſaluo.quod vbi dicitur.ibi plus
dic minus.⁊ vbi idem.b.dic idem.a.poſt iunge ⁊ re
ſtituit ipſi.b.x.li.tur.ſecundum ꝙ capiebatur ⁊ erat
pro rata dicti iugeri reperti minus quantitate con
uenta in inſtrumento venditionis.vt dictum eſt
quam reſtitutionem ⁊ ſolutionem ⁊ omnia ⁊ ſingu
la ſupraſcripta.promiſit dict⁹.b.ipſi.a.⁊c.vt.s̄.hec
forma probatur extra de dona.per tuas.ff.de con-
trahen.emp.ſi fundus infra de parroch.ver.⁊ quia.
73 ¶ Super quo no.[d] quod cum venditio fiat ad mē
ſuram puta expreſſa quantitate ⁊ menſura rei ven-
dite.diminuitur precium pro numero iugerum que
deſunt.ff.de act.emp.⁊ vendi.ſeruum.§.j.quod ve-
rum eſt vbi precium pro ſingulis iugeribus eſt ſta-
74 tutum.vt.s̄.verſic.primo igitur.¶ Si vero tota
poſſeſſio vendita ſit generaliter pro eodem precio.
puta vendo tibi hunc fundum qui eſt.x.iugerum
pro.c.lib.tunc ſi non inueniantur tot iugera habe-
tur ratio bonitatis Idem eſt ſi minus in qualita-
te inuenitur vt ſi dixit vendo tibi hanc petiam ter-
re.x.iugerum inter que ſunt.iiij.iugera vineata.ſi
enim non ſunt quatuor vineata habetur ratio boni
tatis.ff.e.ſi in qualitate.⁊.l.ſi fundo vendito.⁊.l.ſi
duorum.⁊.ff.de euic.ſi fundo vendito.⁊.l.ſi duorum
⁊.l.ſi fundo tradito.⁊ ſic minuit̄ preciū.vt.s̄.dictuꝫ
eſt ⁊ econtra.ſi plura reperiantur ꝙ̄ ſit dictum ad
detur precium pro rata.q: eadem debet eſſe ratio
ꝯtriorum.ar.ff.de le.iij.l.ſi.in ſi.⁊ ar.ad hoc extra de
dona.per tuas cautella tn̄ eſt qđ hic in inſtrō expri-
matur.vt pꝫ ſupra in forma lꝫ ita ſit de iure commu
e ni[e].¶ Hoc tamen no.quod ſi fundo vendito cohe

a ¶ Forma.hec remiſſio non ſuffragatur ad duo que deficere hic videntur.ſ.ꝙ iſte non promittit ſe facturū ꝙ fratres habebunt ratum.item non fit mentio de requiſitione ⁊ expectatione domini ſm̄ dec.potuit de locato.prima eſt vera forte vendens ſe noluit ad id obligare.⁊ erat ſoluendo propter que contentus fuit emptor cui tamen totū eſſet qđ fieret ratificatio cui⁹ formaꝫ vide vltimam in.§.iij.loco.ad ſm̄ dic quod honeſtuꝫ fuiſſet exprimere tn̄ ſatis ē qđ de illis poſſet ꝯſtare.nullo.n.iure imponit̄ neceſſitas id exprimendi in vēditione.circa primuꝫ roſ.qđ.xliiij.format nouum caſum.ſ.de illo q̄ pro ſe ⁊ fratre vēdidit domuꝫ promittēs emptori ſub pena c.lib.fratrē ratificaturū.fecit tamen emptor pactum venditori de concedēda ſibi ⁊ fratri domo contra omnem hominē rediijt frater petijt ſibi domum cōcedi vt promiſerat fratri quod ille facere noluit ppter quod frater vēdicat dimidiam domus emptor a vēditore petit pena.c.lib.ſatis intricata eſt qđ ⁊ obſcura quo ad conceſſionis cām ppter quod in illa nō inſto q: videri pōt ſoluit fratrē venditorem abſoluendū q: ratificat frater petēdo ſm̄ pacta vēditiōis ſibi cō cedi vel cōmodari domuꝫ.ff.de euic.q̄dam ex parte ⁊ de rebus eoruꝫ qui ſub tu.vel cur.ſunt.l.illi cite.⁊ debuit in ea parte abſolui a petitione fratris qui ſic ratificauerat p tacita ratificatione alle.ff.de inof.te.l.ſi.⁊.l.papinianus.§.ſi ꝯditione parere in his non iſto quare concor.de re iu.quod ad conſultationē in.iij.glo.⁊ de his que fiunt a ma.par.ca.ex ore in glo.penul.

ADDE quid ſi iſte frater qui vēdidit rē cōem cū fratre ⁊ non poteſt tradere niſi partē an emptor aget de euic.vel aliter vide ro.ꝯſ.cccxcvj

b ¶ FOR.xxiiij.rolan.xxiij.⁊ ſup.qn̄ ſiunt duo inſtr̄a ſꝫ qn̄qꝫ pactuꝫ apponitur in inſtrō venditionis ⁊ diſputauit alb.gal.qōnem de venditore vndi qui promiſit emptori de euictione dupli ⁊ erat pactuꝫ de recuperando rē reſtituto precio infra annum infra quem fundus emptori euictus eſt ⁊ reſtitutus petitori facta prius denunciatione venditori agit emptor ex ſtipulatione ad penaꝫ dupli venditor offert preciu m vt euitet dupli penā querit an poſſit ⁊ tꝫ qđ ſic ſoluēdo preciū vt cōuenit cū extet caſus quo pactū potuit vires hr̄e immo et ſi ſoluiſſet repetere poſſet per l.quotiens.ff.de iure do.⁊.l.cum autē.ff.de edil.edi.§.pe.

c ¶ FOR.xxv rolan.xxiiij.

d ¶ FOR xxvj.rolandi.xxv.⁊ ſequētes

e ¶ No.ſm̄ rolā.ī aurora ſup p̄mo inſtrumē.

f ¶ De iure cōi hic q̄rit̄ ſi vēditor donator vl̄ teſtāor ſic dixit vēdo dono vel lego tale p̄diū.j.tales ꝯfines qđ ē.l.iugeruꝫ reperiunt̄.lv.q̄rit̄ q̄d d̄ illis.v.⁊ aduerte ꝙ facili⁹ in donatione ⁊ legato pcedit qđ ꝙ̄ in emptiōe q: ī illis nō exprimitur p̄ciū ī emptiōe ſic ⁊ ſi taxat̄ vel nō taxatur p iugera expeditū eſt.s̄.in his em̄ hētur rō p̄cij.occurrit ergo pl⁹ dubiū ī alijs caſib⁹ vbi nō ē preciū ⁊ vr̄ ꝙ ſola iugera numerata veniāt ī emptorē donatariū vel legatariū p.l.pe.§.vl.ff.de act.emp.⁊ ven.⁊ de ꝯhē.emp.⁊.l.ꝯprehenſum audi.ni.d.meum tenere cōtrariuꝫ p.l.ff.de le.j.ſi fundū ſub ꝯditiōe.s̄.ſi libert⁹ ī fi.⁊ de le.ij.cū pater.§.pater q̄ filio dicebat ergo multū differre an p̄dicti ꝯceptū ſuū exp̄mētes īcipiāt a numero vel mēſura ⁊ tūc nil pl⁹ veniet facit.ff.d̄ le.j.ſi q̄s teſtō ī pn̄.an explicet p noīa deſignātia certā ſpeciē vel corpus determinatum.lꝫ id poſtea mēſuret tūc em̄ mēſura ē loco demōſtratiōis q̄ falſa ē nec vitiat

75 rent littora: aut vie publice aut nemus publicum
nō cedunt in menſuraꝫ.lꝫ ad cōmodum ptineāt emptoris.ff.de cōtrahen.emp.littora.niſi cuꝫ ſpāliter
actum ſit.ff.de peri.⁊ commo.rei ven. id ꝙ.§.j.De
precio aūt venditarū reruꝫ dic.vt infra de obli.ver.
76 ſi vero debitum ⁊ ſe.¶Ultimo no.ꝙ ſi emi a te.x.
corbes tritici.nec fuit factum vbi illos preſtare debeas.non teneris portare ad domum meā nec preſtare.niſi vbi tua intereſt.ff.de poſi.ſi in aſia.§.j. ad
idem.ff.de rei ven.ſi res mobilis.ff.de eo quod cer.
loco.l.ij.§.non itaqꝫ.C.vbi in rem ac.l.fi.ij.q.j.ſi peccauerit
a in fi.ar.contra.xvj.q.j.reuertimini.[a]

De ſecuritatibus que ſuper venditionibus interponuntur.

b Premiſimus qbus modis[b] ⁊ titulis res
transferant. nūc videndum reſtat de ſecuritatibus que preter formas pmiſſas
in ipſis traditionibus ⁊ venditionibus
apponuntur.¶Scias igit.ꝙ qnqꝫ venditor fideiuſſores preſtat. ¶Qnqꝫ etiā dubitat an res que
venditur ſit alteri data vel obli. ¶Qnqꝫ etiā dubitatur an res que venditur eſt legi falci.obligata.
¶Si igitur venditor maior.xxv.an. fideiuſſorem
preſtet.ſcribes in fi. inſtrumenti hoc quod habes
1 infra de fideiuſ.§.j.ver.quod ſi vēditor.¶Ubi vero dubitatur.an res que venditur ſit alteri data vel
obligata.tunc ante clauſulam illam ꝙ venditione.
⁊ omnia ⁊ ſingula ⁊c. ſic in inſtrumento dicetur.
c FORMA[c]. Inſuper dictus . a . promiſit dicto.b.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti quod de ipſa re vel parte ipſius.aut aliquo eius iure.alij hactenus dationem ⁊ obligationem.vel contractū aliquem in fraudem alienationis per ſe vel alium non
fecit.cuius pretextu vel occaſione ipſi.b. vel predicte traditioni ei facte preiudicium aliquod generetur.vel generari poſſit.quod ſi eum contra hec feciſſe apparuerit.conſeruabit ipſum.b.⁊ eius heredes
indemnes.⁊ nihilominus dabit ⁊ perſoluet eidem.
xxv.lib.tur.pene nomine ſtipulatione promiſſe qua
pena ſoluta:vel non.predicta omnia ⁊ ſingula firma perdurent.ſuper hoc vide ſupra de rebus ec.nō
alie.ver.porro.⁊ infra de pig.§.j.ver.ſed queritur.
2 ¶Si vero aliqua res alicuius hereditatis in qua
falcidia ſpectat ad venditorem venditur quam rem
venditor pro falcidia eligit.ſic in inſtrumento ante
clauſulam illam ꝙ venditionem ⁊ omnia ⁊ cetera.
d FORMA[d] Preterea dictus venditor cum domum predictam dixerit eſſe de bonis hereditatis
patris ſui in quibus falcidia ⁊ debitum bonorum
ſubſidium ſibi iure nature dentur eandem rem pro
parte ⁊ in parte ex falcidia ſibi in bonis paternis
debitam elegit ⁊ accepit nihilominus ſibi in reliqs
bonis reſiduo falcidie ſi quod ad eum vltra pertinet reſeruato qd reſiduū ſi quod eſt pro predictis
oībus ⁊ ſingulis a ſe in hoc inſtrō promiſſis firmiter obſeruandis ipſi emptori ſpeciali iure pignoris
obligauit dans ⁊ cedens ei ex cauſa vēditionis predij ſupradicti omnia iura ⁊ actiones que vel quas
habebat vel habere poterat in bonis prnis ex cauſa falcidie ſupradicte vſqꝫ in ſummā eſtimationis
⁊ precij dicte rei quanti p tpe plus valuerit necnō
cōſtituens eū pcuratorē in rē ſuā.⁊ ponens eum in
locū ſuū.ita ꝙ nulla alicuius reſtōnis ſubſtitutiōis
ſeu grauaminis vel alterius rōnis ꝯditione obſtāte poſſit ſuo noīe actionibus vtilibus ⁊ directis in
re falcidie ſupradicte tenere poſſidere ac defendere rem eandē.⁊ ſuper ipſo reſiduo falcidie ſibi in re
pignoris obligādo ſe de pdictis omnibus ⁊ ſingulis indēnem ad integrum conſeruare renuncians legibus.C.communia de le.ſi duobus.§.emptor.⁊ de
euic.ſi fundum ⁊ omni alij auxilio ad hec.C. de trāſ
ac.de fideicommiſſo.⁊ de pac.l.j.⁊ ꝙ no.extra de teſta.raynutius.¶Et no.qd ideo hec pena nō apponitur qꝛ hec ſecuritas eſt inſerenda in inſtrō venditionis ante illā gnāleꝫ clauſulā ꝙ venditionem ⁊c.

De conſenſibus diuerſaꝝ pſonarū que in venditionibus interuenire habent.

c Tertio loco[c] notandū eſt.qd perſonarum
que huiuſmodi venditionibus ⁊ traditionibus cōſentire habēt. ¶Quedā ſunt q
habēt ius in re ex obligatione vel hypotheca.vtputa vxores ⁊ creditores.⁊ hmōi.¶Quedam que habēt ex ſpāli cā ſpeciale ⁊ priuatū ius ſicut legatarij ⁊ fideicommiſſarij ⁊ vſufructuarij.
¶Quedam que habēt ius dñij ⁊ proprietatis. ſiue idē ius qd habēt vēditores ſicut fratres ⁊ cōſortes.¶Item quandoqꝫ venditor promittit pro aliquo abſente qui hꝫ conſentire . ¶Quandoqꝫ etiā
pro eo qui habet ratificare. ¶Iteꝫ quandoqꝫ qui
abſens fuit conſentit ⁊ renunciat.¶Quandoqꝫ ēt
ratificat ⁊ approbat.¶Item permiſſe perſone aliquando ſunt preſentes contractui traditionis aliquando abſentes.⁊ ideo de oībus per ordinem videamus.
1 ¶Primo igit dicamus de preſentibus
tēpore cōtractus traditionis rei. ¶Si ergo vxor
venditori preſens conſentiat. ſic in fine ſcribatur.
f FORMA[f].Ad hec domina.m.vxor dicti.a.vēditoris ⁊ filia quondā dicti.b.predictis oībus preſens dicte venditioni conſenſit.⁊ certificata per me
no.infraſcriptum dictam rem venditam pro ſuis fore ſibi dotibus obligatā renunciauit oī ſuo iuri hypothecaruꝫ ⁊ cuilibet alij quod habebat vel habere
g poterat in dicta re vendita[g].occaſione dotium ſuarum vel alia quacūqꝫ idem ius totū ipſi emptori pacto remittens ⁊ promittēs eidē pro ſe ⁊ ſuis heredibus ſtipulanti oīa ⁊ ſingula.ppetuo firma grata et
rata habere ⁊ tenere.nec cōtrafacere vel venire per
ſe vel alium.aliqua rōne.cā vel ingenio de iure vel
de facto ſub pena.c.lib.tur.ſtipulatione promiſſa.⁊
refectione dānoꝝ.⁊ expenſarū litis ⁊ extra.⁊ obligatione omnium ſuorū bonoꝝ.qua pena ſoluta vel nō
pdicta oīa ⁊ ſingula firma perdurēt.extra de emp.
⁊ ven.peruenit.C.Ad velle.auť.ſiue a me. ⁊ in
2 concor.que ſunt infra ver.ſed ⁊ ſi.¶Sed nunqd cōſenſus vxoris nocet patri eius.dic qd vt not. infra de
dona.inter virū ⁊ vxo.§.formatis.ver.quid ſi filia.
3 ¶Si igitur vxor venditoris patrem habeat. qui
dotem filie ſtipulatus fuerit.⁊ ambo preſentes ſint
⁊ cōſentiant ita ſcribes.FORMA.Ad hec dominus.b.ſocer dicti.a.venditoris ⁊ eius conſenſu
atqꝫ licentia domina.m.eius filia . ⁊ ipſius.a. vxor
predictis oībus preſentes.dicte venditioni conſenſerunt ⁊ certificati per me talem no . infraſcriptum
dictam rem ab ipſo.a. venditam ſibi pro dotibus
eiuſdem domine.m. obligatā fore renunciauerunt
omni eorum iuri hypothecaruꝫ ⁊ cuilibet alij quod
habebāt vel habere poterant in dicta re occaſione
dictarum dotium ſuarum.vel alia quacunqꝫ. idem
ius ipſi emptori pacto remittens ⁊ promittens eidem pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti.predicta
4 omnia ⁊ ſingula.perpetuo ⁊c.vt ſupra proxi. ¶Sed
⁊ ſi alia perſona quam pater puta frater vel aliqs
alius mulieris dotē fuerit ſtipulatus.ſic vna cū ipſa ꝯſentit.FORMA.Ad hec domina.m. ipſi⁹
venditoris vxor.⁊.c.eius frater qui p ipſa domina.
m.dotem dedit ⁊ eandē in omnē euentū reſtituende
dotis extitit ſtipulatus.vt pꝫ in inſtrumēto ipſius
dotis ſcripto manu talis not.predictis oīb⁹ pñtes
dicte venditioni cōſenſerunt:⁊ certificati ⁊c.vt in pxi.prece.forma.¶Quod ſi vxor vēditoris tēpore
ſit minor.ſic iurabit.FORMA.Inſuper dicta
dña.m.qꝛ minor erat.xxv.annis maior tñ.xij . iurauit corporaliter ad ſancta dei euāgelia.predicta omnia ⁊ ſingula firma grata ⁊ rata habere.ac tenere ⁊
nō contrafacere vel venire.nec reſtitutioneꝫ aliquā
impetrare cōtra pdicta vel aliqd predictorum pretextu minoris etatis vel occaſione alterius cuiuſcūqꝫ extra de iureiur.cum ꝯtingat.C.ſi aduerſus ven.
5 aut.ſacramēta.xxij.q.paruuli.⁊.c.ſe. ¶Sꝫ ⁊ ſi venditoris vxor pñs vēditioni rei cōſentiat ⁊ obligationi bonoꝝ renūciatqꝫ iuri qd hꝫ in re vēdita. ⁊ in
bōis obligatis.⁊ cedit ēptori ius hypothece.ſic
h dices.[h]FORMA. Preterea dña.m. vxor dicti.a
venditoris predictis omnibus preſens dicte venditioni ipſius domus.de qua habes ſupra.§.j.ver
ſi.nūc formam.⁊ obligationi bonorum a dicto viro
ſuo ipſi.b.factis conſenſit ⁊ certificata per me talem

nec minuit cui adijcit.ff.de le.j.ſi ſeruus legatus q qnqꝫ de de le.iij.his verbis.§.pater de cōdi.⁊ demō.l. demonſtratio C.de fal.cā adiec.l.j.⁊ p totū ad predicta bene facit.l.ſi venditor.ff. de ac. emp.⁊ vē. ⁊ qd no.eo. tit.l.pe. §.fi.

ADDE ſi legat vel donatur fundus . x. iugerū ⁊ plus vel minus reperiat quid ſit odr.ꝯſ.cxcv.in j.Quid aūt cū ſit vēditio vide Pau.de ca.cōſil.cccxxvij.

a ¶Reuertimini ⁊.v.qd.ij.c.j. de decima loquūtur ꝙ debitor portare dꝫ ad horreum ſacerdotis et vtrobiqꝫ d hoc vide.j. de deci. in fine.

b Premiſimus qbus.

c ¶FOR.rolan.j.vj.char.⁊ eſt.xxvij.⁊ continuantur oēs forme poſite i.§.ſeq.

d ¶FOR. rolan.xxviij.

e Tertio loco.

f ¶FOR. ro.ā.xix . ⁊ continuātur.xiij.ſequentes eo ordine q hic ſunt

g ¶Re vendita ⁊ vid qd ſtatim dicā ſuper ver.ſed ⁊ ſi.

h ¶Sic dices homo cremoñ. ſup.l.ſempniū al's paul⁹ rñdit ⁊ all'.§.ſub.l.lucius.ff.qb⁹mo. pig. vel hypo. ſol.refert ſup.j. forma hui⁹.§. ſe vidiſſe data ꝯtria cōſilia iuriſtarū aliqb⁹ dicētibus illā extēdi ēt ad obligationem pignoris quā facit vēditor pro euictiōe quaſi id fuerit de mēte q pponit.C. que res pi.l.fi. ad fi.⁊ ſic conſenſus a renūciatio totū contractū reſpicit ⁊ ad acceſſoria extēdit.arg.ff. de pac.dota.inter ſocerū.§.cū iter . ⁊ de le.iij. l.nomē.quaſi ſequela prioris ff.de īſtito.cuicūqꝫ.ſlitē ſi triſtior.⁊.§.ſe.alij dixerūt ꝯtrīū.ſ. id ad ſolā rem vēditā ptinere ⁊ nō ad obligationē euictiōis p.l.iubem⁹.C. ad vel.conſulebat ergo breuiter ſic dici i inſtrō qd vxor vēditiōi ⁊ pignoris vl'hypothece obligationi ꝯſenſit ⁊ ſuo iuri renunciauit ſꝫ amplior ponit hec forma ſed.x̄. ⁊ inſuper ponēdus nō ē niſi ſic rei veritas ſe haberet nec eſt in vſu.

lem not.infraſcriptum dictam rem venditam.⁊ ipſa
bona obligata ſibi p dotibus ſuis ⁊ hypothecata
fore.renunciauit oī ſuo iuri hypothecarū ⁊ cuilibet
alij qd habebat vel habere poterat in dicta re vendita.⁊ predictis bonis obligatis occaſione dotiuꝫ
ſuarum vel alia quacunqꝫ.⁊ inſuper p precio ⁊ nomine precij.xxv.lib.tur.quas confeſſa fuit ſe ab ipſo.b.habuiſſe ⁊ recepiſſe dedit ⁊ conceſſit eideꝫ omnia iura ⁊ actiones que vel quas habebat. vel habere poterat in dicta re vendita.⁊ dictis bonis obligatis nomine ⁊ occaſione hypothece ad ſe ſpectantis in eis ex iure dotium ſuarum conſtituens eū
procuratorem in rem ſuam. ⁊ ponens eum in locuꝫ
ſuuꝫ.ita quodammodo ſuo nomine actionibus vtilibus ⁊ directis loco ipſius domine.m. ⁊ ſicut ipſa
poterat ex cauſa hypothece in dicta re vendita ⁊ ipſius bonis obligatis ipſius.a.omnibus creditoribus preferatur ⁊ poſſit ſicut ipſa poterat rē ipſam
defendere.⁊ in ipſius bonis obligatis agere.⁊ quoſcunqꝫ alios creditores excludere.⁊ nomine ipſius
hypothece contra quācunqꝫ perſonam agere experiri excipere ⁊ replicare cōſequi ⁊ ſe tueri ⁊ omnia ⁊
ſingula facere quemadmodū ipſa poterat.ipſi tamē
domine.m . poſt dictum.b.in dictis bonis obligatis omni iure ſuo hypothecarum inintegrum reſeruato.verumtamen non obſtante ꝙ ipſa ſit prior tēpore vel potior iure.idem.b.⁊ predicta obligatione
ſibi facta ipſi domie.m.⁊ hypochece ſue per omnia
preferantur.que omnia ⁊ ſingula ſupraſcripta promiſit ipſa.m.b.dicto pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti perpetuo firma grata ⁊c.vt ſupra.ver . primo
igitur vſqꝫ in fi.iunge renunciās exceptioni ſibi nō
dati ⁊ non ſoluti precij doli conditioni ſine cauſa.
⁊ in factū actioni.⁊ omni alij auxilio iuris vel facti
hec probantur.C.ad vel.etiam conſtante.⁊.l. iubemus.ff.de his que in frau.cre.ſi pignus.ff.de tranſac.cum acquiliana.ff. qui po.in pig . ha.l.ij.in fi. ⁊
l. ſi fundum.⁊.C.e.cum tibi.⁊.C . de his qui in loc.
pri.cre.ſuc.l.j.extra de emp.⁊ vē.peruenit.C.ad vel.
auť.ſiue a me.⁊ infra de obliga. ⁊ ſol.§.j. in prima
forma verſus fi . Utrum autem vxor poſſit vna cū
viro.vel pro eo obligari.no.infra de ob ⁊ ſol.in
6 forma ſuper verbo renunciantes.¶Uerum ſi res dotalis vel etiam donatio propter nuptias conſtante matrimonio alienetur.⁊ vxor conſentiat.talis cōſenſus ſm leges eam non obligat.nec etiam iuramentum ab eo preſtituꝫ ſuper hoc quin poſſit contrauenire vt.ff.de fundo do.lex.iul.⁊.C.de le.nō dubiū.x.di.vides.ſecus ſm canones.vt extra de iureiu.cū cōtingat.⁊ iudices ſeculares cogēdi ſunt p cēſurā eccleſiaſticā in hoc ius canonicū obſeruare.vt
7 in ꝯſti.alex.iiij.e.ti.qꝛ nōnulli.[a] ¶Sꝫ pone vxor viro cōſentiente alienauit prediū dotale.⁊ ſe de euic.
obligauit ⁊ vir ſub pena pmiſit nō ꝯtrauenire.nūc
vir ipſe vēdicat illud.Primo querit an hoc facere
poſſit nō obſtante cōſenſu.Scdo an in penā incidat vendicando.Tertio ſi euincat an poſſit mulier
ipſa de euic.ꝯueniri.¶In prima qſtione vr ꝙ non
poſſit.ar.C.de iure do.ſi predium.a cōtrario ſenſu:
ſꝫ dic ꝯ ꝙ nō obſtat ei cōſenſus.nā etiā ſi ipſe idem
alienaſſet poſſet ꝯtrauenire.C.de rei vxo.act.l.vnica.§.⁊ cū lex.j.ver.Itē pone.¶Itē in ſcda qſtione
vr ꝙ nō incidit in penā vēdicādo.nā cū ſit alienatio
phibita nec facta teneat.vt i pre.§.cū lex . ergo nec
pena.nec qcqd ex eo vel ob id ſequat.C.de leg.non
dubiū.x.di.vides.nec obſtat.C.de predijs mi.⁊ ſi is
put ibi no.⁊ idē iuris eſt.ſi vxor venditrix pmiſerit
penā.⁊ vide in pre.§.⁊ cū lex.⁊.ff.de fideiuſ.cuꝫ lex.
Uel diſtingue an emptor ſciuit fundū dotalē eē:vt
tūc vir agēs nō incidat in penā an ignorauit . ⁊ tūc
incidat.ar.in p.l.ſi prediū.⁊.ff.de ꝯtrahen.emp.ſi in
emptiōe.§.ij.⁊ hoc etiā mō rūde tertio queſtioni diſtinguēdo inter ſcientiā ⁊ ignorantiā infra ver. ſed
8 in caſu.¶Sed nūquid pōt cōfirmari alienatio talis rei:rñ.ſic.vt.C.de dona.conſtāte.⁊.ff.de vſuc. cū
vir.⁊ iuramentū cōfirmat hmōi alienationes. vt
9 ſupra.¶Itē pone vir alienauit prediū dotale p quo
dedit aliud in cābiū vxori.nūc vir penitēs vult prediū vēdicare.querit an poſſit.⁊ vr ꝙ ſic.ar.inſti.quibus al.lꝫ.in pn.⁊ in pre.§.⁊ cū lex.C.de fundo do.l.
j.⁊.ij.ff.e.l.iij.⁊ qd etiā dñium nō trāſeat.C . de legi.
nō dubiū.x.di.vides.C.de ſuffra.l.vnica.⁊ ſic vir vēdicare pōt.ff.de iure do.ꝙuis.ff. ad munic . lucius.
§.idē rñ.ff.de col.do.l.fi.Ar.tñ ꝯ.qꝛ nō pōt ꝯ factū
ſuū venire.ff.de ado.poſt morte.extra de elec.ꝯiu.diuerſis.in fi.⁊ facit.ff.de ſerui.ru.pre.p fundū.ff.cōmunia predi.receptū.ff.de pig.ac.rē alienā.C.de libe.cā.ſi ab eo.ipſe eū de euictiōe tenet.⁊ quē de euictione tꝫ actio ⁊c.ff.de euic.vēdicātē.⁊ fundus dotalis hñ alienatur in hoc caſu.vt.ff.de fundo do.l.j.
⁊.cū ſit pmutatus.vr pmiſſa alienatio.ff.de iure do.
ſi ei nuptura.⁊.l.itaqꝫ.⁊.l.fi.ff.de pac. do . ſi mulier
dotis.⁊.l.cū marit.¶So.ſi pmutatio tenuit. puta
qꝛ conditio dotis melior facta ē.emptor ē abſoluendus.Si āt nō tenuit vel ſi nulla facta fuit cōdēnandus eſt poſſeſſor ad rei reſtitutionē.ff.de leg.ij.
b menius.§.fundo le.in.fi.[b]ff.d iure pa.adigere.§.ꝙuis
ff.de preca.certe.§.fi.C.de ꝯhen.emp.cū res.in fi.ff.
de pac.do.cū maritus.rñ.j.⁊ hoc vltio caſu pōt vir
ꝯ ſcm ſuū venire.C.de agri.⁊ cēſi.quēadmodū.C. d
lib.cā.l.j.xij.q.j.certe.nec obſtat ꝙ vir videtur dominus vtriuſqꝫ.⁊ quod ſic pmutare non potuit. ſicut
c eſt in vēditione.vt.ff.de ꝯhen.emp.ſue rei.[c]qꝛ valuit
ratione iuris qd mulier in fundo habebat.ff.e. q tabernas.ff.de le.j.ſi domus.§.ſi fundus.ipſa.n.dicit
naturaliter poſſidere.ff.qui ſatiſda.co.ſciendum. ⁊
d eius eſt primonium.ff.de mino.deniqꝫ .[d] ⁊ fundus
permutatus ſuccedit in locum dotalis.ff.de le.ij.imperator.§.fi.⁊.l.ſe.⁊ ſic efficit dotalis.ff.de iur . do.
quod ſi fuerit.bene pñt enim vir ⁊ vxor adinuicem
permutare.vt no.infra de dona.inter virū ⁊ vxo.§.
10 formatis.ver.ſed an cum viro.¶Sꝫ in caſu pmiſſo
in quo pmutatio nō tenet.⁊ ꝯdēnat poſſeſſor ad rei
reſtitutionē.nūquid vir de euic.tenet:⁊ vr qd nō.cū
emptor ꝯtra legū interdicta mercatus ſit.⁊ ſic ē precio afficiendus.C.li.x.de agri.⁊ cenſi.quēadmodū.
C.d pſcrip.xxx.an.l.j.C.de fundis patri.l.nemo.C.
de litig.cenſemus.ſi.n.principale nō tꝫ nec acceſſorium.ff.de re.iur.cū pncipalis.C.de legi.nō dubiū.
C.de inuti.ſti.l.ij.⁊.l.ex eo.ar.ꝯ nā lꝫ vēditio non teneat in piudiciū dotis.dꝫ tñ tenere in piudiciū viri
ſe obligātis.C.de prediis mi.⁊ ſi is.ff.de pig.act. tutor.§.cōtraria.ff.de ꝯhē.emp.liberi.⁊ hic tenēt am.
⁊ Ja.in auť.de non ali.§.ſi quis igit videns . Uel
dic ꝙ aut emptor ſciuit fundū eſſe dotalē aut ignorauit.ſi ſciuit.aut fuit ſtipulatus de euictiōe.aut nō
ſi fuit ſtipulatus agit ad precium non ad intereſſe
idē ad meliorationem vel ad duplum.C. cōia de le.
l.fi.§.emptor.aliquādo ad nihilum agit.⁊ ſic intelligunt prefata iura dicētia emptorē pcio mulctādū.
¶Si autem ignorauit. tunc aget emptor ad duplam ſi pmiſſa fuerat.vel ad intereſſe ſi pmiſſa non
ſit.quia emptor in illo deliquit.C.ad.l.fal.l.fi.§.
11 bonefidei.¶Quid ergo ſi vir de conſenſu vxoris fundum dotalem dedit in dotem pro filia nūquid vxor
viro ad inopiam vergente poterit petere fundū ſm
ea que no.infra de dona. inter vi.⁊ vxo.§.formatis
ver.ſed cum mulier vel etiam ipſe vir dicendo qd
contra iura factū eſt.vt ſupra.⁊ videt quod ſic quia
vir dominus eſt rei dotalis.C.de rei vē.doce.⁊ aget
non vt ipſe:ſed vt alter.C.de ſacroſan.ec. iubemus
§.ſane.vxor etiam hoc poterit viro ad inopiam vergente de ipſius voluntate.ff.de re iud.ſepe.§.j. cum
enim prohibita ſit alienatio.per ꝯñs ⁊ in dotem datio.C.de re.ali.non ali.l.fi.quia ſic vir ⁊ vxor indotati remanerent qd eſſe non dꝫ.ar.ff.de condi.cauſa
da.ſi donaturus.§.fi.ar.ꝯtra.quia cōi voluntate ad
piā cām datus eſt.C.de ne.ge:l.j.ff.de ꝯdi.inde.cum
his.§.mulier.⁊ facit.ff.ſi in frau.pa.l.j.§ . libertus.
item cauſa dotis eſt ppetua.ff ſo.ma.l.j.ad idem.ff.
de iure do.profecticia.§.ſi quis.ff.de admi.tu . lex.
12 poteſt dici quod fundus poterit vendicari. ¶Certi.n.ſunt caſus in quibus fundus dotalis alienari
poteſt.puta ſi pmutat ⁊ nō aliter.vt.ſ.ver.itē pone
ff.de his qui.ſui vel ali.iu.ſunt.patre . vir tamen et
vxor de euic.tenent ſi promiſerūt alioquin de dolo
ſi dolo verſati ſunt.vel ac.in factum.C.de iure do.l.
j.ff.de adop.poſt mortē. cōſueuit autem no.inſti.qbus ali.lꝫ.in prin.qd vir vendicat conſtante matrimonio,vxor vero eo ſoluto.¶Que aūt hic deſunt

b ¶Quia non nulli.quam hodie nō hēmus. ſꝫ ex illa formata fuit de cre.lꝫ de iureiu.li.vj. ⁊ qd hec ſequit fuit additio vſqꝫ adver.ſi hoc autem ſcias.

c ¶.§.fundo.le. in fi.al's meuio fundi.

d ¶Sue rei.d pmutatiōe ēt pꝫ ff.d rerū pmu. l.in pn . ⁊ in fi.

e ¶Deniqꝫ. dixit mar.d.fan. de quo dicā in ver.hic alle . in fin.qd lꝫ maritus dñiū ⁊ poſſeſſionem hēat rei dotalis. C. de rei vē.doce. ⁊ ſol.ma.l. dotis tñ vxor ſpe ſaltē ē dña mobiliū ⁊ imobiliū.ar.C.de iu. do.l. in reb⁹ . ⁊ rōne ſpei perficit ꝯctus ēt emptiōis.ff.de heredi.vel ac. vē. l.noīa nec ē mirādū ſi marit⁹ ſnū ppriū i permutatiōe recipiat qꝛ qd habebat ex cā dotis nūc vt propriuꝫ poſſidet extrinſeca permutationis cā accedēte quaſi vir dotē vxori reddiderit ⁊ poſtea eā ab illa recepit iducit ſimilia.ff.ſi cer. pet.l . ſingularia.⁊ d do.iter vi . ⁊ vxor.l.iij. §.fi.⁊ ſe.⁊.l. ea q in fi.⁊ de donat.l.vt mihi ē ſm qd ſcripſi d vſur.in ciuitate in fi.

a ¶No.hoc eſt ſumptū ex no. p hoſt.de iureiu.cū cōtingat ⁊ i ſūma.eo . ti. §. qūo cēſeat. ver.ꝯſiliū gñale.qd no.eo.ti. lꝫ i vlti.gl.li.vj ſup q remiſi ad hunc verſi.

ADDE qd Bal.ꝯſi.cxviij itelligit dictuꝫ ſpe.pcedere qñ iuramentum deueniſſet in noticiam ꝯſentis aliter nō eſt in.iij.l.

a ¶ Ver.ꝙꝙ.ibi decreuit ſupior nō ipē iurās vt parū valet h' iungere ꝛ teſt.raynal.ꝟ.nō obſtante.ff.de pac.l.pe.itē ſcias ꝙ hoſt.ī ſumma.ver. ſupius allegato poſito ad litteram hoc verſiculo ſic ſubdebat ſub pretextu tamen talis iuramenti videtur qd̄ quilibet poſſit petere rem alienatā q̇d hoſt. ꝑ hoc ītellexit dubitatur.

b ¶ C.c.ij.ꝛ fin. de his caſibꝰ e. ti. inq̄rēdū ī gl. ij. ꝛ ſuꝑ ea. vbi vide his hunc caſum iure nō ꝓbari. vnde Ja. Bal.non recipiebat hūc caſum queꝫ dicebat.l.nō cautū

d ¶ C.§.fi. ñ ꝓbatur vt ibi ſcripſi.

e ¶ C.c.j.ꝛ.ij.vide qd̄ ſcripſi eo.ti.c.iij. ꝛ poſt inno.ð teſt. cū in officijs.

f ¶ Quintus. an marito mortuo ab hr̄de vēdicare poſſit funduꝫ emptū ꝑ maritū de pecunia vxoris q̇ dixit ꝛ eiꝰ vxoris noīe ad negatiuā induciť ꝙ cōfeſſio fctā fuit extra iudicium ſcdo abſente coniuge. tertio in fraudem legis prohibentis donationē inter cōiuges ad primū ꝛ ſcd̄m ſufficiat.l.fi.ff.ð inter.ac. ad tertium ꝓhibitio eſt.no.ff.ꝛ.C.ð dona. inter vi. ꝛ vxo.ꝑ totum cōtra quā preſumitur facta hec machinatio que facile inter eos ꝯfingitur in auť.ð equali.do. circa prin. ꝛ.ꝟ. ꝙ enim quo caſu veritas ꝓferenda eſt fictioni. ff.de lib.ꝛ poſt. l.filio. de leg. ij.ſi ita q̇s.§.ſi pro vxore facit lex. filie.C.fa. her.itē dato ꝙ fuiſſet expreſſa donatio ex quo reuocata non fuit confirmata eſt per mortē extra de dona.inter vir.ꝛ vxo.c.vlti.ꝛ eo.ti.donationes vr̄ q̇buſdam ꝙ ſi viuente viro vxor vſa eſt fundo predicto ꝛ maxime ſibi traditum fuerat a vēditore tuta eſt vxor ꝛ fundū vendicat.C.ſi quis alteri vel ſibi.l.multū.de proba.l.ſiue ꝛ de inoffi.dona.l.ij.tutiſſima autem hoc caſu eſſet vxor ſi appareret ſibi de hereditate legata vel alias obueniſſe ꝙ impenſum fuit in fundo per quod illa donationis ꝛ fraudis ſuſpitio tolleret̄.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.quintus mutuis.

Adde ad materiam.d.l.quintus.plene ange.conſi.cxlj.

g ¶ Apoſtolicos,hoc ibi no.Jo.tamen hoc dictū non bene probat̄ hic vel ibi ꝛ potius videt̄ ꝙ pro rata eſſet res cōis.vt.ſ.proxi.dictū eſt ne locupletet̄ eccleſia cum alterius iactura de re.iu.locupletari cum concor.ꝛ ne fauor eccleſie iniuſtitiam pariat de dona.inter vir.ꝛ vxor. in fi.facit.liiij.di.generalis.xij.q.ij.fraternitatis. ſufficiat ergo eccleſie ꝙ ob eius fauorem edificium ſolo non cedit ꝛ ſic vitat dānum qd̄ priuatus incurreret vt.ſ. procedant hic maxime q2 nec aperte ius ꝓbat res acquiſitas vel factas de pecunia eccl'ie ſuas eſſe. vt ſcripſi de pecu.cle.inquirenduꝫ ſuꝑ ij.gl. lꝫ ſtemus interpretationi.vt ibi dixi.

ADDE ꝙ abbas conſil. xciiij.ij. lib. tꝫ ſimpliciter ſolum edificio cedere ꝑ.d.c.apoſtolicos.

vide.infra de do.inter vi.ꝛ vxo.§. formatis. ¶ Et
a no.[a] generale conſilium mulierum ꝛ parentuꝫ ſuorꝫ
vt quādo mulier tradet̄ nuptui.pater faciat eam iurare
qd̄ nunq̄ cōſentiat alienationi rei dotalis.niſi
coram iudice cauſa cognita ꝛ probata ſcilicet neceſſitatis
inſtantis non ficte.ſed vere.ſic enim ſi aliter
conſentiat ꝛ iuret non valebit.cum tale iuramētum
ſit contrarium priori licito ꝛ honeſto. vt extra
de iureiu.eam te.ꝛ iungat quod ſi vnq̄ contrauenerit
non valeat.vt extra de preben. dilecto.§.j.verſic.
ꝙꝙ[b]. ¶†Hoc autem ſcias quod ſi ex aliena pecunia
b emo aliquid nomine meo res empta regulariter
14 efficitur mea:non eius cuius fuit pecunia. C.de
rei ven.ſi ex ea.C.communia vtriuſqꝫ iudi. ſi patruꝰ
C.de dona.inter virum ꝛ vxo. ꝛ ſi de tua. hoc tamen
fallit in eccleſia ex cuius pecunia res nomine alieno
empta eſt.xij.q.iij.c.j.extra de pecul.cleri.c.ij.ꝛ fi.[c] ꝛ
c in milite.C.de rei vē.ſi vt proponis. ꝛ in pupillo. C.
arbi.tu.l.iij.ꝛ in re empta de pecunia data liberto facto
poſtea ingrato. C.de reuo. do.l.j. et in re ex fenebri
pecunia empta extra de vſur.cum tu.§.fi.[d] ꝛ in
d re empta a viro de pecunia non dotali ſibi ab vxore
data.licet enim donatio non teneret et dominiū pecunie
penes eaꝫ permanſerit.tamen ipſi vxori competit
vtilis actio pro re empta viro nō exiſtente ſoluendo.ff.de
dona.inter vir. ꝛ vxo.l.vxor marito.
¶†Sed ꝛ ſi ex pecunia dotali vir nomine proprio
15 emit non vxori.ſed ſibi acq̇rit.C.de iure do. ex pecunia
et ecōuerſo.vt.C.ſi q̇s alteri vel ſibi.l.j. ¶†Si
16 autem a viro ꝛ vxore vel eccleſia ꝛ prelato de cōmuni
vtriuſqꝫ pecunia res emitur communiter ſpectat
ad eos extra de in inte.reſt.conſtitutus extra de donat.inter
vi.ꝛ vxo.c.ij. ꝛ pro rata precij eſt inter eos
diuidenda.xij.q.iiij.c.j. ¶†Sed ſi non conſtat vnde
17 res proceſſerit.preſumit̄ eſſe eccleſie.xij.q.j. ſicut
manifeſte.ꝛ.q.iij.c.j.extra de pecul.cleri.c.j.ꝛ.ij.[e] vel
e viri.C.de donati.inter vi. ꝛ vxo. etiam ſi vxoris.ff.
e. quintus.[f] ¶ Quid ſi clericus de pecunia eccleſie
18 edificat in patrimoniali ſolo. ꝛ vr̄ ꝙ edicificium
f ſolo cedat.vt.ff.de rerum di.intm̄.ſed dic ecōtra
fauore eccleſie ſolum edificio cedere.ar.xij.q.ij.
apl'icos.[g] ꝛ in pre.decre.de pecul.cle. ¶ Si vero filius
g ꝛ heres quondam vxoris venditoris conſenſerit
19 ꝛ renūciauerit iuri hypotheca.ſic dicet. FORMA.
Preterea.p.filius.d.a.filius ꝛ heres quondam
dñe.m.vxoris ipſius,a.predictis oībus. pn̄s
dicte venditioni conſenſit et renunciauit omni ſuo
iuri hypothecarū quod habebat vel habere poterat
in dicta re vendita occaſione dotium hereditatis
quondam matris ſue vel alia quacūqꝫ. ideꝫ ius
ꝛc.vt.ſ.verſi.primo igit̄ ad hoc accedit.C. qui po.
in pi.ha.l.fi.§.exceptis.in auc.col.vij.C.vt exact.inſtan.dotis.ī
prima colū.C.de bonis que li.l. añpe.
§.non añt hypotheca.ꝛ.§.ſed cū tacitas. ¶ Si autem
20 mater venditoris ex dote vel legato vel vſufru.
ius in re habens ꝯſentiat ſic dices. FORMA
Ad hec domina.e.ipſius venditoris mater. ꝛ vxor
quondam domini.f.patris eiuſdem venditoris:predictis
omnibus pn̄s dicte venditioni conſenſit. et
certificata per me talem not. infraſcriptum ipſam
rem venditam ſibi pro dotibus ſuis ꝛ pro legato et
vſufru.ei a dicto.f.viro ſuo in eius teſtamento relictis
obligatam eſſe renunciauit omni ſuo iuri hypothecarum
ꝛ cuilibet alij qd̄ habebat. vel habere
poterat in eadem re vendita ex iure dotium ſuaruꝫ
legati vel vſufru.predictorum.vel ipſius teſtamenti.ſiue
alia quacunqꝫ ratione vel cauſa idem ius ꝛc.
vt in pre:verſi.primo igitur. ꝛ facit ad hec.C.communia
21 de le.l.j. ¶ Patre antem conſentiente venditiōi
facte a filio de re aduēticia.ſic ſcribes. FORMA.
Ad hoc dominus.f.pater ipſius.a. venditoris.predictis
omnibus pn̄s predicta venditioni
conſenſit ꝛ renunciauit omni ſuo iuri quod habebat
vel habere poterat ſeu in futurum habere ſperebat
in dicta re vendita occaſione vſufru. ſibi debiti
vel debendi in ipſa re ratiōe patrie poteſta.vel
alia quacunqꝫ ratione. vel cauſa idem ius ꝛc. vt in
predicto ver.primo igitur. hic probatur inſti. per
quas per.nobis.acqui.§.igitur.ꝛ.C.de bo.que lib.
cum oportet.C.de emanci.l.fin.C. de bonis ma.l.ſi
22 viua. ¶ Sorore autem venditoris iuris ex hereditate
vel teſtō patris in re habente ꝛ conſentiente.ſic
dices. FOR. Ad hec domina.e.ſoror ipſius venditoris
ꝛ filia dicti.d.per deum viuum verbotenus
adiurans ꝛ aſſerens ſe maiorem eſſe predictis omnibus
preſens dicte venditioni conſenſit. ꝛ certificata
per me talem nota.ſupraſcriptum dictam rem
venditam ſibi ex hereditate paterna.ſeu ex inſtitutione
de ſe facta ab eodem patre ſuo in eius teſtamento
obligatam eſſe renunciauit omni ſuo iuri
quod habebat:vel habere poterat in ipſa re vendita
occaſione dicte hereditatis ꝛ inſtitutionis ſeu
ipſius teſtamenti.aut alicuius relicti in ea contenti.vel
alias quacunqꝫ ratione. vel cauſa. idem ius
ꝛc.vt in prece.verſi.primo igitur hec forma probatur.C.de
here.inſtitu.quotiens.C. de inoffi. teſta.
13 quoniaꝫ.ꝛ vide ſupra de pac.§.inſtrumentū. ¶ Si
autem habens ius in re ex ſubſtitutione vel fideicommiſſo a
conſentit.ſic dices. FORMA. Inſuper.p.
frater dicti venditoris predictis omnibus
preſens dicte venditioni conſenſit omni ſuo iuri qd̄
habebat vel habere poterat.ſeu in futurum habere
ſperabat in dicta re vendita ratione vel occaſione
ſubſtitutionis.vel fideicommiſſi ſeu incerte conditionis
contentorum in teſtamento quondam. f.
patris eius ſcripto manu talis nota. omnino renunciauit
illud per ſe ſuoſqꝫ heredes dictis vēditori
ꝛ emptori ac cuilibet eorum ꝛ ipſorum heredibus
pacto remittens. necnon promittens eiſdem
ſolenni ſtipu. interueniente. nihil in re ipſa decreto
petere. ꝛ de ipſa eis vel eorum heredibus
litem vel controuerſiam vlterius non inferre:
ſeu inferenti: ratione fideicommiſſi ſubſtitutionis
conditionis aut teſtamenti predictorum. ſiue
alijs quibuſcunqꝫ occaſionibus ſeu exceptionibus
de iure vel de facto.ſed predicta omnia ꝛ ſingula
perpetuo firma ꝛc. vt in pre ver. primo igitur.
extra de teſta.raynutius.vbi de hoc.C. de pac.l.j.ꝛ
l.cum ꝓponas.C.communia de le.ſi duobus.§.ſed
quia noſtra. ꝛ. §. ſinautem ſub conditione. ꝛ in
a auť.ibi poſita.[a] ¶ Dicto de perſonis preſentibus
tempore contractus venditionis que conſentiunt
ꝛ renunciant iuri ſuo.reſtat videre de his que tunc
24 abſunt. ¶†Et no.quod quādoqꝫ aliqua perſona
abſens eſt.quam ſi velit emptor conſentire ꝛ renunciare
ſiue ratificare: ꝛ approbare debet procurare

a ¶ Poſita. ſi ſubſtitutus ꝑ fideicōmiſſum ꝓpter cōditionis dubiū emeret a regato cōſulo ex predictis id exprimi in ꝯctu ꝑ qd̄ extante conditione agere non poſſit ad ꝓciū. ponit̄ exemplū in rogato ſi decederet ſine liberis. hic dixi q2 multi tenēt ꝑ.l.imperator ff.de le.ij. in fi. cuꝫ duabus.ll. ſe preciū in cōditionis euentum deberi ſicut deberetur ſi venditū fuiſſet extraneo vt ibi. Sed ꝯtra euꝫ induciť ꝙ hereditatē petere nō pōt,q2 illam habet precium quia non de illo fuit hr̄s rogatus. pro hoc facit C.de fideicom.l.quot.ꝛ.ff.de le.ij.codicil.§.j.item tempore contractus incertum erat an exiſteret conditio.illud ergo incertum vendidiſſe videtur ꝛ ſic tꝫ venditio.C.de cōtrahen.emp.cum res.ff.de le.j.ſi domus §.fi.ff.de ꝯtrahen.emp.qui tabernas.ſed reſpondet̄ ad primū ꝙ hr̄ditatem hꝫ ex cā oneroſa.ꝛ ſic illam hr̄e non videtur.ff.de ver.ſig. labeo inſti.de legatis.§.ſi res aliena.ff.de le.j.plane.§.ꝙ ſi rem emiſſeꝫ.poterit ergo illam petere ex cā lucratiua.lꝫ due lucratiue non concurrant. vt in ꝓdictis legibus.ꝛ.ff.de ac.ꝛ obli.l.omnes.ꝛ duabus.ll.proximis nec ob.ſm̄.ſ.eum de ꝓcio nō rogatū.q2 precium ſuccedit loco rei.ff.de

ꝙ venditor

peti. here. ſi rē ꝛ ꝓcium. ff. qd̄ me.cā.ſi ipſa ð tribu.l.ꝓcuratoris.ff.ð pac. do.l. pe. ꝛ vlti. ſꝫ primi defendunt ſe ꝯ.l. de le.ij.ꝛ ꝯtra.§.ſi res. ꝙ loquit̄ qñ q̇s emit reꝫ ſibi legataꝫ ab extraneo. ſecꝰ ſi ab hr̄de quo caſu diſtinguit ſcia ab ignorātia vt ſi ignorabat agat ad ꝓciuꝫ ex teſtō.ff. ð leg.j.l. hmōi §.q̇ ſeruū. arg. ff.de ꝯhē.emp. ſue rei. ꝛ de cō di.inde.l. ſuuꝫ nec vr̄ errās donaſſe.ff. de re. iur.cuiꝰ ꝑ errorem ex his pateat vtile fore conſiliū qd̄ prius dedi.

ADDE an ſi fideicōmiſſ. alienat̄ preſente eo cui debet̄ an fiat ei preiudicium bal.cō ſi.clxvj.ij.lib.

a ¶ Cū aq̄l. facit.de elec. cāꝫ in prin.

quod venditor promittat de faciendo ꝛ curando ꝙ
dicta perſona ad certuꝫ tempus hoc faciat.que venditoris
promiſſio ita ſcribetur. vt in ſequentibus
apparebit. ¶ Quod ſi vēditor promittat pro aliquo
abſente qui habet conſentire. ꝛ renunciare in
fi. inſtrumenti ſic ſcribes. FORMA. Inſuper
promiſit dictus venditor ipſi emptori pro ſe ſuiſqꝫ
hr̄dibus ſtipulāti ſe facturū ꝛ curaturū oī exceptione
remota.ꝙ.b.frater eius:ꝛ domina eius vxor ꝛ filia
eiuſdem.h.hinc ad.xv. dies dicte venditioni cōſentient
ꝛ renunciabunt omni eorum iuri hypothecarum:ꝛ
cuilibet alij quod habent vel habere poſſent
in dicta re vēdita occaſione dotium ipſius dñe.
m.vel alia quacunqꝫ cā.ꝛ de his ſolēnem promiſſionē
ꝛ obligationē ei facient ad ſenſum ſeu cognitioneꝫ
ſui ſapientis.ꝛ ſub pena.lx.lib.tur.ꝛ refectionē
damnorꝫ ꝛc.vt.ſ.ꝟ.primo igitur.ſ.§.j.ꝟſi.j. igitur.
¶ Sed ſi promittit venditor ꝓ abſñte: q2 hꝫ ratificare
ꝛ approbare venditionē.puta ꝓ fratre:vel conſorte
ſic ſcribes. FOR. Inſuꝑ ꝓmiſit dictus vēditor
ipſi emptori pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulāti
ſe facturū ꝛ curaturū oī exceptione remota ꝙ.b.
frater eius cuꝫ fuerit legitime etatis infra.xv. dies
poſtq̄ denunciatum ſibi fuerit dicte venditioni cōſentiet
ac eandē venditionē precij ſolutionem poſſeſſionis
traditionē.ꝛ oīa ſingula ſupraſcripta ratificabit
ꝛ approbabit:ꝛ ꝙ ad legitimā ipſiꝰ rei defenſionem
in oībus ꝛ ꝑ oīa vt fecit idē venditor ſe
obligabit ꝛ de his oībus ſolēnem ꝓmiſſionem obligationē
ꝛ cōtractū cū pene adiectione: ꝛ corporali
iuramēto preſtando more minorum ei faciet ad ſenſum
ſapientis eiuſdem emptoris. ſub pena.lx. lib.
tur.ꝛc.vt in prece.ſ.§.j.verſi.j.igit̄. ¶ Si vero abſens
poſtea cōſentiat ꝛ renunciet:ita ſcribes. Domina.m.vxor.a.lecto
ſibi ꝛ in eius pn̄tia in dicto inſtrumento
venditionis facte.b.ab ipſo.a.eius viro
eidem venditioni conſenſit ꝛ certificata ꝑ talem notariū:infraſcriptū
dictaꝫ rē venditā ſibi ꝓ dotibus
ſuis obligatā eſſe renunciauit ꝛc.vt.ſ. ver.j.igitur.
Et no.idē eſſe ſeruandū in oībus ꝓdictis perſonis
que preſentes conſenſerunt ſi tpe cōtractus abſentes
26 poſtea cōſenſerint. ¶ Itē no.ꝙ ꝑſone cōſentiēti
iā facte alienatiōi legi: vel ſaltē narrari dꝫ tenor
inſtr̄i alienatiōis.ꝛ de h' plene certificari.ff. de trāſ.
a ac.cū aq̄liana.[a] ¶ Porro ſi frater vel cōſors vēditionē
27 a fr̄e vel ꝯſorte factā ratificauerit ꝛ approbauerit
ita dices. FOR.M. Filius quōdā.f.ꝛ. frater.a.
lecto ſibi ꝛ in eiꝰ pn̄tia ſeriatī inſtr̄o vēditiōis
facte.b.filie quōdā.c.ab ipſo.a.eius fratre de q̄daꝫ
domo ſita in tali loco infra tales cōfines ꝛc. ꝓ precio.c.lib.tur.ꝙ
inſtrumētū ſcriptū eſt manu mei notarij
ſubſcripti ipſi venditioni conſenſit. ꝛ eandem
venditionē.precij ſolutionē poſſeſſionis traditionē
ꝛ oīa ꝛ ſingula in ipſo inſtr̄o contenta ratificauit.ꝛ
approbauit ipſum.b.in data ꝛ habita poſſeſſione.
cōfirmans.ꝛ ꝯfitens ēt ꝛ aſſeuerās predictū preciū
totū cū dicto fratre ſuo participaſſe.ꝛ illud in communem
ipſorū vtilitatē ꝛ cōmodū verſum eſſe.ꝛ renuncians
exceptioni non habiti.ꝛ non participati
cū fratre ſuo precij ſupradicti.ꝛ in cōem eorum vtilitatem
non verſi.exceptioni doli ꝛ cōdictioni ſine
cā in factum actioni. omni alij auxilio. necnō ꝓmittens
dicto.b.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti litē
vel cōtrouerſiā ꝛc.vt.ſ.§.j.ver.nūc formā.vſqꝫ quā
ſiquidem venditionem iunge ab ipſo fratre ſuo factam.ꝛ
oīa ꝛ ſingula in predicto inſtrumēto ipſius
vēditiōis cōtenta.necnō oīa ꝛ ſingula ſupraſcripta
perpetuo firma grata ꝛ rata habere ꝛ tenere. ꝛ non
contrafacere vel venire per ſe vel per alium aliqua
cauſa vel ingenio de iure vel de facto. ſub pena. c.
lib.tur.ſtipulatiōe in ſingulis capitulis huiꝰ ꝯctus
in ſolidū promiſſa ꝛ refectiōe dānorū ꝛ expēſarū litis.extra.ꝛ
obligatiōe omniū ſuorū bonorū qua pena
ſoluta vel nō rata maneāt oīa ꝛ ſingula ſupraſcripta.inſuper
dictus.m.quia minor erat.xxv.an. maior
tm̄.xiiij.iurauit corporaliter ad ſancta dei euangelia
predicta omnia ꝛ ſingula perpetuo firma rata
grata habere ꝛ tenere.nec contra facere vel venire
occaſione minoris etatis vel minoris precij:ſiue
precij nō participati: aut in vtilitatem ſuaꝫ nō conuerſi
vel non durantis ſiue alia quacūqꝫ ratione vel
cauſa:vt in pre.l.ſacramenta. ꝛ facit.ff. de neg.geſt.
pompo.C.ſi ma.fa.ra.ha.l.fi.in prin.ꝛ.§.eſt autē.C.
de in integ.reſti.mi.ſi curatoreꝫ.C.ad mace.l.fi.ꝛ de
dona.inter vir. ꝛ vxo.donatiōes.in fi. ¶ Quibus
autem iuribus ſit in inſtrumentis renunciādum.dixi.ſ.de
renun.ꝛ conclu.ver.ꝛ quoniam.ꝛ ſe.

De venditiōibus a minoribus ꝛ ab eccleſia celebratis.

1 Nunc dicendū reſtat de venditionibꝰ
rerū ꝛ iuramēto minorū ꝛ eccl'iarum.
Si igit̄ minor vendit rem ſeruituteꝫ
debentē ꝛ fideiuſſorē preſtet ꝛ iuret inſtrumentū
b ſic ꝯficiet̄. FOR.[b] A.dedit:vēdidit:ꝛ
tradidit iure ꝓprio in ꝑpetuū.b. ꝓ ſe
ſuiſqꝫ heredibꝰ recipiēti ꝛ ementi domū talē poſitā
in tali loco cuius tales dicunt̄ eſſe cōfines ꝛc. Iteꝫ
petiā vnā terre aratorie poſitā in tali loco: quā eē
dixit ꝛ cōuenit.v.iugera ꝛ eiuſdē tales eē ꝯfines ꝛc.
ad habendū ꝛ tenendū ꝛc.vt.ſ.§.j. ver. ſed ꝛ ſi plures.vſqꝫ
mō aliquo ꝑtinēte.poſtea iunge. ſaluis tm̄
cōditionibꝰ ꝛ ſeruitutibꝰ quibꝰ ſubiecte ſunt dicte
res q̄ tales ſunt:videlꝫ qd̄ dicta domꝰ altius q̄ mō
ſit extolli nō pōt:ne domus talis iuxta quā poſita
eſt luminibus officiat̄.ſ.§.j.verſi.hoc quoqꝫ. cuius
predicte domus vēdite altitudo eē ꝛ pōt eſt.xx.pedum:ꝛ
non vltra.dicte vero petie terre cōditio ꝛ ſeruitus
eſt qd̄ ꝑ ipſaꝫ petiā terre dꝫ eſſe liber aditus.
Itē ꝛ redditus cū ꝑſonis plauſtris haſtis ꝛ equis.
ad talē terrā iuxta quā hec petia terre poſita eſt ꝓ
ꝓcio.c.li.tur.in ſumma qd̄ preciū dictus ꝛc.vt ſupra
§.j.ver.nūc formā vſqꝫ.ꝛ expedire:ꝛ iunge:ꝛ nullaꝫ
reſtitutionē impetrare ꝯ predicta:vel aliqd̄ ꝓdictorum:vel
infraſcriptorū occaſiōe minoris etatis vel
minoris precij.aut precij non ſoluti ſibi vel in vtilitatē
ſuā nō cōuerſi:vel non durantis:aut alia quacunqꝫ
rōne vel cā:ꝛ predictam venditionē:ꝛ omnia
ſingula ſupraſcripta:ꝑpetuo grata ꝛc.vt ibidē. Inſuper
dictus.a.q2 minor erat.xxv.an.maior tamen
xiiij.iurauit corporaliter ad ſancta dei euangelia
ꝓdicta oīa ꝛ ſingula firma:ꝛ rata habere ꝛ tenere ꝛ
non contrafacere vel venire aliqua rōne vel cauſa.
preterea.b.dicti a precibus ꝛ mādato ſe principalem
cōſtituens principaliter ꝛ inſolidū ſine aliqua
exceptione iur.vel facti ſe obligādo promiſit dicto
b.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti predictas res
ab ipſo.a.venditas ipſi.b.ſuiſqꝫ heredibus ab oī ꝑſona
ꝛ vniuerſitate legitime defendere:autorizare:
ꝛ expedire:ac ſe facturum ꝛ curaturum oī exceptione
remota.qd̄ dictus.a.predictā venditioneꝫ.precij
ſolutionē.ꝛ oīa ꝛ ſingula ſupraſcripta. ꝑpetuo firma.grata.rataqꝫ
habebit tenebit.ꝛ obſeruabit.ꝛ adimplebit.nec
contraueniet aliqua ratione vel cā.de
iure vel de facto. Item qd̄ ipſe.p.nō dicet vel opponet
qd̄ pro minori fuerit obligatus. certificatus.ꝛ
ſciens ipſuꝫ.a.minorē eſſe.ꝛ qd̄ nullā ꝯriā exceptionem
vel defenſionem ſeu negationem iuris vel facti
ſpecialem vel generalem contra predicta.vel aliqd̄
predictorum in aliquo faciet vel opponet ſub pena
c.lib.tur.ſtip.promiſſa.ꝛ refectione damnorum ꝛ expenſarum
litis.ꝛ extra.ꝛ obligationē omnium bonorum
ſuorum.qua pena ſoluta vel nō.predicta oīa
ꝛ ſingula firma ꝑdurent.renuncians beneficio noue
conſtitutionis de fideiuſſoribus. exceptioni doli
conditioni ſine cauſa in factū actioni. ꝛ omni alij
2 iuris auxilio atqꝫ facti. ¶† Illud autem no. qd̄ in
ſacramento corporali a minore ſuper vēditione preſtito:verba
c talia ſolent poni. FOR. Tu iuras c
formaliter ꝛ corporaliter ad ſancta dei euangelia
nullā reſtōnem impetrare ꝯ ꝓdicta. vel aliqd̄ predictorū
occaſione minoris etatis.aut minoris precij.
vel precij tibi nō ſoluti.vel in tuam vtilitatē nō cōuerſi
vel non durātis.ſiue alia quacūqꝫ. Sed licet h'
verba in ſacr̄is ſoleant apponi.tm̄ in textu inſtr̄i in
ſtipulationē deducunt̄ ꝛ ponunt̄ ante penam.vt.ſ.
pꝫ vt nō tm̄ ꝑ virtutem ſacr̄i.ſed ēt ꝯuentionis ꝛ ſtipulationis
ſeruent̄.ꝛ ad ea ēt pena ſicut ꝛ ad cetera
referat̄ ꝛ ꝯmittat̄.puberē ġ.ſ.maiorē.xiiij.an.ſic iurātē
ſacr̄m repſentat.ꝛ maiorē.xxv.an.vñ ñ reſtituit̄

b Nunc videndum. FORMA v.eſt in ſumma rolan.

c ¶ Ponit rolan.no. in ſumma ſua aureola ſuꝑ pre. ver.

Archivo Rosario Histórico

C.ſi aduerſus vendito.l.j.⁊.l.ſacramenta.⁊.C.ſi mi.
3 ſe ma.dixerit.ſi alterius. ❡†Hoc etiam ſcias qđ
ſi adultus contrahit mecū ſine curatore. ⁊ iurat nō
venire contra.ratione minoris etatis.⁊ ignorabaʒ
ipſum curatorem habere.ipſe vero ſciebat. ſed me
non certificauit vel fuit interrogatus vtrum haberet
curatoreʒ.⁊ cum haberet dixit ſe non habere nō
ſubuenitur ei propter dolum cōmiſſum.argu. ff. de
mino.ſi ex cauſa. §.ſi in cōmiſſum. ⁊.C. ſi mi.ſe ma.
dixit.l.j.per totum.⁊ ideo cautuʒ eſt ſic adijci in cōtractu.
FOR. Talis minor.xxv.ann. aſſerens ſe
nullum curatorem habere promiſit tali.x. vel vendidit
tale predium ⁊ iurauit non venire contra.ratione
minoris etatis vel quacunqʒ alia ratione. ⁊ eſt
alias ſimile.qꝛ ſi filiuſf.aſſerit ſe ſui iuris eſſe.poſtea
non poteſt dum conuenitur vti beneficio mace.
ff.ad maced.l.iij.Sed ſi ſciui eum curatorem habere
nō valet cōtractus.licet ipſe iuret nō cōtrauenire.
⁊ mihi debet imputari qꝛ cum tali contraxi.ff.de
regu.iur.qđ quis.⁊ vide.ſ.de actore.verſi.ſed nunquid
4 iudex. ❡†Hoc quoqʒ circa venditioneʒ rei
pupillaris notādum eſt qđ vendi debet de licentia
tutoris vel curatoris.Itē qđ ob es alienum aut ob
euidentē vtilitatem pupilli iam cognitaʒ qđ ita ſit
⁊ qđ non ſint res mobiles in hereditate cōmode vēdende.
⁊ qđ ſubhaſtentur legitime res ideſt publice
preconizentur in loco publico. aut in contrata vbi
ſita eſt res ſiue vbi habitat pupillus.vt plus offerēti
detur ⁊ qđ preſens ſit creditor qui recepturus eſt
pecuniā precij vbi vēditur ob es alienum.aut quod
cauſa quare vēditur aſſignetur.⁊ qđ ipſa venditio
fiat coram pretore vel iudice decretum ⁊ autoritatem
interponēte.hoc probatur.C.de auc.preſ.l.j.ij.
iij.⁊.iiij.C.de pred.vel alijs rebus minoruʒ.l.ob es.
5 ⁊.l.j.⁊.ij.⁊ de ad.tu.lex que tutores. ❡†Et breuiter
ſcias qđ vbi decretum iudicis interpoſitum inuenitur
preſumuntur omnes ſolenitates fuiſſe adhibite
intātum qđ ſtatur venditioni niſi pupillus
oſtēdat iudicem falſis allegationibus circūuentuʒ
a fuiſſe.vt.C.de predijs vel ali.re.mi.l. ⁊ ſi preſes[a].et
l.ſi quidem.§.j. ne decreta pretorum illuſoria ſint.
ff.de iudi.ſi pretor.debet enim decretū aliquid operari.
ff.ad muni.l.j.ff.de lega.j.ſi quando.ff.de vſur.
ſi ita ſtipulatus.xix.diſtin.ſi.romanorum.lxxvj.diſtin.
huius vnde preſumitur ex iuſta cauſa interpoſitum.
⁊ omnia ſolēniter acta fore. inſti. de fideiuſſ.
in fi.ff.de ver.ob.ſciēdum.extra de renun. in preſentia.
multū ergo operatur in talibus iudicis decretum.
ff.de mino.ait pretor.⁊ facit.ff.de reb.eorum.l.
j.in fi.primi reſpon.⁊.l.magis.§.maneat.arg.tamē
contra.C.e.ob es.Sed dic qđ ſatis probat emptor
iuſtam cauſam ſubfuiſſe:eoipſo qđ decretum oſtendit
item cōtra.eo.tit. vtere.⁊.l.ſi predium. Sed in
illis nō fuit interpoſitū decretum. ❡Sed quid ſi
iudex interpoſuit decretū ſine cauſe cognitione.de
6 hoc.ſ.de procu.§.fi.ver.ſed quid ſi ſolum. ❡†Si
igitur tutor vendit rem pupilli ſuper hoc ſic inſtrm
b conficietur.FOR.[b]Cum.a.pupillus filius.⁊ heres
quondam.b.teneretur hereditario debito in.c.
lib.tur.dñe.c.matri ſue pro dotibus ſuis ex inſtrumento
ſcripto manu talis notarij item.j.x.lib. tur.
ipſi matri ſue a dicto eius patre iure legati eius teſtamēto
relictis ſcripto manu talis nota.⁊ vrgente
ipſa creditrice creditum ſibi ſolui oporteret pro ipſo
debito ſoluendo aliquā ex dicti pupilli poſſeſſionibus
vendi eo qđ in ipſius hereditate alique res
mobiles cōmode vendende ad ipſius debiti ſatiſfactionē
non eſſent.⁊ infraſcriptam rem vendere potius
ꝙ alteram ex poſſeſſionibus dicti pupilli tam
ratione precij ꝙ ratione vſufr.vtilius ſit eideʒ atqʒ
infraſcripta re legitime ſubhaſtata non apparuerit
quiſꝙ alius preter infraſcriptuʒ emptorem qui
plus infraſcripto p̄cio offerret vel dare vellet. prout
de ipſa ſubhaſtatione pʒ per publicaʒ ſcripturā
ſcriptaʒ manu talis nota.de his omnibus ⁊ ſingulis
ea ita vera eſſe tali iudici taʒ per inuentarij oſtēſionem
ꝙ alias pleniſſime fide facta.Iccirco.d.tutor
dicti pupilli.vt patet eum tutorem eſſe taʒ ex dicto
teſtamento ꝙ ex inſtrumēto ſuper decreto eiuſdē
tutele ſcripto manu talis nota.ante ipſius iudicis preſentiā conſtitutus
tutorio noīe ipſius pupilli dedit:vēdidit:⁊ tradidit iure ꝓprio
⁊ in perpetuū.e.pro ſe ſuiſqʒ heredibꝰ recipienti ⁊ ementi talem petiā
terre vineate poſitam in tali loco quā idem tutor eſſe dixit ⁊ conuenit
x.iugera. ita tamen quod ſi plus fuerit cedat in hanc venditioneʒ emptore
precium addente pro rata.Si vero minus pro rata preciuʒ adimatur
vel reſtituatur ſi fuerit ſolutū:⁊ eiuſdem tales eſſe confines ⁊c.
ad habendum ⁊ tenendum ⁊c.vt.ſ.§.j.ver.nunc formam vſqʒ requiſitione.
poſt iunge ipſi pupillo ex ea vel pro ea re. aut ipſi rei modo aliquo
pertinente pro precio.x.li.tur.pro quolibet iugere quod in ſumma
capit.c.li.tur. de quo precio.d. emptor mandato predicti tutoris
ibidem in preſenti dedit ⁊ ſoluit dicte domine.c.x.li.tur.in ſatiſfactione
eius qđ ex dote ⁊ legato predictis a dicto pupillo habere debebat.
prout ipſa domina.c. confeſſa ⁊ contenta fuit tantā eſſe quantitatē dicto
inſtrumento dotium ab ea dicto tutori reſtituto ibidem:quod exnunc
eſſe voluit inefficax ⁊ cancellatum.reſiduum vero dicti precij idē
emptor dicto tutori perſoluit in vtilitateʒ dicti pupilli ſpecialiter cōuertendum.
prout idē tutor confeſſus fuit tātam eſſe quātitatem. quārem
idem tutor tutorio nomine ipſius pupilli ſe pro ipſo emptore et
nomine eius conſtituit poſſidere donec ipſius rei ⁊c.vt ibidē vſqʒ promittens.
iunge tutorio nomine ipſius pupilli dicto emptori pro ſe ſuiſqʒ
heredibus ſtipulanti ⁊c.vt ibidem vſqʒ ⁊ ſingulis firmiter obſeruandis.
iunge idem tutor obligauit dicto emptori omnia bona dicti
pupilli ceterum ad robur omnium predictorum dictus iudex predicte
venditioni.ſolutioni ⁊ omnibus ⁊ ſingulis ſupraſcriptis ſuam et
talis curie autoritatem interpoſuit ⁊ decretum ad hanc formam accedit.
C.de admini.tuto.l.lex que.⁊.l.fina.ff.de fur.interdum.§.qui tutelam.
C.de predijs mino. ſi quidem. ⁊.l.ob es.⁊.l.predia.⁊. ff. de admi.
tuto.qui repertorium.ff.ſi tutor.C.ſi propter pub.penſi.l.fina.§.ſi autem
7 minoris.ff.de autoritate preſ.etiam. ❡†Et no.[c]quod ſi contigerit
c curatorem ſurdi:muti:furioſi:vel mentecapti rem huiuſmodi perſonarum
vendere cum talis curator habeat facere inuentarium ⁊ rationem
adminiſtrationis ſue reddere ad boni pretoris ſolertiā ⁊ cautelam
ſpectabit.quod eedem ſolennitates in ipſa venditione ſeruentur.
vt in precedenti venditione.rei pupillaris diximus. ⁊ hoc etiam
emptor habet pro maiori ſui ſecuritate fieri procurare.ſed quia huiuſmodi
venditiones raro contingunt.huius inſtrumenti per ordinē
ſeries omittitur.quia ſi contigerit poteris illud elicere.mutatis perſonis
8 ſatis leuiter ex premiſſo. ❡†Ceterum ſi res eccleſie ad ꝓpriuʒ
d venditur ſic inſtrumentum conficietur.FORMA.[d]Quoniaʒ talis
eccleſia tales domos habebat iuxta ſe poſitas.que ruinam ⁊ precipitium
minabantur quas domos propter hoc.⁊ quia eis melius conſtructis
⁊ edificatis percipientur ex ipſis vberiores redditus penſionum
⁊ fiet locupletior eccleſia ſupradicta oportebat ex neceſſitate et
magna vtilitate conſtrui:⁊ aptari:⁊ quoniaʒ non exiſtentibus in ipſa
eccleſia aliquibus rebus mobilibus ad habendam pro ipſa cauſa pecuniam
cōmodam de diſtrahendis alienatio ⁊ venditio infraſcripte
rei.minus erat ipſius eccleſie damnoſa: immo magis vtilis ⁊ neceſſaria
quā alterius poſſeſſionis eiuſdem:vt hec omnia vera eſſe.a. capellanus
⁊ rector eccleſie ipſius in verbo veritatis ⁊ fidei affirmauit. v.
patronorum ipſius eccleſie ⁊ vicinorum ibidem preſentium teſtimonio
etiam hoc habetur. iccirco licentia ⁊ autoritate obtenta a patre
venerabili epiſcopo tali de infraſcripta venditione ⁊ alienatione facienda.
p.emptori: vt patet in publica ſcriptura inde facta manu talis
nota.atqʒ infraſcriptis patronis ipſius eccleſie.ſ.b.⁊.c. ⁊ etiam infraſcriptis
vicinis.videlicet.d. ⁊.c.⁊.ſ.propter hoc congregatis ibideʒ
e ſpecialiter[e].b.capellanus ⁊ rector ipſius eccleſie pro ſeipſo ſuiſqʒ
ſucceſſoribus vice et nomine eiuſdem eccleſie preſentibus ⁊ conſentientibus
patronis ⁊ vicinis predictis dedit vendidit ⁊ tradidit iure proprio
in perpetuum.g.pro ſe ſuiſqʒ heredibus recipienti vnam petiam
terre vineate poſitam in tali loco quam eſſe dixit ⁊ conuenit.x. iugera
⁊ eiuſdem tales eſſe confines ⁊c.ad habendum tenendum ⁊c. vt in precedenti
forma vſqʒ.c.lib.tur.poſtea iunge quam pecunie quantitateʒ
dictus emptor de mandato dicti domini capellani.de predictoruʒ patronorum
⁊ vicinornm dedit ⁊ ſoluit ibidem in preſentia tali magiſtro.
cui dictus capellanus antedictum opus ipſarum domorum reficiendarum
⁊ edificandarum locauit ad ſummam pro.c.li.tur. ſoluendis
eidem ab eccleſia ſupradicta.vt patet in inſtrumēto ſcripto manu
talis not.quam rem venditam idem capellanus ſe dicti emptoris vice
⁊ nomine conſtituit poſſidere donec ipſius rei poſſeſſionem acceperit
corporalem:quā accipiendi ſua autoritate ⁊ retinendi deinceps ei licentiā
omnimodā dedit promittens pro ſe ſuiſqʒ ſucceſſoribus ⁊ nomine
dicte eccleſie ipſi emptori pro ſe ſuiſqʒ heredibus ſtipulanti litē
⁊ controuerſiaʒ ei vel eius heredibus ⁊c.vt in.e.inſtrumento: excepto
quod facias ipſum capellanum obligare omnia bona ipſius eccleſie.
bene dixi de conſenſu epiſcopi. aliter enim non valet venditio facta
per rectorem eccleſie.vel etiam per abbatem.vt.xij.queſtio.ij. placuit.
⁊.c.abbatibus.xvij.qō.iiij.in venditionibus. ❡Accedit ad hanc formam.
C.de ſacroſanc.eccle.iubemus nulli.⁊.x. queſtio.ij.hoc ius por

rectum

a ❡.l.⁊ ſi preſes ⁊ vt ibi dicitur ſi hoc oſtēderit dabit̃ minori actio in reʒ vel in perſonā hoc pʒ.ff. de rebus eo. qui ſub tu. vl' cur.l. magis §.pe.hoc ſcias qđ ſi in pſonaʒ egerit ꝯ tutorē vel curatorem ⁊ cōſecutus eſt intereſſe cōtra emptorē agere nō poterit.ff.đ rebus eo.qui.l. illicite.

[illegible]

b ❡FOR.xij in char.iij.

c ❡Et no. ſcđʒ rolan. cōtinue ad predictam formam.

d ❡FOR.rolan.xlvij. char. pe. parte pria.

e ❡ Spāliter. honeſtuʒ ē hoc ⁊ ſatis expedit emptori nō tū eſt neceſſariū ⁊ not.qđ hic loq̄tur de capella vel eccleſia collegiata al's dʒ fieri ſolēnis cōtractus ꝑ collegiū cuius formā vide.j.titu. pxi.§.ij.ver. et ſcias.

---

rectum.⁊ iura inducta infra de loc.§. ſequitur. ver.
9 porro. ❡†Pone qđ epiſcopus vendidit fundum
titio.ille meliorauit fundū queritur an eccleſia poſſit
reſtitui cōtra illum cuʒ ep̄s habebat bona patrimonialia.
a dixit vin.[a]ꝙ non:niſi eccleſia velit emptori
omnes impenſas reficere.habet enim auxilium
contra ep̄m vel tutorē qui ſoluendo eſt.ff. de mino.
intra vtile.§.vendentibus.

IN anterioribus inſtrumētorum formas
tradidimus.conſequēs eſt igit̃ vt in hac
materia libellos concipiamus. ❡Primo
igitur formabimus libellos ſuper actionibus
empti ⁊ vēditi. ❡Scđo ſuper reſciſionibus
emptionum ⁊ venditionū. ❡Tertio de actione p̄ſcriptis
verbis ſubijciemꝰ. ❡Quarto vero de euictionibus
dicemus.

De actionibus empti ⁊ vēditi.

b PRius igit̃[b] videndū occurrit de actione
ex empto que ciuilis eſt.⁊ competit
emptori contra venditorē vt rem emptam
tradat vel intereſſe preſtet.ff. de
actionibus empti ⁊ venditi. l.j. ⁊.l. ex
1 empto.in prin.in qua. ❡†Sic conci.lib.LI.Co.
⁊c.con.de.p.a quo peto vt tradat mihi.ff. vel talem
rem quā ab eo emi.pro.x.faciatqʒ me in poſſeſſione
potiorem.⁊ ad hoc propono actionem ex empto et
hoc ẜm.m. ⁊ illos qui dicunt emptorem teneri ad
rei traditioneʒ.ff.de cur.fur.l.ſi filio.inſti. de dona.
c §.vendite.extra de fide inſtru.cum io.prope.prin.[c]
d ff.de rei vendi.qui reſtituere. ❡Alij vt Az.[d]dicunt
ad intereſſe tantū agi ẜm quos ſic cōci.LIB.Coram
⁊c.con.de.p.a quo emi.ff.vel talē rem pro.x. vnde
ago cōtra eum qđ rem illam mihi tradat quaʒ ſi
mihi nolit tradere peto intereſſe meum ab eo quod
eſtimo.xx.⁊ ad hoc ⁊c.ff.eo. l.j.⁊.l.ſi traditio.alij qđ
ad vtrūqʒ:⁊ ẜm eos ſic conci.li.LI.Co.⁊c.cō.de.p.
qui talem rem mihi vendidit pro.x.vnde ago cōtra
eum ꝙ rem illā mihi tradat.⁊ potiorē me in poſſeſſione
faciat ⁊ intereſſe meum qđ eſt.xx.preſtet. ⁊ ad
2 hoc ⁊c.Ac. ergo ſic po. ❡PO.AC. Pono qđ
talē rem mihi vēdidiſti.Itē qđ pro certo precio.puta
pro.x.lib.probant̃.ff.de rerum permuta.l.ij.ff.de
e cōtrahē.emp.l.j.[e]⁊.l.pacta cōuenta.§.pe.⁊.C.e. tit.
empti.Itē ꝙ hoc preciū vt precium ſeu quātitas interuenit.
ff.de cōdi.cauſa da.l.fi.ff.de le.j. ſi certos.
f item qđ res vendita fuit certa.ff.eo.[f]nec emptio. et
l.ſi debitor.§.fi.itē qđ de ea poteſt haberi commertium.
ff.de cōtrah.emp.ſed celſus. §.j.⁊.l. ſi emptorem.
§.omniū rerū.⁊.§.liberorum.item qđ fuit tua.
ff.de cōtrahen.emp.ſue.⁊.l.ſi in emptione.§.rei ſue.
g itē qđ es talis[g]qui potes cōtrahere.ff.de cōtrahē.
emp.l.ij.in prin.⁊.l.non licet.⁊.l.qui officij. item qđ
vendidiſti pure.extra de fide inſtru.cum io. iteʒ qđ
ſine ſcriptis.inſti.de emp.⁊ ven.in prin. iteʒ qđ ſine
conditione.ff.de fi.inſtru.cōtractus.ff.de peri. ⁊ cōmo.
rei ven.qđ ſi pendente.item qđ ſepe requiſitus
rem venditā tradere recuſaſti.item qđ.t.fuit miſſus
in poſſeſſionē rei.quā mihi vēdidiſti cauſa legatorū.
de actio.emp.l.ij.⁊.l.ex empto.§.j.ff.de rerū permu.
l.ij.Itē qđ preciū tibi ſolui vel ſoluere ſum paratus.
ff.e.iulianus.§.offerri.⁊ ar.in pre.l.qui pendente.
Reus vero ſic.PO.REI.PO.qđ reʒ
illam vendidi.m.⁊ tradidi.ergo videt̃ qđ non actori.
extra de preſum.nōne.ff.de iud.cum pretor. C.de
procu.maritus.item qđ tu ⁊ ego in hac venditione
diſſentimus.ego aūt ſentiebā de.C.tu de.ff. inſti.de
obli.que ex cōſen.na.ff.ſi cer.pe.ſi ego.xxix. qō.j.§.
item qđ ſpecieʒ debebas mihi pro illa re dare. et ſic
non erat emptio.ff.depo.l.j.§.ſi quis ſeruū.in prin.
h item ꝙ illius rei tibi denegat̃ cōmercium.[h]item qđ
ſum pupillus.itē qđ vendidi ſub cōditione que nōdū
extitit.itē qđ cōtractus fuit in ſcriptis celebratus
⁊ ſcriptura nō eſt fctā.qđ ſepe reqſiui preciuʒ.
3 ſed ſoluere negaſti. ❡†Verū[i]ſicut emptori ꝑ p̄cedentē
i actioneʒ ex empto ſuccurrit̃.ſic ⁊ venditori ꝑ
actionē ex vendito ciuilē.ff.de ac.emp.⁊ ven. iulianus.
§.ex vendito.in qua ſic cōci.li.LI.Coram ⁊c.
cō.de.p.cui vēdidi equū vel domuʒ vel librū pro . x.
vñ ago ꝯ eū vt ſoluat mihi illa.x.⁊ ad hoc ꝓpo.act.
k exvēdito.vt in pre.§.[k]❡†Si vero tenet̃ ad fructꝰ
4 vel vſuras.cōci.li.LI.Co.⁊c.cō. de.p.cui vendidi
ẜuuʒ titiū pro.x.vnde ago ꝯ eū vt illa.x.mihi ſoluat
⁊ vſuras.ſ.iij.li.que cucurrerūt ex mora poſt diē vēditionis.
item.iiij. lib.quas expēdi pro refectione
domꝰ:vel in infirmitate ſerui.⁊ ad hoc ⁊c.vt in pre.
§.⁊.e.l.poſſeſſionē.⁊.§.p̄terea.⁊. ff.de vſur. liberalitatis.
ſed cuʒ vſure ſint hodie indebite. vt extra de
vſu.c.j.⁊.ij.⁊.iij.iō quidā petunt loco eaꝝ intereſſe.
vt extra de fo.cōpe.dilecti.de hoc.ſ.⁊ de fructi.⁊ intereſſe.
5 §.ſequit̃. ❡Si vero vēditori fuit fūdus ad
iudicatꝰ ſic cōci.li.LI.Co.⁊c.cō.de.p. cui vendidi
ꝑtē fundi pro.x.li.tur. quā cū.t.cōeʒ habebā pro indiuiſo.
⁊.t.ille me ꝓuocauit ad iudiciū cōi di.in quo
ꝑs illius fundi mihi fuit adiudicata pro.x.li. vnde
ago ꝯ eū vt ſoluat mihi.xx.li. vʒ.x. pro ꝑte mea quā
vendidi ⁊ al's.x.li.pro ꝑte.t.mihi adiudicata.⁊ ad h̄
propo.⁊c.vt in pre.l. iulianus.§.fundi. alias in. §.
l celſus.[l]hoc autē pones.vt in pre.act.dixi.

De reſcindēdis vēditionibus.

Rubrica.

NUnc dicendū eſt de reſcindēdis venditionibꝰ.
1 ❡†Scienduʒ eſt igit̃ qđ
emptor equi vitioſi vel retrogradi vl'
qui eſt in cā redhibitionis pōt agere
m redhibitoria act.pretoria[m] ⁊ ſic cōci.
li.LI.Co.⁊c.con.de.p.qui mihi vendidit equū talis
coloris.puta nigri vel albi:qui quidē equus eſt
retrogradus.vel alio mō morboſus vel ſeruū morboſum.
vnde qꝛ p̄dictus equus vel ſeruus eſt in cā
redhibitionis.ideo ago ad ipſum redhibendū: qđ
oīa retro agant̃ cū acceſſionibus ſuis.vel qđ.x.que
noīe precij ſibi dedi mihi cū omni acceſſione. ⁊ cā ⁊
dāno ⁊ intereſſe reſtituant̃.⁊ ad hoc actionē redhibitoriam
propono:⁊ ſuper his mihi peto iuſtitiam
exhiberi. hec forma probat̃.ff.de edil.edi.redhibere.
⁊.l.cum auteʒ.§.iul.⁊.l.bouem.⁊ in alijs.ll. illius
2 t.Actor ergo ſic po.†PO.AC.PO.quod po
ſita in li.iur.petere poſſum ſed hec poſitio iuris eſt.
Item quod vendidiſti mihi equū talem vel permutaſti.
ff.eo.l.j.in princi.⁊.l.ſciendum.§.deinde.Iteʒ
quod equus ille eſt retrogradus. vel hʒ ſupoſſa.vel
gallas.vel alium morbum.ff.eo.ob que.§.idem pōpo.
Iteʒ qđ morbus ille erat latens nec apparebat
tempore venditionis.ff.eo.l.j.§.ſed ſi intelligit̃. ff.
de contrahen.emp.ea q̄ cōmendandi. Item qđ morbus
ille fuerat ante venditionē.ff.e.q̄ro.§.ſi. Reus
vero ſic po.PO.REI. Pono quod hunc equū
non vendidi tibi.ſed dedi.ff.e.ad res donatas. Itē
qđ hoc vitium patens erat tēpore vēditionis. Itē
qđ agnoſcebas qđ habebat aliqđ vitium vel magagnaʒ.
ff.e.l.j.§.eā.ſi hoc cōfiteat̃ actor. vel qꝛ cognouit:
vel qꝛ dicit ſe magiſtrum in cognitione tali non
aget redhibitorie. Itē qđ tranſiuit iam annus vtilis
a tēpore venditionis ⁊ cogniti morbi.ff.e. ſciendum.
n ⁊.l. cum ſex.[n] Item quod morbus ille acci-

a ❡Vin.de re.ec.non alle.c.ij.

b PRius igitur.l.j.vbi plene de hoc no.⁊ etiam formam libelli.⁊ quare intereſſe veniat in hoc caſu.

c ❡Prope prin.⁊ vide qđ ibi ſcripſi ſuper glo.ij.⁊ pyleus ſua q.c.ix.concor.mar.de hoſ.ibi dixi.itē Ja.de ra.⁊ Pe.vt no.Cy.in.l.ſi traditio. C. de actio.emp.vbi plene per odof fre.in vlt.q.

d ❡ Vt Azo. Bu.Jo. ⁊ hugo.Ja.Bald. guil.de ſuc. qđ etiā tenet acc. vbi.ſ.ſed inſti. de contrahen. emp.in gl.caute.dicit accedit opinioni mar. qſi facultatem hʒ tradēde rei ⁊ ſic ipſe mar. intellexit ſi nō habet.⁊ ex dolo vel culpa vel in fraudem emptoris procedat opinio cōtraria his ceſſantibꝰ nec ad intereſſe tenet̃ vt eo.ti.§. cum autem.

e ❡.l.j.ſuper.C. eo.titu.

f ❡.ff.eo.ſuper C.eo.tit.

g ❡ Talis ſup. ipſe venditor vel de emptore intelligit vnde non debuiſſet mutare verba roff. qui dixit. Iteʒ qđ perſone cōtrahētes ſunt tales⁊c.ſʒ forte id fecit ꝑpter quartam poſitioneʒ rei.

h ❡ Cōmertiū. Dat rof. exemplū decre. vlti. de iudeis ī pn̄.

i ❡Verum aggredit̃. ſecūdā vtriuſqʒ rubricā de ac. ex vendito.⁊ rof.fuerunt omnes libelli.

k ❡ Vt in predicto. §. ſi emptor.iſte cōdēnatus poſt reʒ iudicatā opponat ad ipediendā executioneʒ rem nō traditā vide.ſ.de ſent. excō.in vlt.col. verſic. item pone.

l ❡Celſus ⁊.ff. cōmuni diui.l. cōmuni di. §.ſi debitor.dixit Roff.qđ eſt mirabile qđ hoc caſu per actionem ex vendito cōpellaris totū emere contra regulā.C.de iur.delib.nec emere.et de cōtrahē.emp.l.inuitū.ſed dic hoc in multis caſibus ex cā contingere.qui no.in pre.§.celſus.in glo.huius aūt ratio eſt qꝛ vendens geſſit negociū emptoris qui habuiſſet id facere neceſſe ſi res tradita fuiſſet ad cōmuni diui.iudicium prouocato.

m NUnc dicenduʒ.pretoria in qua ẜm rof.vj.ſunt neceſſaria que colligas ex poſitionibus.

n ❡Cū ſex.lex iſta ⁊ preal.in fi.non dant niſi ſex menſes vtiles redhibitorie. ſed quanto minoris dat ānū Rof.tū poſuit vt dicit autor eſt ſciendū qđ meo tꝑe frā. ac cur.diſputauit qōnem an ꝑpetuet̃ redhibitoria.ſi cōtra vēditorē agentes exvēdito ad p̄ciū emptor excepit de vitio rei.ꝓpter quod redhibitoriam reuocaret p̄ciū ſi ſoluiſſet. ⁊ qꝛ breuiſſime dedit illā hic eas quaſi ad litterā inſerā ad affirmatiuā allegat.l.fi.C.đ anna.excep.⁊.l.j. ff.de exce.⁊ de ꝓba.l.in exceptionibus.vbi agit q̄ excipit. item reus facit cōtrouerſiā. ff. de ꝓcu. non ſolū.§.ſi ſtatus.⁊. C.de teſti.l.j. itē excipiendo videt̃ conteſtari.C.de exce.ſi quidem.⁊.ff.ſi pars here. pe. l. ꝑmittendū.⁊ no.C.de lit. cōte.l.vna. Item vbi ponis excipientes ponis actorē q̄ reo ꝯdicēte ꝓbat ergo eſt lis cōte. in autē. de his q̄ ingre.§.fi.in ꝯriū iſte nō eſt modus enumeratꝰ ad perpetuandū vt.l.ſicut ⁊.l.cū notiſſimi.C.de pſcr. xxx.vel.xl.an. itē aliđ ē actio ⁊ aliđ exceptio ff.de ver. ſigni. verbū oportebit.§.actiōis verbo. Itē diuerſi tituli diuerſis pſonis cōuenit.inſti. de excep.⁊.ff.e. l.j.⁊.ij.ergo ſūt diuerſe nature arg.C.de codi. ſi idē. preterea fruſtra fuiſſent termini actōis ſtatuti ad agēdū ſi ꝑ viā exceptōis poſſet iuuari.⁊ ſic lex ſtatuta eēt verbis nō rebꝰ.C.cōia de le.l.ij.ēt actꝰ iudicial' reqrit̃ in ꝑpetuādo vt no.ī pre.l.ſicut.⁊.l.cū notiſſimi q̄ ī p̄dicto caſu nō eſt ſoluit ꝑ tres leges eā ꝑpetuatā ꝑ regulā oēs actōes.ff.đ re.

Rosario

iur.⁊ de compenſa.qđ in diem.§.j.dum dicit ſalua manet petitio ergo perpetuata.⁊ de neg.ge.ſi aūt.§.ſi quocūqʒ modo.

a ¶Et no.ſm Rof.ad litterā eo.titu.ver.illud.

b ¶In pꝛin.⁊ plus accedit qđ nō ſit pꝛopꝛium nomen actionis.

c ¶Qui reſtituere.rof.vbi de redhibitoꝛia in fi.dicit ſe hoc ibi notaſſe poſt azo.

a dit poſt venditionē. Et no.ᵃ qđ ſi venditoꝛ non re-
ſtituit preciū emptoꝛi ⁊ oīa que no.in ſumma aʒ.C.
de edil.ac.tenetur ad duplum.ff.eod.redhibitoꝛia.
3 ¶†Sed nunq̇d in hoc dabit̃ alius lib.⁊ alia ſnīa
rñ.ſic:⁊ iterū iurabit̃.⁊ li.ſic conci.LIB.Coꝛā ⁊c.
cō.de.p.qui equum mihi vēdidit vitioſuʒ ſeu retro
graduʒ:vel alio modo vitioſum ꝓpter qđ fuit mihi
condēnatus in redhibitoꝛia:vt reſtitueret pꝛecium
⁊ acceſſiones:⁊ reſtituere noluit:ideo duplum pꝛe-
ciū ⁊ duplū acceſſionū peto.⁊ ad iſta ꝓpono redhi-
bitoꝛiā.⁊ hoc ſi tenes qđ ſit pꝛopꝛiuʒ nomē actiōis
alioquin dic pꝛopono in factuʒ redhibitoꝛiā.ĵ.ver.
eſt ⁊ actio ⁊ hec diuerſitas no.in ſumma Azo.C.de
b edi.act.in pꝛin.ᵇhec foꝛma pꝛobat̃ in pꝛe.l.redhibi
toꝛia.Alij dicunt hoc nō eſſe neceſſariuʒ li.ſicut nec
in alijs vbi due dant̃ ſentētie:ſed ſufficit pꝛimus ꝓ-
ceſſus pꝛo vtraqʒ ſentētia:vt no.quidā.ff.de rei ven
c di.qui reſtituereᶜ. ¶†Eſt ⁊ alia actio ⁊ eſt pꝛeto-
4 riaᵈ.ſ.quāto minoꝛis res eſt que tunc locū habet cū
d quis emit animal vel ſeruū moꝛboſum vel vitioſuʒ
pꝛopter qđ moꝛbū vel vitium res minus valet.puta
ſi nō eſt moꝛboſa vel vitioſa valet.xx.nunc vero nō
valet niſi.xv.⁊ aliq̄n iſtud minus poteſt eſſe totū ſi
foꝛte ꝓpter moꝛbum vel vitiū res omnino ſit inuti
lis.ff.de edil.edi.bouē.§.aliquādo. Eſt ⁊ etiaʒ alia
quāto minoꝛis ſcʒ empturus eſſet que ciuilis eſt.vt
infra dicā.ff.de edil.edi.qđ ſi nolit.§.ſi quis egit.ff.
e de ac.emp.⁊ ven.iul.§.j.ᵉ¶Super pꝛetoꝛia igitur
ſic conci.li.LIB.Coꝛā ⁊c.con.de.p.qui mihi ſer-
uum vendidit vitioſum.ſ.qꝛ eſt erro.vel fugitiuus
vel ſeruum moꝛboſum.puta idꝛopicum.vel equum
moꝛboſum qꝛ hʒ gallas vel ſuperoſſa.vel eſt retro-
gradus:vel libꝛū qui eſt coꝛruptus in textu:vel co-
dicillatus:vel fundū qui ducit herbam peſtiferam:
f vel carnē que non fuit ſinceraᶠ vnde qꝛ ꝓpter pꝛedi
ctū moꝛbum vel vitiū res pꝛedicta.x.minus valet:
q̄ valeret alias ſi illo moꝛbo vel vitio careret:ideo
illa.x.peto.qꝛ illa res tāto minoꝛis eſt.⁊ ad p̄dicta
pꝛopo.act.quanto minoꝛis eſt res:⁊ hoc ſi dicis ꝙ
ſit nomē pꝛopꝛiū actionis.alioq̄n dic ꝓpono actio
nem in factū quanto minoꝛis res eſt.⁊ ſuper his pe
to mihi iuſtitiaʒ exhiberi.hec foꝛma pꝛobat̃ in pꝛe.
§.ſi quis egerit.⁊.xxix.q.j.§.ij.ad fi.Quod moꝛb⁹
debet expꝛimi.dicunt leges.e.t.ob que vitia.§.cuʒ.
5 ⁊.l.item offidius. ¶†Hoc autē ſcias qđ de vitio
animi nūquā tenetur venditoꝛ niſi in tribus caſib⁹.
¶Pꝛimus qn̄ noīatim ꝓmiſit:⁊ tūc aget̃ ex ſtipu
latu.ff.e.ob que.§.animi.⁊ tunc conci.li.ſic.LIB.
Co.⁊c.cō.de.p.qui mihi vendidit ſeruuʒ ⁊ pꝛomiſit
qđ nō haberet animi vitium.vnde cū habeat tale vi
tiū.ſ.ꝓpter qđ eſt deterioꝛ in.x.q̄ valeret ſi hoc vi-
tium nō haberet.ideo illa.x.peto certi condictione
ex ſtipulatu:noli dicere act.ex ſtipulatu.qꝛ illud lʒ
intereſſe fuerit incertuʒ.modo eſt certū factum.ff.ſi
certū peta.certi condictio.§.j. ¶Secundus caſus
in quo tenetur vēditoꝛ de vitio animi eſt.ſ.quando
ſciebat ſeruū habere vitium ⁊ emptoꝛē non admo-
nuit:⁊ tunc tenetur ex empto.vel quod redhibeatur
vel qđ ad intereſſe teneatur.vt.ff.e.l.j.§.exempli.et
tunc conci.li.ſic.LI.Co.⁊c.cō.de.p.q̄ mihi ſciens
ſeruum vendidit vitioſum.vnde qꝛ me non certioꝛa
uit peto ſeruum redhiberi act.ex empto redhibito
ria vel ago ac.ex empto ad meum intereſſe.redhibi
tio enim continetur empti iudicio.arg.ff.de actio.
emp.ex empto.§.j.Tertius eſt ſi vitiū animi ſit ad-
mixtum coꝛpoꝛis vitio.ff.eo.ob que.§.in ſumma.

d ¶Eſt ⁊ alia p̄toꝛia al's ꝑemptoꝛia ī qua requirunt̃ que in pꝛoxi.ſm roff.cuius fuerunt libelli ſequentes.

e ¶§.j.dicit roffre.vbi đ actione quāto minoꝛis.ī fi.qđ hec verba quanto minoꝛis eſt.notēt pꝛetoꝛiā et quāto minoꝛis emptur⁹ eſt notēt ciuileʒ ſunt verba doctoꝝ ⁊ nō legū.ac ſi dicat qđ harū diſtinctio ē de al.empturo vel nō empturo.ſʒ ipē vbi tractat de quāto minoꝛis ciuili ī pꝛincipio dat differētias qđ vna p̄toꝛia alia ciuilis.ſcđa vt ſ.diſtinctū eſt.intereſt in ſe et empturus eſt. Itē p̄toꝛia eſt ānalis ciuilis perpetua ſicut alie ciuiles.inſti.de ꝑpe.⁊ tē.actio.in pꝛinc.

f ¶Sincera dixit Ro.hoc ti.poſt pꝛin.qđ ī his reb⁹ in q̄s ꝓpꝛie nō cadit vitium vel moꝛbus quib⁹ verbis vſi fuerūt ediles nō dat̃ directa redhibitoꝛia ſed vtilis tātū ⁊ dicit azo.hic notaſſe.ff.eod.l.j.in pꝛin.

g ¶De ciuili.ī qua multū inſtat Rof.ad finē ciuiliū ⁊ ei⁹ eſt libellus qui ſequitur.

h ¶.§.j.opponit̃ libellū non pꝛocedere qꝛ lʒ ſit res minoꝛis p̄cij nō tū pꝛopter id ſubueniret̃ ementi niſi illud excedat dimidiā.C.de reſcin.ven.l.ij.dicit roff.ſuꝑ vtraqʒ p̄toꝛia ⁊ ciuili qđ pꝛedicte legis auxiliū locuʒ hʒ cum quis re ipſa decipit̃ in p̄cio.ſed ſi deceptio cauſat̃ a vitio vel moꝛbo ꝑ edictū ediliū ſubuenit̃ in leſione minoꝛi nō diſtincto ſciat vel ignoꝛet vēditoꝛ.ff.eo.l.j.§.cā.ſic ēt rñdet̃ ad.l.in cauſe.§.pe.ff.de mino.vbi dicit̃ qđ naturalr̄ lʒ contrahentibus ſe circūuenire in pꝛecio.

i ¶.l.quero.per hanc.l.⁊ per.l.querit̃.⁊.l.hoc aūt.ff.de here.vel ac.ven.alber.gal.extra volumē qđ in generali clauſula ſimplr̄ vel poſt certos caſus appoſita nō veniat moꝛbus quē ſciebat venditoꝛ.hoc ēt ſcripſi poſt Dy.in regula eū qui certus.de reg.iur.lib.vj.ſuper glo.

k ¶Equū meum.ſi dicas latenter melius pꝛocedit queſtio.

l ¶Mei.vt ſolutio cōueniat melius diceret̃ ego mei ⁊ tu tui.hoc dico ꝓpter regulaʒ ſcienti.de reg.iur.lib.vj.

+ ¶Dicto de actione quanto minoꝛis pꝛetoꝛia.di-
g cendū reſtat de ciuili.ᵍ¶†Si igit̃ libꝛū vel equuʒ
6 vel aliā rem emas vitioſam:vel moꝛboſaʒ ꝓpter qđ
res minus vʒ.agit̃ quāto minoꝛis emptur⁹ eſſeʒ:vt
dictū eſt.ſ.ver.eſt ⁊ alia q̄ ciuilis eſt.de qua in arbo
re actionū nihil dicit̃.ſed de p̄toꝛia ſic:de qua ſupꝛa
diximus.in hac ergo ciuili ſic cōci.li.LI.Coꝛā ⁊c.
cō.de.p.qui mihi vendidit equū talis coloꝛis queʒ
equum inueni retrogradū pꝛopter qđ vitium ſi ego
ſciuiſſem dediſſem duo minus vnde ago cōtra eum
vt illa duo mihi pꝛeſtet.⁊ ad hoc pꝛopo.ac.quanto
h minoꝛis empturus eſſem.ff.de actio.emp.iul.§.j.ʰ
7 ¶†Quid ſi vēditoꝛ equi dicit emptoꝛi ſicut mihi
contingit de facto.vendo tibi equum cum omni vi-
tio ⁊ magagna:nec de aliquo vitio vel moꝛbo tibi
teneri volo.eſt enim retrogradus calcitroſus:⁊ ſic
nominat vitia infinita:vt patet.ſ.§.j.⁊ ver.ſi vero
vendat̃:nunq̇d valet hic pactū vt emptoꝛ videatur
his actionibus renūciaſſe.dicunt quidā ꝙ ſic.ar.ff.
de edil.edi.querit̃.§.ſi venditoꝛ.vij.q.j.q̄ periculo-
ſum.palam enim ꝓnunciauit:vt eod.titu.l.j.§.j.⁊.l.
i quero.ⁱvidet̃ in ſe caſus ipſos ſuſcepiſſe.ar.ff.man
da.⁊ ariſtoni.⁊ de neg.ge.negocium.ff.ſi quis cau.
ſed⁊ ſi quis.§.queſitū.Si dicatur qn̄ habebit ergo
locū edictum.de edil.edi.in locis vbi ſemper ita ꝓ-
nunciant:reſpōdēt.qđ tunc qn̄ ita pactuʒ non fuit.
Alij dicunt qđ aut venditoꝛ dixit pꝛedicta ante cō-
tractam venditionē:⁊ tunc valet pactum ⁊ pꝛodeſt
ei.⁊ ſic intelligūt pꝛin.illius.§.ſi venditoꝛ aut in cō
tractu venditionis.ſed tamē antea multū cōmēda-
uerit ⁊ ſanū aſſeuerat.⁊ tunc ſi emptoꝛ pōt ꝓbare il
lū ſciuiſſe moꝛbū aliquē vel initiū in equo nō pꝛo-
derit ei pacti exceptio aduerſus emptoꝛē contra il
lum redhibitoꝛia.vel quāto minoꝛis agentē:qꝛ re-
plicabit de dolo.⁊ ſic loquitur finis pꝛe.§.ſecundū
Odof.⁊ eſt ratio qꝛ cū ante venditionē dixit.nō eſt
veriſimile qđ ille emiſſet niſi crederet ꝙ curari poſ-
ſet.vel qꝛ apparebat qđ illa vitia in eo non erant cū
vero poſtea:ſiue in ipſo contractu dixit nō videt̃ di-
cere.ideo qđ illa vitia in equo ſint queʒ pꝛius ſanū
aſſeuerat.ſed foꝛte timoꝛe litigij cum ſciret emptoꝛē
potentem.⁊ cum quo litigare nollet. ¶Si vero cō
ductoꝛ equi recipit in ſe omne periculum.dic vt.ĵ.
de loc.§.iam dicendum.verſicu.ad euidentiam.
8 ¶†Quid ſi vendo tibi vel pꝛomitto equum meūᵏ
k cecum de vno oculo.⁊ tu mihi tuum qui ex quo po-
ſuit ſe ad iacendum nunq̄ ſurgit.ego vero ſciebam
l vitium tui:⁊ tu meiˡ.dicunt quidam qđ non potero
agere contra te.nec tu contra me.compenſatur eñ
dolus cum dolo.ff.de dolo.ſi duo.⁊.ff.de tutelis et
9 ratio.diſtra.l.j.§.nunc tractemus. ¶†Quid ſi vē
dens equum in ſpatula patienteʒ.non tamen vitiū
apparebat.niſi poſt fatigationeʒ.interrogatus ab
emptoꝛe an eſſet moꝛboſus vel vitioſus.reſpondit
equus iſte effoſſa habʒ lumina eſt lunaticus ⁊ recal
citroſus.⁊ ſic inter multa expꝛeſſit vitium ſpatule.
emptoꝛ vero credens qđ ſicut de luminibus effoſſis
⁊ alijs que vera non erant:ſic eſſet ⁊ de vitio ſpatule
⁊ de omnibus alijs equum emit.poſt hoc comper-
to agit redhibitoꝛia contra venditoꝛem.venditoꝛ
vero dicit ſe non teneri cū omnia expꝛeſſerit.dic qđ
tenetur.qꝛ talia inſidioſe expꝛeſſit.vt.ff.de contra-
10 hen.emp.ea que.§.fi. ¶†Ubi autem quis in ven-
ditione vltra dimidiam iuſti pꝛecij decipitur.ſic cō-
m ci.li.ᵐLI.Coꝛam ⁊c.cō.de.p.cui vendidi digeſtū
meum pꝛo.iiij.qđ volebat.x.tempoꝛe venditionis.

m ¶Li.libellus iſte cū duobus ſequentib⁹ fuerūt roff.vbi de actione quāto minoꝛis ciuili ibi in ver.q̇d ſi ſine dolo.⁊ tribus colūnis ſequētib⁹ ꝓſequitur materiā.l.ſcđe.C.de reſc.vēdi.vbi circa xviij.qōnes ponit de materia inter quas ponit libellos p̄dictos Cyn.ēt ſuper.l.pꝛe.foꝛmat.xvij.q.nō ꝑ oīa eaſdem ⁊ an talis petitio cāe cōpetat bānito ſic eo tēpoꝛe decepto poſtq̄ de bāno exēptus ē fuit hic diſputatuʒ ꝑ Lāber.de rā.q̄ in qōnis themate tria ponebat caueri ſtatuto.pꝛimū qđ petitiones bānitoꝝ pꝛo debito nō audiātur.ſm qđ dāna vel iniurie ī reb⁹ eis illata nō emendent̃.tertiū qđ bāniti pꝛo đbito vl̃ maleficio ad ipſoꝝ vtilitatē ɔtrahere nō poſſint ⁊ īcipit qđ continet̃ in ſtatuto dicit āt ex pꝛīo capite ipm̄ nō īpediri quo iubet̃ petitiones bānitoꝝ nō audiri.qꝛ iſte tēpoꝛe quo petit bānitus non eſt. Item non ob.ſm de damnis ⁊ iniurijs non emendandis licet enim appellatione damni intelligat̃ omnis diminutio patrimonij.ff.de damno infec.l.ij.tamen appellatione dāni dati vel illati continetur dānum ⁊ interueniente culpa ⁊ facto hoīs delinquētis in his ptʒ hoc in dāno.l.aquil.qđ non cōpetit in dāno pꝛocedente ex contractu damnum ei in rebus datum cum rumpitur ius alterius vel fit deterius.vt titu.pꝛe.l.ſi ſeruus ſeruuʒ.§.inquit.⁊.§.rupiſſe.iij.vero capitulum ab ipſo pꝛincipio non ob.quia ad damnum hic contraxit non ad vtilitatem ibi vide.

vnde

---

a ¶In obligatione.de his opinionibus vide quod ſcripſi eodem titulo cum dilecti in glo.iudex iſte.

b ¶Li.ɔci.rof.fuit iſte libell⁹ ⁊ ſequēs vbi de actiōe ex ēpto q̄ti pluris.

c ¶Pꝛopono.iſte libell⁹ ⁊ p̄cedens voluit ſeq̄ opi.repꝛobatā.e.ti.c.pe.in fi.j.gloſ.⁊ vide qđ ſuꝑ ea dixi.ſequēs ver.fuit rof.vbi.ſ.ponebat tū in venditoꝛe et melius vt pʒ in ver.ſequē.

vnde quia in illa venditiōe fui deceptus vltra dimi
diam iuſti pꝛecij.peto contractum reſcindi.⁊ dige-
ſtum illud mihi reſtitui.et ad hoc pꝛopono acti.ex
vendito.C.de conſti.pecu.l.ſecunda.C.quibus non
ob.lon.tem.pꝛeſc.vel ſecundum alios pꝛopon.offi.
indi.C.ex q̇.cau.ma.in contractibus vel ſecundum
alios condic.ex illa.l.rem maioꝛis.que eſt.C.de re-
ſcin.vendi.Alij ſic conci.lib.LIB.Coꝛam ⁊c.con
queroꝛ de.p.cui vendidi digeſtum meum pꝛo.quat-
tuoꝛ quod valebat decem vnde ago contra eum vt
contractus reſcindatur.et digeſtum mihi reſtitua-
tur.vel iuſtum pꝛecium ſcilicet ſex mihi ſuppleat.et
ad hoc ⁊c.extra de empti.et vendi.cum dilecti.et.c.
cum cauſa.C.de reſcin.vendi.l.ij.et hic ſecundū eos
qui dicunt vtrunqʒ eſſe in obligatione ſecundum ve
ro eos qui dicunt pꝛecij ſupplementum eſſe in obli-
a gationeᵃ ſic conci.lib.LIB.Coꝛam ⁊c.vt in pꝛece
dē.vſqʒ valet decem iunge.vnde ago contra eum:vt
iuſtum pꝛecium qđ eſt.v.mihi ſuppleat.⁊ ad hoc ⁊c.
11 ¶†Eodem etiam modo ſi quis emit rem pluris q̄
valeat ſuccurritur emptoꝛi.per ac.ex empto quāto
pluris.ff.de act.empt.et vendi.iul.§.ſi venditoꝛ.⁊.§.
per contrarium.de qua in arboꝛe non tractatur in
b qua ſic lib.conci.ᵇLIB.Coꝛam ⁊c.conque.de.p.
qui domuʒ talem mihi vēdidit pꝛo.xxj.cum dom⁹ il
la valeat.x.⁊ iō peto mihi pꝛecium.cuʒ rem illā pa-
c ratus ſim reſtituere.⁊ ad hͦ ꝓponoᶜ ac.ex empto quā
to pluris.ff.ſi quid in frau.pa.l.j.§.ſi q̇s in frau.⁊
hoc ſm eos qui dicūt qđ ſolum pꝛeciū eſt in obliga
tione.ſm eos qui dicunt vtrunqʒ eſſe in obligatione
ſic conci.lib.LIB.Coꝛam ⁊c.vſqʒ valeat.x.iunge
vnde peto vt pꝛecium ſuperfluū ſcilicet.xj.mihi red
dat:vel rem accipiat.vel totam pecuniam:hͦ eſt.xxj.
12 mihi reſtituat.⁊ ad hoc ⁊c. ¶†Quid ſi aliq̇s ſcien
ter emerit rem vltra dimidiam iuſti pꝛecij.nunquid
ei ſuccurritur per pꝛe.l.C.de reſcin.vendi.l.ij.et per
pꝛe.decreta.cum dilecti.⁊ cum cauſa:videtur quod
non.non enim videtur decipi qui ſciuit:nec dolus ei
infertur.C.de tranſact.cum donationis.Item em-
ptoꝛ non poteſt conqueri de eo quod tempoꝛe con-
tractus ſciuit.C.de reſcin.vendi.venditoꝛ.ad idem
ff.de contrahen.empti.ea que.nec videtur celatus q̇
ſciuit vt ibi.⁊ hoc puto.ar.ff.ſi quis a pa.ma.fue.nō
vſqʒ.ff.loca.Item ſi pꝛecio.§.quemadmodum.licet
quidam dixerint contra per pꝛemiſſa iura que non
diſtinguūt ſciuerit vel ignoꝛauerit.ſed nonne vēdi-
toꝛ ſemper ſcire pꝛeſumitur valoꝛem rei ſue:vt.C.de
reſcin.vendi.vendi.quiſquis.⁊ ſic videtur quod nul
lo tempoꝛe aget niſi oſtendat iuſtaʒ ignoꝛantie cau
ſam.ſed certe licet ſcire pꝛeſumatur.non ideo agen-
d di facultas tollitur.vt ibiᵈ. ¶†Sed nunquid pꝛe.
13 l.C.de reſcin.vendi.l.ij.locum habet in contractu lo
cationis:reſpon.ſic.ff.ſi quid in frau.pa.alias ſic.l.
j.§.ſi quis.⁊ nunquid in contractu permutationis:
reſpon.ſic.ff.de redhibitoꝛe.ſciendum.§.pe.⁊ gene-
raliter locū habet in omnibus qui ſunt loco empto-
e rū.ff.q̇bus ex cauſis in poſ.eatur.l.fin.ᵉ¶†Quid
14 de tranſac.reſpon.in ea locum non habet:quia ī ea
receptum eſt vt pꝛo modico magnū amittam⁹.ff.de
f tranſac.cum hi.in pꝛin. ¶Sed nunquid locum hʒ
in feudi conceſſione:dixit Ubertus de bo.quod nō.
¶Quid de cōceſſione in emphyteoſim:reſpō.nec
ibi locum habere:quia contractus iſte nec locatio
nec venditio eſt dicendus.vt.ĵ.de loca.§.nunc aliq̄
g verſi.ij.⁊ ver.iiij.ᵍ¶†Quid ſi venditoꝛ iurauit nō
15 venire contra venditionem:nunquid ad hoc vti be
neficio pꝛeall.l.dixit.p.quod ſic.ſed ac:contra.licet
h aliud ſit in minoꝛe iurante.pꝛout ibi not.ʰ Item q̇d
16 ſi emptoꝛ rem iam.alij vēdiderat.dicit adhuc pꝛe.l.
i locum habereⁱ.ſecus tamen:q res penes eū caſu pe-

d ¶Ut ibi nō videntur per hec verba ſufficere ad ſolutionem.vnde ro.pleni⁹ ſequēs dicit ꝙ lex illa non dicit quem debere ſcire eſtimationeʒ rei ſue in qua ſepe quis erat inſti.q̇ ma.non poſ.§.pꝛeualuiſſe.ſed qđ dʒ ſcire vires merita ⁊ emolumēta vires pꝛedij ſui.puta ſi poteſt ibi ſeminari linū canapa an frumētuʒ an ſpelta ſoluʒ vel ſimilia merita etiā ⁊ emolumenta in quātitate ⁊ qualitate fructuū cōſiſtūt ⁊ an ſint peſtiferi maxime C.de edi.edic.ſi pꝛedium.Item licet repꝛehenſibile dicatur eaʒ hoc ignoꝛare.non ob id damnari debet ī beneficio illius legis hoc intendit autoꝛ.facit ff.ſolu.matri.l.etiam.§.licet.⁊ quod hic dicit ignoꝛantia pone exempluʒ in eo qui nouiter fuerat heres extranei ⁊ incūbebat ei neceſſitas ſoluendi legata es alienuʒ vel ſimilia.vide etiam de hͦ Cy.in pꝛe.l.q̇ſq̇s.

e ¶.l.fi.hec duo ſcripſi poſt vin.eo.titu.cum dilecti.⁊ ideʒ rof.⁊ vide quod de diuiſione heredum vel ſocioꝛum dixi.ſ.de iudi.§.ſequitur videre ſuꝑ ver.item heredes.vbi etiam dixi de donatiōe in ſolutum.

f ¶In p̄nc.hoc intellige vt no.eo.titu.c.penultima.in gloſ.ij.dicit ſimon ſuper.l.ſcđa in fin.qđ ſi arbiter talem iniquitatem dixerit emēdabitur per arbitrium boni viri.ff.pꝛo ſoc.ſi ſoc.quaſi dicat non per illam.l.ij.

g ¶Et.ver.iiij.contrarium dixit ibi.ver.xc.

h ¶No.idem pyleus.q.xx.omnino vide quod ſcripſi eodem titu.c.fin.ſuper glo.ſecūda.ad finem.

i ¶Locū habere.idem Accurſius in.l.ij.in.iij.q.⁊ rof.qui plene de hoc tractat vbi.ſ.in.xij.q.quo ad legem.

k tierit.pꝛout ibi no.ᵏ¶Si autem dolus interceſſe-
17 rit ſic conci.libellus.LIB.Coꝛam ⁊c.conque.de
p.qui me dolo induxit ad emendum rem vel heredi
tatem pꝛo.x.que res valet.viij.vel.x.quia de artifi-
cio fuit mētitus.vel multa ſubtraxit que pꝛopter fi
dem adhibitam non credebam ſubtracta.⁊ ſic emi
rem illaʒ pluris:quia pꝛo.x.vnde illa duo ſuperflua
peto:⁊ ad hoc pꝛopo.act.ex empto.vt ī pꝛedicto.§.
ſi venditoꝛ.⁊.§.per cōtrarium.vel dic plenius:vt ſu
pꝛa in titulo de dolo ⁊ cōtumacia.in pꝛin.Poſitio-
nes autem fiant hic.vt ſupꝛa in ac.redhibitoꝛe.quā
18 to mioꝛis. ¶†Eſt ⁊ actio in factumˡ edilicia pꝛeto
l ria.et competit in multis caſibus ⁊ diuerſis. ¶Et
pꝛimo ſi res vēdita ſit redhibita pꝛopter vitiū ſiue
moꝛbum.nec a venditoꝛe reſtituitur p̄cium empto-
ri cum actionibus et alijs que ediles iubent.vel ſi
venditoꝛi nō reſtituūtur ab emptoꝛe que ſunt q̄ſita
per ſeruū.⁊ alia que iubent ediles.nec hic queritur
an vtraqʒ res ſit in cauſa redhibitionis.vel nō.vel
an fuerit infra legitima tempoꝛa redhibita.vel nō.
ſed ſolum an redhibitio facta ſit.ff.eo.quod ſi no-
lit.§.in factum.⁊ hoc caſu eſt perpetua.cū ſit rei ꝑſe
cutoꝛia.ff.de act.⁊ ob.in honoꝛarijs.ſic ergo conci.
LI.Coꝛam ⁊c.conqueroꝛ de.p.qui mihi vendidit
equum moꝛboſum vel ſeruum:cuius equi cum facta
ſit redhibitio.⁊ pꝛecium mihi non ſit reſtitutuʒ nec
acceſſiones.puta decem iō pꝛeciū ipſum peto.⁊ ad
hoc pꝛopono actionē in factū ediliciam.ſ.verſi.ſed
nunquid ⁊ ſic foꝛmat̃ in perſona emptoꝛis.In per-
ſona vero venditoꝛis ſic.lib.conci.LI.Coꝛam ⁊c.
conqueroꝛ de pe.cui vendidi equum moꝛboſum no
mine cuius equi egit contra me redhibitoꝛia.⁊ red
hibitio facta eſt:ſed quia mihi non reſtituit queſi-
ta per ſeruum ⁊ acceſſiones.puta talia.ideo contra
eum ago vt pꝛedicta mihi reſtituat.⁊ ad hoc pꝛopo
no actionē in factum edilitiam.pꝛedicte foꝛme pꝛo
19 bantur in pꝛeal.§.in factum. ¶†Secundo compe
tit quando venditio ſic ſit.vt ſi res vendita non pla
cet.vel ſi diſplicet qđ reddatur.⁊ tunc eſt tempoꝛa-
lis vſqʒ ad ſexaginta dies non ꝑpetua.vt.ff.de edil.
edict.quod ſi nolit.§.ſed quid.in fi.⁊ tunc lib.cōci.
LI.Coꝛam ⁊c.conqueroꝛ de.p.qui vendidit mihi
taleʒ rem taliter.vt niſi mihi placeret redhiberetur
vnde quia mihi non placet peto fieri redhibitionē.
⁊ ad hoc pꝛopono actio.in factum ediliciā.hec foꝛ-
m ma pꝛobatur in pꝛe.l.ᵐ¶Sed pone ſtatutuʒ eſt in
20 aliquo loco.vt ſi quis domū extraneo a parentela
vendiderit.liceat eius agnatis infra certū tempus
eodem pꝛecio vel equali eam recuperare.quid ergo
ſi non fuit vendita.ſed inſolutum data.⁊ videtur qđ
idem.quia datio in ſolutum ſimilis eſt emptioni.ff.
pꝛo emptoꝛe.l.litis.ff.ex quibus cauſis in poſſeſ.
eatur.l.fin.Item is cui datur inſolutum.fit vtiliter
domin⁹.ff.de pig.eleganter.in pꝛinc.⁊ vtilis pꝛefer
tur directe.ff.ſi ag.vec.vel emphy.petat̃.l.j.ff.de ꝓ-
cur.in cauſe.ff.de iure do.l.pꝛima.Item ita ſit con-
tra mentem ſtatuti.per hoc ſicut per venditionem.
C.de leg.⁊ conſti.non dubium.extra de verbo.ſigni.
n pꝛetereaⁿ.fuit tamen in contrarium iudicatum pꝛo
pter vocabuloꝛum diuerſitatem.C.eodē.ſi idem.ex
tra de deci.ad audientiam.Item pꝛecium dʒ inter-
o uenire vt ſit emptioᵒ.arg.ff.de cond.ob cauſam.l.fi.
ff.de pꝛeſcri.ver.naturalis.Item res in emphiteo-
ſim data donari poteſt.ſed nō vendi.C.lib.x.de fun
dis pa.li.j.Item neceſſitate ductus videtur inſo-
lutum dediſſe.ff.de adimen.lega.l.rem legatam.⁊ vi
p de.C.de agri.⁊ cen.quēadmodumᵖ. ¶†Tertio cō
21 petit pꝛo oꝛnamentis ab emptoꝛe reſtituendis.vel
etiam pꝛo mancipijs redhibendis ꝓpter oꝛnamen
ta.et hoc ſi tempoꝛe venditionis erant oꝛnata non

k ¶No.de hoc in fi.đdi remiſ.ſuꝑ rubꝛica.

l ¶Actio in factum.aggreditur verba rofr.reſpon.de epil.acti.inter pꝛetoꝛias.et quaſi ad litteram.ponit eius verba vſqʒ ad verſi.ſi autem locus de pꝛeto.ver.ſʒ pone.poſitiones autem Rof.nō poſuit dicens illas non neceſſarias ⁊ idē dicit autoꝛ in fin.huius partis ⁊ puto qđ hoc dixit pꝛopter id quod no.ſ.eo.§.poſt pꝛin.xͦ.ſed nunquid in hoc in fi.⁊ pꝛopter id qđ ſtatim ſequitur.

m ¶In pꝛe.l.nō ob.C.de cōtrahen.emp.l.in vēdētis.quia hic ſubſtantia contractus nō ponitur in alteri⁹ arbitrio q̇ perfectus eſt ſʒ ſolui poteſt.ff.de contrahē.emp.l.iij.ſic extra de pigno.illo vos de hoc hic rof.⁊ no.inſti.eo.titulo.§.penultimo.et plenius in pꝛealleg.l.in vendentis.

n ¶Preterea.pꝛo hac parte bene facit.ff.de leg.j.l.ſenatus.ɔiūcta cū.l.ſenatus.ff.de ɔhen.emptio. ADDE vt ꝑ ro.ɔſi.cvij.

o ¶Emptio.in hͦ obſtabat Alber.gal.in queſtiōe de qua infra dicam.nam lex ſtatuliberi.ff.đ ſtatuli.ī fi.dicit emptiōis verbo omnem alienationē cōpꝛehendi.et ſic ibi ſumitur largiſſime qđ hic eſſe non poteſt quia foꝛma ſtatuti vel ɔſuetudinis loquens de p̄cio docet verbū emptionis hic recipi ſtricte.

p ¶Quēadmodum circa medium magne glo.in cuius pꝛincipi.de permutatione ⁊ de emphyteoſi tractatur.⁊ vide.ĵ.pꝛoximo.§.vltimo.ver.

mmm

cxxj.⁊ ſeq. Eſt ſciendũ qđ queſtioneʒ quã hic foꝛmat autoꝛ de ſtatuto diſputauit Alber. Odofr. de conſuetudine. ⁊ incipit in aliqua ꝓuincia ⁊ tenuit qđ. ſ̃. per.l.in quoꝝ.ff.de pig. hac etiã ratione quia tendit ad reſcindendũ cõtractũ. ⁊ hec eſt res odioſa que ſine voluntate ꝯtrahentiũ etiam ex imperiali reſcripto nõ permittitur: C.de tranſac. ſi diuerſa. odia vero ſunt reſtringenda. de regu. iur. odia.li.vj. cum concoꝛ. lʒ ꝯtrahere ſit voluntatis perſiſtere eſt neceſſitatis. C. de act. ⁊ ob. ſicut. Iteʒ cum lex dicat ꝑmutationẽ ſimilẽ emptioni. ff. de rerum ꝑmu. l.ij. ergo nõ eſt emptio. quia nihil eſt ſui ſimile. ff. de actio. et obli.l.actionis verbo. dicebat etiam quod p̄miſſi. et de hoc ſcripſi de reſti. in integ. conſtitutus. Eiſdem rationibus dixit Guil. d̃ ſuʒ. in queſtiõe ſtatu. ſub lr̃a.c. qđ ſtatutuʒ de ſoluendo ſolito ꝓ libra rerum venditarum nõ habeat locũ in ꝑmutat' ꝑ.ll. ꝑallegatas. ⁊.C. de ꝑdi. curi.l. vlti. li.x.C. de litig. l.finali.C. de fideicõ.l. voluntas.C.man.per diuerſas. h' aũt ĩtelligit ceſſante fraude. Coniungam de ſtatuto aliam queſtionem Rofr. xliiij.⁊ Lãber. de rampo.in.v. quã ſic ꝓpono per ſtatutũ habens predium trium toꝛñ. vel minus non tributariũ vel cenſuale vẽdere tenetur habenti predium contiguuʒ triũ toꝛñ. q̃rit' an hñs ꝯtiguũ trinʒ toꝛñ. ex q̃rũ vna cenſus ſoluit' vl' tributũ teneat' vẽdere. Lãber. foꝛmauit de hñte duas libras ⁊ emit tertiã ꝯtiguã tributariã ex q̃bus vnũ fecit ꝑdiũ. Item ipſe Rofre. in ſolutione videtur idem intelexiſſe in themate tamen nõ expreſſit. Iteʒ querebat etiam ſtatuto quod retentis terminis arctabat habentem.xxx. ad emendum tenuerunt ambo ex quo a principio fuerunt duo fundi reus vel poſſeſſoꝛ teneatur illum fundũ vendere ex quo non preſtabatur penſio. licet cenſualem adiunxerit alias vterqʒ. ff. famil. herciſcun. fundus. in fi. Item facit cõmixtione fundoꝛum cum ſua cauſa ⁊ onere facta cenſetur. ff. de acquiren. rerum domi. traditio. ff. de acquiren. poſſeſ. pomponius. §. fina. item licet fiat vnio bonoꝛuʒ teſtatoꝛis ⁊ heredis, ſit tamen cum ſua cauſa. C. de bo. auto. iudic. poſſi. l. j. Item preiudicare vicino non potuit predium tributarium adiungendo. C. de ſta. ⁊ ima. l. fina. ff. de tranſac. l. iij. pars ergo tributaria cuʒ ſit diuiſibilis ex vi ſtatuti ſit exempta reliqua pars incluſa: ſic in damno infecto. ff. de damnis infec. ſi finita. §. ex hoc edicto. bene facit. ff. de ſeruitu. ad certam. C. de ſeruitu. l. non modus. Sʒ quid dicemus eſt q̃ſtio de precio ille cui ex ſtatuto vẽdi debet vult dare decem. alius vnus vel duo volunt dare q̃ndecim marcas de ſano videtur cõtrarius Accur. qui not. C. de reſcindenda vẽditione. l. ij. ad finẽ magne gl. oblationem illoꝛum duoꝛum non curandam ibi vide. nam dicit quod lex illa nomiauit iuſtum preciũ qđ in fine determinat ſimile. C. de iure dom. impe. l. vltia. §. penul. ꝑ ꝓpter pu. pen. l. ij. ⁊. iij vbi iuſtum precium ex ſubhaſtatiõe colligitur ad idem. C. de ſacroſan. eccle. aut'. hoc ius poꝛrectum ad idem. C. cõi diuidundo. ad officiuʒ. vbi ad iuſtam eſtimationem habendaʒ admittitur licitatio. ad idẽ. ff. de rei vendicatione. in fundo vbi iuſtum precium dicitur id quod habitur' erat poſſeſſoꝛ. ⁊ ff. de bo. aut'. iudi poſſidẽ. pretoꝛ. §. in eum. ff. de in diem adiec. l. vbi. §. vltimo. et. l. licet. et l. ſequen. ff. qđ metus cauſa. ſʒ et partus. ꝑmo reſponſo. ff. loca. l. nos videamus. de condictiõe furtiua ſi ſeruus fugitiu' de fur. ſi vendidero. §. primo. ⁊. l. ſi quis vxori. §. fina. ff. de donationibus cauſa moꝛtis. l. metus cauſa capimus. l. finali ad legeʒ falci. l. prima. §. ſi heres.

alias. quod ſi venditoꝛ tradere non vult ſeruum vel
mancipium oꝛnatum. prout oſtenderat fiet redhibitio
etiam iuramentoꝛum. ⁊ ſic fiet redhibitio principalis
propter acceſſoꝛia. et his caſibus competit
vſqʒ ad.xl.dies.ff.eo.ediles aiunt.in prin.⁊ tunc ſic
conci.lib. LIB. Coꝛam ⁊c.con.de.p.qui mihi vendidit
a [a] ſeruum vel equum oꝛnatum talibus oꝛnamẽtis.
et facta redhibitione ſerui vel equi oꝛnamenta
mihi reddere vel reſtituere recuſat. vnde ipſa mihi
peto reſtitui per act. in factum edili. hoc probatur
in pre.l.ediles.in prin. Si vero emptoꝛ propter oꝛnamenta
vult agere ad equum redhibenduʒ conci.
lib.ſic. LIB. Coꝛam ⁊c.conque.de.p.qui mihi vendidit
equum oꝛnatum tempoꝛe venditionis cũ ſella
⁊ freno deauratis. que oꝛnamenta. quia mihi nõ p̄ſtat.
ideo equuʒ ſibi reſtituere volo ⁊ peto vt mihi reſtituat
precium. ⁊ ad hoc propono act.in factuʒ. hec
22 probantur in preal.l. ❡ † Quanto competit ⁊ hec
actio quando eo loco quo iter vulgo ſit habeat q̇s
canem verreʒ. apꝛum. vrſum pantheram. lonem. vel
aliud animal quod poſſit nocere ſiue ligatum ſiue
ſolutum.ff.eo.hi enim.et.l.ſequen.⁊ tunc conci.ſic li.
LIB. Coꝛam ⁊c.conque.de.p.qui in loco prohibito
eo. ſcilicet iter eſt publicum habeat canem. vl' verrem
aliudve animal quod nocere poteſt et nocuit
iam. quia homo talis occiſus eſt: et quia contra vtilitatem
totius reipublice vel totius populi eſt: peto
eum in.cc.ſol.condemnari. ⁊ ad h' propono ac.in
factum. ⁊ ſic agitur non tanꝙ priuatus. ſed tãꝙ quilibet
de populo. eſt enim hec actio popularis. Poſitiones
autem hic neceſſarie non ſunt. ❡ Si auteʒ
locus ſacer vel religioſus pro puro venditus ſit. dic
vt.ĩ.de reli. domi. verſicu. item ſepe. ❡ Ceterum ſi
tibi ancillam vendam vel tradam eo pacto ne proſtituas.
dic vt.ĩ.in titu.de adulte.verſi.poꝛro.⁊ ſeq.
Item ſi quis emit ſeruum de peculio ipſius ſerui.
nec eũ manumittit. dic vt. ſ̃. de ſeruis non oꝛdi.
verſicu.et quia. ❡ Si autem petitur reſcindi venditio.
iõ qꝛ contractus venditionis ſimulatus eſt ꝓpter
vſuras dic. vt.ĩ. de vſuris. verſicul. ſi autem.
23 ❡ † Utrum in libello poſſim petere venditionem
pronunciari nullam. vel retractari per beneficiũ reſtitu.
in integ.no.papa.extra de in inte.reſti. conſtitutus.
❡ Quid ſi quis propter metum rem ſuam
vendidit. dic vt. ſ̃. de his que vi me. ve cauſa fiũt
verſicu. ſed predictis. et ſe. Item ſi meſſoꝛ falſo renunciauerit
fines rei vendite vel plus vel minus ꝙ
ſciuerit ibi eſſe. vel actoꝛ fines occupat. conci. lib.
24 vt.ĩ.de patro.verſi.⁊ quia.⁊ ſe. ❡ † Ultimo no. qđ
ſi tibi denunciaui ne talem fundum a tali emeres: qꝛ
ſuus non eſt probante me: quia meus ſit: eum cũ fructibus
recupabo: vt.C.de rei ven.ſi fundus. ad ideʒ
25 ff.de edẽ.quedam.§.nihil. ❡ † Quid autem operentur
huiuſmodi predictiones vide. ff. qui ſatiſ.
cogun.ſi fideiuſſoꝛ.ff.ex qui.cau.maio.l.antepenul.
ff.de rei ven.l.aut.⁊ vide.ff.ſi cer. peta. nam et ſi fur.
26 Reſpon.iij. ❡ † Sed nunquid idem erit ſi denunciaui
alicui ne vendat rem aliquam. puta equum vel
bouem: vt poſtea vẽdens dicatur dolo deſijſſe poſſidere:
dicunt quidam quod non. Alij contra: vt.ff.de
pe.here. Item veniunt.§.petitam ⁊ in pre. l. quedã.
§.j.nam ⁊ al's punitur denunciationem ſpernens.ff.
de adul.nuptam.⁊.l.qui vxori. eo enim ipſo qđ ſibi
nunciaui videtur ius ſuum vacillare: vt.C.de acqui.
poſſeſ.nemo.⁊ per conſequẽs dolo malo deſijſſe poſſidere.
27 ❡ † Qualiter ergo ſibi conſuletur? reſpon.
iudex ſtatuat mihi tempus infra qđ rem vendicem
infra qđ veniens audiar. poſtea nõ.arg.ff.de adop.
mancipioꝝ.⁊.l.ſi emptio.§.fin.⁊ eſt alias ſimile. extra
de reſtitu.ſpol.frequens.§.ſolet.lib.vj.C.de remiſ.
pig.ſi eo tempoꝛe.ff.quibus ex cau.ma. ſed et ſi
b per p̄toꝛem.§.ſed ſi dum[b].C.de inge.ma.diffamari.
Poteſt ⁊ aliter conſuli ei. nam ſi poſt nũciationem
vendiderit: ⁊ ſtatim dicit mihi paratus ſum defendere
cauſam: vt cognoſcatur ſit res mea vel tua. denunciatio
non impedit venditionem ſi nolim agere
cauſam argu.ff.vt in poſ.leg.l.iij. reſpon.j. Item
ſi propter denũciationem meã dãnificatus eſt: quia
nullus vult emere: de dolo teneoꝛ ei: vel ſaltem aget
ꝯ me actione in factum vel ſi ꝓpter rem vel perſonã
meam non poſſit contra me agi de dolo.ff. de do.l.
28 rem quã venalem. ❡ † Sed nũquid iudex põt alicui
inhibere ne rem ſuam vendat: ⁊ videt' qđ ſic. C.
de iudeis.nemo.C.de pac.l.fina. Quidam tamen
contra vbi per hoc nõ ſit deterioꝛ ius ⁊ cõditio dñi
circa poſſeſ. vel proprietatem.ff.de polli.l. de pollicitationibus.
vnde ſe habet intromittere de tenute
datione.C.de priui.fi.l.j.⁊.ff.de appel.imperatoꝛes
29 §.fina.⁊.ff.de rei vendi.nõ ſolum. ❡ † Sed nunq̇d
ei cum quo lis eſt conteſ. poteſt inhiberi ne alienet?
reſpon. ſic ſiue ius aduerſarij ſit futurum deterius
ſiue non. cum ſit res litigioſa: vt.C.de liti.l.fin.⁊ facit.
30 ff.de offi.preſi.illicitas.§.neqʒ. ❡ † Quid ſi me
prohibente vineam meam emiſti: quam venditoꝛis
eſſe credebas: ⁊ meam ingrederis. nunquid potero
te accuſare de vi vel de poſ. inuaſa? videtur qđ ſic:
quia rem alienam inuaſiſti.C.vnde vi. non ab re. et
potius eſt veritas attendenda: ꝙ tua ſimplex opinio:
vt.eo.ti.ſi quis in tantam.ff.de manu. vindic.l.
iij. §.quotiens.extra de biga. nuper. debuiſti enim
credere denũciationi.ff.d̃ eo per quem fac.eſt.l.j.C.
de rei ven.l.ſi fundum.⁊ videris ignoꝛantiam affectaſſe
dum credere noluiſti.C.de in ceſ.nup.qui contra
et in dubio debuiſti potius abſtinere. ff. de ritu
nup.adoptiuus.§.j.⁊ extra de ap.dilectus in fi.nec
debuiſti ingredi poſ. niſi rem et poſ. ſciuiſſes fuiſſe
venditoꝛis.C.li.x.de agri.⁊ cẽ.ſeruos.C.de bo. ma.
l.j.arg.contra quod non ſis culpabilis. quia nõ credidiſti
alienam: quia plus eſt opinio ꝙ veritas. ff.
de fur. inter omnes. §. recte nec tenebaris credere
denunciationi mee: vt.ff. de adminiſt. tut. quidam
in fi.⁊.ſ̃.de citati.§.ſequitur prope prin. nam ſi cuilibet
ne emeret vetaretur.C.ven. pig.impe. nõ poſ.
l.ij.nec poteſt dici predo qui precium numerauit.ff.
de reg.iur.nemo nec tibi imputatur ſi plus venditori
credidiſti ꝙ mihi nã alteri credere debuiſti. ff.lo.
in naue. Super hoc dixit. m.de fa.abſoluendum: ſi
aliqua indicia non appareant contra malam fidem

ADDE Angelum ⁊ Imo. huic vltime parti in.l. qui rome.§. coheredes.ff.de verboꝛum obligatio. ⁊ melius Pau. de caſtr. cum quo trãſit Alexan. ibi dicentes quod ſi opin. Jo. and. eſſet vera eſſet aperta via fraudibus. quia faciliter poſſet ſubmitti perſona que multo plus offerret ꝙ res valeret. vnde dicunt ipſi quod aut ſtatutum loquitur ſimpliciter qđ conſoꝛs teneatur vendere conſoꝛti ⁊ tunc ipſo offerente iuſto precio ſi poſſit venditoꝛ petere quod ab alijs plus offertur. aut ſtatutum dicit qđ conſoꝛs preferatur cuicunqʒ volenti emere. ⁊ tunc ipſo non offerente qđ ab alijs reperitur ei vendere non tenetur. ⁊ ita etiaʒ dicunt tenere Bal. in.d.l.ij. de reſciuden. vendi.

a ❡ Uendidit. debet dicere enim vendidi quod etiam patet. ſ̃. ver. proximo in principio.

b ❡ .§. ſed ⁊ ſi dum. facit qđ ibi no. in. j. glo.

a Tertio videndum eſt. autoꝛ hic breuiter tranſglutiuit duos longos tractat' quos copioſe ponit Rof. inter ciuiles vbi de actiõe in factuʒ preſcriptis verbis quã etiam diuidit per rubꝛicas. ſed hic proſequitur ſolum primã rubꝛicã ⁊ ſcđam eſtimatoꝛiam ⁊ de qualibet parũ. libelli autem ⁊ poſitiões fuerũt eius premittit etiaʒ qđ eſt vtile ſcire de his nominibus actio in factum. Itẽ preſcriptis verbis ⁊ dꝛ actio in factuʒ. l. ex tali facto. cum em̃ plura ſunt negocia ꝙ vocabula vbi deficiũt vulgares actiones ⁊ nomen ꝓpꝛiuʒ iuenire nõ poſſumus recurrimus ad actionem in factum ff. eo. tit. de preſcrip. verb. per totũ ⁊ eſt nomẽ actõis ſumptũ ex facto. alij dicunt in factum: id eſt infectum quaſi i defectũ qđ ſibi non placet. de ſcđo ſcilʒ preſcriptis verbis. nota quod omnis actio p̄ſcriptis verbis eſt in factũ. ſed non cõuertitur Item habet locũ hec actio qñ verba preceſſerunt ſcʒ in aliq̃ cõtractu. eſt em̃ hoc neceſſariũ in hac actione ſcʒ qđ preceſſerit contractus nominatus vel innominat'. lʒ hic differãt qđ ſatis proſequitur eſt autẽ neceſſarium qđ in ipſo ꝯctu vl' parũ añ vl' parum poſt fiat pactũ pʒ exẽpluʒ in libello hic poſito ⁊ qđ in ꝯtractibus innominatis nõ interueniat ſtipulatio. ⁊ qđ ex parte actoꝛis contractus ſit veſtitus interuentu rei hoc patet ex poſitionibus ad libellum autem opponit de.l. neqʒ pignus: neqʒ depoſitum neqʒ precariuʒ: neqʒ emptio: neqʒ locatio rei ſue conſiſtere poteſt. ergo ex pacto quod rem meam mihi cõmodes agere non poſſum. ſol. ceſſat obiectio ſi ante traditionem id fiat ⁊ dato quod ſit tunc tradita non tamen ſit pactum de re mea mihi cõmodanda. ſed re que deſinit eſſe mea ad quod tempus referri poſſet etiam ſtipulatio. ⁊ ſic intelligitur. ff. de verbo. oblig. l. nemo.

b ❡ LIB. in quo quattuoꝛ requiruntur que ꝑ poſitiões colligas.

c ❡ Titio. hic aggreditur ſecundam rubꝛicam de act. preſcriptis verbis eſtimatoꝛia. ⁊ quattuoꝛ que requiruntur ex poſitionibus collige. Contra libellum opponendo querit Rofr. quid ſit in obligatione in hac actiõe an res an preciũ an vtrũqʒ ſi dicis alterũ tantũ. g' male petiʒ rẽ vel p̄ciuʒ ſi dicis qđ vtrũqʒ inſtat ſi eſtimatio fuit vera: accipiẽs fuit dominus. C. de iure do. l. quotiẽs. ff. pro emptoꝛe. l. litis. aut fuit facta vt ſciretur ſi tantum poſſet haberi. ⁊ tunc non tranſit. ff. de iure do. ſi inter. ⁊. ff. eodem titulo plerũqʒ. §. penultimo. ⁊ cõmo. ſi vt certo. §. cõmodatum. ⁊ ſic primo caſu ſolum precium ſecũdo res ipſa peti põt. reſpõdet non eſſe ſimpliciter vtrũqʒ in obligatione ſed ſucceſſiue. nam ſi res non eſt vendita ipſa res eſt in obligatione ſi eſt vendita tũc precium procedet autem libellus quando incert' eſt petẽs an res ſit vendita quod procedit reo ipm certificare nolente ⁊ eſt ſile quãdo reus nõ reſpondet an pro herede an pro poſſeſſoꝛe poſſideat. ff. quoꝝ lega. l. prima. § quod autem iudex ergo q̇ vbicũqʒ mouet eq̇tas interrogare poteſt. ff. de inter. act. vbicũqʒ petet a reo an rem vendiderit ⁊ ſcꝫm ipſi' reſponſionem actoꝛ libellum foꝛmabit vel reſtringet. ad obiectionem autẽ qua diſtinguitur aut gratis reus ad id agebat ⁊ ſic mãdati aut precio et ſic de conducto agi deberet reſpondet textus legis vnice quã alleg. hic autoꝛ itẽ quando res ſic eſtimata traditur vẽdenda cuius ſit periculum ⁊ q̃le tractat hic Rofr. de quo not. in prealle. l. vnica de eſtima. in vlti. gloſ.

d Ultimo dicẽdũ de euictione de qua rof. vbi de duodecim cautionib' tractat. cautione duodecima ſcʒ de cautione ex ſtipulatu pro euictione et libelli hic poſiti fuerunt ipſius et loquuntur de obligato de euictione. Sed quero an valeat pactum qđ venditoꝛ de euictione non teneatur ad precium intereſſe vel expenſas vel aliud aliquid quod excogitare vel euenire poſſet ⁊c. Ita qđ ſi poſtea res euincatur conueniri non poſſit glo. in. l. non dubitatur. C. de euictio. videtur velle qđ pactum vel remiſſio non teneat dicendo quod petitur precium. licet dictum fuerit ne agatur. allegat. ff. de actio. empt. emptoꝛem. §. qui autem. Cy. poſt Pe. placet illud quod de precio dicitur procedere cum emptoꝛ remiſit euictionem. vt ſit remiſſum intereſſe ſed non precium. vt. ſ̃. ſi vero conuentum eſt quod nulla actione agatur. tunc nullo modo aget. ff. de edilicio edic. venditoꝛ. §. querit' Guil. de ſuʒ. in. e. l. ad partem quod pactum non valeat allegat iniquitatem pacti per quod quis locupletatur cum alterius iactura contra regu

tuaʒ. ſi enim ita eras vicinus meus quod non ſit veriſimile
te facta mea ignoꝛaſſe condemnandus es.
ar.ff.vnde cog.l.octaui.ff.de in int.reſti.de tutela.
ff.de lib.cauſa ſi filium.extra de preſump. quoſdaʒ.
et.c.quãto.

De actiõe p̄ſcriptis v̄bis.

a Tertio videndum eſt. de actione p̄ſcri.
ver. que tunc locum habet: cum in contractu
talia verba preceſſerunt quod
ex illis bene oꝛiretur actio inter me et
te ſi ſpeciale nomen haberemus actionis.
vnde quia non habeo proponam actionem in
fac. preſcript. verbis. in qua ſic lib. conci. LIB.
1 ❡ † Coꝛam ⁊c.conque. de.p.cui cum vendidiſſem
b C.meum pro decem[b] in ipſo cõtractu in continenti
conuenit mihi ꝙ commodarem ipm pro exemplo
quem.C.ſibi tradidi. vnde peto vt illum. C. meũ mihi
pro exemplo tradere debeat: et ad hoc propono.
act.in fac. preſcriptis verbis.ff.de preſcriptio. l. naturalis.
C. de rerum per. rebus. et.l.ex placito. act.
2 ergo ſic pon. ❡ † PO. AC. Po. quod vendidi tibi.
C.meum. Item quod in continenti cõueniſti mihi
pacto nudo quod illum mihi commodares pro
exemplo.C.de rerum per.ex placito.⁊.l.rebus Item
quod illum. C. tibi tradidi. Item in contractibus
ſtricti iuris vtetur eiſdem poſitionibus. Reus vero
ſic. PO. REI. Po. quod vendidiſti mihi.C.
pure ſine aliquo pacto. extra de fid. inſtrumen. cum
Joan. Item quod pactum fuit appoſitum ex interuallo.
extra de electio.cum poſt. Item quod mihi vẽdidiſti
tali die. Item quod poſt tres dies fecimus
pactum. Item quod.C.quem vendidiſti mihi eſt adhuc
3 penes te. ❡ † Sʒ et ſi datis titio [c] rẽ pro decẽ
c vendendã. ſʒ neqʒ res neqʒ preciũ tibi reddit' dat' tibi
actio i fac.preſcrip.ver.eſtimatoꝛia: vt res aut decem
reddantur.ff.de eſtimatio.act.l. vnica in q̄ ſic li.
conci. LIB. Coꝛam ⁊c.conque. de.p.cui dedi. C.
meum pro decem vendendum. vnde ago contra eũ:
vt illa decem mihi preſtet vel ipſum. C. incoꝛruptũ.
et ad hoc propo.act.in fac.preſcrip.verb. eſtima. vt
in pre.l.actoꝛ. ergo ſic po. PO. AC. Pono. quod
tibi rem dedi vendendam. Item quod pro decem
eam eſtimaui: vt vel decem vel eam mihi dares. Itẽ
quod hoc recuſas facere. Reus vero ſic. PO.
REI. Pono quod rem illam dediſti vendendam
t. Item quod eam habes. Item quod precium tibi
dedi. ❡ De petitione eſtimationis dic vt.ĩ.de obliga.
⁊ ſolu.§.ſequitur ad fi.

De euictionibus.

d Ultimo dicendũ reſtat de euictionibus[d] Si igit' emptori libri vl'
equi vel predij vl' alterius rei: lis
moueatur vel moueri ſperatur.
debet hoc venditori denunciari:
vt extra eo.c.fin.et.C.de euictio.
emptoꝛ fundi.et.l.actoꝛe.ff.eo. ſi
fundus.§.ſi cum. ſuper qua denunciatione ſic inſtrumentum
1 conficitur. ❡ † FORMA. T. denunciauit
et dixit.p. quod predium quoddam ſitum in
tali loco infra tales confines. quod dictus.p.ei vendidit
debeat ſibi defendere auctoꝛizare: ⁊ expedire:
et ſpẽaliter ab.h.qui litem ſibi mouet vel mouere intendit.
ſeu queſtionem de ipſo coꝛam tali iudice: et
generalit' ab omni perſona ⁊ vniuerſitate. ⁊ qđ omnia
et ſingula ſibi faciat adimpleat: et obſeruet ꝓut
de iure debet et ſicut tenetur et promiſit ac conuenit
in inſtrumento venditiõis ipſius rei. hec foꝛma
probatur in pre.concoꝛ. Foꝛma igitur denunciationis
eſt. nam emptoꝛ dicet actoꝛi quomodo queſtio
ſibi mouetur: vt.C.de euic. ſi cum queſtio. et requiret
eum: vt ipſum defendat vt eod.titu. ſi parentes.
et.ff.eod.ſi rem.§.fi. et vt adſit cauſe: vt.C.eod. empti.
actio.et.l.cum ſucceſſoꝛes.et.C.de pericu.⁊ commo.
rei vendite.l.j.et vt cauſam inſtruat: vt in preal.
l.empti. puta dando ſibi teſtes vel inſtrumenta vel
2 alia ad cãm facientia et vtilia ſi que habet. ❡ † Et
not. quod quando ſit preſentatio et oblatio pecunie
vel alterius rei ſimul cum denunciatione: et preſentans
denunciat ei vt pecuniam recipiat quod ſi
recipiat ſigillatur ipſa pecunia in ſacculo. et ſigillata
doponitur coꝛam eiſdem teſtibus apud ſacriſtaʒ
vel preſbyterum alicuius eccleſie pro eo qui recipere
debet: vt.C.de vſuris acceptam. et generaliter tabellio
in his inſtrumentis debet vti verbis denunciantis
ſeu denunciatiuis: et debet ſcribere actum
3 ⁊ ꝓceſſuʒ negocij: et verba prolata. ❡ † Si vero vẽditoꝛ
promittit de vitio et euictione contra eum
agetur actione ex ſtipulatu.ff.de euic. ſi fundus ⁊. l.
euicta.§.duple.et.l.ſi ſeruus.et.l.ſi ſeruum.et.l.ſi rẽ
§.ſi duple. in qua ſic lib. conci. LIB. Coꝛam ⁊c.
conque.de.p.qui cum mihi vendidiſſet talem equũ.
et promiſiſſet mihi de vitio vt moꝛbo et euictione
equus ille habet tale vitiuʒ vel moꝛbum. quia recalcitroſus
vel gibboſus: vl' quia eſt mihi vel a me euictus,
vnde ago contra eum ad meum intereſſe quod
eſtimo.xx.⁊ ad hoc propo.certi condictionem ex ſtipulatu.
4 ff.de edi.edic.ediles aiunt.⁊.l.bouẽ. ❡ † Si
autem ſeruus vel liber vel fundus fuerit venditus
ſic conci.lib. LIB. Coꝛam ⁊c.conqueroꝛ de.p.qui
vendidit mihi ſtichum: vel digeſtum vel talem vineã
⁊ promiſit mihi de vitio et moꝛbo.⁊ euic. qui ſeruus
eſt fugitiuus vel erroneus: vel digeſtum mendax ꝓ
maioꝛi parte: vel fundus iſte ducit herbas peſtiferas:
vel illa ſunt euicta. vnde cum mea interſit in viginti
ideo peto illa viginti. et ad hoc propono certi
condictioneʒ ex ſtipulatu.xxix.q.j.ad fin.q.ac. ergo
5 ſic ponit. ❡ PO. AC. Pono qđ vendidiſti mihi
equum vel ſeruum vel librum. Item quod promiſiſti
mihi de vitio ⁊ moꝛbo ⁊ euic. Item quod res vendita
inuenta eſt vitioſa vel moꝛboſa vel euicta et
alias faciat vt diximus i redhibitoꝛia ſupꝛa.§. nũc
dicendum in princip. reus vero econtra ponat. Et
no. quod emptoꝛ debet venditoꝛi denunciare vt euʒ
defendat vt dixi. quod intellige niſi per venditoꝛem

lam iure nature.ff.de regu.iur.⁊ eo.titu.ꝉlocupletari libꝛo.vj.tenet tamen contrarium dicens id.l.non pꝛohibitum.⁊ quia remittentibus ⁊c. ff.de edil.edic.cum queritur.§.ſi venditoꝛ Jac.de are.fatebatur in terminis de quibus queritur venditoꝛem de euictione nō teneri niſi ſciens vendidiſſet rem alienā alteri obligatam.quia tūc nihilominus teneretur.qꝛ tunc fuit in dolo. ff. de act. emp.l.j. bene facit eod. titu.tenetur.§. ſi.⁊.l.iulianus. §.idem iulianꝰ ⁊.l. quero. et. l. ideoqꝫ.§. in omnibus.facit ad materiam. j. de dona.ver. quid ſi actum.viſo de vi pacti videamus de vi ſtatuti vel conſuetudinis circa hoc qͦd diſputauerunt mar.de fa.queſtio.xvj.⁊ incipit conuenit aretinis.⁊.l.lamb.rampo.mihi quarta.⁊ incipit lex municipalis pendet in hoc queſtio ſi ſtatutum vel conſuetu.mutin.habet quod rem mobilem vel immobilem euictam non teneatur reſtituere poſſeſſoꝛ bonefidei niſi ſibi reſtituatur pꝛecium per eum in re ſolutum habeat locuꝫ in bon.agente vel defendēte mutine contra mutinenſes.Queſtio an ſtatuta ligent foꝛenſes ſatis eſt trita ⁊ remiſſiones. vide.ſ̄.de conſti. ṽſi. ⁊ no.quod ⁊ ſuper ipſo ſecundus pꝛedictoꝛum doc.ſequutus fuit verba pꝛimi amplians tamen in hoc ſed licet cum boñ.eſt reus. ⁊ in re immobili quam habet in dyo.mutinē.quam mutinē. ab eo euicit. verba ſolutionis vtriuſqꝫ ad litteram ſunt hec qͦd ſtatutum alienis ciuibus non potuit legem imponere cum ſit ius ꝓpꝛium illius tantūmodo ciuitatis.ff.de iuſti.⁊ iur.l.omnes.nec ſit ad alios poꝛrigendum.C.de le.l.ij.equalitas enim litigantibus nō adeſſet ſi vnus ſuo iure pꝛopꝛio.ſ.ſtatuti vel conſuetudinis alium lederet quod lex abhoꝛret. C.de fruc.⁊ lit.expen.l.fina.⁊ quod ratione loci in quo iudicium agitur iuſtitia varietur non videt̃ honeſtū.C.de tēpo.⁊ re.ap.l.fi.Itē ad hāc materiā vide queſtionē no.j.ti.ꝓxi.§.vlti.in fi.⁊ qͦd ibi dicam.

ſteterit quo minus ei denuncietur vel ignoꝛetur.
vt.ff. de euictionibus ſi ideo. §.pꝛeſenti. et. l. ſi di-
ctum.§.pꝛeſentem. ff. quod vi aut clam.l. pꝛima. §.
6 ſed ariſto.et.l.vim facit. ¶ † Sed nunquid [a] ven-
a ditoꝛi in iudicio pꝛeſenti denunciandum eſt ſi ſcit
queſtionem moueri:videtur quod non.ff. de actio-
b ne empt.l.pꝛima [b] contra credo:licet enim ſciat.ta-
men emptoꝛ denunciare ſibi debet.et eſt ſimile quia

ADDE quo ad pꝛimā queſtionem vt per Barto. in.l.emptoꝛem.§.fi.ff.de act.emp.⁊ Alex.in apoſtilla.

a ¶ Sed nunquid.iſte ver.fuit roſ.vbi.ſ̄.

b ¶ .l.j.alias leges ad idem vide per Accur. C.de euic.emptoꝛ fundi in pꝛima gloſ.qui ad partem contrariā allegat.ff.de adult.l. denunciaſſe per quā dicit tutius etiam ſcienti denūciare. tu dic cum autoꝛe nō ſimpliciter hoc tutius immo neceſſarium hoc eſſe.circa quod vidēdum eſt quid tenetur emptoꝛ denunciare.de plano enim ſtari poſſet opinioni contrarie.ſi ad nil aliud teneretur emptoꝛi niſi ad notificādum quod queſtio ſibi mouetur.ex quo eñ ſcit ⁊c.vt in regula eum qui certus. li.vj.et pꝛocedant tunc ibi no.per Dy.in membꝛo ſecundo ⁊ aſſumpta ꝑ Cy.in pꝛe.l.emptoꝛ fundi.ſed miroꝛ hucuſqꝫ in caſu pꝛopoſito per ſcribentes non ponderatum quod talis notificatio non ſufficit emptoꝛi. immo debet requirere venditoꝛem qͦd rem ſibi venditam defendat.iſte eſt tex.in.l.ſi parētes.in fi. C.de euic.ibi vobis vt defendatis negociū denūciatum pꝛobetur hoc dicit etiam decre.vlti.hoc eo.titu.que clare dicit nunciationem fieri debere de re defendenda hoc etiam no. Azo. in ſum.ipſius titu.ad finem idem Accur.in.l.actoꝛe.C.eo.titu.in.j.gl. ⁊ Roſ.cuius fuit iſte verſic. vbi ſupꝛa.cum igitur hic ſit neceſſe requirere.abſit qͦd ſcientia venditoꝛis pꝛo requiſitione ad quam tenet̃ emptoꝛ poſſit haberi.bene facit de iureiuran.bꝛeui.de ſenten. excōmu.c. pꝛimo lib.vj.ver.exemplum eo.lib.de ap.vt ſup. ⁊.c.ab eo.ff. quoꝝ le.l.ij.§.pꝛimo.de oper.liber.cum patronus.ꝓma rubꝛica de dam.infec.l.iiij.§.hic autem facit quod not.C.que res pig.ob.poſ.l.nomen in fine vltime gloſ.⁊ bene facit quod ſcripſi.de conceſ. pꝛeben.c.ij. ſuper.iiij. gloſ.⁊.ſ̄.de pꝛocur.in fi.⁊ quod no.extra de pꝛocur. non iniuſte in vltima glo. Ex his concluditur quod ſumus in pꝛimo membꝛo diſtinctionis di. ſcꝫ qͦd denunciatio eſt de ſubſtantia. fateoꝛ etiam Jaco.de bel. in hac materia bene diſtinxiſſe in.l.pꝛe.emptoꝛ fundi. ſed nego illū bene concluſiſſe diſtinxit enim ꝗnqꝫ caſus in quoꝛum tribus pꝛimis dixit nō ſufficere ſcientiam.⁊ qͦd in duobus vltimis ſufficit. pꝛimus aūt eius caſus eſt quando denunciatio requiritur vt denuncianti acquiratur efficaciter ius agendi.⁊ hic nō ſufficit ſcientia. iſte eſt caſus noſter ſalua pace eius quod ergo pꝛo quarto caſu ponit qͦd quando denunciatio exigitur ad cōmodum eius cui fit ſufficit ſcientia.⁊ per hoc concludit in terminis noſtris ſcientiam ſufficere cum denunciatio fiat in fauoꝛem vendentis vt poſſit defenſiones parare hoc nego ⁊ recedit ꝑ hoc a pꝛimo ſuo dicto.ſi eñ omiſſio denunciationis hoc caſu releuat venditoꝛem:⁊ nocet emptoꝛi.⁊ ecōuerſo denūciatio releuat emptoꝛem ⁊ grauat venditoꝛem quomodo dicere potuit quod fieret in fauoꝛem venditoꝛis ſtare igitur debuit ſuo pꝛimo dicto.vt cum hoc caſu requiratur denunciatio vt emptoꝛ efficaciter de euictione agere poſſit non ſufficit ſcientia.faterer tamen qͦd in queſtione quando ⁊ in quo tempoꝛe facienda ſit denūciatio.vel requiſitio de quo not.⁊ dixi in pꝛe. decr. vlti.de emp.⁊ ven.qͦd cito fiat vnde reſpicit cōmodū venditoꝛis hic tñ per pꝛius dicta de reꝗſitione neceſſaria vident̃ eſſe ſuperflua:ſed dicta ſunt ad concluſionē illam tollendam.

¶ Bald. De emptione ⁊ venditione. Rubꝛica.

Venditoꝛ tenetur cedere emptoꝛi iura ſua.⁊ ꝙ non habet actionem eā nō pōt cedere. ff. de cōtrahen.empt.l. qͦd ſepe.§.ſi reꝫ Bald. ¶ Foꝛma inſtrumenti arrarū in.§. ſciendum per. B.

ſeruus iuſſus reddere rationes: licet reliqua reddat:non tamen liberatur niſi rationes reddat heredi:vt.ff.de libera.leg.non ſolum.§.is qui reddere rationes.Et iunge hic quod not.ſ̄.eodem.§.j.verſic. nunc foꝛmaꝫ.ſuper verbo pꝛomittēs per ſe.et ſe ⁊.ſ̄. de iura.ca.§.fi.ver.quid ſi emptoꝛ.

De locato. Rubꝛica.

¶ Verba illa per ſe ⁊ ſuos heredes tacite intelliguntur.B. hec verba interdum ꝓferuntur in diſpoſitionē.interdum in conditionem.interdum in pꝛomiſſionem.C.de pac.inter empt.⁊ ven.l.ij.ff.de cōdi.⁊ demonſt.l.cui fundus.interdum a teſtatoꝛe.ff.de pig.act.l.neceſſarias.§.devēdendo.⁊. C.qui.mo.pig.vel hypo.ſol.l.ſicut.§.antepenul. ff.de verbo.oblig.l.qui rome.§.augerius.⁊.C.de contrahen.et cōmit.ſtipula.l.veteris.per Pe.⁊ Cy.vide.j.de loca.§.eccleſia pōt. ¶ Verba ſine aliqua exceptione omnē exceptionem ⁊ defenſionem excludūt ff.de fideicom.li. Thais.§.ſciens ſeruus. ¶ Verbum dare in inſtrumentis quandoqꝫ ꝓpꝛie:quandoqꝫ impꝛopꝛie ponitur.l.fina.ff.de condi.ob cau.ff.de vſur.ſi ſtipulatu.B. ¶ Verbum tradere in inſtrumentis pꝛopꝛie ⁊ impꝛopꝛie ponitur.B.⁊ facit quod no.ff.de dam.infec.l.damni.per Jac. ¶ Qualiter intelligatur pꝛomiſſio ſecuritatum. ver. quid ſi in inſtrumentis.B.quid ſi pꝛomittitur ſecuritas ad ſenſum ſapientis.reſpon.ſapiens habet conſulere circa iuris cautelam.nō de facto.B. Adde qͦd ſi in vltima voluntate hoc dicatur quid iuris.ff.de here.inſti.l.illa inſtitutio.⁊ ibi plene per Bar.Item no.qͦd licet hoc non dicatur tamen tacite intelligitur vt fiat ſapienter. ita qͦd de iure bene valeat.vt no.l.huiuſmodi.in pꝛin.de leg.ij.Item adde quod no.Inno. in.c.ſi pꝛo debilitate.de offic.pꝛele.Item adde quod not.ff.de verboꝝ oblig.l.ex ea parte.Bal. ¶ Que omnia ⁊ ſingula.iſta verba ad ſingula pacta ⁊ capitula referuntur.B. ¶ Quid eſt dicere ſub pena. dic vt no.ff.de pac.l.reſcriptum.§.ſi pacto in fi.magne gloſ. ⁊.ff.de lega.iij.l. vxo.§.agrippa.per Jaco.tantū eſt dicere ſub pena quātum dicere ſub ſtipulatione pene.vnde due ſtipulatiōes eſſe videntur quod no. ¶ Ad habendum tenendum ⁊ poſſidendum que eſt virtus hoꝛum verboꝛum dic ad habendum ſcꝫ de iure.ff.de verb. oblig.l.ſtipulatio tenēdū.ſ.naturalr̃ poſſidēdū.ſ.ciuilr̃.B.facit qͦd no.ff.de ṽb.ob.l.iſta.§.hi quoqꝫ B. ¶ An pactū quod nō poſſim facere feneſtram in pariete liget emptoꝛem.reſpondet Pe.qͦd non:niſi appareat pactum appoſitum contemplatione tui pꝛedij vel tue domus.verſi.ſed pone.P.⁊ per Dy. in l.fina.ff.de no.oper.nūcia.⁊ facit.ff.de alie.iur.l.iij.§.opus.ff.de ſerui. ruſti.pꝛedio.l.antepenulti.⁊ facit.ff.ad velleia.l.ſi mulier.la.ij.§.j.in fi. Bal.⁊ iſta queſtio eſt de facto fabꝛiani ⁊ diutius ventilata ibi Bald. vide.j.titu.ſeq.§.pactum factum Bal. ¶ Ubi dicitur qͦd ſi fit venditio annuo pꝛecio cenſetur locatio ⁊ fit remiſſio.quia actus ⁊ ius.⁊ ſpecies non res emi ſcōm Barto.ſed certe.⁊ emptio eſt annua quandoqꝫ ⁊ facit.ff.de pꝛeſcrip.ver.l.apud labeonem.§.penulti.⁊ de actio.emp.l. ea res in pꝛin.⁊.ff.loca.l.item queritur.§.exercitium.Bal. ¶ Hec verba vendidit ⁊ tradidit non pꝛobant traditionem naturalem que tempoꝛe inſtrumenti non potuit interuenire:nec ciuilem: quia non declarat qualem cum plures ſint ciuiles modi tradendi: ſed habentur iſta verba loco inueſtiture vel licentie intrandi ⁊ poſſidendi.ff. de acquirēda poſſeſſione.l.pꝛedia.per Jaco. ⁊ Bar.nam hec verba vendo ⁊ trado non pꝛobant traditionem veram.ſed licentiam poſſidendi. ver.ꝗd ergo ſi in inſtrumento.B.verba eñ operantur quicquid poſſunt operari de iure ⁊ de facto.idem tenet Cy.C.de pig.actio.l.ſecunda.⁊.C.de acquiren.poſſeſ.l.pꝛedia.⁊ Jaco.⁊ Barto.vbi.ſ̄.⁊ in dicto verſi.quid ergo habes an emptoꝛ poſſit pꝛopꝛia autoꝛitate ingredi rem emptam abſqꝫ venditoꝛis licentia. ¶ Controuerſia debet fieri etiam extra iudicium.ff.ad trebel.l.botius.§.tres ver.no.quod pꝛomittētes. ¶ Nota quod vbi pena non cōmittitur.non habet locum reſtitutio damnoꝛum niſi ſequuta euictione. vide.ſ̄.eodem.§. quid eſt dicere ſub pena ⁊.j.§.fina.item no.quod pꝛomiſſio dupli in dubio refertur ad pꝛeciuꝫ conuentum.item not.in duplo ſimplum ineſſe.C.de ſpō.l.fina.quia videtur pena appoſita loco rei.ver.no.quod hec pena.B. Item quia in penis debemus eſſe mitioꝛes.hec ratio not.ff.ad legem iul.de pecu.l. is qui pꝛedam in glo.oꝛdina. ¶ Item no.quod nomine expenſarū nō continetur pꝛecium.ff.de conditio.⁊ demonſt.l.quibus diebus. §.pꝛimo.per Dy.⁊ quod no.ff.de verboꝝ obliga.l.venditiones.B. ¶ Itē inſtrumentū venditionis feni ⁊ fructꝰ futuri eſt diuerſum ab inſtrumēto venditiōis vſufructꝰ ṽ.ceterū.⁊ ver.ſeq.B. ¶ Cū venditur vſufructus venditur res pꝛeſens quod vſufructus foꝛmalis ſine vlla fructuū perceptione iure intellectū habet ſed cum vendūtur fructꝰ futuri ſpecies emit.⁊ an ob ſterilitatem fiat tunc remiſſio ſicut in locatione. dic vt no.in.l.cotem.§.qui maximos.ff.de pub.per Barto.⁊.j.titu.pꝛoximo.§.j.ver.ſed pꝛo pꝛima parte ⁊c. ¶ Quādo plures vendunt inſolidum iſtud inſolidum refertur ad pꝛomiſſiones non dationem que nō poteſt fieri per plures inſolidum ver.ſed ſi plures ad fin.B.C.ſi certū petat̃.l.cum te. Bald. ¶ Qñ cōmiſſarij vendūt pōitſpe.foꝛmā qͦd confiteātur pꝛecium habuiſſe ver. iterdum etiam res. B. Sꝫ tūc dic qͦd non ſufficit ſola ꝯfeſſio. C. de noua.l. non abſtulit.ff. d iure fiſc.l.ſi ꝓcur. ⁊ de re iudi.l.a diuo pio.Bal. ¶ No. qͦd qui frumentum vel vinū vendit nō tenetur ipſum poꝛtare ad domuꝫ emptoꝛis. niſi hoc ꝓmiſerit.§.ſciendum ver.fina.B. de conſtitu. pecu. l.itē illa ꝑ guil. de cu. ¶ Quādo alienat̃ dos vel donatio ꝓpter nuptias valet.ſi iuretur in §.tertio loco ṽ. veruꝫ.B. tamē ſi mulier iurauit non vendere nec conſentire pꝛiꝰ iuramētū tollit ſm ver.⁊ no. gñale ꝯſiliuꝫ.B. ¶ Qñ minoꝛ trahit bonū cōſilium emptoꝛis eſt ab eo quod ipſe aſſerat ſe non habere curatoꝛem.§. nunc. ¶ No.quod vbi eſt interpoſitum decretum.pꝛeſumūtur omnia ſolēniter acta.§.dicendum ver.hoc etiam ⁊ ver.et bꝛeuiter ſcias.B.et eſt glo.oꝛdina.in.l.pꝛima.C.de fide inſtrumen.⁊ iure aſte.fiſ.leges decem quā no.Bal. ¶ An lex ſecūda.C.de reſcin.vendi.patrocinet̃ ſciēti.dic qͦd non.§.nunc dicendum ver.quid ſi aliquis.g.⁊ adde qͦd no.g. ff.de verbo.obliga.l.ſi quis cum aliter ⁊.ff.ad trebel.l.lucius.§.ſi.ver. quid de tranſactione.g.vide.§.de dolo ⁊ contu.§.vltimo. ¶ Emptoꝛ poſſeſſionis excuſatur a pena poſſeſſionis turbate vel inuaſe. ⁊ hoc ꝑ titulum ſuū. §.nunc dicendum ver.ſi.etiam ſi fecerit contra ꝓteſtationem accuſatoꝛis niſi ꝓbetur ſcientia ſcꝫ quod ſciuerit ꝓteſtantē poſſidere ſm Mar.de fa.facit.ff.de lib.cā.l.igitur.item facit. ff.de rei ven. l.in rem.§.tignū.vbi habes an laboꝛatoꝛes excuſentur a pena turbate poſſeſſiōis ⁊ fuit de facto in qōne magr̃i ricci. Rome ṽo ſoliꝰ ignoꝛāte dñij ꝗs nō excuſat̃.ff.de fur.l.falſus.§.ꝙ pactū ꝑ Bar. vide.j.ti.ſeq. §.emphyteota acꝗrit.⁊.ſ̄.eo.§.no.qͦd pena vide Bar.in.l.j.ff.ſi ꝗs te.li.eſſe iuſ. ¶ Venditoꝛi etiā ſcienti.⁊ in iudicio p̄ſenti tm̄ denunciandum eſt.§.fina.ve.vide.ſ̄.de ſen.§.j.g.

In hoc

a In hoc titulo ſic pꝛocedemus [a]
Nam pꝛimo inſtrumenta ſuper
diuerſis contractibus. ¶ Secū
do vero li.concipiemus. ¶ Ter
tio aliqua de iure emphy. ſuppo
nemus. ¶ Pꝛimo igitur inſtru
menta ſuper locatione rerū im-
mobilium foꝛmabimus. ¶ Secundo ſuper conceſ
ſione ad fictum vel emphy. ¶ Tertio ſuper locatio
1 ne rerum ſe mouētium. ¶ † Quarto ſuper locatio
ne operarum. ¶ Si igitur domus pꝛo certa pen-
b ſione locatur. ſic inde inſtrumentum conficietur [b].
FORMA. A.conceſſit ⁊ locauit. b.ad penſio-
nem domum talem.in tali contrata ſitam:cuius cō-
fines ſunt hi ⁊c. vſqꝫ ad.annos pꝛi. ꝓmittens ſolē-
niter ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obli-
gando dicto. b. pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti
pꝛedictam locationem gratam ratam ⁊ firmam ha-
bere ac tenere.nec contra facere vel venire.ſed pꝛe-
fatam domuꝫ ipſi.b.ſuiſqꝫ heredibus vſqꝫ ad termi
num ipſum.ab omni perſona ⁊ vniuerſitate legiti-
me defendere autoꝛizare et expedire. et ea vel eius
occaſione aliquam non facere dationem obligatio
nem vel contractum cuius pꝛetextu huic locationi
vel ipſi conductoꝛi pꝛeiudicium vel damnum aliqͦd
valeat generari. vel quo minus ipſe conductoꝛ eam
hinc ad dictum terminum per ſe vel per alium quem
voluerit vti valeat ⁊ tenere.dictus vero.b.pꝛomiſit
ſolēni ſtipulatio.ipſi.a.ſoluere ⁊ dare eidem nomi-
ne penſionis eiuſdem domus pꝛo quolibet anno.x.
lib.tur.ſcilicet dimidiam in pꝛin.anni. reliquam ve
ro dimidiam in tali termino que omnia ⁊ ſingula
pꝛomiſerunt viciſſim ſcilicet vnus alteri ad inuiceꝫ
ſolennibus ſtipulationibus hincinde interuenien
tibus firma grata et rata habere ⁊ tenere. nec con-
trafacere vel venire per ſe vel alium quacunqꝫ ratio
ne vel cauſa de iure vel facto ſub pena. xx. lib. tur.
adinuicem inter eos interpoſita ſtipul. ſolenni in
ſingulis capitulis huius contractus pꝛomiſſa.qua
ſoluta vel non.rata maneant omnia ⁊ ſingula ſupꝛa
ſcripta.Itē reficere ac reſtituere vnꝰ alteri adinuicē
oīa ⁊ ſingula damna et expenſas ad intereſſe quas
vel quod vnus occaſione alterius ſine culpa contra
pꝛemiſſa venientis fecerit vel ſuſtinuerit in iudicio
ſiue extra pꝛo quibus omnibus et ſingulis firmiter
obſeruandis.obligauit vna pars alteri adinuicem
omnia bona ſua.hec foꝛma pꝛobatur.extra de loca.
pꝛopter.C.eod.edem quā.⁊.l.certi. ⁊.l.ſi quis cōdu
2 ctionis. ¶ † Porro ſi quis locat pedagium. ſic in-
ſtrumentum conficietur. FORMA. A. conceſ-
ſit ⁊ locauit.b.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti ta
le pedagium ſuum cum ſuis iuribus pꝛouentibus
⁊ vſibus ſuis.pꝛout in tali ⁊ tali loco colligi.leuari.
⁊ percipi conſueuit vſqꝫ ad annū vnum integrum ⁊
completum die tali inchoandum.dans eidem.b.ple
nam licentiam ⁊ liberam poteſtatem colligēdi.leuā
di ⁊ recipiendi per ſe vel per alios dictum pedagiū
in locis ⁊ territoꝛijs ſupꝛadictis pꝛomiſit etiā ideꝫ
a. pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus ⁊c. dictum pedagium et
eius pꝛouentus.pꝛefato.b.defendere et autoꝛizare
contra quālibet perſonam ⁊ vniuerſitatem: et face-
re et curare quod dictus.b.et eius nuncij.illud leua
re colligere et percipere libere ⁊ expedite poterunt
vſqꝫ ad terminum ſupꝛadictum: ⁊ ei non retollere
nec aliquid ei ſuperimponere:nec etiam imbꝛigare.
idem vero.b.pꝛomiſit ipſi.a.dictum pedagium ꝓut
ſolitum eſt fideliter colligere: et ab inſolitis ⁊ inde-
bitis exactionibus abſtinere.et pꝛo ipſo pedagio ⁊

¶ De locato. Rubꝛica.

¶ Ex pꝛacticis actoꝛis ſoli roſ.⁊ Jo.de blano ꝓſequuti ſunt hūc tractatū inſtrumēta vero que infra ponūtur cōiter ſunt rolan. Mar. de fano in mēbꝛo.xiij.tria de hac materia inſtrumēta poſuit duoſqꝫ libellos variarūt aūt ad hͦ roſ.⁊ Jo.qꝛ roſ.pꝛius tractauit de ꝯducto ſcōo de locato. Jo.ecōtra ꝙ ad hoc plus adheſit textui dicēs qͦd actiōis locati ſunt ꝗttuoꝛ capl̃a.de quoꝝ quolibet ponit libellos. pꝛimū dat̃ ꝓ mercede petenda.ſcōm ad eſtimationē deterioꝛatiōis vel dāni dati.et in his caſibꝰ ꝗs ꝓbet dixi.extra de cōmo.§.j.ſup ſi.poſitionū actoꝛis. tertiū ad aliꝗd īplendū qͦd lex vel natura ꝯductiōis deſiderat. quartū ad rē reſtituēdā qͦd ī multis cauſis pōt accidere.ad pꝛimā alle.ff.loca. dñs.§.ſi.⁊ in.l.ſi in lege.§.ſi domꝰ. ad ſcōam.ff.in ꝗbus cauſis pi.ta.cōtrahit̃.l.nō ſolū.ad.ff.loca.ſi merces.§.ꝯductoꝛ.ad quartū.ff.eo.videamus.§.ꝙ vinū.actio ṽo ex ꝯducto hꝫ decem capl̃a ꝓmū dat̃ inꝗlino.vt re ꝯducta liceat ſibi frui.ad ſcōꝫ dat̃ ad exonerationē mercedis. tertiū ad refectionē.quartū vt det̃ vſus inſtrꝛoꝝ ꝗntū ad reſarciēdū dānū qͦd dedit res ꝯducta.⁊ eſt duplex rei aīate ⁊ nō.ſextū cū eſt ad exhibendū ſeptimū capl̃m eſt hoꝛreoꝝ.octauū ad recuperādū expēſas ꝗs fecit cōductoꝛ ſi re cōducta.nonū vt liceat tollere adiecta.vt honeſtū.⁊ ſimilia decimū vt locatoꝛ agat vl' actionē cadat ⁊ ſup oībus his ipe foꝛmabit libellos.ꝓmū īducit.ff.eo.ſi in lege.§.itē vtilit̃.⁊.l.ſi fundus.§.fin.cum duabꝰ.ll.ſeꝗntibꝰ.ad ſcōm pꝛe.l.ſi fundus cū duabꝰ.l.ſequē.⁊.l.ex ꝯducto.§.ſi vis tēpeſtatis vſqꝫ ad finē legis ⁊. l.ſeq.vſqꝫ ad.§.itē cū ꝗdā. ⁊ in.§.vbicūqꝫ. ad tertiū pꝛe.l. ex cōducto. ad ꝗrtū. ff.eodeꝫ ſi edes.§. illō. ad ꝗntum. ff.eodē ſi tibi domū. §. fina.⁊.l.cū plures.§.ſi ſeruuꝫ. ⁊.l.ſꝫ addes.§. ſi ꝗs dolia. ad ſextū.C.eodem ex diui. ⁊.ff.eodeꝫ.l.dñs ⁊ que vtrobiqꝫ no.ad ſeptimū. ff. eodem qͦd ſi mercedē.ad octauū ff.eodem.l.dñs hoꝛreoꝝ.§.vltimo ⁊.l. penultima.ad nonū.ff. eodē.ſꝫ addes. §.ſi inquilinus ad decimum.ff. codeꝫ cū in plures. §. meſſem. Fit queſtio de milite qui tempoꝛe guerre comiſſ recepit ab illo caſtrū vnuꝫ cuſtodiendū ꝓ certa mercede. poſtea illud ab hoſtibꝰ captuꝫ eſt an miles teneatur ſi in dolo fuiſſet non eſſet dubium de lata culpa vel magna negligentia etiam tenetur de qua vide no.extra de depoſi.c.ij.in gloſ.ſecūda.et quod ſup ea dixi.⁊ in.l.magna.ff.de verbo.ſigni.Item quia mercedē recepit tenetur de leui.ff.eodem ſi quis ſeruū.⁊ in pꝛe.decre.ij.Item de leuiſſima ſi circa cuſtodiam interuenit.ff.locati qui mercedem mitius tamen videtur puniendus.ff.de cuſtodia reo.l.milites.⁊.l.finali.de violentia vero que pꝛopoſitum reſpicit videtur non teneri. quia illa inter caſus foꝛtuitos ponitur.ff.cōmoda.in rebus in pꝛinci.⁊ nulla cui pō pꝛouideri ne dānū violētia vel iniuria detur.ff.locati.ſed de dāno.⁊ cōmo.l.ad eos hoc verum ſi culpa non pꝛeceſſit violentiam. nam ſi pꝛeceſſit tenetur:vt quia cuſtodes in numero cōuento non habebat in caſtro vel nō habebat arma.vel victualia neceſſaria.facit eod.tit. ſi merces.§. culpe commo. ſi vt certo.§.pꝛimo.⁊ maxime ſi culpa fuit pꝛeoꝛdinata ad caſum.arg.ff.ad legē rho.de iac.l.fina.pꝛeſumetur tamen culpa niſi conducens pꝛobet contrarium.ff.de cuſto.reo.l.fina.vbi no.iſta quia eius officium erat cuſtodire.⁊ plenius.ff.de eden.ſi quis ex argentarijs.§. fina.multum autem facit contra eum qͦd tempoꝛe guerre receperat cuſtodiam.quaſi videatur actum qͦd tanta eſſet diligentia ꝙ violētia ꝑdi nō poſſet ⁊ tacite actum habet̃ pꝛo expꝛeſſo.ff.ſi cer.peta.l. cum ꝗd bñ facit.ff.nau.cau.ſta.l.nauta in fi.per qͦd quibuſdā videt̃ etiam cum culpa deficiente teneri quid ſit verius ſm facti termīos iudicari opoꝛtet eodem modo diſtinguendum eſt an tēpoꝛe guerre cōmiſerit comes cuſtodiam illi militi quā ipſe miles cōmiſit alteri ſub cuius cura perditū eſt.ſi tamen opinio illius ſubꝛogati ad illud officium erat cōmēdabilis.lꝫ ex illius culpa mutatis moꝛibus perditum eſt caſtrum videt̃ miles excuſatus ſicut de magiſtratibus qui dant tutoꝛes tunc idoneus dicit̃.ff.de magiſtra.cō.l.j.§.ſi magiſtratus.⁊ de debitoꝛe idoneo caſu foꝛtuito facto nō ſoluendo quo ad ꝓcuratoꝛē reipublice qui illū dedit ff.de admi.rerum ad ciui. perti.l.ſecūda.§.ſi eo tempoꝛe et quo ad negocij geſtionem.ff.de neg.geſt.l.litis.§.j.in eo qui per nūcium eſtimatum ſidum remiſit argentum.ff.cōmo.l.argentum deſcripſi. de pigno. ſignificante ſuper glo.antepe.nouiſſime audiui qͦd in curia eſt determinatum qͦd ſi fuiſſet nobilis is cui miles cōmiſit cuſtodiā miles eſſet liberatꝰ.ſi ignobilis tenet̃ ſicut cuſtos carceris de culpa eius quē ſubmiſit.C.de cuſto.re.l.pe.⁊.l.ff.eo.l.fi.in pꝛinci.

a In hoc titulo ſic pꝛocedemus.

b ¶ Conficietur. Foꝛma. Rolan.in parte quinta.

eius pꝛouentibus et vſibus locatis dare et ſoluere ſibi tantũ que omnia et ſingula inter ſe pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus pꝛomiſerunt adinuicem ſolennibus ſtipula.attendere obſeruare.⁊ non contrafacere vel venire ſub pena dupli quantitatis pꝛedicte hincinde ſolẽniter ſtipulata.⁊ inſuper reficere ⁊ reſtituere ⁊c. vt in pꝛe.foꝛ.De hac materia vide.ĩ.de cenſi.§.ſecũ 3 do.Si vero quis locat terram ad ſuperficiem in ea a facienda.ſic inſtrumentũ cõficiet̃. FORMA[a] A.conceſſit ⁊ locauit ad penſionem. b. pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti quoddam accaſamentum poſitum in parochia tali quod eſſe dixit ⁊ conuenit.x.cãnas.⁊ eius tales eſſe confines ⁊c.hinc ad.xxv.pꝛo x.an.pꝛo domo ⁊ ſuperficie edificanda ⁊ conſtruenda ſuper ipſo loco pꝛomittens ſolenni ſtipul. dicto b.locum ipſum ei ſuiſqꝫ heredibus. hinc ad terminum ipſum ⁊c.vt in pꝛe.foꝛ.vſqꝫ valeat ⁊ tenere.hoc ſaluo quod vbi eſt ibi ex ea die. dic ex eo. et vbi caſa.dic dictum accaſamentum poſt iunge occaſione pꝛedicta.qua pꝛopter dictus.b.pꝛomiſit dicto. a. ꝓ ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipu.domum ſeu ſuperficiẽ edificare ibi ⁊ dare ac ſoluere eidem nomine penſionis loci pꝛedicti quolibet anno.x.ſolid.tur.die tali hoc expꝛeſſo actio inter ſe.quod ſi locatoꝛ dictum terrenum ſeu ſolum. et conductoꝛ ſuperficiem ſuam infra pꝛefatum tempus vendere voluerit. teneatur vnuſquiſqꝫ ipſoꝛum rem ſuam vendere volens alteri denunciare ⁊ eidem nolenti emere pꝛo. v. ſolidis minus quam alteri perſone vẽdere atqꝫ dare. quod ſi is cui denunciatũ fuerit infra.viij.dies poſt ipam denunciationem ad emptionem recipiendam.⁊ pꝛecium ſoluendum ſe non obtulerit. ex tunc liceat volenti vendere cuicunqꝫ voluerit.dare conditiõe hac vllatenus non obſtante.dummodo nullus fiat contractus. cuius pꝛetextu dicta locatio hinc ad dictũ terminum infringatur.que omnia et ſingula ⁊c.vt in pꝛe.foꝛ.vſqꝫ in fi.hoc pꝛobatur.ff.de ſuperfici.l.pꝛima.ſuperficiaria enĩ domus dicitur ꝙ in ſolo conducto poſita eſt cuius pꝛopꝛietas ⁊ ciuili ⁊ naturali iure eius eſt cuius ⁊ ſolum.vt.eod.titu.l.fin.et.l.j.§.j.

4 ¶†Ceterum ſi pꝛedium vł vinea concedatur ad laboꝛandum.ſic inde conficiet̃ inſtrumentũ.FORMA.[b] A.dedit et conceſſit ad liboꝛandum. b.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti talem petiam terre aratoꝛie et taleꝫ vineate ſitam in tali loco cuius cõfines ſunt tales ⁊c.hinc ad.v.an.pꝛoxi. pꝛomittens ipſi.b. hanc conceſſionem vſqꝫ tunc firmam grataꝫ ⁊ ratam habere tenere et obſeruare. econtra quoqꝫ dictus.b.pꝛomiſit et conuenit ſtipul.ſolenni dicto a.dictam terram ſcilicet que aratoꝛia eſt diligenter cõgruis tempoꝛibus colere et bene arrumpere ⁊ terere ſulcis conuenientibus arare. ⁊ quarta aratione ſuis ſeminibus pꝛopꝛijs ⁊ ſumptibus ſeminare. ſiue cum dimidia ſuoꝛum ſeminum. reliqua dimidia ſibi a domino concedenda:ea vero que vineata eſt.quolibet anno ſuis tempoꝛibus bene amputare releuare ligonizare binare purgare.⁊cum ipſius.b.palis perticis.atqꝫ iuncis ac pꝛopꝛijs ſumptibus ſepes ⁊ foſſata pꝛedicti loci bñ manutenere. ipſamqꝫ vineam pꝛopagare vbicunqꝫ fuerit opoꝛtunũ.arboꝛes quoqꝫ non incidere citra domini voluntatem:⁊ quolibet ãno.c.ſalmas ſui pꝛopꝛij letaminis ibi inferre ac iactare ſegetes metere triturare.vuas vindemiare ceteroſqꝫ fructus colligere.dimidiã quoqꝫ fructuum omnium percipiendoꝛum ex poſſeſ. pꝛedicta ſcilicet bladi vuarum ceteroꝛunqꝫ tam arboꝛum ꝙ alioꝛum dare et conſignare.⁊ deferre ſuis tempoꝛibus eidem narboñ.ad domum ſuam bona fide.et hec omnia facere omnibus ſuis laboꝛibus ⁊ expenſis.que omnia ⁊ ſingula ſupꝛaſcripta pꝛomiſerunt viciſſim ⁊c.vt.ſ.in pꝛima foꝛma vſqꝫ in fin.xvj.queſtio.j.reuertimini pꝛope pn.⁊ queſtio.vij. decimas. 5 extra de deci.tua. ¶†Sed pone locaui tibi fundũ ad medium.vt dictum eſt.ſeminaſti fundũ poſtea vẽdidiſti fundum.p.ſcienti fundum ſic eſſe locatum ꝙ g p.vult te de domo expellere.⁊ omnes fructus colligere.tu vero vis retinere donec collegeris medietatem.queritur quid iuris? ⁊ videtur quod. p. habebit omnes.argumen.ff.de act. emp.⁊ ven.iulianꝰ.§.ſi fructibus.ff.de vſufru.arboꝛes. §.j.ff.loca.et cõ.ſi merces.§.j.⁊.l.qui fundum ⁊ melius.C.e.emptoꝛẽ ⁊ ff.de his que in frau.cre.l.fi.§.pe.Ar.contra pꝛo colono.ff.de ac.emp.l.j.in fi.cum enim.p.ſciret funduꝫ ſic locatum eſſe:non debuit.certioꝛari.vt ibi. Item ꝓ eo fac.ff.đ edili.edic.l.j.§.cauſa. C. de euic.ſi fundum.⁊ melius.ff.de acqui.poſ.ſi quis rem quam. ff. de do.pꝛele.l.j.§.fi.ff.de iure fiſ.l.fi.§.fi.pꝛeterea qđ poſſit retinere ſemina vel expenſas ꝓbatur.ff.fami.herciſcun.l.fundus.Item contra colonum.eſt quia ipſe nullam habet poſ.vt.ff.de vſuca.non ſolum.§.j.in fi.ff.de condi.inde.ſi in area.ſed pꝛo eo facit.ff.de lega.iij.pꝛedium.§.j.ff.de fundo inſtruc.⁊ inſtrumẽto.l.ſi fundum.ſed reſponderi poteſt quod fructus non ſunt coloni pꝛiuſquam percipiantur a fundo.ſꝫ domini ſunt. vt.ff.loca.⁊ cõdu.cum in plures.§.merce.vel dic quod fructus efficiuntur. p.pꝛopter iuſtũ c initium.⁊ tacitam locationem[c].vt.ff.de leg.ij.cum filius.§.dominus.ff.de pꝛecario. queſitũ.§.quod a titio.Si vero.p.te expulit. et per ſe fructus percepit d nulla eſt dubitatio[d].vt.ff.de leg. j.l.nihil in fi. ſed in e colono fiſci ſpeciale eſt pꝛiuilegio fiſci.[e] ¶†Illud 6 autem queritur ſi dominus locauit fundum ad medium nulla facta mentione de arboꝛibus.vtrum ipe habebit arboꝛes. et videtur quod omnes habebit. quia fructus naturales ſunt.de quibus nullam debet colonus partem habere.ff.de vſur.fructus.hinc eſt quod ſi colonus deſtruat arboꝛes tenetur.ff.loca.ſi merces.§.culpe.de iureiuran.duobus.§.colonus.ff.arboꝛum fur.ce.ſi colonus.ff.de iure fi.in fraudeꝫ §.ſi conductoꝛ:quia nec maritus debet arboꝛes habere in fructum.niſi cedue ſint. vt.ff. ſoluto mat. diuoꝛtio.§.ſi fundus.licet dicatur dominus rei dotalis.vt inſtit.quibus al.nõ licet.nec etiaꝫ fructuariꝰ.niſi pꝛout traditur.ff.de vſufruc.ex ſylua. ⁊.l.ſe. et.l.arboꝛes.qui plus iuris habet in re.quia naturaliter poſſidet.vt. ff.de acq̃. poſ. naturaliter ꝙ colonꝰ qui nullo modo poſſidet.ff.de pꝛeca.certe.§.ij.argu.contra quod colonus habebit medietatem de arboꝛibus.quia dominꝰ ei locauit. vt habebat medietatem reddituum ſiue frugum:at appellatione fruguꝫ arboꝛes cedue continentur.ff. de verboꝛum ſignificatione. l. frugem. Item generalioꝛ eſt appellatio f redditus quam fructus[f].vt extra de electio.in conſtitutio.gg.x.generali.§.fin.libꝛo.vj. quia in fructu non continetur partus ancille. vt. ff. de vſuris in pecudũ.ff.de vſufruc. vetus.ſed in redditu ſic. ff. de vſu.paulus reſpondit.§.heres. Item quod debeat habere partem de fructibus.videtur quia quaſi ſocietas ad omnia que ſunt in fundo contracta videtur.vt in pꝛeallega.l.ſi merces.§.vis maioꝛ. Iteꝫ colono datur actio furti pꝛo fructibus.ff. de furtis. ſi apes.§.fin.et.l.fullo. §. frugibus. Item vmbꝛa arboꝛum nocet frugibus.vt.C.de ſerui.et aqua.l. fin. §.fin.vnde in hoc releuari debet vt partem fructuũ habeat.ff.de regu.iuris ſm naturam.Item actio et contractus locationis et conductionis bonefidei ſunt.vt inſtitu.de actionibus.§.actionum.et in his plura veniunt de quibus actum non eſt. ff. de dolo eleganter.§.non eſt ſolum.ad idem etiam. ff. de leg. iij. pꝛedijs.ff. de fundo inſtructo ſeie. ſuper hoc dicunt quidam quod pꝛima parte pꝛo domino iudicãdum eſſe per pꝛe.l.fructus. ¶Quid ſi colonus plãtauit arboꝛes de hoc not.ff.de ſerui. ruſti. pꝛedio.l. g certo in pꝛinci.[g]

De foꝛma inſtrumentoꝛũ

ſuper

a ¶FOR.rolan.ij.parte quinta.

b ¶FOR.rolan.viij.v.parte.

c ¶Locationem in contractu venditionis.

d ¶Dubitatio.ſcꝫ quia fructus ſunt ipſius ſed colonꝰ agit contra venditoꝛem.h.d.lex alleg.⁊ autoꝛ hoc ⁊ qđ ſequitur declarare debuiſſet.

e ¶Fiſci. qđ ne fiſcus teneatur colono colonꝰ habeat fructꝰ. ſꝫ pẽſio ſoluat̃ emptoꝛi. vt in pꝛe.l.fi.ff.de iu.fiſc. fuit hic in diſputatiõe terminatũ per bone memoꝛie.d. petrũ de cernetis qđ vigoꝛe ſtatuti iubẽtis bona bãniti penitꝰ deſtrui ſi colonꝰ coluit ⁊ ſemiauit pdiũ. et ſuntꝰ fructꝰ pendẽtes tpe banni deſtruentur nõ obſtante iure coloni cũ adhuc ſint bãniti dñi fundi et fructus ſint ps fũdi.ff.de rei ven.l.fructꝰ.ff.loca.cũ in plures.§.meſſem ⁊ alleg. qđ no.ff.de leg.ij.l.meuiꝰ.§.pe.in vlti.gloſ.ſed tenebit̃ dñs colono cuius culpa dãnuꝫ illud ſuſtinet.ff.loca.ſi fundus ĩ pn.ſecꝰ ſi tpe bãni erãt ſeparati a ſolo.qꝛ tũc erãt facti coloni ſiue penſionarij.ff.đ fur.ſi apes ĩ fi.ſiue partionarij cũ ſtatim ſint cões et ſic fiet diuiſio ⁊ ſic ſola ps dñi deſtruet̃ facit.ff.đ adul.ſi poſtulauerit.§.iubet lex.vbi ṽo dñs remaneret non ſoluendo vł publicarent̃ bona deduci deberet pars coloni. vt es alienũ vel fiſcus ſibi tenet̃. ff.ſol.mat.ſi marito.C.ad.l.iul.de vi pub.l.ij.gandinꝰ ſub rubꝛica de bonis malefactoꝛum alit̃ ſoluit poſt Vber.de bo. vbi vide ad literã verba ipſiꝰ vber: circa medium vbi tenet quod ſi conſuetudo aliud nõ habeat ps coloni non vaſtabitur.de queſtione vero ſimili an pꝛopter illud ſtatutum domus vel poſſeſſio obligata debeat deſtrui.vide per Iaco.de are. et Cy.C.de pig.acti.l.pignus de domo vero vendita. ſed non tradita gãdinus.rubꝛica vlti.ver.inſuper pone.

* f ¶Additio ꝙ fructꝰ.Adde Soci.conſi.xxxvj.inci.in cauſa.col.iiij.ver.decimo cõſeruatur in.iiij.vol.Heur.fer.

g ¶In pnci. ibi not. qđ pylei.lxxix.de ruſtico plãtante vineã pacto qđ quartã partẽ fructꝰ daret dño plantauit etiã arboꝛes de quibus vult domio dare partẽ glo. vide ipſe pyleus tenuit domino quartam deberi alleg.inſti.vi bo.rapto.§.ſed nedum.⁊ qđ de alijs fructibus tũc nõ eſtiabit̃.ff.de pact. tale.§.fina.ff.de verbo. obliga. euꝫ qui.eſt ⁊ alia qđ pylei.ix.in oꝛdine qua querit đ colono qui debet quartã partem oĩm redditũ lapidicinis exceptis an teneatur ad quartaꝫ calcis facte ex lapidibus ꝓlocãte facit: qꝛ calx eſt fructus pꝛedij nec eſt lapis cum nulla materia ſit ſuũ materiatũ ⁊ de omni fructu deberetur quarta ergo et đ calce. argu.ff.de pig.act.ſi cõuenerit ⁊ ſi calces ante locationeꝫ non fiebant de lapide ſed aliꝰ erat lapidũ vſus exceptio lapiduꝫ nõ debet extendi ad id qđ nõ fuit cogitatum ff.de oper.lib.l.eius de trãſac.cum aquiliana ſoluit ɔtrariuꝫ qꝛ de ꝓpꝛio lapide calcem fecit.item illa potius ex ſua ĩduſtria et laboꝛe hẽt doꝫ ꝙ ex pꝛedio. iteꝫ lapide excepto oẽ qđ ſit ex lapide videtur exceptuꝫ ꝓbantur pꝛedicta. C.de vſur.eos.⁊ de tute.l.iiij.§.vl.ff.de fideiuſ.ſi qs ꝓ eo

---

§.ſi nũmos.ff.ad legem falc.l.iij.et quod plus eſt ſi lapides eſſent dñi.calx tamen bona fide ſpecificata nõ eſſet eius ſed deberet eſtimationẽ lapidũ.ff.de leg.iij.l.lana ꝓbat hoc;ad ſenſum pone qđ receperat vuas vel oliuas nũquid tenebitur dare vinũ vel oleum hoc patet abſurdum concludit ergo quod quicquid agit de lapidicinis dño non debetur ſiue vendat vel donet. vt partem faciat ſiue calcem.

ſuper conceſſione ad fictum vel ad firmam.

Sequitur videre de conceſſione ad fictum vel ad firmam.Si igitur res aliqua[a] vel eccleſia concedatur ad fictum. ſic inſtrumentũ cõficietur. 1 ¶†FOR. A.[b]cõceſſit. b. pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti ad vtendum et fruendum pꝛo certo affictu ⁊ redditu talem petiam terre vineate in tali loco ſitam cuius confines ⁊c.hinc ad.v.ãnos pꝛoximos pꝛomittens ſolẽni ſtipulat.ipſi. b. pꝛedictam conceſſionem gratam firmam et ratam habere et tenere. nec contrafacere vel venire.ſed ipſam rem ſibi hinc ad dictum terminuꝫ ab omni homine ac vniuerſitate legitime defendere auctoꝛizare et expedire. nullamqꝫ dationem obligationem vel contractum in ea re vel eius occaſione facere vel feciſſe.cuius pꝛetextu dicta cõfeſſio infringatur.vel quominus ipſe.b.dicta re vti ⁊ frui valeat hinc ad terminum pꝛeſtitutum. idem vero.c.pꝛomiſit ⁊ conuenit ſtipulat. ſolenni dicto.a.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti dictam vineam colere ⁊ conſeruare iuraqꝫ ſua manutenere. et ea vti et frui fideliter arbitrio boni viri ac nomine affictus ⁊ redditus quolibet anno dare et defendere ſibi narbone ad domum eius[c] ſuis expenſis.v.modia vini puri.eius videlicet quod ex dicta vinea percipietur:vł etiam eq̃ boni.in fine quoqꝫ termini ipſam bene cultam.ac in eodem ſtatu:vt nũc eſt ſibi dimittere ⁊ reſignare.que omnia ⁊ ſingula ſupꝛa ſcripta ⁊c. vt. ſ. in pꝛima foꝛma vſqꝫ in fi. ¶Eadem foꝛma ſeruetur in conceſſione molẽdini vł alterius rei.ponẽdo pacta et conuentiones habitas inter partes vtendo etiam verbis ad cõtractus naturam aptis.hec pꝛobantur extra eo.c.ij.⁊ de ſy. querelã.⁊ ne pꝛelati vices ſuas.vel iure ven.c.fin.et de reli.do.cum venera 2 bilis.de reſtitu.ſpo.piſanis. ¶†Poꝛro ſi eccleſia vel monaſterium aliquam rem concedat in emphy d teoſim.ſic inſtrumentum conficietur.FOR.[d] Nouerint vniuerſi pꝛeſentes pariter et futuri quod cũ eccleſia beati affrodicij bitertũ. b. aurioli ciuiliter in.c.marcharum debito teneatur.contracto ſpecialiter ꝓ ſoluẽdis collectis ſibi a tali legato impoſitis vł pꝛo refectone talis molendini quod pꝛopter aquarum inundationem collapſum fuerat:vt de dicto debito ⁊ cã eiꝰ pꝫ ĩſtrumẽto publico manu talis nota.confecto. eademqꝫ eccleſia vrgente creditoꝛe pꝛefato debitum ipſum ſoluere neceſſario teneatur. nec ſint alia de quibus ipſum ſolui valeat niſi infra ſcripta fiat conceſſio.ꝙ expedientem ⁊ minus dãnoſam ꝙ alicuiꝰ alterius rei vel poſſeſſionis eiuſdẽ eccleſie eſt compertum. iccirco venerabilis pater dominus.p.dei gratia abbas eccleſie eiuſdem licentia ⁊ autoꝛitate a venerabili patre domino. p. dei gratia bittereñ.epiſcopo ſuper hoc obtenta. vt patet ꝑ inſtrumentum publicum manu talis nota. inde confectum.vel per patentem literam ipſius ſigillo ſigillatam de conſenſu ⁊ voluntate expꝛeſſa fratrũ ⁊ canonicoꝛum ſuoꝛum ⁊ eccleſie ſue pꝛefate.ad hoc ſpecialiter:vt moꝛis eſt vocatoꝛum. ⁊ pꝛeſentium ſcili e cet talis ⁊ talis ⁊c.[e] habito pluries ſolenni tractatu ſuper ipſa conceſſione vel alienatione per capitulum antedictum ⁊ ab eis plena deliberatione pꝛouiſo dictam alienationem vel conceſſionem eidẽ monaſterio vel eccleſie expedire:vt de ipſo tractatu et pꝛouiſione conſtat pluribus inſtrumentis ſcriptis manu talis nota. pꝛo ſe ſuiſqꝫ ſucceſſoꝛibus vice et nomine ipſius eccleſie dedit atqꝫ conceſſit.h.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti in emphyteoſim vſqꝫ in ipſius tertiam ꝑſonaꝫ domũ talem in burgo ipſius eccleſie in via tali ſitam cuius confines ſunt hi ⁊c. ad habendum tenendum ⁊c.vt.ĩ.titu.pꝛoxi.ver.ceterum.vſqꝫ modo aliquo pertinente. iunge pꝛo centũ marchis ſterlingoꝛum quã quidem pecunie quãtitatem idem emphyteoticarius coꝛam me nota. ⁊ teſtibus infraſcriptis de mandato dicti dñi abbatis ipſoꝛũqꝫ fratrum dedit ⁊ ſoluit ipi.b. aurioli in ſolutionem ⁊ ſatiſfactionem debiti ſupꝛaſcripti. quã ſiquidem rẽ idem dominus abbas ſe ipſius.h. emphiteoticarij nomine conſtituit poſſidere ⁊c.vt.ĩ.de dona.inter virum ⁊ vxoꝛem.§.nũc de dote.in illa foꝛma.a.dedit vſqꝫ in fi.hoc ſaluo quod vbi dicitur ibi ſuoſqꝫ heredes.pone eiuſqꝫ ſucceſſoꝛes vice ⁊ nomine ipſius monaſterij.Item non ponas verba illa tã in ꝓpꝛietate quã in poſſeſſione. Item vbi dicit̃ ibi traditionem.dic dationem ⁊ conceſſionem. Itẽ vbi dicitur ibi.c.marcharum. pone dupli dicte quãtitatis.⁊ vbi bonoꝛum ſuoꝛum.dic bonoꝛuꝫ dicti monaſterij ſeu eccleſie. poſt iunge hanc autem conceſſionem.⁊ omnia ⁊ ſingula ſupꝛaſcripta.fecit idem dominus abbas expꝛeſſe acto inter eum ⁊ dictum.h.ꝙ ab ipſo .h. ⁊ quocunqꝫ alio ad quem res deuenerit memoꝛata vſqꝫ in ipſius tertiam perſonam ãnis ſingulis in feſto tali vnus denarius turoneñ.nomine penſiõis eiuſdem rei ipſi eccleſie perſoluetur. poſtquam autem ad quartam perſonaꝫ peruentum fuerit noua emphyteotica conceſſio fiet hoc oꝛdine ſeruato renouationis tamen cauſa.l.marchis argenti. tunc eidem eccleſie perſoluendis hoc quoqꝫ expꝛeſſim inter eos acto.vt ex hoc ɔtractu duo vnius eiuſdem tenoꝛis inſtrumenta fiant. vnuꝫ ꝓ ipſo.h. 3 aliud pꝛo eccleſia memoꝛata. ¶†Et not. quod cuꝫ emphyteoſis genus ſit alienationis. vt extra de rebus ecc.non alie.nulli neceſſarius eſt epiſcopi conſenſus vt dixi.xij.q.ij.abbatibus.⁊.c.placuerit.xvij.q.iiij.in venditionibus.⁊ pꝛobãtur pꝛemiſſa. x.q.ij.hoc ius poꝛrectum. ⁊ aut̃. ſi economus. et aut̃. his vſus.⁊ extra de reli.domibus conſtitutus. Item qđ ſupꝛa dicitur de conſenſu capituli vel maioꝛis partis pꝛobatur.extra de his que fiunt a ma. parte capi.c.j.⁊.c.ea noſcitur.extra de dona. paſtoꝛalis ĩ fi. Item quod dixi de tractatu qui ſemper debet interuenire in tali alienatione. pꝛobatur.xij.q.ij.ſcti.extra de his que fi.a pꝛela.ſine cõſenſu.c. cum apoſtolica.⁊.c.tua.⁊ de rebus ec.alꝰ.vel non. dudũ ⁊ ibi no. vtrum tractatus huiuſmodi ſit de ſubſtantia cõtra f ctus.[f] Item quod dixi de tertia perſona pꝛobatur ĩ 4 aut̃.de non alie.§.emphyte. colla.ij. ¶Et ſcias qđ de ipſo tractatu ſic confici poterit publi.inſtrumen g tum.FOR.[g] Dominꝰ.p.abbas ſancti affrodiſij congregatis infraſcriptis eiuſdem eccleſie canonicis ad capitulum moꝛe ſolito ſcꝫ tali ⁊ tali. pꝛopoſuit coꝛam eis qđ cum occaſione talis debiti ſeu neceſſitatis vtilitatis vel cauſe. monaſterio vel eccleſie expediat.vt habeatur pecunia vſqꝫ ad quãtitatẽ centũ marcharũ ꝓuideant ipſi ⁊ deliberẽt vnde dicta pecunie quãtitas poſſit haberi. igit̃ fratribus ſeu canonicis ipſis ſuper hoc ſolẽniter tractantibꝰ ⁊ deliberantibus diligenter.tandem cõmuni cõſenſu cõfirmarunt qđ talis poſſeſſio eccleſie ipſius cõcedatur in emphyteoſim vel alienetur.⁊ pecunia ſeu pꝛeciũ dicte rei in dictam cauſam vel negociũ conuertatur credentes hoc pꝛo dicta cã ipi monaſterio 5 vtiliꝰ expedire. ¶†Et nota qđ iſte tractatꝰ debet pluries fieri ſaltem ter.vt dicunt quidam.⁊ de qualibet vice debet fieri publi.inſtrumentum quod du h rum.videtur[h]. ¶†Ceterum ſi emphyteoticaria cõ 6 ceſſio renouetur pꝛout in pꝛecedenti foꝛma tactum i eſt.ſic inſtrumentuꝫ conficietur.FOR.[i] Quoniã domus talis in burgo ſancti affrodiſij bittereñ.i tali via infra tales confines ſita ⁊c.olim data ⁊ cõceſſa.h.a venerabili patre domino. p.dei gratia abbate ſancti affrodiſij in emphyteoſim ſub conditione annue penſionis ⁊ renouationis poſt tertiam perſonam faciende. que nunc peruenit ad.d.quondam filio.c.⁊ ab eo poſſidetur.⁊ iam vt dicitur caſus ⁊ tẽpus renouationis aduenit iccirco ipſo.d.id inſtanter petende idem dominus abbas pꝛo ſe ſuiſqꝫ ſucceſſoꝛibus vocatis ſpecialiter pꝛeſentibus ⁊ conſentientibus eiuſdem eccleſie canonicis ſcilicet tali et

a ¶Sequit̃ videre res aliqua. credo qđ hic deficiat ab aliquo vł eccleſia hoc dico: qꝛ de locatione facta de eccłia nõ ſequit̃ foꝛma.

b ¶FOR.rolan. vij. quarte partis.

6 ¶Eius hoc intelligebatur ꝑ l. qđ niſi. ff. de oper.lib.ſecꝰ in vẽditoꝛe.vt no.ſ.titu.ꝓxi. §.j.in fi. ſi autẽ iſte mutat domicilium nõ tenebitur ibi ſoluere. C.de ſolu.l.vſuras niſi locꝰ eq̃lit̃ diſtaret ita qđ nõ itereſſet debitoꝛi: vt ibi not.

d ¶FOR.rolan.xliiij.parte pꝛima.

e ¶Talis et talis ⁊c. qđ ſequitur vſqꝫ ibi per ſe ⁊c. addit autoꝛ foꝛme de q̊ tamen in auroꝛa ſuppleuit rolan.vt.ĩ.dicã.

f ¶Contractus ⁊ certum eſt qđ ſic. itẽ ſcias qđ ſi non ſeruatis his que ſubſtãtialia ſunt fieret per pꝛelatũ datio ĩ emphyteoſim puta ſine ɔſenſu ⁊ tractatu caplĩ recipiens nõ tenet̃ ad penſionẽ dato qđ ꝓlatus ſe offerat quod faciet caplm conſentire.licet de conſilio vnius legiſte fuerit ſemel contrariũ iudicatum ſi ſuꝑ addebatur canonicoꝝ conſenſus per.l.ff.de actio.empt.iuli.§.ſi quis colludente.ſed illud in ɔtractu qui tenuit ⁊ poterat ratificari.ſed hic ſecus.quia cõtractus ille a pꝛincipio nullus ratificari nõ poterat cum eſſet de perpetua alienatiõe lꝫ de tempoꝛali ſecus qđ dic vt de his q̃ fiunt a pꝛe.c.ij.⁊.iij. ⁊ in pꝛe.decre.dudũ.hic igitur de nouo opoꝛteret incohari ɔtractum haberi ſuperioris licẽtia ⁊ approbari cãm et demũ fieri ɔtractuꝫ.vt.ſ.qđ dixi penſionẽ nõ deberi ceſſaret ſi diceret̃ hodie locũ habere qđ no.ĩ.§.fi. añ ṽ. octauo q̃rit̃.

g ¶FOR.rolan.no.in ſũma ſꝫ in auroꝛa ſuper ꝓmiſſa foꝛma.

h ¶Videtur vide qđ no. de rebus eccle. non alie. dudum. in gl.ſm qđ. et qđ ſuꝑ ea dixi vbi per ſingulare ꝓbatur vnicũ tractatum ſufficere dũmodo ſit ſolẽnis et diligens in monachis nigris ſeruentur cõſtitutiones bñdicti que volunt tractatum duoꝛuꝫ dierũ interpellatoꝛuꝫ ⁊ certo caſu pape licentiaꝫ vt in rubꝛica vbi de mutuis ⁊ venditionibus ⁊ vbi de foꝛma iuramẽti.

i ¶FOR.rolan.xlv.cui cõtinuat̃ ſequẽs.

tali de licentia talis epiſcopi bitereñ. dedit et conceſſit
vice ⁊ nomĩe pꝛefate eccleſie in re ⁊ cauſa renouationis
ipſius conceſſionis emphyteotice dicto
d.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus recipienti vſqꝫ in ſui tertiam
perſonã domũ pꝛefatã ad habẽdũ tenendũ ⁊c.
vt.s̄.ver.poꝛro vſqꝫ modo aliquo ꝑtinẽte. iũge ꝓ.l.
marchis q̃s ip̃e dñs abbas ab ip̃o.d.recepit ibidẽ ⁊
in pꝛeſenti in ſpãlẽ eiuſdẽ eccleſie vtilitatẽ conuertẽdas
pẽſiones eiuſdẽ domus quas dictus. d. habet
eidẽ.b.⁊ eũdẽ in ipſa plemiſſima autoꝛitate confirmãs.
necnõ ꝓmittẽs ꝑ ſe ſuoſqꝫ ſucceſſoꝛes vice et
noĩe ipſius monaſterij dicto.d.pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus
ſtipulãti ⁊c.vt in p̃.ver.poꝛro.vſqꝫ ĩ fi.hoc ſaluo
qd̃ vbi dicit̃.ibi dationẽ ⁊ cõceſſionẽ. dic renouationis
cõceſſionẽ.Itẽ vbi dicitur ibi dupli dicte quãtitatis.
dic.l.marcharum.Itẽ vbi dicit̃ hanc aũt ꝯceſſionẽ.
pone renouatiõis conceſſionem.hec foꝛma ꝓbatur
in pꝛe.concoꝛ.de pꝛecario.c.ij.⁊ extra de re.ec.
al̃.vel nõ.ad nr̃am inſti.loca.§.adeo.in aut̃. colla.ij.
de nõ al̃.aut ꝑ.§.alienatiõis.⁊ hic dicũt q̃dã nõ eſſe
neceſſariũ cõſenſuʒ epi.ex quo in p̃ncipali ꝯceſſiõe
a iteruenit[a]. Inſtrm̃ aũt ꝑmutatiõis facte de re eccleſiaſtica
emphyteotica.pꝛo alia re emphyteotica.vide
7 infra ti.ꝑxi.§.j.ṽ.ceteruʒ. ¶†Si autẽ pẽſio rei
emphyteotice ꝑ pluribus annis ſoluat̃ ſic inſtrumẽtũ
cõficiet̃. ¶FOR. Cũ.d. vnum denarium tur.
eccleſie ſeu dño abbati ſancti affrodiſij bitereñ.nomine
pẽſionis talis domus emphyteotice ſite ĩ burgo
eiuſdẽ eccleſie in via tali infra tales confines annis
ſingulis ſoluere teneatur.actũqꝫ ſit inter eũ ⁊ dictũ
dñm abbatẽ de cõſenſu infra dictoꝝ canonicoꝝ
eiuſdẽ eccleſie.⁊ ad hoc ſpãliter vocatoꝝ.⁊ ibidẽ p̃ſentiuʒ:
vt pẽſio ꝑ infraſcriptis annis debẽda.licet
deberet̃ ad tẽpus nũc ſimul ⁊ ſemel ip̃i eccleſie.ꝑſoluatur.
icirco dictus.d.coꝛã me nota.⁊ teſtibꝰ infra
ſcriptis dedit ac ſoluit ipſi domino abbati.iiij.ſol.⁊
duos dena.tur.in ſolutionẽ ⁊ ſatiſfactionẽ pẽſionis
pꝛo.l.annis ex dicta domo debẽde.idẽ vero dñs abbas
cõfitẽs ⁊ aſſerẽs ſibi de pẽſiõe dicte domꝰ foꝛe
p̃dicto tẽpoꝛe plene ac integre ſatiſfactũ ꝓmiſit ꝑ
ſe ſuiſqꝫ ſucceſſoꝛibus vice ⁊ noĩe dicte eccleſie eidẽ
d.ꝓ ſe ſuiſqꝫ heredibꝰ ſtipulãti.ſupꝛaſcriptã ſolutionẽ.
⁊ oĩa ſingula ⁊c.vt.s̄.ṽ.poꝛro.vſqꝫ firma ꝑdurẽt.
hoc ſoluo qd̃ vbi dꝛ ibi dupli dicte quãtitatis pone
xij.ſol.tur.poſtea iunge canonici antedicte eccleſie
his omnibus p̃ſentes ⁊ ꝯſentiẽtes ſunt hi.⁊c.extra
b de loca.potuit cũ ſuis cõcoꝛ.[b]

De inſtrumentoꝝ foꝛma ſup locatione rerũ ſe mouentium. Rubrica.

IAm dicẽdum reſtat de locatiõe rerũ ſe
mouẽtiũ.ſi q̃s igit̃ locat alteri equũ ad
c eq̃tandũ ſic inſtrm̃ ꝯfi. ¶†FOR.[c]
1 A.ciuis bitterñ.locauit ⁊ cõceſſit.vſqꝫ
d ad.x.dies vnũ equũ flauũ[d] cũ talibꝰ ſella
⁊ freno eſtimatũ ⁊ appꝛeciatũ cõmuni cõcoꝛdia ⁊
aſſenſu vtriuſqꝫ.x.li.tur.ducẽdũ ⁊ equitãdũ vſqꝫ ad
tholoſam cõfitẽs ⁊ aſſeuerãs ſibi ab ip̃o cõductoꝛe
de mercede locatiõis foꝛe ĩ pecunia nũerata ĩtegre
ſatiſfactũ.oĩno renũciãs exceptiõi ſibi nõ date ⁊ nõ
ſolute mercedis.dictꝰ ṽo.b.ꝓmiſit ſolẽnit̃ abſqꝫ vlla
exceptiõe iuris vel facti ſe obligãdo dicto.a.ꝓ ſe
ſuiſqꝫ heredibꝰ ſtipulãti dictũ equũ bñ ſollicite ac
diligẽter cuſtodire ſaluare paſcere ac tenere ⁊ ĩ ip̃o
cuſtodiendo ac ſoluẽdo ſummã ⁊ exactiſſimã curaʒ
atqꝫ ſollicitudinẽ adhibere necnõ eũdẽ equũ cũ dictis
freno ⁊ ſella in vllo maganatũ vitiatũ ſeu deterioꝛatuʒ.
ſed eiuſdẽ bonitatis ſoliditatis ⁊ ſanitatis.
vt tp̃e locatiõis erat ei hinc ad dictũ terminũ reſtituere
⁊ ſue domui cõſignare ſiue ſoluere ⁊ dare eidem
hinc ad terminũ ip̃m p̃dictã eſtimationẽ vʒ. x.
li.tur.ſuſcipiens inſuper abinde in antea in ſe ⁊ ſuper
ſe oẽm caſum foꝛtuitũ ⁊ euẽtũ incendij naufragij
ruine rapine furti violẽtie hoſtilis aggreſſus repꝛeſalie
vulnerum ſuppoſiture inclauature infunditure
e doloꝛis moꝛtis naturalis[e]. et actus talis et
cuiuſcũqꝫ moꝛbi ⁊ omnem alium tam diuino vel humano
iudicio q̃ ex quolibet genere culpe vel moꝛe
vel al̃s qualitercunqꝫ ꝓueniente vl̃ quod circa ip̃m
equum poſſet aliquatenus euenire quod ſi eum cuʒ
dictis freno ⁊ ſella eque ſanũ ⁊ ſolidum vt dictuʒ eſt
eidem nõ reſtituerit ⁊ conſignauerit.aut dictam eſtimationem
nõ ſoluerit termino ſupꝛadicto vel ſi oĩa
⁊ ſingula in hoc ꝯctu ꝯtẽta non obſeruauerit aut in
aliquo de iure vel facto cõuenerit ꝓmiſit eidẽ dare
ac ſoluere duplũ ip̃ius eſtimationis noĩe pene ſtip.
in ſingulis capitulis huiꝰ ꝯctus inſolidũ ꝓmiſſe q̃
ſoluta vel non rata maneant omnia ⁊ ſingula ſupꝛa
⁊ infraſcripta. Qd̃ ſi foꝛte vltra dictum terminum
equũ ip̃m ita ſanũ ⁊ ſolidũ.vt pꝛemiſſum eſt reſtituere
aut eius eſtimationem ſoluere diſtulerit pacto ꝓmiſit
⁊ cõuenit eidẽ dare ⁊ ſoluere pꝛo qualibet die
q̃ vltra terminũ ip̃m dictam reſtõnem vel ſolutionẽ
differet.xij.dena.tur.noĩe recompẽſationis dãnoꝝ
⁊ intereſſe ſub eadẽ pena q̃ etiam ſoluta vel non.p̃dicta
omnia ⁊ ſingula firma perdurent ⁊ nihilominus
etiã ſe ſoluturũ eſtimationẽ ⁊ recõpẽſationẽ pꝛedictã
vbicunqꝫ locoꝛum ⁊ foꝛi creditoꝛ petierit ab eodẽ.
Itẽ reficere ⁊ reſtituere ſibi oĩa et ſingula damna
⁊ expẽſas: ac intereſſe litis ⁊ extra ꝑ q̃bꝰ omnibꝰ
et ſingulis firmiter obſeruandis obligauit eidem
oĩa bona ſua renunciãs foꝛi ꝑuilegio doli mali exceptioni
conditioni ſine cauſa in factum actioni et
exceptioni ſibi nõ locati ⁊ non habiti equi ⁊ oĩ alij
2 ſibi auxilio cõpetẽti. ¶†Ad euidẽtiam aũt huius
f foꝛme querit̃[f] ecce poſtq̃.b. cõductoꝛ recepit ipſum
equum ſine eius culpa vel dolo ex aliquo vitio vel
moꝛbo in p̃miſſo pacto ſeu locatione ſpãliter nõ exp̃ſſo
puta ex vinulis vel alio huiuſmodi moꝛit̃ vel deterioꝛat̃.
querit̃ q̃d iuris ⁊ q̃d eſt videtur.b.ꝯductoꝛ
eẽ in cauſa cõdẽnatiõis in omni caſu.naʒ agitur ad
x.pꝛomiſſa ſup q̃bus pactũ interuenit quod ſeruandũ
eſt.vt.C.de pac.pactuʒ.ff.eo.l.j.⁊.l. iuriſgentium
§.ait p̃toꝛ.⁊.§.item ſi quis pactus extra. eo.c.j.xxij.
q.j.omne qd̃.C.de tranſac.non minoꝛẽ. graue enim
eſt fidem fallere.ff.de conſti.pe.l.j.xxij.q. v.iuramenti.
Item ꝯctus ex cõuẽtione legẽ accipiunt.ff.depoſiti.
g l.j.§.ſi cõuenerit. nec opoꝛtet [g]equũ reddi taleʒ
qualis datꝰ eſt.nã impoſſibilitas ſtipulatiõis nõ vitiat
ip̃am nec etiã difficultas.ff.de ver.ob.continuꝰ
actus.§.illud inſpiciendum.⁊.l.ſtipulationuʒ. §.j.⁊
extra de ꝯdi.ap. in deſpõ.c.fi.⁊ de pac.c.fi.ff.de reg.
iur.impoſſibiliuʒ nec debet quis ſe ad impoſſibile
obligare.ff.que ſent.ſine app.reſcin.l.fin.C.de tempo.
ap.l.fin.quodcunqꝫ enim pactum rei traditione
apponit̃.illud ſeruandũ eſt. ff. de pac. in traditionibus.
Qd̃ etiã conductoꝛ ad eſtimationem teneatur
pꝛobat̃.ff.loca.q̃ro.§.pe.⁊.l.cum fundus.C.ſol. ma.
ſi circumſcripta in fi.ff.de eſtimat.acti.l.j.eſtimatio
enim veram facit venditionem cũ vterqꝫ cõſenſit.vt
doti C.de iure [illegible] quotiẽs.⁊.ff.eo.pleruncqꝫ.nec ob.l.C.e.
inter vnũ. qꝛ illud locum habet qñ res fuit ſimpliciter
eſtimata nullo p̃cio appoſito in ꝯctu pꝛo re tali
reſtituẽda qualis fuit data al̃s ſecus vt in dictis.ll.
nec eſt neceſſe ꝓbare de culpa.qꝛ illud locũ hʒ qñ locatio
3 ſtat in finibus locatiõis. ¶†Si ṽo trãſit in
aliũ ꝯctũ ſuſcipiendo nouam foꝛmã ex pacto aliud
qꝛ tũc non requirit̃ culpa.oĩa enim tenet̃ conductoꝛ
facere.ſm̃ legem conuentionis.vt.ff.loc.⁊ conduc.ſi
merces.§.conductoꝛ. Sed quid ecce. b. vult equum
reſtituere.a.locatoꝛi. ipſe vero.a .non vult recipere
dicẽs foꝛte euʒ magagnatũ vel deterioꝛatũ. nam vr̃
4 ꝑiculoſuʒ equũ retinere. ¶†Si enim tibi ad ſpẽm
teneoꝛ ⁊ tibi offero liberoꝛ a caſu.vt.ff.de ſol.qui.x.
vñ dicas qd̃ ſi.a.nolit equũ recipere debet. b. teſtibus
p̃ſentibus equũ ſibi repñtare.⁊ vt eum recipiat
inuitare. Quod ſi nolit recipere dʒ ei dimittere nec
deinceps ad b.ip̃m.ꝑiculũ pertinebit.ar. ff. de peri.
⁊ cõmo.rei vẽ.l.j.§.lʒ autẽ.ſicut ⁊ al̃s venditoꝛ põt.
effundere vinum.vt.C.de peri.⁊ cõ.rei vend.l.ij.⁊.ff.
de ꝯhẽ.emp.qd̃ ſepe.§.in his. ar.tñ ꝯtra.quia nõ reddit
cõmodatũ q̇ nõ reddit eo modo quo debet puta
deterioꝛatum.ff.cõmo.l.iij.§.j.idem in eo qui exhibet.
vt.ff.de exhi.ſi q̃s hoĩem.§.iij.idem in eo qui obſcure
reſpõdet.vt.ff.de interro.ac.de etate.§.nihil intereſt.
⁊ ar.ad hoc.ff.de act.empt.⁊ ven.iulianus.ſed
Rñ.res cõmodata deterioꝛ reddita.nõ videt̃ reddita
veruʒ eſt quominꝰ cõmodatoꝛ petere poſſit id in
quo res cõmodata deterioꝛ eſt facta aliud aũt eſt in
re ꝯducta q̃ circa vinũ qd̃ licet effundere.ſed ad hoc
vtid

vt id liceat debeo deponere ⁊ ꝯſignare in ede ſacra
vel publice perſone.vt.C.de vſu.acceptã.⁊ de ſol.obſignatione.
nam iura varie ex perſonis conſtituunt̃
vt.ff.de rei ven.in fundo in pꝛin.⁊.xix.diſt.c.j. vij. q.
j.petiſti.⁊ diuerſitas perſonarum diuerſam accipit
a medicinam.xiiij.q.vj.ſi res in fi.[a] Item pꝛo locatoꝛe
facit.ff.commo.ſi vt certo.§.iij.⁊.iiij.⁊.ff.locati quod
5 aduerſionem. ¶†Qñ eñ periculum eſſet cum caſu
b foꝛtuito non teneretur[b]: vt.ff.de neg.geſ.lites.§.iij.
nam licet q̃s pꝛomiſerit ſe indẽnem aliquem ſeruaturũ
vel rem receperit eſtimatam non tñ ꝓbat foꝛtuitum
caſum vt.ff. pꝛo ſo. cum duobus . §. damni.
non eñ ob hoc fuit eſtimatio facta vt ꝯductoꝛ equũ
haberet emptũ.ſed vt magis ſciret̃ vtrum dolo vel
culpa eius equus periſſet vel deterioꝛ factus eſſet.
c arg.ff.vſu.quemadmodum ca.l.j.§.recte[c].⁊.C.vnde
d vi.l.ſi qñ Azo.autem dixit[d] q̃ ad hoc vt.ſ.caſus foꝛtuiti
imputarentur.neceſſe eſt oẽs in pacto expꝛimi
ſic.ſ.teneoꝛ de moꝛte ⁊ ruina ⁊c.s̄.in ꝑxi.foꝛma . ita
qd̃ ſinguli ſigillatim nominentur alioquin de nõ expꝛeſſis
non teneret̃ quamuis in gñali clauſula excipiant̃.
ar.C.commo.l.j.⁊ de neg.geſt.l.negocium gerentes.
ff.de ꝓcur.non ſolũ in fi.⁊.l.pompo. in pꝛin.
ff.de mino.illud.§.ſi talis.C.ad velle.iubemus.ff.de
acqui.here.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.ff.ſi q̃s cautioni.
ſed ⁊ ſi q̃s.§.queſitum. ¶Alij dicunt impoſſibile
eẽ oẽs enumerari poſſe.ad quod nemo obligatur
vt.s̄.vnde ſm̃ eos ſufficit dicere in genere teneoꝛ
de omni caſu qꝛ qd̃ facit ſpeciale quo ad ſpẽm id facit
generale quo ad genus.ff.pꝛo ſo.ac.§.renunciare.
ff.de admi.tu.ſi duo.tu dic qd̃ aut ſtat per conductoꝛem
quo minus omnes caſus ſpecificent̃ . vt qꝛ
dum.a.locaret equum ſuum dicebat.b. conductoꝛi.
frater ſi vis equum meum ducere volo vt mihi tenearis
de tali ⁊ tali caſu.⁊ cum velles omnes caſus
enumerare.b.dixit frater longuʒ eſſet oẽs enumerare
ſed ego tibi volo de oĩbus teneri.⁊ tũc de oĩbus
tenetur.pꝛeſumit̃ eñ plus dictũ ⁊ minus ſcriptũ. ff.
de here.inſti.l.j.§.j.⁊ quia quod tacite inter contrahentes
agitur pꝛo expꝛeſſo habet̃.ff.ſi cer.pe.cuʒ q̇d
Si vero.a.dixit volo qd̃ tenearis de tali ⁊ tali. enumerans
quoſdam non oẽs.⁊ ſubiunxit de oĩbus tenearis
tunc.b.de enumeratis tantum tenebit̃. Illa
eñ clauſula generalis trahitur tm̃ ad ſpecificata.
ff.de tranſac.cũ aquiliana.⁊.l.aquiliana.⁊.l.q̃cũ tutoꝛibus
in pꝛin.⁊ in fi.⁊.ff.de admi.tu.quidam decedens.
⁊ ſic intelligitur opinio ſecunda . aut ſtat per
locatoꝛem.vt qꝛ ipſe dixit.b.conductoꝛi frater longum
eſſet oẽs caſus enumerare ſed de oĩbus mihi
tenearis.⁊ tunc conductoꝛ de nullo tenet̃.⁊ ſic intelligit̃
6 opinio pꝛima[e]. ¶†Sʒ ecce locaui tibi equũ ⁊
e ꝓmiſiſti mihi quolibet menſe dare.xx.ſol.pꝛo vectura.
⁊ qñcunqꝫ moꝛeret̃.xij.li.ꝑ illius eſtimatione.de
mum moꝛitur equus.⁊ qꝛ infra annum nõ reſtituiſti
mihi illum peto.xx.ſol.pꝛo quolibet menſe. ⁊ vr̃ qd̃
non teneris ex quo moꝛtuus fuit.ff.loca. habitatoꝛes.
§.j.⁊ ſi fuerit factum pactũ qd̃ etiam quo perdito
nihilominus teneris ad pẽſionem.illud tanq̃ iniquum
dʒ reſcindi.ar.ff.de verb.obli.ſiquis cũ aliter
ꝯctus eñ iſte bone fidei eſt ſicut ꝯctus emptionis in
quo deceptus vltra dimidiã iuſti pꝛecij reſtituit̃. C.
de reſcin.ven.rem.extra de emp.⁊ ven.c. pe. vñ multo
foꝛtius reſtitui dʒ in tanto deceptus. ¶ Si autẽ
vendis mihi equum dicens nolo tibi de aliquo vitio
teneri.dic vt.s̄.de emp.⁊ ven.§.nunc dicendũ eſt
7 ver.q̇d ſi venditoꝛ. ¶†Si aũt aliquis boues ſuos
locat ad laboꝛandum.ſic inſtrumentũ conficietur.
FOR.A confeſſus fuit ⁊ ꝯtentus ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe
ad laboꝛandum ad quartaʒ partem lucri . a.
b.duos boues vnum.ſ.album cum coꝛnibus demiſſis.
⁊ alium rubeum cum coꝛnibus elatis pꝛecij ⁊ eſtimatiõis.
v.li.tur.hinc ad vnum pꝛoximum annum ꝓmittens
ſolenni ſtipu.b.dictos boues fideliter ⁊ diligẽter
cuſtodire ſaluare paſcere ⁊ tenere omnibus
ſuis expenſis.ipſoſqꝫ non vendere.vel alienare ſine
exp̃ſſa dñi licentia ⁊ mãdato . in ſe dictoꝝ boũ ſemper
dñium reſeruans.ita qd̃ a quocũqꝫ altero poſſidente
ipſos pleno iure valeat vendicare.⁊ ꝓ ſumma
dicte ſue quarte ꝑtis laboꝛerij dare ⁊ defendere eidem
narbone ad domum ſuam.x.ſextaria frumenti
boni pulchꝛi ⁊ mundi in feſto ſanctoꝝ iuſti ⁊ paſtoris.
in fine vero termini dictos boues.aut pꝛedictã
eſtimationem cum quarta parte lucri . ſiue tantum
minus ipſa eſtimatione quantum fuerit totum damnum
ipſi domino dare ⁊ conſignare.verumtamen ſi
dicti boues aut alter eoꝛum ipſius laboꝛatoꝛis aut
eius nuncij ſiue familiaris culpa dolo fraud̃.vel mala
cuſtodia perierit aut deſtructus vel perditus fuerit
ad ipſum laboꝛatoꝛem ſpectet ſingulariter totuʒ
damnum ⁊ ſi diuino iudicio vel caſu foꝛtuito perierint
totum damnuʒ ad dominũ pertineat antedictũ
qd̃ ſi contigerit euʒ ipſos boues per.viij.dies vltra
terminum ſupꝛadictum retinere.quin eos vel dictã
eſtimationem cõſignet vt dictum eſt.extunc vſqꝫ ad
vnum annum.⁊ ſic de ſingulis annis ipſos a dicto
domino retinere eiſdem pactis ⁊ conditionibus teneatur.
ſi de ipſius domini pꝛoceſſerit voluntate.qꝛ
ſic actum extitit inter ipſos que omnia ⁊ ſingula ſupꝛaſcripta
pꝛomiſit idem.a.ipſi. b. pꝛo ſe ſuiſqꝫ heredibus
ſtipulatione ſolenni firma.rata habere. et
tenere.⁊ ſeruare.nec contrafacere vel venire per ſe
vel per alium aliqua rõne vel cã de iure vel de facto
ſub pena dupli eſtimationis pꝛecij ante dicti ſtipulatione
in ſingulis capitulis huius ꝯctus inſolidũ
pꝛomiſſa: qua ſoluta vel non rata maneant omnia ⁊
ſingula ſupꝛa ⁊ infraſcripta . ⁊ nihilominus vnum
quodqꝫ pꝛedictoꝛum pꝛout pꝛomiſit ⁊ conuenit ſe
reſtituturum ſoluturum ⁊ daturum vbicunqꝫ locoꝛum
⁊ foꝛi ipſe.b.petierit ab eodem. Item reſtituere
reficere ſibi omnia ⁊ ſingula damna ⁊ expẽſas ac
intereſſe litis ⁊ extra.⁊ de his credere ſuo ſimplici verbo
ſiue ſacramento vel alia qualibet ꝓbatione.inſuper
pꝛomiſit pꝛeceptum talis iudicis recipere de p̃dictis
omnibus ⁊ ſingulis adimplendis hinc ad.v.
dies ſub pena.x.lib.tur.ſtipu.pꝛomiſſa qua ſoluta
vel non pꝛedicta oĩa ⁊ ſingula firma perdurent pꝛo
quibus omnibus ⁊ ſingulis firmiter obſeruandis
obligauit eidem omnia bona ſua renuncians foꝛi
pꝛiuilegio exceptioni ſibi non traditoꝛum ⁊ non habitoꝛum
boum ex dicta cauſa ⁊ omni auxilio.
8 ¶†Illud quoqꝫ non eſt ignoꝛandum quod ſi tibi
committo oues meas.ita quod certam partem fructus
debeas habere quem contractum italici vocant
ſocidam.i.ſocietatem pecudum.ſic inſtrumentum
f conficit. FORMA[f]. A. confeſſus fuit et
contentus ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe in ſocidam ſeu ſo-

a ¶Interuenit. et ita ſeruat̃.

b ¶Cõcoꝛ. ꝯctꝰ iſte bene expediẽs eſt emphyteoſim tenentibus ſʒ nõ expedit eccleſijs dãtibꝰ: qꝛ ſic facile perire poſſet rei noticia. xij. q. ij. lõginq̃tate.et.c.ſepe. vide. ĩ.§. nũc aliqua ver.xxxij. ⁊ ver.ſeq.

IAm dicendũ.

c ¶FOR. ro lan. ⁊ eſt tertia quinte partis.

d ¶Flauũ. Ro. poſuit ferẽtem puto qd̃ dic̃ flauũ qd̃ ſonat in album vel rubeum vel veriꝰ ex his mixtum q̇ dꝛ blũdum.

e ¶Natura lis lʒ idẽ poſuerit Roſ. dicebat autoꝛem omittere.

f ¶Querit̃. hec q̃ſtio et ſequẽs fuerũt Jac.bal. qui de hoc fecerũt notulã q̃ incipit vt plena noticia quãtuʒ duret ĩfra dicã

g ¶Nec opoꝛtet Jaco.dixit nec poteſt dici qd̃ ſit opus ⁊c.

a ¶Si res in fi. Itẽ ꝓ ꝯductoꝛe ſic habeo in Jac.cui cõueniunt ṽba ſequẽtia ſaluo qd̃ mutauit autoꝛ hñs hanc lr̃am coꝛruptã ⁊ ſtatim dicã.

b ¶Non teneret̃.vera lr̃a.q̇ eñ omne periculũ ſuſceperit de caſu foꝛtuito nõ tenet̃ ⁊ huic littere non conueniũt ſubſequẽtia ⁊ lex allegata.

c ¶.§.recte. h̃ finit̃ no. Ja.quo ad materiã ſubdebat aũt qd̃ qꝛ de caſu foꝛtuito an recipiat̃ gñaliter erat qd̃ ſabbatina q̃ incipit vtrũ ex pcõ ⁊ ꝑ multos.⁊ ĩ multis locis erat d h̃ notatũ.id̃ illaʒ ꝓſequi non curabat.

d ¶Dixit quod plʒ roſ.rub. de act.oneris aṽ. vbi dicit etiã h̃ placuiſſe rod. ſuo p̃ceptoꝛi.

e ¶Pꝛima de h̃ ſatis ſcripſi de cõmo.c.vno.ſuper glo.ij.nolo qd̃ ignoꝛet̃ dictũ Nic.mata. q̇ in qõne ꝑ eũ padue diſputata q̃ incipit quidã ſcholaris. ⁊ fuit de ſcholari q̇ duxit equum de ꝑtibus quẽ mercatoꝛi illuc ituro dedit ad ſui cõmodũ p̃ſentandũ ĩ domo ſcholaris oĩ ꝑiculo mercatoꝛis ⁊ equꝰ ſine mercatoꝛiſ culpa vel moꝛa moꝛtuus eſt tenuit ex vi pacti mercatoꝛeʒ ad eſtimationẽ teneri dans ꝓ regula qd̃ vbicũqꝫ tale pactũ vel ſil̃e apponitur in ꝯctu ſup idẽtitate eiꝰ rei quã aliꝰ extra naturaʒ ꝯctus cuſtodire ⁊ reddere vl̃ tradere tenet̃ locũ hẽat ꝯdemnatio eſtimationis ex vi talis pacti ĩducit pꝛĩcipal̃r legem.C. de pig. act.que foꝛtuitis in fi.q̇ finis ſcd̃m eũ dirimit caſum iſtum et huic ꝯuenit decre.vnica de cõmo.⁊ ſcd̃a de depoſito que loquunt̃ in ꝯctibus ex q̇bus debebat̃ cuſtodia ⁊ reſtitutio ſaluo qd̃ ſi reſpectu certi caſus talia ṽba ponerent̃ in pacto reſtringẽtur ad illũ caſuʒ.vt.C.cõmo.l.j.ad velle.l.iubemus.de trãſac.l.ſi de certa.⁊ ſm̃ eũ pꝛincipali dicto nõ obſtat gñalitas.qꝛ tale pactũ dicendũ eſt ſpãle vel ſpãliter factũ ex quo ṽba expꝛimunt peremptionẽ rei vltra naturã ꝯctus hic tñ eſſet qñ tale pactũ faceret ꝯctum feneraticium vt ſi loco equũ vel bouẽ ꝓ certo p̃cio faciẽs pcm̃ qd̃ ꝑeat cõductoꝛi.nã tũc expꝛimant̃ vl̃ nõ expꝛimant̃ caſus ꝑemptionis pcm̃ habebit̃ ꝓ nõ fcõ ⁊ ꝯctus tenebit.C.de pac.pi.l.j.ff.de vſur.l.pecunie.⁊.l.placuit ⁊ de act.emp.l.iulianus.§. idẽ pap̃. eſt eñ de natura fenoꝛis qd̃ lucrum ſit creditoꝛis ⁊ periculũ debitoꝛis.C.ſi cer.pe.l.incendiũ.⁊.ĩ. de vſu. ꝑ totũ.ſi vero tale pactũ interpoſitũ eſt ꝓpter aliud nõ ad indẽnitatẽ eius cui p̃dicte res debent̃.vt.s̄.dictũ eſt putat opinionẽ illã verã qd̃ de neceſſitate ſint ſpecificãda ꝑicula ⁊ caſus ad quos teneri dʒ ꝓmittens vt ff.ſi q̃s cau.ſʒ ſi q̃s.§.q̃ſitũ.vbi de h̃.⁊ p̃.l.poſt ſi nõ ſpecificent̃ teneant̃ ſolũ de leui ⁊ leuiſſima.⁊ nõ de cãu foꝛtuito rõne.s̄.dicta quã attribuit odof. ⁊ qꝛ cũ tale pactuʒ nõ fundet̃ ſup indẽnitate ꝯſeruanda ſupꝛe de q̃ ꝯhit̃ reſtringẽdũ eſt ṽbũ ꝑiculi.ne ſub ĩuolucro ṽboꝝ decipiat̃ ꝯhẽs obligãdo ſe ad idq̃ nõ faceret ſi ſpecificatum eſſet.ff.que res pig.ob.poſ.l.j. diuerſitatis ratio redditur qꝛ abſurduʒ eſſet qd̃ quis indemnitati rerũ ſuarũ ꝓuidere nõ poſſet per pactum circa res ſuas vel ſibi debitas ⁊ maxime cuʒ ꝯctum al̃s factꝰ nõ eẽt in alio cãu que tanta ratio nõ ſuadet inuenta eſt equitas. §.queſitum.facit.C. de codil. l.fina.§.pen.et q̃ po. ĩ pig. ha. l.fin.ĩ fi. adhuc ſcire debes qd̃ Alber.odofr. diſputauit queſtionem que incipit titius locauit qua ſequitur ſi locatoꝛ fundi pꝛo certo pꝛecio ad q̃nquenniuʒ in cõtractu expꝛeſſit certos caſus foꝛtuitos ad quos voluit teneri putavi fluminis. ĩcurſuʒ hoſtium vel p̃donuʒ de alijs nil fuit dictum quis teneatur de non expꝛeſſis ⁊ tenuit de his locatoꝛem non teneri per l. ff. commo. vt certo.§.ſi me rogaueris ⁊.§.ſi de me.per quos.§.patet . vt dicit quod ſi argentum meum alicui commodo ⁊ in commodando mihi ſpecialiter pꝛouideo apponendo cuſtodem argento : periculum peremptionis argenti pertinet ad me cõmodantẽ alias ſi nõ pꝛouidi pertinet ad commodatarium hoc dixit ſm̃ ibi notata in alle.induxit.l.ij.C.de pig. vbi creditoꝛ hñs generalem obligationẽ ſi recipit ſpãlem ſibi in alijs pꝛeiudicat niſi in ſubſidium ad idem in vxoꝛe que ſuper parafernalibus recipit ſpãlem hypothecã.C.de pac.cõuen.tã ſup dote.l.fi.ad idẽ ff.ſi cer.pet.l.certi.ꝯdi.C.qm̃.⁊.§.ſi nũmos.de ṽ.ob.ſi ita.§.ſtipulatoꝛ ⁊ de noua.l.cũ ei.⁊.l.ſeq.

f ¶FOR.rol.ix.ꝑte.v.poſt iſtã ſequẽtes

ſocietatẽ.a.b.c.oues precij.xxv.li.tur.hinc ad tres ꝓximos annos ꝓmittens ſolẽni ſtipl'one dicto.b.eas omneſqꝫ ipſarum fructus futuros.⁊ fetus oĩbus ſuis expenſis fidel'r ⁊ diligenter cuſtodire ſaluare paſcere ac tenere ipſaſqꝫ aut earum fetus vel fructꝰ aliquos non vendere vel alienare ⁊c.vt in p̄dicta forma vſqꝫ vendicare.poſtea iunge fructus vero ⁊ fetus earuꝫ ſcꝫ agnorum lane caſei ⁊ ſtercorum dimidiam bona fide dicto.b.ad ipſius voluntatẽ ꝯſignare ⁊ dare.⁊ in fine dicti termini ipſas oues prefate ſocide vel illas que ex eis tunc temporis extabunt ipſi.b. reſtituere ⁊ ꝯſignare. Si vero ipſe vel aliqua earum ſeu ipſarum aliquis fetus ⁊ fructus ipſius.a. vel eius nuncij ſiue familiaris culpa aut dolo vel mala cuſtodia perierint aut deſtructe vel ꝑdite fuerint totum damnum ſpectet ad eum.ſi autem diuino iudicio vel caſu fortuito id euenerit ad dictũ.b.ſpectet:dũmodo ipſe.a. per repñtationem corij ouis mortue vel aliter faciat plenã fidem.que oĩa ⁊ ſingula ſupraſcripta ⁊c.vt in p̄dicta forma. 9 ¶ † Qd ſi prefata ſocida fiat ad ſaluũ capitale.ſic inſtrm ꝯfi. FORMA[a] A.confeſſus fuit ⁊ ꝯtentus ſe habuiſſe ac recepiſſe. a.b.in ſocidam ad ſaluum capitale vnam vaccã talis precij ⁊ eſtimationis.l.ſol.tur.ꝓmittens ſolenni ſtipulatione dicto.b.vaccã ipſam oẽmqꝫ futurũ eiꝰ fetum ⁊ fructum ⁊c.vt in p̄cedenti forma vſqꝫ vendicare verbis decenter mutatis poſt iunge.ex fructibus vero ⁊ fetibus vacce p̄dicte prioribus vꝫ qui ex ipſa ſumentur tm̃ ipſi.b.conſignare ⁊ dare quouſqꝫ ſibi de dicto capitali ⁊ p̄cio integre ſatiſſiat.quo capitali aſſignato ⁊ dato totius eius quod inde ſupererit dimidiam ſibi dare.ſi tñ vacca ipſa aut eius aliquis fetus ⁊c.vt.s̄.in p̄ce.vſqꝫ ꝑdita poſt iunge dicto.b.in integrũ reſtituere p̄cium predictum cũ omni dãno ⁊ intereſſe ſuo. ¶ Si aũt diuinum iudiciuꝫ vel caſus fortuitus ꝯtigerit tunc ſpectet ad dictum dñm totum damnũ[b].que oĩa ⁊ ſingula ſupraſcripta ꝓmiſit idem.a.⁊c.vt.s̄.ver.ſi autem aliquis vſqꝫ pena dupli.iunge dicti p̄cij ſtip.promiſſa ⁊ refectione damnorum ⁊ expenſarum litis ⁊ extra.⁊ etiam obligatione oĩum bonorum ſuorũ.qua pena ſoluta vel nõ p̄dicta oĩa ⁊ ſingula firma ꝑdurent renuncians exceptioni ſibi non tradite ⁊ non habite vacce ex cã ⁊ pacto p̄dicto ⁊ omni alij auxilio.

De inſtrumentorũ forma

ſuper locatione operarum.

Reſtat ſuper operarum locationibus aliqua inſtrumẽta formare. Si igiť quis locat ſuas operas ad ſcribendum.ſic inſtrumentũ conficieť. FOR.[c] A.ꝓmiſit ⁊ cõuenit ſolẽniter ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obligãdo ad id b.ꝓ ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti ſcribere ſibi vnũ decretum in textu de tali lr̃a ⁊ forma vel eque bona vt ⁊ſcripſit in primo folio primi quinterni eiuſdem decreti. quam quidem litteram oſtendit ⁊ ad eius ſil'itudinem ⁊ formam obtulit ⁊ conuenit ſe illud decretum ſcribere integre. ⁊ etiã de meliori ſi poterit ⁊ ſciuerit bona fide:⁊ continuando bene ⁊ diligenter ⁊ fideliter dictũ opus ſine ſui vel alterius opis. vel ſcripture alicuius interpoſitione donec totum decretum ſcriptũ fuerit ⁊ cõpletum ⁊ hoc ꝓ. xv. lib. tur.de q̇bus idẽ.a.ꝯfeſſus ⁊ ꝯtentus fuit ſe iam habuiſſe ⁊ recepiſſe a dicto.b.v.lib.tur.exceptioni ſibi non date ac non ſolute ipſius oĩno renũcians quãtitatis.reſiduum aũt dicte ſumme dictus.b. ſolenni ſtipulatione ꝓmiſit ipſi.a.date ac ſoluere eidẽ h̃ mõ ſ.v.li.tur.duabus ꝑtibus ipſius operis ꝑfectis reliquas vero.v.li.finito toto opere ⁊ cõpleto. que oĩa ⁊ ſingula ſcripta promiſerunt viciſſim.ſ. vnus alteri adinuicem ſolennibus ſtipulationibus hincinde interuenientibus firma. grata ⁊ rata hr̃e ⁊ tenere. obſeruare ⁊ adimplere.nec contrafacere ⁊c. vt. s̄.in prima forma huius ti.vſqꝫ in fi.h̃ ſaluo ꝙ vbi dꝛ ibi xx.lib.pone dupli dicte qͣtitatis.⁊ conci.h̃ li.vt.j̃.§. ꝓxi.ver.⁊ ſcias. 2 ¶ † Si vero locatio ⁊ conuentio ſit de alio opere faciendo puta de immutando vel edificando ⁊ hmõi.attende q̇d hincinde promittiť.⁊ ꝓmiſſionem vnius ꝑtis ꝯtinue.primo pone ⁊ poſtmodum alterius.deinde pone illam clauſulam.que oĩa 3 ⁊ ſingula ⁊c.vt in p̄. ¶ † Si vero quis ꝓmittit alteri ſeruire ſic inſtrumentũ conficiať. FORMA. A.locauit ⁊ conuenit.b.de operibus ⁊ ſeruitio ſuo ſibi ac familie ſue preſtando hinc ad vnũ ꝓximum annum ꝓmittens ſolenniter ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obligando dicto.b.ꝓ ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtip.fideliter ⁊ ſollicite facere quecunqꝫ ſibi ⁊ familie ſue atqꝫ negocijs ſuis vtilia crediderit ⁊ etiã quecunqꝫ ſibi ab eo vel familia ſua bona fide p̄cepta fuerint ⁊ res eius ⁊ familie ſue.⁊ cuiuſcunqꝫ alterius que penes eum fuerint fideliter omni dolo ⁊ fraude remota cuſtodire ⁊ ſaluare.⁊ de ipſis furtum non facere nec volenti facere ꝯſentire:immo pro poſſe ſe opponere ⁊ quẽlibet facienteꝫ vel facere volentem aliq̇d furtum vel damnũ vel iniuriã ipſi dño quãcito ſciuerit vel ſenſerit eidẽ manifeſtare.ſecretaqꝫ ipſi ab ipſo dño commiſſa fidel'r retinere.dictus vero.b.ꝓmiſit ⁊ conuenit ſtipl'one ſolenni dicto.a.ſibi dare decenter ⁊ debite victum ⁊ veſtitũ calciamenta hinc ad terminum ſupradictũ.⁊ ꝓ ſuo merito.xl.ſol.tur.vcꝫ dimidiam in tali termino.⁊ reliquam dimidiam in fine anni.que oĩa ⁊ ſingula ⁊c.vt in pre.forma vſqꝫ in fine.hoc ſaluo q̇d vbi dꝛ ibi dupli dicte qͣtitatis dicas.c.ſol.tur.poſtea iunge. Inſuper ideꝫ.a.corporaliter ad ſancta dei euangelia iurauit p̄dicta oĩa ⁊ ſingula a ſe ꝓmiſſa grata firma ⁊ rata hr̃e ⁊ tenere obſeruare ⁊ adimplere nec contra facere vel venire de iure vel de facto per ſe vel per alium vllo modo. Preterea dicti.a. precibꝰ ⁊ mandato.b.ſe principalẽ ꝯſtituens promiſit principaliter ⁊ inſolidũ ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obligando dicto.b. ꝓ ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti ſe facturũ ⁊ curaturũ omni exceptione remota. q̇d dictus.a.oĩa p̄dicta ſingula a ſe promiſſa firma grata ⁊ rata habebit tenebit obſeruabit ⁊ adimplebit.nec ꝯfaciet vel veniet aliqua rõne vel cã.de iure vel facto q̇d ſi non fecerit ⁊ curauerit vt dictũ eſt ⁊ propter ea dictus.b.damnum aliq̇d ſuſtinuerit vt qꝛ dictus. a. furtum vel damnũ ei faceret ſuper quo ſimplici v̄bo eidem.b.credatur abſqꝫ alia ꝓbatione ꝯſeruabit ipſe.a.dictum.b.indẽnem ſub pena.c.ſol.tur.ſtip. ꝓmiſſa ⁊ refectione damnorum ⁊ expenſarum lit.⁊ extra.⁊ de obli. oĩum bonorum ſuorum qua pena ſoluta vel non predicta omnia ⁊ ſingula firma perdurent.renuncians beneficio noue conſtitutionis de fideiuſſo. + ⁊ omni alij auxilio. ¶ † Quod ſi fiat conuentio de aliquo in aliqua arte inſtruendo ſic inſtrumentum conficietur. FORMA. A. poſuit ⁊ pacto dedit.b.filium ſuum magiſtro.c.ſutori.ad addiſcendam ⁊ operandam artem ſuendi hinc ad.v.proximos annos promittens ſolenniter ſine aliqua exceptione iuris vel facti ſe obligando dicto.c.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ſtipulanti ſe facturum ⁊ curaturum quod dictus. b.hinc ad terminum ipſum perſeuerabit ⁊ continue morabitur cuꝫ dicto.c.magiſtro.⁊ fideliter ac ſtudioſe faciet.⁊ operabitur quecunqꝫ dictus magiſter ſibi circa doctrinam ⁊ exercitium ipſius artis preceperit:res quoqꝫ eius ⁊ cuiuſcunqꝫ alterius que penes euꝫ erunt bona fide cuſtodiet ⁊ ſaluabit furtumqꝫ non faciet. nec volenti facere conſentiet.ſed ⁊ neqꝫ fugiet.neqꝫ diſcedet ab eo. hinc ad terminum ſupradictum.quod ſi aliquod eorum fecerit:ſatiſfaciet de hoc ipſe.a. dicto. c. eumqꝫ ſeruabit indemnem ⁊ ſpecialiter faciet ⁊ curabit quod ipſe.b. ꝙ diebus ante dictum terminum preter ipſius.c.voluntatem diſcedet vl' ſe ſubtrahet a continuo exercitio dicte artis tot ei reficiet ⁊ reſtaurabit in eodem opere ⁊ exercitio ad ſuam voluntatem poſt terminum ſupradictum. ⁊ quod dabit ⁊ deferet eidem magiſtro ad domum ſuam vnum caponem ⁊ duas fogatias quolibet anno in feſto epiphanie.dictus vero magiſter.c.promiſit ipſi.a.pro ſe ſuiſqꝫ heredibus ⁊ nomine ⁊ vice dicti.b.ſtipulanti quod docebit ⁊ inſtruet dictum.b.bona fide ⁊ fideliter in arte predicta dabitqꝫ eidem.quolibet anno duos ſubtullares que omnia ⁊ ſingula ⁊c.vt.s̄.in prima forma huius ti.

De libellorũ conceptione ſuper locationibus.

Poſtquam tam plene inſtrumentorum formas poſuimus reſtat vt in hoc.t.libellos concipiamus. ¶ Si igitur emphyteota vel libellarius non vult domino ſoluere penſionem.ſic contra eum lib. conci. 1 ¶ † LIBELLUS.[d] Coram ⁊c.con. de. p. qui ad liuellum vel emphyteoſim tenet fundum talem cuius fines ⁊c.ab eccleſia mea . ratione cuius eidem eccleſie .ſeu eius rectori vel mihi ſingulis annis . vj. denarios talis monete dare ⁊ ſoluere tenetur annuatim . in quorum denarios. vel cuius canonis ſolutione iam per biennium ⁊ amplius ceſſauit.quare peto dictum fundum qui cecidit in commiſſum mihi reſtitui ⁊ aſſignari.⁊ ad hoc ipſum.p.ſententialiter condemnari.vt extra. eo. c. pe. ⁊ vlti.⁊.x.qõne.ij.qui rem huius.que eſt.C.de ſacroſan.eccle. cle. extra de dila.littere.extra de relig.do.conſtitutus. Vel ſic. FORMA. ego.a.ſindicus talis eccleſie nomine eiuſdem eccleſie ago contra.p.petens ab eo talem poſſeſſionem quam ipſe vel predeceſſores ſui in emphyteoſim a dicta eccleſia habuit vel habuerunt.⁊ ius emphyteoticũ amiſerunt vel amiſit.⁊ dicte eccleſie reſtituere contradicit.vnde iuſtitiã poſtulo.ꝓpoſita ꝯdictione ex lege zenonis q̃ eſt.C.ꝺ iure ẽphy.l.j.q̃ lex loquiť ẽt in emphyteota eccl'ie nõ ſolũ layci. Si aũt ꝑpter canonẽ

non ſolutũ

a ¶ FOR. vt.s̄.

b ¶ Damnũ aũ capitale detractũ ꝓcedit hoc pactum ſꝫ poſt cũ totũ q̇d ſupeſt ſit cõe ergo ⁊ diuinũ iudicium eſt cõe.

Reſtat ſuper operarũ locationibꝰ

c ¶ FOR.rolã.iiij.in. v. ꝑte cui due continuantur.

c Poſtq̃ tã plene.lib. pondero q̇d in nullo iſtorũ libellorum autor vtiť v̄bo locationis ⁊ h̃ ꝑpter obiectionẽ dicẽtiũ ꝯ libellũ dicentẽ q̇d locauit i emphyteoſim q̇d libellus ille ꝯtinet aduerſa cum locatione emphyteoſis multũ differãt.vt diceť . j̃. §.fi.⁊ iſup. iiij. q.volũt ergo ꝙ dicatur ꝯceſſit i ẽphyteoſiꝫ ⁊c. tu canoniſta ꝯ has obiectões defenſionẽ habeſqꝫ materia ẽphyteoſis poniť ſub ti.de locato.

---

nõ ſolutũ biennio eccl'ia repetet.vt.s̄.in p̄.li.tunc ꝓponat ꝯdi.ex lege iuſtiniani que eſt.C.de ſac.ſan.eccle.auť.q̃ rẽ. 2 ¶ † Si aũt eccleſia ꝯfidat ꝓbare dñiũ vel quilibet q̃ ꝯfidit de dñio.vel quaſi ꝓbare ſic ꝯci. li.LI.Co.⁊c.ego talis ſindicus talis eccl'ie.cõ. de p.a quo peto talẽ petiã terre quã poſſidet in tali loco quã aſſero ad me ꝑtinere iure [a] dñij vel quaſi.⁊ h̃ libellus ſm quoſdã potius de ꝯſuetudine admittiť quã de iure. 3 ¶ † Si aũt velit petere tm̃ poſſeſſionẽ ſubtractam.ſic conci.lib. LIB.Coraꝫ ⁊c.cõ.de.p. vt.s̄.vſqꝫ quare peto.iũge dictã penſionẽ ſubtractã mihi noĩe p̄fate eccl'ie dari ⁊ reſtitui. ⁊ eundẽ compelli.vt in futurũ eandẽ integre mihi ſoluat.⁊ eũ ad hoc ſnĩaliter ꝯdemnari.vt in p̄ce.cõcor. Emphyteota aũt ꝯ eccleſiam.ſic conci.li.LI.Coram ⁊c.con. ꝺ p.ſindico talis eccleſie ⁊ peto vt mihi tradat corporalem poſſeſſionẽ talis vinee.quam mihi talis p̄poſitus cum ꝯſenſu clericorum eiuſdeꝫ eccleſie in emphyteoſim conceſſit.nec tradidit ꝓpoſita conditione ex 4 l.zenonis.C.de iure emphy.l.j. ¶ † Si aũt emphyteota cui tradita fuit res emphyteotica velit ꝯ aliũ poſſeſſorem agere ſic li.cõci. LIB.[b] Coram vobis ⁊c.con.de.p.a quo peto talẽ vineã quam poſſidet ꝓpoſita vtili acti.in rem que dať emphyteoticario. ff.ſi ag.vect.vel emphy.pe.l.j.⁊.ij. Si vero non fuit tradita non põt agere niſi act.ſibi ab eccleſia ceſſa. ⁊ tunc ſic conci.li. LIB.Coram ⁊c.peto a.p. taleꝫ vineam iure dñij:vel quaſi act.mihi ceſſa a tali p̄poſito ⁊ capl'o.nam ⁊ ius dñij.i.rei vendicatio ⁊ oĩs fere actio ceditur.C.de he.vel ac.vendi.l.fi.[c] 5 ¶ † Verũ ſi locator domũ vel fundũ ꝯductum non vult inquilino vel colono tradere vel tradidit.ſꝫ cetera nõ preſtat ad que teneť ꝯductori ꝑdita eſt actio ex conducto que ciuilis eſt .inſti.loc.⁊.ff.eo.ex conductio. in qua ſic lib.conci. LIB.Coram ⁊c.con.de.p.a q̊ ꝯduxi talem domum vſqꝫ ad annum ꝓ.xx.quam domũ ad inhabitandũ mihi aſſignare ꝯdicit vnde ago contra eũ q̇d ipſam domũ ad inhabitãdum vſqꝫ ad annũ mihi aſſignet.⁊ ad h̃ ꝓpo.ac.ex conducto . vt in pre.l.ex ꝯducto. ¶ Alij vero qui dicunt non tenetur iſte ad traditionẽ.ſic nec venditor . cũ hec actio ſit ſil'is actioni ex vendito.vt.ff.eo.l.j.ſic conci. lib. LIB.Co.⁊c.con.de.p.a quo conduxi taleꝫ domũ vel fundum pro.x.quem ſeu quã mihi p̄ſtare ſeu aſſignare ꝯdicit ad inhabitandũ ſeu colendum vñ ago ꝯ eum ⁊ meũ itereſſe peto q̇d eſtimo.xx.⁊ ad hoc ⁊c. ff.eo.ſi fundus. ¶ Tertij dicunt ꝙ cum intereſſe nõ ſit in obligatione nõ põt peti.lꝫ veniat in ꝯdemnatione.ff.de re.iu.ſi quis ab alio.§.fi.vñ ſic conci. li. LI.Cõ.⁊c.ago ꝯ.p.vt domũ talem quam ab eo cõduxi ꝓ.x.mihi tradat ſeu aſſignet ad inhabitanduꝫ q̇d ſi tradere non vult peto meũ intereſſe q̇d eſtimo. 6 xx.⁊ ad hoc ⁊c.ff.de ac.emp.⁊ vend.l.j. ¶ † Quod ſi rem tibi locatam ad certum tp̄s locator auſert infra illud conci.li.vt extra ne p̄latus vices ſuas vel iura ven.c.fi.⁊ de locato potuit. ¶ Per hãc etiã actionem recuperabo q̇d pro dãno dato per ſeruientẽ meũ ſolui.vt.j̃ de iniur.§.ij.in fin. Item ſup rei ven. vtili que dať emphyteote vel ei qui cõduxit ad non modicum tp̄s vel ſupficiario conci.vt.s̄.de cã poſ.⁊ ꝓprie.§.notandum igi.v̄.eſt ⁊ alia vtilis ⁊ ſequẽ.[d] 7 ¶ † Actor ergo ſic PO. POS. AL. Pono ꝙ mihi locaſti talem domum vel fundum. Itẽ q̇d conſenſiſti in tali locatione.ff.loca.l.j.⁊. ij. Item ꝙ locaſti mihi pro.x.ff.eo.l.ij.ff.depoſi.l.j.§.ſi quis ſeruus.ff. cõi diui.ſi conuenerit.ſecus ſi in vno nummo.ff.e.ſi quis conduxerit.§.fina. Iteꝫ ꝙ es talis qui potes obligari.ff.loca.qui ad certum.ff. de op. leg. ſi tibi. Item ꝙ res illa fuit tua.ff.de reg.iur.neqꝫ pignus. C.loca.ad probationẽ. Item ꝙ eſt talis que põt locari.ff.eo.locare.ff.de ver.ob.multum.extra ne precari.ff.eo.locare.ff.de ver.ob.multum.extra ne prela.vi.ſuas vel iura ven.in rubro ⁊ in nigro.item q̇d rem illam mihi non tradidiſti.ſed hec eſt negatiua. item q̇d prohibes me re illa vti.item q̇d ſum prohibitus per talem re illa frui.item q̇d illum prohibere potes.item quod hoc anno fuit ſterilitas . extra eo.ꝑpter.item ꝙ ꝯdicis mihi volenti rem exercere. item quod ante tempus locationis mihi rem abſtuliſti.extra ne prela.vices ſuas.vel iura ſub an. cen. con.c.fi. Reus vero ſic. PO. REI. Pono ꝙ illum fundum vel domum locaui.t.⁊ ille nunc inhabitat.ergo non tibi.ff.de iud.cum pretor.extra de preſump.nonne.item q̇d de precio domus pro penſione diſſentimus.ff.loca.ſi.x.item q̇d mihi volebas dare pro penſione ſpeciem vel libram vel aliq̇d annuatim debet enim precium conductionis conſiſtere in aliqua qͣtitate.qꝛ ſi vno nummo nulla eſt conductio: vt.s̄.item quod hoc anno mihi fuit bonis interdictum.item quod permiſi te inhabitare toto tempore conductionis tue.item q̇d qui te prohibet inhabitare:eſt maior magiſtratus quem ꝓhibere nõ poſſum.item q̇d ſequenti anno fuit vbertas.item q̇d colonus meus partiarius es.item q̇d expleto tꝑe conductionis permiſi te tuas res oẽs extrahere.itẽ q̇d locaſti mihi fundum ⁊ ego intelligebam de molendino.ff.loca.ſi.x. 8 ¶ † Porro ſicut ex ꝯducto datur cõductori.ita actio ex locato datur locatori.in qua ſic li.cõci.[e] LI.Co.⁊c.con.de.p. cui locaui domũ meã pro.x.vnde ago ꝯ eum vt illa.x. mihi ſoluat. ⁊ ad h̃ propono act.ex locato.ff.e.ſi in.l.§.ſi domus.⁊.l.dominus.§.fi. Si vero finito tꝑe locationis non vult rem reſtituere conci.lib.ſic. LIB.Coraꝫ ⁊c.cõ.de p.cui cum domum pro.x.locauerim vſqꝫ ad annũ.et finitum ſit tempus conductionis eam reſtituere cõtradicit.vnde ago ꝯ eum q̇d illam domum mihi reſtituat.⁊ peto eum ad hoc ſnĩaliter cõdemnari.⁊ ad hoc propono act.ex locato.ff.eo.videamus.§.quiuinum.C.e.ſi quis cõductionis. vel in hoc caſu põt ꝓponere ꝯdictioneꝫ ex illa.l.conductores.⁊ tunc ceteris retentis poſt verbum mihi reſtituat.iungat ⁊ mihi eſtimationem p̄ſtet.ſ.x.⁊ ad hoc ꝓpono condi.ex illa.l.conductores.C.loca.vel ex illa.l.C.vnde vi nõ ab re.ſuper qua conſtitutione conci.li.vt.j̃.ceterum 9 ¶ † Si aũt ſit neceſſaria vſibus dñi [f] vel qꝛ inquilinus male verſať ibi:vel indiget refectione vel pẽſionem non ſoluit.ſic cõci.li.LI.Coram ⁊c.con.de.p. cui cum locaſſem talem domum ꝓ.x.vſqꝫ ad terminum.domus illa eſt mihi neceſſaria:qꝛ aliam nõ habeo qnã inhabitem.vel qꝛ male verſatus eſt in ea:vl' eget refectione:vel iam eſt lapſum biennium q̇d pẽſionem non ſoluit.vñ peto domum illam mihi reſtitui.⁊ ad hoc ⁊c.C.eo.ti.edẽ.ff.eo.quero extra eo. ꝓpter.⁊.c.ſe.ſic ergo in his caſibus expellitur inquilinus ante tp̄s ꝯductionis. 10 ¶ † Sed nunq̇d remittetur tunc penſio ꝓ rata tꝑis?dicunt quidã ꝙ ſic qñ eget refectione ⁊ qñ eſt neceſſaria vſibus dñi . ſecus aũt qñ male verſatus eſt.⁊ qñ penſioneꝫ non ſoluit cum ob delictum ſuum expellať.vt . C. de ſacroſan. eccle.auť.qui res.que eſt.x.q.ij.⁊ hoc videtur expreſſum in precedenti decre.propter [g] Jo. tamen dicit in omnibus fieri remiſſionẽ ꝓ rata temporis.ſatis enim eſt quod in hoc puniať q̇d ante tp̄s expelliť: quia nec videtur iure cautum eſſe quod amittat[h]. 11 ¶ † Sed queritur vtrum conductor domus teneatur domum ſi corruerit reficere.vel ad ſartatecta. ⁊ huiuſmodi expenſas ad quas fructuarius tenetur vt.ff.de vſufru.l.vſufructu legato . §. quoniam igitur.⁊ eſt ibi arg.q̇d ſic. Ar.contra[i].ff.eo.ſed cum vſufructuarius.§.j.ff.de vſu.⁊ ha.ſi domus . ff. loca. ex conducto.in principio.ff.de via pub.⁊ iti.pub. [k] re. l. finali . ibi quacunqꝫ autem mercede habita [l] et cetera . 12 ¶ † Quid ſi locaui tibi boues meos cuſtodiendos certa mercede tibi data . tu dimiſiſti eos in paſcuis in quibus animalia communiter di

a ¶ Quã de iure h̃ dixi ꝓpter no.s̄.de cã poſ.⁊ ꝓprie.§.pe.in.ij. col.

b ¶ LI.hũc format roſ.i ẽphyteota laici h̃ exp̃ſſo in libello.vbi de p̄torijs. Rub.de vtil.ac.in rẽ quã vide.s̄.de cã poſ.§.ſequiť ver.eſt ⁊ alia.

c ¶ l.fi.ingrediť v̄ba roſ.in auť.ex ꝯducto in q̃ dicit.vij.neceſſaria que ex poſitionibus colligas.

d ¶ Et ſeq. libellos ſup iterdcõ de ſupficiebus vide.e.ti.§.ij. ⁊ xij. interdicto.

e ¶ Scdm roſ.i actiõe de locato q̃ dicit illa leẽ i iſta neceſſaria q̃ in ſupiori . ſꝫ vidi dubitari de h̃ caſu titiꝰ cuiꝰ domꝰ ꝑiit incẽdio.vel ruina domũ ꝯſanguinei vl' amici ſui itrauit tũc vacuã ml'ta pẽſiõe ꝯuẽta quã aliq̇bus annis hitauit donec ſua domꝰ fuit refecta petit cõſanguineꝰ dñs domꝰ pẽſionẽ Alber.gal.ex volumẽ diſtinguit an vterqꝫ p̄dictorum vel alter ꝯſueuerit locare vl' ꝯducere domos.an nõ. primo cãu teneť inq̇linus ad pẽſionẽ ꝑ.l.ſi tibi pollicẽda.ff.ꝺ p̄ſcri.v̄.ſcdo caſu qñ neuter locare vl' ꝯducere ſolebat non teneať inq̇linus. ff.ꝺ do.inter vi. ⁊ vx.l.vtrũ.ff.ꝺ ꝓba.ꝑcul.C.ꝺ vſur.l.creditor ꝑ quã ꝓbať q̇d mutuãs q̇ non ꝯuenit i mutuo ꝺ vſuris ſibi ſoluẽdis illas nõ petit.C.ꝺ reuo. don.l.fi.⁊.fi.C. ne ꝺ ſtatu ꝺ fun. l.ij.⁊.l.ſi pr̃ . C. fa.her.filie . ff. e.q̃ pr̃.C. de nego.geſ.l.ij.ff.e. nẽſenniꝰ. ff. de leg.iij.vxori.§. fi.ff.de ꝯdi. inde.cũ his.§.pe. ff. mã. ſi v̄o nõ remunerãdi.§. contrario.

f ¶ Dñi. vid q̇d dixi.e.ti.ꝑpter ſupv̄.neceſſitas vbi dictũ ẽ de neceſſitate que potuit p̄uideri ſꝫ q̇d ſi ex culpa locatoris iminet h̃ neceſſitas vt qꝛ ꝑpter eius maleficiũ dirupta eſt domus quam habitat.contra eũ facit.ff.q̇d me.cã.l.ſi mulier.i p̄n.ꝓ eo facit.qꝛ nõ deliq̇t in liquidũ ar.ff.ſo.ma.etiã.§.j.ff.rerum amo.l.iij.ſi em̃ ꝯ eũ illud delictũ feciſſet vt eũ expellere poſſet planũ eẽt eũ nõ audiri.ff.ex q̇.cau.ma.l.⁊ q̇ data.vber. de bo.plꝫ q̇d ex quo ꝑpter ſuũ delictũ prime domꝰ hitationẽ ꝑdidit i q̇linũ expellere nõ poſſit vel ex ſua improbitate hẽat actõnẽ ꝯ illũ q̇ nil deliq̇t.ff.de fur. itaqꝫ fullo ⁊ qꝛ dãnũ ꝙq̇s ſua culpa ⁊c.de re.iur.q̇d q̇s.⁊ e.ti.dãnũ.li.vj. ⁊ facit.C.de re. cre.l.vlti. in fi.

g ¶ Propť . ibi de h̃ i gl.iſto caſu.⁊ vide ꝙ ſupra dixi.

h ¶ Amittat. ſꝫ nõne itereſt locatoris q̃ forſan ꝓ reſiduo locare nõ poterit.⁊ iõ nõ incõgrue diſtiguere tur an locauerit vl' nõ ꝓ tꝑe reſiduo ꝑ.ll.allegatas.j̃.v̄.⁊ ſcias

i ¶ Ar.ꝯ.huic ſtatur ꝑ.l.ſtatiꝫ alle.⁊ i eis no. §. qñ.nõ ob.ſꝫ ſi facit ꝓ.ibi eĩ dꝛ ꝙ edes reficit is ad quẽ ipſarum fructꝰ ꝑtinet.ſꝫ cõſtat ꝙ nõ ad cõductorẽ.ſꝫ ad locatorẽ cũ ſit ꝓprietariꝰ vl' vſufructuariꝰ ꝑtinet fructꝰ vl' pẽſio ergo ⁊c.

k ¶ Iti.pub. dꝫ dicere de loco publico ſtruendo al's fruẽdo.

l ¶ Habitat ⁊c. ſeq̇ť ſi nõ ꝯſtruant dñi ipi conſtruẽtes cõputẽt p̄ciũ in mercede p'q̇nã lr̃aꝫ pꝫ q̇d nõ teneť inq̇linꝰ ad expẽſas q̃ fiũt i via vl' puteo reparãdis vl' purgãdis ⁊ ſi erigať vl' ſoluat cõputat in pẽſionẽ. vt no. j̃.de cẽſibꝰ.§.ij. v̄.itẽ pone. facit ẽt.ff.ꝺ here. vl' ac.vẽ.l.ij. §. ſicut ⁊.C.de pi. l.i ſũma.fructuariꝰ v̄o ⁊ ẽphyteota ad tales expẽſas tenenť qꝛ cõmodũ ad eos ꝑtinet.ff.ꝺ vſuf.hactenꝰ.⁊ l.ſi pẽdẽtes ſic teneť ad tributa q̃ fiſcꝰ a poſſeſſoribꝰ exigit C.ſine cẽſu vl' reliq̇s.l.fi.⁊ti.ibi p̄ce.ꝑ totũ,redeũdo ad principalẽ qõnẽ eſt ſciendũ q̇d py.in ſua qõne

mitti ſolebant fur vel lupus eos abſtulit vel occidit
a nunquid teneris[a]: ⁊ videtur ꝙ ſic.nam paſtoꝛ cuſto-
dia tenetur:vt.ſ.de actione ſeu pe.§.j.ver. item no.
ꝙ ſi.cum enim mercedem habueris.de periculo te-
neris.ff.loca.qui mercedem.item non debuiſti eos
ſine cuſtode dimittere.ff.de ventre in poſ.mitten.l.j.
§.ad cuſtodiendum.ff.commo.ſi vt certo.§.ſi de me.
⁊ hoc ipſo in culpa es:quia in tutioꝛem locum trāſ-
ferre potuiſti.ff.de dam.infec.vtiqꝫ vnde teneris.ex
tra de iureiuran.c.fina.in pꝛincip.nec obſtat ꝙ ho-
mines ibi conſueuerint dimittere boues ſine cuſto-
de.quia quod alij in ſuis faciunt culpandum eſt.qd̄
tu in alienis neglexiſti puniendum eſt argu.ff.ſolu.
matri.ſi conſtante.§.ſi maritus.arg.contra quod ex-
cuſetur ſi dimiſit ibi et ſicut alij dimittere ſolent. vt
C.de pign.pignus.ff.de edi.edic.ſi quis ſit.§. apud
communia pꝛedio.venditoꝛ.§.fin.ad idem. ff.de cō-
trahen.empti.quod ſepe.§.ſi res.ff.ad mace.ſi quis
patrem.C.de ſententijs ⁊ interlo.ſi arbi. ⁊ facit. C.
b de epiſcopali audien.nemo.in pꝛincip.vbi de hoc[b].
maxime ſi tuos boues ibi ſic dimittere conſueuiſti.
argumen.ff.de pigno.actio.vel vniuerſoꝛum. ff. ad
macedonianum.Item ſi.§.quod dicitur extra de de-
c po.bona fides.⁊ hoc quidam tenent.[c] ¶ † Quid
13 ſi tibi locaui fundum:vt tertiam partem fructuum
mihi pꝛeſtes nec habuiſti multos fructus nunquid
poteris detrahere de iſtis ſumptus quos in eis col-
ligendis feciſti:arg.quod ſic.C.de pe.hereditatis.
cum hereditas.pꝛope pꝛincip.verſi.quod ſi non. et
ff.ſolu.ma.fructus.ſed nobis contra.arg.ff.de arb.
14 celſus[d].⁊ vide.extra de deci.paſtoꝛalis.[e] ¶ † Sed
d queritur quando penſio ſit ſoluenda.⁊ videtur ꝙ in
e pꝛinci.alioquin poterit expelli.C.eo.l.ij.immo vide-
tur qd̄ in medio.C.de aduo.diuer.iudi.per hanc. §.
ceterum.ſed videtur ꝙ in fine ſicut ⁊ cum aliquid de-
betur in diem.ff.de verbo.obli.qui hoc anno. ff. de
migran.l.j.§.ſi penſio.dic ſeruandum quod actum
eſt.quod ſi id non appareat mos regionis ſeruetur
quod ſi nec is appareat.qꝛ varius eſt ad id quod mi-
nimum eſt erit cauſa reducenda.ſ.vt exigatur in fi-
ne anni tm̄.ff.de reg.iur.ſemper in ſtipulationibus
ſed lꝫ dominus non poſſit ante exigere. inquilinus
tamen ſi non offerat ⁊ ſatiſfaciat poterit expelli.vt
no.azo.in ſumma huius ti.in pꝛin.⁊ ſecunduꝫ papā
15 in p̄.c.propter[f]. ¶ † Sed nunquid finito tp̄e loca-
f tionis.vel etiam in p̄dictis quattuoꝛ caſibus pote-
rit locatoꝛ conductoꝛem ꝓpꝛia autoꝛitate expellere
Ac. dicit quod ſic.qꝛ non poſſidet.vt no.in ſumma
g huius ti.[g] Ro.dicit tutius eſſe ſi fiat pꝛetoꝛis auto-
h ritate.arg.C.de pigno.creditoꝛes.[h] ¶ † Et ſcias
16 quod ſi ſcriptoꝛ locat operas ſuas ⁊ poſt ſtat foꝛte
per menſem qd̄ non ſcribat.nec per eum ſtat. ſed qꝛ
non datur ei ad ſcribendum.nec alij operas ſuas lo-
cat: poteſt petere intereſſe ſuum ratione menſis il-
lius.ff.eo.qui operas.⁊.l.ſed addes.§.fina.ff. de an-
nuis leg.l.meuia dummodo tunc alij non locauerit
operas ſuas.qꝛ tunc non petet.vt in p̄.l. ſed addes.
⁊.ff.de offi.aſſeſ.diem functo.ſic ergo li. conci. LI.
Coꝛam ⁊c.con.de.p.cui locaui operas meas pꝛo.x.
ad ſcribendum.C.nec per me ſtat quominus ſcribā
vnde peto.x.mihi ſolui ab eo:⁊ quia iam eſt menſis
quod a ſcribendo vocaui.cum per eum ſtaret. quo-
minus ſcriberem. ⁊ propter hoc mea interſit. in.v.
i peto illa.v.⁊ ad hoc ⁊c.vt in p̄.l.ſi auteꝫ per eum [i]ſta-
ret concip.lib.vt.ſ.de cauſa poſ.⁊ pꝛopꝛie.§.notan-
17 dum. ¶ † Actoꝛ ergo ſic Po. PO.AC. Pono
quod talem domum vel fundum tibi locaui vſqꝫ ad
vnum vel duos an.pꝛo. x. Item quod illa . x. mihi
non ſoluiſti.C.eo.l.j.ff.eo.l.quero.⁊. l. cum domini.
ſed hec eſt pura negatiua.Item quod illi anni fini
ſunt.Iteꝫ quod res locata mihi eſt neceſſaria. Iteꝫ
quod indiget refectione.Item quod in ea male ver-
ſatus es.Item quod iam biennio non ſoluiſti pen-
ſioneꝫ.hec pꝛobantur.C.eo.edem.extra.eo.ꝓpter ⁊
c.ſe.Item quod rem locatam reddere recuſas.ff.eo.
videamus.Item quod dolum vel latam.vel leuē cul-
pam in re conducta commiſiſti.C.eo.in iudicio.ff.e.
ſi merces.§.conductoꝛ.⁊.§.culpe.⁊.l.ex conducto.ff.
commod.l. ſi vt certo. §. j. Reus vero ſic. PO.
REI. PO.quod rem illam ſoli. t. locaſti. ergo
non alij.vt.C.de pꝛocura.maritus.xxv. diſtin. qua-
lis.Item quod ſi mihi pꝛo.x.locaſti.illa decem tibi
ſolui.vel alij pꝛo te vel tuo creditoꝛi tuo mandato.
ff.de pig.ac.ſolutum.§.ſolutam. Item ꝙ adhuc du-
rat tp̄s ɔductionis.item ꝙ quando domum locaſti
ita erat tibi neceſſaria vt nunc.item ꝙ honeſte ⁊ cō-
mode in ea habito.item ꝙ eam conduxi vſqꝫ ad . x.
10 ann. ¶ † Quid ſi quis locauit operas ſuas duob⁹
Reſpon.ſatiſfaciat ei cui pꝛimo locauit. ff. eodem
in operis. ¶ Quid ſi quis locauit operas ſuas in
perpetuū:videtur ꝙ non valet talis locatio.quia
eſſet in p̄iudicium libertatis.quia non haberet libe-
ram facultateꝫ faciendi qd̄ velit.inſti.de iure ꝑſona-
rum.nec multū diſtaret a ſeruo.ex quo nō daret̃ ſibi
libera facultas recedendi quo vellet.ff. de condi. et
de.titio.§.ij.ff.quarum rerum acti.non datur. l. j. ⁊
arg.ad hoc.ff.de vſuf.l.iij.§.ne in vniuerſum. ff. cōi
di.in h̄ iudicio.§.ſi conueniat.⁊.C. loca. ⁊ condu. ſi
k hi.Ac.dicit [k]qd̄ valet locatio in ꝑpetuum.⁊ de ope-
ris liberi hoīs.qꝛ poteſt ſe liberare p̄ſtando inter-
eſſe.ff.de re iudi.ſi quis ab alio.§.finali.vel ſeruien-
do per ſubſtitutum.C.de epiſco.⁊ cle.quiſquis. ⁊.l.
l ad ſimilitudinem[l] ⁊ in auten.col.ix.de ſanctis.epi-
ſcopis.§.j.hominis enim liberi ope ⁊ legari.⁊ in ſti

pulatione

iij.querit de illo colono qui ɔduxit areā ad edificandū domum ꝓ recipiendo dño colonus edificauit.⁊ ẜm pactū ſepe dñm in ea recepit nūc terre motu vel īcēdio dirupta eſt domus.conuenit̃ vt reedificet.⁊ ꝓponit̃ actio ex locato vl' ꝑſcriptis v̄bis roſ.ſua.q.xiiij.reaſſumpſit hāc qōnem quā diſputat plenius pyle.ſꝫ ꝓ ſol'one ad pyleū remittit q̇ dicit ꝙ bulgaro videbat̃ cui ipſe ɔſenſit qd̄ colon⁹ teneat̃ ad reedificanduꝫ cū tacite videatur actū qd̄ donec durat locatio ſit ibi dom⁹ ad dñm recipiēdū. ff. de ſerui. vꝛ.pꝛe. l. eū debere que bñ facit.non ob. qd̄ res in infinitū poſſet abire.qꝛ iura adaptant̃ ad ea que cōiter accidūt. ff. de legibus. nā ad ea roſ.ad p̄. l.eū ɔiungit.ff. ſi ſerui.ven. ⁊ ſi foꝛte.§.ēt.⁊.l.ſicut.§.diſtāt. inducit h̄ in obligationibus ꝓcedere in quib⁹ vno moꝛtuo opꝫ aliū ſurrogari.ff.de ɔſti. pecu.l.q̇ aūt.§. ſi q̄s.īducit generale. nō dici factū qd̄ nō durat.ff.qd̄ cuiuſqꝫ vniuerſi. itē eoꝝ.§.qd̄ ſi.extra de v̄.ſig. nā ⁊ ego induco ēt l.ſicut in ānos q̄bus mo.vſuf. amittatur ſubdēs ꝙ ēt ſi ius deficeret eq̃tas h̄ ſuadet. ff. de aqua plu.arcē. in ſumma.§.itē vari⁹ al's q̄ꝙ. propter quodā verbū bart. brix.qd̄ dicit in ſua qōne. xxj.ī fi.qōnis illā h̄ ɔiungaꝫ. ⁊ ē talis eccl'ia ɔceſſit titio qd̄ in flumine ſuo edificaret molendinū ꝓ certa ānua pēſione vel cenſu ipſi eccl'ie ſoluēdis molendinū quoqꝫ deſtructū eſt ɔductoꝛ molēdini nō reficit nec vult ſoluere penſionē vel cēſum querebat an ad illa poſſet cogi.allegat ad affirmatiuā.l.ſicut.C.de acti.et oblig.⁊.C.de tranſac.q̄uis alle.qd̄ hodie dicit regl'a qd̄ ſemel ⁊ regl'a mutare.li.vj.potiſſime cū ſibi pōt attribui culpa vt qꝛ ſpōte deſtruxit xij.q.ij.q̇ rē.⁊ eccleſia nullā culpā cōmiſit vt in regl'a ſine culpa.e.li.⁊ de ɔſti.c.ij.in ɔ̄riū īducit qd̄ ceſſauit cā ſol'onis.ĝ ⁊c. Itē id qd̄ dicit regl'a locupletari li.vj.itē qd̄ dicit regl'a ꝙ ob gr̄aꝫ cū ſibi.⁊ qd̄ ob ſui gr̄aꝫ cōceſſaꝫ fuerit factio molēdini. Itē ꝙ nō ſentit cōmodū ĝ nō ſentiat on⁹ vt in regl'a q̇ ſentit. Itē ɔſtat illū nō teneri ſi terremotu vl' caſmate id perijſſet.ff.locati ex ɔducto.⁊.l.ſi fund⁹.ſoluit illū ad pēſionē teneri cū iſte contractus factus fuerit gratia vtriuſqꝫ inducit pyleum in ſua qōne ſimile teneri alle.pꝛincipium qōnis.ſ.quidam pariſienſis mihi eſt viceſima in ordine vbi tꝫ qd̄ qui impetrauit vt in domo ſua facere poſſet furnum dando regi cenſum annuum lꝫ non fecerit vel habere deſierit.dꝫ cenſum.qꝛ datio etiam regis fauoꝛem reſpexit.alle.l.vlt.ff.man. ſubdit ber.qd̄ plus eſt hugo.ſibi reſpondiſſe ꝙ ſi intereſt eccleſie ibi eē molendinum etiam vltra penſionem tenebit̃ ad illud reficiēdum alle. ſ.pꝛoxi.qōnem exemplificare poſſes intereſſe ſi tenebatur vltra mercedē certas mēſuras molere gratis eccl'ie vel erat intereſſe vicinitatis ADDE vt per ro.ɔſi.ccccxvij.vbi de hoc addi.loquitur.

a ¶ Teneris.hec queſtio fuit Marti.de fano.quam etiā plenius ꝓſequitur.ſꝫ nil elegit ſuper.l.pignus.C.de pigno.act.j.alle. Adde tu qd̄ idē Martinus de fano in ſuis qōnibus queſtione numero.xxij.notabilit̃ tractat hanc qōnem et ibi terminat notāter q̇d iuris ⁊ ɔcludit ex pluribus rōnibus qd̄ iſte ɔductoꝛ eo modo quo ī caſu pꝛopoſito nō teneatur.

b ¶ Ubi de hoc habuit foꝛſan Guil. illā glo. ibi quā viderat Ja.de ra.vt ibi ponit Cy. ⁊ eſt talis.ar.eſt lex iſta ad qōnem de illo q̇ equū dimiſit in paſcuis.⁊ Pet.de bel.ſimpl'r putat cōmodatariū teneri cum ſui gr̄a id recipiēs teneat̃ de leuiſſima que ē nō facere qd̄ diligētioꝛes facerēt.inſti.q̇.mo.re.ɔ̄hit̃ ob. §. at is q̇ nō excuſat̃.ergo faciēdo qd̄ faciebāt alij vel ip̄e dñs impudēter per §.ſi maritus.facit ad qd̄ ſcripſi de cōmo.c.vno in pꝛin. ⁊ poſt textum.

c ¶ Quidam tenēt. pyleus in ſua.q.lxxxviij. q̄ erat de equo cōmodato de paſcuis.et ibi. poſtea ꝑ cōmodatariū remiſſio dicebat qd̄ ſi dñs habebat ibi alios equos ⁊ cōmodatari⁹ ibi illos inuenit excuſat̃. ſi vero ibi illos nō inuenit quos foꝛſan dñs reuocauerat tūc fuit in culpa ⁊ tenet̃.alle.ff.de le.pꝛeſtan.l.j.in pꝛin.C.de do na.l.data.ar.

d ¶ Celſus.puto ꝙ inducat vt leges allegate locū habeant in fructib⁹ qui lege debent̃ hic debent̃ ex pacto vel aliter cum lege al'r cum hoīe vt ibi.in pꝛin.tu dic ꝙ cū in his terminis ɔductoꝛ ꝑ laboꝛe ⁊ ſumptib⁹ recipiat duas ꝑtes merito illoꝝ ſumptuū rō habenda nō eſt.

e ¶ Paſtoꝛalis.apertius facit eo.ti.tua.ij.ver.cum enim.

f ¶ Propter.ibi ſcripſi in gl.in nullo.v̄.ſcire āt.⁊ no.accur.in.l.edē.C. locati ⁊ ɔducti.⁊ odof.ibidem.

g ¶ Huius ti.in.iij.col.v̄.item locatoꝛ.

h ¶ Creditoꝛes.vide qd̄ poſt Inno.ſcripſi in gl.in nullo.in pꝛin.

i ¶ Eum.ſ.ſcriptoꝛem.

k ¶ Dicit.in.l.ſi hi ꝓxime allegata que in h̄ ɔ̄rio allegat̃ qꝛ appꝛobat locationē oꝑaruꝫ certi tp̄is.⁊ ɔcoꝛ.azo in ſumma hui⁹ ti.v̄.ɔſueuit q̄ri vtrāqꝫ rōnē reddēs idē roſ.accur.nō ponit pꝛimā rōnē que ſequit̃.ſed illā.qꝛ feſtiuis dieb⁹ voluntatē ſuā faciēt.⁊ ſic differūt a ſeruis in opibus fabꝛilibus bñ ꝓcedit in operis ſeruientium non de moꝛe.

l ¶.l.ad ſimilitudinē impugnat̃ h̄ rō.qꝛ h̄ eſt ſpāle in clericis ergo ⁊c. Sꝫ coadiuuat̃ vtraqꝫ rō.qꝛ certis fauoꝛabilib⁹ caſibus ɔ̄ regulā legis ij.§.j.ff.ſi cer.peta.lex ꝑmittit aliud pꝛo alio ſolui.ff.de leg.j.ſi domus

---

pulatione deduci pñt.ff.de vſuf.le.l.iij.⁊ ar.C.lib.xj.
19 de mendicā.vali.l.vnica. ¶ † Quid ſi faber vel foſ-
ſoꝛ.vel bubulcus mihi locat oꝑas ſuas.ſꝫ pluuia vl'
alio caſu foꝛtuito impeditus eſt.querit̃ an petet to-
tā mercedē vel ſaltē ꝓ rata ꝑtis diei qua laboꝛauit
20 dic de h̄ vt in li.roſ.e.ti.[a] ¶ † Quid ſi mercenarius
infirmat̃ nunq̇d habebit ſalariū ꝓ tp̄e quo infirma-
tus eſt:vr̃ ꝙ ſic.cū ſeruire intelligat̃.ff.de vſuf.arbo-
ribus.§.de illo.⁊.ff.de ſtatuli.cū heres.§.ſtichus nā
per eū non ſtat quominus ſeruiat.ff.loc.qui oꝑas ⁊.
h̄ ſunt in ar.qd̄ miles captus dꝫ hr̄e ſtipendia ꝓ tp̄e
21 quo captus eſt. ¶ † Si aūt is cui vineā locaui non
bñ coluit eā ꝓpter qd̄ deterioꝛata eſt.ſic ɔcip. LI.
Co.⁊c.cō.de.p.qui ɔduxit a me vineā.quā bñ labo-
rare ⁊ colere ꝓmiſit ad arbitrium duoꝝ colonoꝝ qd̄
tñ nō fecit ꝓpter qd̄ vinea deterioꝛata eſt ī.x.li.qua-
re peto ab eo.x.li.actio.locati.vel ſic quare peto ab
eo.x.li.noīe intereſſe.qꝛ tm̄ mea intereſt.ff.loc.ſi mer-
ces.§.ɔductoꝛ.⁊.l.ſi.⁊.l.videamus.§.itē ꝑſpicere.in-
ſtituta loc.⁊ cō.§.ɔductoꝛ. Si aūt velit agere ad pe-
nā ex ſtipulatione qd̄ planius eſt.ſic ɔci.li. LI. Co.
⁊c.cō.de.p.a quo peto.x.li.noīe pene quas mihi ꝓ-
miſit ſi talem vineā meam quam ſibi locaui non bñ
coleret qd̄ non fecit ad qd̄ ꝓpono certi ɔdi.⁊ eadeꝫ
foꝛma ſeruabit̃. ſi ɔductoꝛ agit ɔ̄ locatoꝛem ad in-
tereſſe.qꝛ tūc pꝛoponet certi ɔdi.ff.loca.l.j. in pꝛin.
22 ¶ † Conductoꝛ quoqꝫ in ſe ſepe ſuſcipit rei condu-
cte periculuꝫ ſpāli pacto.al's eīm nō tenet̃ niſi de do-
lo:⁊ lata.⁊ leui culpa.vt dixi.ſ.§.iam dicendū. v̄. j.
⁊.ij.vñ inuēta eſt ɔ̄ eū actio oneris aduerſi.ſic dicta
qꝛ onus aduerſitatis.i.caſus ſeu periculi in ſe ſuſci-
pit.ff.loca.opus qd̄.⁊.l.in naue.que hodie locū non
b hꝫ[b].ſed qꝛ eſt in arboꝛe Jo.ſic in ea.cōci.li. LI. Co-
ram ⁊c.cō.de.p.qui cum a me tale opus puta domū
vel turrim edificandā ɔduxerit ſuo periculo. ⁊ gñā-
liter oēs caſus ⁊ pericula ſpecificata fuerint puta
ruine caſmatis terremotus ⁊ incēdij ⁊c. ⁊ nūc illud
opus caſmate terremotu vel ruina perierit.ago ɔ̄ eū
⁊ peto intereſſe meū.qd̄ eſtimo.xx.qꝛ tm̄ mea inter-
eſt id opus non eſſe peremptū.⁊ ad hoc ꝓpono act.
23 one.aduerſi.vt in p̄.l.in naue.⁊.e.ti.l.opus.† Actoꝛ
ergo ſic po. PO.AC. Po.ꝙ cōduxiſti a me tale
opus tuo periculo.ff.e.opus.item quod ſpecificaſti
oēs caſus foꝛtuitos ⁊ pericula oīa.ff.ſi q̄s cau.ſed ⁊
ſi quis.§.queſitum.C.de neg.geſt.negociū gerētes.
itē qd̄ iſta pericula ɔtigerunt ⁊ ſic opus illud perem-
ptum eſt.vt in p̄.l.in naue.⁊.l.opus.⁊ in pꝛe.§.iā di-
24 cendū.v̄.ij. Reus vero.po.ecōtra. ¶ † Poꝛro eſt
c ⁊ quedā actio p̄toꝛia que ſeruiana vocat̃[c] que tunc
demū cōpetit.ſi colonus vel īquilinus tuus a te fun-
dum vel domū ɔduxerit tuam.oīa eīm inuecta ⁊ illa-
ta pꝛo penſione domus ⁊ ꝓ dāno dato ſunt tibi ob-
ligata.C.loc.certi.C.in q̄bus caſibus pig.ta. ɔ̄hi. ſi
non inducta.ff.eo.l.j.ij.⁊.iij. vnde ſi aliquo caſu ad
alium poſſeſſoꝛeꝫ illa peruenerint per act. ſeruianā
p̄toꝛiam ab eo poteris vendicare.inſti.de act.§.iteꝫ
ſeruiana.qꝛ eſt rei perſecutoꝛia.inſti.de ac.§.ſequēs
C.de pig.l.pignoꝛi vñ ſic ɔci.li. LI. Co.⁊c.cō.de.p.
qui iniuſte rem talē ⁊c.detinet. que mihi eſt reſtituē-
da vel reſtitui dꝫ cum mihi ſit obligata ꝓ penſione
fundi vel domus mee mihi debita a colono vel inq̇-
lino meo tali.que q̇dem penſio eſt.x.vel.xx.ſol.ꝓ dā-
no dato in domo locata.qd̄ damnū eſt.x.ſol.ad quā
rem recuperandā ⁊ mihi reſtituendā ſeruianā ac.in-
tento.ſed ɔ̄.qꝛ hec actio nudam poſſeſſionem aduo-
cat.ff.de euic.ſi cum vendito.vñ non vr̃ ꝙ poſſit peti
illius reſtō.immo rei poſſeſſio dꝫ peti.cū aliud ſit p̄-
cium rei aliud p̄cium poſſeſſionis.ff.vti poſ.ſi duo.
§.ſi.pꝛeterea per p̄.libellum vr̃ agi petitoꝛio.cū di-
cit peto rem cum tñ hec actio ſit poſſeſſoꝛia. vt p̄di-
xi.ſed expone illud nudā poſſeſſionē aduocat.i.rem
ratione poſſeſſionis.tamen quidam timentes p̄di-
ctam obiectionē.li.ɔci.in hac foꝛma. LI. Co.⁊c.cō
que. de. p. q̄ talē rē poſſidet.que mihi pꝛo penſione
fundi vel domus vel pꝛo dāno domus eſt obligata
a tali colono vel inquilino:que penſio vel damnum
eſt.x.vel.xx.vñ peto poſſeſſionē illius rei mihi reſti-
tui. Uel melius.vñ peto rem rōne pēſionis mihi re-
ſtitui.⁊ hoc per act.ſeruianam. Si eīm apponeres il-
lam clauſulam: peto penſionē rei p̄m excluderes a
poſſeſſione.vtraqꝫ tñ foꝛma bona eſt.⁊ hoc ſi poſſi-
det extraneus. Si vero ipſe colonus vel inquilin⁹.
tunc ſic ẜm Jo.lib.conci. LI. Coꝛam ⁊c.con.de.p.q̇
equum quendam talem ⁊c.vel libꝛum. vel culturam
vel ſeruum:vel quod ſimile induxit in domum meā:
quam ei certa mercede locaui:cauſa vſus ſui q̄diu
ibi inhabitaret.vnde cuꝫ illa ſint mihi pꝛo pꝛedicta
mercede obligata pignoꝛi:peto mihi pꝛeſtari . ſiue
reſtitui pꝛopoſita actione ſeruiana. Ideo autem di-
xi in lib.cauſa ſui vſus:q̄diu inhabitaret:qꝛ non vi-
detur quod aliter cederet pignoꝛi.ff. de pigno. act.
debitoꝛ.ff.de relig.⁊ ſump.fu.ſi q̇s eam. Actoꝛ ergo
25 ſic Po. ¶ † PO.AE. Pono ꝙ petita in li.reus
mihi reſtituere dꝫ.ſed h̄ poſitio iuris eſt. itē ꝙ talē
domū.vel fundū locauit titio.neceſſe eīm eſt ɔ̄ctuꝫ lo-
cationis p̄cedere ad hoc vt hec actio cōpetat . ff.in
quibus cau.pig.ta.ɔ̄.ſi hoꝛreum.⁊.ff.de pac. itē qꝛ.
item locaui ꝓ.x.li.qꝛ locatio ſine pꝛecio non ꝓcedit
vt.j̄.verſi.pꝛoxi.item qd̄ res quam peto fuit intro-
ducta vel illata.a.t.colono vel inquilino in fundum
vel domum meam.hoc eīm eſt neceſſe ad hoc vt hec
actio locum habeat vt in pꝛoximis concoꝛdantijs.
item ꝙ de mea conſcientia.⁊ hoc habet locum in ru-
ſticis.in vꝛbanis autem non eſt neceſſaria ſcientia
vel ignoꝛantia.C.loca.certi.ff. in quibus cau. pig.
d ta.ɔ̄ha.eo iure[d].item ꝙ fuit inducta vel illata in do-
mum vel fundum ad hoc vt eſſet ibi donec.t.colonus
vel inquilinus eſſet in fundo vel in domo.ff.de pig.
debitoꝛ.itē ꝙ res talis ē que obligari poteſt.ff. que
res pigno.ob.poſ.l.j.§.eam rem.item ꝙ fuit.t.qꝛ.t.
e fuit dominus eius vel habebat ius in ipſa[e].itē qd̄
rem ipſam poſſides . nam cum ſit in rem hec actio.
vt iam dixi neceſſe eſt qd̄ re⁹ poſſideat.C.de ali.mu.
in.cauſa fac.l.j.item ꝙ dictus.t.hanc rem eſſet ſpe-
cialiter obligaturus.ff.de pigno.obligatione gene-
nerali.arg.ff.de pecul.qui liberam.itē qd̄.t.fuit ma-
ioꝛ.xxv.an.tempoꝛe locationis.C.de admi. tut. pꝛo
f officio[f]. Reus autem ſic Po. PO. REI. Po.
qd̄ fundum vel domum locaſti meuio hoc anno . er-
go patet qd̄ non.t.duo enim non poſſunt ſimul poſ-
ſidere.extra de pꝛobati.lꝫ.ff.commo.ſi vt certo . §. ſi
duobus. Item quod debes recipere frumentuꝫ pꝛo
iſta domo:quia eam ſibi tradidiſti fruendaꝫ hoc cō-
ceſſo non erit locatio que ſine pꝛecio non ꝓcedit:
vt.ff.loca. l. ij.ff.de po.l.j.§.ſi quis ſeruum cuſto.itē
quod res iſte toto anno eo quo a te habuit domum
conductam fuerunt apud ſempꝛonium. hoc conceſ-
ſo:non potes dicere qd̄ fuerit illata vel inducta. C.
de ɔ̄hen.⁊ commit.ſtipu.optimam.extra de teſti. ex
tenoꝛe.item ꝙ ſciuiſti tales res tantum foꝛe indu-
ctas.hoc eīm conceſſo pꝛo alijs non illatis non dat̃
ſeruiana.item ꝙ res illata erat merces quam.t. vo-
lebat.⁊ quotidie ex illa merce vendebat.item qd̄.t.
rem ipſam habuit.ex cauſa commodati vel depoſi-
ti.hoc conceſſo.qꝛ ius non habuit non potuit obli-
gare.C.que res pigno.ob.poſ.qui filios in fi.ff. de
pig.ſi ab eo.⁊.l.⁊ que nondum.C.de acqui.re.do. rē
in bonis. Item qd̄ rem ipſam non poſſideo.item ꝙ
talis eſt que non poteſt obligari.item ꝙ. t. fuit mi-
noꝛ.xxv.annis.item ꝙ.t.rem iſtam nulli viuenti ob-
ligaſſet.item de quaſi ſeruiana.vide.j̄.de pigno.§.j.
26 verſi.ceterum[g]. ¶ † Ceterum inquilino volente a
g domo conducta recedere.⁊ res ſuas remouere.ſepe
a locatoꝛe pꝛohibetur.vnde inquilino pꝛoditum eſt
interdictum de migrando.ff.de mig.l.j.in quo ſic li.
concip. LI. Coꝛam ⁊c.con.de.p.qui domum taleꝫ
mihi locauit.cuius confines ⁊c.pꝛo deceꝫ vel etiam
h gratuito conceſſit [h]in quaꝫ domum;tales res intuli

§.qui ɔfitetur ergo ⁊ hoc fauoꝛe quaſi libertatis.

a ¶.e.ti.ſ.de locato in.vj.col.vbi ponit diſtinctionē qd̄ locat q̄s reꝫ vel operā vel rē ſimul ⁊ operā quā vide ꝑ accur.ff.e.ſi vno.§.itē cuꝫ quidā.

b ¶ Non hꝫ.ẜm az.quē ſequit̃ roſ.cui⁹ fuit tot⁹ iſte. v̄. vſqꝫ ibi poꝛro.⁊ h̄ in rubꝛica de ac.oneris aduerſi fatet̃ qd̄ odo.tꝫ ɔ̄rium.⁊ idē fatetur accur.etiā pꝛe. l.in naue.§. qd̄ ſi.in gl.hac rōne.⁊ aduerte qꝛ nō intēdit opi. azo.⁊ ſequaciū qd̄ nō valeat pactū de aduerſitate caſus ⁊ periculi ſuſcipiēdi per ɔductoꝛem ſꝫ vult qd̄ ſuperuacua eſt actio oneris aduerſi.agetur eīm ex locato tali pacto īfoꝛmato.abſurdū eīm vr̃ qd̄ pacta ɔ̄ctibus adiecta nouā actioneꝫ vel actiōis nomē inducāt vbi ſufficit actio ex illo ɔ̄ctu hoc ꝓpter puros canoniſtas exp̄ſſi

c ¶ Seruiana vocat̃.no.canoniſte qd̄ ſeruiana eſt actio ⁊ p̄toꝛia ⁊ per roſ. iij. in numero. ſꝫ ſaluianū eſt interdictū antepe.iterdictoꝛū numero per roſ.differentiā ipſoꝝ ex hoc et ibi ſcriptis collige ex hac actione dicit roſ. x. neceſſaria q̄ per poſitiones patebunt.

d ¶ Eo iure.que ſit huius diuerſitatis rō no. ī §. itē ſeruiana inſti.de act.

e ¶ In ip̄a h̄ foꝛte debuit locari qd̄ habet̃. j̄. v̄.pꝛoxi. vt ibi dicam.

f ¶ Pro offō.h̄ dictū.qꝛ cū bona minoꝝ exp̄ſſe obligari nō poſſint.ff.de rebus eoꝝ q̇ ſub tu.l.j.in fi.C.d̄ admi.tu.lex ergo q̇ nec tacite ne plus poſſit tacita quā exp̄ſſa.ff.de v̄b.ob. l.q̇cq̇d.de arb. l.celſus q̇d de ſcholarib⁹ huius ſtudij q̇ vt plurimum ſunt minoꝛes quod ſint obligatiū qꝛ macedonianum ceſſat ſi in ſcholis filio fam'l.pecunia mutuet̃.ff.ad mace.ſꝫ ⁊ iulianus.§.ſi filio roſ.ɔ̄ vt potioꝛ ſit rō etatis quā macedoniani.ff.de min. verſ.§.vltra.bona igit̃ ẜm eū obligata nō erūt.ſꝫ ip̄e tenebit̃ ex cōducto.nec reſtituet̃ qꝛ ſocrates.⁊ plato idē feciſſent pꝫ per h̄ roſ. itellexiſſe qū diſcrete agit.⁊ ſic ɔcoꝛdare vr̃.ſꝫ ɔ̄dicit ei qd̄ no. Cy.C.e.ti. certi in.iiij.q. vbi dicit qd̄ ſi fatue egit ɔducendo domū caraꝫ vltra cōueniētiā ſui ſtatus qd̄ plato nō feciſſet tūc non ſint bona obligata C.de legi. tu .l. fi. ſi vero vſus eſt iure cōi ⁊ fecit qd̄ plato feciſſꝫ.tūc īuecta ſunt obligata. bñ facit lex de rebus eoꝝ qui ſub tu.vel cu.l. ij.loquēs de minoꝛe q̇ ɔ̄hit cuꝫ fiſco roſ.oī caſu negabat obligationem bonoꝝ reſtōnem aūt certo caſu dicebat ⁊ certo caſu negabat de facto ſeruātur bona effectiue obligata niſi reſtōnis beneficiū ſibi cōpetat. ADDE bar. in.l.ſi ɔſtante ⁊ que ibi poſui. ff.ſo.ma.

g ¶ Ver. ceterū hic aſſumit verba roſ.in interdicto d̄ migrāda.q̇ dicit.v.in h̄ neceſſaria q̄ per poſitiones patebūt.⁊ ſcias ꝙ lex pꝛima.ff. e. dicit qd̄ hoc interdictū īfrequēs eſt quod dupl'r exponit̃ i.valde frequēs vel.i. min⁹ frequēs vt ibi no. in.§.j.

h ¶ Cōceſſit reſpectu hui⁹ partis dꝫ cōcludi de vtili interdicto.vt.l.j.ff.eo. v̄.ſi tamen gratuitam.

Archivo Rosario Histórico

quas me extrahere.⁊ me libere exire cum meis rebꝰ
non permittit.vnde ago contra eū ne me impediat.
et ad hoc propo. interdictum de migran.vel act.in
factum ſubrogatam in locum eius .ff.e.l.j.§.j.⁊.§.
hoc interdictum.⁊.§.ſi penſio.Actor ergo ſic ponet
27 PO.AC.¶ Pono qꝺ a te talez domū conduxi.
ff.de pac.item qꝺ.in predio aūt hꝫ locum vtile inter
dictū.ff.de migrā.l.j.§.j.⁊.ij.item qꝺ pro.x.qꝛ loca-
tio non procedit ſine precio .ff.loca.l.ij.⁊.ff.depo.l.
j.§.ſi quis ſeruum cuſto.item quod pēſionē ſolui vł
ſoluere ſum paratus.ff.e.l.j.§.j.item quod in ipſam
domum tales res induxi. ⁊ hoc ſiue ſint ſue ſiue alie
a ne.ff.eo.l.j.in fi.⁊.l.fi.dumtamen earū nomieª inqui
linus habeat publicianā.alioquin pro alienis non
28 ꝯpeteret ſeruiana.¶ Nam ea q̇s obligaꝛ poteſt.q̄
de bonis ſuis facit obnoxia .vt.C. que res pig.ob.
poſſ.l.filios.in fi.⁊.C.de pig.ſi ab eo.requiriꝛ ergo
qꝺ res fuerit in bonis conductoris.ff.de pig.⁊ que
nondum.i.qꝺ illius nomīe habuit act.vel retentio-
nem.ff.de acq̇.re.do.rem in bonis. item quod vole-
bam migrare vel exire de illa domo ⁊ res alibi por-
tare. item qꝺ tu intuliſti .⁊ infers mihi violentiam
quia non ꝑmittis illas res extrahi .ff.e.l.j.in prin.
⁊.§.hꝰ interdicto.Reus vō ſic.PO.REI. Po
no qꝺ.t.tm̄ illam domū a me ꝯduxit. itez qꝺ locaui
tibi domū non facta aliqua inductiōe reꝝ. item qꝺ
non fuerunt inducte eo animo vt ibi eſſent ꝑpetuo.
ſed donec colonus.vel inquilinus ibi moraretꝛ .ff.
de pig.debitor.item qꝺ erant res tales que non po
terant obligari.quo cōceſſo non habet locū ſeruia-
na.ff.que res pig.ob.poſſ.l.j.§.eam rem.vł que non
erāt a te ſpecialiter obligande.ff. de pig.obligatio-
ne generali.⁊ ar.ff.de pecuł.qui liberam.itez req̇riꝛ
qꝺ inquilinus potuerit obligari.ff.de longi tp̄is p̄-
ſcrip.l.j.C.de admi.tu.l.lex .item qꝺ pro illa condu
ctione mihi debes dare frumentum hꝰ ꝯceſſo nō ha
bet locum directum.ſed vtile interdictū. qꝛ non eſt
locatio.ſed alius cōtractus nomīatus.ff. de po.l.j.
§.ſi q̇s ſeruum.Item qꝺ vis ante tp̄s recedere ſine
totius mercedis ſolutiōe. Itez qꝺ feciſti mihi pa-
ctum non recedere ante tp̄s.ff.e.l.j.item qꝺ.t.tm̄ in-
29 fert tibi violētiā ne res extrahere poſſis.¶ Et no.
qꝺ vtilis rei vēdicatio pretoria daꝛ emphyteote.vł
ei qui cōduxit ſolum ad ſuꝑficiem imponendam ſi
cadit a poſſeſſione. vł ei qui cōduxit ad non modi-
cum tēpus.de q̇bꝰ.s̄.de cauſa poſſ.⁊ ꝑprie.§. notā-
b dum igiꝛ.ver.eſt ⁊vtilis.⁊ver.eſt ⁊ aliaᵇ.¶ Ad hoc
30 ſi colonus tuus qui conduxit fundum ſub penſione
annua. intulit res in fūdo. vel inq̇linus in domo q̄
ab eis vel ab alijs poſſidentur.potes poſſeſſionem
illarum rerum pro precio obligatarum. per inter-
dictum ſaluianum aduocare.ff.⁊. C.de ſaluiano in
terdicto.l.j.ſic ergo conci.li.LI.Co.⁊c.con.de.p.q̇
res tales mihi obligatas a tali colono pro penſio-
ne talis fundi.quem ſibi locaui.pro.x.tenet ſeu poſ
ſidet.vnde ago contra eum quod mihi tradat poſ-
ſeſſionem predictarum reꝝ.⁊ ad hoc ꝓpono inter-
dictum ſaluianum vtile.vel acti.in fcm̄ ⁊c.vt in p̄.l.
31 ¶ † Si vero vis agere ꝯ ip̄m colonum.vel eius he-
redē.ſic ꝯci.li.LI.Co.⁊c.cō.de.p.cui locaui tale p̄-
dium pro.x.noīe penſionis mihi ſoluendis pro qua
penſione tales res fuerūt mihi oligate.vn̄ ago ꝯ eū
vt res illas mihi tradat.⁊ad hoc ꝓpono īterdictum
ſaluianū directum.vel act.in factū ⁊c.⁊ ſunt hꝰ ponē
c da que iam diximus in ſeruianaᶜ.¶ † Ceterū ſi co
32 lonus rem dn̄o petenti non reſtituit.locum hꝫ ꝯſti-
d tutio non ab re.C.vnde vi.ᵈ in qua diuerſimode pōt
conci.li.Si em̄ velit dn̄s ꝯ eum agere ex locato, vel
ex interdicto de precario.ſic cōci.li.LI.Co.⁊c.cō.
de.p.colono meo:ſeu inquilino quondam cui cum
locauerim fundum meum:ſeu domum:ſeu precario
conceſſerim vſqꝫ ad annū:⁊tp̄s finitū ſit. peto vt mi-
hi fundū p̄dictum:ſeu domū reſtituat:⁊ ad hoc pro
pono acti.ex locato ſeu interdictū de precario.ff.lo
ca.videamus.§.qui vnum.C.de precario.l.ij.vel in-
tentabis condi.ex.l.C.loca.ſi q̇s cōductionis.⁊ fa-
cta ꝯdemnatione ꝓ executione potes intētare ꝯdi.
ex.l.illa non ab re:⁊ ſic cōci.li.LI.Co.⁊c.con.de.p.
quondam colono vel inquilino meo:cui cū locaſſem
domum ſeu precario conceſſiſſez:⁊ ab eo repetijſſem

a ¶ Dumtn̄ earum noīe.iſtud dumtn̄ eaꝝ vſqꝫ ad v̄.itē qꝺ volebaz improuide fuit hꝰ inſertū⁊ ſuſpicor qꝺ fuerat additūz ī margīe ſignādū ſup.v̄.s̄.pxi.vbi dixi huic excuſationi reſiſtit quarta poſitio rei que ſequiꝛ quare vꝛ fuiſſe error per v̄buz ſeruiana his additū emēdatus quo ad ſuiveritatē.ſed nō quo ad impertinentiam.

b ¶ Alia.ſic etiā roſ.hꝰ iterdictū ꝯtinuauit. s̄.pxi.dicēs ⁊ ī iſto eadē fore neceſſaria q̄ in ſuiana.⁊ facit qꝺ ꝯ poſitiōibus hꝰ ſequitur.

c ¶ In ſeruiana s̄.v̄.porro eſt.⁊ forte de poſitionibus intellexit vel ponēda i.repetēda hꝰ dico ꝑpter obiectionē quā ſoluit ibi quā hic repetit roſ.

d ¶ .C.vn̄ vi.hāc l.ro.tertualꝛ ꝑſequiꝛ aū fi.ſui opis.demū ponit oēs libellos q̇ hꝰ ſequuntur.

cum nollet reſtituere:fuit mihi per ſententiam.t.iu-
dicis ad rem ip̄am reſtituendam condemnatus. vn̄
qꝛ nondum reſtituit:peto rez ipſam ab ipſo mihi re
ſtitui:⁊ eius eſtimationem ſcilicet.xx.mihi preſtari:
⁊ ad hoc propono condi.ex illa.l.non ab re.C. vnde
vi.⁊ in.ea.l.⁊.C.loca.conductores . hoc etiam dixi
e ſupra verſi.porroᵉ ſicut.Vel ſic potes conci.li.LI.
Coram ⁊c.vt.s̄.in eo.ver.in primo li.vſqꝫ domuz re
ſtituat iunge:peto etiam eſtimationez ipſius rei mi
hi ab eo preſtari quam rem eſtimo.x.⁊ ad hoc pro-
pono condic.ex illa.l.non ab re.C.vnde vi.⁊.l. con-
ductores.C.loca.¶ † Sed non vꝛ ꝙ poſſit peti pe
33 na eſtimationis cum vſqꝫ ad ſententiam poſſit mo-
ram purgare.ſed dicꝙ pena commiſſa eſt:ex quo nō
vult reſtituere:ſed tamen poteſt purgari reſtituen-
do ante ſententiam.quidam tamen dicunt quod nō
poteſt peti.ſed niſi reſtituat iudex ex officio ſuo cō-
demnabit ad eſtimationem.ſed durum eſt qꝺ pronū
ciet ſuper eo quod non petitur. extra de ſymo.licet
ff.de iudi.de qua re.vnde bononie ſic conci. libel.
LI.Coram ⁊c.peto talem rem quam tali locaui.vł
precario conceſſi mihi ab eo reſtitui.⁊ ſi paſſus fue
rit contra ſe litem conteſtari ⁊ ſententiam ferri.pe-
to rei eſtimationem quam rem eſtimo . xx. ⁊ ad hoc
34 ⁊c.vt ſupra proxime.¶ † Sane per conſtitutionē
f ex libris ᶠ prouidetur domino cuius colonus vel in
quilinus vel procura.⁊ huiuſmodi negligenter poſ
ſeſ.perdunt.⁊ alius poſſeſ.ingreditur in qua libel.
ſic conci.LIB.Coram ⁊c.conq̄.de.p. qui poſ. ta-
lis fundi quam per procura.vel per colonum vel in
quilinum habebam ſeu poſſidebam nunc detinet.
vnde ago contra eum vt mihi reſtituat.⁊ ad hoc ꝓ-
pono condi.ex illa.l.liberis. C. de acquiren. poſſeſ.
Vel ſic.LIB.Coram ⁊c.ago contra.p.vt mihi re
ſtituat poſ.talis fundi quam per colonum procura.
ſeu inquilinum habebam.⁊ ipſe dolo ſeu deſidia ip
ſorum accepit.⁊ ad hoc ⁊c.¶ Item ſuper conſtitu.
ob es alienum concip.vt.j.de pigno.§.j.verſicu.itez
cum ob es.

e ¶ Ver.porro. hꝰ ⁊ ibi ⁊ ſtatim infra vides cōiūctas has duas leges.Opponit roſ. vbi plus.l. non ab re.de le.j.⁊.C.ꝯ ve.iu.enu.ad finē.j.col.vbi dr̄ ſiłia reſecanda maxime cū diuꝰ zeno fuerit autor vtriuſqꝫ rn̄det qꝺ lex ꝯductores loquiꝛ ī tribꝰ caſibꝰ tm̄ ſcꝫ in inq̇lino colono ⁊ tenente p̄cario.l.non ab re. gn̄alius loquiꝛ vel ſiłitudine excuſeꝛ diuerſitas rubricarū.⁊ vide qꝺ ſcripſi.extra de libe.ob.c. ij. in prin. in quo aūt differat lex nō ab re.a. l.e.ti.ſi q̇s in tantā ibi no.in vlt.gl.

f ¶ Ex libris. poſt ꝯſtitutionē ꝑrimam aliq̇bus intermedijs ꝑſequitur iſtā roſ.textualiter in fin. ponēs hos duos libellos ⁊ plus ſibi plꝫ ſecūdꝰ ſubdēs qꝺ verbū reſtōnis ſepe reſpicit reſtōnē tm̄.ff.quorū bo.l.j.⁊ vt ibi no.poniꝛ reſtituere ꝓ dare.et vide.s̄.v̄ſi.porro.ij.

¶ Quo iure eſt introductus contractus emphyteoſis. j. f
Vnde dicatur. ij.
Cuius ſit nature. iij.
In quo differt a locatione. iiij.
Qualiter fiat. v.
Qualis ſit forma. vj.
An fiat in ꝑpetuū.⁊ hꝰ materia diſtinctiōis. vij.
De pacto renouandi ſi cadit propter cenſum non ſolutum. viij.
Quis ſoluit venditor vel emptor. ix.
An cadens qui tenet teneatur ad fructus. x.
Et an ad penſionem ſubtractam. xj.
Et quid ſi alteri eſt conceſſa. xij.
Quid ſi eccleſia non vult auferre. xiij.
Quid ſi ceſſauit minor vel eccleſia. xiiij.
Quid ſi eccleſia vult biennium. xv.
Et.j.quod tempus reſtituatur. xvj.
Quid de ciuitate. xvij.
Quid de herede qui ignorat. xviij.
Si non eſt qui recipiat. xix.
De rōne quare hic conſtituitur.⁊ non ibi. xx.
An ſufficiat deponere. xxj.
Item de eccleſia tenente rem priuati. xxij.
Si recipiatur penſio poſterioris temporis. xxiij.
Si recipiens ignorat rem commiſſam. xxiiij.
De domino proteſtante. xxv.
Quid ſi eccleſia recipit poſteriore tempore. xxvj.
Quid ſi in anterioribus fuerat ceſſatum. xxvij.
Qui ceſſauit.vj.annis ſoluit pro tribus. xxviij.
Si ſolam partem quis ſoluit. xxix.
Qui debet ſex ſoluit quinqꝫ. xxx.
Dico ſoluiſſe.dominus negat. xxxj.
Volo ſoluere pro.xxx.annis. xxxij.
Eccleſia non vult repetere. xxxiij.
Volo pro p̄terito dn̄s recipere non vult. xxxiiij.
An dn̄s ſtipulatus penam poſſit expellere. xxxv.
Quid de clauſula.rato manente pacto. xxxvj.
Quid ſi dn̄s eligit penam. xxxvij.
An iterum pena peti poſſit. xxxviij.

An primus

An primus annus pene exacte computetur in termino. xxxix.
Quantum magnam penam liceat ſtipulari. xl.
De ceſſante per.xl.annos. xlj.
De ceſſante in ſolutione dimidie domini. xlij.
De emptore bone fidei cuius venditor ſoluit. xliij.
De non ſoluente.xl.annis a quo repetiꝛ. xliiij.
Quid iuris tranſit in emphyteotam. xlv.
Qualiter vterqꝫ poſſidet. xlvj.
An ipſo iure cadat. xlvij.
An ꝓpria autoritate dn̄s expellat. xlviij.
Quomodo petat illum expelli. xlix.
An emphyteota incidit in.l.ſi q̇s in tantam. l.
Quis agit ꝯ poſſidentē eccłia vel emphyteota. lj.
Eccleſia agit rem contra emphyteotam. lij.
An preſcriptio poſſidentis proſit eccleſie. liij.
Quam reivendicationem intentat eccleſia. liiij.
De ep̄o qui petit ius ep̄ale an veniat cenſus. lv.
Qn̄o eccleſia ab extraneo petat rem ſuam. lvj.
Quid de antiquis chartulis dicentibus eccleſiam conceſſiſſe.b rem quam teneo. lvij.
Vel dicentibus ꝙ talis comes donauit ⁊c. lviij.
Quid ſi eccleſia dat mihi in emphyteoſim oīa que teneo in tali loco de bonis eius dn̄icalis. lix.
An emphyteota teneaꝛ oſtendere rem. lx.
Et quid ſi nolit. lxj.
Nec dicere vult pro qua re. lxij.
Quid econuerſo cū hꝰ petit emphyteota a dn̄o. lxiij
An ſolutio.xxx.annoꝝ ſit ſufficiēs ꝓbatio. lxiiij.
Quid ſi negat emphyteota ⁊ poſtea oñdit. lxv.
Quid ſi tertius obijcit ꝯ poſſeſſorem qꝺ canonem non ſoluit. lxvj.
An filiꝰ naturalis ſuccedat in emphyteoſim. lxvij.
Quid de adoptiuo. lxviij.
De ꝯceſſione facta duobus fratribus pro ſe filijs ⁊ nepotibus. lxix.
Et ad qꝺ poſt ad eccleſiam redeat ⁊ vnus moriꝛ ſine prole. lxx.
De ꝯceſſo duobus inuicē ſubſtitutis quoꝝ altero mortuo heres eiꝰ tꝫ quo iure petit ſuperſtes. lxxj.
Quid ſi vnus heredū ſoluit.alter non. lxxij.
An heredes diuidant emphyteoſim. xxiij.
An vno ſoluente pena promiſſa inſolidum debeatur. lxxiiij.
De vendente ſaluo iure epiſcopatus. lxxv.
De duplici ꝯceſſione emphyteoſis cum clauſula et ꝓprietatis ſine illa. lxxvj.
Concedit mihi omnia que pater eius habuit in tali loco. lxxvij.
De cōmittēte crimē leſe maieſtatis vł hr̄ſis. lxxviij.
De emphyteota qui inequauit filios. lxxviiij.
De ceſſante ſoluere qui vult cōpenſare. lxxx.
De illo q̇ dꝫ quartā fructuū eccłie⁊ nō ſoluit. lxxxj.
De illo qui vult ſoluere caſtaldioni. lxxxij.
Quid ſi aliꝰ ad quē ꝑuenit poſſeſſio ſoluit. lxxxiij.
An ex nō ſoluēdo ſit reciſa emphyteoſis. lxxxiiij.
Si poſt tp̄s dn̄s petit cēſum ⁊ iſte denegat. lxxxv.
An in feudo conditionali locū habeat pena nō ſoluentis. lxxxvj.
An generałr incidat non ſoluens. lxxxvij.
De pacto qꝺ quolibet mēſe ſoluaꝛ. lxxxviij.
Quo tp̄e ſoluendus ſit cenſus. lxxxix.
Quid ſi actum ſit qꝺ non poſſit expelli. xc.
De decepto vltra dimidiam. xcj.
An ſemꝑ ſit ius dn̄i ſaluandū per vendentem. xcij.
Quid ſi nuncians dicit falſum precium. xciij.
An dn̄s teneaꝛ requirere emphyteotam. xciiij.
An per pactum quod poſſit vendere non teneaꝛ dominum requirere. xcv.
Quid ſi vendit ſed non tradit. xcvj.
Vel recuperauit traditam. xcvij.
De pacto vendendi ſolū minori vel equali. xcviij.
Si poſt ꝯſenſum dn̄i per annū vendit. xcix.
An minor emphyteoſim vēdat ſine decreto. c.
De reſponſione dn̄i requiſiti. cj.
Quid ſi dicit nolo retinere.ſꝫ non dat licentiā. cij.
De promittente facere renouari ⁊ p̄latus mortuus eſt Io.de eo. ciij.
Quid de dato eccłie iuſto in emphyteoſim. ciiij.
De dato vt reddat quartam an volēs vendere req̄rere teneatur. cv.
Si vni dꝫ denariū alteri ꝑtē fructuū q̇s req̇riꝛ. cvj.
Si ſoluit penſionē ꝓ certis q̇dam ꝓ oībus. cvij.
An emphyteota donare poſſit. cviij.
Quomodo a donatario petet cenſus. cix.
An det in dotem vel dona.ꝓpter nuptias. cx.
An tunc habebit dn̄s laudemium. cxj.
Quid ſi vir ceſſat in ſolutione. cxij.
An legare poſſit extraneo. cxiij.
An extraneum heredem inſtituere. cxiiij.
An a predictis hꝫ laudemium. cxv.
An p̄dicte q̄ōnes ꝓcedant in ēphyteota ec. cxvj.
Quid ſi donat vel legat eccleſie. cxvij.
Quid ſi de facto fiant eccleſie p̄dicta. cxviij.
Quid ſi legantur eccleſie.xij.denarij ſuper certo p̄dio. cxix.
De emphyteota qui ſolū diuidit a ſuꝑficie. cxx.
De emphyteota qui religionē ingrediꝛ. cxxj.
An ēphyteota pignorare⁊ ꝑmutare poſſit. cxxij.
An locare. cxxiij.
Quid ſi ad modicū tp̄s locauit emphyteota an ſtabit dn̄s ad quē reuerſa eſt locationi. cxxiiij.
An emphyteota det in emphyteoſim. cxxv.
Et ſi dat ⁊ ſcd̄s vult vēdere q̇s requiraꝛ ꝯ quē aget dn̄s ⁊ a qua actione. cxxvj.
Quid ſi emphyteota vult dimittere dn̄s non vult recipere. cxxvij.
An emphyteota in feudum dare poſſit. cxxviij.
De via diſtincta qua vtebaꝛ emphyteota. cxxix.
Cuius eſt augmentum. cxxx.
Vel theſaurus. cxxxj.
Si quis recipit cenſum dn̄o debitū qua actione repetatur ab eo. cxxxij.
Cū tota res perijt an ipſo iure ſit liberatus. cxxxiij.
Quid perijt vltra dimidiam. cxxxiiij.
Quid ſi augeꝛ an augeatur penſio. cxxxv.
An ꝓpter ſterilitatē minuaꝛ penſio. cxxxvj.
Quid de pacto ꝯ naturā ꝯctus vt qꝺ totum pereat emphyteote. cxxxvij.
An ꝑdito inſtr̄o teneat ꝯctus. cxxxviij.
An petatur renouari. cxxxix.
Quid ſi dn̄s petit ſibi inſtr̄m edi. cxl.
Quid ſi ꝓ re quā a me vēdicas ꝓbo emphyteotaꝫ longo tp̄e mihi canonem ſoluiſſe. cxlj.
Quid de ꝯceſſa duobus ſic qꝺ in liberoꝝ defectus alteri accreſcat.⁊ alter decedens ſine liberis pignorauerat. cxlij.
Quid ſi pr̄ nō ſoluit an filijs exp̄ſſis noceat. cxliij.
Quid ſi ꝓ ſe filijs ⁊ nepotibus vſqꝫ ad.xl.annos ⁊ moritur ſine prole. cxliiij.
Quid ſi ꝓ maſculis ⁊ nepos ex filia ſuꝑeſt. cxlv.
De heredibus qui diuiſerunt ⁊ vnus illoꝝ alteri ſoli partem ſuam reliquit. cxlvj.
Si vir ꝓ ſe vxore ⁊ filijs ipſoꝝ recepit queritur que ſit pars vxoris. cxlvij.
Et quid ſi filium habet ex viro primo. cxlviij.
Quid ſi pro ſe ⁊ vxore ad voluntatem ſuam interponitur queſtio.c.ſi gratioſe. cxlix.
De conceſſione facta diuiſim ⁊ ſequiꝛ clauſula de ſuperſtite. cl.
Quid ſi tibi ⁊ filij fratris que ſit pars illoꝝ. clj.
De ingreſſio mon̄.qui pro ſe ⁊ filijs recepit an totū ſit filiorum. clij.
Si ſuccedit eccleſia in ꝑte quanto tp̄e dominus carebit illa. cliij.
De habente in tertiam generationem cui ſuper eſt quarta cum tertia. cliiij.
An abſtinēs ab hereditate habeat emphyteoſim ꝓ filijs acquiſitam. clv.
An filio grauato reſtituere veniat in emphyteoſim. clvj.
Et quid ſi iuſte fuit exheredatus. clvij.
Quid ſi dn̄s edificauit in ſolo qꝺ in emphyteoſim dederat. clviij.
Quid ecōuerſo ſi ēphyteota edificauit turrim. clix
An dn̄o agente ꝯ extraneū veniāt fructus. clx.
An emphyteote liberare poſſit ſeruos. clxj.
Conuenitur emphyteota ad penſionē vult repetere rem eccleſie. clxij.
Et quid in priuato. clxiij.

¶ De emphyteoſi. Rubrica.

a Nunc aliqua hic pſequitur de iure emphyteotico ⁊ in hoc ſequitur curſum noſtrum qui huius ꝯctus materiam habemus ſub ti. de locato ⁊ autoꝛ ipē noſtras rubꝛicas ſequit̄. cōpilatoꝛes aūt Codicis has rubꝛicas diuiſerunt vt pꝫ in fi. libꝛi. iiij. ⁊ ibi de hoc per azo. in ſumma. ⁊ facit hoc ad id qđ dixi. ſ. p̄xi. in pꝛinc. Practici autē autoꝛes de hoc nō tractauerūt p̄ter ro. vbi de p̄to. rubꝛi. v. de vtili rei vēdi. q̄ dat̄ emphiteote. ⁊ Jo. de bla. eo. rubꝛica ſaluo ꝙ bonagui. pte. iij. vbi libellos foꝛat duos poſuit vnū ſuꝑ aduocatiōe rei ꝓpter cenſum nō ſolutū aliuꝫ ꝓpter petitionē pēſionis. ꝑ optime aūt fecit autoꝛ oēs q̄ſtiones quas vbicūqꝫ in gloſis vł alibi ſcriptas inuenit ħ vniendo. potiſſime aūt fuit adiutus ꝑ mar. de fano. qui de hoc ꝯpoſuit tractatū quē pſequit̄ per. xxix. q̄ōnes p̄ncipales quarū aliq̄ ſunt valide plixe et quedaꝫ ſub ſe alias ꝯtinent. vt. j. patebit. et oēs qōnes que p̄cedunt xxi. vt aūt fuerunt eiꝰ ibideꝫ excepta quarta vt ibi dicā adiutus etiā multum fuit ꝑ diſtinctiones pe. d ſapo. quē alle. j. ante ver. viij. ⁊ abbatis qui poſt diſtinctionē que ponit̄ ſub. vij. p. xlij. qōnes poſuerunt de man. quarum aliq̄ poſt odo. qui multa nouit ſuper leg. eo. ti. C. de accurſio. dico idem bernardus foꝛmauit. xj. in decre. potuit. ¶ Querentibus aliquam de qōnibus infraſcriptis nō reminiſcētibꝰ de ipſiꝰ numero ꝓuidere ꝯcepi per tabulā īfraſcriptā

Quid ſi emphyteota vagatur. clxiiij.
Quid tranſit emphiteota alienante. clxv.
Si cōcedit ī ēphyteoſiꝫ cui ſoluetur canō. clxvj.
An ſine traditiōe ī ēphyteota hēat vtilē. clxvij.
An dominus vēdicans ab emphiteota habeat pꝛobare ſe dominum. clxviij.
Cum conceditur mihi pꝛo me ⁊ alijs an illis acquiratur ſine poſſeſſione. clxix.
De cōceſſo pꝛo filijs ⁊ nepotibus an veniat in teſtamento vel ſi deceſſerit ſine his. clxx.
Quo iure petitur merces. clxxj.
An filius naturalis facta ſubſtitutione fratrum excludat fratrem. clxxij.
Quid ſi dominus rem quam mihi in emphyteoſim dederat tibi venditur. clxxiij.
¶ De denunciatione de defendendo queſtio intricata. clxxiiij.

a Nunc aliqua[a] de iure emphyteotico ad ſimpliciū canoniſtarum inſtructionem ſuppo-
namus. ſuper quo ꝑ modum q̄ōnum duximus
1 pꝛocedēdū. ¶ Pꝛimo igit̄ querendū eſt quo
iure ꝯctus iſte introductus eſt. ⁊ dic qđ iure ciuili. ⁊
b ei natura ſua introducta eſt a lege zenonis[b] vt inſti.
loc. ⁊ con. §. adeo. aut̄. ⁊. C. de iur. emph. l. j. ius eīm
zenonis ciuile ē ſicut ⁊ cetere leges impiales ⁊ q̄ ſunt
in coꝛpe iuris incluſe. ff. de iuſti. ⁊ iu. ius autē. ⁊. C.
de veteri iur. enu. l. j. §. iubemus. ⁊ hoc eſt illud ius
ciuile de quo ſepe fit mētio. ff. de var. ⁊ extraoꝛ. cog.
l. j. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ius ciuile. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus.
ar. tñ ꝯ. qđ ſit introductus a iure gentiū. nam dicit
lex qđ ex iure gentiū introducti ſunt oēs pene ꝯctus:
vt. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. ex hoc iure. ⁊ inſti. de iure
na. §. ius autem gentiū: ſꝫ dic qđ iđ dixit plene pꝛopter
b hunc ꝯctum emphyteoſeos. ⁊ quoſdā alios[b].
2 † Scđo querit̄. vñ dicatur ꝯctus iſte emphyteoſis:
Rñ. emphyteoſis deriuat̄ ab emponemate. emponema
eīm grece melioꝛatio latine: vt. C. de iure emphy.
l. ij. idē dꝛ ꝯctus emphyteoſis. i. melioꝛationis
vt extra de loca. ⁊ cō. potuit. Eſt aūt melioꝛatio taꝫ
ex pte dantis in emphyteoſim: qꝛ ꝑcipit annuā penſionē:
⁊ qꝛ quicq̄d in re ſua plantat̄: ſerit̄ vel edificatur
finito ꝯctu emphyteotico ꝑtinebit ad eū cuius
eſt ſolum: vt. C. de iure emphyteo. l. ij. ⁊. j. ver. cxxxj.
⁊. ff. ſi ag. vec. vel emphy. pe. l. j. ⁊. ij. C. de rei ven. ſi q̄s
quā etiā ex pte accipientis: qꝛ ipē vtit̄ ⁊ fruit̄: ⁊ ſuas
melioꝛationes poſſidet: ⁊ plus ꝑcipit de fructibus
quaꝫ ſoluat noīe penſionis: vt. ff. de loco pub. fru. l.
j. §. j. ⁊ fin. ⁊. C. de iure emphy. l. fi. C. de ſacroſan. ec.
aut̄. ꝑpetua. ⁊ aut̄. ſi quas ruinas. que habes. x. q. ij.
c item melioꝛationes vendere pōt: vt in p̄. c. potuit[c].
vł dic qđ emphyteoſis dicit̄ ab em. qđ eſt in. ⁊ fiſcos
qđ eſt fides: qꝛ in fide ſuſcipientis rem traditur ipſa
res: vt eam deterioꝛem fieri non ꝑmittat: vt. C. de
ſac. ſan. ec. aut̄. hoc ius poꝛrectū. ⁊ aut̄. qui reꝫ hmōi
quam habes. x. q. ij. alꝭ cadit a iure ſuo vt ibi. ⁊ in
aut̄. col. ij. de nō alie. cau. ꝑmu. rebus eccle. §. qꝛ vero
leonis. ij. v. ſi vero etiā ꝑpetuam. ſed eā melioꝛē faciat:
vt in aut̄. eo. ti. §. ſi vero quedā. ⁊ in ꝑximis cōcoꝛ.
3 ⁊. C. de iure emphy. l. fi. ¶ † Tertio querit̄ cuiꝰ
nature iſte ꝯctus ſit: Rñ. ſtricti iuris eſt cū a ſtricto
iure fuerit introductus: qđ etiā pꝫ. naꝫ cum in. l. que
eſt inſti. de act. §. actionum numerant̄ ⁊ ſpecificant̄
ꝯctus bonefidei. iſte nō ponit̄ inter alios quare vr̄
qđ iſte ſicut ⁊ ceteri qui ibi non ſpecificant̄ ſtricti iuris
ſit. ſilꝛ inſti. de tutel. §. j. ⁊ inſti. de his qui ſui vel
4 ali. iu. ſunt. §. videamus.[e] ¶ † Quarto queritur in
e quo differt ꝯctus iſte a ꝯctu locatiōis: Rñ. emphyteoſis
nō eſt locatio: vt inſti. de loc. §. adeo differt ergo
rōne dñij: qꝛ emphyteota hꝫ vtile dñium. j. verſi.
xlv. ſed ꝯductoꝛ nō acquirit vtile dñium vel directū
vt. C. de loc. ⁊ con. ſi q̄s ꝯductionis. ⁊. l. ad ꝓba. ⁊. ff.
eo. non ſolū. ⁊ extra de fi. inſtr. inter dilectos. pꝛope
fi. ibi cū ad ꝓbationem rei ꝓpꝛie ⁊c. item differt rōne
poſſeſſionis: qꝛ ꝯductoꝛ non dꝫ poſſidere: vt in p̄.
decre. inter. ꝓpe. fi. ibi nec ad plenum poſſeſſio. ⁊c. ⁊
ar. extra de p̄ſcrip. ſi diligenti. ⁊. C. de vſu. l. j. ⁊. ff. de
acqui. poſſeſ. aliquam. ⁊ no. C. cōia de vſu. l. j. ſed emphyteota
poſſidet naturałr: vt. ff. de acq̄. poſ. naturaliter.
itē differt rōne ptātis in alterū transferēde. qꝛ
ꝯductoꝛ pōt ius ſuum in alterū trāſferre alij rē locādo:
vt. C. loc. nemo. emphyteota vero nō. niſi dño volente:
vt extra. eo. potuit. ⁊. C. de iure emphy. l. fi. iteꝫ
differt rōne p̄ſcriptionis. nam emphyteota qui tꝫ a
pꝛiuato non cadit a iure ſuo niſi triēnio ceſſet: vt. C.
de iure emphy. l. ij. ⁊. ff. loc. quero lꝫ qñ tꝫ ab eccleſia
ſufficiat bienniū: vt in p̄. c. potuit. ⁊ in p̄. aut̄. hoc ius
⁊ aut̄. qui rē. ⁊ ſm hoc intellige diuerſas qōnes infra
poſitas. nā qñqꝫ loquimur in illis de biēnio. qñqꝫ
de triennio in re aūt fiſci ſtatim cadit emphyteota.
vt. ff. de publica. ⁊ vec. vectigalia. §. non ſolutis.
niſi foꝛte ſit in ꝑpetuum locata. tūc eīm non reuocabitur
ſine pꝛincipis autoꝛitate. vt in. eo. tit. l. cotē.
§. igitur. Alij tñ dicunt idem iuris in fiſco qđ in eccleſia
eſſe. itē differt qđ locatio fieri pōt taꝫ de rebꝰ
mobilibus ꝙ de immobilibus et ſe mouentibꝰ: emphyteoſis
vō de immobilibus tm̄ querite quos agitat
f laboꝛ: ⁊ plures numerate[f]. magis autē vr̄ ꝯctus
iſte accedere ad naturā locationis quā vēditionis:
ꝓut no. extra. eo. potuit. ⁊ iđ cōpetenter. ſub hoc ti.
hanc materiā diſputamus: differt tñ a ꝯctu vēditionis:
qꝛ ille nō fit niſi nūerata pecunia interueniente
vt. C. de ꝯh. emp. fides. iſte aūt ꝯctus bñ fit ſine pecunia:
g vt in aut̄. de ali. ⁊ emphy.[g] poꝛro a natura feudi
differt: qꝛ feuduꝫ gratis ⁊ libere ob remunerationē
ꝯceditur: vt. j. verſi. cxxix. hoc vero ab initio quādo
qꝫ de facto pꝛecium interuenit. ⁊ certa pēſio aſſigna

b ¶ Zenonis. vide qđ dicam. j. ver. clxxj.

c ¶ Alios. qui no. in vlti. glo. legis. ⁊ penul. §.

d ¶ Potuit. qđ p̄cedit habuit a mar. c. qđ ſequit̄ a diſtinctione de qua ſupꝛa.

e ¶ §. videamus. ex hoc ſequitur qđ ex hoc ꝯctu veniunt vſure ex mora que tñ veniunt in locatione. C. loca. l. ij. eſt ſciendū qđ qōnem ſequētem Mar. non poſuit in tractatu. de quo. ſ. ſed plenius quam hic poſuit illam ſuper. l. fi. C. eo. ti. vt. j. patebit.

f ¶ Numerate. numerauerat autoꝛ. v. ſicut fecerat ſupꝛa dicta diſtictio ſed in. §. adeo. inſti. locati. Accur. numerat. vij. ſed illas iam expꝛeſſerat autoꝛ in pꝛecedentibus. verſi. ſed diuerſitatem oꝛiginis. Itē qualitates actionum. ſ. altera bone fidei altera ſtricti iuris. ſupꝛa verſi. ꝓxi. ⁊ adde qđ ibi dixi. Item hic ꝯditio ex. l. ibi actio ex ꝯducto. Mar. de fano. ſuper. l. fi. C. eo. vltra id quod ſtatim ſubdaꝫ de p̄cioꝛ penſione dat alꝭ diuerſitates. ſ. quod iſte conficiantur in ſcriptis. C. eo. l. j. ij. et iij. quod non eſt in locatione. C. locati. l. contractus. in contractu autē de quo in pꝛincip. dixit acceſſit in queſtione. iiij. illi dicto qđ valeat ſine ſcriptis per rationes que ſunt infra pꝛoxi. q. Item in locatione ꝓpter ſterilitatem remittitur penſio. C. loca. l. excepto. extra eodem titulo pꝛopter in emphyteoſi non. C. eodem titulo libꝛo pꝛimo. Itē in hoc modica penſio ſoluitur vt habet etiam conſuetudo qđ in locatione induceret reſciſſoriam de quo ſupꝛa ti. j. §. nunc dicendū. ij. circa medium verſicu. ſꝫ nūquid p̄dicta. ex hoc infert Rof. vbi ſ. qđ lꝫ locatio vno nummo facta non teneat tenet tamē emphyteoſis. pꝛimum patet. ff. loca. ſi quis cōduxerit. ſecundum ꝓbat conſuetudo et patuit. ſ. §. ſequitur in ſecunda foꝛma. Item ſecunduꝫ eū alia differentia eſt. qꝛ locatio non fit ſine pꝛecio. ff. loca. l. j. ⁊. ij. iſta vero fit cū ſpecie: puta cera vel pipere. Item rem locatam dominus aduocat ꝓpter ſui neceſſitateꝫ quod ī emphyteoſi non reperitur ſtatutum de hoc. Item rem conductaꝫ per me loco nō requiſito domino. C. loca. l. nemo in emphyteoſim dāda ſecus. extra de loca. potuit. item emphyteota rē pignoꝛat qđ cōductoꝛ non facit. C. ſi res ali. pig. da. fu. l. fi. item iſte domū reficit. C. d ſac. ſan. eccle. aut̄. quas. aliud in conductoꝛe. ff. loca. ex conducto. in pꝛincip. Item conductoꝛ ſuas melioꝛationes accipit. ff. loca. ſed addes. §. ſi inquilinus. ſecus in emphyteota. C. eod. l. ij. ſecundum Mar. de fa. ſuper. l. fina. C. eodem qui addit ea que dicūtur in emphyteoſi in locatione ad non modicum tempus locum non habere niſi inquantum iure inuenitur expꝛeſſum. allegat. ff. ſolu. mat. ſi vero. §. de viro.

ADDE in quo differat contractus locationis a contractu emphyteotico. Alexan. conſilio. cxij. ij. lib. ⁊ an valeat emphyteoſis facta vno nummo per Pet. de ancha. conſilio vltimo.

g ¶ Et emphy. circa pꝛincip. columne. ix. glo. j. tenet contrarium in decreta. potuit. ⁊ hoc pꝛeciſe tenet Mar. de fano. dicens hec duo neceſſaria. ſcilicet pꝛecium ⁊ penſionem. ad pꝛimum inducit. l. finalē. §. ſed ne auaritia. C. eodeꝫ titu. nec videt quod cum emptione familiaritatē habeat niſi dicatur pꝛecium a pꝛincipio interuenire. ⁊ dicit id expꝛeſſum C. de ſacroſan. eccle. aut̄. que res ibi nec quod dedit repetit. ⁊. l. iubemus nulli. §. pe. ibi quod accepit iconomus de penſione dicit patere. C. eod. l. ij. de ſacro. ſanct. eccle. auten. pꝛeterea. ff. ſi ag. vecti. l. j. ⁊. ij. et facit. infra verſiculo pꝛoximo verſiculo. Item fit.

ADDE in quo differat ꝯtractus emphyteoticus a venditione alex. conſilio. cvij. iij. libꝛo.

tur: vt extra de relig. do. ꝯſtitutus. iſti. loc. §. adeo.
⁊. ff. e. ſi quis nūmos. ideo dixi qñqꝫ: quia ſepe pecunia
non interuenit. ꝙ ſi altera ſpecies deē erit cōtractus
5 innoīatꝰ. lꝫ ꝯdicāt. ¶ † Quinto q̄rit̄ qualiter
ꝯctꝰ iſte fiat. ⁊ dicit lex ꝙ ꝯctꝰ iſte celebꝛari dꝫ
a in ſcriptis. alioq̄n nō tenebit[a]: vt. C. de iure ēphy. l.
j. ⁊ ar. ff. de teſti. ex eo. ff. de iudi. cum pꝛetoꝛ. ff. de cōdi.
⁊ de. cum ita legatū. i. fi. ſꝫ opponitur: qꝛ ſi in ſcriptis
fieri debet certū eſt ꝙ debēt ptes ſubſcribere.
⁊ alie ſolēnitates ſeruari debent. q̄ no. C. de fi. inſtr.
contractꝰ. ⁊. C. de dona. l. donatiōibꝰ. extra de ele. innotuit.
x. q. ij. hoc ius poꝛrectū. at ſubſcriptiones ⁊
ſolēnitates huiuſmodi hodie interponi nō videmꝰ
vñ nō videt̄ ꝙ teneat modū ꝯctꝰ. ſi definit q̄ in illis
adeſſe debent: vt. ff. de tranſac. cuꝫ hi. §. ſi p̄toꝛ. ff. de
publicia. q̄cūqꝫ. §. fi. ff. q̄ ſatiſda. co. quotiens. C. de
his quibus vt indig. l. p. C. ſi ꝓpter pu. pē. l. ij. xij. q.
ij. ſine exceptiōe. extra de ele. qꝛ ꝓpter. ij. q. j. ſtantis
⁊ facit. C. de ſen. ⁊ iter. o. iu. ꝑlataꝫ. ff. de teſta. tu. iur̄
noſtro. Rñ. j. ff. de re iu. l. iiij. §. aūp. ff. de aut̄. tu. l. ij.
ff. de pig. cuꝫ vitioſe. ſꝫ poteſt dici non eſſe vſqueq̄qꝫ
veruꝫ ꝙ debeat omīo in ſcriptis fieri: nec lex vetat
b fieri ſine ſcriptis[b]: vnde nec nos vetare debemꝰ. ar.
ff. ex qui cau. ma. necnon. C. de relig. ſtatuas. ff. de
pꝛocur. mutus. §. j. ij. q. v. ꝯſuluiſti. extra de trāſla.
inter coꝛꝑalia circa mediū. ⁊ hoc interpꝛetat̄ cōſuetudo
generałr. que eſt optīa legū interpꝛes: vt extra
de ꝯſue. cū dilectꝰ. ff. de legi. ⁊ ſenatuſcō. minie. ⁊. l. ſi
de interp̄tatione. vñ ꝯſuetudo ſeruanda eſt: vt. C. q̄
c ſit longa ꝯſuetu. l. j. ff. de legi. de q̇bꝰ[c]. ⁊. j. v. pꝛox. ⁊
d vide. j. v. cxxxix. ⁊ ſe[d]. Item fit ꝯtractꝰ iſte cōi ꝯſēſu
dñi ⁊ emphyteote: ſic vt dñs ſtatiꝫ aliquid accipiat.
⁊ certam penſionem ſingulis annis recipiat. Item
quandoqꝫ ꝯhitur ad tēpus. qñqꝫ vero in ꝑpetuum.
vt. j. v. vij. Iteꝫ etiā ꝯhit̄ vſqꝫ ad certam gñationem
e puta tertiam vel quartaꝫ[e]: ⁊ ſic vtuntur in diuerſis
ptibus patrimonij beati petri. ⁊ ī alijs ptibꝰ italie.
Item fit ſic vt renouatio fiat: vt inſti. loc. §. adeo.
6 ⁊. j. v. vij. ⁊. v. viij. ¶ † Sexto q̄rit̄ q̄lis foꝛma ſeruabitur
quādo eccleſia dat in emphyteoſim: ⁊ certe fieri
debet pꝛeſente epiſcopo ſub cuius iuriſditione
ꝯſtituta eſt eccleſia cōcedens ⁊ res q̄ cōcedi dꝫ. iteꝫ
debet fieri cōcedentibꝰ rem ipſa ⁊ iurantibus nil fieri
f in eccleſie leſionem. ſ. §. ſequit̄[f]. item ſolet fieri
pꝛo certa penſione quāti ſolent eſſe redditus minꝰ
ſexta parte. niſi ruinoſe domus fiat conceſſio: quia
tunc plus minuitur penſio: pꝛout. j. v. pꝛox. pleniꝰ
diſtinguemus hec pꝛobant̄. x. q. ij. aut̄. ꝑpetua. ⁊ aut̄
ſi quas vero ruinas. ſed cum hec hodie nō ſeruent̄
nō vident̄ valere contractus moderni: vt. ſ. v. ꝓx. ⁊
g certe dixit mar. de fano.[g] qđ de iuris rigoꝛe non tenent.
vt. j. ver. pꝛox. ad fi. De cōſuetudine tñ tenere
dicūt. nā ſi ꝯctus ex pacto ꝓpꝛiā immutat naturaꝫ:
vt. ff. de p̄ſcrip. v. naturalis. §. fi. multo foꝛtius conſuetudo
7 immutare pōt. ¶ Que plurimoꝝ cōſenſu
firmata. eſt. Eſt. n. cōſuetudo tenaciter obſeruanda:
vt. ff. ꝯmunia. pꝛe. venditoꝛ. §. fi. ff. de admi. tu.
ſine. §. lucius. pꝛeterea vtile eſt eccleſie minoꝛem ſolennitatem
ſeruare vt facilius cōtrahere poſſit: vñ
pōt a tali ſolennitate recedi: vt. C. de dona. ſancimꝰ
⁊. l. pe. C. de teſta. mili. ꝙꝙ. ⁊. l. milites. ⁊. C. de dona.
filius. item eccleſia romana talem conſuetudinem
diſſimulat: ⁊ patitur ⁊ hoc videtur ſufficere ad hoc
vt teneat ꝯctus. ar. ff. mā. l. qui patitur. ⁊. ff. de of. pꝛeto.
barbarius. ⁊. ij. q. vij. §. tria. pꝛope pꝛin. quāuis
ad hoc reſpōderi poſſit: quod multa per patientiā
tolerant̄ ⁊c. vt extra de pꝛebē. cū iam dudum. in fi.
7 ⁊ facit. xxxj. q. j. hac rōne. in fi. ¶ Septio q̄rit̄ vtrū
ꝯctus iſte poſſit in perpetuū fieri ꝑ eccl'iaꝫ. nā ī pꝛiuato
īdubitatū eſt q̄ pōt in ꝑpetuū ꝯcedere: ⁊ quelibet
pacta apponere: vt. C. de iure emphy. l. j. Iteꝫ
⁊ ciuitas hoc bene poteſt: vt. ff. ſi ag. vec. vel emphi.
pe. l. j. ⁊ certe videtur quod eccleſia hoc non poſſit
ar. xij. q. ij. apoſtolicos. vbi hoc ꝓhibetur expꝛeſſe.
item dicit. l. ꝙ res eccleſiaſtica dari nō poteſt in emphy.
niſi ad vitam ſuſcipientis ⁊ duoꝝ ſuoꝝ heredum
vel filij vel filie: ⁊ neptis. ſeu nepotis: ⁊ in viro
⁊ vxoꝛe etiam fieri poteſt: ⁊ ſic ius certas perſonas
ſtatuit: vt in aut̄. colł. ij. de non ali. aut permu. rebus
h ec. §. emphyteoſos auteꝫ. ⁊. §. dudum. ſed dic[h] quod
eccleſia in perpetuuꝫ cōcedere pōt: ⁊ pꝛe. aut̄. coꝛri.
ꝑ illud qđ eſt in aut̄. col. ix. de ali. ⁊ emphy. §. ī alijs.
⁊. §. licentia. x. q. ij. hoc ius poꝛrectum. ⁊ aut̄. perpetua.
⁊ extra de loca. potuit. ⁊ ſi dicas ergo res fiet c
eccleſie inutilis: Rñ. nō eſt verum: qꝛ percipiet annuam
penſionē. item qꝛ ꝓpter canonē nō ſolutum:
poterit res ad ipſam redire. inſpiciēdū eſt enim qđ
accidere pōt. arg. ff. de aqua plu. ar. in diem. in fi.
8 ¶ Ut aūt circa pꝛeſentem materiā clarioꝛē tradamus
i doctrinā. notādū eſt[i]. qđ cuꝫ eccl'iaſtica res in
emphyteoſim datur. aut eſt ruinoſa aut nō. ſi eſt ruinoſa: d
perpetuo dari pōt in emphy. vt. x. q. ij. ſi quas
vero ruinas. ⁊ in aut̄. de alie. ⁊ emphy. §. ſi vero quedam.
ſi non eſt ruinoſa ab eccleſia conſtātinopoł. ⁊
etiaꝫ ab alijs eccleſijs ⁊ mōaſterijs ꝯſtātinopoł. nō e
poteſt dari: niſi vſqꝫ ad vitā ſuſcipientis: ⁊ duoꝛum
ſucceſſoꝛuꝫ: vt. ſ. nec etiā valet pactū de renouatiōe
ꝯctus factum: ⁊ ſic loquit̄ pꝛe. §. dudum. ⁊. §. emphyteoſos
autem. Alie vero eccleſie perpetuo dare poſſunt:
⁊ pactū de renouatione ꝯctus facere vt in pꝛe.
aut̄. ꝑpetua. ⁊ in p̄. §. licentia. ⁊ hec vera ſunt cū eccleſie
expedit rē in emphyteoſim dari. ſecus ſi non
expediat. tunc enim locū hꝫ pꝛe. c. apłicos. ⁊ ex rei
qualitate colligit̄ vtrū expediat: vel nō: vt ſi res per
diligentiā alicuius redacta ſit ad culturaꝫ. extra de
rebus ec. non ali. ad aures: vel quia res deterioꝛ facta
eſt ꝓpter cladem. vt in pꝛe. aut̄. ꝑpetua: vel quia
ruinoſa eſt: vt in pꝛe. aut̄. ſi quas ruinas: vel quia
adeo eſt inutilis quod nullos pꝛoꝛſus reddit redditus: f
vt in aut̄. de alie. ⁊ emphy. circa pꝛin. ver. ſi vero
non habent: vel quia lꝫ pꝛecioſa ſit nullos tamen
vel paucos redditus reddit: vt in aut̄. de non alie.
aut permu. rebus eccle. §. qꝛ vero leonis. ver. ſi vero
alicuius eccleſiaſtici: aut que pꝛecioſa ſit: ⁊ magnos
redditus reddat tamen penſio pꝛo ea conſtituitur
ſm determinationem pꝛe. §. quia vero leonis. ⁊ pꝛe. g
aut̄. perpetua. quam determinationem inferius declarabo.
item etiam vtrum non expediat eccleſie rē
in emphy. conceſſiſſe ex qualitate perpenditur penſionis.
nam ſi res in emphyteoſim data bona ⁊ pꝛecioſa
ſit: ⁊ magnos reddit redditus annuatim. iteꝫ
ſi eiuſdē bonitatis exiſtit. cuius erat quando pꝛius
eam eccleſia acquiſiuit non debet dari in emphy. niſi
tanta ſumma conſtituatur eccleſie pꝛo annua penſione
ꝙtam faciunt redditus quos percipiebat eccleſia
tempoꝛe cōtractus emphyteotici facta tamē
diminutione ipſoꝛum reddituum ſolummodo in
ſextam patem. i. quod ſi redditus valebant annuatim:
xij. libꝛas conſtituantur. x. lib. ad minus pꝛo annua
penſione: vt in pꝛedicta auct. perpetua. ⁊ in pꝛe.
§. quia vero leonis. j. ⁊ eadem penſio debet ſtatui: ſi
res ſit facta melioꝛ. poſtꝙ ipſa eccleſia acquiſiuit
ne ſua diligentia ſit ei damnoſa. C. de alluuionibus
l. fi. idem eſt etiam ſi parum deterioꝛata ſit. nā pꝛopter
modicum damnum a iure non receditur. ff. de
in inte. reſti. ſcio. ⁊ extra. e. tit. c. j. extra de rebus eccle. h
9 alie. vel non. c. penul. ¶ Quid ergo ſi non conſtat
cuius bonitatis eſſet cum res ad eccleſiam peruenit:
Rñ. attēditur ꝙ res bona ſit. ⁊ quod bonus i
redditus reddit: tempoꝛe quo in emphyteoſim datur:
vt non expediat eam dari cum maioꝛi diminutione
10 reddituum ſexte partis. ¶ Sed quare ſit diminutio
ſexte partis Rñ. ꝓpter compenſationē
futuri periculi. ſi res foꝛſan deterioꝛetur: quia pꝛopter
deterioꝛationem non diminuetur de cetero pēſio
conſtituta. vt in pꝛe. §. dudum. ⁊. §. quia vero leonis.
j. quod verum eſt niſi res pereat intotū. vt. C. de
iure emphy. l. j. ⁊ infra verſi. cxxxv. Item ſi res diminuta:
vel deterioꝛata ſit pꝛopter cladem vſqꝫ ad dimidiam
reddituum. vel circa non expedit eccleſie in
emphy. eam dare. niſi pꝛo ea tanta annua pēſio aſſignetur:
quantam faciunt redditus eo tempoꝛe quo
contractus emphy. celebꝛatur. ſic poſſunt intelligi
pꝛe. §. quia vero leonis. j. ⁊ pꝛe. aut̄. perpetua. ſecundum
Accur. ſed Aꝫ. intelligit facta diminutiōe reddituum.
vſqꝫ in tertiam partem. ſm quod ſit quando
datur res in emphyt. ruinoſa. pꝛout infra dicet̄.
Iac. b. intelligit ſimpliciter ſine diminutione aliqua
reddituuꝫ: motus foꝛſan: vt in re ruinoſa fiat diminutio
ꝓpter ſumptus que neceſſario fiunt ad re

a ¶ Nō tenebit ⁊ hoc tenet pyleus ſua. q. c. iiij. dicit tñ qđ ſi cōuenerat vt ſic fieret agi pōt vt fiat ꝑ. l. ꝯtractus ſtatiꝫ alle. q̄ tenent hoc habēt ꝑ ſe rōnē. qꝛ iſte cōtractus eſt habilis ad perpetuitatem iuris cōtinuandi inter diuerſos ꝑ actus interpollatos. iuſte igitur lex voluit interuenire ſcripturā pꝛopter labilē hominū memoꝛiā. xiiij. di. p̄terea. ff. de ꝓbatio. ſi arbiter. C. q̄ teſt. facere poſ. l. hac cōſultiſſima. §. at cū ⁊ hoc placet nō recipiendo ꝑ illa ſolēnitate de qua ſepe. querit̄. ſed pꝛo publico inſtrumēto de tali inſtrumento recipies tres leges C. eodē titulo faciunt caſus no. ſupꝛa de inſtru. editi. §. reſtat in. iij. col. ⁊ de cenſi. romana. lib. vj. not. caſum ⁊ vtrobiqꝫ iſte caſꝰ no. ⁊ ſaltē nō minoꝛ ratio ī iſto quaꝫ pluribus ex illis.

*ADDE an cōtractus emphytheoticus req̄rat ſcripturam alex. cōſi. cxxxvij. ij. li. ⁊ cōſi. xvij. iiij. li. Et opi. Spe. ſimpliciter tenet ro. ꝯſi. ciij.

*ADDItio. ¶ ADDE tu oīno videñ. And. ſicul. ꝯſi. xiiij. incip. clementiſſimi dei ⁊ mihi vr̄ col. pen. ver. Itē ꝑbo ſubtilius in ij. vol. Henri. Ferran.

b ¶ Sine ſcriptis. iij. lectu. qđ ꝯtractū nō eſt neceſſe fieri in ſcriptis: ſed pacta ſunt ſcribenda. ⁊ has breuiſſime ponit Accur. in. l. j. in glo. vij.

c ¶ De quibus vtriuſqꝫ mar. d fa. in ſua. iiij. q. ⁊ idē Jo. d bla. vbi. j. in p̄nci. ⁊ Rof. vbi. ſ. in fi.

d ¶ Et ſe. ibi due q̄ſtiones d inſtr̄o perdito.

ADDItio.

e ¶ Tertiā vel q̄rtā vid Pau. de ca. cōſil. cccxxxviij. incip. ad pꝛimū queſitū in. ij. pte cōſilioꝛum vbi cōſuluit an emphytheoſis eccleſiaſtica tranſeat vltra nepotes vel tertiam generationem Hen. Ferran.

f ¶ §. ſeq̄tur. in ij. iij. ⁊. iiij. foꝛmis nō tm̄ in illis dr̄ de iuramēto nec de facto ſeruat̄. ⁊ ad de qđ ibi dixi.

g ¶ Mar. d fano ſua. v. q. vſqꝫ ibi barbariꝰ

h ¶ Sꝫ dic ſm Mar. d fano. q. vij.

i ¶ Notanduꝫ eſt. hic ingreditur diſtictionē Pe. ⁊ Ab. de q̄ dixi in p̄n. §.

Archivo Rosario Histórico

fectionem.qui in re facta deteriore propter cladem non ſunt neceſſarij. ¶ Intellexit enim eſſe cladem. cum domus eſt peſtilens.vt.ſcꝫ homines ſani in ea morari.vel diu viuere non poſſunt. ⁊ ideo eam inhabitare nolunt. Alij dicunt eſſe cladem ſi res pro parte caſmate petierit vt inundatione.ſeu alio conſimili caſu.vt.ff.de mino.verum.§.pe. Quare ergo hoc caſu non fit diminutio ſm opinionem. Ja.cum fiat ĩ caſu precedenti.in quo minus videtur cuꝫ nõ ſit res deterior facta? Rñ.in precedenti caſu fit ꝓpter rationem ibi aſſignatam:in hoc autem caſu nõ fit.quia ſatis granata eſt eccleſia propter deteriorationem cladis ne afflicto addatur afflictio.ff.de offi.preſi.diuus.extra de cle.egro.ex pte.C.de epi.au.tam dementis.vij.q.j.cum percuſſio.item ſi res propter ruinam deterior facta ſit: non expedit eccleſie illam in emphyt.dare: niſi facta diminutione vſqꝫ ad tertiam partem ſolum modo redditũum. quos ex ea anteꝗ̃ eſſet res ruinoſa eccleſia percipere conſueuit.x.q.ij.ſi quas ruinas.quod intellexit. R.vſqꝫ in tertiam partem preſtandam.j. vt ſi primo percipiantur.xij. libre aſſignentur.iiij. pro annua penſione.aꝫ.vero intellexit vt fiat diminutio vſqꝫ ad tertiam non preſtandam.vt ſi ſit ſenſus qđ ſi primo preſtabantur.xij.libre nunc preſtentur.viij. 12 ⁊ ſic minuetur pars tertia.ſcilicet quatuor. ¶ Qđ equius videtur. ⁊ ideo preferendum.C.de iudi. placuit.extra de tranſact.c.fin.de of.dele.conſuluit. et habet hoc locuꝫ.ſcilicet quod fiat diminutio vſqꝫ in tertiam partem.quando ſtatim priuſꝗ̃ rem reficiat vult ſoluere annuam penſionem. ſi vero non vult ſoluere.niſi tunc demum.cum res refecta fuerit non fiet aliqua diminutio.immo medietatem eius penſionis que adijcietur poſt refectioneꝫ debet emphyteota eccleſie preſtare.verbi gratia quando res fuit data in emphyteoſim dabantur.xij.libre. nunc propter reedificationem aucta eſt penſio.in.vj.lib. ⁊ ita poſſunt haberi.xviij.libre. preſtabuntur ergo eccleſie.xij.que preſtabantur primo.⁊ medietas.vj. librarum in quibus augmentatur. ſcilicet tres libre.et ſic facta computatione cum primis.xij. habebit eccleſia.xv.pro penſione.vt in pre auc.ſi quas vero 13 ruinas.⁊ in pre.§.ſi vero quidam. ¶ Sed oppones.ſi debet emphyteota preſtare penſionem tantum poſt reedificationem ſtudioſe ſtabit per.xxx. an.antequam edificium compleat. Rñ elapſo tempore infra quod potuit conſtruere preſtabit penſionem.ff.de verb.oblig.continuus.§.cum ita. Vel dicas quod prouidere debet eccleſia vt certum tempus ſibi ſtatuat infra quod poſſit ⁊ debeat opus compleri.extra de reſti.ſpo.frequens.§. ſolet.li.vj.

14 ¶ Si autem res eccleſie que datur in emphyteo. inutilis ſit ⁊ nullos reddit redditus.tunc dabit in emphyt.qualitercunqꝫ poteſt.vt in auc.de al. ⁊ emphy.in prima columna.ver. ſi vero non habent. et hoc caſu poteſt intelligi.extra de rebus eccle. alie. vel non.ad aures.ſi vero res eccleſie precioſa ſit.nullos tamẽ aut modicos redditus reddit. vtputa turris ⁊ datur in emphy.tunc debet res ſubtiliter eſtimari.⁊ pro ea iuſta penſio aſſignari.vt in pre. auc. 15 perpetua. ¶ Dicitur autem iuſta penſio que lapſo ſpacio.xx.an.facit veram rei eſtimationẽ: vt in pre. §.quia vero leonis.in ver.ſi vero alicuius eccleſiaſtici.⁊ hoc eſt verum in alijs a conſtantinopol.eccleſia.nam in ea ſpectatur.l.annorum ſpacium: vt in 16 auc.de alie.⁊ emphyteota.§.ſanctiſſimas. ¶ Caueat ergo quicunqꝫ recipit rem ab eccleſia in emphy.vt eam recipiat.iuxta preſcriptam formam.nã alias rem reſtituere cogetur:⁊ penſioneꝫ pro ea ſoluere conſtitutam.ac ſi iure cõtraxiſſet.vt.x.q.ij. hoc ius.⁊ in auc.qui vero res iam dictas.⁊ in auc.de nõ alie.aut per.rebus ec.§.quia vero leonis.ij.ver.ſi vero etiam perpetuam.⁊ autem.de alie.⁊ emphy. in vltima col.ver.ſi vero emphyteoſis.⁊ hoc etiam caſu intelligitur pre.c.apoſtolicos.ſm.p.đ ſamp.vel dic 17 vt.ſ.ver.vj.[a] ¶ Octauo queritur.ecce eccleſia a conceſſit alicui in emphy.aliquam rem hoc pacto quod quotiens emphyteota propter canonem non ſolutum a re ceciderit:teneatur ipſa eccleſia pro certa penſione renouare inſtrumentum conceſſionis ſibi ⁊ filijs.⁊ nepotibus eius vel etiaꝫ pro ſe.⁊ pro duabus perſonis poſt eum quibus ipſe concedere voluerit.prout fit in quibuſdam locis.vt.ſ. ſequitur. ver.porro.⁊.ver.ceterum.modo queritur an pactuꝫ cum tali emphyteota factum adeo proſit primo vel ſecundo emptori ſi contigat illum rem vendere. vt ex tali pacto valeat contra eccleſiam ſe tueri.⁊ dicit b M.de fa.[b] ꝙ ſic vt.ff.de pac.ſi tibi.x.§. pactum.ff. communi di.in hoc iudicio.§.j.⁊. ff. de contrahen. 17 emphy.dolia.§.j.infra ver.clxix. ¶ Nono queritur quis iſtorum cogetur ſoluere penſionem an videlicet emphyteota qui vendidit an vero emptor. ⁊ videtur quod emptor.ar.C.ſine cen. vel reli.l.p. ⁊ ſi. ſed certe illud ſpeciale eſt in fiſco:at ſi eccleſia velit petere penſionem ab emphyteota cum quo contraxit.⁊ ab eius heredibus petere debet ⁊ non ab emptoribus ſm.m.de fano.quia perſonalis actio non ſequitur poſſeſſionem. ſed contrahentem. vt.ff.de trahen.emp.l.ſi.§.ſi.C.ſi.aduerſus cre.l.ij.ff.ad tre. l.j.§.ſi heres.C.de here.vel.act.ven.l.ij. Si vero eccleſia non petat penſionem.quicũqꝫ ipſorum ſoluerit:ſiue emptor.ſiue embyteota ſatis eſt.vt.ff.de negocijs ge.ſoluendo.ſi autem nullus ſoluerit res incidit in commiſſum.⁊ ad eccleſiam redit biennio finito.vt.x.q.ij.qui rem huiuſmodi.⁊ in pre.c. potuit nec poterit emptor allegare ſe ſoluere non debuiſſe non enim plus durabit res apud eum quam duratura eſſet apud emphyteotam venditorem.ſiue morte:ſiue ceſſatione in ſolutione canonis ſiue deterioratione.ar.C.de peri.⁊ commo.rei.ven. neceſſario. §.ſi.C.ſi pig.pig.da.fu.l.j.⁊.ij.C.ſi man.ita fu.al.ne 19 proſti.l.perfectus in ſi.[c] ¶ X.queritur pone emphy c teota ceſſauit biennio in re eccleſiaſtica vel triennio in re priuati.⁊ tanto plus quod nequit moram purgare ⁊ ſic res incidit in commiſſum.tamen ipſe ſemper poſſidet.nũquid tenetur reſtituere fructus perceptos ab eo tempore quo res inciderit in commiſſum. Rñ dic ꝙ ſic.ſic ⁊ vſufructuarius tenetur reſtituere fructus perceptos a tempore vſufructus fini 20 ti.vt.C.de vſufru.ſi pater. ¶ Xj.queritur ſi res auferatur emphyteote.quia in ſolutione ceſſauit an tenebitur etiam ad reſtitutioneꝫ penſionis ſubtracte. Rñ.ꝙ ſic in emphyteota eccleſie.vt in pre.auc.hoc ius porrectum.⁊ auc.qui rem huiuſmodi. ⁊ in auc. de alie.⁊ emphy.§.ſi vero quis locator.nec ipſe poterit etiam repetere fructus pro re melioranda factos:vt ibi dicitur in priuata autem perſona non videtur quod ipſa poſſit repetere rem ⁊ cenſum ſiue penam propter canonem non ſolutum niſi expreſſe fuerit dictum.vt.ff.de doli excep.apud labeo.⁊.ff.de tranſac.qui fidem.extra de penis ſuam.ſicut de vſufru.dicitur.vt.ff.de vſufru.cum fructuarius.ff.de tribu.illud.ff.de pecul.in ſumma.§.ſi. Alij tamen dicunt quod lꝫ emphyteota paratus ſit reꝫ dimittere non tamen poterit ſe a penſionis ſolutione liberare ⁊ quod dominus re habita nihilominus aget ad penſionem temporis preteriti ⁊ ad damnũ in re datum poſtꝗ̃ fuerit illa conceſſa.vt.ff.de aqua plu.ar. d ꝗ̃ꝗ̃.§.j.[d] ⁊ vide.infra ver.xlj.⁊ ver. cxxviij. ¶ Xij. 21 queritur quid ſi ceſſatum eſt in ſolutione penſionis vel tributi ⁊ res eſt alteri conceſſa.nũquid primus an vero ſecundus poſſeſſor ſoluet id quod de ꝑdio debetur. Rñ.dic quod pro eo tempore quo ceſſatũ fuit per primum ſolu.tantum primus ⁊ non ſecundus.vt.ff.de leg.j.apud iulianum.§.ſi.ff.de contra- 22 hen.emp.l.ſi.ff. de pu. ⁊ vec. imperatores. Rñ.j. ¶ Xiij.queritur quid ſi eccleſia nolit ei qui in ſolutione ceſſauit rem auferre nec eum expellere.ſꝫ vult ſolum exigere penſionem. Rñ.electio eſt eccleſie in hoc caſu vtrum velit emphyteotam expellere.an vero penſionem recipere.vt in pre.§.ſi vero quis locator ⁊ in auc.de non alie.aut permu.rebus ec.§. ſi vero etiam.poteſt ergo ipſum retinere ſi velit. lꝫ res inciderit in commiſſum.regulare enim eſt quod qui poteſt expellere poteſt ⁊ retinere.vt.ff.de reg.iur. ꝗ e poteſt.⁊ in euangelio[e] nonne habeo poteſtateꝫ cru 23 cifigere ⁊ dimittere te. ¶ Item is in cuius fauorem aliquid dicitur non valere poteſt facere vt valeat vt ff.de iniuſto rup.⁊ irrito teſta.filia.⁊ ar. ff. de iure do.§.res.C.de tranſa.tranſactione finita. ⁊ iunge

infra

a ¶ Verſi.vj.ẽ ſciendũ qđ diſtinctiõe ſinita Pe.⁊ abba.ꝓſequẽdo literã decre. potuit formarũt.xlij. q.de quibus.j. dicetur.

b Mar.đ fano. ſub ſua.vj. qõ. fuit iſta ⁊ ſeq.

c ¶ l.ꝑfectus in ſi.ſm mar. qui ſignat ꝯriũ de l.ſi vſufructus ff.de noua.ſolue vt ibi no.

d ¶ §.j. hoc plꝫ Jo de bla. ſua q.v.in qua dicit duo hic eſſe quorꝫ qđlibet hꝫ onus ſuum vnũ qđ emphyteota percepit fructus vel per eũ ſtetit quominus ꝑciperet ꝓpter ꝙ ad pẽſionẽ tenet̃ aliud fuit ĩ mora ⁊ in retentione pẽſionis ſoluẽde ꝑ triẽnium ⁊ ob hoc meret̃ expulſionem ſi dño plꝫ. res ergo ⁊ pena propter diuerſas cauſas exiguntur nec pẽa ſuccedit hic loco rei.vt.ff. de arbitris ſi ꝗs rẽ. vtrumqꝫ igit̃ ⁊ cũ pena expulſionis ſit pena legalis exigi potuit res ⁊ pena ſicut euenit in re furtiua.⁊ pena furti.ff.đ cõdi.fur.ſi pro iure.ij.rũ.in pena cõuentionali.non ſic.ff. de act.emp.l.predia. item non ob. C. de iur. do.impe.l.ij.q: ibi eſſet apta ꝯrietas.ſ.poſt receptas vſuras qđ nõ ſonat debitũ ſubſiſtere velle vti in impetratiõe dñij ꝗ̃ ꝯtrarietas deficit in hoc caſu ⁊ ſic dictum glo.in.l.ij.C.e nõ plꝫ cy.etiaꝫ ponit hoc in pre.l.ij.in. iiij. q.ſubdens dictuꝫ.ta.de are. qui dicit qđ ſi primo deiecit põt poſtea pẽſionem petere ff.loca.l. colonus ⁊ in auc. đ nõ alie.§.ſcire ſi vero pri⁹ pẽſionem recepit ſi tẽporis poſterioris ⁊ non eſt dubium de quo.j.xxiij.qõ. ⁊.xxvj.ſi pteriti aut ſimplr.⁊ nõ expellet quaſi purgata ſit mora.ff.ſi ꝗs cau. l.ij.facit. ff. de publica.vectigali.§.ſin.⁊ de eo ꝙ certo loco.l.ſi.aut cum ꝓteſtatiõe ſui iuris ⁊ tũc deijcere põt.ff.qui mo.pig.l. ſi debitor.colorẽ hꝫ hec opinio ſed cũ nulla ſit ꝯrietas neſcio qua neceſſitate fienda ſit ꝓteſtatio niſi dicas ꝙ in ꝟbis poſſet eẽ ꝯſideratio an recipiat ab illo emphyteota ⁊ vt tali an recipiat a titio qđ debeat ex ꝑterito tpe ꝗ̃ſi velit ia.ꝙ cũ ex voluntate dñi dependeat an ſolutione nõ fcã res ĩciderit in ꝯmiſſum recipiẽdo aũ expulſionẽ vt a tali ẽt pro tpe ꝑterito videat̃ voluntatẽ declaraſſe.

ADDE an ꝑ receptionẽ canonis videat̃ remiſſa caducitas ⁊ fcã noua recognitio ro. conſi.ciij.

*ADDitio. ¶ ADDE Phi.corn.ꝯſi. xl.incip.viſo ꝑ ceſſu colũ.pen. ver. ⁊ ꝓpterea ĩ.iiij.vol.Hẽri. Ferran.

e ¶ Euangelio Jo.xx.

a infra ver.clxiiij.[a] ¶ Xiiij. queritur quid ſi eccleſia 24 vel minor ceſſauerit in ſolutione penſionis nunꝗd currit eis hic tempus vt res incidat in commiſſum dicit vber:quod ſic.ar.pro eo.C.de admi.tu. ſi tuto b res.[b] dicit tamen quod reſtituentur.preſertim vbi adminiſtrator ſeu tutor non ſunt ſoluendo.vt.ff.de mino.ſi ex cauſa.§.pe.extra de in integ.reſti. conſtitutus.C.de admi.tu.l.tutores.⁊ hoc verum eſt ſi ſine dolo ceſſauerit.nam ſi dolo vel fraude reſtitutio c ceſſat.vt in.e.l.probat̃. Mar.đ fa.[c] dixit ꝙ tale tẽpus non currit minori.⁊ ſic non perdet rem ꝓpter canonem non ſolutum.vt.C.l.xj.de fundis parti.l. j.⁊.C.in qui.cau.in integ.reſti.nõ eſt ne.l.ſi.nec ob. ſm eum.l.C.de admi.tu.ſi damnum.quia illud loꝗ̃tur ſm antiqua iura vel ibi minor non dãnificatur in re emphyteotica perdenda.ſed tantum penſione ſoluenda.vel ibi loquitur de fiſcali canone quẽ infra triceſimum diem offerendo pupillus morã purgat.vt.ff.de publica.imperatores.in ſin.⁊ adde qđ 25 ſequitur infra.ver.proxi.⁊ ſe. ¶ Xv.queritur quid d ſi eccleſia tenens rem priuati[d] in emphyteoſim: ceſſat in canonis ſolutione vltra biennium nunquid enim preiudicatur.⁊ videtur quod ſic.naꝫ minores preſcriptiones currunt contra eccleſiam.vt.C.đ ſa. ſanc.eccle.auc.quas actiones.que poſita eſt.xvj.q. iij.§.poteſt.prope ſin.ſed contra.quia eccleſia etiã volens rem emphyteoticam alienare non poteſt. vt.C.de ſa.ſa.ec.iubemus nulli. ⁊ auc. qui res que eſt.x.q.ij. multo ergo minus inuita hoc poterit. 26 ¶ Quod enim quis volens non poteſt.nec inuit⁹ facere aſtringitur.vt.C.lib.xij.qui mili. nõ po.l.iij. C.de aduo.diuer.iu.l.ne quis.non eñi eccleſia que vellet rem emphyteoticam alienare ceſſaret in ſolutione.vt ſic a iure ſuo caderet.quod permittendum non eſt ar.ff.de his que in frau.cre.l.ij.iij.⁊.iiij.ff.de tranſac.cum hi.§.ſi tamen lis. ſed certe quandoqꝫ qui alienare non poteſt amittere poteſt.vt.ff.de mi e no.etiam ei.ff.de fundo do.ſi fundus[e].dixit. m. de f fa.[f] quod eccleſia non ſoluens ipſo iure cadit a re. poterit tamen reſtitutionẽ implorare.vt ſoluat.⁊ ſibi rem retineat quod ſic probatur.naꝫ pariſicantur eccleſia ⁊ minor.vt extra de in inte. reſti.c.j.⁊.C. de ſacro.ſanc.eccle.vt inter diuinum.vnde pari iure cẽſeri debent.vt.ff.ad.l.aquil.illud.⁊.C.de conſti.pecu.l.ſi.item etiam que ſacra ſunt publicorum appellatione continentur.vt.j.di.ius publicum.ff. de iuſti.⁊ iur.l.j.§.publicum.⁊.C.de vſu.acceptan. ſed ci 27 uitas.⁊ reſpublica reſtituitur cum eſt leſa.vt.C.li.x. de iure rei fiſcalis.l.rem publicam.⁊.C. de of. eius qui vicẽ alterius iu.ob.l.j.⁊.C.in qui.ca.maio.xxv. an.reſti.l.reſpublica.⁊ vide.ſ. ver. proxi. ¶ Xvj. queritur ſed ſm hoc infra quot tempus poterit eccleſia petere reſti.dicuat quidam quod perpetuo.ſicut ⁊ minor.vt extra de in inte.reſti.c.j.dic quod infra.iiij.an.a tempore lapſi biennij poterit reſtitui. lꝫ.n.eccleſia minor cenſeatur.vt.ſ.reſtituetur tamẽ iudicis of.quod vltra quadriennium non durabit vt.C.de tẽ.in inte.re.l.ſi.habetur enim pro minore 28 facto iam maiore.[g] ¶ Xvij.queritur quid de ciui g tate quam aliquis tenet in emphy. Rñ. dic in omnibus ⁊ per omnia.vt in eccleſia iam ſupradictum eſt.⁊ facit ad omnia permiſſa.ff.de minor.l.ſi ex cau 29 ſa.§.ſi in commiſſuꝫ[h]. ¶ Xviij.queritur quid ſi mor h tuus ſit emphyteota.⁊ heres ignorans rem emphyteoticariam fore. nec forte inueniens inter alias chartas ſuas inſtrumentum emphyteoſis non ſoluit canonem infra tempus determinatum a iure nũquid perdit ius ſuum ⁊ expelli poterit. Rñ.dicunt quidam quod non.quia iuſtam habet ignorantie cauſam.vt.ff.de reg.iur.non videtur improbus.⁊.l. i qui cum alio[i].ff.ſi inge.ma.eſſe di.l.ij.ſcientiam eñ non ignorantiam volumus obligari.vt.C.li.xij.qui mili.non poſ.ſuper ſeruis.⁊.C.li.x.de tabu.l. generali.ff.de euic.ſi dictum.§.pe.ff. de vſur. pecunie.§. primo.ff.quod vi aut clam ſemper.§.hoc interdicto ff.depo.l.j.§.ſi.tu dic contra.de ſtricto iure.vt.ff.de ver.ob.ad diem.⁊.l.cum filius.§.in hac.ff.de nauti. feno.l.ſi.cum enim heres eadem perſona cenſeatur cum defuncto in cuius locum ſuccedit.vt in auc.iuſiur.quod a mori.ꝑ.⁊.C.de impu.⁊ al.ſubſti.l.ſi.preſumitur heres ſcire quod defunctus ſciebat.vt.ff.đ diuer.⁊ temp.pre.cum heres.⁊.ff.de pub.euꝫ qui.§. nihil.⁊.l.ſi ego.§.ſi hñs.nec eius ignorantia domino debet eſſe nociua.ſed quia iuſtam habet ignorãtie cauſam vt dixi reſtituetur ex clauſula generali ſi k qua mihi iuſta cauſa ⁊c.[k] vt.ff.quod vi aut clam.ſemper.§.hoc interdictum maxime vbi ignorabat cui ſoluere deberet.vt.ff.de poſſ.ſi quis inficiatus.ff.de peti.here.ſi debitor.ar.tamen contra quod ipſo iure non currit ei tempus.ff.de edil.edi.cum ſex.ff.de calũ.annus.C.quomodo ⁊ quãdo iu.ab eo. ſed hec l iura loquuntur de anno vtili quod currit ignoran- 30 ti.⁊ vide.infra ver.proxi. ¶ Xix. queritur ſed quid fiet ſi non ſit qui recipiat penſionem.puta quia forte hereditas iacet toto tẽpore biennij.vel triennij. m l Rñ.dicunt quidam[l] quod tutus eſt nec expelli poteſt ex quo nõ fuit cui ſolueret.arg.ff.de commiſ.ſtatim.§.ſi.ff.de vſur.pecunie.§.ſi.tu dic quod res incidit in commiſſum.nam ⁊ ſi pecunia ſit ad diem ſub pena promiſſa .ante diem mortuo promiſſore. committitur pena.licet non ſit hereditas eius adita. vt ff.de verb.ob.ad diem.dabitur tamen ei reſtitutio ex clauſula generali.ff.ex qui.ca.ma.l.j.⁊.l.ſed ſi per pretorem. Alij tamen dicunt.quod non dabitur reſtitutio per pre.l.ad dieꝫ quod non placet ĩfra.ver. 31 prox. ¶ Xx.queritur.ſed quare ſm iſtos non datur reſtitutio.vbi iacet hereditas que omnino nihil nouit.vt ſupra.ꝟ.proxi.in alio vero caſu poſito.ſ.ver. xviij.datur reſtitutio heredi propter ignorantiam. Rñ.vbi eſt adita hereditas vt in caſu illo tunc eſt cui negligentia ſeu ignorantia poſſit obeſſe.⁊ ideo iuſtum eſt ei ſubueniri.in proxi.auc. precedenti caſu quia vbi non eſt hereditas adita non eſt perſona aliqua que ignoraſſe dicatur.⁊ ideo perſone que non eſt ſubueniri non poteſt.vt extra de re iudi.abbate.§.j.ver.preſertim li.vj.extra de ec. edi. ad audientiam.ij.ff.de iure codicil.quidam referunt: vel dic quod ideo hereditas durioris eſt conditionis quam ſit heres quia hereditas non adita gerit vicem defuncti.vt.ff.de acqui.re.do.hereditas.ij. ⁊ ff.ſi quis teſtamento liber eſſe iuſſus ſit.l.j.ſicut ergo defunctus non poſſet ignorantiam allegare in facto ſuo:vt.ff.ad vell.ꝗ̃ꝗ̃.⁊.ff.pro ſuo.l.ſin.ſic nec hereditas que ipſius vicem gerit.arg.extra de ſol. 32 c.j. ¶ Xxj.queritur quid ergo ſic non apparet dominus cui ſolui poſſet. nunquid ſufficiet depoſitio et ⁊ conſignatio.ſuper hoc dic per omnia vt infra ver. xxxiiij.immo etiam dicunt quidaꝫ quod non poteſt expelli hoc caſu licet non depoſuerit ⁊ conſignauerit ex quo neſcit cui ſoluere teneatur.ar.ff.de vſu.pe 33 cunie.ff.de arbi.celſus.extra de vſu.cum tu. ¶ Xxij. queritur quid ſi eccleſia tenet rem priuate perſone in emphyteoſim ⁊ ceſſauit in ſolutione canonis.nũquid in hac ceſſatione conſiderabitur bienniuꝫ aut triennium. Rñ. dic bienniuꝫ expectari.vt in hoc iu m re cuiuſlibet priuati cenſeatur[m] ar.extra de ſta.mo. ⁊ canoñ.regula.recolentes.⁊ in his que no.extra de 34 preſcript.illud.⁊ vide.ſ.verſi.xj. ¶ Xxiij.queritur pone res emphyteotica cecidit in commiſſum.puta propter canonem non ſolutum ita quod non poteſt ammodo mora purgari vel propter rem forte deterioratam.ſed hoc non obſtante.dominus poſtea recepit penſionem poſterioris temporis nunquid ꝓpter anteriorem ceſſationem poterit emphyteota expelli.⁊ videtur quod ſic.quia ius ſemel amiſſum non videtur poſſe reintegrari.de cõ.di.iiij.queris. verſi non poteſt autem.vij.q.j.ꝙ periculo ſum.ff.ad trebel.deducta. Rñ.j.ff.de leg.ij. meuius.§.j.C.de

a ¶ Verſi.clxiiij. ⁊ vide qđ ibi dicam de priuato.ver.xiiij. queritur.

b ¶ Si tutoris.ad hanc queſtionem ⁊ ſequentem vide quod ſcripſi de reli.do.conſtitutus ſuꝑ glo.hoc ideo.

ADDE an eccleſia habens emphyteoſim ab alia eccleſia per nõ ſolutionem cenſus incidit in cõmiſſum Bal.ꝯſ.ccxxv.j.li.

*ADDitio. ¶ Adde tu ꝙ alias eſt conſilium bal.xxvij. quod incip.reuerendiſſime ĩ iij.vol. Henri. Ferran.

c ¶ Mar.de fano in ſua. viij. q.ꝑte.j.⁊ io. de bla.in ſin. tertij membri.

d ¶ Priuati cor. eccleſie et ſic poſuit mar. parte.ij.q.viij. patebit etiã ex inferioribus.

e ¶ Si fundus dicebat mar.ꝙ dici põt ꝙ non ſit alienatio.ſꝫ reintegratio iure in eccleſiã concedentẽ qđ ꝑmittendũ eſt ar.ff.de pac. ſi vn⁹.§.pact⁹ ne.

f ¶ Mar.đ fa. ⁊ ioã.de deo.li. ij.q.viij. ADDE qđ ẽt hñs emphyteote ignorãs reſtituit̃ ſi non ſoluat vt tꝫ ro. cõſil.clxvj.

g ¶ Maiore pꝫ hec de reſti. in ĩte.c.j.li. vj.. ADDE qđ ro ꝯſil. ccclxix. tꝫ qđ ob enormiſſimã leſionem ẽt poſt ꝗ̃drieniũ poſſit petere reſtõnẽ in intergrum.

h ¶ Si in ꝯmiſſum.ſm mar.đ fano. cui⁹ fuerũt.ſ.proxime iiij.queſtiones ſub prima.viij. de ſecũda dicetur.j.q.aũt hic ſequẽs fuit ei⁹ viij. ⁊ tꝫ primũ dictu.m

i ¶ Qui cum alio ⁊.l.ꝗ alterius ⁊ eo.ti.cũ quis libri. vj.

k ¶ Juxta cauſa ⁊c.hoc tꝫ accur.ſuꝑ.l.ij.ĩ vl. glo.⁊ odot.vbi ſ.⁊ ẽ ꝗ̃ſtio pe. tenẽs hãc equitatẽ rigori ꝓferri.C. de iudic. placuit. itẽ di. ſuꝑ regula cuꝫ ꝗs lib.vj. ⁊ vt ibi preſcripſi ſuꝑ textu quã etiã Cy.recitat in.l.ij.C.e.ti.in.xij.q. ſubdens ibi dictũ ia.de ra.diſtinguẽtis an poſſit defuncto imputari culpa vel nõ.exemplũ đ primo vt ſi moroſe ⁊ deliberare mortu⁹ nec dixit hrđi ſuo ꝙ tali debet̃ talis pẽſio vel tale debitũ penale. ⁊ tũc pena cõmittit̃ cũ effectu.vt.ff.de nau.fe.l.j.⁊ de ver.ob.l.ad diẽ ſcđo caſu ſi culpa poſſet imputari hrđi puta additionẽ tradẽdo ⁊ tũc idẽ ſi vero ventri põt iputari culpa tũc pena nõ cõmittit̃ cũ effectu data reſtõne de equitate.vt.ſ.

ADDE ro. cõſi.clxvj.⁊ ꝗd ſi nõ ſit hñs cui fiẽda vẽiat ſolutio vide alex.cõſi.clxvj.ſcđo li.

l ¶ Quidã ho. in ſum. huius §.pe.ver. ꝗd ſi hereditate.

m ¶ Cẽſeat̃ male ſoluit ⁊ male alle.priuat⁹. n.haberet triẽnium.ſed forte qđ intellexit ꝙ cenſet̃ iure priuati tenẽtis rẽ ab eccleſia qui nõ hꝫ niſi biennium. vt ſic ſit ecõuerſo idem ſed ꝯ hoc ẽ. qđ al.no.in decre. illud in glo.iij. ⁊ forti⁹ qđ ſuꝑ ea ſcripſi ad uer.xv.ibi reſpondi.

Archivo Histórico Rosario

¶Contra ſm odof. in.l.ij.⁊ ber.in decre.potuit in gl.pe.⁊ mar. de fa. cuius fuit iſta queſtio ſe.⁊ ſub ſua.q.viij.⁊ idem io.de bla.ſub ſua. v.q. ADDE an per receptionem canonis videatˀ dñs emphyteotam reintegrare alex.conſi.xiiij.ij.li.⁊ conſi.cv.iij.li.

b ¶xxiiij.queritur eſt hec qō venerealis.xvij.

c ¶Quidā.ber. in.c.potuit in gl.pe.addō alex. conſi.ij.li.

d ¶Dicit be.in dicta decre.potuit in gl.pe.

e ¶Sed mar.d fa.ſub ſua.viij. qō.ſub qua ēt eſt ſequens.q.

f ¶Pro tribꝰ annis.ſupple in vltimis primis ⁊ idē Joā. de bla.in fine ⁊ ſcias v̄.l.iſtam quicūq̄ ⁊ p.l.ij.de iure ēphy. ibi p totū triēniū pbatˀ trienniū vel bienniū qō datˀ ad canonē ſoluendū intelligitˀ cōtinuū nō īterpollatū.facit d ele.cupiētes.§.ceterū li.vj.ſcias ꝙ hoſt.in ſū.d locato paulo ante finē dicit ꝙ hoc qō dicit hic lex de tribꝰ ānis locū hꝫ in ſecularibus in ecclīaſticis ſufficient duo nouum ius inuenitī hoc hoſt. ⁊ detrahit eccleſijs pluſꝙ forte ppēderit ꝯcludit.n.hoc dictū qō facilior pbatio req̄ratˀ ꝯ eccleſiam ꝙ ꝯ priuatum pōderauit forſan hoſtiē.qō ſufficiat ſoluiſſe illo tēpore quo nō ſoluēs cadit a iurˀ ſuo ſꝫ illo caſu breuiatio temporis reſpicit fauorē ecclīe iſta eꝫ.ſꝫ forſan intellexit hoſ.eccleſiaſtica qui dicūt ſolui per eccleſiam nō q̄ ſoluenda ſint eccleſie ⁊ tunc ceſſaret obiectio ſꝫ neutruꝫ plꝫ ſcias etiam qō lex.quicūq̄ q̄ pe.ē nō loquitˀ expreſſe de cēſu emphyteotico.ſed de tribu.ibi pbatio tributarie exactionis expoſcitˀ tamē trahitˀ ad hunc caſum vt dicit hic auctor ⁊ accur.in.l.ij.C.e.in.iiij.membro magne gl. ⁊ fere oēs ſcribentes andrea ⁊ etiā de barulo ſub ipſa lege exaltat vocem ſuā dicēs qō per illā legē obtinuit in cenſu emphyteotico ſufficere pbationē ſolutionis trium vltimorū annorū gl.etiā.iij.in decre.cū eccleſia de cā poſ.generaliter inducit illā qō vltimata ſint ſpectanda.

remiſ.pig.cum ex cauſa.nec enim ſolutione penſionis
poſtea facta acquiritur ius deperditum: nec
preiudicat in futurum.vt.C.de pactis. ſi certis annis.
a tu dic contra[a] quod recipiens ſolutionem poſt
ceſſationem ſibi preiudicat nec ammodo illo pretextu
poterit emphyteota expelli.ar.C.de iure do.
impe.l.ij.ff.de inoffi.teſta.l.fina.§.fina.ff.de mino.
l.emilius.⁊.l.ſi filiꝰ.ff.de po.ſi hominem.C.de pac.
conuen.l.commiſſorie.ff.de pac.cum in futurum.ff.
ſi quis cau.l.ij.§.ij.ff.de doli excep.l.ij.§.labeo.⁊ videtur
expreſſum.extra de relig.do.conſtitutus.prope
fi.cum enim non vtitur iure ſuo ei renunciare videtur
maxime cum ius illud odioſum ſit ar.ff.de iniuſto
rup.⁊ irrito te.filius.ff.de leg.preſtā.peti.bo.
poſ.contrata.l.nonnunquam.ff.de caſtren.pecul.
hereditatem.§.filius.immo recipiendo penſionem
iuri ſuo quo ad hoc renunciare intelligitur.vt.ff.de
leg.commiſ.l.poſt diem.⁊.l.preceden.§.fin.extra de
his que fi.a ma.par.ca.ex ore.⁊ hoc vbi dominus
35 ſcienter recipit.¶xxiiij.queritur[b] ſed quid ſi dominus
b recipiens ſolutionem in caſu precedenti ignorabat
rem fore commiſſam.Rñ.dico quod talis receptio
ſolutionis non preiudicat.ff.de inoffi.teſta.
mater.⁊.C.eo.titu.ſi quando.§.fin.C.de fur.l.fi.ff.
36 de pe.here.legitima.iij.q.ix.indicas.⁊ ſupra verſi.
xviij.¶xxv.queritur quid ſi dominus penſionis
ſolutionem ſub proteſtatione receperit.videlicet
ſaluo iure ſuo quod non fiat ſibi per hoc preiudicium.
quominus expellere poſſit.Rñ.dicunt quidam[c]
c proteſtationeꝫ ſibi prodeſſe.ar.ix.q.iij.ſaluo
extra de elec.cumana.ff.de eo quod certo loco.l.fina.
ff.ſi quis cau.l.ij.Rñ.j.nam ⁊ ſi eum expellere
vellet.nihilominus poſſet petere penſionem vt.ſ.
37 verſi.xj.¶xxvj.queritur ſed quid dices de eccleſia
nunquid ſibi preiudicat.recipiendo ſolutionem penſionis
prout iam dictum eſt in priuato ſupra.verſi.
d xxiij.Rñ.dicit Ber.[d] ꝙ ſi de capituli cōſenſu receperit
penſionem.liberum enim erat eccleſie vel expellere.
vel penſionem recipere vnde vnum eligendo
alteri renunciaſſe videtur.vt ſupra.ver.xxiij.qō
intellige ſi ſcienter factum eſt ſecus ſi ignoranter
vel ſub pteſtatione.vt ſupra.ver.xxiiij.⁊ ſe.Si auteꝫ
ſolus prelatus receperit.non preiudicat eccleſie
quin adhuc expellere eum poſſit.niſi poſtmoduꝫ
conſenſus capituli acceſſerit.⁊ extra de his que fi.
a prela ſine cō.ca.paſtoralis.Si auteꝫ ſolus rector
alicuius eccleſie vbi non eſt capitulum id faciat dicit.
B.ꝙ ammodo non poterit expellere emphyteotam.
e ſed.Mar.de fan.[e] indiſtincte dicit quod prelatus
ſolutionem huiuſmodi recipiendo preiudicat
quo ad hoc eccleſie.nam ⁊ hoc preiudicium facit
ciuitati defenſor ipſius.vt.C.de vſur.aduerſus.
quare idem videtur in defenſore eccleſie.vt.C.de ſa.
38 ſanc.eccle.iubemus nullam.¶xxvij.queritur quid
ſi iſtis annis eccleſia penſionem recepit.ſed prelatus
dicit in anterioribus annis fuiſſe in ſolutione
ceſſatum.⁊ ideo vel canonem repetit.vel etiam ipſam
rem tanꝙ commiſſam dic quod ſi emphyteota
f probat ſe pro tribus annis[f] ſoluiſſe.preſumitˀ ſemper
ſoluiſſe.niſi contrarium oſtendatur.nec poteſt
res ei auferri.vt.C.li.x.de apoch.publi.quicunq̄.⁊
ar.ff.de proba.procula.nam ex preſentibus preterita
metimur.ar.ff.quibus mo.pig.vel hypo.ſol.ſicut.
§.ſuperuacuā.C.de naturali.lib.cuꝫ quis alum
nam.extra de preſump.mandata.ſed ⁊ ſi probauerit
ſe pro preterito anno ſoluiſſe proderit ei quo ad
hoc.vt res eis auferri non poſſit.nam dominus ſiue
eccleſia penſionem recipiendo.videtur quo ad
hoc iuri ſuo renunciaſſe.vt ſupra verſi.proxi.xxiij.
⁊ ſic non oportet eum de ſolutione ſingulis annis
facere fieri inſtrumentum propter hoc tamen non
39 preſumitur pro alijs annis ſoluiſſe.¶xxviij.queritur.
ſed pone ceſſauit quis in ſolutione penſionis
per.vj.annos.⁊ amplius poſtmodum ſoluit pro tribus.
nūc queritur pro quibus tribus ſoluiſſe videatur.
Rñ.pro prioribus.ar.ff.de ſol.cuꝫ ex pluribus
ſed certe parum intereſſe videtur.ſiue pro primis.ſiue
pro vltimis videatur.ſoluiſſe.quia cum reſtet ſolutio
facienda pro tribus ſemper eſt res commiſſa
ſaltem eccleſiaſtica.vt.j.verſi.pxi.⁊ ſe.vel dic quod
40 immo intereſt ſecūdum ea que no.ſupra.verſi.proxi.
¶xxix.queritur quid ſi partem penſionis ſoluit.
⁊ in parte per biennium.⁊ triennium.⁊ vltra ceſſauit.
⁊ videtur quod totum amittit.⁊ quod partis
ſolutio non prodeſt ad vitandum penaꝫ.vt.ff.fami.
her.heredibus.§.in illa.ff.de verbo.obl.in executionibus.
g §.pe.[g] quia nil videtur eſſe actum dum aliquid
ſupereſt ad agendum.nec videtur edere qui in
totum non edit.nec defendere qui in totum non defendit.
vij.q.j.nihil.C.de his quibus vt indig.l.pe.
ī fi.ff.de edē.l.pe.ff.de interrog.ac.ſi defenſor.Rñ.
j.ar.contra quod tantum partem pro qua ceſſauit
amittat.nam pena non debet extendi vltra quam reperiatur
delictum.vt.C.de penis.ſancimus.extra d
his que fi.a ma.par.ca.queſiuit.⁊ ar.ff.ſi quis cau.
h ſi ſeruus.§.ſi plurium.[h] ff.de his quibus vt indig.
i reſcriptum.vt.l.heres qui[i] quia pene demoliende
ſunt vt de pe.di.j.pene.ff.de penis īterpretatiōe.immo
etiam videtur quod dominus partem recipiendo
renunciat quod tota res nō committatur.C.de
pac.inter empti.⁊ vendi.commiſſorie.vbi quis petendo
vſuras videtur legi commiſſorie renunciare.
⁊ ar.extra de penis ſua.vbi recipiens partem debiti.
penam exigere prohibetur.vt.ſ.verſi.xxvij.dic
quod ſi cum totum ſoluere poſſit propter contumaciam
partem tantum ſoluit.tunc non prodeſt ſolutio
partis.immo res ſibi auferri poteſt.Si vero propter
paupertatem tunc excuſatur pro parte quam
ſoluit.ar.ff.de col.bo.l.j.§.ſi cuꝫ duobus.⁊ extra de
reſti.ſpolia.olim.iij.extra de ſolu.c.pe.vel dic quod
propter paupertatem excuſatur in totum.ſi ſoluere
41 integre ſit paratus infra.ver.proxi.¶xxx.queritur
quid igitur ſi pro toto patrimonio annuatim
ſoluere debeo.vj.denar.ſolui.biennio.vel triennio.
v.tantum.vel faciebam.xij.denar.⁊ vnam gallinam
k ⁊ ſolui alterum tantum ⁊ videtur[k] quod pro rata incidat
l patrimonium in commiſſum.ar.extra de religi.
do.conſtitutus in fin.[l] extra de loc.propter.extra
de teſta.raynaldus.§.ceterum.⁊ vide ſupra de
42 preſcrip.ver.quid ergo ſi cum ⁊ ſe.[m] ¶xxxj.queritur.
m pone emphyteota dicit ſe ſoluiſſe penſioneꝫ:dominus
vero negat:queritur cui incumbet probatio.
n dic[n] quod emphyteote.vt.C.de probatio.l.j.⁊.l.
actor.que eſt.vj.queſtione vlti.extra de cau.poſ.
⁊ proprie.cum eccleſia ſutrina.prope fi.extra de iureiur.
c.fi.probabit autem per ſcripturam de ſolutione
factam:vt.C.de fi.inſtru.plures.Quid auteꝫ
ſufficiat ei probare.⁊ an de qualibet ſolutione ſit ne

Adde Alex. conſi.cv.iij.lib.

g ¶§.pe.⁊.l.ſtipulationū alie.§.fi.de ꝯhen.empiſtulas.§.pe.C.de diſtrac. pig.ꝙdiu.ff.de le.j.ēt ſi ptis ad fil.ſi q̄ in graui.§.ſi q̄s tabulas.

h ¶.§.ſi pluriū ibi in decre.ſuā.j.al.quare materiam.

i ¶Et.l.heres q̄.ad idē.ff.ad.l.fal.paulus reſpondet ⁊ ad trebel. paulus rñdit al.icipit ſi certa de aqua quoti.⁊ eſti.§.trebatiꝰ

k ¶Etvrˀ ſm hoſtiē.cuius fuit iſte ver.ī vaſſallo.j.ti.ij.§.quibus modis v̄. quid ſi quis.

l ¶Cōſtitutus in fin.dic qō ſuperior v̄.dcre. iſta nō ob.que loquitˀ in ꝯtu cēſuali quo trāſfertˀ dñiū nō in emphyiteotico vt ibi no.in gl. pe.decre.ſe.nō ob.qꝛ nō i emphyteoſi.ſꝫ i locatiōe loquitˀ i quo hū fit remiſſio pēſionis niſi fiat ꝯmēſuratio primorꝫ ānorꝫ.ad.§.ceterū reſpōde vt ibi no.i gl. hic ē rō melius ad illā ptē facit.ff. ad.l.fal.l. paulus.⁊ ad trebel.paulus rñdit reſcriptuꝫ ſuperius.⁊ alleg.⁊.l.j.§ trebatius.ff.d aq̄ quo.⁊ eſti.ſꝫ in his oībus erāt corpora diſtincta ⁊ ſepata facit de hoc.ff.q̊ rū le.l.j.§.ſi oue ⁊ de pbē.qꝛ ſepe.li.vj.ſꝫ iſtabis qō in ſcdo exemplo iſtius ver.fiebat ſolutio de diuerſis ſ.nūmis ⁊ gallinis ſed lꝫ res ſint diuerſe vnica eſt penſio ⁊ iō vt de vnica iudicatur.ff.qū dies leg.ce.l. nec refert adde qō ſi vnus denarius deficit quod emphyteoſis incidit in commiſſum andre.ſicu.conſil.xxxvij.ij.lib.

m ¶Et ſe.allegare intēdit ver.ſed pone:quia inter medium fuit additio anteꝙ ille ver.erat illi continuus.

n ¶Dic ſm accur.in.iiij.mēbro magne gl.in.l.ij.C.eo.ti.⁊ idē ibi odof. ⁊ Cyn.ibi queſtione.v.in qua me ꝯſulto tractat quod ſcripſi de accu. ſuper his in glo.magna ante medium verſi.quid ſi obijciatˀ periuriū. adde Bald.conſi.cxliij.ſecundo lib.

ceſſe fieri

---

a ¶xxxij.queritur.ix.q.mar.hoc ver.⁊ ſeq.

b ¶Sed dic ſm mar.vt.ſ.idem Jo.de bla.vbi.ſ.in.viij.q.

c ¶Preiudicium de quo dixi.ſ.§.ſequitur in fin.

d ¶l.eū q̄.vbi dy.⁊ꝫ p.§.ſtichus hic in fi.alle.qō ſic ſoluēs bene liberatˀ ſꝫ mihi nō dicit qō dominus vel eccleſia illā ſolutionē recipe cōpellatˀ hoc dico ppter id ꝙ ſcribit cy. ī.l.ij.C.e.ī vl.q.

e ¶Alij dicunt vt no.in.l.j.in vl.gl.⁊ dicas illa ſufficere ad euitādaꝫ penā expulſionis ſꝫ ſi ab obligatione vult liberari neceſſaria eſt conſignatio.⁊ hūc effectū liberationis pōderauit.l.ij.C.e.⁊ ſic concordant opinio. ADDE vt p cal.cōſi.iij.de locato.

f ¶Expelli.m. de fa.ꝯiungēs hanc qōnem ſequenti in ſua x.q.dixit ꝙ in his nō vult cōtēdere diſputando qꝛ.d.ſuꝰ azo.in apparatu ⁊ in ſumma ⁊ in.q.eā tāgit incipit qō ēps cōceſſit ⁊ in apparatu nō ſoluit ī ſumma v̄.cōſueuit queri dicit ēphyteotaꝫ poſſe repelli in.q.pdicta vacillat plꝰ tendēs ad ꝯtrīū tꝫ aūt ipe ad lraꝫ qō ſcriptū ē.j.pxi.v̄.ꝯiunxit aūt qꝛ ſi hoc in illa fortius in iſta fuit ēt illa venerealis.lxxiiij.hec qō pilei.lxxiij.q.ſoluendo dixit inquirendū quid inter eos actuꝫ ſit ⁊ illō ſeruetˀ ſi nō appareat diſtinguit cuiꝰ gratia ꝯtus interceſſit.naꝫ ſi grā vtriuſq̄ vl nō ſoluētis ſtabit emphyteoſis ſoluta pena ſi vero gratia dñi qui forſan ppter loci ſterilitatem tūc noluerit penā adiūgi:erit ipſiꝰ domini optio odo.ſ.⁊ accur.dictū.j.ſequitˀ cyn.ēt in.e.l.ij.in.q.vj.hanc pſequitˀ ppeā aſſumēdo brocar.an beneficio legis renūciet q̄ ſpāliter ſibi prouidet ponēs ſolutionē ſui.p.dicētes ꝙ aut legis prouiſio tunc nō cōpetebat.ſed erat cōpetitura niſi q̄s ſibi prouidiſſet aut tūc legis puiſio ꝯpetebat.primo caſu ſubdiſtinguit vbi.ſ.in prin.aut id ſuper quo legis prouiſio dꝫ oriri interuenit ad prouiſionem hoīs implendā aut nō.de primo exemplum numero tricentum oritˀ certi cōdictio niſi ſtipuler mihi reddi ſi autē ſtipulor tūc qꝛ ad implēdā prouiſionē hoīs ītercedebat puiſioni legis ex quo fiebat numeratio grā implēde ſtipulationis ſi oritˀ certi cōdictio.ff.de noua.ſi ita.§.fi.⁊.l.ſeq.ſcdo caſu cū id ſup quo legis puiſio dꝫ oriri nō intercedit ad implendā prouiſionē hoīs tunc ideꝫ vt ſtati dicetˀ ſup.ij.principali mēbro.ſ.qū legis puiſio iaꝫ ꝯpetebat cum ſibi q̄s puidet ⁊ hic refert an hoīs puiſio apponatˀ animo nouādi prouiſionem legis ⁊ tūc illi legali renunciatū dr.ff.de re iu.l.iiij.§.ſꝫ ſi ex ꝯuētiōe ⁊.C.de execu.rei iu.l.pe.aut nō apponitˀ eo aīo ⁊ tūc aut puiſio legis erat de iure cōi aut de iure ſpāli.p̄mo caſu nō renunciatˀ prouiſioni legis per prouiſionē hominis ſibi factā vt in.d.§.ſꝫ ſi ex ꝯuentione ſcdo caſu hō ſibi prouidendo puiſioni illiꝰ ſpecialiſ iuris renūciaſſe videtur ⁊ eo caſu loquitˀ lex ſi.C.de pac.cōuē.vt.j.ſequitur. ADDE an emphyteota q̄ promiſit penaꝫ ſi nō ſoluit poſſit expelli ſi noluerit ſoluere penā ale.cōſi.cxxxij.iiij.lib.

43 ceſſe fieri ſcripturā:dixi ſupra.verſi.xxvij.¶xxxij.
a queritur[a].po.emphyteota volens ſibi proſpicere
ne ob canonem ſibi non ſolutum res cadat in commiſſum.
vult ſoluere penſionem pro.xxx.annis futuris.
vt.ſ.§.ſequitur.verſi.ſi autem.nunquid poteſt
Rñ.ſic.quia quod certo die promiſſum eſt:ſtatim
dari poteſt.vt.ff.de ſolu.quod certo die.de hoc.C.
de col.fundorꝫ.patri.l.placuit.⁊ infra verſi.proxi.
44 ¶xxxiij.queritur quid ſi eccleſia nolit pro tot
annis futuris recipere penſionem.nunquid emphyteota
poterit pro tot annis futuris offerre.deponere.
⁊ conſignare vt ſecurus exiſtat.⁊ videtˀ quod
non.quia congruo tempore debet fieri oblatio vt
ff.de ſolu.ſi ſoluturus.cum enim non poſſit eum cogere
ante tempus ſoluere.vt.C.de condi.inde.licet
quare eccleſia cogetur recipere.⁊ facit.ff.de verb.
obli.qui rome.Rñ.j.extra de plꝰ.pet.ec.vnico.Ar.
contra.quia plus ſoluit.vt in pre.dec.⁊ inſti.de act.
§.plus.vnde quia facit pluſquam debet bene facit
quod debet.vt.ff.de in litem iur.cū furti.⁊ laudandus
eſt qui non minus.ſed plus facit quā debet.ar.
ff.de aqua.plu.ar.is cuꝫ quo.ff.de ſerui.vr.pre.ſi ar
borem.⁊ audiendus eſt qui vult facere quod ſibi p
futurū eſt.nec nocebit ei qui percepit.vt.ff.de aqua
plu.ar.item varus.⁊.ff.de euic.in creditore.ſed dic
b [b] quod ecceleſia non cogitur ante tempus recipere
penſionem.ar.ff.de conſti.pecu.item illa verba.Rñ.
j.nam ei inuite etiam qō melius eſt parari non pōt.
vt.ff.de vſuf.nō poſſe.⁊.l.ſe.⁊.lxxiiij.di.geſta.habet
c enim ſuſpectum futurum preiudiciuꝫ[c].ar.ff.de pac.
qui in futurum.ff.ſo.ma.l.ij.Rñ.j.ff.leg.j.filius.§.
d diui.item facit pro ⁊ contra.ff.de an.le.l.eum[d] qui
C.de manu.te.ſi ita fuerit.§.labeo.ff.de ſtatu lib.l.
45 iij.§.ſtichus.⁊ vide.infra verſi.pxi.¶xxxiiij.queritur
quid ſi voluerit emphyteota ſoluere penſionē
anni preteriti.quā ſoluere tenetur.dñs vero nō vult
recipere.dic quod dꝫ ei penſionem coram teſtibus
offerre:⁊ ſi ſic recipere noluerit.tunc demum debet
conſignare.⁊ in ede ſacra.puta eccleſia deponere.vt
C.de iure emphy.l.ij.§.fin.C.de pig.creditor.C.de
pac.inter emp.⁊ ven.ſi a re.⁊ hoc videtur ſufficere
ne deinceps poſſit expelli.quāuis biennium ⁊ amplius
ſit elapſum.ff.de euic.ſi ideo.§.fina.⁊.l.ſi dictum.
§.pe.⁊ fi.⁊.ff.de arbi.celſus.§.j.C.de vſur.ſi
per te non ſtet.Quidam tamē conſulunt vt ad cautelaꝫ
preſidē adeat:cuius autoritate id fiat.vt.C.de
vſur.ſi creditrici.C.de epā.au.ſi preſes.⁊.l.fi.extra
de offi.or paſtoralis.xvj.q.iij.§.poteſt.in.ver.is autem.
ff.de nau.fenore.l.ij.C.de an.ex.vt perfectius
e alij dicunt[e] etiam ſolam oblationeꝫ ſufficere ſine cōſignatione.
⁊ depoſitione ad hoc vt expelli non poſſit.
46 vt in pre.l.celſus in fi.¶xxxv.queritur ecce dominus
ſtipulatus eſt penam.ſi emphyteota non ſoluerit
annuā penſionem ceſſauit in ſolutione nunquid
f poterit expelli[f].dicunt quidam quod nō.ſufficiat
enim ſibi habere penā conuentam.p quā legali
renunciaſſe videtur.ar.C.de pac.dotali.l.fin.ia.contra.
⁊ bene.arg.ff.de teſta.mili.l.iij.ff.de ſepara.l.j.
§.illud.nec ob.pre.l.quia loquitur in quodam ſpeciali
beneficio.quod competit mulieri.hic auteꝫ loquimur
de communi priuilegio.vnde illud facilius
tollitur quam iſtud.vt in autˀ.de reſti.⁊ ea que pa.
§.ea enim.extra de elec.eccleſia veſtra.ij.ad fi.poteſt
ergo ſm ia.dominus vtrūq̄ facere.ſcꝫ ⁊ penam petere.
⁊ illum expellere.alioquin pena appoſita illuſoria
eſſet quod eſſe non debet:vt.ff.de penis.l.j.ff.
de fideiuſ.ſi a reo.§.id quod.cum enim pactum non
fuerit contra leges vel bonos mores ſeruandū eſt.
vt extra de pactis.c.j.⁊ fi.⁊.C.eo.ti.pacta.Tertij dicunt
g [g] quod altero debet dominus eſſe contentus
ſcꝫ.vel vt expellat.vel penam habeat quod eſt in ipſius
optione.ar.ff.de excep.doli apud celſum.§.labeo.
⁊.ff.de ꝯdi.inde.eleganter.§.pe.in fi.ff.de pac.
reſcriptum.§.ſi pacto.extra de iudi.at ſi clerici in
fi.Quarti dicunt quod expelli poteſt ſed pena peti
non poterit.lꝫ promiſſa fuerit.quaſi nō liceat penam
legalem augere ſed debeat ea contentus eſſe.
vt.ff.de verb.ob.ſtipulatio.eſt autem pena legalis.
vt ceſſans in canonis ſolutione poſſit expelli que
cuꝫ certa ſit nō eſt extendenda.vt.C.de penis.ſancimus.
extra de his que fi.a ma.par.ca.c.queſiuit.d
47 pe.di.j.hic ⁊ vide.infra.verſi.proxi.¶xxxvj.queritur
ſed quid ſi actū eſt.qō niſi ſoluerit annuā penſionē.
ſoluat certā penā rato nihilominꝰ pacto manente
ſiue contractu demum ceſſat in ſolutione nūc
b vult penā ſoluere.⁊ rē retinere.Rñ.[b] dic qō expelli
pōt.⁊ dominus ſiue eccleſia agere poterit ad rem
ipſam.eſt enim in eius arbitrio.an velit agere ex cōtractu
ipſo ad rem vel ex ſtipulatione ad penaꝫ.ar.
ff.pro ſoc.ſi quis a ſocio.⁊.l.ſeq.ff.de acti.emp.predia.
⁊ in pre.l.reſcriptum.§.ſi pacto.ſm.m.de fa.vel
etiam ſcdm alios ad vtrūq̄.vt.ff.de tranſac.qui fidem.
⁊.l.pacto.ff.de pac.cum proponas.ff.de regu.
iur.cum pactum.⁊ ſupra.verſi.proxi.nec ob.quod
dictum eſt.rato nihilominus pacto manente.quia
illud dictum fuit in fauoreꝫ domini.ſiue eccleſie cui
fiebat promiſſio.vnde non debet in eius leſionē torqueri.
vt.ff.de leg.⁊ ſenatuſcon.l.j.⁊.ij.⁊.l.nulla.C.
de fide inſtru.plures apochis.ſed nec poterit emphyteota
petere ſibi pactum ſeruari cum ipſe conuenerit.
vt.ff.de inoffi.teſt.ſi inſtituta.Rñ.j.C.de
pac.cum proponas.C.de tranſac.ſiue.extra de iure
iur.peruenit.j.extra de conſti.cum omnes extra de
48 preben.pro illorum.¶xxxvij.queritur quid ergo
ſi appoſita fuerit clauſula illa rato nihilominus ⁊c.
vt ſupra verſi.proxi.⁊ cum ille ceſſaſſet dominus eliget
ad penam agere.⁊ illam exigit ⁊ non eiecit illuꝫ
nunc vero ille iterum ceſſat in ſolutione per vltimum
tempus nunquid iſte poterit eum expellere.
reſpondeo ſic:quia contractus in ſua permanet firmitate
acſi pena non fuiſſet ab initio adiecta.arg.
C.de tranſac.ſi quis maior.patet ergo quod pro eadem
ceſſatione pena peti poteſt ⁊ etiam expelli.ea
eſt enim natura contractus quod propter ceſſationem
expelli poſſit non mutatur ppter exactionem
pene vbi apponitur clauſula illa rato manente pacto.
49 ¶xxxviij.queritur.Sed nunquid eodem themate
retento pena iterum peti poterit propter ſecundam
ceſſationem.vt ex eodē pacto pena ſepius
i committi poſſit.Rñ.dic[i] quod predicta verba rato
nihilominus manente pacto ſiue cōtractu nō extenduntur
ad penā iterū ſoluendam.ar.ff.de verb.ſig.
l.labeo.niſi dictū fuerit qō totiens cōmittatˀ quotiēs
⁊c.ff.de arbi.ſi duo in fi.nec ſufficit dicere rato
manēte cōtractu vel pacto niſi dicatˀ expreſſe qō ratus
maneat quo ad penā ⁊ quo ad obligationē.ar.
ff.de leg.j.ſeruꝰ hoſtibus.ff.de leg.iij.in repetēdis
ff.de leg.ij.latinus largus.¶Alij tū dicunt contra
qō pena iterū peti poterit.ar.ff.de tranſac.q̄ fidem
Sed hoc ibi nō dr.⁊.ff.de arbi.ſi duo.§.ſemel.ſed

g ¶Tertij dicunt.ſ.odof.ſuper.l.ij.⁊ ac.ibi vj.membro magne gloſ.

h ¶Rñ.idem Ber.in decre.potuit in.v.gloſ.⁊ hoſt.in ſumma.§.pe. verſi.quid ſi emphyteota.ij.⁊ attribuit hoc azo.per quem vide hoc in ſumma eo.titu.verſi.conſueuit queri ibi etiam eſt quod ſequitur.infra.verſi.ij.

i ¶Reſpō.dic ſm odof.vbi.ſ.idem ac.vj.membro.

n n n iij

ibi fuit expꝛeſſe dictum ꝙ ſemper pena peti poteſt
quotiens contrafieret.et.ff.ſi cui pluſq̃ per.l.fal.li.
iij.§.fin.et.ff.rem ra.ha.ſi pꝛocuratoꝛ.ff.de vſuf.quē
admodum ca.l.j.et pe.ff.ad.l.aquil. quemadmodū
§.ſi.ſed hec iura loquuntur in legalibus penis et
non in conuentionalibus.de hoc in ſumma.d.mar.
50 i,ti.đ lo.§.quid ſit.ver.quod ſi ēphyteota. ¶ xxxix.
queritur pone emphyteota pꝛomiſit penam ſi ceſſaret
in aliqua ſolutione pēſionis rato nihilominus
⁊c. vt.ſupꝛa.ceſſauit per annum.⁊ ſic ſecundum pactum
pena commiſſa eſt exacta non tamen poteſt expelli
pꝛo vnico anno.niſi toto triennio in re pꝛiuati
eſſet.vt.ff.de doli excep.apud.§.labeo.deinde ceſſat
per alios duos annos.queritur an pꝛimus annus
pꝛo quo pena exacta eſt poſſit cōputari in triēnio.
vt ſic ſit locus commiſſioni. Rñ.non quia iam punitus
eſt pꝛo illo anno ſecundum vber. ſ. ver. xxxv.
51 ¶ xl. queritur vtrum liceat domino ſtipulari penam
quantūcūq; magnam vel modicā. dicūt quidā
ꝙ ſic.ar.C.de ſponſal.l.fin. Ja.contra.vt.C.de ſententijs
52 que pꝛo eo ꝙ intereſt pꝛofe.l. vnica. ¶ xlj.
queritur quid ſi emphyteota rei eccleſiaſtice ceſſauit
in ſolutione canonis per.xl.annos ⁊ ſemper ipſam
poſſidet rem.nūquid eccelſia poterit agere ad
a penſiones pꝛeteriti tempoꝛis ſubtractas[a]. et videtur
ꝙ ſic:quia tot videntur ſtipulationes quot ſūt
anni pꝛo quibus penſio pꝛomiſſa eſt ar. ff. de verb.
obli.pluribus.§.j.ff.de annuis leg.l.cum in annos.
C.de dona.ſancimus.§.ſi quis autem.ſi igitur plures
ſunt ſtipulationes plures ſunt actiones. vt.ff.
de act.emp.non eſt nouum.ff.de euic.cum plures. ⁊
ſi plures ſunt actiōes ſequitur quod cuiuſlibet annue
penſionis pꝛeſcriptiones currunt ab eo anno
quo penſio debetur.annua enim nō cōpetunt.ſed ⁊
ſi vna ſit actio non tamen intentari pōt.niſi poſt annum
pꝛo quo penſio debetur.vt.ff.ſi certum pe. lecta
eſt.ff.de vſufr.ſeia.nec actoꝛi obſtat pꝛeſcriptio
niſi a tempoꝛe quo moueri poteſt actio.vt.C.de anna.excep.
l.j.in ſi.C.de pꝛeſcrip.xxx.vel.xl.an. cum
notiſſimi.ſequit̃ ergo quod lꝫ anni quadrageſimi
cōpleti penſio peti nō poſſit pꝛeſcriptione obſtante.
petetur tū penſio viceſſimi noni ⁊ deſcendentiuꝫ
annoꝛum vſq; ad pꝛimum.hoc euidēter pꝛobatur.
extra de relig.do.conſtitutus.pꝛope ſi.⁊ in pꝛe.l.cū
notiſſimi.⁊ hec eſt ratio quare vſufru. alterius anni
non vtendo nō poterit.quia quilibet annus ſuū
incipit vſufru.vt.ff.quibus mo.vſuf.amit.l.alteri⁹.
⁊ facit ad hoc.C.de pꝛeſcrip.xxx.vel.xl.an.cōperit.
econtra videtur quod licet multi ſint anni ꝑ q̇bus
penſiones debentur.tamen vna eſt ſtipulatio:vt.ff.
de dona.cauſa moꝛ.l.ſenatus in ſi.ff. de verbo ob.
ſi ſtichum.§.j.ſed ⁊ ſi plures eſſent quod falſum eſt.
vna tamen competit actio pꝛo omnibus ⁊ ſingulis
penſionibus.arg.ff.de act.⁊ obli.plura. Rñ.j.⁊.ff.
pꝛo ſoc.cum duobus.§.ſi plures.ff.fami.herc. heredes.
§.ſi de pluribus.maxime autē cū vnica ſit obligatio
vna ſola naſcitur actio.vt.ff.de eo quod cer.
lo.l.centum.⁊.ff.de edil.edi.ediles aiūt.§.ſi iumenta.
⁊.C.de duob⁹ reis.l.ſi.in ſi.at illa actio a pꝛimo
anno extitit in rerum natura.atq; competijt. vnde
ab eo tempoꝛe currit pꝛeſcrip.vt.C.de anna.excep.
l.j.§.ad hoc.⁊.ff.de fur.ei qui.arg.de cur. fur. cum
alijs.ergo ſemel eliſa actio.nec pꝛo alijs frontē erigere
audeat.vt.ff.de ſolu.qui res.§.aream. de con.
di.iiij.queris.verſus pꝛin.ver.non poteſt. ſed certe
idem dici poſſet in qualibet actione.puta in rei vendica.
quod licet rem meam.xxx.annoꝝ ſpacio pꝛeſcripſeris.
tū fructus naturales.xxix.annoꝝ repetere
volo.⁊ ſic de ſequētibus qui non ſiunt bonefidei
poſſeſſoꝛis.vt.ff.de vſur.fructus ꝙ abſurdū eēt
vnde dici poteſt ſm azo.⁊ bul.eccleſiam nullam poſſe
petere penſionē ex quo a tp̃e ceſſationis tm̄ tp̃s
cucurrit.vt.C.de pꝛeſcrip.xxx.an.l.pe.in ſi. ⁊.C. de
vſur.eos qui in pꝛin.Sꝫ.m.contra.de hoc no. in ꝑ.
l.cum notiſſimi.§.pe.⁊ e.ti.ſi quis emptionis.§.ſin.
53 b ¶ xlij.querit̃ pone aliquod monaſterium debet
alteri annuatim ſoluere.x.ceſſauit per.xl.an.in ſolutione
medietatis.querit̃ an poſſit totū ex integro
repetere.dic qđ ſi illa.x.ex eadē cauſa debent̃ ſoluēdo
partem vr̃ totū debitū agnoſcere.vt in pꝛe.l.cuꝫ
notiſſimi. §.pe.ſed ſi.v.q̃ ſoluta ſunt debent̃ ex vna
cā.⁊.v.non ſoluta ex alia vr̃ in illis.v.pꝛeſcriptū eſſe
c cōtra.ꝟ.xxix.⁊ ſequēti.⁊ hec q̄ſtio eſt dominicalis[c]
ꝓſequere eā plenius ꝓut ibi no.⁊ ſupꝛa de ꝑſcrip.
54 ꝟ.quid ſi cū deberē ⁊ vide ſupꝛa.ꝟſi.ꝓxi. ¶ xliij.
queritur laycus quidā tenens fundū ab eccleſia illum
cuidā bonefidei emptoꝛi alienat.nihilomin⁹
tū ipſe laycus ſoluit.per.xl.annos penſionē.queritur
vtrū ꝑpter lapſum tēpoꝛis emptoꝛ ſit tutus cōtra
eccleſiā fundū petentē.⁊.dicit qđ ſic. pylleus vero
cōtra vel dic qđ eccleſia pꝛimo aget cōtra vēditorem.
⁊ demū in ſubſidiū cōtra emptoꝛē vel dici pōt
hoc eſſe in eius optione.⁊ eſt hec q̄ſtio dominicalis
d [d] dic ibi ſupꝛa de pꝛeſcrip.ver.pone colonus. ⁊ ſeq.
55 ¶ xliiij.queritur[e] ecce emphyteota.per.xl.an.non
e pꝛeſtitit penſionem.quare eccleſia repetit iure dominij.
vel etiam actione ꝑſonali.ipſe vero ſe pꝛeſcriptione
tuetur pꝛobans.ſe.xl. annis continue poſſediſſe.
vt.C.đ ſacro.ſan.eccle.aut̃.quas actiōes.que
eſt.xvj.q.iij.§.poteſt.querit̃ an poſſit. ⁊ videtur qđ
ſic.q2 lapſu tanti tēpoꝛis ſublatum eſt omne ius.vt
C.de pꝛeſcrip.xxx.an.l.an omnes.⁊.l.ſicut.⁊ de hoc
eo.ti.comperit.⁊ ar.bonū.C.de fide inſtru. plures
apochis.vbi dicitur qđ longiſſimo excuſſo tēpoꝛe
ſi negetur canonē nō ſoluendū ius agētis certuꝫ eſt
vacillare.⁊ hoc ideo eſt quia per negationem res efficitur
dubia.vt.C.quibus ad lib.pꝛocla. non licet
l.iij.ſi enim certum fuerit canonem non fuiſſe ſolutum
nō vacillabit:immo certus erit ſe ſuccumbere.
item certū eſt qđ canone non ſoluto eccleſia habuit
act.ad rem repetendam ⁊ commiſſa eſt pena legitima
in ceſſante que vltra q̃ ſemel non videtur committi
poſſe.ar.ff.iudi.ſol.cū querebat̃. ⁊.l.ſi.⁊.ff.de
arbi.ſi duo.§.ſemel.ſi ergo ex tūc habuit actionē:repellit̃
quia ſiue illa fuerit perſonalis ſiue in rem in
pꝛiuato vltra.xxx.an.durare non poſſe.vt.C.de annali
excep.l.j.vnde nec eccleſie cōpetet vltra.xl. an.
per pꝛe.aut̃.⁊ extra de pꝛeſcrip.ad aures.nam ⁊ colonus
dn̄o poſſidet.vt.C.cōmunia de vſuc.l.ij.ff. de
vſu.non ſolum.§.qđ vulgo.⁊ tenetur domino actione
locati.vt.C.de loc.ſi quis conductionis. item ſi
emphyteota per vim poſſeſſionem tenuerit poteſt
ſe longiſſima tempoꝛis exceptione tueri.vt.C. vnde
vi cum querebatur in ſi.multo ergo foꝛtius ſi ſine
vi detinuerit.ne ſit melioꝛis conditionis pꝛedo
q̃ aliquis iuſtus poſſeſſoꝛ.ar.ff.de noxal. ac non ſolum.
ff.qđ vi aut clam ſeruus.ad hoc etiā facit.C.li.
x.de ag.⁊ cē.litibus ibi queſtionē pati quando longiſſima
⁊ inueterata ⁊c.vbi colligitur a ꝯtrario ſenſu
qđ pati poterat qōneꝫ ſi longiſſimo tempoꝛe fuerit
in ſolutione ceſſatum nec dici poteſt eccleſiaꝫ ciuiliter
poſſediſſe.quia ex diuturnitate tēpoꝛis poſſeſſionem
amiſit.ff.de vſufru.licet ſit argu. contra.
extra de exceſ.pꝛela.illud in ꝯtrarium pꝛobatur qđ
contra eccleſiam nō curat pꝛeſcriptio.nā ipſam rem
in emphyteoſim cōceſſam poſſidet ciuiliter. vt dicetur.
j̄.verſi.xlvj.vñ ꝯtra eam nō pꝛeſcribit̃.nam ſi ex
vnius diei poſſeſſione pꝛeſcriptio interrumpit̃. vt
C.de ꝑſcrip.xxx.an.cū notiſſimi.§.immo.multo foꝛtius
ex ꝯtinua.itē eccleſia qđ poſſidet hꝫ in bonis:
q2 poſſidet.⁊ ꝯuenta exceptionē hꝫ.vt. ff. de acquire.
do.l.rem in bonis.ſi igit̃ rē hꝫ in bonis.ſequit̃ ꝙ
cōtra eā nō fuerit pꝛeſcriptū.q2 nemo pōt dicere de
perditū qđ retinet in bonis.vt.ff. quibus ex cauſis
maio.nec vtilē.extra de iudi.examinata. nec obſtat
qđ eccleſia tāto tēpoꝛe nō habuit poſſeſſionem: q2
lꝫ ex ꝑ̄ma ceſſatiōe emphyteotā expellere noluerit
nūc tamen ex ſecunda vel tertia vel viceſima poterit.
vt ſic hec pena pluries cōmitti potuerit. ar. de
verb.ob.ſi ſic.ff.ſi cui pluſq̃.ꝑ.l.fal.etiā.§.pe nec em̄
minuitur pena illius.q2 pluries ceſſauit. imo plus
deliquit.qui nec in vltimis annis ſoluere voluerit.
ar.C.vt intra certū tempus crimi. queſtio.l.j.⁊ ar.
extra de eo qui duxit in matrimoniū quā polluit ꝑ
adul.cū haberet ad ſi.extra de conſuet.c.ſi.q̇d plura.
f vr̃ caſus.l.C.de ꝑſcrip.xx.an.malef.⁊ extra de exceſ.
pꝛela.illud.⁊ hoc puto verum.ar.in pꝛe.l.cuꝫ notiſſimi.
§.ſi.quia eccleſie fauendum eſt.xij.q.ij.religioſam
⁊.C.de ſac.ſan.ec.nulli in ſi.j. Rñ. Et hec ſolutio
colligitur ⁊ ſm papam tangit̃. extra de relig.
do.

a ¶ Subtractas.queſtio fuit.xi. mar.de fano.⁊ eius.ad literam ſunt hec verba ⁊ qđ i ſi. dicitur de mar. intelligitur de goſiano quo allato ipē mar. de fa. dixit ſe nolle ſua ſn̄ia eccleſiam impugnare ꝑpt̃ qđ ſolutionē relinquebat ſapientis arbitrio et not.qđ ex eodē themate quo foꝛmat̃ hic qđ de pēſione foꝛmabit̃ .j̄. xliij. de actione in rem vel perſonali.

b ¶ L.§.ſi. ⁊ vide Cy.e.ti.comperit in.iij.q.vide quod dixi poſt goſ. de pꝛeſcri. auditis ſuper ver. ſolutionē.

c ¶ Dominicalis.xxiij. quam vide ſuper regula plus ſemper de reg.iur. li.vj.

d ¶ Dominicalis.xxiiij. ibi đ tā.dicitur contrarium.ſcꝫ qđ cō coꝛ.cum pyleo hec queſtio nō eſt inter queſtiones tanc.⁊ ideo qđ ſit verius nō diſcerno credo igit̃ berto. queſtio autem pylei incipit queritur ſi colonus circa finem ſuarū queſtionuꝫ. de fano. quam cōtinuabat ſue. xj. de qua ver. ADDE ro. conſili. clxvj. vbi ſequit̃ ſpe. in.d.ver. pone colonus ⁊ vide etiam eius conſi.cccxj.

e ¶ xliiij. queritur.xij.mar.xlj. ADDE bal. conſili. cccxlj. ſecundo libꝛo.

f ¶ Male. et not.mar.de fa. qđ illa lex ſolū ponderat debere eū ꝓſtare pēſionem vt impediatur pꝛeſcriptio.⁊ dat ſimile mar. de aut̃. non liceat vbi ſolum ponderatur qđ ſuccedere potuit dato qđ non ſucceſſerit tene ergo qđ ſtatiꝫ ſequitur ⁊ eius fuerūt verba.

do.conſtitutus.et hoc verum eſt. ſi in emphyteoſim
tenuit. ſecus autē ſi pꝛo ſuo tanto tp̃e poſſediſſet.
56 ¶ Item dixit roſ.[a] ꝙ ſi emphyteota per mille annos
a poſſideret et non interuerteret poſſeſſionem.i.
ꝙ dominū venientem nō admitteret.vt.ff.de vi et vi
ar.cum fundus.et.l.colonus.nunq̃ pꝛeſcriberet vt
in pꝛe.l.male.licet enim penſionem nō ſoluat ⁊ ſingat
in animo ſuo ꝙ rem illā vt pꝛopꝛiam poſſideat
et non pꝛodeſt quia nemo cauſam ſibi poſſeſſionis
mutare poteſt vt.C.de acquir.poſ.nemo.non eſt ergo
vis ſiue cōcedatur res in emphyteoſim. ad. xxx.
57 vel.xl.an.ſiue ad.c.et vltra. ¶ xlv.queritur[b] quid iuris
b trāſeat in emphyteotam ex conceſſione emphyteoſis.
et certe vtile dominium: vnde dicit lex ꝙ licet
emphyteota non efficiatur domus habet tamē
in rem actionem.vt.ff.ſi ag.vecti.vel emphy.pe.l.j.
§.ſi.ſed hec duo contraria videntur.quia in rem actio
ſoli domino competit.vt.ff.đ rei.vē.in rē actio
dic ergo non efficitur dominus ſupple directo vtiliter
tamen efficitur.et eſt ſimile in ſuperficiario q̇
licet nō ſit directo dominus in ſuperficie que de iure
ſoli cedit.datur tamē ei vtilis in rem reſpectu iuris
in ſuperficie:vt.ff.de rei ven.idem et.l. pꝛetoꝛ et
ff.de ſuperficie.l.j.§.quod ait.et idem eſt in feudatario
per ſimilitudinem.ar. ff.de leg.et ſen.con.non
poſſunt.et.xxix.di.in canonicis in ſi.Sed dices ſi
eccleſia habet directum dominiū.ergo nō habet vtile.
quia idem non poteſt eſſe ſimul dominus directo
et vtiliter:vt.ff.de acquir.poſ.poſſideri.§.ex plurimis.
Item dicendo ſe habere directum dicit ſe dominam.
dicendo ſe habere vtile dicit ſe quaſi dominam.
et hec diuerſa ſūt.vt inſti.de act.§.aliena.ſi ergo
ſolum directum dominium habet et vtile nunq̃
quomodo concedit vtile dominium emphyteoticario
quod nō habet nō videtur igitur fieri poſſe. vt
ff.de acquir.re.do.traditio.ff.đ re.iur.nemo plus.j.
q.vij.daybertum.extra de dona.inter vir.et vxo.nuper.
Sed hec oppoſitio puerilis eſt.nam is qui directum
habet dominium vtile non concedit ſed ius
emphyteoticum tribuit quo conceſſo lex emphyteotam
pꝛo domino habet tribuens ei quaſi domino
act.in rem.et ideo dicit pꝛe.l.ff.ſi ager vectiga. placuit.
ſ.peritis vel etiam legi in rem competere act.
vel aliter.qui non habet vtile dominium tamen illud
in emphyteoſim ꝯcedendo miniſtrat.ſicut ⁊ iſta
oppoſitio puerilis eſt nemo in re ſua poteſt vſufru.
vel ſeruitutem habere.⁊ tamen iſta alij concedit. vt
ff.de vſufr.qđ nr̃m.ff.ſi vſufr.peti.vti frui.ff. de ſerui.
vꝛ.pꝛe.in re cōmuni.item nemo hꝫ rem ſuam pignoꝛi.
q2 cā pignoꝛis ab intentione dominij ſeparatur.
vt.ff.de vſuc.iuſta.§.non mutat. ⁊.l. non ſolum
§.ſi in rem tuaꝫ.ff.de pig.l.j.§.ij. ⁊ tū pignus in re
ſua concedit vt.ff.de pig.l.j.C.que res pig.ob.poſ.
qui filios.⁊.l.ſi.⁊ plura exēpla requiruntur. ſicut et
58 hic hō ꝯtrahit ⁊ tradit. ¶ Jus aūt ciuile vt bonus
artifex ſuo artificio vniuerſa recte componit. vt in
pꝛedicto caſu.vt.ff.de acquir.rerum domi.nō eſt nouum
⁊ in alijs pluribus locis iuris.itē ſepe trāſfert
quis in alterū ꝙ ipſe non habet.vt extra de ſupplē.
neg.pꝛela.c.j.⁊ vide infra.ꝟ.clj.⁊. ꝟ.clxv.⁊ ꝟſi.clxvij.
59 ¶ xlvj.[c] queritur qualit̃ eccleſia poſſideat. ⁊ qualiter
c emphyteota et certe emphyteota poſſidet naturaliter
eccleſia vero ciuiliter quod naturali ratione
patet.quia eccleſia cum nudum habeat dominiū
poſſeſſioni pꝛopter fructus ⁊ culturam que ad eam
non pertinent non inſiſtit.animo tamē poſſidet. q2
non deſijt rem habere perpetuo carituram hoc etiā
iure pꝛobatur.nam emphyteota poſſidet.⁊ eccleſia
que ſolam pꝛopꝛietatem obtinet poſſidet.vt.ff. qui
ſatiſ.cog.ſcienduꝫ.et hoc eſt tale quale inter ſuperficiarium
et dominum.et inter feudatarium et dominum.
quia domini ciuiliter.et pꝛedicti naturalit̃
poſſidēt.vt.ff.de acquir.poſ.naturaliter. Rñ.j.⁊.ff.
de vi et vi ar.idem.§.qui vſufru.ff.vti poſ.ſi duo. §.
centum.et.l.j. Rñ.j.et.l.poſſideri.§. nerua.et.l. qui
bona.§.j.ciuilis vero poſſeſſio.que ſolo animo retinetur.
habet in ſe plurimum iuris.cū ſuperioꝛ plurimum
facti habeat.vt patet in pꝛe.l.et.ff. e.l.j. §. ſi
vir.et.l.poſſeſſio.§.j.⁊.l.ſi id qđ.§.ſi.et.l.ſi is qui animo.
et.l.poſſeſſionem.et.C.eo.nemo ambigit. et. ff.
de acquir.re.do.pupillus.et extra de conceſ.pꝛebē.
cum noſtris.nec credas ēphyteotam ciuiliter poſſidere:
qui ob hoc ipſum debet pꝛeſtare ſolitā pēſionem.
vt.C.de pꝛeſcrip.xxx.an.male agitur. nec etiā
naturalem habet cum emphyteota illā habeat. vt
dixi ⁊ duo inſolidum poſſidere abſurdum eſſet. vt
ff.de acqui.poſ.poſſideri.§.ex contrario. ⁊ extra de
pꝛoba.lꝫ ⁊ quod naturalis ⁊ ciuilis inueniatur eſſe
poſſeſſio.vt patet per pꝛe.iura.⁊.ff. pꝛo herede.l.ij.
§.j. Poꝛro hoc certū eſt.quod emphyteota nō poſſidet
pꝛo eccleſia.immo illam naturalem poſ.quam
habet pꝛo ſe ⁊ reſpectu ſui iuris habet ⁊ quod patet
quod in ea naturale dominium vincit.quod nec
eſſet ſi pꝛo domino poſſideret:⁊ idem in vſufructuario.
⁊ ſic ponitur caſus.l.C.vti poſſi.⁊.l.j. ⁊ pꝛobat̃
ff.e.l.j.in ſi.⁊.l.ſi duo in his.§.ſed pꝛetoꝛ ſuperficiarium
tuebitur ⁊c.ff.de pꝛecar.⁊ habet.§.eum qui.ff.
de ſuperfi.l.j.vulgariter tamē quo ad hoc pꝛo eccleſia
poſſidet quia cauſam habet ab ea.ſic ponitur.ff.
60 pꝛo ſuo.l.ij. ¶ xlvij.queritur vtrum pꝛopter canonem
non ſolutum vel pꝛopter perſonas ſinitas emphyteota
cadat ab emphyteoſi ipſo iur. an demum
per ſententiam ⁊ videtur quod per ſententiam ⁊ nō
ipſo iure.vt.C.de iur.emphy.l.ij.vbi dicitur emphyteotam
ita demum repellendum ſi dominus hoc voluerit.
⁊ ſic videtur quod petitio domini vel eccleſie
ſit offerenda ad idē.eo.ti.l.ſina.in ſi.vbi dicit cadat
a iure ſuo.q.d.non ipſo iure.ſed ſi aduerſario petēti
placuerit.⁊ ad hoc.ff.ad ſilla.neceſſarios.§.nō al̃.
C.de ap.l.j.C.de hereti.⁊ ma nich.quicūq; ⁊ in aut̃.
de non al̃.aut permu.rebus ec.§.ſcire.vbi dicit ſiet
extraneus a iure ſuo ⁊ in aut̃.de al̃.⁊ emphy.§. ſi vero
d quis aut locatoꝛ ⁊ hoc tenent Ja.⁊ vber.[d] ⁊ arg.
pꝛo eis.ff.de pig.lex vectigal.ff.de pigno. vendicare.
e Alij autem vt mar.de fa.[e] dicunt quod cadit ipſo
iure.ar.ff.de his que in frau.credi.ait pꝛetoꝛ.§.ſi
creditoꝛem.C.de pig.l.iij.ſicut ⁊ miles conductionē
exercens ipſo facto a locatione cadit:vt.C.locati.⁊
cō.l.ſi.⁊ ad idem.C.de ac.⁊ obli.aut.immo.C. de inceſt.
⁊ inutili.nup.aut̃.inceſtas.C. ad.l.iul. maie.l.
pe.⁊ ſi.verumtamen licet ius hoc facit indiget tamē
miniſterio hoc volentis vel nolentis.eccleſie ſiue domini.
61 ¶ Sepe eniꝫ in eo quod ipſo iure ſit facto hominis
eſt neceſſe.vt ecce dicit.l.quod ipſo iure ſit cōpenſatio.
vt.C.de compē.l.ſi. ⁊ tamen obiectio hominis
eſt neceſſaria.vt inſti.de act.ꝑpe ſi.ti.eſt etiā
neceſſaria appꝛobatio iudicantis.vt.ff.de compen.
quod in diem.§.j.ff.de neg.geſ.ſi autem.§.ſi.ff.de cōtrario.
tutele.iudi.l.j.§.pꝛeterea.item ex cauſa pꝛeteritionis
ſit teſtamentum irritum ipſo iure:⁊ tamē
obiectio eſt neceſſaria.vt.C. de liberis ꝑteritis vel
exhereda.maximum.§.ſcimus.ff.de iniuſto. rup.te.
filio.item miles ipſo iure a pꝛocuratione repellitur
⁊ tamen hominis obiectionem interuenire neceſſe
eſt.ff.de pꝛocu.filius.§.milites.⁊ facit etiam ad hāc
ſolutionem.ff.de publi.⁊ vec.vectigalia circa ſi.⁊ ꝓdeſt
hoc ſcire.pone enim quod non ſoluens cecidit
a poſſeſſione modo vult a poſſeſſoꝛe vendicare vtili
rei vendicatione qđ pōt.vt.ſ.ver.xlv.opponitur ei
quod non poteſt.ideo q2 ipſo iure ſuā ꝑdidit actionem
certe ſi hoc verū eſt bene repellitur. ſed verius
videt̃ qđ nō perdit niſi ꝑ ſententiā.vnde lꝫ ceſſauerit
in ſolutione nihilominus ante ſententiam rem
poterit vēdicare. itē ꝓdeſt hoc ſcire ad aliū.vt.j.ꝟ.
62 pꝛimo. ¶ xlviij.queritur[f] vtrū ꝑpter canonē non
f ſolutum vel pꝛopter perſonas ſinitas dominus vel
eccleſia poſſit emphyteotam qui naturaliter poſſidet.
vt.ſ.ꝟ.xlvj.pꝛopꝛia autoꝛitate expellere ⁊ reꝫ
occupare ⁊ videt̃ qđ ſic.vt.C.de iure emphy.l.j.§.ſin
autē.⁊ in aut̃.de ali.⁊ emphy.§.ſi vero quis aūt locatoꝛ.
⁊ extra.e.potuit in quibus dr̃ qđ eccleſia pōt expellere.
nā arbitriū ꝓpꝛie vltionis eſt ſibi cōmiſſum
ar.C.li.xij.de metatis.l.deuotum.nec facit iniuriaꝫ
q̇ vtit̃ iure ſuo.extra de ele.cū eccleſia vultera. ⁊ ar.
ff.de reg.iur.factū.naꝫ ⁊ inquilinū pōt quis iuſta de
cauſa expellere.vt extra de loca.ꝓpter ⁊.ff.e.quero.
§.pe.⁊.C.qđ cū eo qui in al.po.eſt. ſi ſeruus.ad ideꝫ
facit.ff.ad.l.aquil.quēadmoduꝫ.§.j.in ſi.⁊.l.ſi quis
fumo.§.ſi.⁊.ff.qđ vi aut clā.ſi vicē.§.ſi ad ianuam. ⁊
ff.de ꝑſer.ꝟ.qui ſeruandarū. Rñ.j.⁊.C.vt nemo pꝛi

a ¶ Roſ.vbi.ſ. in pꝛin.§.⁊ ibi eſt poſt pꝛinc.

b ¶ xlv. querit̃ hic ē.xiij. mar. de fa.quaſi ad literam.

c ¶ xlvj.querit̃ hec ē.xiiij.mar. de fano.ad literam vſq; in ſi. ADDE qualiter poſſideat ēphyteota bal. cōſi.xlij.ij. lib. alex.ꝯſi.j.iij.li.

d ¶ Et vber. et roſr.vbi.ſ.ver. itē ſunt ſy.vin. in pꝛe.l.ij.allegat.l.que hic ſequit̃.⁊.ff.đ iur. ſiſ.l.eius q̇ ⁊ in aut̃. vt liti. iurent.§.j.col.ix.

e ¶ Ut mar. de fa.ſua.q.xxj. ADDE qđ requirat̃ ſn̄ia ro.conſil.ccxij. alex.cōſil. viij. iij.lib.

*ADD Itio. ¶ Adde tu ꝙ in cōtrariū eſt cōis opi.ſcđm Hoſt.in.c.potuit de locato Saly.i.l.ij.col. ij.⁊ de iure emphy.⁊ Anto.đ but.in.d.c.potuit dicit hanc eſſe cōem opi. ꝙ emphyteota eccleſie ſit ipſo iure pꝛiuatus abſq; ſn̄ia declaratoꝛia ſi ſtetit ꝑ biennium qđ non ſoluit refert ⁊ ſequitur do. Phy. dec.cōſil.cxlvj. in.j.ꝑte conſil. ⁊ de pena non ſoluentis canonem qui ab emphyteota directo dn̄o debetur intelligit̃ ſi dn̄s voluerit vt no. Bar. in d.l.ij.per illum tex. ibi ſi non voluerit.C. de iure emphy. et doct.ibi cōiter ſequunt̃ ⁊ not. Bal.in auten. qui rem in ſi. col.C.de ſacroſanc. eccle. dicens qđ pꝛiuatio emphyteoſis ꝑpter canonem nō ſolutū nō eſt in facto eſſe ſed in potentia fieri domino volente ⁊ de feudo no. Bal.in.l.ſi. in ſi.⁊ đ reuo. do. vbi inquit qđ etiam ſi dictuꝫ fuerit qđ ipſo iure feudum reuertatur intelligitur dn̄o volente Henri. Ferran.

f ¶ xlviij.queritur.xv.mar. de fa.quaꝫ etiam ipſe apertius ⁊ plenius pꝛoſequitur Ad de alex. conſil. cxxx. ⁊. cxxxj. iiij.lib.

Archivo Histórico Rosario

na.titu.l.ij.⁊.C.vt nemi.li.ſine iudi.ſe vi.l.j.in quibꝰ
iuribus ꝓbatur qđ quis poteſt ꝓpria autorita
te deſtruere vel amouere qđ ꝯ ſe factum eſt.ar.tm̄ ꝯ
a C.de iudeis.nemo ᵃ.⁊ ſtulte facit qui qđ petere pōt
inuadere nō paueſcit.vt.C.de ſuffra.l.vnica. nam ⁊
b fructuarius qui plus ᵇ iuris hꝫ ꝙ̄ emphyteota non
pōt a quaſi poſſeſſiōe expelli amiſſo vel finito vſuf.
immo potius cōtra eū intentat᷑ negatoria vel agit᷑
cōtra eū ex cautione ꝑ eū preſtita de re reſtituenda
vt.ff.ſi vſufr.pe.vti frui.℞n̄.j.ff.de vſuf. quēadmo
dum ca.l.j.§.hꝫ aūt ſi eū ꝓprietarius poſſet ꝓpria
autoritate expellere ſuperuacua eſſet cautio nec a
iure induceret᷑ vt.ff.de procur.nō cogendū.§.ſi.⁊ fa
cit extra.đ pig.c.ſi ⁊ ad idē.C.ſolu.ma. dotis.ff.qđ
metus cā extat ⁊ incongruū eſſet qđ aliq̄s in cauſa
ſua ius faciat ſibiipſi.vt.C. ne quis in cauſa ſua in
c l.j.ff.de iudi.iul.ſuper hoc dixerūt bulg.⁊ azo. ᶜ qđ
ꝓpria autoritate pōt rem occupare ⁊ illū expellere
ꝑ pre.iura.ſꝫ opponit᷑.qꝛ ſi dicis quod cadit a iure
ſuo ꝑ ſnīam ⁊ nō ipſo iure.vt ſupra ỽ.proxi.qđ po
terit ꝓpria autoritate expelli.qꝛ ſm hoc apud eum
poſſeſſio remāſit.vt.ff.de acqui.poſ.l.j.§.ſi rem.ff.đ
vi ⁊ vi ar.cū fundum . ſꝫ ad hoc reſponderi poteſt
ſm vber.qđ ſi emphyteota agit cōtra dn̄m poterit
dn̄s excipere:tu es defendendus ſm legē locatiōis
infra.ỽ.pri.ſꝫ nō ſeruaſti eā.vnde a iure tuo cecidi
ſti.⁊ ſuꝑ hoc peto ſnīam.⁊ ſic ꝓnūciabit᷑ eū cecidiſſe
a iure ſuo.⁊ ſic cadet ꝑ ſnīaꝫ.ſꝫ ⁊ ſi dicis qđ cadat ip
ſo iure:dn̄s expellendo nō incidet in cōſti.ſi q̇s in
tantā:nec in penā illiꝰ canonis.xvj.q.vj. placuit:qꝛ
iura illa loquunt᷑ qn̄ is q̇ aliū deijcit nullo mō poſ
ſidet.nec in edictū diui marci qđ eſt.ff. qđ metus cā
d extat. Alij vt papa.ᵈ⁊ ſequaces:dicūt tutius eſſe qđ
autoritate iudicis expellat᷑:vt extra de priuil.paſto
ral.⁊.C.de iure emphy.l.ij.extra de dila.litere.ff. de
e publi.⁊ vecti.cōtē.§.igit᷑.Ber.dixit ᵉ qđ ꝓpter ca
nonē nō ſolutū pōt ꝓpria autoritate expellere. Sꝫ
vbi alienauit ſine dn̄i req̇ſitione non pōt ſine iudi.
f autoritate. Tu dic ᶠ qđ ſi certū eſt emphyteotā ius
ſuū amiſiſſe.⁊ dn̄o poſſeſſionē interueniſſe: bene po
terit autoritate ꝓpria expellere : ⁊ ſic pōt intelligi
opinio bul.⁊ azo.ſi vero emphyteota negat rem em
phyteoticā eſſe.⁊ in canonē ceſſatū nō eſſe:vel aliqđ
ius in re ſibi cōpetere.⁊ de hoc paratū ſe aſſerat ec
cleſie de iuſtitia reſpōdere.tūc qꝛ ꝑ negationeꝫ res
efficit᷑ dubia.eccl'ia ſiue dn̄s ſibi ius dicere non po
terit expellendo preſertim ſi copiā iudicis habeat.
ar.ff.ad exhiben.l.iij.§.ibidē.⁊.C.vn̄ vi.nō ab re.ibi
ſine cauſa legibus cognita ⁊c.⁊.C.li.xij.de decur.ge
nerali.illud aūt certū ē ꝙ ſi emphyteota alij rei tra
didit poſſeſſionē vel ipſe ab alio ſit inde expulſus.
tūc dn̄s autoritate ꝓpria nō deijciet talē poſſeſſo
63 reꝫ.ar.ff.de vi ⁊ vi ar.ſi colonus. ¶ Xlix.querit᷑ quo
iure poſtulabit dn̄s vel eccleſia qđ emphyteota iux
ta ꝓmiſſa eijciat᷑ ℞n̄. cōſiliū eſt qđ officio iudicis
ſimpliciter.oſ̄dēt eū inſtrumētū cōtractus emphy
teotici factū iā ſunt duo anni ⁊ amplius in re eccle
ſiaſtica vel tres ⁊ amplius in re priuati.⁊ emphyteo
ta nō vult fidē facere de ſolutione pēſionis.qđ ſi ne
queat impetrare iudicis officiū poterit hoc petere
cōdi.ex.l.illa.C.de iure emphy.l.ij.vel ex decr.extra
de loc.potuit.pōt ēt dici qđ pōt agere īterdicto vti
poſſidetis.quaſi nō habeat vlterius ius in re . arg.
ff.ne vis ſi . ei qui in poſ. miſſus eſt.l.iij. in princi.
licet enim naturaliter poſſideat iniuſte tamen poſ
ſidet quo ad concedentem poſtꝙ̄ a iure ſuo cecidit
vnde ſi ille replicet de ꝯtractu.dn̄s replicabit.tu nō
ſeruaſti legē ꝯductiōis.⁊ ſm legē locatiōis defen
g ſus es ⁊ ᵍ non aliter. vt.ff. vti poſſi.ſi duo.§.labeo
in fin.⁊ ar.ff.de loco publico fruē.l.j.in fi.⁊ ſupra ỽ.
h proxi.vel dic tutius eſſe ꝙ intētet rei ven.ʰ vel etiaꝫ
cōdi.ſine cauſa vel iniuſta cā ⁊ quare.⁊ iunge hic vt
64 infra.ver.clxviij. ¶ L.queritur quid ſi emphyteo
ta ꝓpria autoritate aliquē expellit de fundo quem
ipſe tenet in emphyteoſim dic qđ incidit in cōſtitu.
ſi quis in tantā ⁊ fundus applicabit᷑ expulſo.vt.C.
vnde.vi.ſi quis in tantā ⁊ expulſus tuebit᷑ ꝑ preſidē
in re emphyteoticaria.ff.de dā.infec.ſi finita.§.ſi de
vectigalibus.ff.de leg.j.peto.§.j.xvj.q.vj.placuit.⁊
ſic dn̄s inuitus habebit nouū emphyteotā.vt.ff. de

a ¶ Nemo ſecū
do ⁊ apertius
l.nullus.

b ¶ Qui plus
mar. ſic poſuit
qđ nō plus iu
ris habꝫ ꝙ̄ em
phyteota imo
minus qꝛ in do
mino nihil hꝫ.

c ¶ Et azo . in
ſumma.ver.itē
⁊ id.⁊ accur.C.
e.l.ij.in ꝓn.ma
gne gl.vbi etiā
dicit mar. gof.
hic tenuiſſe idē
Joā.đ bla.ſua.
q.vj.cy.ſuꝑ ea.
l.ij.q.ij.dicit ſu
um pe. plus ac
cedere ad opi
nionē ꝯriā cuꝫ
ꝯ expulſio ſo
net in vindictā
ꝓpter poſſeſſio
nē quā hꝫ ex
pulſus. itē mo
uet timor rixa
rū q̄ poſſent ori
ri.facit.ff. đ re.
iur.nō eſt ſingu
lis.⁊ de vſufru.
equiſſimum.

d ¶ Ut papa.ſ.
inn.q̇ dixit hoc
i decre. potuit
ſꝫ in decre.ꝓ
pter que illam
precedit tēdit
ad negatiuā.vt
ibi ſcripſi in.l.
nullo.

e ¶ Dixit in de
cre . potuit in
princi . pe glo.

f ¶ Tu dic ſcđꝫ
m.de fano.

g ¶ Et ꝑ vel ⁊
ſuper dicit.

65 exerci.act.l.j. ¶ Lj.queritur ⁱ ecce emphyteota ce
i cidit a poſſeſſione rei emphyteotice priuſꝙ̄ emphy
teoſis ſit finita:nūc eccleſia vult tāꝙ̄ directa domi
na cōtra poſſidētem agere.ēphyteota vero tāꝙ̄ vti
liter dominus vult facere illud idē q̄rit quis ſit ꝓfe
rēdus ⁊ videt᷑ ꝙ eccleſia tāꝙ̄ habēs directū domi
k niū.C.đ noua.l.iij.C.mādati.ſi pat᷑. M.đ fa.ᵏ tenet
cōtra vt.ff.de penis.ſi cū ēptore.ff.đ procura.procu
rator.et.l.ſi procurator.ff.ſi ag.vecti.vel ēphy. pe.l.
l j.§.fin.et ar.ff.de ſuperſi.l.j.ſed hoc eſt brocardicū ˡ
et quaſi ſoluitur ibi queſtio talis vel poſſet hic di
ſtingui ſecundum ea que no.per papam.et alios ex
66 tra de preſcrip.cum ex officijᵐ iunge infra ver.clxj.
m ¶ Lij.ⁿ querit᷑ ecce pēſione ſeu canone non ſoluto
n eccleſia agit cōtra emphyteotā ꝓponens ius domi
nij ille vero de endens ſe dicit eccleſiā in re ipſa do
miniū nō habere nec ꝓbari dn̄ium per inſtrumentū
emphyteoſis.de quo ēt dic vt.j.ver.liij.⁊ ſe.queritur
q̇d iuris qđ aūt nō poſſit queſtionē de dn̄io referre
probat᷑.C.de preſcrip.xxx.an.ſi quis emptionis.§.
pe.extra de relig.do.conſtitutus.vr enim cōſenſiſſe
eccleſiā dn̄am eſſe ex quo recepit ab ea illā ꝯceſſionē
quā quis a dn̄o recipere ſolet.ar.ff. de diuor.l.ſi.C.
de la.liber.tol.l.j.§.ſꝫ ⁊ ſi q̇s extra de his q̄ ſi. a ma.
par.c.ex ore extra đ elec.dudū.ij.itē ex quo in inſtr̄o
cōtinetur qđ ipſe recepit ab eccleſia tanꝙ̄ a dn̄a eſt
ſtandū illi ita vt cōtra illud dicere nō poſſit.ar.C.đ
ꝯhē.ſti.optimā.C.de iure deli.cū quis extra de reli.
do.cū venerabilis.ff.de pi.contrahit᷑.xxvij.q.ij.oēs
femine.itē nō videtur qđ poſſit referre de dominio
queſtionē ei a quo ſue poſſeſſionis cauſam accepit.
ar.C.de pig.act.nec creditores.C.de nō.nu.pe.l.j.⁊
no.ſm papā.extra de fide inſtru.inter dilectos.pro
o pe fi.ᵒ preterea nō ne eccleſia poſſet agere ꝑſonali
actione ꝯtra emphyteotā ⁊ rē ab eo euocare etiam
ſi foret aliena.ar.qđ ſic.ff.ſolu.ma.ſi alienā.ff.cōmo.
ita ſi furtū.ff.depo.l.j.§.ſi predo.ff.de pig.ac. ſi rem
alienā.quare idē ergo nō dꝫ poſſe ꝑ in rē act. cū ea
dē ſit equitas.extra de cōſti.cognoſcentes . ꝓterea
aut dicit rē fuiſſe ſuā tꝑe cōceſſionis aut alterius.ſi
ſuā hoc ipſo qđ ab eccleſia noluit recipere breui ma
nu videt᷑ dediſſe eccleſie ⁊ ab eodeꝫ in emphyteoſim
recepiſſe.ar ff.de iure do.lꝫ.§.j.ff.đ dona.inter virū
⁊ vxo.l.iij .§.ſꝫ ſi debitorē.ff.ſi cer.pe.ſingularia pre
ſertim in eccleſia in qua nō eſt neceſſaria traditio.
vt.C.đ ſac.ſan.ec.l.fin.⁊ maxime etiā in annuū cano
nē deducēdo ꝑ qđ videt᷑ donatio ꝓſumenda . vt . C.
de dona.cenſualis.⁊.l.ſe.ſi vero dicat eā alienā fuiſ
ſe tūc cū ſit preſumptio ꝯ eū ⁊ ꝓ eccleſia . vt ar.ff.de
iureiur.ſi duo. ℞n̄.j.⁊.C.ſi ſeruꝰ exvē.l.moueor i fi.
tenet᷑ ſuā exceptionē i qua actor efficit᷑ ꝯprobare.
vt.C.đ loc.⁊ cō.ad probationē dn̄ij.⁊ ar.C.đ libera.
cā ad ꝓbatiōeꝫ alioquī ſuccūbet tāꝙ̄ actor in ꝓba
tione đficiēs.vt.ff.đ proba.in exceptiōe. ℞n̄.j.ff.đ
excep.l.j.vj.q.vltima actor.extra de iureiur.c. fina.
ar.cōtra ꝙ ſe poſſit tueri.nam dominiū queri ſolet
recipiendo conceſſionem et non alijs concedendo
quomodo ergo cōceſſio fctā ab eccleſia ꝓbabit do
miniū eſſe eccleſie.hoc quibuſdā nō videt᷑ eſſe poſ
ſe.ar.ff.đ act.⁊ ob.ex maleficijs.§.his quoqꝫ in fi. ⁊
C.đ proba.ad ꝓbationē ſuitutis poſſet enī eſſe qđ
eccleſia ꝯceſſiſſet alienū.vt.ff.in ti.pro donato. ⁊ in
ti.pro ſoluto ⁊ in ti.pro emptore ⁊ in ti. pro dote et
in ti.pro legato per totum.ff.de cōtrahen.emp.rem
alienā.itē certi ſunt modi probandi dn̄ium.vt infra
ver.lvj.non eſt ergo nouus modus fingendus . ar.
ff.ſo.ma.ſi vero.§.de viro.ij.q.v.cōſuluiſti. extra de
trāſac.inter corporalia.item abſurdum eſt qđ eccle
ſia ſe ꝓbet dn̄am nullo procedente titulo quo do
minium ſolet queri.vt.C. de ingen.ma.ſciētis. Itē
et ſi ſcienter rem ſuam ab eccleſia recepiſſet non ob
hoc fecit rem eccleſie niſi dando.ar.ff.de leg.j.ſi he
res iuſſus . extra de offi . dele.cum ſuper abbatia
p in fi.C.de reputa.heres i hac queſtione ᵖ.h.pro ec
cleſia iudicauit. Alij dicūt omnes cōtra ⁊ iūge ifra
67 ver.prox. ¶ Liij.iuxta hoc q̄ri poteſt ᵠ ſi iſte ēphy
q teota rē ab eccleſia lōgo tēpore recognouit ⁊ pēſio
nem ei ſoluit an eccleſie ꝓderit preſcriptio poſſidē
tis. poſſedit enim ēphyteota titulo.vnde etiam ſi
res eſſet aliena vtile dominiū preſcripſit et in rē ac.
habuit

h ¶ Rei vend .
hoc plꝫ gui. de
ſuꝫ . in.l.j.C.e .
quia oē ius em
phyteote in do
minū eſt trāſla
tum ꝑ ceſſatio
neꝫ ſolutionis
inducit.l.com
miſſorie . C.de
pac.inter emp.
⁊ ven . ⁊ hoc ex
quo dominus
eū nō patitur.⁊
vide infra . ỽſ.
lxxxiiij.

i ¶ Li. querit᷑.
xvj.q.m . de fa.

k ¶ Mar.đ fa.
⁊ Jo.de blano.
vbi . §. in . iiijᵗ.
membro.

l ¶ Brocardi
cū cuius titulꝰ
eſt directa pre
fert᷑ vtili mihi
car.xiiij.

m ¶ Cū ex officij
forte allegat qđ
ibi ſcripſi i gl.
dicebat᷑ . ſꝫ nil
ad propoſituꝫ.

n ¶ Lij . querit᷑
xvij.q.m.de fa.

o ¶ Prope finē
ber.in gl.ante
pe. vide đ hoc.
ADDE vt ꝑ
Alexā.ꝯſi.v.⁊.
xliij.iiij.lib.

p ¶ In hac qō
ne.v.ponit.m.
de fano q̇ cū do
minis ſuis tꝫ
qđ ſequitur.

q ¶ Queri pōt
ſm odo.⁊ mar.
ſub.j.qđ.
ADDE vt
ꝑ alex.ꝯſi.xvij.
iiij.li.⁊ bal.ꝯſi.
ciiij.ij.lib.

habuit ex tꝑe iam elapſo ſicut ⁊ al'.C.de preſcr.xxx.
an.ſi quis emptionis.ſi igit᷑ ꝑdidit ius qđ queſie
rat ad eccleſiam illud ius rediiſſe videt᷑.ar.C.de do
na.cā mor.ſi alienam.ff.de iure dot.ꝓculuſ.extra de
pe.c.ij.ſed ꝓ.iura in perſonali act.loquūtur nec ibi
apparet ꝙ dn̄ium ꝓſcriptum vel vſucaptum redeat
ad illum a quo ꝓſcribēs cām habuit:immo ēt vide
tur ꝙ ſi ꝓſcriptio non eſſet cōpleta apud emphyteo
tam:⁊ ſic res ad eccleſiam rediret:tm̄ prodeſſet eccle
ſie illa minus plena niſi per eam compleri poſſet:vt
ff.de vſuc.ſi hominem.ff.de diuer.⁊ tēpo.pre.ſi duo
bus.§.ſi.ff.de acqui.poſ.pomponius.§.preterea.⁊
l.in dotem.multo ergo magis ſi completa ſit prode
rit ei vt rem vendicare poſſit.⁊ facit ad hoc.ff.de cō
di.inde.ſi indebiti.§.ſi nummi alieni.ſed ſi. xxx.an.
ex re illa fuit eccleſie ſoluta penſio:vel res eccleſia
ſtico iure ab emphyteota detenta:qꝛ toto tempore
xxx.an.quo res fuit apud emphyteotam eccleſia ci
uiliter poſſedit:in his inquā duobus caſibus.ſ.cuꝫ
lōgo vel longiſſimo tempore emphyteota poſſedit
eccleſia contra eum agere poterit rei ven.⁊ iunge.j.
68 ver.proxi.ᵃ ¶ † Liiij.queritur ſed quam rei ven.in
a tentabit eccleſia .⁊ videt᷑ ꝙ non directam:qꝛ ꝓſcri
ptione longi vel longiſſimi temporis directū dn̄iuꝫ
non querit᷑ ſed vtile tm̄.vt no.ſ̄.de preſcri.ſꝫ nec vti
le dominium intentat:quia illud non habuit nec cō
ceſſit.vt.ſ̄.ver.xlv.vnde vltra quā conceſſerit repe
ti non poterit.vt.ff.ſo.ma.l.pe.§.mulier.ff.de his q̄
in frau.cre.ait pretor.§.ſi conditionalis.ff. de iure
do.licet.§.ſi.extra de deci.dudum.el.j.q.vij.dayber
tum.ſapiens igitur aduocatus cum eccleſia vult cō
tra emphyteotam vel eius heredes agere: agat ꝑ
ſonaliter conditione ex.l.zenonis.que nouam indu
cit obligationem.vt.ff.de condi.ex.l.j.C.de iure em
phy.l.j.inſti.loc.§.adeo.⁊ tunc dn̄ij queſtio non re
fertur:vt ꝓbatum eſt ſupra.ver.lij.nec etiā proderit
emphyteote ſi non poſſideat:qꝛ forte in aliū trāſtu
lit poſſeſſionem:nihilominus enim actione tenebi
tur perſonali que non ratione poſſeſſionis dat᷑:ſed
actione contractus quo obligatus exiſtit.vt.C.de
poſi.l.deſiderium.⁊.l.ſeq.⁊.C.ſi certuꝫ pe.nō aduer
ſus.C.de actio.⁊ obli.cuꝫ cui.hic ſaluo qꝛ ſi emphy
teota ſine dolo ⁊ culpa ⁊ facto ſuo a poſſeſſione ce
cidiſſet non teneret᷑.ar.C.de pig.act.ſi creditor.ſm
69 Mar.de fa. ¶ † Lv.q̄ritur vtrū ep̄s petendo i ge
nere ius ep̄ale intelligat᷑ cenſum qui loco iuris ep̄a
lis ſucceſſit petere. ℞n̄.ſic vt ꝓbatur ⁊ no.ſm ꝓpo
70 ſituꝫ.extra de reli.do.conſtitutusᵇ. ¶ † Lvj.queri
b turᶜ pone extraneus poſſidet rē eccleſie q̄rit᷑ quali
c ter eccleſia aget ꝯ illū cū ille poſſeſſor non ſit ēphy
teota nec eius heres:⁊ certe tunc neceſſario propo
nenda eſt in rem actio ⁊ dn̄ium eſt ꝓbandum cuius
71 tm̄ ꝓbatio difficilis eſt. ¶ † Certi eū ſunt modi do
minium ꝓbandi de quibus habes ſupra de actio.
ſeu pe.§.ſequitur.ver.ſi aūt velis. Primus eſt ſi ec
cleſia ꝓbet ſe habuiſſe a dn̄o rē iſtam.vt.C.de ꝓba.
cum res.ff.de pig.⁊ qui nondum.§.qui dꝛ.ff.de act.
emp.ex empto. Reſpō.j. Scđs eſt ſi ꝓbet rem iſtaꝫ
iuſto titulo accepiſſe ⁊ longo tꝑe ꝓſcripſiſſe vt.ff.de
rei ven.in rē.§.ſi.ff.de acqui.re.do.l.acquirit᷑.§. nō
ſolum.ff.de vſuc.cum qui. Tertius modus eſt ſi ꝓ
bet rem ſibi traditam ex iuſta cā fuiſſe:lꝫ eū nō pre
ſcripſerit hꝫ tm̄ publicianā.vt.ff.de publi.l.j.⁊.l.ſeq.
Quartus eſt ſi ꝓbet ſe vel alium ꝑ ſe.xxx.annis cū
titulo vel ſine titulo poſſediſſe.vt.C.de ꝓſcript.xxx.
an.ſi quis emptionis. Quintus modus eſt:licet ſit
multum diſputabilis:ſi ꝓbet ex cōceſſionibus fa
ctis ab eccleſia ipſa rē de qua eſt lis ab emphyteo
ticarijs pro eccleſia longo tꝑe vel longiſſimo fuiſſe
poſſeſſam.vt tetigi ſupra ver.liiij. Alij modi nō in
ueniuntur in iure ⁊ ideo non ſunt configendi.vt ſu
pra ver.lij.lꝫ ſepe quidā alios de facto ſtudeant in
uenire:⁊ iunge infra.ver.primo.⁊ infra.ver. clxviij.
72 ¶ † Lvij. querit᷑ᵈ q̇d ſi antiqua chartula dicit ꝙ
d eccleſia ꝯceſſit.p.in emphyteoſim rē quā nunc tenet
t.nunq̇d eſt ſufficiēs hec ꝓbatio ꝯ.t.certe nō vt ta
ctum eſt.ſ̄.ver.lij.⁊ ſe.ꝓbat᷑.extra de fi.inſtr. inter.
prope fi.ibi cum ad ꝓbationē rei ꝓprie ⁊c.⁊ qꝛ res
inter alios acta ⁊c.vt extra de reg.iu.ꝙuis.⁊.C. de
pactis.ſi vnus.§.in ſumma immo etiam tales char

a ¶ Uer. proxi.
hoc ēt mart. de
fa.ſub.qđ.xvij.

b ¶ Cōſtitutus
de cuius dicto
fecit ibi ber.ad
ditionē in vlti
ma gl.⁊ vide qđ
ſuꝑ ea dixi.
¶ Lvj. querit᷑
ſm.m.de fano.
q.ſua.xviij.

d ¶ Lvij.q̄ritur
mart.de fa.ſub
q.ſ̄. pxi.⁊.j. ỽ.
pximis. mar.đ
fa.eſt vt dꝛ.i fi.
⁊ eſt pars.
ADDE Ut
pulchre per ro.
conſil.cxxv.

tule non probarēt niſi aliquis de predictis modis
ꝓbetur.⁊ iunge infra.ver.cxlij.⁊ infra. verſic. proxi.
73 ¶ Lviij.querit᷑ quid ſi eccleſia hꝫ chartā in qua cō
tinet᷑ ꝙ talis comes donauit talem rem eccleſie cer
te nec hoc ſufficit niſi eccleſia ſe poſſediſſe ꝓbet.vt
ff.de publi.eū q̇.§.ſi.⁊.l.ſeq.ſed ſi eccleſia hꝫ tituluꝫ
⁊ in poſſeſſione fuit:ſatis ꝓſumo ꝙ ex titulo ꝓcedē
ti facta fuerit ſibi traditio.ar.C.de acq̇.poſ.minus
nec credo eccleſiā hic hr̄e publicianā ex ſolo titulo
ſine traditiōe a nō dn̄o ſibi facta:ſicut hꝫ ex ſola cō
ceſſione a dn̄o facta:qꝛ illud qđ eccleſie in dn̄io que
rendo cōcedit᷑ in.l.C.de ſa.ſan.ec.l.ſi eſt priuilegiū
ꝯ regulā iuris inductū:ideoqꝫ nō eſt ad ꝯſeq̄ntiam
trahēdū:vt ſit idē in quaſi dn̄io.vt.ff.de le.⁊ ſenatuſ
cō.ꝙ nō.xxvj.q.ij.nō exēplo. Jā eū facile eēt eccl'ie
ſuꝑ oībus rebus mundi hr̄e publicianaꝫ ſi forte fa
ciat ſibi fieri donationem a.p.de eo qđ poſſidet.t.⁊
c.⁊.b.⁊ ſic de oībus quod abſurdum eſſet ⁊ malignā
di occaſionem adduceret.ar.ff.de carbo.edi.l.j.§.ſꝫ
⁊ ſi quis.ſed ſi ille a quo hꝫ eccleſia titulum tempo
re quo eccleſie conceſſit in poſſeſſione fuiſſet: lꝫ ip̄e
eccleſie non tradidiſſet forte equum erit dari eccle
ſie publicianam ſi al's rei vendi.datur.arg.in pre.l.
eum qui.§.publiciana.ſaluis caſibus in quibꝰ ſine
traditione publiciana competit:de quibus dubita
tio non eſt de publi.vide ſupra de iudi.§.nunc dicē
dum. Sed adhuc forte eccleſia oſtendit chartam in
qua continetur qualiter ſibi conceſſa fuerunt iam
ſunt.c.anni omnia que habuit talis comes i tali ca
ſtro:certe hec charta inutilis erit vel eccleſie ex tali
confeſſione aliquid accreſcit niſi ꝓbētur que dicta
ſunt videlꝫ quid ille habuit.ar.C.de falſa cā adiect.
l.iij.⁊.l.ſi.ff.de leg.j.ſi ſic.ff.de contrahē emp.hāc le
e gem ſm. M.de fa.ᵉ ¶ † Lix.queritur ᶠ eccleſia cō
74 ceſſit rem alicui in emphyteoſim in hunc modum.
f Ego.h.abbas talis monaſterij cōcedo tibi.p. atqꝫ
cōfirmo omnia que habes ⁊ tenes de iure dicti mo
naſterij in caſtro vel in villa tali:demum multis an
nis elapſis queſtio oritur inter emphyteotam vel
eius heredes ⁊ eccleſiam:cum enim ille in dicto ca
ſtro multa poſſideat: negat tamen ſe aliquid ab ec
cleſia recepiſſe dicens eccleſie probare:quid de iu
re monaſterij in dicto caſtro habui:eccleſia vero di
cit ꝙ omnia q̄ ibi habuerunt iſti ⁊ anteceſſores ſui
monaſterij dicens hoc ꝙ in dicto inſtr̄o dꝛ nō cau
ſatiue:ſed determinatiue dictum eſſe:econtra ēphy
teota reſiſtit dicens ſe debere de oībus abſolui niſi
quatenus fuerit ab eccleſia ꝓbatum:ita dicens cō
ceſſio mihi facta eſt de his omnibus q̄ de iure dicti
monaſterij in tali caſtro tenebaꝫ:ſed ego nil tenebā
de ſuis.vnde nihil eſt mihi conceſſum.ar.ff.de here.
inſti.item qđ ſabinus.§.ſed ſi aſſe.ff.de here.vel ac.
ven.ꝙ ſi ſit hereditas.nā ⁊ cū ſuꝑ re incerta ſit ꝓmiſ
ſio:tā ex parte ſpondentis ꝙ̄ ex ꝑte ſtipulantis nul
la cōtrahitur obligatio.vt.ff.de verb.ob. triticū.ff.
de vſur.qđ in ſtipl'one.extra de re iudi.abbate ſane.
lib.vj.hoc ēt idē eſt in ꝯtractu locatiōis q̄ mercedē
incerte quātitatis.vt.ff.de loca.⁊ cō.ſi merces.⁊ idē
in ſnīa q̄ rōne incertitudinis nulla cenſetur.vt.j.de
ſnīa.§.qual'r.ver.itē dꝫ eē. Idē i arbitro.vt.ff.de ar
bi.quid tn̄.§.pen.⁊ in legato.vt.ff.de iure dot.cum
poſt.§.gener.⁊ in pluribus alijs exēplis vbi incer
titudo vitiat.vt.ff.de teſta.manu.cū ex pluribus.ff.
de in diem adiect.cū duo.ff.de liberis ⁊ poſthu.l.ij.
ff.de here.inſti.ad tꝑs.§.j.ff.de rei vē.idē pōp.§.ſi.
g ⁊ infra ver.lxij.ᵍ ¶ † Si igitur in ꝓmiſſis caſibꝰ in
75 certitudo vitiat qđ geſtū eſt: multofortius hic vbi
de obligādo agit᷑.ff.de ac.⁊ ob.arrianus.extra de ꝓ
ba.ex lr̄is. Preterea talis ꝯceſſio eſt obſcura:vnde
credēdū eſt ꝙ de modicis vel minimis facta fuerit.
ar.ff.de ỽ.ob.ſi ita ſtipulatꝰ fuero.x.ff.de re.iu.inter
pareſ.in fi.ff.de le.j.cū ſeruꝰ legatꝰ.§.ſcio.⁊. §.ſi ita
ſit ſcriptū.in fi.ff.de le.ij.ſi ita relictū. ℞n̄.j.⁊.l. ſem
pronius.ff.de le.iij.nūmis.⁊.l.q̇ ꝯcubinā.ff.đ au.⁊ ar.
le.q̇ aūt.ff.de re.iur.ſꝑ in obſcuris.⁊.l.q̇ ꝯcubinas.
qꝛ circa maiora cautiꝰ agi ꝯſueuit.vt.vij.q.ij.nuꝑ.ꝑ
pe fi.⁊ extra de ele.lꝫ.itē eccl'ia debuit in ꝯceſſiōe ſin
gula ſpāl'r declarare:⁊ iō qꝛ nō fecit ſuccūbere dꝫ.
arg.ff.ſi q̇s cau.ſꝫ ⁊ ſi quis.§.q̄ſitū.ff.de condi.⁊ de.
ſed ſi hoc.ff.ad.l.cor.de fal.diuus claudius.in prin.

e ¶ Scđm mar.
đ fa. ꝓbat᷑ hoc
de reſti.in inte.
auditis. ⁊ vide
qđ ibi ſuꝑ glo.
celeſtinus.

f ¶ Lix. querit᷑
xix. q. m.de fa.
qurſi ad lr̄am.

g ¶ Uer.lxij.ad
idē de elec.e.ij.
lib.vj.vbi etiaꝫ
de hoc.

Archivo Histórico Rosario

ff.de acqui.he.ſi quis.§.iuſſum.ff.de contrahē.emp.
labeo.⁊.l.cum in lege.ff.de pac.veteribus.iiij. diſti.
erit añt.itē eccleſia que conceſſit dꝫ mōſtrare fines
locoꝝ ⁊ quid iuris conceſſit emphyteote.arg.ff.de
act.empt.⁊ vē.titius heres.Dicas ꝙ vtercꝫ.ſ.tā eccleſia
ꝙ̄ emphyteota deliquerunt non faciendo qđ
facere tenebant̄.ſ.nō ſpecificando res:ſed ne eccleſia
iure ſuo pꝛiuetur:⁊ emphyteota de aliena iactura
lucretur.vt extra de penis.ſuam iudex videat cōſuetudinē
eccleſie concedentis moꝛem regionis illius:⁊
quātitatem dati pꝛecij ⁊ penſionis annuatiꝫ
pſoluende.vt ſm hoc moderet̄ quanta fuerit poſſeſſio
monaſterij:non peioꝛ:non melioꝛ:ſed mediocris
bonitatis.ar.ff.de teſt.heredes.ff.de an.leg.ſicut.ff.
de rebus du.cum in teſtō.ff.de leg.j.l.ſi ſeruꝰ pluriū.
in fi.C.de dona.ſi q̇s argentū.Rñ.j.ff.de oper.ſer.
l.fi.ff.de edi.edic.ſi quis venditoꝛ.⁊ vide.j̄.ver.lxxij.
76 ¶†Lx.ᵃ queritur an emphyteota qui diu ſoluit
a penſionem alicui teneatur illi ignoranti ꝑ qua re ſibi
ſoluerit oſtendere rem pꝛo qua ſoluit:⁊ quam ab
eo tenet in emphyteoſim:dic ꝙ ſic:vt ſic dñs certus
fiat a qua re ipſum expellet.ſi ſibi penſio non ſoluatur.
vt in auten.col.iij.de man.pꝛin.§.coges.⁊.ff. de
cenſibus foꝛma.ff.ad exhiben.l.iij.§.eſt aūt perſonalis.
C.de fide inſtru.plures.ff.ad.l.aquil.ſi ſeruꝰ.
§.ſi plures.⁊.ff.de act.emp.⁊ vend.titius heres. extra
de cenſi.peruenit.ar.tñ contra.C.de pe.he.cogi.
ij.q.v.§.j.debet eniꝫ actoꝛ res deſignare:qꝛ hoc onꝰ
eſt petitoꝛis.ff.de rei ven.ſi in rem.⁊ in.l.ſpeciali. et
ideo dicunt alij ꝙ ſi dñs petit ſimpliciter rem deſignari
non auditur.ſi vero dicit certum fundum emphyteoticarium
eſſe tunc emphyteota coget̄ id fateri
aut aliū deſignare:ſicvt dñiū nō dimittat īcertū
vt in concoꝛ.poſitis.s̄.ver.pꝛi.⁊.j̄.ver.lxij.⁊ hoc verum
b eſt ſi ipſe ſciat:et hec queſtio eſt dominicalisᵇ.
77 ¶†Et ſunt hec in arg.vt feudatarius cogi poſſit
dicere pꝛo qua re ſit valallus ⁊ dño ſeruitia pꝛeſtet
c ⁊ iunge.j̄.v̇.cvj.ᶜ ¶†Lxj.queritur quid ſi ille nolit
78 dicere vel oſtendere.Reſpon.conſiderandū eſſe
quis agit:qꝛ ſi dñs agit tunc dꝫ ꝓbare quam rē dederit:
alioquin dꝫ emphyteota abſolui:⁊ idem eſt ſi
emphyteota contra dñm agit qđ facere pōt:vt.ff. ſi
ag.vectig.vel emphy.pe.l.j.⁊.ij.niſi eū ꝓbauerit q̄re
ſoluit:dñs abſoluet̄:dici tñ pōt ꝙ emphyteota captis
pignoꝛibus dicere compellatur.vt.ff.de mu.et
79 hono.ſi quis magiſtratus.¶†Lxij.queritur: ſed
pone non vult dicere ꝑ qua re ſoluit:dñs vero dicit
ego volo petere a te ꝑ toto patrimonio penſionem
ille vero dicit:dñe nil teneo a vobis in emphyteoſiꝫ
immo qđ ſolui quaſi indebitum ſolui:querit̄ quid
iuris:⁊ videt̄ ꝙ de nulla re poſſit petere penſionem
cum non conſtet ꝑ qua ſoluerit.nā ſi habēs plures
ſeruos vni eoꝝ legauerit libertatem nec aliquē nominat:
nulli eoꝝ libertas debet̄.vt.ff.de manu. teſt.
cū ex pluribꝰ.itē rōne incertitudinis ex neutro fundo
debet̄.ff.de re.du.ſi fuerit.ff.de fundo inſtru.leg.
queſitū.§.ſi q̇s.ff.de he. inſti.in tp̄s.itē ſi petēs rem
nō pōt ꝓbare quaꝫ ſequet̄ abſol̄o.ff.de rei vē.l.ideꝫ
pō.§.ſi frumētū ecōtra videt̄ ꝙ niſi dicat ꝑ qua re
ſoluerit pēſionē ꝑ toto p̄rimonio ſuo ſoluiſſe videatur.
ar.ff.de accep.l.vj.ff.de iure fiſci.l.v.in pꝛin.⁊ h̄
rōne incertitudinis.ff.ad treb.titius.ff.vt lega.ſeu
fideicō.no.ca.ſi dño.ff.de pe.he.ſed ⁊ ſi.§.adeo.ff.de
le.ij.⁊ ſi pluribus.in pꝛin.ff.ad.l.aq̇l.itē mela.§.ij.⁊
l.ita vulneratus.⁊.s̄.v̇.lix.⁊ qꝛ nō eſt v̇iſimile ꝙ q̇s
pecuniam ſuam iactet.ff.de pꝛoba.cum de indebito.
itē confitet̄ de quibuſdā deberi:ergo ⁊ de ceteris
dꝫ confiteri.nā non intereſt an nullo mō:an incerte
confiteat̄.vt.ff.de interro.ac.de etate.§.nihil.ff. de
edē.vbi de iure tñ ſtricto nō videt̄ ꝑ toto p̄rimonio
ſed ꝑ re qua tāti ſit pēſio p̄ſtari.ff.de annuis lega.ſi
tibi.ſed cum hodie non p̄ſtet̄ pēſio ſm iura videtur
pēſionē ꝑ toto p̄rimonio ſoluiſſe:⁊ iō cōſulūt q̇dam
ꝙ eligat deterioꝛē rē quā hꝫ:⁊ dicat ſe ꝑ illa penſionē
ſoluiſſe:⁊ ſi ille negauerit incūbet ei ꝓbatio.Alij
dicūt ꝙ ſi pēſio ſit modice quātitatis:⁊ poſſeſſiōes
quas emphyteota poſſidet magne ⁊ ample ſunt:nō
p̄ſumit̄ ſoluiſſe ꝑ oībus ſecus ſi nō ſint digne maioꝛi
pēſione:hoc ergo rei ꝯiectura ſumit̄ ex mō pēſionis.
ar.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.veꝝ.ff.de trāſac,

a ¶Lx.adde an emphyteota teneatur reſpondere eccleſie q̄ ſint res emphyteotice.⁊ q̄ alodiales.bal.conſi.cxcv.ij. libꝛo.

b ¶Dñicalis. pylei ⁊ eſt.cxij. inter dñicales eſt.lxvj. neuter tñ loquit̄ d emphyteota expꝛ̄ſſe.ſꝫ de cēſuali.

c ¶Ver.cvj. p̄ſupponit ergo ꝙ p̄ſtet ſicut dixerat de ēphyteota al's negādo ſe vaſallum nullū ibi incūberet onus qđ teneat̄ ad hoc confitēs vl' poſſidēs facit ī autē.de mā. pꝛin. §. coges. ff. de pig.act.l.ꝙ̄uis ꝯ no.in.l.impialem.§.illud. de ꝓhi.feu.alienatione ꝑ fed.⁊ d hoc ſatis ꝑ Ja. de bel.ſi de feu. ꝯtrouer. fuerit vaſallꝰ.ſꝫ q̇d dices ſi alt̄ iſtoꝝ ꝑ erroꝛē ſuū ꝓpꝛiū p̄dium vel alodium deſignauit pꝛo feudo vel emphyteoticario: an reuocare poſſit dicit guil. ſup. l.cū falſa.C.de iur.⁊ fac. igno. ꝙ poſſit facta fide de facti erroꝛe.e.ti. erroroꝛ.ff.ad muni. l.libertus.§. erroꝛ.de iure fiſ. l.edicto.in fi.et l.ij.§.fi.ff.de cēſibus.l. foꝛma. in fi.extra d cōfeſ.c.vlti. adde vt ꝑ bal.conſil. ciiij.ij.libꝛo.

80 cum hi.§.modus.⁊ vide.s̄.ver.lix. ¶Lxiij. querit̄.
ſed quid ſi emphyteota nō vult cenſum ſoluere: niſi
d dñs ei pꝛius oñdat quare ſibi ſoluere teneat̄.dicᵈ ꝙ
dñs eſt in ſua quaſi poſſeſſione tuēdus.vt extra de
ele.j.querelā.ſi tñ penſione ſoluta ꝓpꝛietatis referat
qōnē negādo vcꝫ ſe in emphyteoſim rem tenere
abſoluēdus erit niſi dñs de iure ſuo doceat:qꝛ cenſus
ignoꝛātie ⁊c.de cēſibꝰ ꝓuenit.niſi foꝛte lōgo tꝑe
ſoluerit pēſionē:quo caſu ꝯtradicere nō poterit p̄ſcriptione
longi tꝑis obſiſtēte.vt.C.li.x.de ag.⁊ cē.
litibus.⁊ vide.s̄.v̇.pꝛi.⁊.s̄.de reſti.ſpo.§.nūc dicamus.
81 ver.ſed ⁊ ſi certis.¶†Lxiiij.querit̄ q̇d ſi ruſticus
ꝑ.xxx.an.ſoluit alicui pēſionē credēs aliq̇d
ſe hr̄e ab illo in emphyteoſim:nō tñ apparet ꝙ aliquā
rē teneat ab illo:nunq̇d ex hoc p̄ſumit̄:vel etiā
eſt ſufficiēs ꝓbatio ꝙ aliquā rē ab ipſo teneat : vel
ſit ei in emphyteoſim ꝯceſſa ita ꝙ expelli non poſſit
Et dicūt odof.⁊ alij qđ ſic.ar.C.li.xj.de fundis pr̄i.
l.fi.ff.de vſur.cū de in rē v̇ſo.ff.de aqua plu.ar.l.j.in
fi.ff.de ritu nup.in libere.⁊ iūge.j̄.v̇.cvj.⁊ ver. cxlij.
82 ¶†Lxv.q̄rit̄ᵉ q̇d ſi emphyteota negat rē eccl'ie fore:
e poſtea v̇o apparet ⁊ ipſe oñdit ſe illā iure emphyteotico
habuiſſe:⁊ videt̄ ꝙ poſtea ius qđ negauit
allegare nō pōt:abſurdū eſt eñ ꝯ idvenire.vt.C.de
re.cre.ſi q̇s.extra de ꝓba.ꝑ tuas.s̄.depoſi.§.viij.v̇.
ſed ſm.nā denegādo rē eccleſiaſticā eē denegauit ꝑ
ꝯñs ſe ius ab eccleſia recepiſſe:⁊ iō nūc dicēdo ſe ab
eccl'ia illud recepiſſe in emphyteoſim tāꝙ̄ ſibi ꝯ̄rius
eſt repellēdus.ar.ff.de cōdi.⁊ de.titie.ſi nupſerit.C.
de fur.⁊ ſeruo.coꝛ.l.j.ff.qñ ap.ſit.l.ij.§.ſed ſi aliꝰ.extra
de ap.ſollicitudinē.in fi.deliq̇t eñ volēdo pꝛiuare
eccleſiā dñio.vñ merito pꝛiuādus eſt iure ſuo. vt
xiij.q.j.§.q̇bus.v̇.vt aūt.C.fi.regū.ſi ꝯſtiterit. ⁊ ar.
C.de leg.ſi legatarius.vñ qꝛ in re ipſa negando deliq̇t
iuſtū eſt.vt in eadē re puniat̄.ar.C.de repu.conſenſu.
§.hoc niſi.ff.de vul.⁊ pup.ſub.ex facto.§. iul.
C.de epi.⁊ cle.q̇cūꝙ.j.q.j.ſi q̇ epi talē.extra de īmu.
ec.c.fi.itē male v̇ſatus eſt in re negādo ipſam ēphyteoticā
foꝛe:vñ ob hoc ſolū dꝫ poſſe expelli.ar.C.lo.
⁊ cō.edē.⁊ extra.e.ti.ꝓpter.ar.ꝯtra.lꝫ eñ rē eccl'iaſticā
eē negauerit:nō tñ ꝯceſſionē emphyteoſis contradixit:
potuit eñ vtrūꝙ veꝝ eē.ſ.conceſſionem ab
eccleſia factā eſſe ⁊ rem exiſtere alienam.vt.ff.de cōtrahen.
emp.rem alienam.C.ſi res al'.pig.da.ſit ꝑ totum.
C.de eui.ſi fundū.ff.de ꝯdi.ob cām.l.fi.nec pꝛopter
qđ negauit rē eccleſiaſticā eē dꝫ poſſeſſiōe vel
ꝓpꝛietate carere.ar.ff.de re.iur.nemo ex his.qꝛ lingue
lubꝛicū nō eſt facile ad penā trahendū.vt.ff.ad
l.iul.maie.famoſi.potuit eñ de p̄terit̄ obliuiſci: ēt
ſi ipſemet ab eccl'ia recepiſſet.ar.ff.de ꝓba.q̇nquaginta.
nā in ſuo p̄rimonio q̇ſꝙ q̇s errat.vt.C.de here.
vel act.vē.l.iiij.in aut̄.de her̄.⁊ fal.§.ſi v̇o abſunt
⁊ in dubio p̄ſumi dꝫ in melioꝛē ꝑtē.ſ.nō fuiſſe ī fraudem
negatū.vt extra de re.iur.c.ij.⁊ ar.ff.de in inte.
reſt.l.pe.C.de his q̇ ſibi in teſtō aſcri.l.pe. dixit.m.
de fano hoc caſu negātē q̇ iuſtā cām nō habuit ignorandi
f ſola debere negationeᶠ pꝛiuari ſi hoc poſtulet̄.
ar.C.q̇ po.in pig.ha.aut̄.itē ſi poſſeſſoꝛ. ⁊.ff. de
83 rei vē.ī rē.§.fi.⁊ extra de exceſ.p̄la.illō. ¶†Lxvj.ᵍ
g q̄rit̄ aliq̇s poſſidet fundū quē ego ⁊ añceſſoꝛes mei
ab eccl'ia ēphyteotico iure poſſedimꝰ.ago ꝯ illū poſſeſſoꝛē:
ipſe v̇o excipit me canonē nō ſoluiſſe eccl'ie:
⁊ ſic a iure ēphyteotico cecidiſſe q̄rit̄ an excipe poſſit.
⁊ videt̄ ꝙ ſic:cū eñ ego ꝯctū ēphyteoticariū nō
ſeruauerim fruſtra ex illo dico mihi cōpetere auxiliuꝫ
actionis.ar.ff.de ritu nup.filio.§.j.ff.de mino.
auxiliuꝫ.in fi.extra de vſur.qꝛ fruſtra.idē in teſtō vt
ꝯ ieū veniēs fructu careat teſtamēti.vt.C.de fideic.
l.fi.in fi.⁊ idē in inſtr̄o.vt extra de cēſibus.cū olim.
ad idē.C.de epi.au.nemo.⁊.ff.de re.iur.cum par.§.
illi.⁊ extra de immu.ec.c.fi.non eñ debeo inſpicere
ꝙ ille titulū:vel ius ſibi cōpetens non allegat: ſed
conſiderare debeo ꝙ me ius hr̄e dicere non poſſum
ar.C.de pig.ſi ſupatis.in fi.⁊.C.de rei ven.res alienas.
⁊ eoipſo ꝙ ille poſſidet plus iuris in retinēdo
conſequitur ꝙ̄ egoq̄ dignus ſum actione in agēdo
ar.ff.ſi vſuf.pe.vti frui.⁊.ff.vti poſ.iniuſta.item fruſtra
peto ꝙ dño reſtitutus ſum:quia res cecidit in
commiſſuꝫ.ff.de bonis lib.ꝙ̄diu.ff.de acqui.he. ꝙ̄diu.
arg.ꝯtra.qꝛ veꝝ eſt me ius vtilis dñij habuiſſe
vnde ⁊ hodie

d ¶Dic ſm pe. ⁊ ab.⁊ ē. q.xix.

e ¶Lxv.q̄rit̄ ꝑ mar.de fano. ⁊ eſt.q.xxviij.

f ¶Negatione ego hēo ī mar. poſſeſſiōe:⁊ puto ꝙ̄ meliꝰ pōderatis legibꝰ q̄s allegat recipiēdo.l.in rē.ꝑ l.fi.⁊ illud.§.fi. nō fuit mar.nec video quare autoꝛ illud addiderit cū ille.§. in alle.l.in rem nil ad ꝓpoſitū autē.v̇o.⁊.l. fi. ſunt cōmode.

g ¶Lxvj. queritur.ꝑ mar.de fano.q.xx. ADDE ab. ꝯſil.lxvij.ij. lib.

---

vnde ⁊ hodie p̄ſumoꝛ hr̄e.ar.C.de ꝓba.ſiue.Itē ille
non pōt de alieno facto vel iure excipe:cū ſit ab eccleſia
alienus.ar.extra de excep.rei iudi.⁊ an eadeꝫ
§.j.nā ſi.ꝑ.rem meam.xxx.an.ſpacio p̄ſcripſerit tu
poſſeſſoꝛ qui ei non ſucceſſiſti me excludere non valebis.
Pꝛeterea quō pōt ex iure eccleſie retinere ꝙ
ſi in quātitate coſiſteret cōpēſare nō poſſet.vt.C.de
cōpēſa.eius.⁊.ar.ad idē.ff.de pe.here.regulariter.⁊
l.nec vllam.Rñ.j.item quō pōt de hoc excipere cū
illi cuius non intereſt:hoc nō dicat.vt.ff.de iniuſto
rup.te.l.filio p̄terito.Itē quō excipiet de facto alterius
qui vinci poſſet.ar.ff.qui po.in pig.ha. creditoꝛ.
a rñ.j.in fi.ᵃ Io.⁊.m.de fa.ᵇ ꝑ actoꝛe indicant rōnibus
b antedictis.⁊ adhuc ꝓdeſt illud ſcire vtrū ius
emphyteoticū ipſo iure perdatur ꝓpter canonē nō
c ſolutum.de quo dicvt.s̄.v̇.xlvij.ᶜ ¶†Lxvij. queritur.
84 ꝑ.recepit fundum in emphyteoſim ꝑ ſe ⁊ filijs
⁊ nepotibus ſuis demum deceſſit ſupſtitibus filijs
naturalibus tm̄:nunquid eccleſia pōt eos repellere
⁊ videtur ꝙ ſic.ar.extra de teſta.raynaldus.in pꝛincip.
⁊.ff.de aſſi.li.l.j.⁊.ff.de bonis lib.patronus.naꝫ
filium eſſe diffinimus q̇ ex viro ⁊ vxoꝛe eius naſcit̄
ꝙ nō contingit in naturali.ar.ff.de his qui ſui vel
alie.iur.ſunt filium.debuit ergo intelligi de legitimis
ſicut ⁊ cū cōceditur teſtamenti factio intelligit̄
de legitima ⁊ ſolenni.vt.C.de inof.teſt.ſi qñ.Itē cū
dꝛ aliquem numero liberoꝝ a tutella excuſari intelligitur
de ſolis legitimis.ff.de excu.tu.l.iij.§.remittit.
Item vꝛ̄ ſine liberis decedere qui ſine iuſta ſobole
deceſſerit.vt.C.de inſti.⁊ ſubſt.gñal'r.in fi.arg.ꝯ.
nam pater ꝑ ſe ⁊ filijs indiſtincte acq̇ſiuit.vnde taꝫ
naturalibus ꝙ̄ alijs pactus eſſe videtur.argu.ff.de
85 offi.pꝛeſi.l.iij.¶†Quia indiffinita locutio eq̇pollet
vniuerſali. arg.ff.de leg.iij.ſi plures.ff.de vſufr.
lega.vxoꝛi mee.ff.de teſt.tut.ſi quis ita.§.j.xix.di.ſi
romanoꝝ.ff.ſo.ma.ſi quis ſic noīe eñ filioꝝ intelligi
debent etiam naturales.vt.ff.de in ius voc. q̇ꝙ.
§.fi.⁊.l.parentes.Rñ.j.iteꝫ pater poſſet cuilibet ēt
extraneo poſſeſſionem ⁊ dñium vtile querere. vt.ff.
de acqui.poſ.l.j.quare ergo non idem poterit naturalibus
filijs qui extranei iudicant̄ cum non ſint in
86 ipſius poteſtate.vt.C.de iure do.l.fi.¶† Preterea
ſi legaui tibi vineā:vt ſi decederes ſine liberis reſtitueres
eā.t.certe ſufficit ad conditionis defectuꝫ
ꝙ reliqueris liberos naturales:immo qđ plꝰ eſt in
ſeruitute conceptos.vt.ff.de le.iij.cum pater.§. volo.
87 ¶†Item ſi quis rogatus eſt ſine conditione filijs
ſuis reſtituere fundū:etiā de naturalibus creditur
eſſe dictum.vt.ff.de lega.ij.titius teſtamento.§.
d fi.¶†Dicunt quidāᵈ hic ex arbitrio colligi poſſe
vt inſpecta cā conceſſionis re conceſſa ⁊ dignitate
eius cui cōcedit̄:p̄ſumat̄ aliqñ ꝑ filijs naturalibus
aliqñ contra eos.ar.ff.ad treb.ex facto.§.ſi q̇s rogatus.
⁊.§.fi.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.vtrum.extra de
reſcrip.ſedes.ſi aūt mulier recepit ꝑ ſe ⁊ liberis nō
videntur in noīe diſcrepare filij naturales:⁊ etiam
vulgo cōcepti a legitimis.vt.ff.de ſta.ho.lex.C. qñ
mulier tu of.fun.pōt.l.fi.inſti.ad oꝛfi.§.pe. ⁊ iunge
88 j̄.ver.clxxij.⁊ ver.cxliij.¶†Lxviij.querit̄ᵉ quid de
e adoptiuis.Rñ.dico emphyteoticū cōtractum ſimpliciter
in filijs ⁊ nepotibus factū nō extendi ad filios
adoptiuos.ff.de condi.⁊ fideicō.⁊.xxx.q.iij.ita
89 diligere.¶†Lxix.querit̄:pone eccleſia ꝯceſſit fundum
in emphyteoſim duobus fratribus:ita vt poſt
moꝛtē eoꝝ ⁊ filioꝝ nepotū ſuoꝝ fundus ad eccleſiā
f reuertat̄ᶠ decedit alter eoꝝ liberis nō relictis q̄rit̄
an defuncti poꝛtio ſupſtiti fratri accreſcat.nā dcm̄
fuit ꝙ poſt moꝛtē eoꝝ res ad eccl'iam redeat.at ipſi
moꝛtui non ſunt:lꝫ alter moꝛtuus ſit ergo conditio
non exiſtit.ar.ff.de in ius voc.vt eant.l.fi.cū eniꝫ dꝛ
in contractu poſt moꝛtem eoꝝ indiſtincte de oībus
intelligendum eſt:⁊ maxime de duobus qꝛ pluralis
elocutio minoꝛi numero nō q̇eſcit.vt.ff.de manu.te.
libertas q̄.§.fi.ff.de ver.ſig.inter illā.ff.de teſti.vbi
iiij.q.iij.ver.item vbi numerus.itē libertus aſſignatus
eo cui aſſignatus eſt ſine liberis deficiente ī familiam
redit.vt.ff.de aſſig.lib.l.j.Quod ſi duobus
fuerit aſſignatus:⁊ alter deficiat pars illius in familiam
non redit ſed conſoꝛti accreſcit.vt.e.ti.l.idē
erit.§.fina.⁊.l.vtrum poꝛtio,⁊ ad hoc faciūt iura de

a ¶In fi.⁊.l. ſe. §.ſimpl'r.et vide alia iura ad idē.s̄. de teſte. §.nūc videndū in ver.itē agēs ⁊ ſuper illo.

b ¶Et mar. de fa.⁊ Io.de blano.vbi.s̄.ī pꝛi. multum plene.

c ¶Verſi.xlvij. qđ.eſt.xij. mar. de fa.

d ¶Dicūt q̇dā neſcio q̄re ſuccubuit mar.de fan. cuius fuit iſta ſolu. ADDE ale. ꝯſi.lxxxix.⁊ cōſil.cxxviij.j.lib.

e ¶Lxviij.q̄rit̄ ꝑ mart.de fa. q̄ ſine rubꝛica breuiter eaꝫ ponit vt hic ⁊ ē.xxiij. queſtione.

f Reuertat̄.fuit q.pylei. lxxxix. q̇ ꝑ.l.ſi mulieri ff.de vſufru.accre.qđ.j.alle.tenuit qđ accreſcit fratri verū eſt ꝙ qđ pylei ponebat moꝛtuū vnū de duobus filijs ēphyteote ſine liberis de mart. de fa.dicam in fi. ADDE rol. conſi.xix.pe.de ancha. conſili. cclxvj.

iure accreſcendi loquentia.vt.ff.de vſufr.act.l.j.⁊.l.
idem.§.ſi ſolum.⁊.l.ſi mulieri.C.de cadu. tol.l.j.C.
qñ non pet.partes pet.ac.l.j.C.de iure do. quidam
C.de impube.⁊ al.ſubſti.teſtamento.ff.de bo.poſ.ei
qui.⁊.C.lib.x.ſi ſocius imperialis.lib.dece.l.vnica.
Item non videntur hi fratres moꝛtui qñ ſupeſt vnꝰ
ex illis.ar.C.de his quibus vt indignis.l.ꝑ.p̄ſertiꝫ
in ēphyteotico p̄dio.qñ eñ medietatē canonis ſoluet.
ar.ff.de codicill'.l.cōi di.Rñ.j.Item melioꝛ ſit
ex hoc conditio eccleſie.nā ꝙ ⁊ duobus debeat exigere.
nunc ab vno ſolo exiget.arg.ff.famil.her. plane.
ff.iudi.ſolu.non tñ.§.fi.ff.de exerci.ac.ne in plures.
Argu.contra.ꝙ ad eccleſiam pars defuncti redeat.
arg.ff.de vſuf.dñs fructuario.ff.de annuis le.
ſeyo.Rñ.j.ff.quēadmodū ſerui.amit.aquā ⁊ ar.C.
de ſecū.nup.aut̄.ſed ⁊ ſi quis ex his. nec obſtat qđ
de iure accreſcendi dictum eſt:qꝛ in contractibꝰ nō
vendicat ſibi locum.vt.ff.de verb.ob.ſi mihi ⁊ titio
Reſpon.j.ff.de acquiren.re.do.per ſeruuꝫ.§.quod
vnus.nec etiam in teſtamentis.vt.ff.de leg.j.ſi duobus.
Reſpon.j.ff.de leg.ij.l.vnus. Item quō petet
totum cui vltra partem non reperitur eſſe cōceſſuꝫ
arg.ff.de duobus reis reos.§.cum tab.ff.de re iud.
paulus.ij.C.ſi plures.vna ſentētia condē.fue.l.j.⁊.ij.
90 ¶†Item ſi teſtatoꝛ duos filios inſtituit ⁊ dicat
vtercꝫ ſine liberis deceſſerit hereditatem titio debere
reſtitui pꝛimo cum liberis moꝛtuo ſcđo ſi ſine
liberis deceſſerit partem reſtituere dꝫ:lꝫ verba teſtamenti
non ſic inuenire videantur.ar.ff.ad trebel.heredes
mei.§.j.⁊ bene facit.e.ti.lucius.§.gayo.dic ꝙ
ꝙ̄diu omnes non deceſſerint abſꝙ liberis non pōt
pꝛo parte res emphyteotica reuocari:⁊ ſic reſpondit
g azo.ac.⁊ mar.de fa.conſultusᵍ.⁊ iunge.j̄.ver.ꝓxi.
h ⁊ ver.cxlvij.⁊ ver.clv.ʰ ¶† Lxx. queritur eccleſia
91 conceſſit duobus in emphyteoſim:ſic vt pars p̄moꝛientis
in alterum deueniret pꝛemoꝛtuus eſt vnꝰ
eoꝛum alio herede relicto qui heres poſſit rē ipſam
pꝛo parte defuncti.ſuperſtes vero vult ab eo partē
illaꝫ petere queritur quo iure petet:⁊ videtur quod
nullo.nam perſonalem actionem non habet:qꝛ non
contraxit nec quaſi contraxit cum conſoꝛte:ſed ſolum
cum eccleſia adeo ꝙ nec ſocij ſunt.vt.ff.ꝓ ſocio
vt ſit.item iudicio communi di.agere non poteſt cū
res deſierit eſſe communis:⁊ ſolum pꝛo perſonalibus
pꝛeſtationibus datur vtile cōi di.iudicium. vt
ff.communi diui.ſi quis putans.reſpō.j.⁊ ſic nō hꝫ
perſonalem ac.ex eo pacto.item in rem actio locuꝫ
hꝫ:quomodo eñ hic emphyteota act.habebit ꝑ ea
parte que ſibi tradita non fuit:ſicut enim ad totam
rem non ageret:ſi tradita ſibi non eſſet:ſic nec etiaꝫ
ad partem:vt idem iuris ſit de parte quod de toto.
i Sed diciⁱ ꝙ in rem actio locum habere pōt. arg.ff.
de dona.que ſub modo quotiens.⁊ ar.C.de don.cā
moꝛ.l.j.nec dicat aliquis illius partis traditionem
interuenire debuiſſe:cum eniꝫ res fuerit pꝛo indiuiſo
tradita duobus nullus eoꝝ in parte accreſcente
noua traditione indiguit.arg.ff.de here.inſti.li.hō
§.titius.ex ſemiſſe.ar.ff.de acquiren.here. ſi ex parte.
reſpon.j.ff.de bo.poſ.l.ſed eum.reſpon.j.itē etiā
videtur agi poſſe pꝛeſcri.verb.quia cum certa pactione
rē recepit videtur ꝙ pactum qđ a ꝯcedente
ꝓferebatur fieret inter eos.ar.ff.fa.herc.ſi filia.§.ſi
91 pariter.⁊ iunge infra v̇.lxxv.⁊ ver.cxliij.¶†Lxxj.
querit̄ quid ſi emphyteota deceſſerit duobus heredibus
relictis:⁊ vnus ſoluit alter non:⁊ videtur ꝙ
neuter dꝫ expelli.ar.ff.de lib.cau.liberis.Ja. tñ dixitᵏ
k vtrūꝙ poſſe expelli.ff.fa.her.cū idē.nec ꝓderit
ei q̇ ſoluit ſolutio ſua ne tributoꝝ p̄ſtatio cōfundat̄
l ff.cōi di.l.cōi diuidūdo iudicium.Rñ.ˡj.⁊ argu.de
peni.diſt.j.ſed ſi continuo.de conſe.diſt.j.in ſancta.
nam ⁊ ſi defunctus dum viueret partem tantum ſolueret
expelli poſſet.arg.de verb .obli.in executionibus.
⁊.l.v.in fi.⁊ arg.C.de diſtrac.pig.ꝙ̄diu.nec debet
ius immutari ex perſona ſucceſſoꝛis.ff.de verboꝛum
obliga.l.ij.§.fina.ff.de conditio.⁊ demonſtratio.
cui fundus.ff.de pꝛetoꝛ.ſtipula.l.ſecunda.C. de
his quibus vt indignis polla.Sed contra.nam ſi
tota res committitur pꝛopter partem non ſoluentis:
ſic vnus pꝛopter peccatum alterius punietur:⁊
pena vlterius extendetur ꝙ̄ reperiatur in excedēte

g ¶Conſultus. hoc ipſe refert ſua queſtione xiiij.in fi.

h ¶Et ver. clv. ⁊.j.ō feudis. §. ij.ver.xxxvj.⁊ ſequē.q.fuit mar. de fan.xxvij.ad lraꝫ:ſaluo qđ.j. dicam.

i ¶Sꝫ dic. ſm Jac.bul. quem refert mar. ſic ſibi reſpondiſſe per.l.quot.

k ¶Dixit ⁊ ho. breuiſſime in ſumma huiꝰ ti. §.pe.⁊ verſi.q̇d ſi ex pluribus.

l ¶Rñ.j.vbi nota.hec queſtio.

Archivo Histórico Rosario

a ¶ Si hoc placet.Bar.bri.q.dñicali.xlv.ī qua dicit tācr.⁊.h.ſic tenuiſſe.Guido.de ſuz.dicit hanc eq̄tatē ſequendā alle.ff.ſi q̄s ali.e.ff.pro.l.j.vbi dr factum fratris ſuo fratri nō nocere Guil.de cun.in lege ſi neceſſarias.§.ſi vnus.ff.de pigno.act.qui dicit idem ꝙ lex quādiu quam ſuperius alle.ad iſtā partē allegat.ff.de eo qd certo lo.l.centum.in fin. nam iſta ſol.videtur recipe diuiſionē vt ibi refert quoſdā diſtinguere q̄ ſit cā nō ſoluēdi ſi pauptas ſola pars eius committeꝛ ſi contumacia etiā ps ſoluētiū īcidet in cōmiſſuz.facit qd not.s.v.xxix.in fi.⁊ bene facit.ff.de coll.bo.l.j.§.ſi eū duobus.itē ipſe notat ī culpa dñm qui recipit partē ſup quo vide quod no.in pre.l.cōi diui.ad fi.magne glo.Subdit āt ꝙ ſic collectum p alios ſolutū facit integrā pēſionē vnius anni puta tres erāt fratres ⁊ pēſio.xij.denariorum:et duo triēnio nō ſoluerūt tertiꝰ quolibet anno ſoluit quattuor dena.⁊ ſic dominus habuit integram vniꝰ anni pēſionē res adhuc non incidet in commiſſum: quia non eſt ceſſatuz per triennium vt ſic illa ſolutio recipiatur in duriorem ⁊ grauem cauſam.ff.de ſolu.in his.in prin.⁊.l.cum ex pluribus.⁊.C.eodem ti.l.j.ſi autem illud ſic collectum non facit vniꝰ anni integram penſionem:vt ſi erant quattuor heredes ⁊ vnus ſolꝰ ſoluit ſingulis annis tres denarios qui reſultant in nouem.tantum tunc putat etiam partem ſoluentis incidere in commiſſum cum ſit differentia pene appoſite in moduz faciendi:⁊ tunc cadit diſtinctio diuidui ad indiuiduum que locum non habet cum eſt concepta in dando.de quo ſatis ſupra.de arbitro.§.finali.verſicu.quid ſi plura.cum verſiculo ſequen.et ibi alie remiſſiones habentur:hec ſubtilitas mihi primo aſpectu placuit ſed plenius meditando diſplicuit:quia ſecundum eam eſt dare quod in duobus heredibus vno bene ſoluente nunq̄ res incidet in commiſſum fortius in tribus cum duo ſoluunt in terminis de quibus ſupra cum cenſus eſt duodecim dena.vnus duorum heredū ſi bene ſoluit in fin.triennij erunt.xviij.dena.⁊ ſic pluſq̄ cenſus vnius anni ſi ſunt tres duobus bene ſoluentibus in fine cuiuſq; triennij perceptus erit integer cenſus duorum annorum:et ſic nunq̄ erit dare in continuo triennio quod cenſus ſolutus non excedat annum:et ſic nugatorie ceſſent queſtiones de vnico qui ſoluit partē:de quo ſupra ver.xxxix.⁊ ver.ſe.⁊ ver.xlij.⁊.j.ver.cvj.⁊ de pluribus quorū alter nō ſoluit de quibus hic ⁊ in ſequentibus.teneas igitur vtrūq; ius hoc voluiſſe quod ſi labitur integrum ⁊ continuum triennium in quo nullus integer ipſius triennij cenſus ſit ſolutus locus eſt pene.

¶ Fiſci.habeo per Gui.de ſuz.ſuper.l.voluntas.C.de fideicommiſ.quod heredes emphyteote habētes rē diuiſam vel indiuiſam poſſunt inuicem alienare partes ſuas irrequiſito domino ar.ſecundum eū ipiꝰ legis canoniſta:vide quod not.de his que fiunt a prela.cum apoſtolica.in glo.ideo ⁊ vide infra.verſi.cxlvij.ad materiam facit infra de feu.§.ſecundo.verſicu.xxxj.⁊ ſequen.Hic incidit queſtio facti titius tenebat rem in emphyteoſim ab.a.b.c.inequalibus partibus quia ab.a.p duabus partibus.a.b.⁊.c.pro.vj.tamen indiuiſis titius mihi vēdidit conſentientibus.a.⁊.b.ius ſuum.c.vult retinere petēs eſtimari partem que ab ipſo tenetur ego dico ipſum.c.ius prelationis vel retentionis non habere:ſed ſtare debere facto maioris partis tam numero perſonarum q̄ iure quod habeant in re:⁊ laudare contractum recipiendo a me precium ſecundum ratam portionis ſue.⁊ pro hac parte inducitur.C.de donatio.ſancimus.§.ne autem.⁊ de metatis.l.ſecunda.libro duodecimo.ff.de pact.maiorez.ſꝫ hec ceſſant cum hic fuit communio vt ſingulorū in qua regulariter potior ē cōditio prohibētis.de regu.iu.in re communi libro ſexto.ad idem regula ꝙ omnes.eodē titu.⁊ vide quod vrobiq; no.⁊ in decre.cum oēs de conſti.et aduertendum qd hic non loquimur de re indiuiſibili in qua tamen quādoq; vnus impedit alios:licet illis teneatur.ff.fami.herciſ.heredes.§.incerto.ſed cogitur ſeq̄ voluntatem cōſortiū.C.de cōmuni ſer.ma.l.j.⁊.ij.regulariter contra quia ius ſuum integrum cuiq; eſt ſeruandum.C.communia.de ma.l.prima.habens ergo partem indiuiſam illam vendicare poſſet.ff.de rei vendi.que de tota.in prin.§.incerte fortius vti poterit iure prelationis ⁊ retentionis:quod dat ſibi.l.fi.C.de iure ēphy.⁊ ad diuiſionem prouocare.ff.communi diuidundo.lege communi diuidundo.in principio.⁊.§.j.nec modicitas partis ſue faciet a iure cōmuni recedi.extra de appella.c.de appellationibus.ff.de dam.infect.ſi proprietarius.verſi.eadem ad predicta bene facit.ff.de in diem adiec.l.quod autem.in fi.cum duabus legibus ſequen.ſed vlterius queritur ſi nouā eſtimationē ſue partis q̄rere pōt an ſtare habeat eſtimatiōi cōſortium ſm eſtimationē q̄ ꝓ rata contigerit partē ſuam reſpectu partium venditarū ad hoc rñdetur ꝙ ſi ſine fraude conſortis verū precium quantum hri poterat fuit cōuentum illi eſtimationi ſtare tenetur ꝑ p̄.l.fi.C.de iure emphy.ibi.⁊ tantam preſtare quātitatē quantā ipſe reuera ab illo recipe poſſet ⁊c.qd ergo ibi dr in tota re ꝓcedit etiā in parte ff.ꝓ derelicto an pars.xij.q.ij.cognouimus.in fi.ſi aūt conſtare poſſet ꝙ conſortes doloſe in odium.c.maius p̄cium expſſiſſent q̄ conueniret vt ipſe ea retinendo plus dare cogeretur hoc illi non noceret ꝑ ſupiorem lrām ibi re vera.⁊ ſcripſi.extra de locato potuit alr dabit.c.tantā partem p̄cij quanta eſt portio ipſius.⁊ not.ꝙ qr hic erat cōio ꝓ indiuiſo non eſt locus.l.j.ad fin.ff.de euict.ibi fit diſtinctio partis fertilis a ſterili:quia hic propter indiuiſionem fertile ⁊ ſterile ad ſingulos pertinebat pro rata ſue partis.

ADDE ꝙ hec.q.ſupra relicta fuit old.conſi.xxxiiij.incipiente queſtio talis:an aūt plures heredes emphyteote poſſent inter ſe diuidere vide Alexan.conſi.clxxxvj.ij.liij.

c ¶ Alr ſic mar.de fano.in fi.ſue.q.xxxij.refert azo.diſputaſſe.⁊ dicit cum Io.hoc tenuiſſe.

d ¶ Quid iuris fuit.q.xxvj.Mar.de fano.de quo hic.in fine.

e ¶ Obſtet.⁊ eſt.q.vlti.Mar.de fano.

delictuz quod eſſe non debet.vt extra de his q̄ fiūt a ma.par.capi.queſiuit.C.ne vxor pro mari.l.pe.qr rem que culpa caret ⁊c.extra de conſtitu.ca.ſecūdo.nec debet alteri per alterum iniqua conditio inferri.vt.ff.de regulis iuris.non debet.item contra.ff.de public.⁊ vectigal.fraudati.§.ſi vnus.ſed dicꝰ ꝙ q̄uis ſoluens deijciatur non tamen damnificaꝛ ꝓpter alium non ſoluentem:nam aget contra eum:et ab eo intereſſe ſuum conſequetur per iudicium fami.herc.vt.ff.fami.herciſ.heredes.§.in illa.⁊.§.ſequenti.⁊.l.fami.herc.l.his conſequenter.in fi.ff.de his qui deiec.vel effu.l.iij.Alij dicunt ꝙ vnus propter ceſſationem alterius expelli;non poteſt: per p̄.§.ſi vnus.[a] ¶†Lxxij.queritur:ſed an heredes rem 93 emphyteoticam inter ſe diuidere poſſunt.Reſpon.dicunt quidam ꝙ non.nam fundus vectigalis non debet regionibus diuidi ne confundatur preſtatio vectigal.vt in pre.l.communi diui.Alij dicunt illud eſſe ſpeciale priuilegium fiſci[b].¶†Lxxiij.queriꝛ 94 quid ſi vnus ex filijs emphyteote canonem ꝑ parte ſua non ſoluit.vtrum pena cōiter promiſſa inſolidum committetur.dixit Ioan.quod non:alr ſic[c]. 95 ¶†Lxxiiij.queritur.p.vendidit ſibi vineam hoc mō vēdo tibi vineā talē ſaluo iure epatꝰ cuiꝰ eſt proprietas a q̄ te debeas renouare:nūc eps vult renouare vel rē repetere:tu vo dicis ex tali dicto nullatenus teneri:queritur quid iuris[d]:⁊ videtur ꝙ tenearis.nam.p.venditor in ipſo contractu pactus fuit ꝙ te ab eccleſia debeas renouare.vt.C.de pactis.in bonefidei.ff.ſi certum peta.lecta.extra de elec.officij.vnde tale pactum ſeruandum eſt.ff.de pac.in traditionibus.ſciebat enim dictus.p.forte rem eccl'ie eſſe.vnde volens anime ſue conſulere bene potuit eccleſie paciſci.inſti.de inuti.ſtipu.§.alteri certe.et ſi alr non intereſſet venditoris in hoc tamen intereſt:quia cum voluerit emptorem hanc rem ab eccleſia retinere:quaſi a ſeipſo voluit retineri cum eius voluntate pro eccleſia teneretur.ff.de ſtatu.liber.ſi mortuo.§.final.ad idem.ff.depoſi.publia.C.ad exhiben.ſi res.argu.contra.quia alteri ſtipulari vl paciſci nemo poteſt.vt.ff.ſi certum petatur.l.certi.§.quoniam.ff.de verbo.obliga.ſtipulatio iſta.§.alteri.nec enim intereſt.p.ratione pecuniarij intereſſe.argumen.ff.ad exhiben.ſi liber homo.ſed ⁊ ſi paciſcentis interſit:non tamē acquiritur ei cui quis paciſcitur actio:ſed potius ei qui pactus eſt daꝛ actio vt.C.de inuti.ſtipu.vt inter.C.de heredi.vel ac.vendi.l.ſecunda.item cum.p.dixit proprietatem vinee eccleſie que non erat:non profuit eccleſie tale pactū ⁊ ſi forte tibi emptori proſit:⁊ hoc animo pepigiſſet vt.ff.de euict.minor.§.fina.ff.de act.empt.⁊ vē.fundum.dicens enim errando rem eſſe eccleſie que non erat nō intelligitur conceſſiſſe.vt.ff.de acqui.re.do.ſi procurator.ff.de condi.cauſa da.l.dedi.§.ſubtiliꝰ xxij.q.ij.in his in hac queſtione nulluz ius credo eē eccleſie acquiſitum niſi probaretur.p.gerendo negocium eccleſie ea que dicta ſunt ex certa ſciētia nomine eccleſie pepigiſſe:quo caſu tenetur eccleſie rez ra.habenti ſuo nomine geſtam actionem ex vēditocedere contra te emptorem per actionem neg.geſt.arg.C.ſi quis alteri vel ſibi.l.cuz per eos.C.ꝑ quas ꝑ nobis acqui.l.fi.ff.de pig.act.ſi cum venderet ſm 96 M.de fa.⁊ vide infra.ver.cij.¶†Lxxv.queritur t.conceſſit fundum duobus in emphyteoſim:ita qd vnius deficientis ſine liberis portio conſorti accreſceret.poſt hoc eiſdem ipſius rei proprietatem nouo pacto conceſſit non dicto quod deficientis portio deueniat in conſortem.demum alter eorum deceſſit abſq; liberis:nunc ſuperſtes exigit partē ſuā queritur vtrum vltima conceſſio obſtet[e].⁊ videtur ꝙ non.nam prima conceſſio fuit iuris emphyteotici.ſecunda ipſius proprietatis:cum ergo de alia re facta ſit.non debet preiudicare iuri primeuo.ar.ff.de pactis.ſi vnus.§.pacta que turpem cauſam.Itē ius accreſcendi non perit:lꝫ ius ꝓprietatis aduenerit.ff.de vſufruct.accreſ.l.quarta.in fi.hoc etiam video in herede qui fuerat creditor teſtatoris: qr ſolummodo pro parte ſua in qua ſucceſſit videtur facta confuſio primi iuris.ar.C.de heredi.vel ac.ven.ſi adulta.item iſte ſuperſtes pactuz proprietatis de ſola ſua parte recepit.vt.ff.de dam.infec.plures.vnde non videtur ſibi potuiſſe preiudicare in alia parte.arg.ff.quibus modis pig.vel hypo.ſol.ſicut.§.ſi plures.pactum autem proprietatis quod fuit de altera parte tantum huic conſortio obeſſe non dꝫ: qr nec pactū dñij directi dꝫ inutili nocere.ar.ff.de ſententijs ⁊ interlocutionibꝰ poſt ſniam.C.ſi a nō cōpe.iudi.l.iij.⁊ ꝓpterea ius ei q̄ſitū eo inuito auferri nō

posse

a ¶ In fine.hic cōtinuauit Mar.de fano.l.quam dixit in hoc autez.ff.de condi.inſti.cum ſeruus.⁊ ibi vide concordan.in vlti.glo.alle.etiam C.ad trebel.l.quarta.

b ¶ Ver.lxxvij.principalis queſtio eſt ibi de feudo.ſed in fine dicit ibi autor.Idem in emphyteoſi.⁊ ibi de hoc dicam.

c ¶ Nō pertineret.vt.j.de hoc ver.cxliiij.

ADDE an filij inſtituti i re certa admittātur ad emphyteoſim paternā cum inſtitutis vniuerſal'r barto.conſil.incipiēte ex themate ⁊ incipiente qd iſta Pe.de ancha.conſilio cxxiiij.⁊.cccxx.alex.conſi.viij.iij.lib.

d ¶ In fine.et huic ſimilis qd cū teſtator plures heredes filios vel extraneos inſtituit volēs ꝙ ad vnū ex eis ſolū nulluz exprimēdo fundus quē in emphyteoſim habebat peruenire deberet et ipſe ſolus fictū vel penſionem ſolueret: dubitaꝛ an ad vnuz ⁊ ad quē an ad oēs:⁊ an ad nulluz fundus debeat ꝑtinere ⁊ ꝑ.l.plane.ff.fami.herc.vide tur quod iudex vnū ad id idoneuz eligere debeat cui illū cū ſuo onere aſſignabit ne ī plures dños fatigeꝛ.ff.de exercito.l.ij.⁊ de pec.le.l.⁊ ancillarū.§.ſi q̄s cum ſeruo.qd etiam teſtator pōderaſſe videtur.facit ad hoc.ff.cōi diui.l.cōi diuidūdo.in prin.⁊ cōſtat hoc ius ad hrdes tranſire poſſe.C.locati viā veritatꝰ inſti.e.§.adeo.ff.de ver.ſig.in cōuentionibꝰ.ad partem ſcdam ꝙ oēs habere debeāt.facit.ff.de leg.ij.cū quidam.§.vlti.⁊.l.ſe.⁊.l.vnum ex familia.§.ad tertiā ꝙ nullus inducitur incertitudo.ff.de teſta.tu.duo ſunt.de rebus dubijs.l.ſi fuerit.⁊ ad trebel.eum qui.in princip.Solutio ſm pe.⁊ abb.dñs emphyteoſis eliget quem volet ex heredibus.ff.de le.j.l.legato generaliter.⁊.l.ſi quis a filio.ad finem ſi non eligit pertineat ad omnes ⁊ locum habent iura partis ſecunde.

e ¶ Dicunt quidam.Pe.⁊ Abb.ſua.q.xxv.

f ¶ §.cū aūt.alteri ſm Pet.⁊ ab.ſua.qd.xxv.

g ¶ Lxxx.q̄riꝛ ſm pe.⁊ abb.⁊ eſt ipſorū.xxij.

h ¶ Et.l.preſes ſupp.de tranſactionibus ſatis puto ꝙ ſi caſtaldio vel nunciꝰ ille erat datus ad illos cēſus exigendos ēphyteota euadat penam per priora iura.⁊ ꝑ l.ſi cū in loco q̄ allegaꝛ in contrariū cuius caſum.vide.s̄.de cre.pleriq;.de pac.lex pactuz ⁊.l.p̄ſes nō ob.cū nō q̄raꝛ an illi potuerit rē remittere:ſꝫ an ille emphyteota euadat penam.

i ¶ Lxxxij.ſm Pe.⁊ Abb.q.xxxiiij.

k ¶ Nō ſoluiſſe ſed ſatis eſt qd certum eſt ſolutum eſſe.

ADDE Vt ꝑ ro.conſi.ciij.

l ¶ Potuit.guido de ſuz.q̄rit an ex ſola petitione dñs ſibi p̄iudicet dato ꝙ non fuerit ſoluta.dicit ꝙ ſic C.de re iud.ad ſolutionem cuz filibꝰ ſubdit ꝙ in contrariū facit.ff.ne q̄s eū qui in ius voc.l.pe.§.pe.

m ¶ Potuit.in gl.⁊ ita.et vide qd ſup ea dix

97 poſſet.arg.ff.de pac.l.fi.¶†Inuitus aūt intelligitur q̄ non cōceſſiſſe ꝓbaꝛ.vt.ff.de ſerui.vrb.p̄di.inuitum.ff.de ritu nup.in eo.§.deinde.item lex in prima conceſſione appoſita in ſcda videtur eſſe repetita.arg.ff.de fideiuſſoribus.ſiue pacti.ff.de pac.do.inter.C.de iure do.etiā in fi.[a] ff.de leg.iij.paulo.§.j.ff.de pupi.ſub.ſi plures.C.e.l.j.⁊ vide.s̄.verſi.lxx.⁊ 98 verſic.lxix.¶†Lxxvj.q̄ritur eccleſia conceſſit tibi in emphyteoſim oīa q̄ pater tuus habuit ⁊ poſſedit in tali loco:tu aūt longiſſimo tēpore iaz decurſo dicis ꝙ oīa que habes nō fuerunt paterna:⁊ ideo nec ab eccleſia conceſſa fuerunt:eccleſia vero oīa ſua eē ꝓbare cupiens ſic dicit:cōſtat ꝙ talia tenes ex ſucceſſione paterna:ſed pater tuus a me obtinuit ꝓut in inſtrō ꝓbatur.vnde ea a me q̄ſiuiſſe p̄ſumerꝭ:niſi te aliunde acquiſiuiſſe oſtendas.arg.C.de ꝓba.ſiue ibi.vnde dñi facti ſunt ⁊c.⁊.C.de bonis ma.l.j.ſicut ⁊ vxor oīa q̄ hꝫ ex bonis viri preſumitur habuiſſe.C.de dona.inter virum ⁊ vxor.ēt.⁊ ſicut clericus de bonis eccleſie.vt extra de pecu.cler.c.j.⁊.xij.q.iiij.c.j.⁊.C.de epiſ.⁊ cleri.auꝛ.non licet.Item ſi poſſeſſor hereditatis conuenitur ab herede:⁊ dum ab eo de aliqua re queritur quo iure habeat non oſtendit p̄ſumitur tanq̄ predo qd petitur poſſidere:vel quod actioni vtilius eſt p̄ſumetur.vt.ff.de interrog.act.de eta.§.j.ff.de peti.here.qui interragatus.⁊.l.ſeq.Itez ꝙ donauit aliquos redditus nec dixit de quibus poſſeſſionibus.de his que hꝫ preſumiꝛ donaſſe:ergo ⁊ qui poſſeſſiones accepit emphyteotico iure:nec quas acceperit declarauerit illas quas hꝫ accepiſſe videtur.ar.C.de dona.ſi quis argen.Item ⁊ ꝙ dñium indiſtincte legauit ſi vnam rem legaſſet.⁊ non dixiſſet quā.de his quas hꝫ legaſſe videtur.vt ff.de le.ij.cum in ſuo.⁊.l.ſi plures.a ſimili tu poſſeſſiones ab eccleſia recepiſti.vnde illas quas habes recepiſſe videris.arg.C.quibus ad liber.procla.nō 99 lꝫ.l.fi.⁊ hoc quidam tenent.¶†Lxxvij.queriꝛ q̄d ſi tenens rem in emphyteoſim committit crimen leſe maieſta.vel hereſis cui res ipſa applicabitur.de hoc.j.de feu.§.qm̄.ver.xl.[b] ¶†Lxxviij.queriꝛ ec100 cleſia conceſſit vineam in emphyteoſim titio et filijs ⁊ nepotibus titius quendam ex filijs inſolidū:quoſdam vero in falcidia tm̄ ſibi heredes inſtituit nunc iſti in ſola falci.inſtituti petunt de vinea viriliter non iure hereditario:ſed ex pacto emphyteotico tanq̄ filij queritur an poſſint:⁊ videtur ꝙ ſic.nā hoc pactum concepit pater ꝓ filijs:vnde cū nō fuerit facta adiectio partis cōpetēt cuilibet eorū viril.ar.ff.de duo.reis.reos.§.cum in tabu.ff.de fideiuſ.inter eos.Rū.ij.C.ſi pluresvna ſnīa.l.j.⁊.ij.ff.de ſtipu.ſeruo.ſeruus cōis.item ſi pater acquirit pactuz ꝓ ſe ⁊ filijs:⁊ ad exceptionem ſoli filio proderit:⁊ ſi alij ſint heredes:ergo idem erit ad actionē ⁊ dñium vtile.vt ſic appareat hoc debere pertinere ad filios iure pacti potius q̄ hereditatis de late.ff.de pact.a me.ff.de leg.j.ſi poſt mortem.nam ⁊ hoc video expreſſum in actione querenda.arg.ff.de pactis.dote pater.item cum hoc pactum concorditer inter emphyteotam ⁊ eccleſiam factum fuerit ſolius emphyteote voluntate non mutabitur forma eius.arg.C.de act.⁊ ob.ſicut.extra de reg.iur.c.j.ff.e.nihil.ff.de aqua plu.ar.in diem.⁊.l.ſeq.admitti igitur debēt filij vniuerſi non vt heredes ſed vt filij.arg.ff.de leg.ſecundo.cum pater.§.a te.niſi hoc fuiſſet expreſſe dictum.vt.ff.ad trebel.heredes mei.§.ſi.ar.contra.cū enim pater acquiſierit pro ſe et filijs bene poterit vnum ex his hoc lucro honorare:⁊ ſm hoc non peteret viriliter.arg.C.de ſecundis nup.femine.Itez pater viuens poterat non ſoluendo canonez vel rē determinando ius emphyteoticuz perdere:⁊ ſic qd pater amiſiſſet ad filios vel ad aliquem eorum non pertineret[c].vt.C.de queſtionibus eminentiſſimorū ſi ergo hic potuit amittendo quod eſt odioſuz:multo fortius prelegando vel heredem inſtituendo qd eſt fauorabile.vt.ff.de liberis ⁊ poſthu.cum quidā.ff.de ſeruis expor.ſeruus.in fi.quare enim pater de lucro ſuo non poterit gratificare vni ex filijs cum ⁊ hoc poſſit extraneis aliquando nec intereſt: vtrum in pacto fuerit dictum: tu concedis mihi ⁊ filijs an mihi ⁊ familie.argumen.C.de verbo.ſignifica.l.fin.⁊ bene facit.ff.de leg.j.filius.§.ſi.tunc eniz forte admitterentur omnes filij gratis qn̄ nulli ex filijs:ſed extraneo res illa relicta eſſet.ff.ad.l.fal.pater filiaz nam ⁊ hoc video in filijs patroni:ad quos ius in libertis competijſſe dignoſcitur nō qr heredes:ſꝫ qr liberi.vt.ff.de iure patro.iura.ff.ad.l.iul.maie.eorū ⁊ tn̄ ſi pater vni ex filijs aſſignauerit eius erit.vt.ff.de lib.aſſi.l.j.Rū.j.⁊ eadem qd fieri conſueuit ī feudo ⁊ no.ſm quoſdam.ff.de peti.here.item videndū in fi.[d] ¶†Lxxix.queritur quid ſi emphyteota ceſ101 ſauit in ſolutione penſionis vltra bienniuz ꝓpter quod eccleſia vult eum expellere:ipſe vero dicit qd eccleſia ſibi tenetur ex aliqua iuſta cā in maiori q̄titate quā ſit penſio ſubtracta:⁊ ei compenſationem opponit.Rū.dicunt quidam[e] ꝙ ex hoc ſe tueri poteſt:ſi dicamus cōpenſationez ipſo iure fieri ex hoc ſe tueri pōt:qr nec res incidit in commiſſuz.ff.de cōpenſa.ſi ambo.§.cum autez alteri[f].Et idem puto ſi dicamus ipſo iure nō compenſari:ſi tn̄ ante lapſuz biennij compenſatio ſit obiecta.vt.C.de compenſa.ſi conſtat.Arg.contra.extra de depo.bonafides.in 102 fi.alij contra.¶†Lxxx.[g] queriꝛ pone aliqua terra eſt tibi conceſſa.vt inde reddas eccleſie fructuuz quartam partem.ceſſas in ſolutione quarte partis vltra biennium:nunquid res cadit in commiſſum.Reſpō.ſic:naz aut es colonꝰ partionarius quo caſu.vt ⁊ locator non ſoluendo lapſo biennio expelleris.vt extra de locato.propter.ff.e.ti.quero.aut es emphyteota.⁊ tunc ſimiliter elapſo biennio expel103 leris.vt in pre.c.potuit.¶†Lxxxj.queritur quid ſi emphyteota vult ſoluere penſionem caſtaldioni ſeu nuncio domini illo tn̄ conſentiente retinet ⁊ nō ſoluit:nunquid cadet a iure ſuo:dicunt quidam ꝙ non.argu.ff.de publi.l.fi.§.ſi quis.⁊ extra de pig.ſignificante.arg.tamen contra.ff.de inſti.ſi tamen.et C.de pac.l.pactū curatoris.⁊.l.p̄ſes.[h] ¶†Lxxxij.[i] 104 queritur quid ſi emphyteota a rei poſſeſſione ceciderit propter quod canonem non perſoluit:is vero ad quem poſſeſſio peruenit ſoluit: nunquid res incidit in commiſſum.vt poſtq̄ ille poſſeſſionez recuperauerit inde poſſit expelli.dicit Iaco.ꝙ nō.vt ff.de cenſi.forma.§.ſi cum ego.vbi dicitur ſi cuz ego poſſiderem fundum profeſſus ſum:petitor aūt eius non fuerit profeſſus actionem illi manere placet.ſecus autez ſi is ad quem rei pōſſeſſio peruenerit nō ſoluiſſet vt ibi.⁊.ff.de pig.lex vectigalis.Alij tamē cōtra:qr certum eſt illū non ſoluiſſe.[k] ¶† Lxxxiij.105 queritur an eoipſo quod emphyteota non ſoluit infra tempus a iure ſtatutum reciſa ſit emphyteoſis.Reſpon.non q̄diu dominus patitur illum rem tenere.argumē.extra de prec.c.ij.hinc eſt ꝙ ſi poſtmodum receperit penſionem tacite refirmatur con106 tractus.vt ſupra ver.xxij.¶†Lxxxiiij.queritur quid ergo ſi poſt tempus dominus petit penſionē ⁊ emphyteota denegat an vlterius poterit ſibi celeriter prouidere prout dicit pre.decre.potuit[l].Rū.non ar.extra de preben.de multa.nam cuz antiquo ⁊ communi iure non liceret vltra prefixum tempus ſoluere:immo res emphyteotica ſibi auferebatur:lꝫ hodie aliqua aditio ſit facta iuri cōi.ſ.quod ſibi poſſit celeri ſatiſfactione ꝓuidere.vt in p̄.c.potuit.reſtringēdum eſt.nā qui exactus debitum nō ſoluit 107 non pōt ſibi dici celeriter prouidere.¶†Qualiter aūt emphyteota intelligatur ſibi celeriter ꝓuidere.ſatis plene not.in p̄.c.potuit[m].⁊ pōt dici ſibi celeriter ꝓuidere q̄ ī iudicio vel extra iudiciū neq; exactus ſtatim ⁊ ſine termino vel dilatiōe pſoluit ⁊ maxime ſi anteq̄ in iudicio:vel extra fuerit exactuz

Archivo Rosario Histórico

a ❡Rñ.ad litteram.iſte ver.fuit ho.in ſumma.de locato. in fi.

b ❡Si ſic.allegāt ēt.l.fi.C.de ſeruitutibus Cy.in.l.ij.C.e.ti.tenet ſemper requiri triennium nec.ob.contraria q̄ de p̄ſcriptione loquunt' hic de pena prouenienite ex ceſſatione ſolutionis.Adde qd̄ Alexā.in.l.diuortio.§.qd̄ ſi anno ſequit' hanc additionem ⁊ ita dicit conſuluiſſe.

c ❡Ver.ſed q̄rit' ibi dixi qui concordent.

d ❡Vber.⁊alb.pap̄.⁊ ſy.vin.in l.ij.C.e.

e ❡Dicit.ſup l.ij.j.alle.vbi ēt recitat ſupiorē opinionē.⁊ idē tʒ ibi accur. in magna glo. mēbro ſcdo.⁊ de h̄ ſatis ꝑ cy.ī.iij.q.q̄ dicit pe.et Ja.de are.ideʒ tenere:⁊ idem hoſt.in ſumma huiꝰ ti.v̄.q̄d ſi pactus.⁊ eſt.q.pe.⁊ abb.xxvj.

f ❡Penſioneʒ odof. dicit petendo penaʒ ſi eſſet appoſita.

g ❡Quod ſic ſm alber.gal.⁊ pe.xxxj.

h ❡Cuʒ dilecti contrariū dicit s̄.de emp.⁊ vē.§.nunc dicēdū.verſi.quid ſi de conceſſione.

i ❡Saluo.fuit q.accur.in.l.fi.

k ❡xcij.querit' hanc queſtioneʒ ⁊ quattuor ſequentes eodem ordine poſuerunt Petr.⁊ Abb.vbi ſupra.⁊ ſunt prīe.

l ❡Exprimere. hoc aperte eſt contra textum decre.potuit.e.titu.in princip.⁊.l.fin.que ſtatim allegatur.

m ❡Penſionē. not.propter id quod in fine dicam.

n ❡Qui tabernas propter id quod dictū eſt s̄.quod dominꝰ videt' penſionem vendere eſt ſciendum ꝙ pyleus.q.lxxiij.querit de illo cui ius percipiendarū penſionum conceſſum eſt an habere debeat quod percipitur ex renouationibus.ante omnia pondera quod queſtio non querit de domino vēdente proprietatem de quo ſic volente vendere queſiuit ille.ver.de quo poſtq̄ vendidiſſet queſtio non eſſet dubia:ſed ſolum de illo qui quocūq; titulo puta feudo.vt in inferiorib' declarat conſecutus eſt ius percipiendi pēſiones domino ꝓpter id ī ſuo iure manente ꝓpter quod ē inter ipſum ⁊ dominum non inter ipſuʒ ⁊ emphyteotam renouanduʒ ſuppoſito qd̄ ſolui debeat ꝓ eo qd̄ queritur alias conceſſum videri ꝙ nō fuit exceptum. ſeʒ qꝛ nec ſibi reſeruatum:nec alteri aſſignatum. ff.de offici.p̄ſidis l.iij.C.de dona.l.data.facit inſti.de hered.inſti.§.hereditas vbi minus dictum plus comprehendit. facit.ff.de leg.ij.l.vnum ex familia.§.vlti. penſionuʒ ergo cōceſſio quicquid ab emphyteoticarijs ꝑcipi poterat:comprehendit.facit.ff.de fideiuſſo.ſi quis ꝓ eo.addit quod forſā al's non fuiſſet feudum accepturus.ff.de edili.edicto.cū eiuſdem:et qꝛ feudum beneficium eſt ergo large interpretandum ⁊ faciēda interp̄tatio vt res valeat:et qd̄ ēt eadē res non dʒ diuerſo iure cēſeri.de p̄mo vide de verborum ſignifi. olim.de ſcdo.e.ti.abbate.et de tertio de decimis.cuʒ in tua. in contrarium allegat quod d̄ renouatiōe cogitatum non fuit nec fuit verbis expreſſum:et ſic exceptio. C.de tranſact. ſi de certa.Iteʒ diſtincta ⁊ ſeparata ſunt ius pēſionis ⁊ renouationis:conceſſo igitur vno non venit reliquum.C.de ꝓba.ad ꝓbationem.immo reliquum cenſetur ademptum.ff.de condi.et demon.cum ita.de compen.l.labeo.Item non eſt audiendus allegans contraria.per penſionem enim iudicatur contractum durare ⁊ valere per renouationem innuitur euanuiſſe:per vnius ergo conceſſionē nō venit alterū. C. de furt.l.j.ff.de oper.lib.ſi ita. item ex quantitate ſolutiōis in renouatione hoc coniecturari poteſt. ff. de dona.inter vir. ⁊ vxo.l. vtrum. ſoluit indagandum ⁊ ſeruādū ꝙ inter eos eſt actum ſi nō apparet ex qualitate perſonarū ⁊ quātitate rei de qua agitur erit pro domino vel ꝯtra dominum iudicādum.allega. ff. de iudi.ſed ⁊ ſi de vſu.⁊ hab.l. plenum. de impen.in rebꝰ do. fac. l. omnino. habeo plenius tractatam hāc queſtionem de vſufructuario. l.cui dñs legauit vſumfructū oīm bonoꝝ vel bonoꝝ ſitoꝝ vltra flumē. ⁊ ibi eſt emphyteoſis:q̄rit' an vſufructuarius habere debeat p̄ciuʒ renouationum dicēdū eſt ꝙ ſic per.l.ff.de vſuf.l.vſufruc. legato.§.j.⁊.ij. ⁊.l.Item ſi fundi.in prin. conſtat etiam has cōtineri appellatione bonorum.ff.de verbo.ſig.bonorum.Iteʒ fructꝰ eſt vtilitas ex re vel ꝓpter rem ꝓueniens.ff.de reg.iur.fructum ibi no. ⁊ lʒ tempore legati actualiter ille nō debeantur:ſpe tñ debentur.C.de dona.l.ſpem.ff.de here.vel act.ven.l.multum intereſt.Iteʒ vſufructuario debetur omnis vtilitas etiam ex incorporalibus proueniens etiā ſi de quinquennio in quinquennium ꝓueniret.facit.ff.ſo.mat.l. diuortio.§.quod in anno.ſic ergo omne ꝓueniens ex conuentionali obligatione debetur ſic ⁊ qd̄ debetur ex legali.ſ.ex.l.fi.C.de iure emphy.q̄ nō eſt minoris efficacie.ff.de acti.⁊ oblig.l.obligamur.item ꝙ ex renouatione debetur videtur nouuʒ incrementum implicitum legato qd̄ detectum cedit legatario.arg.ff.ſi ex noxa.cauſa agatur.l.fi.de vſufr.l.iteʒ ſi fundi.§.ſed ſi inſula.in fine.Adhuc q̄rit' ſi res talis incidat in cōmiſſum:puta emphyteota non ſoluēte vel alienante cui accreſcat fructuario vel ꝓprietario.facit qd̄ immobilia non ſunt in fructu qui prouenit ex re immobili vel mobili vel ſe mouente.ff.de vſufr.lega.l.j.⁊. iij. et.l. item ſi fundi.in prin.⁊.l.in pecudum.cōmiſſum añt obuenit extra rē vl' rei fructum tamen occaſione rei operatur ergo hoc incrementum ſicut illud alluuionis vel inſule.quod quo ad proprietatem competit proprietario.vt in dicta.l.Item ſi fundi.§.j.⁊.ij.⁊ ſicut ipſo iure incidit:et ſic eo iure applicatur domino.ff.de publica.l.vel commiſſa.⁊ de iure fi. l.j.§.an bona cum nulla prouiſione vel diligentia vſufructuarij: ⁊ per hec duo ſit reſponſum ad.l.vſufructu legato.§.j.⁊ ad ca.in vſibus feu. hic finitur lex ſi vaſallus.nam primo caſu interuenit factum hominis ſ.iudicis interponentis ſcdm̄ decretū propter contumaciam non cauētis que cautio in vſufructuario preſtari debebat.ff.de dam.infec.ſi finita.§.iulianus.ſed hoc ipſo iure incidit in commiſſum:⁊ hec ſunt diuerſa.Item ibi non erat acceſſio ſed res diuiſa ⁊ ſeparata hic ipā ⁊ eadem res cuius ille erat ꝓprietarius.§.ſi vaſallus.a parte loquitur de incremento facto ſollicitudine ⁊ ſumptibus vaſalli bene faciunt leges ff.de iure do.cum in fundo.§.j.⁊ ſo.ma.l.ſi vero negocium.in prin.⁊.§.fi.ſatis placet dictum pyle.in.j.q.vt conſideretur quicquid.⁊ qualiter ſit actum ⁊ an vſuſfructus debeatur ex contractu an ex teſtamento vel legato que differūt.vt not.C. de condi.inſertis ſi vxorē.Itē an vſuſfructus noīatim fuerit de pēſionibus emphyteotarū an fuerit gñal'. vt in pri..q.formaui:ꝯſtat em̄ ꝙ ſi debeat hr̄e vſūfructuʒ oīm bonoꝝ vltra renū.iſtud qd̄ īcidit in cōmiſſuʒ venit in vſufr. eiꝰ nō ī ipſiꝰ ꝓprietate que cedit dño ꝑ iura priꝰ all'ata. bñ facit qd̄ not.ff. de pig.ſi fundꝰ in pri.ꝑ ſol'one ꝓprietatis ipſiꝰ legis.ad.l.ſi inter.§.pe.e.ti.et facit.ff.de furt. itē oñs.§. ſuꝰ. ADDE vidē dñ originaliter old.cuiꝰ p̄dicta v̄ba.cōſil. ccxj. ſup eo q̄ q̄rit'.

108 ab eo arg.p̄.decr.de multa.❡†Lxxxv.q̄rit' quid
de feudo conditionali pro quo annuatim dʒ aliq̄d
ſolui vel fieri:puta capones piper ⁊ ſimilia.nūquid
ſi feudatarius ceſſat vltra triēnium amittit ius feudi.
dicūt quidam ꝙ non.quia de quibus cauſis ſcriptis
legibus non vtimur.⁊c.ff.de legi.de quibus.
109 ❡†Lxxxvj.queritur vtrum ſit generaliter veruʒ
quod propter ceſſationē ſolutionis:penſionis res
a incidat in commiſſum.Reſpon.ᵃ aut debetur eccleſie
penſio ratione dominij:⁊ de hoc conſtat:et tunc
indubitanter res incidit in commiſſum.x.qō.ij.hoc
ius.extra de loca.c.penult.⁊ fina.in fi.aut habet eccleſia
ratione elemoſyne.vt.C.de epiſcopis ⁊ cleri.
nulli.§.penultimo.⁊ tunc ſi cauſa alimentorum relictum
eſt res eſſe affecta videtur.vt.ff.de aliment.et
ci.le.l.ſecunda.Sed ſi teſtator dixit relinquo tantū
tali eccleſie ſuper tali fundo:⁊ adiecit vſq; ad certū
tempus:res non videtur obligata.argumen.ff.de
lega.primo.quidam teſtamento.⁊.l.nihil proponitur.
Reſpon.j.ff.de annuis lega.gayus ſeyus.ff.de
alimen.⁊ cib.leg.lucius titius.Si vero dixit quod
in perpetuum preſtaretur tunc quilibet poſſeſſor tenebitur.
ff.de vſufruct.hactenus.⁊ ſic videtur cōſenſus
eccleſie requirendus cum ſua interſit.argumētum.
extra de offici.archydiaco.ad hoc.§.finali.extra
de his que fiunt a prelatis ſine conſenſu capituli.
capitulo finali.de aqua plu.arcen.in concedēdo
⁊ infra.verſiculo.cxviij.Si autem non dixit ad tempus
vel in perpetuum reliquiſſet.ff.de annuis leg.
l.annua.in fi.l.di.capitulo primo.in fine.Itē ſi non
cōſtat vtrum relictum ſit:⁊ eccleſia habet maius dominium
ciuitatis preſumendum eſt dominij ratione
deberi.vt extra de cenſibus.omnis.niſi exceptio
probetur.vt extra de cauſa poſſeſſio.⁊ proprie.c.finali.
Quod ſi eccleſia maius dominium nō habet
preſumitur intuitu elemoſyne fore relictum cū commiſſio
odioſa ſit:⁊ tamē ſumma eſt ratio que pro religione
facit.vt.ff.de religio.⁊ ſump.fune.ſunt perſone.
extra de priuilegijs.cum ⁊ plantare.in principio.
110 ❡†Lxxxvij.queritur.ſi quis dederit in emphyteoſim
ſub pacto vt ſibi fiat quolibet menſe ſolutio
penſionis:prout conſueuerunt conducere meretrices
⁊ vſurarij timētes ne forte a vicinia nō patiantur:
nunquid in tali conductione ſpectant' tres
menſes:dicunt quidam hoc caſu tempus duplicari
debere.vt in locatione requirantur quattuor menſes:
in emphyteoſim vero.vj.argumentum.ff.quemadmodum
b ſerui.amit.ſi ſicᵇ.❡†Lxxxviij.queritur
111 quo tempore facienda ſit ſolutio pēſionis in re emphyteotica.
Reſpon.ꝑut conuenerit inter partes:
al's autem inter tres vices poterit ſolui ac.dummodo
ante calen.Januarij.vt.C.de coll'.fundi patri.l.
placuit.⁊ vide in locatione ſupra.§.proximo.verſi.
c ſed queriturᶜ.❡†Lxxxix.queritur cuʒ emphyteota
112 vendens reʒ domino irrequiſito vel in ſolutione
ceſſans:vel rem deterioreʒ faciens poſſit a domino
expelli.vt extra eodem.c.penulti.⁊ fina.⁊ in predicto
auf.hoc ius.quid erit ſi actum fuerit in contractu
ne vnq̄ poſſit expelli etiam ſi non ſoluerit penſionem:
dicunt quidam tale pactum non valere.argumen.
extra de precar.c.fina.⁊.ff.eodem.cum precario.
quaſi per illud emphyteota inuitet' ad delinquendum.
ſ.ad non ſoluendum:vel ad dominum nō
requirendum vel ad rem deteriorandam.ff.de pactis.
ſi vnus.§.illud.⁊.ff.de pactis.do.conuenire.
ſed ſi fiat ne ad tempus deijciatur bene valet:ſicut
nec valet pactum ne res communis vnq̄ diuidatur
ſed ne ad tempus diuidatur bene valet.ff.communi
diui.in hoc iudicio.§.ſi conueniat.argumentum
d ff.pro ſo.ſi conuenerit.⁊ hoc tenet Vber.ᵈ ⁊ conſuetudo
in quibuſdam locis obſeruat.Mdoff.vero dicitᵉ
e valere ſiue fiat ad tempus ſiue ne vnq̄ deijciatur.
nam licitū eſt dño iuri ſuo renunciare.C.de pac.
ſi quis in conſcribendo.extra de regula.ad apoſtolicam.
ad hoc facit.ff.de diſtrac.pig.ſi creditor.§.fi.
ff.de pig.ac.ſi conuenerit.C.de iure emphy.l.ij.dum
dicit pactum factum ſuper reijciendo valere.nā multo
fortius valet.ſi ſuper non reijciendo fiat.argu.ff.
de actio.⁊ oblig.arrianus.extra de proba.ex litteris.
extra de tranſactio.c.fi.ff.de edil.edic.queritur
contractus enim ex conuentione legem accipiunt.
ff.de regulis iur.contractus.⁊.ff.depoſi.l.j.§.ſi conueniat.
⁊ extra.e.bonafides.extra de commo.c.vnico.
nec obſtat quod dicitur ꝙ per tale pactum inuitatur
ad delinquendum.naʒ dominus poteſt aliter
f ſibi conſulere.ſcilicet petendo penſionemᶠ propoſita
cōditione ex.l.zenonis.⁊ vide infra ver.cxxxviij.
113 ❡†Xc.queritur quid ſi dominus deceptus fuerit
in contractu emphyteotico vltra dimidiam iuſti p̄cij
an poterit petere ꝙ contractus reſcindatur:⁊ videtur
g ꝙ ſicᵍ iudicis officio.argu.C.de reſcin.ven.l.
h ſecūda.extra de emptione ⁊ venditione.cū dilectiʰ.
114 ❡†Xcj.queritur:ſed cum emphyteota volēs reʒ
vendere teneatur dominum requirere ⁊ ſibi denunciare
quantuʒ ſibi ab alijs offeratur.vt ipſe ceteris
excluſis rem pro eodem precio valeat retinere.vt in
pre.c.potuit.⁊.C.de iure emphyteo.l.fina.nunquid
i ſemper debet vendere iure dominij ſaluoⁱ.⁊ videtur
quod ſic.vt.C.de fundis pat.l.prima.⁊.ix.q.tertia.
115 ſaluo.❡†Xcij.queriturᵏ quid ſi falſo denunciat:
k quia cū inueniat.x.tantum denunciat de.xv.vel.xx.
dic quod licet non cogatur ſummam premiſſam exprimereˡ.
l tamen cum non debeat mentiri.C.de iure
emphy.l.fina.ibi.ipſa veritate ⁊c.⁊.xxij.q.quarta.
inter ceteras.perinde eſt ac ſi non denunciauerit.vt
ff.de in diem adiec.eum qui.al's incipit ibi.§.cum
igitur.ff.quibus modis pign.vel hypothe.ſolu.ſicut
116 re corporali.§.non videtur.❡†Xciij.queritur
ſed quid econuerſo.ſi dominus velit ius ſuum.ſ.proprietatem
vendere:nunquid tenetur emphyteotaʒ
requirere:⁊ nunquid pari iure emphyteota eſt ceteris
emptoribus preferendus:⁊ videtur ꝙ ſic.argu.
xxij.queſtio.vltima.de forma.in fi.⁊ infra de feudis
§.quoniam.verſicul'.xxix.quia non debet claudicare
contractus.extra de except.cuʒ inter.immo equalitas
eſt ſeruanda.vt extra de iudi.nouit.§.penultimo.
C.de loca.predio.ciuiliū congruit.ff.de in diem
adiec.l.neceſſario.Iſte enim contractus fuit in fauorem
vtriuſq; celebratus.C.de actione ⁊ obligatione.
ſicut in initio.extra de regulis iuris.c.primo
ſed dic contra:quia vnuſquiſq; ſuo arbitrio poteſt
querere vel probare emptorem niſi lex ſpecialiter
quaſdam perſonas hoc facere prohibuerit.C.de cōtrahenda
emptione.dudum.vnde cum dominꝰ non
ſit ſpecialiter prohibitus.poterit vendere cui placet
quare etiam ſibi denunciaret cum nihil ab eo teneatur.
de conſuetudine tamen quorūdam locorum
ponitur in inſtrumentis.vt ſi dñs voluerit ius ſuuʒ
vendere ꝙ emphyteota poſſit ꝓ minori p̄cio.x.vel
xx.ſol.p̄ ceteris habere.ſed hoc eſt equitatis nō neceſſitatis.
poteſt ergo dñs ius ſuum cui voluerit vēdere
abſq; emphyteote requiſitione.vt.C.lib.xj.de
loca.predio.ciui.p̄dia.ibi.ſane qꝛ ⁊c.videtur auteʒ
m dñs vendere ſolummodo penſionemᵐ.nam res auferri
non poteſt emphyteote.vt inſti.loc.§.adeo.C.
de iure do.res quarum.⁊ in pre.l.p̄dia.ibi videt' ⁊c.
⁊ idem eſt in alijs contractibus ⁊ legatis.ſic econuerſo
emphyteota vendēdo non dñium ſed tantum
ius ſuum tranſfert.ff.de le.j.ſi dominus.ff.de dā.infec.
ſi finita.§.ſi de vectigal.⁊ facit.ff.de contrahen.
n emp.qui tabernasⁿ.❡†Xciiij.queritur:ſed cū emphyteota
117 vendens rem emphyteoticam domino inconſulto
cadat a iure ſuo.vt probatur in p̄.c.potuit
⁊.C.de iure emphy.l.fi.pone ꝙ in contractu actum
fuit qd̄ poſſit vendere ⁊ concedere cuicunq; voluerit
prout a modernis ponitur in inſtrumentis:nūquid
vendere poterit abſq; dñi conſenſu:⁊ videtur
ꝙ ſic:quia contractus ex conuentione ⁊c.vt.s̄.ver.
lxxxix.et

lxxxix.⁊ dicit.l.qd̄ ſi inſtrm̄ emphyteoticū cōtineat
aliquas pactiones de rei alienatione eas obſeruari
oportet.C.de iure emphy.l.fi.circa prin.et verba
debent aliquid opari.vt.ff.de vſur.ſi quis ſtipulatꝰ
a lxxiij.di.huius.Ja.⁊ Ber.ᵃ dicunt ꝙ cū hoc non
ſit de natura contractus.non videtur dñs dediſſe
hmōi licentiam niſi ſm formam legis vt eo requiſito
valeat alienare.ar.C.de inof.teſt.ſi qñ.C.de teſt.
ſi non ſpeciali.extra de electione eccleſia veſtra.ij.ꝓ
118 pe fi.infra.ver.cxxxviij.❡†Xcv.queritur q̄d ſi vēdidit
dño inconſulto ſed non tradidit:dic ꝙ ꝓpter
hoc non cadit ipſo iure in cōmiſſum:qꝛ verbum vendere
cū effectu eſt accipiendum.ff.qd̄ quiſq; iuris.l.
j.extra de cleri.non reſi.relatum.de pe.di.j.§.hec autem
verba.non em̄ dꝛ perfecta venditio ante traditionem.
inſti.de reꝝ di.§.vendite.extra de fi.inſtru.
119 cum Jo.prope prin.❡Xcvj.ſed quid ſi vendidit ⁊
tradidit:ſed poſtea intellecto a peritis ꝙ res commiſſa
eſſet illam recuperauit:dic ꝙ euitatꝰ penam.
arg.extra de rebus ec.al'.vel non.ſi q̄s p̄ſbyterorum.
extra de p̄ben.de multa.ff.de al'.iud.mu.cā facta.ex
hoc edicto.§.ſi quis alienauerit.ff.de vſuc.ſequitur
§.labeo.de pe.di.j.diuortium.lxxix.diſt.c.j.⁊ ſic obtinuitᵇ.
b nec obſtat ſi dicis ꝙ pre.decre.ſi quis.loquitur
de equitate.⁊ ꝙ aliud eſt de iuris rigore ſeruandum.
❡Nam cum hec equitas ſcripta ſit:rigori iuris
eſt merito preferenda.C.de iudic.placuit.extra
de offici.delega.conſuluit.extra de tranſac.c.fi.⁊ facitᶜ
c in pre.c.potuit.ibi.vbi celebri ſatiſfactione ⁊c.
d Alij tamen contradicunt de iuris rigoreᵈ.quia ſufficit
ſemel dolum fuiſſe commiſſum.ff.depoſi.l.j.§.
ſi rem.ff.de preſcri.ver.rogaſti.de pe.di.j.ſi quis nō
dicam.extra de homi.pro humani.⁊ quia tali penitentia
non deſinit eſſe nocens.ff.de fur.qui ea mente.
ff.de edi.edic.quid ſi fugitiuus.circa prin.⁊ vide
ff.ad.l.cor.de fal.qui falſam.ff.de fur.inficiando.§.
120 cum ſeruus.❡†Xcvij.queritur quid ſi emphyteota
rem tali pacto recepit ꝙ non liceat ei vēdere niſi
minori vel ſaltem equali perſone:hoc ſeruato vēdit
minori vel equali.queritur ſi emptor velit vendere
vtrum teneatur idem pactum ſeruare.Rñ.non.ar.
ff.de leg.iij.§.xv.libertis.⁊.ff.de officio eius cui mādata
eſt iur.l.j.Argu.tamen contra.j.q.vij.daybertū
e extra de deci.duduʒᵉ.⁊.c.cū nō ſit.ad fi.❡†Xcviij.
121 queritur quid ſi actum eſt vt non liceat emphyteote
rem ſine domini licentia vendere.dominus auteʒ
conſentit ei vendere volenti:⁊ poſt annum elapſum
ille vendit:nunquid cadit a iure ſuo.argu.quod ſic
ff.quibus modis pig.vel hypo.ſol.ſicut.§.ſi voluntas.
argumen.contra.quia ſufficit vna denunciatio
cum dominus ſemel voluerit.ff.de aqua plu.arc.in
dieʒ.ff.quorum leg.l.prima.§.quod ait pretor.ff.de
procu.qui procuratorem.❡Quidam diſtinguūt:
quia aut dominus ſciuit quando venditio fiebat.
f vt tunc non poſſit aut ignorauit:vt tunc poſſitᶠ.vt
122 ff.loc.iteʒ queritur.§.qui impleto.❡†Xcix.ᵍ querit
g vtrum fundus emphyteoticus vendi poſſit a
minore ſine decre.Rñ.non.vt.C.de predijs minorū
123 etiam ſm Jaco.Bald.❡†C.queritur quid ſi emphyteota
ius ſuum volens.⁊ meliorationes vendere
denunciauit domino.dominus vero reſpōdet ſe
h nolle emere.Rñ.ille poteſt ſtatimʰ vendere.vt in p̄.
c.potuit.idem in eccleſia eſt ſi reſponderit:dicens
vende in nomine domini:quia volo quinquageſimam
habere:in certis enim non eſt locus coniecturis.
ff.de verborum obligatione.continuus.§.cum
ita.Si autem dixerit:volo deliberare:tunc expectādus
eſt per duos menſes.vt in.c.potuit.argumentum.
C.de iure emphy.l.fi.patet ergo ꝙ non ſufficit
ſola requiſitio niſi ſm ſupraſcriptum modum expectetur
conſenſus.extra de elec.cum in veteri.extra
de arbi.cum olim.C.de nup.vidue.ff.de adminiſtratione
tutorum.pater tutelam.C.de in ius vocan.l.
124 ſecunda.de aboli.l.tertia.❡†Cj.queritur quid
ſi dominus dicit ego nolo retinere:non tamen concedit
i vendendi licentiam.dicit Jaco.ⁱ quod ⁊ tunc
k expectandus eſt per duos menſesᵏ.argumentū.C.
de iure deliberan.l.fina.§.ſimili modo.nam verbuʒ
nolo extenſiuū eſt.vt.ff.ad tertullianū filij.§.vnico.
125 ❡†Cij.queritur pone facta denunciatione prelato
eccleſie reſpondit ille ſe nolle emere:et ideo tu
emphyteota mihi vendidiſti:⁊ promiſiſti ſub pena
quod me faceres renouari a prelato illius eccleſie:
qui forte tuus erat amicus:per hoc obtuliſti mihi
ſemel te paratuʒ eſſe quod promiſeras adimplere.
demum mortuus eſt prelatus ille.nunc ago contra
te vt me facias renouari:tu dicis non poſſum:
quia prelatus ſubſtitutus non eſt ita meus amicus
ſicut erat defunctus:queritur an tenearis ad penaʒ
⁊ videtur quod non.argumentum.ff.de ſolutionibꝰ
qui decem.in principio.ff.de lega.primo.huius.§.
j.⁊.l.cum ⁊ poſt.§.finali.ff.de periculo ⁊ commodo

a ❡Et Ber.et vber.de bo.idē dicit ſic ſoluēs qōnē de illo q̄ dedit ēphyteoſim titio ⁊ hr̄dibus ⁊ cui ipi dederit.adde alexā.ꝯſi.xcj.iij.li.⁊.cx.iiij.li.

b ❡Et ſic obtinuit.bñ dicunt pe.⁊ ab.vbi.s̄.

c ❡Et facit in ar.qꝛ non reſpicit niſi proximam clauſulā de canon non ſoluto.vt ibi dixi ſuper ver.niſi.ſi enim p̄cedentem reſpiceret eſſet expreſſum.

c ❡De iuris rigore.⁊ eſt expreſſum in feudo.Rubrica q̄d iuris ſi poſt
d aliena. feu.vaſallus illud recuperet.c.j.in prin.

ADDE Vt ꝑ Alexan.ꝯſi.cxiij.iiij.li.⁊.xliiij.iij.li.⁊ melius ꝯſi.clxx.⁊ clxxxvj.ij.li.

e ❡Dudū.v̄.nos igit' ⁊ allegari debuiſſet decre.inter has duas media ſ.in aliq̄bꝰ q̄ faciūt ad iuſtificationē pacti ſol.añt hoꝝ ꝯrioꝝ eſt qꝛ pactū illud fuit ꝑſonale nec afficit rē de quo.s̄.q.ix.ſit ergo auiſatꝰ dñs:vt ꝑ pactū expꝛſſuʒ fiēdū cū emphiteota īponat hoc onus rei ꝙ ꝑ quoſcūq; gradus in maiores ipō emphyteota ꝑuenire nō poſſit ꝙ ſi fiat incidat in cōmiſſum ⁊ ad dñm redeat vel ipſius heredes.

f ❡Poſſit.iſtud poſſit ⁊ p̄cedens non ꝯueniunt qōni q̄ fuit an cadat vendens a iure ſuo reſponderi debebat cadit vel non cadit puto ꝙ intendit qd̄ poſſit vel non poſſit dñs aduocare rem cui cōuenit.§.qui ſequitur.tñ ſolutio hec nō plʒ nec q̄ſtionis ꝓpoſitio q̄ clarius fieri debebat aut ei dedit dñs licentiam vendendi non terminato tp̄e vel ēptore:⁊ tunc non video dubium q̄ſtionis aut terminauit tp̄s vt puta īfra menſem vel perſonam puta titio vel ſimul vtrūq; tunc ſi poſt tp̄s vel alteri venderet p̄cedere poſſet ſolutio.

g ❡Xcix.adde ro.conſi.ccxij.

h ❡Statim.hic ſtatim tēperat.j.v̄.pri.⁊ vterq; fuit Vber.in.l.fi.

i ❡Dicit Ja.⁊ vber.ſup.l.j.mihi nō plʒ hoc dcm̄ ꝑ decr.potuit.in prin.

k ❡Menſes.dixit cy.in.l.fi.C.eo.quod ſi lapſis duobus menſibus re integra dñs velit emere preferendus eſt qd̄ dicit patere ex mente ipſiꝰ legis alle.ff.de opti.le.mancipiorum.⁊ de in diem adiec.l.neceſſe.facit de preben.ſi tibi abſenti.lib.vj.

rei ven.illud.Item ſi petijſſem dum ille p̄latus viue
bat bene ꝑfeciſſes: ſed q̄modo tꝑe iſtius incongruo
tempore peto vnde es excuſatus.vt.ff.de vſuris mo
ra.⁊.ff.de cōſtituta pecunia.qđ aūt.§.pen̄.⁊ in hac
ſn̄ia fuit.H.ſed ſm Jacobū Bal.adhuc teneris me
facere renouari vel penam preſtare: lʒ eī̄ deuentuʒ
ſit ad difficultatem: non tn̄ ad impoſſibilitatem.vn̄
non eſt obligatio vitiata.vt.ff.de verb.obliga.l.iij.
circa medium.⁊.l.continuus.§.illud.nec obſtat qđ
126 ego primo fui in mora nō accipiendi. ¶ † Quia
ſemꝑ vltima mora nocet.vt.ff.de act.emp.ſi per em
ptorem.⁊ de peri.⁊ cōmo.rei vendi.l.illud.circa fi.
⁊.ff.de verbo.obli.ſeruum.§.ſequitur.⁊ vide ſupra
127 verſicul.lxxiiij. ¶ Ciij.querirur.pone prior cuiuſ-
dam eccleſie cū conſenſu ſui capituli vendidit quā
dam rem alteri eccleſie iuſto precio nomine emphy
teoſis retento ſibi vnico denario nomine annue pē
ſionis queritur cuʒ res vendita ſit iuſto precio vtrū
incidat in commiſſum ſi ceſſetur vltra biennium in
illius denarij ſolutione. Jo.de deo no.in queſtioni
a bus ſuis[a] ꝙ non: immo poſt bienniū infra vnū an-
b nū re integra poterit ſoluere qđ nō plʒ.[b] ¶ † Ciiij
128 queritur.pone eccleſia tibi concedit predium ſic.
vt reddas inde eccleſie fructuum quartam partem.
vt.ſ.ver.lxxx.vendis ius tuum nunquid teneris re
quirere dn̄i conſenſum: ⁊ an dn̄s dʒ habere laude-
miuʒ ꝓ ſubſcriptione ſeu confirmatione contractꝰ
⁊ dicunt ruſtici ꝙ non: q̄ꝛ taſcha ſeu quarta ps do-
minium non importat: nec ꝓ ea laudemium debet̄:
ſed dic contra: ſi res in emphyteoſim ſit conceſſa.
129 ¶ Cv.queritur.quid igitur ſi emphyteota mihi p̄
ſtet duodecim denarios cenſuales: ⁊ ibi fructuū cer
tam partem ⁊ velit ius ſuum alteri vendere: q̄s no-
ſtrum habebit laudemium ſeu cuius conſenſus re-
quiretur. Reſpondeo inſpiciendū eſſe quis ſit ma-
ior dn̄s ideſt a quo res primo fuerit in emphyteoſiʒ
conceſſa.vtrum a me an vero a te.poteſt enim eē qđ
ego dedi alicui in emphyteoſim ꝓ certa penſione: ⁊
ille de conſenſu meo conceſſerit alteri retenta ſibi
reddituum certa parte: quo caſu ego requiri debeo
⁊ laudemium habere.vt.j.ver.cxxvj. Item etiā poſ-
ſibile eſt ꝙ tu dediſti mihi rem in emphyteoſim reti
nendo tibi loco cenſus reddituum quartam partē
⁊ ego poſtea de tua volūtate conceſſi alteri mihi pē
ſionem annuam retinendo: quo caſu tu requiri de-
bes ⁊ habere laudemiuʒ: q̄ꝛ ſemper maior ſiue prior
dn̄s requirendus eſt.vt dixi.C.de iure emphyteoti
130 co.l.fi. ¶ † Centeſimoſexto queritur.ſed pone.q̄-
dam recepit plura ꝓ̄dia in emphyteoſim ſub diuer
ſis penſionibus: ⁊ ꝓ quibuſdam ſoluit penſionē do
mino credēte ꝓ omnibus ibi ſoluit: ⁊ quorūdā poſ
ſeſſionem interuertendo per.xxx.annos poſſedit.
nunquid poterit ſe.xxx.annorum preſcriptiōe tue-
ri.reſpondeo ꝙ dn̄s recipiendo ꝓ quibuſdam pen
ſionem dum putat pro omnibus ſibi ſolui eorū poſ
ſeſſionem recuperat: pro quibus ſoluta non eſt: ar-
gumentum.C.de exceptionibus.l.fina.⁊.ff.de bon.
autoritate iudi.poſſiden.cum vnus.⁊.ff.de appella
tionibus.ſeio.⁊.C.lib.x.de ag.⁊ cenſi.cum ſcimus.
ff.de acquirenda poſſeſſione.q̄uis.extra de preſcri
ptionibus.cum ex offi.in fi.⁊ vide ſupra.verſi.qua-
131 drageſimoquarto. ¶ † Centeſimoſeptimo querit̄
vtruʒ emphyteota rem emphyteoticam donare poſ
c ſit ſine domini requiſitione et conſenſu: dic ꝙ ſic[c].
vt.C.libro vndecimo.de fundis pa.l.prima. inſtitu
ta locati.§.adeo.C.de predijs cur.l.fina. Alij dicūt
ꝙ non poteſt extraneo donare: q̄ꝛ hec eſt alienatio.
vt.ff.de verbo.obligatio.ſi quis ita.§.ea lege.extra
de rebus eccleſie alienandis vel non.nulli.ff. de le-
gatis ſecundo.peto.§.fratre.extra de conſtitu. que
in eccleſiarum: filio vero poteſt: quia ille eadem per
ſona cum patre cenſetur.C.de impube.⁊ ali. ſubſti.
l.fina.xxxv.q.iij.§.hac autoritate. In hoc tamen cu
d iuſqꝫ loci conſuetudo ſeruanda eſt. Jacobus dixit[d]
in donatione domini conſenſum requirendum eſſe
propter verbum illud eſtimationis rei emphyteoti.
⁊c.poſiti.C.de iure emphyteotico.l.fina.⁊ ipſe velit
rei eſtimationem dare ipſam habebit vel etiam ha-
bebit quinquageſimam eſtimationis rei emphy. ſi
eam velit habere ſed hoc non placet: q̄ꝛ in donatio-
ne non interuenit precium: ⁊ vide infra verſicu.cen
teſimo vigeſimonono.⁊ infra de feudis.§.⁊ quoniā
132 verſi.decimono. ¶ † Centeſimooctauo queritur.
ſed qualr̄ petet dn̄s penſionē a ſcđo ēphyteota vbi
primꝰ ēphyteota reʒ donauit: rn̄deo ꝓponet rei vē.
niſi ſoluat.ff.de vſuf.quemadmodum ca.ſi vſuſfru-
e ctus nomine[e]. ¶ † Centeſimonono queritur vtrū
132 emphyteota poſſit rem emphyteoticariaʒ filie ſue
in dotem: vel etiam pro filio in donationem ꝓpter
f nuptias dare.reſpondeo ſic[f].vt in aut.de non alie.
aut permutan.rebus eccle.§.emphyteoſim.ita tamē
quod eodem iure ſit apud eam quo erat apud pa-
trem.extra de dona.inter virum ⁊ vxorem nup.⁊ in
g libro feu.in conſti.federi.imperiali.§.habito[g].⁊.j.
ver.clxv.nam ⁊ alr̄s donatio interdicitur ⁊ punitur
⁊ tamen datio in dotem permittitur.vt.C.commu-
h nia de le.auten.res que.⁊.C.de litig.l.fina.in fine[h].
134 ¶ Cx.queritur.⁊ an tuus dominus habebit lau
demium. Rn̄.aut res ipſa datur in dotem ineſtima
ta: ⁊ tunc non habebit nec eius conſenſus requiri-
tur.vt in pre.§.emphyteoſim.⁊ arg.C.ſo.matr.dos.
C.de bo.mat.l.ſecunda.C.de impube.⁊ ali. ſubſti.l.
fina.nam iure naturali remanet in dominio mulie-
ris.vt.C.de iure dot.in rebus.aut datur eſtimata.⁊
tunc habebit ⁊ eius conſenſus requiretur.ar.C.de
iure dot.quotiens.quia vendita eſſe intelligitur.vt
ff.de iure dot.pleruncqꝫ.§.ſi autem matrimoniū.in
135 fi. ¶ † Et eſtimatio loco veri debiti habetur.vt.ff.
i de in rem verſo.ſi res.in princi. Jaco.vero dixit[i] ꝙ
vbi datur ineſtimata eadem eſt dubitatio que ī do-
natione.vt ſupra.ver.cvij.vnde conſuluit ꝙ tunc nō
k fiat ſine domini conſenſu. Do.m.dixit[k] ꝙ ſi detur
ab extraneo in dotem: tunc non eſt conſenſus domi
ni requirendus: quia ſimplex donatio eſt reſpectu
mulieris.ar.C.de iure dot.l.fina.ff.de leg.j.ſi domꝰ
§.fi.⁊ datio in dotem eſt donatio.inſti.loca.§.adeo
ibi ad dotis ⁊c.ſi vero detur a patre pro filia quam
habet in poteſtate: aut fuit eſtimata aut non: vt iaʒ
ſupra dictum eſt: ſi autem non eſſet in eius poteſta-
te: tunc idem eſſet quod in extraneo.vt.C.de pactis
136 conuen.ex more.§.fin. ¶ † Cxj.queritur.ſed ſi vir
cui data eſt in dotem ceſſat in ſolutione penſionis
vltra tempus a iure ſtatutum nunquid res incidit
l in commiſſum[l] dic ꝙ ſic ad eum eniʒ ſpectat ſolutio
q̄uis vxor in contrarium pacta fuerit.vt.C.de pac.
ex conuentione.C.ſine cenſu vel reliquis.l.j.ij.⁊.iij.
ff.de impenſis in rebus dota.factis.neqꝫ ſi ergo nō
ſoluerit committitur.arg.ff.de pigno.lex vectigal.
127 ¶ † Et ſic vides ꝙ alienatur fundus dotalis ne-
ceſſaria alienatione propter culpam vel dolum ma-

a ¶ Suis li.ij.q.xvj.⁊ ſe.

b ¶ Non placet.eſt ſciendum ꝙ ipſe Jo.primo ponebat dubium an talis contractus eſſet emphyteoticus ⁊ ſibi videbatur ꝙ non: quia non erat ſm naturam emphyteoſis que fit ad meliorandum ⁊ non datur iuſtum precium in illa.⁊ ſic nec cadebat non ſoluendo niſi id fuiſſet pacto expreſſum: auctor non curauit hanc partem queſtiōis quaſi ad hoc expreſſum ꝙ i emphyteoſim data eſt magnitudo precij nō impediat nomen contractꝰ facit qđ in ſequenti ver.no.ego puto ꝙ ſi de v̄o p̄cio ꝯſtat ꝯ̄ talē ꝯctū cōpeteret eccleſie reſtō cū eo poſito leſio patēs.ſ.ſit dando ꝓ vtili dn̄ip ⁊ ſub ꝑiculo ꝑditionis ꝯ̄tum valeat emeredi rectū ſilꝰ ⁊ vtile ⁊ ſine ꝑiculo tali. Scđs articulus q̄ſtionis dato qđ incideret infra qđ tē pus ſoluendo penā euaderet ⁊ motus ꝑ ea q̄ no.xxv.q.viij. c.j.de elec. gn̄ali.libro.vj.glo. dicebat īfra annū purgari moraʒ addebat ꝙ omiſit autor niſi prius fuiſſet conuētus: ⁊ forſan ītellexit cōuentum etiā extra iudiciuʒ requiſitum ⁊ circa hoc tenēdū qđ hꝫ.ſ.v̄.hoc.xliij.tertius eiꝰ articulꝰ erit de reſtōne an.ſ.reſtituat̄ eccleſia in hoc leſa: q̄a non ſoluit: ⁊ tenet ꝙ non.ſ.v̄ ſicu.xv.

c ¶ Quod ſic. hoc plʒ vt ſcripſi in decre. potuit.e.ti.ſup.iij glo.⁊ placet accur.in.l.fi.e.ti. qui tamē refert ꝙ Jr.tenuit cōtrarium.⁊ Cy. ibi dicit idē de collu.⁊ ego vbi ſ.de vincen. et eo.vt dicebat cy.dabat remedium donare volenti ꝙ ſi dn̄s non conſentiebat venderet ſibi vel alteri ⁊ precium daret amico ſed affectus amici poſſet eſſe ad rem qui de precio non curaret ne forte reciperet.
ADDE Ab.conſi.lxxiiij.j.li.Bal.conſi.ccclx.iij.lib.vbi dicit ꝙ habuit in facto cum Bar.

d ¶ Ja.dixit.⁊ Uber.de bo.in.l.fi.⁊ alij de quibus predixi.

e ¶ Si vſufru.nomine.vide.j.cxxvij.

f ¶ Rn̄.ſic vide.j.verſi.proxi.⁊ hi duo fuerunt Pet.⁊ Abb.

g ¶.§.habito.vt ibi no.in fi.ij.glo.ſecus eſt in vaſallo qui nec in dotem dare poteſt ⁊ eſt expreſſum rub.qualiter olim poterat feudum alienari.§.donare.⁊ vide qđ no.in pre.decre.nup.in.vj.gl.⁊ ꝙ ſuper ea dixi.[h]

h ¶ In fi.querit Roſ.vbi.ſ.verſicu.iteʒ queritur de viro qui recipiēs dotem facit chartam vxori qđ eo premoriente ipſa habeat vltra doteʒ quartā partem bonoꝝ ipſiꝰ p̄ſentium ⁊ futurorum ſm ius longobardum rub.de his que a viro dantur vxori.l.prima.⁊ eſt quarta rubrica ſecundi libri an ēphyteotica ſint obligata pro dote e. an in his vxor ſuperueniens habeat quartam ad primuʒ reſpondet qđ ſic.nam omnia bona mariti tacite obligata ſunt vxori pro dote.C.in quibus ca.pi.tacite contrahitur.l.ſatis ergo et iſta que in bonis mariti eſt ⁊ q̄ꝛ habeat actionem ⁊ exceptionem eius nomine.ff.de acqui.re.do.l.rem in bonis.ad ſecūduʒ dicit quod habebit etiam quartam in re iſta niſi forſan ex ſpeciali pacto res eſſet ad dominuʒ reuerſura: puta illo emphyteota ſine liberis decedente: ſi auteʒ reuerſus nō eſt diſtīguit an maritꝰ habeat heredem: tunc ille ſuccedet et mulier habebit ſuam partem: aut non habet heredem: ⁊ tūc vxor ſuccedit ī totum.eſt enim vltima hꝛ̄s.C.vn̄ vir ⁊ vxor.l.vna.

i ¶ Dixit. Idē Uber.de bo.in.l.finali.

k ¶ Dixit.in ſumma huius ti.§.pe.ante fi.

l ¶ In commiſſum.Hoſtien.fuit iſte verſi.in ſumma.§.penulti.verſicu.quid ſi emphyteota.⁊ ibi ſubdit quid ſi fiat vir non ſoluendo ⁊ dicit ꝙ forte in ſubſidium habebit recurſum contra dominum.
ADDE an maritus non ſoluendo canonem rei emphyteotice vxoris preiudicet vxori.Bal.conſil.cxliij.j.li.Et an poſſit dari in dotē vl̄ aliter obligari per Alex.conſilio.xlj.iij.lib.

riti ſicut ⁊ alias contingit: quia ſi nō caueas de dā.
infec.ponitur vicinus in poſſeſſioneʒ fundi dotalis
ex ſecundo decre.⁊ fit dominus eius vt.ff.de fundo
dota.l.j.ipſe tamen maritus de dolo ſuo ſine culpa
obligatus remanet mulieri: vt.ff.ſolu.matri.ſi con-
138 ſtante.§.ſi maritus.et.l.j.§.maritum. ¶ Cxij.[a] que
a ritur vtrum emphyteota poſſit legare alicui extra-
neo domino irrequiſito. Rn̄.dic ꝙ ſic: vt.ff.ꝺ verbo
ſigni.in conuentionibus.in fi.cum legatum nihil a-
liud ſit q̄ donatio a teſtatore relicta: vt inſti. ꝺ leg.
b circa pri.de leg.ij.legatum et facit.ff.e.ti.[b] ſi domus
§.fin.et.l.ſi tibi.§.fi. et vide ſupra de feu. §.et quo-
139 niam.verſi.xix. ¶ Cxiij.queritur quid ſi heredem.
extraneum in eodeʒ teſtamento reliquit.et videtur
ꝙ nō valet ſine domini cōſenſu: quia alienatio eſt.ff.
de verbo.obl.ſi ita quis.§.ea lege.ff.de leg.iij. peto
§.fratre quādoqꝫ tamen eſt alienatio: et quandoqꝫ
c non: vt no.C.de ſecundis nup.l.pe.in fi. Tu dic[c] ꝙ
valet: quia heredem inſtituendo vel legando nō di-
citur alienare: prout eſt expreſſum quantum ad edi-
ctum de alr̄.iudi.mu.cauſa facta: vt.ff.de al.iudi.mu.
cauſa facta.ex hoc edicto.§.alienare: nam ⁊ alr̄.que-
dam cum vniuerſitate tranſeunt que per ſe nō trāſ-
irent.extra de iure pa.ex litteris.et.c.cum ſecūdum
ff.de acqui.rerum do.quedam: vbi autem res con-
d ceſſa eſt ſibi et heredibus ſuis[d]: tunc poſſunt extra-
nei ſuccedere indubitate: quia et legari eis poſſet.
hoc caſu: vt.ſ.ver.proxi.ergo.⁊ hr̄des inſtitui.quia
legatarius eſt quodā modo heres.ff.de vſur. ad tē-
pus: et hoc verum eſt in emphyteota priuati: vel rei
publice alicuius ciuitatis que vicem priuate perſo
ne quo ad hoc ſuſtinet: vt.ff.de verbo.ſig.eū qui ve-
ctigal.tūc enim extraneus heres ſuccedit: quia ſuc-
cederet etiā legatarius: vt dixi.nec obſtat.ff.ad tre-
e bel.ex facto: quia loquitur ī vltimis voluntatibus[e]
et ad hoc facit.ff.de verbo.ſig.l.heredis appellatio-
ne.⁊.l.heredis appellatio.C.loc.viam veritatis. ſe-
cus autem vbi eccleſia conceſſit alicui et heredibus
ſuis: quia tunc ꝺ ſuis tantum ītelligitur: vt in autē.
de non ali.aut permu.re.ec.§. emphyteoſim. nec ex-
f traneus heres ſuccedit: vt ibi ⁊ in pre.l. ex facto[f].
140 ¶ † Cxiiij.queritur. vtrum cum donat vel here-
dem inſtituit extraneum poſſit dominus a donata
rio vel legatario vel herede laudemium: vt ſibi rem
emphyteoticariā confirmet exigere.⁊ dixit Hugo.
ꝙ ſic: vt.C.de iure emphy.l.fina.circa fin. ⁊ verſicu.
ne auaritia.vbi dicitur ꝙ dominus pro ſubſcriptio
ne non debet accipere niſi quinquageſimam par-
tem precij ſcilicet cum res venditur vel eſtimatio-
nis rei emphyteotice.ſcilicet cum donatur vel tranſ
fertur.alio gratuito titu. Ac. tamen ⁊ alij contra.
141 vt ſupra dictum eſt. ¶ † Cxv.queritur.ſed an ee-
dem queſtiones.ſcilicet vtrum donare: legare: ⁊ he-
redeʒ extraneum inſtituere poſſit: locum habent in
emphyteota eccleſie.⁊ videtur quod non: vt in au-
tenti.de non ali.aut permu.rebus eccle. §. emphy-
teoſim.ſed illud locum habet emphyteota eccleſie
conſtantinopolita.que non poteſt dare in emphy-
teoſim.niſi vſqꝫ ad vitam ſuſcipientis. et duorum
ſucceſſorum.vt.ſ. verſicu.vij. ſecus in emphyteota
alterius eccleſie qui poteſt vendere cuilibet non ꝓ-
hibito: vt dicit pre.decre.potuit quare ⁊ donare et
legare: et heredem inſtituere poterit: vt predictum
eſt .argumen.ff.de leg.j.filiuſfami.§.ſi quis alicui.
et per hoc quod in extraneum transferre poteſt col
ligitur: quia eccleſiam in emphyteoſim perpetuo
142 dare poteſt: vt in pre.verſicu.ij. ¶ † Cxvj. queri-
tur quid ſi emphyteota donet vel leget alicui eccle-
ſie .vel eam heredem inſtituat nunquid eccleſia ipā
ſibi poterit retinere.dic quod non.quia eccleſie in-
telliguntur prohibite.⁊ capitanei: ⁊ ſerui ⁊ milites
⁊ omnes perſone que non ſunt idonee facilitate cō
g ueniendi.argumen.ff.qui ſatiſda.cog. l. ij. [g] Unde
hodie ꝓuinciales in inſtrumentis modernis appo
nunt: vt emphyteota poſſit transferre in alium ex-
ceptis eccleſijs: ſiue ſanctis clericis et militibus.
que pactio ſeruanda eſt: vt.C.de iure emph.l.j.ij. et
iij. Si enim res perueniret ad manum mortuam ꝓ
ut loquūtur gallici.dominus fraudaretur iure ſuo
quia cum eccleſia non poſſit alienare.nec conditio-
nem ſuam deteriorare.non poſſet ammodo habere
laudemium . nec res ita de facili incideret in com-
miſſum.ſed ſecundum conſtitu. Alexan.eccleſia co-
gi non debet extra manum ſuaʒ ponere bona acqui
ſita vel acquirenda: vt extra de immuni. eccle. quia
143 non nulli[b]. ¶ † Cxvij.queritur nunquid ergo va-
b let legatum vel donatio: vel inſtitutio . ſi donet vel
leget eccleſie: vel eam heredem inſtituat cum eccle-
ſia: vt iam dictum eſt ſibi nequeat retinere dic quod
valet quantum ad hoc quod eccleſia rei eſtimatio-
nem recipiet.ff.de leg.j.filiuſfami.§.ſi quid alicui.⁊
de conſuetudine que eſt optima legum interpres.vt
extra de conſuetu.cum dilectus.ff.de leg. ⁊ ſenatuſ-
conſul.ſi de interpretatione.ſeruatur.quod tenetur
eccleſia vendere infra annum.⁊ eſt argu.ad hoc. xij.
queſtione.ij.longinquitate. ⁊ in libro feud. de pro-
hi.feu.al.in conſtitutione imperialem.§.ſi quis in-
144 feudatus.de hoc infra.verſicu.cliiij. ¶ † Cxviij.
queritur.pone quod aliquis legat eccleſie.xij. den̄.
ſingulis annis ſoluēdos ⁊ hoc ſuper aliquo predio
nunquid heres eius poterit vendere vel alienare ſi
i ne conſenſu ⁊ requiſitione eccleſie.dicunt quidam[i]
quod ſic: quia non habet ab eccleſia.dumtamen alie
natio ſaluo iure eccleſie fiat.ff.de lega.j.nihil. Re-
ſpon.j.ff.de annuis leg.libertam. Reſpon.j.⁊ ſupra
145 verſicu.lxxxvj. ¶ † Cxix.queritur: ſed quid ecce
eccleſia dedit tibi accaſamenta in emphyteoſim edi
ficaſti ibi nunc vis fraudulenter ſolum per ſe vende
re modico precio.⁊ ſuperficiem ſimiliter per ſe adij
cens precio ſuperficiei id quod ſolum plus valet: ⁊
contendens ſuperficiem poſſe vendi ſine requiſitio
ne ⁊ cōſenſu et laudemio eccleſie quaſi non teneatur
ab ea ſed certe hoc verum non eſt.nam etiam in ven-
ditione meliorationum debet ſeruari forma.l.C. de
iure emphy.l.fina.prout ibi expreſſe habetur. et ſic
146 obtinuit. ¶ † Cxx. queritur[k].pone.ꝑ.tenet fun-
k dum ab epiſcopo in emphyteoſim . ingreditur ali-
quod monaſterium queritur vtrum res eccleſiaſti-
ca tranſeat in monaſterium ſimul cum alijs bonis
ſuis: ⁊ videtur quod ſic : quia in ipſo ingreſſu om-
nia bona ſua dedicantur vt.C.de ſacroſanctis eccle
ſijs.autē.ingreſſi.⁊.xix.queſtio.vltima.ſi qua : pre-
dicta enim iura loquuntur generaliter vnde taʒ de
re emphyteotica quam de alijs generaliter intelli-
genda ſunt vt.ff.de his que in fraudem cre.l.j.§.ait
ergo.xix.diſtin.ſi romanorum.extra de priuile.quia
circa nec eſt mirum ſi res vnius eccleſie in aliā tran
ſeat: quia hoc etiam permittitur ex titulo venditio-
nis: vt.x.q̄ōne.ij.auten.ſed ⁊ permutare nec aliquod
damnum erit eccleſie.cuius res eſt ipſa emphyteoti
ca : quia monaſterium quod ingreditur ſoluet an-
nuam penſionem.ſicut priuatus ſoluiſſet: ⁊ iure pri
nati vtetur: vt.ff.de iudic.heres abſens extra de ſta.
mo.recolentes. ſed dic hoc eſſe in arbitrio eccleſie
cuius res fuit vtrum velit monaſterio dimittere vel
l auferre: vt in auť.de ali.⁊ emphy. §. j.in fine .[l] ⁊ vi-
147 de.ſ.verſicu.cxvj.⁊ ſequen.⁊ infra.verſicu. cliij. et
ſeq. ¶ † Cxxj.queritur an emphyteota poſſit ſine
m domini licentia permutare[m] dic ꝙ non: quia permu
tatio vicina eſt emptiōi.ff.ex quibus cauſis in poſ.
l.fina.ff.de rerum permuta.l.ij.immo eſt ſpecies vē
ditionis: vt.ff.de redhibito.ac.ſciendum.§.deinde.
Alij tamen dicunt quod ſi talem rem percipiat in
permutatione.quam nullo modo a domino poſſet
n habere tunc non exigitur domini conſenſus [n] alio-
148 quin neceſſarius eſt. ¶ † Cxxij.queritur vtrum rē
emphyteoticariam poſſit ſine domini requiſitione ⁊
conſenſu pignori obligare . dic quod ſic ſecundum
veteres leges: vt.ff.de pigno.ac.tutor.§.fina.ff. qui
po.in pig.hab.etiam.quas leges dicunt quidaʒ nō
immutari per.l.C.de iur.emphyteotico.l. finali.ibi
transferre ⁊c.arg.C.de inoffi.te.ſi quando.extra de
electione.eccleſia veſtra.ij.in fine. Preterea iſta ni-
hil transfert: quia pignus in bonis debitoris ma-
net: vt.C.de pig.act.pignus poteſt tamen ſi vult ad
cautelam domino denunciare quod ſi velit ſibi tan-
tam pecunie ſummam mutuare quantam ab alio in
uenit preferat illum.argumen.extra de pig.c.j. ⁊ de
149 vſu.c.primo. ¶ † Cxxiij.queritur.an ſimpliciter
alteri locari poſſit. Reſpō.nō quia tunc nec dn̄ium

a ¶ Cxij.querit̄ in prin.iſta cuʒ v̄.ſeq. quaſi eo dē ordie fuerūt Pe.⁊ Abb.

b ¶.ff.eo.ti.cor. ff.de leg.j.

c ¶ Tu dic ſcđm roſ. vbi. ſ.ver. ſed hoc querit̄.

d ¶ Suis.vber. ꝺ bo.in.l.fi. pōderat iſtud ſuis vt tūc veniāt deſcēdentes ſi dixiſſet tibi.⁊ heredibus etiā extranei.§. fi. de l.ex facto quaʒ alle.h̄ nō ꝓbat

e ¶ Uolūtatibꝰ ſup. interp̄tandis hoc dico q̄ꝛ hoc inſtōne heredis.⁊ ſic de vltima voluntate agit̄.§.fi. dicit applīone heredis filios ītelligi in filio rogato reſtituere ſi ſine herede deceſſerit.

f ¶ Ex facto .j.et vide qđ ibi no. in.§.vlt.nō ob. §.licētiā ī auť. de alie.⁊ ēphy. col.ix.q̄ꝛ lʒ corrigat.§.emphyteoſim quo ad numeruʒ ⁊ tp̄s ſucceſſoꝝ nō tn̄ quo ad qualitatē illoꝝ vt etiā ſcripſi de ꝓba. in p̄ntia ſuper j.glo.

g ¶.l.ij. vide qđ no.in.c. potuit in glo.ſʒ que et ſuper ea.

b ¶ Q̄ꝛ nōnulli li.vj.⁊ iſte v̄.cōgruētius locatus fuiſſet ī fi. v̄.ſequentis.

pone hic

i ¶ Dicūt q̄daʒ vber.de bo.ſup l.fi.C.e.ti.⁊ eiꝰ īmediate fuit. v̄.ſe. q̄ dicebat caſum illū fuiſſe parme.
ADDE q̄d opeꝛ̄ cl̄a ſaluo iure eccl̄ie alex. ꝯſi.clxxxvj.ij.li.

k ¶ Cxx.querit̄ ad litteraʒ fuit mar.de fa.xv.ꝺ feudo vide que dicam.j.de ſtamo.ſup.v̄. xlv.
ADDE late Pe.de ancha. ꝯſi.clxiiij.⁊ cal. ꝯſi.ij.de locato.

vi. alex
ſi. 120. bo

l ¶.§.j.in fin. ꝑ quē.§.dixit dy. ꝙ hec nō erat qō q̄ꝛ ibi caſus ⁊ ſcias h̄ eē ſumme equū pōderatis rōnibus que cōiter ponunt̄ in his cōtractibꝰ de non alienādo in milites eccl̄ias vl̄ potentes ⁊c.

m ¶ Permutare.vide.j.ꝺ feudis.§.ij.v̄.xxxij.⁊ qđ ibi dicā.

n ¶ Cōſenſus q̄ ſi.d.h̄ opinio req̄ſitionē fieri vt dn̄s potius hēat rem q̄ extraneus ſi tantūdē dare vult ceſſat ergo rō q̄n dn̄s dare nō poſſet id qđ petit emphyteota permutādo.

Archivo Rosario Histórico

150 nec poſſeſſionem tranſfert[a]. ❡† Cxxiiij. queritur
a ſed pone qꝺ emphyteota locauit alteri ad modicuz
tempus. durante autem locatione res ad dominum
redit. foꝛte moꝛte ipſius emphy. nunquid neceſſe ha
bet ſtare dominus locationi. Reſpon. non. argu. C.
de loca. ⁊ cõ. emptoꝛem. ff. e. ſi merces. §. i. ⁊ extra de
pꝛecar. c. fina. argu. tamen contra. ff. pꝛo ſocio. idem
ꝗ in fine. ff. communi di. in hoc iudicio. §. pe. de cõ
b trahen. emp. alienatio. Alij[b] dicunt referre q̇s agat
vtrum dominus agat contra heredes emphy. defun
cti. an vero petatur a domino: vt ſinant moꝛari colo
num. argu. ff. de bonis autoꝛitate iudi. poſſi. in ven-
151 di. j. ❡† Cxxv. queritur an emphy. poſſit alteri in
emphy. dare ſine domini conſenſu. Reſpon. dic qꝺ
c non[c]: quia pꝛohibitus eſt alienare ſine ipſius con-
ſenſu: vt. C. de iure emphy. l. fi. ĩ pꝛin. ⁊ ĩ pꝛe. c. potuit
⁊ extra de conſti. que in eccleſiarum. ⁊ appellatione
alienationis etiam emphyteoſis continetur: vt ex-
tra de rebus eccle. al. vel non. nulli: ⁊ in auſ. de non
ali. ⁊ permu. rebus ec. §. nos igiſ ṽſic. alienationis
autẽ. C. de rebus ali. vel non. al. ſi. ⁊ ſic de ɔſuetudi-
ne obſeruatur. Alij tamen dicunt. qꝺ põt ad inſtar.
ſuperficiarij. ſed pꝛimum verius de cõſuetudine tñ
quoꝛundam locoꝛum non requiriſ. dominus Azo.
d in ſumma[d] quaſi ſpeciale eſſe vt in venditione do-
mini conſenſus requiratur: nec dixit qꝺ in aliquo
alio contractu requiratur. ⁊ iunge. ĩ. verſi. clxvj.
152 ❡† Cxxvj. queritur quid ſi domini conſenſu alij
dederit in emphy. ⁊ ſecundus emphy. velit ius ſuum
vendere alij queritur quis habebit pecuniam que
pꝛo ſubſcriptione ſeu confirmatione pꝛeſtat. ⁊ dic
qꝺ pꝛimus dominus cuius conſenſus eſt requiren
dus: quia ipſe nouum emphy. dz inducere in poſſeſ
ſionez: vt. C. de iure emphyteotico. l. fi. §. ſinañt duo
rum ſupꝛa ver. cv. de hoc ſecundum do. M. in ſum-
e ma. eo. ti. §. quid ſit ver. quid dedi[e]. ⁊ iunge ⁊ in p̃ce.
153 ṽſi. clxvj. ❡† Cxxvij. f queritur. ſed ſi dederit alte
f ri in emphy. queritur contra quẽ ⁊ qua actione aget
dominus. ⁊ dicunt quidam ſcd̃m emphyteotam cõ-
ueniendum condi. ex. l. C. de iure emphy. l. ij. ad exẽ-
plum tributoꝛum: vt. C. ſine cenſu: vel reliqui. l. om-
nes pꝛo his ſed hoc videtur abſurdum quod factuz
pꝛiuati reipublice adequetur vnde dic ſm Jo. ꝙ do
minus rem vendicabit a ſecũdo emphy. niſi ſoluat
penſionem: vt. ff. de vſuf. quemadmodum ca. ſi vſufr.
g nomine[g]. ⁊ ſi ille ſe defendit pꝛopter conceſſionem
pꝛimi. dominus replicabit non eſt equum tibi fidez
ſeruari. quam ego pꝛomiſi autoꝛi tuo. q2 nec tu mi-
hi ſeruas ea que tuus autoꝛ mihi cõuenit arg. C. de
pactis. cũ ꝓponas. extra de iureiur. peruenit dz eñ
vti actione cũ ſua cã ſuiſq̃ vitijs vel oneribus: vt. ff.
de acq̇. poſ. pompo. §. cũ quis. extra de deci. paſto. ⁊
c. cũ non ſit. poteſt etiam domino dari ɔditio vbi ip
ſe induxit ſm emphyteotam in poſſeſſionem quaſi
cum ipſo videatur eſſe contractum vide. ĩ. ṽſi. clxvj.
154 ❡† Cxxviij. queritur quid ſi emphyteota vult do
mino dimittere rem quam tenet ab ipſo domino in
emphyteoſim dominus vero non vult recipere dic
quod non poterit dimittere extra de ĩmunita. eccle.
indicatuz. ff. de dam. infec. pꝛetoꝛ. quia ſicut commu
ni conſenſu contractus celebꝛatus eſt. ita nõ poteſt
ſine communi diſſenſu diſſolui. C. de actio. ⁊ obliga.
ſicut in initio. extra de regu. iur. c. j. ff. eo. ti. nihil taz
naturale. ⁊ videtur expꝛeſſum. eo. li. xj. de feudis pa-
h tri. quicunq̃[h] in auſ. de al. ⁊ emphy. §. ſi vero quis
an locatoꝛ. ar. tamen contra qꝺ poſſit ab ipſa re diſ
cedere. ff. de vſufr. ſi abſente. ⁊ l. cum fructuarius.[i]
i vbi de hoc. ff. ſi ſerui. vendi. ſi foꝛte. §. etiam de ſerui
tute. C. de loca. ⁊ con. coniunctos de hoc no. extra de
conſtitu. que in eccleſiarum. Hoſ. diſtinguit. quia
an in conceſſione feudi. vel emphyteoſis conuenit
inter eos vt poſſit contractui renunciari quo caſu
bene poteſt. argumen. ff. depoſiti. l. j. §. ſi cõuenit. C.
de iure emphy. l. j. ij. ⁊. iij. aut non conuenit: ⁊ tunc lo
ci conſuetudo ſi aliqua ſit ibi ſeruanda eſt: nam con
ſuetudo legem imitatur: vt. ff. communia pꝛe. vendi
toꝛ fundi. §. ſi conſtat. ſi vero nulla ſit ibi ſuper hoc
conſuetudo. aut ſubeſt aliqua iuſta cauſa ⁊ tunc põt
renũciari. ar. C. de excu. tu. humanitatis ⁊. C. de pꝛo
cu. filiuſſa. in fi. ⁊. l. ſe. puta q2 res perijt aut ſubeſt: ⁊
tunc renunciari non põt: vt in pꝛimis concoꝛ. Vin.
k dixit[k] ꝙ põt q̇s inuito dño renunciare feudo nõ tñ
intempeſtiue. argu. ff. pꝛo ſocio. ſi conuenerit. ⁊. l. ſz
ſocius. §. fin. l. tamen dicit indiſtincte poſſe ei renũ-
ciari qñcunq̃ ⁊ ſine domini voluntate: vt in li. feudo
rum de vaſallo qui contra conſtitutionem loth. feu.
l al. c. j. ar. ff. de operis liber. interdum. de hoc ſupꝛa.
ver. xj. ⁊ infra de feu. §. ⁊ quoniam. verſi. xxviij.
155 ❡† Cxxix. queritur[m] vtrum emphyteota volens
m rem emphyteoticariam dare in feudum alicui ſerui
toꝛi vel amico ſuo teneatur requirere domini cõſen
ſum. ⁊ eſt argu. quod non. C. de pꝛedi. cur. ſine decre-
to non ali. l. fina. quod ſi dicit volo dare in feudum
dominus reſpondebit ⁊ ego volo habere in feudum
⁊ ſi emphy. dicit. ⁊ ego volo habere pꝛecium. reſpon
debit dominus non dabo: quia nõ debebas recipe-
re ab amico vel ſeruitoꝛe. ſed dicet emphyteota. ego
volebaz illi dare gratis. quia mihi ſeruiuit: ſed vos
mihi non ſeruiuiſtis. Preterea ſequeretur abſurdi
tas: vt vos qui eſtis directe dominus haberetis a
me in feu. qui habeo tantum vtile dominium. ⁊ ſic
quo ad feudum remanerem maioꝛ: ⁊ dominus vide-
tur. item res ſua nemini ſeruit: vt ſupꝛa. verſicu. xlv.
156 ⁊ vide infra de feu. §. quoniã. ver. xxiiij. ❡† Cxxx.
queritur ecce conceſſi tibi feu. in emphyteoſim ⁊ ti-
bi aſſignaui viam vel iter per alias meas poſſeſſio-
nes: pꝛo ea parte. qua inter nos conuenit: tandez cõ
tingit viam illam ſeu inter vi fluminis deſtrui: que-
ritur an per illam partem tenear gratis ⁊ ſine pꝛe-
cio viam pꝛeſtare. ⁊ videtur quod ſic. argumen. ff. de
vſufruc. leg. l. damnas eſto. circa fi. ff. de vſufru. l.
iij. ff. de ſerui. ruſti. pꝛe. l. j. §. fina. ⁊. C. ſi aduer. fiſ. l. j.
vt eadem foꝛma qua ego poſſidebam ⁊ tu poſſideas
⁊ facit. ff. de ſerui. vꝛ. pꝛe. eum qui columnam videtur
enim acquiſita ſeruitus vel quaſi licet vere ſeruitus
non dicatur in emphyteota vſufructuario. ff. ſi ſerui.
vendi. l. ij. §. fina. C. de inoffi. teſta. l. fina. ff. iudi. ſol.
iam tamen. §. ſi plures. nec enim videtur via tradita
que tradita non durauit. ff. de leg. j. non quocunq̃
modo. ff. de lega. iij. qui concubinam. §. ſi heres. nec
videtur verſum quod non durat verſum. ff. de in rez
verſo. ſi pꝛo parte. §. verſum. ff. quemadmodum ſer-
ui. amit. locus. §. fina. extra de verboꝛum ſignifica-
tio. nam ⁊ ego. ⁊ nedum hec obtinet in via publica.
verum etiam in pꝛiuata. ff. de itine. actuq̃ pꝛi. l. j. §.
ſi vicinus. Argumen. tamen contra. nam ſufficit ſe-
mel viam tradidiſſe. argu. C. de inſtitu. ⁊ ſubſtitu. l.
pen. nec tenetur quis de contingenti caſu. C. de con
di. inde. l. indebitum. C. de compenſa. l. quoniam li-
157 berum. ❡† Cxxxj. queritur cuius erit augmentũ
ſiue acceſſiones ſiue melioꝛationes rei emphyteoti-
carie. dic quod emphyteote: vt extra eodem potuit.
C. de iure emphy. l. fina. quidam dicunt quod latẽs
incrementum vt alluuionis eſt emphyteote. patens
vero vt inſule eſt pꝛopꝛietarij. argu. ff. de vſuf. Item
§. huic. ⁊ vide infra. verſicu. cxxxvj. ⁊ ſupꝛa. verſi. ij.
158 ❡† Cxxxij. queritur quid ſi in ea inueniatur the-
ſaurus: dic ꝙ emphyteote cuius eſt vtile dominiũ
n dabitur dimidia: vt. ff. ſi ag. vec. vel emphy. pe. l. j. ad
159 fi. tñ. p.[n] dixit domino dari debere. ❡† Cxxxiij.

a ❡ Transfert ⁊c. ⁊ ibi ad lr̃am poſuit vber. de bo. hũc ṽ. dẽptis allegationibus canonicis.

b ❡ Alij huius dicti vel diſtictionis nõ video rõnem quo ad iuris diffinitionẽ quo ad onus ꝓbationis fateoꝛ diſtinctionẽ ꝓcedere.

c ❡ Quod non ſm Pe. ⁊ Ab. quoꝝ iſte verſi. ⁊ ſeq. ſua. xv. q. ⁊ ſeq. ADDE alex. ɔſi. cvij. iiij. lib.

*ADDE tu ꝙ al's eſt ɔſil. cxj. incip. viſo ⁊ diligẽter ⁊ adde ꝙ emphyteota alienans ꝑtem ſuã in aliũ emphyteotã irreq̃ſito dño non cadit a iur ſuo vt ſingulr voluit Hyppo. marſi. ſing. xxviij. incip. emphyteota ⁊c. ⁊ lz regulariter emphyteota rem vendẽs emphyteoticã cadat a iure ſuo. l. fi. C. de iur. emphy. ĩ. c. potuit de loca. cuz ſilr fallit tñ qñ talis alienatio eſſet nulla vt voluit bal. ĩ l. ij. ĩ. ij. col. ṽ. ex p̃dictis. C. de epi. audi. alias limitatiões vide. per Soci. ĩ trac. ſuo fallen. in regu. cxv. et an emphyteota poſſit vtile ſuũ dñium irrequiſito dño alteri vẽdere vl' donare vide Alexã. ɔſi. cxix. incip. viſis narratis in. iij. vo. Hen. Ferran.

d ❡ In ſumma. ver. item. ⁊ idẽ.

e ❡ Ver. q̃d ſi dedi. ſcripſi etiaz de hoc ſm eum in decre. potuit ſup. iij. gl. ⁊ vid ibi leges quas alle. vber. ⁊ iunge. ĩ. ṽ. clxvj.

f ❡ Cxxvij. queritur iſte verſi. in ſum. Poſt. §. fi. in pꝛin.

g ❡ Si vſufruc. noie. ⁊ ibidem no. in. l. fi. j. rñ. ⁊ in. l. fina. C. e. ⁊ vber. dicit h apte ꝓbari per l. eo. tit. omnes añt caſus. §. fi. in fi. que etiam allegaſ in fine. iſtius. §.

h ❡ Quicunq̃. per hanc. l. ⁊ q2 iſtud onus eſt perſonale. ff. de ɔ̃he. emp. l. fi. guido de ſuz. dicit h tenendũ in. l. j. C. e. ĩ tributis ſecus quoꝝ onus eſt reale. ff. d pu. impatoꝛes. ⁊ idẽ homo b o. ADDE Alex. ɔſi. cxv. iij. lib.

i ❡ Et. l. cum fructuarius ſi addas. Et. l. cui vſufructuarius bene ſtat remiſſione credas queſtionem ibi tractari. text. enim dicit vſufructuarium vendere inuito herede gloſ. dicit ſecus in emphyteota ⁊c.

k ❡ Vin. dixit in pꝛe. c. que in eccleſiarum vbi ſcripſi ſuper fi. pe. glo.

l ❡ c. j. aperte h ibi innuitur ꝙ ſine voluntate dñi vaſall' feudũ refutare poteſt. ſz Guil. de capitaneo qui curiaz vendidit in fine. vbi tex. dicit feudũ ad certũ ſeruitiuz dari poſſe diſtĩguit inter feudum ſimplr cõceſſum non determinato ſeruitio ⁊ tunc ꝓcedat qꝺ ibi dꝛ ſed ſi certũ ſeruitium determinatuz eſt ſecus quia cum perſonaliter ad ſeruitium illud ſit aſtrictus ab ipſo perſonali vinculo refutando ſe liberare non poteſt ibi plene de hoc Dy. etiaz ſuo. xliiij. conſilio tenet idem vltra ibi allegata induxit. C. de fun. pa. l. quicunq̃. ff. de lega. ij. imperatoꝛ. §. ſi cẽtum legatis in fi. ⁊ ſi ſerui. vendi. ⁊ ſi foꝛte. §. ẽt albe. Hoſ. nõ vſus diſtinctione paterna in ſua queſtione que incipit titius ſeyo ſimpliciter tenuit eum renunciare nõ poſſe per rationem regule nil tam naturale. ff. de regu. iur. ⁊ extra. eo. ti. c. j. ⁊ per. l. qꝺ fauoꝛe de vſib' feu. nil allegaſ in illa tranſire poterat ſolutio ſi reſtricta fuiſſet ad thema quod fuit domino iuſtam guerram habẽte. ad quam vocauerat vaſallum q̃ tunc renunciabat feudo.

m ❡ Cxxix. queritur ſecunduz vber. de bo. ad finem.

n ❡ Apertius facit quod alleg. vber. ff. ſolu. matri. l. diuoꝛtio. §. ſi fundum. vbi patet qꝺ theſaurus non eſt in fructu. hanc autem dimidiam queriſ

---

queritur quid ſi. p. tenet a me funduz in feudum vel
in emphy. ſub ãnua penſione. xij. denarioꝛum: ſed tu
percepiſti illos. xij. denarios aliquibus annis: que-
ritur an poſſim illos a te repetere: ⁊ qua actiõe. Rñ
ſic ⁊ condic. ex. l. litibus que eſt. C. li. x. de agri. ⁊ cẽſi.
160 ❡† Cxxxiiij. queriſ: ſed ecce ſi pereat tota res nõ
dolet emphyteota. ſz ſi ꝓ ꝑte nulla ſe liberat arte: vt
C. de iure emphy. l. j. in fi. vnde queriſ vtrũ in pꝛimo
caſu cum tota res ꝑijt libereſ ipſo iure: an vero ope
exceptionis: dic qꝺ non ipſo iure. certi enim ſũt mo
di tollendi obligationes. de quibus iſte non eſt: vt
161 ff. de acti. ⁊ obli. obligationum. in fi. ❡† Cxxxv. q̃
ritur. ſed quid erit ſi fundus emphyteoticarius vl-
tra medietatem clade vel caſmate perijt vel plus vl'
a minus. nunquid debet penſio minui: dicunt quidã[a].
ꝙ ſi vltra medietatẽ perierit: emphyteota non teneſ
ſoluere integram penſionem: vt. C. de iure emphy. l.
j. ibi: ſi ṽo particulariter damnum ⁊c. quia nomine
patris dimidia intelligiſ. ff. de ṽbo ſigni. nomen fi-
b liarum. §. j. Alij dicunt ⁊ melius.[b] ꝙ totam penſio-
nem ſoluere debet: vt in. e. l. ibi ex quo non[b] ipſa rei
ſubſtantia penitus leditur. ⁊ inſtit. loc. §. adeo. in fi.
ar. tamen contra. C. de alle. l. ij. Sed illud ſpeciale ẽ
in tributo: ⁊ vide ſupꝛa. verſi. vij. ibi ſed quare ſit
162 ❡† Cxxxvj. queritur quid econtra. Si res augea
tur. nunquid ⁊ penſio augeſ. Rñ. poteſt diſtingui:
an ſit latens vel apparens incrementum: ad inſtar
vſufructuarij. ff. de vſufr. Item ſi fundi. §. ſed ⁊ ſi in
c ſulam. ſcd̃m ac.[c] ſupꝛa. ṽ. cxxxj. ❡† Cxxxvij. queriſ
163 an pꝛopter ſterilitatem rei emphyteoticarie debet
d diminui penſio. Rñ. dicit vber[d]. ꝙ nõ: licet ſecus ſit
e in locatione: vt extra. e. ti. pꝛopter[e]. ❡† Cxxxviij.
164 queriſ. quid ſi fiat pactum contra naturaz contra
ctus. puta quod ſi tota res perierit totum damnuz
pertineat ad emphyteotam: ⁊ videtur quod non va
let: iniquum enim eſſet ꝙ careat re ⁊ inſuper tenea-
tur domino reficere damnum. ff. de acti. emp. ⁊ ven.
ex empto. in fi. ſed ibi non fuit pactum de hoc factũ
⁊ ar. ff. de pac. iuriſgentium. §. dolo malo. ff. de con-
trahen. emp. domum. ſed dic valere ar. de iure ẽphy.
l. j. ibi: in alijs obſeruari ⁊c. ⁊ argu. ff. de contrahen.
emp. qui officij. §. fi. ff. de periculo. ⁊ cõmo. rei vend.
ſi venditione. C. loc. licet. ff. ſi quis cau. ſed ⁊ ſi quis.
§. queſitum. Et not. ſecundum quoſdam. C. commo.
l. j. nec poteſt emphyteota cõqueri ex quo ſibi ſemel
placuit. ff. de aqua plu. ar. in diem. xxxij. q. j. hoꝛren-
165 dus. ⁊ vide ſupꝛa. ṽ. lxxxix. ❡† Illud autem certũ
eſt ꝙ pactum in vno capitulo ſpecialiter factuz: nõ
debet ad alia extendi. ff. de pac. ſi vnus. §. ante om-
nia. ff. de tranſac. q̇ cũ tutoꝛibus. C. e. ti. ſi de certa. ⁊
C. de iure emphy. l. j. Sed ⁊ ſi pactum appoſitum ſit
de aliquo faciẽdo: vel nõ hñvz. ff. de pactis. in tradi
166 tionib'. C. e. ti. petẽs ⁊. l. in bonefidei. ❡† Cxxxix.
queritur: quid ſi amiſſum ſit inſtrumentum emphy-
teotici ɔ̃ctus: nunq̇d tz ɔ̃ctus? Rñ. lz ſm quoſdam
non poſſet contractus fieri ſine ſcriptis: vt. C. de iu
re emphy. l. j. ⁊ ſupꝛa ṽ. v. tñ nihilominus vz ⁊ tz con
f tractus ſufficit enim ſemel inſtrumentũ extitiſſe[f] lz
poſtea defierit extare. ar. ff. de bo. poſ. ſm tab. l. j.
167 ❡† Cxl. queriſ vtrum ꝑdito inſtrumento emphy
teota poterit petere a dño inſtrumẽti renouationẽ
Rñ. ſic ſm Jo. ar. ff. de admi. tu. cyꝛographis Rñ.
j. ⁊ extra de conuer. coniug. dudum ⁊ in his que no.
168 ſ̃. ff. de edit. inſtrumento. §. poſtq̃. ❡† Cxlj. que-
riſ q̇d ſi dñs petat ſibi edi inſtrm ab ẽphyteota nũ
q̇d cogeſ edere: ⁊ vſ ꝙ nõ cũ ipe h ſibi fieri ſeu ɔfici
fecerit ſuis ſumptib'. ar. extra de ꝓba. c. j. ſz h nõ eſt
verũ nã cũ domini cã cõſecutus ſit inſtrumentũ di-
ciſ quodammodo eſſe domini: lz coꝛpus ſit alienuz
arg. ff. de eden. ait pꝛetoꝛ. §. j. põt tamen emphyteo-
ta petere qꝺ dominus iuret de malitia ne videlz pe-
tat ſibi edi inſtrumentũ qꝺ foꝛte hz. C. de eden. ſi q̇s
169 §. ij. ⁊ fiet editio cum die ⁊ cõſule. ❡† Clxij. queri-
tur quid ſi pꝛo re quam a me vẽdicas pꝛobo emphy
teotam longo tempoꝛe ſoluiſſe canonẽ non tñ appa
ret inſtrumentũ emphyteoſis quod in hoc ɔ̃ctu req̃
ritur: vt dixi? Rñ. videtur emphyteoſis eſſe cõceſſa
vt. C. de fun. pat. iubemus. ff. de ritu nup. liber. lõga
enim pꝛeſtatio inducit coniecturam. vt oĩa ſolenni-
ter acta eſſe videantur: vt. ff. de vſur. cum de in rẽver
ſo. inſti. de fideiuſ. §. fi. ⁊ vide ſupꝛa. ṽ. lvij. ⁊ in verſi.
170 lxiiij. ❡† Cxliij. queritur pone data eſt res duob'
in emphyteoſim hoc pacto: vt ſi vnus abſq̃ liberis
deceſſerit eius pars ſupſtiti accreſcat: demum is q̃
erat ſine liberis poꝛtionez ſuam pignoꝛi obligauit
vt. ſ̃. verſicu. cxxij. ⁊ poſt hoc decedit filijs non reli-
ctis. ſuperſtes vero cum obſtante loci conſuetudine
non poſſit aduerſus creditoꝛem agere: vult aduer-
ſus defuncti heredes agere: queriſ an poſſit? Rñ.
ſic: vt rem pignoꝛis nexu liberent vel ſaltem deper-
dite rei pꝛecium componant. arg. ff. ad trebel. quidã
§. j. ff. que in frau. cre. l. fi. §. fi. ff. de re iudi. factũ cu-
iuſq̃. ⁊. l. non debet alteri. ff. de ſolu. ſi rem meã. ff. de
171 leg. j. ſi q̇s in q̇linos. §. j. ⁊ iũge. ſ̃. ṽ. lxx. ❡† Cxliiij.
queriſ ecce pater accepit rẽ in emphy. pꝛo ſe ⁊ filijs
ac nepotibus. demũ ſi ipſe ceſſat in ſolutione pẽſio
nis vel alius culpa ſua poſſeſſionem perdit. queriſ
an ex hoc filius innocens perdat ius ſuum dicunt
g quidam[g] qꝺ non ar. ff. de ſenato. emancipatum. §. ſi
quis. ff. de in ius vo. adoptiuum. in fi. ff. de iure pa.
172 duo fratres. ff. quod vi aut clam. ſemꝑ. ❡† Cxlv.
queritur. pone qꝺ alicui eſt aliqua res in emphyteo
ſim conceſſa ꝓ ſe ſuiſq̃ filijs ⁊ nepotibus in annos
lx. emphyteota añt infra hoc tꝑs ſine filijs ⁊ nepoti
bus decedit. nunquid huiuſmodi poſſeſſio ad dñm
reuerteſ: an vero expectabitur donec tꝑs hmõi ſit
elapſum dic qꝺ expectari dz. ar. ff. de vſu. ⁊ vſuf. leg.
173 vxoꝛi.[h] ❡† Cxlvj. queriſ: quid ſi aliquis accepit
h rem in emphy. pꝛo ſe ſuiſq̃ filijs maſculis: nũc ſup-
eſt nepos ex filia: queriſ an ad illum res hmõi per-
i tineat[i] ⁊ videtur ꝙ ſic ſm verboꝝ ſignificationem.
nã hic nepos maſculus eſt. ergo ad ipm pertinere

ſi dicas dari vt inuẽtoꝛi inſti. de reꝝ diui. §. theſaurus ceſſabit rõ pla.

a ❡ Dicunt quidam mar. goſ.

b ❡ Et melius bur. ⁊ acc. in. l. j. gl. pe. ⁊ ꝑ me in decre. potuit ⁊ in pe. glo. cuius quaſi ad litteram fuit iſte ver. ADDE pe. de anch. ɔſi. ccl.

c ❡ Secundum accur. l. j. in vlti. glo. vber. diſtinguit an ſit res limitata per iugera ⁊ ꝓ ſingulis tñ dari debet. ⁊ tunc illis auctis augebiſ cenſus. ff. d acq̇. re. do. l. in agris. ſed lex iſta mihi potius innuit illꝺ tunc non accreſceſ emphyteote ſicut nec patens incrementũ. vt ꝑ. §. ſed ſi inſula. quibuſdam videtur ꝙ ſi augmentum ſit in duplo ꝓſit domino duplicando penſionem vt ſicut totum ſimpluz ſibi perit ſic totum duplum ſibi accreſcat. ſi autẽ minus duplo cum totum illud minus pereat emphyteote ſic in tñ auctum ſibi accreſcit. facit lex ſecundum naturam. ff. de regu. iur. eo. titu. qui ſentit. li. vj. cõiter teneſ qꝺ oẽ augmentum ſi tale eſt qꝺ ad eum pertineat ſibi cedit ſine onere pẽſionis augẽde que nõ augetur etiam conductoꝛi. C. locati legem. ⁊ ṽ. hoc etiam ꝑ Cy. in pꝛe. l. j. in. vj. q.

d ❡ Dicit vber. in decr. potuit ad finez pe. gl.

e ❡ Propter q̃d ſi ſterilitas cauſaſ a guerra ꝓpter quam emphyteota colere non potuit. habeo hunc caſum plene diſputatum per guil. de ſuz. ſuper. l. damnum C. locati. ſed p̃mittam breue dictum Ja. de are. ſuper. l. in eos pꝛima in fi. ff. furti. aduer. nau. illud aliquantulum ampliãdo dicit eñ illum ad cenſum non teneri qꝺ ſic ꝓbat. lex equiparat rem occupatam a flumine ⁊ impeditam latronum potentia. ff. de rebus auſ. iu. poſ. l. cũ vnus in fi. ⁊ alia lex dicit qꝺ occupatum a flumine eſt in deperdito. ff. de acquirẽ. poſ. interdũ. §. j. ſed ſi deperditum eſt non tenetur emphyteota C. de iure emphy. l. j. ⁊. l. ipſa in eos: dicit rem perire eoipſo qꝺ ipſius facultas haberi non põt ad idem. C. de condi. inſerti. l. fi. ergo: vt. ſ̃. facit. ff. de ver. ſig. labeo. in fi. ⁊ idem. Cy. C. eo. ti. l. j. ĩ. q. pe guido añt ad hanc ꝑtem alleg. ff. de cenſi. l. foꝛma. ⁊ de palu. ⁊ allu. l. ij. itẽ cenſus pꝛeſtaſ rõne rei vel territoꝛij. ff. de publica. imperatoꝛes ⁊ de iure fiſ. l. pꝛedijs. ceſſat ergo cã ſi pꝛedio vti non poteſt: ergo ceſſat cẽſus. C. de epiſ. ⁊ cle. generalr. extra de ap. cum ceſſante. item guerra ⁊ incurſus hoſtiũ numerantur inter caſus foꝛtuitos. inſti. qui. mo. re ɔtra. obli. §. ij. ⁊ que caſib' foꝛtuitis eueniũt nullo bonefidei iudicio imputanſ. C. de pig. act. que foꝛtuitis ⁊ nullo ɔſilio põt illius reſiſti. ff. de ad. rerũ ad ciui. ꝑtinen. l. ij. §. ſi eo tꝑe. nec ɔ̃ vim valet cuſtodia. ff. commo. l. ad eos. ad hanc partem facit. ff. locati. l. habitatoꝛes. ⁊. l. ex conducto. §. ſi vis tempeſtatis. ⁊. l. ſi fundus quem ad finem cum. l. ſeq. ad ɔ̃ꝛium inducit q2 qꝺ in genere pꝛomittitur non perit. ff. ad. l. falci. in rõne. §. incerte. ⁊ talis eſt iſte cenſus. ſ. in genere pꝛomiſſus. ergo ⁊c. item nil tam congruũ humane fidei quaz pꝛomiſſa ſuari. ff. d pac. l. j. ⁊ graue eſt fidẽ frãgere. ff. de ɔſti. pecu. l. j. in pꝛin. ⁊. l. illꝺ pꝛimo rñ. in fi. itẽ incẽdium inter caſus foꝛtuitos numeratur ff. pꝛo ſoc. cum duobus. §. damna fatalia. ⁊ in ſti. qui. mo. re ɔ̃hitur ob. §. ij. ⁊ tñ non liberat debitoꝛez. C. ſi cer. pe. l. incendium ⁊ difficultas ꝓſtatiõis nõ impedit ſtipꝛlonez. ff. de ṽ. obl. l. ij. §. j. ⁊. l. ɔtinuus. §. illꝺ itẽ lz ꝓpter rez ꝓmiſerit cẽſuz eſt tñ ꝑſonalr obligatus. ff. d ɔ̃hen. emp. l. vl. in fi. Sz ꝑſonalis obligatio non imitatur rẽ ſed ꝑſonã. ff. ad treb. l. j. §. ſi heres. ⁊. l. cogi. §. inde queriſ. itẽ res nõ eſt tota ꝑempta ergo nõ liberaſ. C. de iure ẽphy. l. j. itẽ legitime facta ꝓmiſſio de cenſu ex aliquo euentu exſufflari non dz ff. de iti. actuq̃ pꝛi. nec eñ excuſat ſuꝑuenienſ caſus. ff. ad turpil. ĩ ſenat' §. ſi ꝓpter. ⁊. ĩ. de ɔdi. in ſer. l. pe. ſoluẽdo. diſtinguit aut ſuſcepit ĩ ſe ꝑiculũ caſus foꝛtuiti aut nõ. pꝛio caſu teneſ. ſcd̃o nõ. de his caſibus vide. ſ̃. eo. ti. §. iã dicendũ. ṽ. ad euidentiã. ĩ ſcholis poſt eũ nõ ꝑꝛi' habebaſ eũ teneri ſi cẽſus debebaſ ex fructib' ali. ſic ad pꝛimũ alle. ff. de ɔ̃h. emp. ſi debitoꝛ. §. j. ad ſz ꝑ. l. incẽdiũ. ADDE alex. ɔſ. cxij. ⁊. xxxj. ij. li. ⁊ ibi q̇d cũ ẽ ſterilitas ꝓpꝛ peſtẽ.

f ❡ Extitiſſe. ⁊ ſufficit h ꝓbare ⁊ perditionẽ ipſi' ⁊ tenoꝛẽ ſm accur. in l. fi. C. e. alle. C. de fi. inſtr. l. emãcipatione. vide qꝺ ſcripſi de ꝑ. cuz olim j. ſuper fi. vlti. glo.

g ❡ Dicunt q̇dam odo. ſua qꝺ. mihi. ij. vſufru. le. ADDE Alex. cõſil. xciij. iiij. li. ⁊ ɔſi. viij. iij. lib.

h ❡ Vxoꝛi. iij. ibi eñ ſunt quattuoꝛ leges ſic incipiẽtes h ſo. nõ plz. nã ex ea ſequiſ qꝺ medio tꝑe res in bonis nulli' eẽt qꝺ tꝑs. l. annos poſſet excedere: ſunt g̃ duo neceſſaria ne redeat qꝺ extãt deſcendẽtes. ⁊ ꝙ ſint itra tꝑs limitatũ ſz i. l. vxoꝛi extabat hẽs ad quẽ finito vſufructu. j. q̇nquẽniũ ꝑtinebat fund' dãdus ꝑ eũ liberiſ finito q̇nquẽnio. ⁊ h eſt ꝓ pꝛiũ legatoꝝ factoꝝ poſt certã diẽ. ſz q̇d iſtius vbi nõ appet aliud ius hñs ꝙ vtile dñium applicari directo ⁊ vſumfructum ꝓpꝛietati.

i ❡ Pertineat ad qõnẽ facit qꝺ dicã. j. de teſt. ſuper rub. v.

Archivo Rosario Histórico

dꝫ.non enim eſt a ſignificatione verborum aliter ⁊c.
ff.de leg.iij.non aliter.ſed certe hoc eſt potius ꝯ eū
nam verbi ſignificatio eſt:vt filius ⁊ nepos ſit ſuus
⁊ in eius poteſtate conſtitutus:ſed filius filie nō eſt
in poteſtate aui.ergo non eſt ſuus vnde ad eum non
habetur reſpectus:vt inſti.de patr.pote.in fi.⁊ inſt.
de here.qualit.⁊ diff.§.ſui ⁊ ꝙ filius ex femina : vel
aliquis ex eius linea non admittatur eſt argu.ff.de
iure immu.l.j.⁊.C.de condit.inſer.l.j.ſecundum Jo.
174 ¶ † Cxlvij.queritur pone emphyteota deceſſit
pluribus heredibus relictis qui cum certis rebus
heredttarijs res emphytheoticas diuiſerunt.demū
vnus illorum premoriens alteri tantum ſuam por
tionem emphyteoticarie rei reliquit:modo querit̄:
vtrum reliqui filij admittantur.⁊ videtur quod ſic.
nam pater rem accepit pro ſe ſuiſꝗ filijs ⁊ nepoti
bus:vnde iſti cum ſint filij videntur debere pariter
admitti:ſed dic ſatis eſſe quod vnus habeat.arg.ff.
de le.iij.is qui cum plures libertos.Si aūt pactum
ſit in inſtrumento appoſitum:vt vno decedente res
deueniat ad ſuperſtites:ſecus eſſet.nam tunc pater
poterit partes diſpares dare talibus vt.ff.de leg.j.
filiuſfami.§.penult.Alij vero dicunt hoc non eſſe ve
rum:vt.ff.de leg.ij.lucius titius ⁊ vide ſupra verſic.
175 lxix.a ¶ Cxlviij.queritur quid ſi maritus accepit
a pro ſe ⁊ vxore ſua eorumꝗ filijs ⁊ nepotibus in em
phyteoſim :mortuus eſt maritus. nūquid mulier cū
filijs defuncti admittetur ⁊ ſi admittitur .queritur
in quanta portione admittetur.⁊ videtur diſtiguen
dum eſſe:vt.C.ſi quis alteri vel ſibi. multū intereſt
Item obſtat mulieri regula illa alteri ſtipulari vel
paciſci nemo pōt.Reſpon.ſi mulier ratū habuit qđ
factum fuit per maritum admittetur quia ratihabi
tio retro trahitur ⁊ mandato comparatur.ff.ad ma
ced.l.fin.C.de donatio.inter virum ⁊ vxor. dicta ar.
ff.quod vi aut clam.prohibere.habebit autem muli
176 er dimidiam cū duo fuerunt acceptores.¶ † Cxl
ix.queritur quid in caſu ſupra proxime poſito ſi mu
lier habet filium ex alio marito nunquid ad iſtū per
tinebit dicunt quidam quod non quia eorum filius
eſſe non poteſt niſi ex eis naſcatur vel forte illa plu
ralis locutio accipietur ſeparatim:vt ille pro ſuis.
⁊ illa pro ſuis habeat.arg.ff.de condi.⁊ de.l.j. ff. de
177 condi.inſti.l.ij.in fi.ar.tn̄ contra.eo.ti.a cuꝫ vir vxo
b ri.¶ † Cl.queritur pone.ꝑ.accepit in emphyteoſiꝫ
pro ſe ⁊ vxore ſua ad voluntatem ſuam demum mor
tuus eſt ſuper hoc ſua voluntate non expreſſa queri
tur an pertineat ad vxorem.℟n̄.vtiꝗ.argu.ff.de le
ga.iij.fideicommiſſa.§.ſi ſic.⁊.§.ſi reꝫ.⁊.ff.de proba.
eum qui.⁊.l.iij.⁊ facit.de verbo.obli. ſi quis ſtipula
tus.ar.tn̄ ꝯ.ff.eo.centeſimis.ff.de condi.⁊ demon. ſi
ita expreſſum.ſed certe ſufficit:q: ſemel voluit mari
tus arg.ff.de aqua plu.arcen.in diem.ff.lo. iteꝫ que
ritur.§.fi.item taciturnitas vſꝗ ad mortem non vi
detur reuocare precedentem voluntatem immo cō
firmat:⁊ qđ al's non valet facit valere. ar. C. de pa
ctis.l.fina.⁊ facit irreuocabile qđ poterat reuocari
vt in dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ inter patrem ⁊ filium:vt
ff.⁊.C.de dona.inter virum ⁊ vxor.per totum:⁊ ſunt
178 hec in argumentū ad qōnem talem.¶ † Quid ſi
dominus papa conceſſit tibi beneficium tenendum
vſꝗ ad ſue beneplacitum voluntatis.℟n̄. durabit
donec reuocetur.extra de diuor.is qui. ¶ Sed q̄d
ſi mortuus eſt papa:nunquid ordinarius poterit il
lud ꝯferre.⁊ eſt argu.in pre.concor. quod vacat ⁊ ꝙ
finita ſit conceſſio:⁊ poterit per ordinarium confer
ri.⁊ arg.ad hoc.C.de lo.⁊ cō.l.locatio.ij.⁊.ff.e.l.iiij.
vbi dicitur quod ſi locaſti quādiu velles morte fini
tur locatio.⁊ extra de precar.c.ij.nam beneplacitū ⁊
voluntas pape definit ⁊ expirat eo moriente: vt in
c conſti.alex.iiij.c de reſcrip.ſignificaſti. nec vlterius
poteſt aliquid velle vt. C.de ſacroſan .eccle.l.j.nam
mors oīa ſoluit:vt in aut̄.col.iiij.de nup.§.dinceps
¶ Sꝫ vinc. not.ꝯ. extra. ď ele. dudū.ij.in fi. ⁊ ꝑ eo
facit ꝯſtitutio.inno.iiij.de reſcri.vt petitioni:q: bn̄
ficia principis latiſſime ⁊c.extra de don.cū dilectꝰ.
179 ¶ Clj. q̄rit̄ pone aliq̄s cōceſſit hoc modo .a.⁊.b.
⁊.c. cōcedo ꝓ medietate taleꝫ rē in emphyteoſim et
vobis.f.⁊.g.⁊.h.pro alia medietate.deinde ita dixit
d ⁊ hanc concedo vobis ⁊ filijs ⁊ nepotibus veſtris d
liberis q̄lis de filijs vr̄is ⁊ nepotibꝰ ſiue ⁊ deceſſerit
portio eius ad ſuꝑſtitem deueniat:nūc querit̄ vtruꝫ
hec ſubſtitutio referat̄ equal'r ad oēs vl' ſolū ad eos
c ꝯſortes qui re ⁊ v̄bo ſunt coniuncti:℟n̄.vtiꝗ e ſꝫm
quoſdam.arg.ff.de vul.⁊ pup.ſubſti.coheredi.§.qui
180 diſcretas.¶ † Clij.queritur:ſed quid ſi ita conceſ
ſit concedo talem reꝫ in emphyteoſim:tibi.ꝑ.⁊ filijs
fratris tui:querit̄ quā portionē habeāt filij fratris
vtrum virilem vel ſemiſſem:⁊ dixit Jo.qđ ſemiſſem
⁊ non plus ar.ff.de here.inſti.vtruꝫ hec adiectio. C.
181 de impuber.⁊ alijs ſubſti.l.fi.¶ † Cliij. querit̄ q̄
dam accepit feudum pro ſe ⁊ pro filijs ⁊ nepotibus
ſuis demum ingreſſus eſt monaſterium queritur an
h res tota remaneat filijs quaſi ex pacto ꝯctus qđ
videtur ar.ff.de verbo.obli.quicūꝗ ecōtra videtur
qđ eccleſia loco heredis vel filij habetur : vt in aut̄.
de ſanctiſ.epiſcopis.v̄ſi.ſed hic pn̄ti.extra de ꝓba.
in pn̄tia vnde videtur qđ hec res cedat eccleſie:ſicut
⁊ alie res ipſius ſꝫm formam.lxix.q.vlti.ſi qua. ⁊. C.
de ſacroſan.eccle.aut̄.ingreſſi:vbi dicitur ſer ſua.in
telliguntur eīm ſua ea quoꝝ vendicationem hꝫ.ff.de
auro ⁊ arg.le.l.quintus.§.ij.nam ⁊ condico alienuꝫ
vt.ff.de relig.⁊ ſump.fu.l.ij.in prin.⁊ hoc quidam te
182 nent.⁊ iunge.ſ.verſi.cxx.⁊.j.v̄.ꝓxi.¶ † Cliiij.que
rit̄:ſed ſi eccleſia eſt loco filij:vt.ſ. verſi. ꝓxi. querit̄
ꝙdiu dn̄s a quo res tenet̄ carebit re ſua:⁊ videt̄ qđ
ꝑpetuo ſicut ⁊ eccleſia perpetuo durat.q: nunꝙ mo
ritur:vt.xij.q.ij.liberti.ij.dicunt q̄dam qđ durat ꝙ f
diu viuit ingreſſus.arg.ff.de le.ij.peto.§.j.xij.q.j.illi
qui vel eccleſia comparabitur loco filij:⁊ ea ratione
tenebit.c.annis.Item computabitur loco nepotis
⁊ ea rōne tenebit per alios.c.annos.arg.ff.de vſufr.
cui vſuf.⁊ hoc ſi tenebitur a laico.Si aūt ab alia ec
cleſia:tunc datur eccleſie domino optio vtrum velit
accipere penſionem:vel reaccipere rem ſoluto ꝯctu
infra duos annos:vt in aut̄.de ali.emphy.§.j.tu dic
183 vt.ſ.verſi.cxvij.¶ † Clv.queritur conceſſi tibi reꝫ
aliquam in emphyteoſim vſꝗ in tertiam generatio
nem completam ita qđ poſtea ad me reuertatur. de
mum decedis relicta filia ⁊ poſtmodum filia dece
dit relictis duobus filijs vnus autem ex illis dece
dit vnico filio relicto:nunc queritur q̄d iuris . pri
mo videt̄ qđ iſte filius fratris mortui iſtud ius con
ſequatur ex perſona patrui ſui : lꝫ ex perſona nihil
poſſit habere:quia eſt ex quarta generatione.argu.
ff.de tempo.in integ.reſti.petendum.⁊ argu. ff. que
res pig.ob.poſ.ariſto.ff.de decur.l.iij.arg.tamen cō
tra vt non habeat ex perſona patrui coviuente.ff.ď
admi.rerum ad ci.perti.l.ij.item qđ ad me nihil de
bet reuerti.cum nondum ſit tertia generatio finita.
item videtur qđ heres defuncti nihil debet habere
cum ipſe ſit de quarta generatione : dicunt quidam
qđ frater defuncti viuens totum habebit : ⁊ apud
eum remanebit quaſi iure accreſcendi.nam ⁊ in con
tractibus inter viuos locum habet ius accreſcendi
vt.ff.de vſufru.accreſ.l.j.⁊.l.idem etiā.⁊.ff.de vſuc.ſi
totius.⁊.l.imperij.⁊.C.lib.x.ſi ſocius liber imperia
lis dece.l.vnica.etiam ſine noua inductione in eam
partem:vt.C.de dona.que ſub modo.l.iij.⁊ vide . ſ.
184 verſi.lxix.f ¶ † Clvj.queritur vtrum filius qui ab
f hereditate patris abſtinet poſſit habere que pater
iure emphyteotico acquiſiuit ſeu accepit pro ſe ac
g filijs ⁊ nepotibus ſuis g ⁊ videtur quod ſic licet nō
ſit heres patri:vt.ff.de verbo.obliga. quicunꝗ . §.
j.ff.ad trebel.debitor.§.fina.ff.de lega.j.filijs ⁊ dua
bus.ll.ſe.ff.de relig.⁊ ſump.fu.familiaria.ff.de ſepu.
vio.queſitum.ff.de acquiren.heredi.ſi quis vero.ar
gumen.contra.quia cum pater paciſcitur filijs tan
quam heredibus.ſi non exiſtant heredes non debēt
ea habere:vt.C.de verbo.oblig.eum qui.§.j.arg. ff.
de pactis:auus qđ ſemper preſumitur cum ex voto
liberis omnia paremus.ff.de bonis liber.l. fina. ſꝫ
ad hoc forte reſponderi poſſet quod talis mentio
filiorum non videtur hoc caſu facta vt heredum ſꝫ
potius vt filiorum ſit pactum perſonale.pro ſe ⁊ fi
lijs ac nepotibus tantum: vt in aut̄. de non ali. aut
permu.rebus eccle.§.emphyteoſim.⁊ potius vide
tur hic fieri mentio filioruꝫ : vt alios heredes ab h
iure excludat:quia qui in vno permittit in alijs pro
hibet:vt.C.de procura.maritus.extra de tranſla.in
ter corpo

ADDE pau. de ca.in.l.j.C.ď ꝯdi.inſer.⁊ qđ voluit Alex.cō ſil.lxj.j.li.⁊ melius ꝯſi.cxxviij. j.lib.

a ¶ Ver.lxix.et vid qđ dixi ſuꝑ ver.lxxij.

b ¶ Eo.ti.nō ꝓximo:ſꝫ de ꝯditōe.⁊ demō.ibi vir legās vxori ſi liberos habuerit de ſuis ītellexiſſe vr̄.et huic vr̄ ſtandū ex q̄ a viro fuerāt v̄ba ꝓlata vel ſtipulata.

c ¶ Alex.iiij.h fuit vrbani ⁊ ſequēs quē extra de feudis. c.ij. ſuꝑ vlti.glo.attribuit Inno. iiij.fuit cle. iiij. vt no.de reſcri. ſi gratioſe in.j. gl.li.vj. ꝑ quaꝫ decre. expedit̄ h qđ diſtinguēdo inter bn̄placitū pape.⁊ bn̄placitum ſedis apoſtolice ibi vide.⁊.ſ.de actio.⁊ peti.§.ſuper circa finē. v̄.item ſi papa vbi duas remiſ. dedi.

d ¶ Filijs ⁊ nepotibus iepte vr̄ dictū de his ſine liberis cuꝫ ad ipſoꝝ filios non trāſiret cōceſſio.

e ¶ ℟n̄.vtiꝗ in epta rn̄ſio forme qōnis:ſꝫ ad primū ſe refert ſcꝫ. qđ ſolū ad ꝯiunctos re et v̄bo ſubſtō referat̄ qđ ꝓbat §.quem alle.

f ¶ Ver.lxix. h erratū fuit ī numero ſic ⁊ fortius.ſ.de legato §.nūc de epoꝝ. v̄.xl.qđ tn̄ corrigendū nō eſt circa allegationes ſequentiū verſuuꝫ ī diuerſis locis ſepiꝰ iteratas ſꝫ ſuppleamus has duas qōnes q̄ numero deficiunt ꝑ duos v̄. ſe.vt ſtatim ī illis dicā ⁊ h corrigamus :vt dicat.clxvj. ADDE alex. ꝯſi.xliiij.j.lib.

g ¶ Suis.vides qđ qđ format̄ de emphyteoſi ⁊ feudo nō auitis ſꝫ paternis tm̄ ſuꝑ q̄bus vide qđ ſcripſi.extra de feu. c. ij. ſuꝑ vlti.gl.⁊ in regl'a nemo dꝫ aliq̄s de reg.iuris. li. vj. ſcđm que tꝫ Guil.de ſuza.ſuꝑ.l.q̄ ſeparatis. C. vn̄ li.⁊ ad feudum auitū filiū admittendū lꝫ paternā hr̄ditatē

repudiet.vide.j.ti.ij.v̄.xxvij.⁊ facit hic ad duas qōnes ſequētes. ⁊ ad huius qōnis intellectū ſcias ꝙ mar.de fano.extra tractatū qōnum de quo dixi in prin.queſiuit de filio q̄ patre mortuo ſe reuocari facit per eccleſiā a qua pater patrimoniū tenebat in emphyteoſim. ⁊ per hunc modū creditores excludit.dixi aūt qđ qđ iſta plus in facto ꝙ in iure ꝯſiſtit.nā ſi adiuit vel ſe immiſcuit certū eſt ꝙ a tenetur.ſi repudiauit vel abſtinuit ꝯſtat eum creditoribꝰ nō b teneri. ī dubio diſtinguit aut pater in illis rebus ius ad filium c tranſmittere nō pōt:vt q: ꝯctus ſine pacto reuocationis finiebat̄ in eius ꝑſona: dici tūc filiū nō dici fraudulentū ⁊ creditores nō teneri alias ſecus.alleg.ff.de le.ij.l.peto.§.j. ⁊ ad.l.fal.penales.j.rn̄.allegabat prius ꝯ eū qđ ex quo poſt mortē patris ⁊ an̄ reuocationē aliquo tp̄e poſſederat ꝓſumebat̄ iure hr̄ditario poſſediſſe.⁊ ſic adiuiſſe C.de repu.hr̄.l. j. debuerat eīm ſtatim ꝯtrium ꝓteſtari.ff. de acquir.here.ꝑ herede.§.j.nec vr̄ querēdū an bona fuerint pr̄is ſatis eīm eſt qđ pater primo.et ip̄e poſtea illa poſſederint. facit.ff.de acq̄.here.l.gerit ꝓ hr̄de.itē pr̄is contēplatōe facta fuit renouatio. ⁊ ſic quaſi ď ſuo eē vr̄.ff.de vſuf. ſꝫ ⁊ ſi q̄d ⁊ talia hr̄ditaria dicūtur.⁊ in petitione hereditatis veniūt.ff.de pe. hr̄. ſꝫ nō tm̄ vr̄ ergo fraudulēter hereditariū ab eccl'ia petitū.ff.de acq̄.here.ſi is q̄ bonis ⁊.C.de diſtrac. pig.⁊ q̄ ſub imagine facit.ff.ad treb.lutius. §. titia.ꝓ ip̄a inducit.ff.de acq̄ ren.here.ꝑ herede.§.ſi q̄d . ⁊ §.fi.⁊.l.ſi pupillus in fi. C. de repu. here. l. ij. C.vn̄ le.l.non hoc.inducit.ff.cōi diui.q̄ coheredes.ff.ſi omiſſ.cā teſta.l. fi.ad muni.libertus.§.ſola.ff.de opis liber.l.iiij.ff.de pig.lex vectiga. ff.de in diem adiec.l.vbi a ūt.§.ſed marcellus.

ADDE Alex.ꝯſi.xj.iij.lib.ro.ꝯſi.xxj.

a ¶ Et emphyteoſim.hoc plꝫ accur.in brocardo.℟.xxxv.in.℟. qui repudiat.vide ꝙ dicā.j.ti.ij. v̄ſi. xxxvij.

b ¶ De inof. te. puto qđ h intēdit.ſi vnus ex filijs cui pr̄ fecit donationē immēſaꝫ abſtinēs ab hereditate donationē illā retinet ſaluo fr̄ibus iure falcidie.ſic ⁊ iſte abſtinēs tenebit emphyteoſim.

c ¶ Clix.queritur qn̄ nō eſſet dubia in hr̄de. ad quē emphyteotica ꝑtinere non pōt niſi eo qđ heres:q: nō erat filiꝰ vel nepos exꝓſſus in ꝯceſſione de illo eīm eſt dubiū ad qđ facit qđ dixi in ꝓxima qōne.⁊ remiſſio quā ibi dedi certū ē qđ iſta emphyteotica veniūt in iudicio fami.her.⁊ ī petitione hr̄ditatis pꝫ.ff.famil. herciſ.itē ꝓdia. ff.de peti.here. itē videndū. in fi.vbi de hoc. ⁊ l.ſe.ſi veniūt in diuiſiōe ⁊ petitiōe hr̄ditatis ergo ⁊ in reſtōne.facit de iure deli.l.q̄dam eulogio . ſatis vr̄ qđ ſi ſubſtitutꝰ eque capax eſt. vt inſtitutus ⁊ ſubſtitutus ſimul in diuiſa ⁊ ſine ꝓſtatione adiuit qđ ſibi preiudicauerit.ad ſequentē aūt qōnem vr̄ diſtinguendū . vt ſupra inter auitū ⁊ paternum.⁊ ſcđo caſu videret̄ ponderandū an pr̄ ꝓ ſe ⁊ heredibꝰ acquiſiuit an ꝓ ſe ⁊ filijs ⁊ heredibus ⁊ ſcđm hoc in duobꝰ caſibꝰ.ſ. primo ⁊ tertio illud ꝑderet.

ADDE alex. ꝯſi.xj.alle.iij.li.

ter corporalia.Item alia rōne ſi filius repudiat bo
a na ergo et emphyteoſim a:que bonoꝝ appellatione
ꝯtinetur:vt.ff.de acqui.reꝝ do.l.rem in bonis.ff.de
verb.obli.ſtipulatio iſta.ff.de v̄bo.ſig. bonoꝝ . ⁊ vr̄
hec queſtio expediri per aut̄.vn̄ ⁊ ſi parens poſitum
b C.de inof.te.b ¶ Quid ſi grauatus ſit fideicōmiſſa
rius reſtituere an talia emphyteotica venient in re
ſtitutione.¶ Item quid ſi iuſte fuerit exheredatus
185 an ꝓuabit̄ ēphyteoſi ſicut alijs bonis.¶ † Clix.c
c querit̄.quid ſi dn̄s edificauit in ſolo quod ꝯceſſerat
in emphyteoſiꝫ: nūq̄d ip̄e inuito emphyteota illud
opus poterit demoliri: ℟n̄. non poterit impune ſi
fuit ꝓhibitus an̄ emphyteota opus demoliri: ſꝫ an̄
ꝓhibitionem poſſet:vt.ff.de vſu.⁊ vſuf.leg.heredes
186 ¶ † Clx.querit̄:ſed q̄d ecōuerſo ſi emphyteota in
ſolo qđ dꝫ in emphyteoſim ꝯſtruit turrim vel aliud:
demum ip̄o decedente ſolū redit ad dn̄m.nunq̄d qđ
edificatum eſt ſolo cedet.dicunt quidam qđ ſic.ff.de
aquir.rerum do.adeo.§.ex diuerſo.ar.tn̄ ꝯtra.ff. de
187 le.j.ſi domus.ſ.v̄.ij.⁊.v̄.cxxxj.¶ † Clxj. queritur
quid ſi dn̄s agit ꝯ extraneum poſſeſſorem fundi em
phyteoticarij:nunq̄d poſſeſſor ꝯdemnabitur ei ad
fructus.℟n̄.non.vt.ff.de ꝯdi.indebi.l. indebiti. §.
fi.ff.de rei ven.fructus.⁊ iūge ſupra.v̄.lj.⁊.v̄.lvj.
188 ¶ † Clxij.querit̄:quid ſi ſerui ſunt in re vel poſſeſ
ſione emphyteotica conſtituti nunquid emphyteo
ta poterit eis libertatē ꝓſtare.℟n̄.ſic.ar.C.de fun
dis pat.l.poſſeſſiones.⁊ extra de rerū permu.c.ij.et
iiij.⁊ idem etiā vr̄ in aſcriptitijs poſſe dici.ſꝫ pōt rn̄
deri ad pre.l.qđ illud iō ibi contingit:q: ꝯductores
predioꝝ patrimonialiū dn̄i efficiunt̄ ſicut in pleriſ
ꝗ.ll.eiuſdem ti.habet̄:ſed iſti non ſic.pōt tn̄ dici qđ
ſi emphyteota ꝓſtat eis libertatē:vt eatenus nō cō
pellant̄ dn̄o ſeruire quatenꝰ emphyteota in emphy
teoſim durare dꝫ niſi eo aīo fecerit:vt ius qđ hꝫ vel
let ad proprietariū ꝑtinere:vl' diſtingue an aſcripti
tij vel coloni fuerint in poſſeſſione ſeu in re emphy
teotica an̄ ꝯctaꝫ emphyteoſim.an vero poſtea acqui
ſiti ſint:vt ſi poſt poſſint ad libertatē ꝑduci:al's nō.
ar.ff.de cenſibus.forma.in fi.C.cōia de leg.l.fi.circa
189 medi.l.¶ † Clxiij.querit̄ pone emphyteotā nō ſol
uentē canonē ſtatuto tp̄e dn̄s conuenit ad canonis
ꝓſtationem emphyteota vero vult rē relinquere:⁊ in
canonis ſolutione ceſſare:querit̄ quid iuris: ℟n̄.ſi
ꝯctus fuerit ſcđm legem celebratus:in optione dn̄i
eſt vel eum expellere vel ſolūmodo canonem etiā ꝓ
futuro tp̄e exigere:vt.ſ. ver. xiij. ſed hoc in eccleſia.
¶ Sed quid in priuata ꝑſona : dic ꝙ ſi emphyteo
ta velit rem deſerere:nihilominus tenet̄ penſionem
190 ſoluere.Alij ꝯ vt ſupra.ver.xj.¶ † Clxiiij. querit̄
ecce emphyteota cepit vagari per orbeꝫ ſic q: igno
rat̄ vbi ſit ⁊ an viuat . nullis ſibi exiſtentibus filijs
vel nepotibus dn̄s vult rē habere quaſi redierit ad
eius dominium:ꝓcurator tn̄ illius aſſerit eum viue
re:querit̄ quid iuris dicunt quidam qđ ſi per trien
nium abfuerit:lꝫ ſemꝑ penſio ſoluta fuerit dn̄s vtet̄
iure ſuo ⁊ rem poterit vendicare.ar. ff.de ritu nup.
ſi ita pater.Et.l.ſi filius.ar.tn̄ ꝯ.C.de repu. aut̄.ho
die.Alij dicunt qđ expectabit̄ quinquennio.arg.in
aut̄.de nup.§.ſed etiam.ſed hoc non plꝫ de diuerſis
aūt expectationibus no.extra:vt lit.non conte. qm̄
191 frequenter.§.ſi vero.¶ † Clxv.queritur ſi in caſi
bus in q̄bus concedit̄ emphyteote alienare vel dn̄o
irrequiſito:vel alias lege permittente de quibꝰ no.
ſupra ver.cvij.⁊ ſe.quid iuris trāſit in illum cui alie
nat̄.℟n̄.vt eodem iure modo ſit penes eum quo fu
tura erat penes emphyteotam alienantem : vt.ff.de
contrahen.empti.qui tabernas.ff.de damno infec.
ſi finita.§.fina.⁊ ſupra.ver.cix.⁊ forte poterit domi
nus poſtulare quod ſe renouet eodem tenore quo
accepit ſicut econtra:cum ius dominij mutat̄ in ali
um renouatio poſtulanda videtur.argume.ff.vſuf.
quemadmodum ca.omnes in fine.⁊ vide ſupra ver.
192 cxlv.¶ † Clxvj. queritur quid ſi emphyteota con
cedit alteri in emphyteoſim:vt.ſ.ver.cxxv.cui iſte ſe
cundus emphyteota ſoluet canonem . ⁊ videtur qđ
illi qui ſibi conceſſit.⁊ ille dominus per ceſſationeꝫ b
tamen primi emphyteote poterit expelli ſꝫm argu.
ff.de pig.lex vectigal.⁊ ſic in pleriſꝗ locis ſeruatur
Alij tamen dicunt ſꝫm emphyteotam domino tene
ri condi.ex.l.Alij dicunt ꝙ tenetur domino ſoluere
penſionem non per condictionem ex.l. ſed remedio
rei vendicationis:vt ſupra ver.cxxvij. Cum autem
primus emphyteota alienat ius ſuum non dando
in emphyteoſim alij:ſed vendendo vel donando vel
alijs modis ſimilibus tunc videtur quod res tran
ſeat ad nouum poſſeſſorem:vnde cum onere penſio
nis ab eo preſtande.argu.C.de iure emphy.l. j. ibi:
idoneus ad ſoluendum ⁊c.⁊.ff. communia pre. cum
193 fundus.¶ † Clxvij.queritur vtrum vtilis vendica c
tio que datur emphyteote:vt ſupra verſi.xlv.compe
tat ei ſine traditiōe:⁊ videtur dicere.l.C.de iure em
phy.l.ij.quod ſit neceſſaria traditio ſupra.ver. xcv.
ad inſtar directe vendicationis:vt.C.de rei vendi.l.
pe.arg.contra:quia hec vendicatio non ex dominio
ſed ex contractu.⁊ iure emphy. naſcitur. arg. ſi ag.
vecti.vel emphy.pe.l.j.vnde ex ſola conuentione et
contractu datur ad inſtar hypothecarie que eſt in
rem:⁊ datur ex ſola conuentione:vt.C.de pign. act.
l.j.⁊ quod ibi dicitur intellige neceſſarium quantū
ad commoditatem vſus ⁊ culture.⁊ non quātum ad
actionem.⁊ argu.C.de iure emphy.l.j.quidaꝫ dicūt
prius dictum eſſe verius:vt.ff.de pub.cum ſponſus
§.in vectigal.ſed illud mitigat dictio forte ibi poſi
194 ta.¶ † Clxviij.queritur ſi dominus volens em
phyteotam deijcere intentet rei vendi.contra ipſuꝫ
vt ſupra.verſi.xlix.nunquid habebit probare ſe do
minum.⁊ videtur ꝙ non:quaſi non liceat iſti qui ha
bet cauſam ab illo ſibi referre dominij queſtionem.
argu.C.de pigno.act.nec creditores.ſed dic cōtra.
arg.eius quod dicitur rei vendi. dari tanꝙ contra
quemlibet:vt.ff.de exhib.de eo.§.fina.ff. ſi quadru.
pau.fe. dic.l.j.§.fina.C.de preſcrip.xxx.ann.ſi quis
emphy.§.fina.Si ergo videtur ſibi dura dominij ꝓ
batio:vt ſupra verſi.lvj.agat condi. ſine cauſa : vel
ex.l.vt in pre.ver.xlix.⁊.ſ.ver.cxxvij.Sꝫ adhuc op
ponitur.nonne emphyteote eſt dominium ⁊ etiam
poſſeſſio vt ſupra ſepe dictum eſt:cum ergo condi
cet ab eo dominus:vt.ff.vſuf.quemad.ca.l.fina.Re
ſpon.detentationem:⁊ naturalem poſſeſſionem ip
ſius emphyteote quod eſt bene notandum. argu.ff.
de condi.indebi.l.indebiti.§.ſi nummi.¶ † Clxix.
195 queritur ecce aliquis accepit in emphy. pro ſe et
pro quibuſdam alijs: puta fratribus :vel vxore vel
alijs:queritur an ex hoc contractu queratur alteri
ſi ipſe non inducatur a domino in poſ.⁊ videtur qđ
non propter regulam que eſt inſtitu.de inutili ſtip.
§.alteri.quando autem alteri per alterum queratur
dic vt.C.ſi quis alteri vel ſibi. multum . videtur ta
men quod illud ſit ſpecialiter in hoc contractu quā
in alijs:tam ex conſuetudine : quam ex.l. C. de iur.
emphy.l.j.ibi in quo.que inter.⁊c.ſicut ⁊ contra pre
dictam regulaꝫ:ſunt plura alia ſpālia vt no. inſtitu.
de inuti.ſtip.§.ſi q̄s alteri.ad h facit in aut̄.col.ij. ď
non al.aut ꝑ.re.ec.§.emphyteoſis in fi.ibi h exꝓſſe
noīetur ⁊c.vbi innuit̄ qđ ex ſola noiatione.i. pacto
vxor querat viro:⁊ vir vxori qđ non eſt in alijs ꝯcti
bus:vt ꝑ.l.multum.⁊ ad h.C.li.x.ſi ſocius lib.impe
ria.dece.l.vnica.q: qđ ibi facit impꝛialis autoritas:
hoc dꝫ h facere pactū.⁊ ꝯcedentis in emphyteoſim
⁊ donationis volūtas ⁊ h tꝫ ia.ꝙ habeat vtilē ven
dicationē.arg.C.de dona.que ſub modo.l.iij.lꝫ Jo.
illam.l.intelligat in actione ꝑſonali ⁊ vide.ſ.v̄.iiij.
196 ¶ † Clxx.queritur:ſed q̄d in ꝯctibus qui ſic fieri
ꝯſueuerunt.tu concedis mihi ꝑ me ⁊ filijs meis et
nepotibus:⁊ ſi deceſſero ſine filijs ⁊ nepotibus de
ueniant in talem:nunq̄d ex tali pacto tertius habe
197 bit iuſ.¶ † Clxxj.querit̄ quo iure petat̄ merces:

Archivo Histórico Rosario

a et dicunt quidam qꝺ condic.ex.l.vt.š. verſic.lxviij.ᵃ

198 ¶†Clxxij.querit̃ ꝗd ſi ꝗs cōceſſit in emphy.ꝑ. et fratri ſuo ita ꝙ ſi alter ſine liberis maſculis deceſſerit res ad ſuperſtitē reuertat̃:nunꝗd fili⁹ naturalis excludet fratrē defuncti.⁊ vr̃ ꝙ ſic.qꝛ in ſubſtitutione excludit:vt.C.de inſti.⁊ ſubſti.gn̄aliter Jaco.dicit ꝙ ſi defunctus ſit talis ꝑſona de qua ſit veriſil'e qꝺ voluerit iſtū heredē ſuccedere.tunc admittit̃.al's non.arg.ff.ad treb.ex facto.§.ſi quis.š.verſi.lxvij.

199 ¶†Clxxiij.querit̃ ꝗd ſi dñs tibi vendidit rē quā mihi dederat in emphy.nunꝗd teneris me pati rem illā hr̃e.vr̃ qꝺ ſic:vt.C.loca.⁊ cō.emptorem.ſed illa lex loquit̃ in colono.qui nō hꝫ ius in re:emphyteota vero cū habeat ius in re:qꝛ datur ei vtilis vendicatio nō pōt ab emptore expelli:qꝛ res trāſit ad em-
b ptorē cū onere ſuo.vt.ff.de acꝗr.rerū do.traditio ᵇ.

200 ¶†Clxxiiij.querit̃ pone.a.dedit rem ſuam.b.in emphy.annua penſione ſibi retenta.poſt hoc.a.ven-
c didit.ꝑ.⁊ ꝓprietatē ⁊ penſionē quā retinuerat ᶜ.deinde ꝗdam.h.egit ꝯ.b.vendicādo rē ipām ab eo per hypothecariam dicens ea ſibi fore obligatā.⁊ ipſe b.ante ſnīam denunciauit.a.vt adeſſet cauſe ⁊ eum defenderet.ſm ea que|no.š.de primo ⁊ ſcđo decr.§.reſtat.ṽ.hic etiā no.ſꝫ non denunciauit.ꝑ.emptori.nūc.ꝑ.agit ꝯ.b.a quo res euicta eſt:vt nihilominus ſibi penſionē ſoluat:querit̃ an poſſit:⁊ vr̃ ꝙ nō.⁊ ꝙ ſibi ſufficiat ⁊ ꝓſit denunciaſſe.a.cū quo ꝯxit.qꝛ cū ꝑ.nō ꝯxit quare ſibi denunciare nō debuit.ar.ff.de
d euic.minoꝛ.§.denūciareᵈ.itē ſi notoriū erat rē eē.h.obligatam qui euicit.b.non habuit neceſſe litigare ff.de actio.emp.l.ex empto.§.itē ait.arg.ꝯ.nā.b.ſucceſſit in locū.a.⁊ loco eius erat.vn̄ ius acquiſiuerat ff.ad velle.l.fi.Rn̄.j.ſibi ergo fieri debuit denūciatio.C.de euic.actore.quare ꝑiculū rei euicte ſpectat
e ad.b.nō ad ſe.C.de peri.⁊ cōmo.rei vē.poſt ꝑfecta₃ᵉ itē.b.eſt in lata culpa.qꝛ nō denūciauit.ꝑ.quē videbat ꝑdere ius ſuū.⁊ talis culpa ꝓpe dolū eſt.ff.mā.fideiuſſori.ſuꝑ hoc dici pōt qꝺ.a.bn̄ potuit vēdere ꝓprietatem.ſꝫ.ꝑ.nō pōt petere.a.b.penſionē:pōt tn̄ ab eo rē vendicare.⁊ ſi.b.voluerit ſoluere ſibi penſionē.bn̄ quidē alioquin rem ꝑdet.⁊ eſt ſic.ff.vſuf.quēadmodū ca.oēs in fi.Si aūt.b.iā ipm̄.ꝑ.dñm reco-
f gnouerat ſoluēdo ei pēſionēᶠ vl' alio mō nō excuſat̃ denūciādo.a.imo periculū ei⁹ eſt.ff.de pca.queſitu₃

a ¶Ver.lxiiij.hic mihi occurrūt duo.primū qꝺ ṽ.allegatus quē in pluribus libris ſic vidi parū ad ꝓpoſitum cōuenire pōt ſcđs ꝓcedens.ſ.clxvij.ſcđm qꝺ in hac materia erat principaliſſime tractandū autoꝛ ſic tarde.⁊ ſic ſuccincte trāſiuit maxime cū Jo.de bla.quē vidit de hꝰ plene tractaſſe vbi.š.ſua.vij.q.dicens qꝺ ſi ꝯctus ⁊ eius forma ꝓbari pōt ꝑ teſtes vel per publicū inſtrm̄ ꝑque patere pt̄ ſtipulationē interueniſſe ſuꝑ pēſione ſaluanda ⁊ pēſio fuit certa aget ad ſilā certi ꝯdictione ex ſtipulatu alias ꝯdictiōe ex.l.zenonis.C eo.l.j.⁊ inſti.locati.§.adeo cū iſte ꝯctus ſit inductus ab illa l.nec eſt cautu₃ quo gn̄e actionis ⁊c.C.de cōdi.ex lege.l.j.ſi aūt de ꝯctu teſtes ⁊ inſtrumēta deficiūt propter ꝯctus antiquitatē vel videat agens an ꝓbare poſſit reū ſibi penſionē ſoluiſſe ꝓ illo fundo.x.vel.xx.an.alleget ꝯctum vel ſtipulationē ex vno illoꝝ agat.ff.de vſur.cū de in rē verſo.dicet qꝺ anteceſſores ſui ⁊ ipē dederūt talē fundū tali in emphyteoſim ꝓ tali pēſione.⁊ addere pōt quā penſionē per ſtipulationē ſoluere ꝓmiſit qꝺ paratus ſum ꝓbare.qꝛ ipſius fundi penſionē ſoluit.x.vel.xx.an.ex curſu eīm tp̄is induceret̃ ꝓſumptio tituli qꝛ non eſt veriſil'e qꝺ ꝗs pecunias ſuas iactet.ff.de ꝓba.cū de indebito.ſi aūt cā vel titulus nō allegaret̃ ex ſolo curſu tp̄is agere nō pōt.C.de pac.ſi certis annis.non eīm inducit ſolum tp̄s obligationē.vt ibi ſicut nō tollit.ff.de act.⁊ obli.obligationū fere.§.plꝫ.hꝰ vide qꝺ no.extra de cenſibus.peruenit in glo.ij.⁊ ſuꝑ ea ſcripſi.eſt aūt ſciendū qꝺ.š.dixi de.l.zenonis.⁊ dicit autoꝛ in prin.huius.§.⁊ in ver.liiij.improbari ꝑ Pe.de bel.vt refert Cy.in ipā.l.j.q.v.dicit eīm ꝯctum inductum antiqua lege.vt pꝫ.ff.ſi ager vec.l.j.⁊ no.l.zenonis.lꝫ per illā ſit repoſitus in nouā formā.certe.§.adeo.inſti.loca.aperte dicit qꝺ ꝯctus emphyteoſis naturā recipit a zenone nō dicit formā ⁊ naturā.nec inuenit̃ ſub illo titulo.ſi ager vec.qꝺ emphyteoſis noīetur in tex.de rub.fateoꝛ qꝺ poſt zenonē formata fuit per cōpilatores ffoꝝ.Jtē mirandū immo de hꝰ ſumme mirandū cū leges ille nō loquant̃ niſi de ꝯductoribus agroꝝ ciuitatū quomodo dicunt per illas ꝓuiſum a ꝯctibus nōdum inuentis eccleſiaꝝ ⁊ priuatoꝝ per viā emphyteoticam:miroꝛ etiā de amiciſſimo meo Cy.qui ꝓ opinione qꝺ agat̃ ꝯdictione ex.l.zenonis īducit vt principalē Ja.de are.cum tn̄ azo.id dixit in ſumma ipſius ti.in prin.⁊ apertius aū finē ver.ex hac act.idē in ipā.l.frater ṽ.cuſtodiri ⁊ breuiter ſuper oēs qōnes poſt ipſos ſtudui vtilitates illoꝝ qui ſummo ſtudio ſine vlla vtilitate antiquos improbare conant̃ nunꝙ placuerūt de vtilitate dixi:qꝛ ꝗd intereſt plus agere ꝓſcrip.ṽb.ꝙ ex.l.zenonis.⁊ tn̄ ac.vbi.š.dederat vtranqꝫ.

b ¶Traditio.ſed querit̃ an dño vendere volente ꝓprietatē domus emphyteotice teneatur emphyteota illā oſtendere emere volentibus vr̃ qꝺ nō per.l.ij.ff.de ali.pu.ꝓſtan.⁊.C.qn̄ ⁊ ꝗbus quar.pars.l.ij.§.j.que facit etiā ꝓ.cum de immobilibus hic loquamur ⁊ hoc tenendū per.l.ꝙuis.ff.de pig.act.⁊ ad exhi.l.theſaurus.⁊ de cloacis.l.j.§.j.⁊.ij.itē lꝫ dñis in talibus ponere cuſtodes.ff.de vſu.⁊ ha.l.ſi ita.§.j.⁊ de ventre in poſ.mit.l.j.§.pe.

c ¶Retinuerat.qꝺ potuit irreꝗſito emphyteota de hoc.š.verſi.xciiij.tn̄ vber.de quo autoꝛ habuit hāc qōnem poſuit hꝰ factū ēphyteota ſciēte ⁊ qꝺ ipē poſtea ſoluat penſionē emptori.⁊ hic vel horum alterum ꝓpter has allegationes autoꝛ non debuiſſet omittere.

d ¶.§.denunciare.ibi dꝛ qꝺ etiam ſi ſeruus eſt qui vendidit ei nunciandum eſt.Jtem emphyteota negabat principium dicens nullo iure caueri qꝺ emphyteota teneat̃ denunciare lꝫ teneat̃ de euictione ⁊ ſic ſe tutum dicit etiā ſi nulli denunciaſſet per.l.illam.C.de col.ad idem.de elec.quamꝙ de ſen.excō.is qui li.vj.

e ¶De pericu.perfectā.⁊ addebat qꝺ ⁊ ſi venditori denunciari debuiſſet nihilominus ⁊ ſibi.cum enim plures ledi poſſunt omnibus conſulendum eſt ac.⁊ de minori ait ꝑtoꝛ.§.j.⁊.ff.de fundo do.l.fi.facit regula qꝺ omnes.lib.vj.

f ¶Penſionem.de hoc.š.cxxviij.ſed quod queritur de vēdicatione et perditione rei non videtur procedere.quomodo enim vendicabit̃ ab illo qui non poſſidet.⁊ per ſententiam euicto.⁊ quomodo nunc ꝑdet ꝗ iam ꝑdidit.veritas tamen habet qꝺ queſtio non ponit clarum thema.quia non declarat quod vel quale dominium vendicaretur.nam ſi vtile vendicabatur denunciauit cui debuit ei.ſ.a quo cām habuerat.ſi vēdicabatur directum.tunc debebat emptorem ipſius directi dñij in iudicio nominare non dico denūciare de quo hic tractat̃.ſed noīare per modum quem ponit lex.ij.C.vbi in rem act.⁊ de cre.qm̄ extra vt lite non ꝯte.§.qꝺ ſi ſuper quo ergo ad ſuū vtile dominiū euictu₃ ꝯ venditorem cui denunciauit agere debebat ad preciū ſi qꝺ dederat.⁊ ad intereſſe ⁊ ad expenſas.de quo.š.ti.ꝓxi.§.fi.

Bal.de locato.

Forma inſtrumenti locationis pedagij.§.j.ver.porro.S.alij faciunt in forma venditionis qꝺ vendant̃ fructus redditus ⁊ prouentus pedagij.alij addunt verbum vſuſfructus.ſed tn̄ exponi debet.i.commoditatis ⁊ vtilitatis qꝛ vſuſfructus non cadit in rebus incorporalibus.ſed eſt ius in corpore ⁊c.l.j.ff.de vſufruc.ſꝫ ius colligendi pedagium ſeu paſſagiu₃ eſt ius incorporale.¶Sed quid de lacu peruſino ſi inſtrumentum dicit quod venditus fuit vſuſfructus aque lacus.nam lacus in patrimonio noſtre ciuitatis eſt.⁊ ſimiliter cluſium peruſinum.vn̄ vendi poſſet nedum vſuſfructus.ſed proprietas vt legitur ⁊ no.ff.de contrahen.emp.l.ſed celſus.Jtem iſti emptores fructus per ſeipſos percipiunt non de manu vēditoris.ergo ſunt vſufructuarij.ff.de vſufru.l.ſi quis ita.Jtem a natura verborum ⁊ ꝓpria ſignificatione attributa verbis ⁊ ab intellectu non dꝫ recedi.ff.de vſufru.lega.l.ſi alij.nam quecunqꝫ fuerit vallata intentio tn̄ verbis ſtandū eſt nec ſunt verba cauillanda.ff.ad tertul.l.ij.§.fina.¶Ex hoc ſequit̃ ꝙ omne periculū guerre impediens non poſſe percipi dictos fructus pertinet ad emptores.qꝛ periculum eſt emptoris.maxime poſt rei traditionem.ff.de peri.⁊ commo.rei vendi.l.neceſſario.in contrarium facit.nam verbo venditionis hic locatio ſignificari videt̃.cum ſit verbū generale.ff.de ſtatu li.l.ſtatuli.a ceteris.§.vnus.⁊ lex vocat redemptores conductores.ff.loca.l.in lege locationis.⁊ de pub.§.conductores ⁊ ſic ꝓpter tempeſtatem guerrarum deberet fieri mercedis remiſſio.ff.loca.l.ſi vno.C.loca.l.excepto.ſed pro prima ꝑte facit.ff.de ꝯhen.emptio.l.fiſtulas.§.frumentū.vbi dꝛ qꝺ ſi quis emit fructū in herba periculum contingens eſt ſuum.⁊ ſi venditoꝛ ſuſcepit in ſe periculum vis tempeſtatis videtur ſuſcepiſſe periculum caſus inſoliti ⁊ vis immoderate vel inſolute.qꝛ illud pertinet ad emptorē.ceſſante ergo pacto omne periculū ⁊ oēs caſus emergentes circa herbā ꝓdictam pertinent ad emptorem.nec ꝓpterea fit remiſſio precij quaſi eīm ſpes emit̃ vbi nulla fit remiſſio precij.ff.de act.emp.l.ſi iactum rethis.nec vlla lege hoc cauetur qꝺ aliqua remiſſio fieri debeat.niſi dicas qꝺ remiſſio que in vna ſpecie contrac.dꝫ fieri in eius ſili.ar.ff.de preſcrip.verb.l.naturalis.§.pe.ſed iſta venditio ſimilis eſt locationi.nam vt paria copulant̃.C.de bo.aut̃.iu.poſ.l.in venditione.§.j.ad hoc facit qꝺ no.Jac.de are.C.de iur.emphy.l.j.ſimilē parificationē habes.ff.de fur.l.ſi ſeruus.§.locaui.ſol.vt no.bar.ff.de publi.l.cotem.§.qui maximos.⁊ vide qꝺ no.extra de loca.c.ꝓpter ſterilitatem.⁊.ff.de ꝓſcrip.ṽ.l.naturalis.§.at cum do.⁊ de ꝯhen.emp.l.cū manu ſata.§.nemo.vbi dꝛ qꝺ vēditio que fit annuo ꝓcio.cenſet̃ locatio.⁊ ſit remiſſio ob guerras ſꝫ ſi vno pacto nō fit remiſſio.qꝺ act.ius ⁊ ſpes.non res emi vr̃ Bar.ſed certe ⁊ emptio eſt annua qn̄qꝫ facit de ꝓſcrip.verb.l.apud labeonē.§.pe.⁊ de ac.emp.l.ſi ea res.in prin.⁊.ff.loca.l.item querit̃.§.exercitu.Bald.vide.j.§.pri.¶Jn vrbanis agris conductis qn̄o ꝓpter ſterilitatē fit remiſſio.que eīm ſterilitas cadere pōt in domo.nam leges que de ſterilitate loquuntur videnť loqui in agris.Rn̄deo ſterilitas eſt ſi ex domo fructus et vtilitas percipi non pōt ꝓpter guerram vel malum ſtatum ciuitatis vt in preſenti eſt inter dona.⁊ qui hoc dicit ꝓbare dꝫ damni ꝙtitatem intolerabilis.ſ.⁊ enormis que includit enormem leſionē.nam cām ſine intereſſe ꝓbare nil releuat.Bal.⁊ ſic opꝫ ꝓbare ꝙtum primo percipiebatur:⁊ ꝙtum minus poſtea.Bal.¶Forma inſtrumenti qn̄ locat̃

ſolum

ſolum ad edificandum vel ad aliud plantandū.ver.ſi vero quis locat terra₃.S.¶Si colonus ſeminauit agrum an emptoꝛ poſſit reijci.nō reſtituendo ſump.ver.ſed pone.S.tꝫ qꝺ poſſet expelli.ſed contra videtur per.l.colonus.in fi.ff.de vi ⁊ vi ar.vide.ff.de loca.l.ſi fundus.Bal.¶An colonus qui debet habere partem fructuum ⁊ reddituū debeat habere partem de fructibus arborum.ver.illud aute₃.S.vide qꝺ no.ff.de ſerui.ru.predi.l.certo generi in prin.⁊.ff.de dam.infec.l.dāni.§.ſabini.cum ſi.B.vide.j.§.pri.⁊ hic no.vbi habes qꝺ de lignis arboꝝ.vide.j.ſtatim.§.⁊ hic no.¶Forma inſtrumenti emphyteoſis eccleſie.et tractatur qui debet interuenire ⁊ renouationis.in.§.ſequitur.S.vide infra.§.proxi.¶Quid eſt dicere vſqꝫ ad tertiam generationē vel perſonam.item an ſufficiat vnus tractatus.an requirant̃ plures.ver.porro.⁊ ver.ſe.S.¶Poteſt ſolui cenſus per quinquaginta annos ſi partes ſunt in concordia.ver.fi.S.¶Et hic no.qꝺ emphyteota vel colonus non pōt incidere nec arbores ceduas que ſunt in fructu.S.de hꝰ ff.ſolu.ma.l.diuortio.per Dy.⁊ Bar.⁊ facit.ff.de dolo.l.eleganter.§.j.vbi deuaſtare arbores ⁊ deuaſtare domum iudicat̃ ad paria.Bald.vide.š.§.an colonus.¶Si conductoꝛ ronzē ſuſcipit in ſe periculum mortis tenetur etiam ſi equus decedat naturali morbo.puta ex viuolis.§.iam dicendum.verſi.ad euidentiam.S.nā illa diſtinctio.an res etiam eodem modo peritura.vel non hꝫ locum vbi detur eſtimatio ratione more non vbi ratione promiſſionis.⁊ adde qꝺ no.in.l.iij.ff.loc.vide.j.eo.§.inſtrumenti.⁊.§.⁊ no.qꝺ Bal.¶An locatoꝛ teneatur recipere equum magagnatum.ver.ſed quid ecce.S.⁊ no.ff.de dolo.l.eleganter.§.j.in glo.ordi.⁊ de fur.l.quidam per Dy.vide.j.§.eſtimatio.¶Jnſtrumentum locationis.⁊ inſtrumentum ſocide boum ſiue vaccarum.ver.ſi aute₃ aliꝗs boues.⁊ ver.ſe.S.⁊ no.ff.pro ſo.l.id qꝺ.⁊.ff.de pigno.l.grege.in prin.Et no.qꝺ capitale ſaluum eſſe dꝫ.primo detrahendum ⁊ reliquum diuidendum.ff.pro ſo.l.cu₃ duobus.ff.inchoāda.⁊.§.ſe.⁊ no.C.pro ſo.l.j.per doc.item vide.ff.de in rem ver.l.quidā boues.⁊ quod no.in.l.ſi neutri.§.in bonis.ff.de priuile.credi.per Dy.vide.š.eo.§.ſi conductoꝛ.⁊ quod capitale ſit detrahendum ⁊ ſaluum.¶Si per pactum locatoꝛ hoc faciat etia₃ caſu fortuito accedente an ſit vſura videtur ꝙ ſic.vt in.c.pleriqꝫ.xiiij.q.iiij.vbi vide.Bal.¶An emphyteoſis conficietur vide.C.de bo.que libe.l.j.per Bart.an poſſit dare conſimiles videtur.j.de ſo.§.fi.⁊.š.de accu.§.an ex confeſſione.⁊.j.eo.§.inimicitia priuata.¶Quid ſi colonus admittit boues in paſcuis ſine cuſtode ⁊ Lupus comedit.an teneatur in.§.poſtꝙ.ṽ.quid ſi locaui.S.de hoc no.ff.de neg.geſt.l.ſi quis negocia in glo.ordi.⁊ ibi Bar.⁊.C.de epiſ.audi.l.nemo.⁊ ibi per Cy.vide.j.de ſol.§.fi.¶Qui locauit operas debet habere mercedem pro tempore quo ſtetit vacuus culpa conductoris.ver.⁊ ſcias.S.¶Quid de eo qui pluuia impeditur.ver.quid ſi faber.S.⁊ ibidem an miles captus debeat habere ſtipendium pro tempore quo manet captus.S.An in ſeruiana debeat peti poſſeſſio rei an res.ver.porro.⁊ ſe.S.de acquir.poſ.l.iij.§.fi.per Dy.¶No.ꝙ in cōtractu emphyteotico parua ꝓſtatur pēſio.puta anno quolibet vnus denarius.qꝛ econtra dño hec accidit vtilitas.qꝛ oīa emponemata edificia plantationes ⁊ commoda ſua ſunt finita emphyteoſi.§.nunc aliqua.verſi.ſecundo querit̃.S.Et hoc de annexis ſeu affixis.nam illa exportari poſſunt.ff.loca.ſed ⁊ addes.§.ſi inquilinus.Bal.¶Emphyteota eſt.j.emptorem.⁊.š.ſimplicem cōductorem.ff.de ꝯhen.emp.l.cum manuſata.§.nemo.⁊ pōt ꝓſcribi emphyteoſis.ſed non ſimplex ꝯductio vide.C.de ꝓſcri.xx.an.l.male adit̃ ⁊.l.cōperit per Cy.¶Et no.qꝺ emptoꝛ dat ꝓcium ꝓ re.ꝯductoꝛ aūt ꝓ vſu rei emphyteota ꝓ vtroqꝫ ſimul.qꝛ vtile hꝫ dñium.na₃ eſt duplex vſuſfructus.ſ.formalis ⁊ cauſalis.ita ⁊ duplex dñium.ſ.formale penes emphyteotam.⁊ cauſale penes dñm.i.ꝓprietarium.⁊ adde qꝺ not.ff.cōmo.l.ſi.vt certo.§.duobus vehiculū.Jte₃ lex emphyteoſim vocat ſeruitutē ꝓpterea eſt ius formale.ff.de leg.j.ſi tibi hō.§.fi.Bal.feudum datur gratis nō ꝓ cenſu tn̄ ex natura feudi debet̃ ſeruitiū.ſed in emphyteoſi debet̃ penſio.i.aliquis cēſus.qui pōt eſſe tā in pecunijs quā in rebus alijs.⁊ ſic eſt ſimilis ꝯctui innoīato.ff.de ꝓſcri.ver.l.naturalis §.at cū do.⁊ ex cēſus qualitate ⁊ ꝙtitate iudicaret ꝗs ꝯctus ſit.vt no.in.l.j.§.j.ff.de ſuꝑfi.in glo.oꝛ.Bal.⁊ vide oīno.j.eo.§.ſi debes.Bald.Jn ꝯctu emphyteotico requirit̃ ſcriptura.ſed cum contractus in ſcriptis neceſſario requirit qꝺ partes ſubſcripſerint dico ꝙ ſcriptura nō requiritur ad eſſe.ſed ad ꝓbationem eſſe puta publicum inſtrumentū ⁊ hoc probat conſuetudo que ſeruanda eſt.verſi.quinto queritur.⁊ ṽ.ſexto queritur.S.⁊ facit quod no.Azo.C.de ſacroſan.eccle.in ſumma in titulo fi.Bal.¶Eccleſia poteſt dare emphyteoſim ſimpl'r puta titio ⁊ tunc intelligitur de ſe ⁊ filijs ⁊ nepotibus.vt no.in.l.etiam.ff.ſol.matri.Jtem ⁊ in perpetuum.⁊ tunc tranſit in omnem heredem.etiam ſi non ſit de deſcendentibus.ver.vij.per.S.Jtem in tertiam perſona₃ ⁊ tunc intelligitur de filijs ⁊ nepotibus.š.§.ſequitur.ver.porro.

¶Jtem ⁊ in tertiam generationem.⁊ tunc dicunt quidam qꝺ prima perſona computatur ⁊ vadit vſqꝫ ad filium ⁊ nepotem.in aut̃.de non alie.§.emphyteoſim.alij dicunt qꝺ etiam pronepos continetur.qꝛ ego non ſum generatio mea.nam nihil generat ſeipm̄.vt dicit beatus Augu.ſm Bar.ſi autem non apparet de originali forma ꝓſumam in tres ꝑſonas.qꝛ ita fieri ꝯſueuit.vnde a cōiter accidentibus ita preſumere debeo.ſ.factum fuiſſe qꝺ fieri ſolet.C.de fideiuſ.l.pen.niſi conſuetudo ſpecialis illius loci aliter ſe haberet.nam in dubio inhereo conſuetudini fiendi vtendi ⁊ interpretandi.ff.de fun.inſtru.l.cum de lanionis §.aſinam.⁊ de lega.iij.l.librorum.§.qꝺ tamen caſſius.⁊ quod ibi not.Bal.š.de emp.⁊ vendi.§.iij.⁊.j.eo.in fi.§.pe.⁊.§.nominum tertie generationis.⁊ de teſta.§.relictum.Eſtimatio bouis dati in ſocidam nō facit emptionem qꝛ tunc venditoꝛ non haberet partem de fructibus rei extra de pigno.c.ex litteris.ſed ſic vt ſufficiat probari culpam nec oportet probari intereſſe niſi conuentum.l.iij.ff.loca.ff.pro ſo.l.cum duobus.§.quidam.Bald.vide.š.eod.§.inſtrumentum.¶Pactum factum cum emphyteota prodeſt eius ſucceſſori ſingulari ad excipiendum non tamen conuenire poteſt.ver.viij.⁊ ver.ſeq.S.facit.l.j.de act.emp.vide.š.de emp.⁊ ven.§.an pactum.⁊.j.eo.§.pactum perſonale.

¶Jtem tenetur reſtituere fructus quos percepit emphyteota finita emphyteoſi.ver.ſed pone.S.facit.ff.ſo.ma.l.ſi mora.in princi.⁊ quod ibi no.per Ja.ff.de rei ven.l.ſi emptoꝛ.in prin.B.¶Emphyteota eccleſie lꝫ cadat ab emphyteoſi tenetur tamen ſoluere penſionem ſecus in emphyteota priuati.ver.xj.queritur.S.¶Eo ipſo qꝺ priuatus reciperet canonem reconciliaretur ſibi emphyteoſis.ar.l.ij.C.de iure do.impetrando.⁊ no.j.ver.xxiiij.g.vide.j.eo.§.recipiendo ⁊ ſe.ver.idem videtur in eccleſia.Sed an emphyteota qui vult renunciaee rei teneat̃ ſoluere cenſum.dic quod ſic.quia ad idem tenetur contractus.ff.commo.l.in commodato.§.ſicut.ſecus in illo qui tenetur propter rem ex diſpoſitione legali.quia talis cedendo rei liberatur.⁊ facit.ff.ſi ſer.vē.l.⁊ ſi forte.§.labeo.ff.de vſufru.l.cum vſufructuarius.ff.de dam.infect.l.pretoꝛ.§.hoc edictum.ff.ſolu.matrimo.l.cum mulier Jacobus ſecunda ⁊ ibi per Jaco.ff.de leg.ij.l.imperatoꝛ.§.ſi centum.⁊ ibi per Dy.⁊ facit in ratione ſui.ff.loca.in naue.in fin.⁊ hoc per.g.⁊ Barto.in.l.is cuius.ff.de aqua plu.ar.Emphyteota cadit a re non ſoluendo.hoc verum ſi domino placet.ver.xiij.nam is in cuius fauore₃ dicitur aliquid non valere poteſt facere vt valeat.ff.de iure do.l.ſi res.§.finali.g.⁊ eſt glo.ordi.in.l.ij.ff.ſi ager vec.vel emp.pe.⁊ facit.ff.de iniuſt.rup.⁊ irri.te.l.filio.in prin.⁊ quod no.C.de contratab.l.poſthumo.⁊.C.de teſta.l.non dubium.Bald.vide.j.eo.§.emphyteota cecidit.ver.an ipſo iure cadat.⁊.j.eo.§.emphyteota non cadit.⁊.j.eo.§.clauſa.¶An biennium vel triennium non ſoluendi canonem currat minori.C.de admi.tu.l.ſi damnum.ver.xiiij.g.an currat eccleſie.C.de ſacroſan.eccle.l.placet.verſi.xv.an ciuitati.verſi.xvij.Jtem an hereditati iacenti.ff.de nego.geſt.l.debitoꝛ.ver.xix.quod ſi iacet hereditas domini verſi.xix.ff.de in diem adiec.l.ſi predio.g.Jtem an heredi ignoranti.verſi.xviij.ff.de verbo.obliga.l.ad diem.per Dyn.⁊ adde quod no.C.de reſtitu.mi.l.ſi cum militaribus.⁊ per Dyn.in.c.is qui in ius.de regu.iur.libꝛ.vj.ff.de mino.l.etiam.Jtem not.quod hereditas ſuſtinet vicem defuncti in his que iuris ſunt non in facto.ff.ſi quis teſt.li.eſſe iuſ.fu.l.j.§.ſceuola.C.de bo.aut̃.iu.poſ.l.ſi bona.cum ſi.¶Recipiēdo canonem ſciēter videtur dominus renunciare legi commiſſorie ſecus ſi ignoranter Jtem ſecus ſi proteſtetur.ver.xxiij.xxiiij.⁊.xxv.g.vide.š.eo.§.eo ipſo ⁊.§.ſequen.⁊.j.§.proxi.Jtem ſi prelatus ſindicus vel economus recipit preiudicat eccleſie.verſi.xxvij.g.Jtem ſi recipit partem ⁊ non in totum an ſibi preiudicet ſic in pena commiſſa.extra de penis ſuam non in pena committenda.verſi.xix.¶Qui ſoluit pro tribus annis retro proximis preſumitur ſemper ſoluiſſe.C.de apoc.pub.l.quicunqꝫ.libꝛ.x.verſi.xxviij.g.¶Non negare creditorem non releuat debitorem ab onere probandi ſolutionem.ff.de proba.l.quinquaginta verſi.xxxj.g.¶Eccleſia non cogitur recipere canonem niſi de anno in annum.C.de fide inſtrumen.l.plures.verſi.xxxj.g.j.eo.§.emphyteota non cadit cum.iij.§.ſequē.an diuerſa pena appoſita ab homine faciat ceſſare penam legalem.ver.xxxv.g.¶Clauſula rato manente pacto videtur appoſita in odium non in fauorem conuenientis:vt no.in.l.qui fidem.ff.de tranſac.ver.xxxv.g.Jtem iſta clauſula non mutat naturam contractus.nec penam que venit ex natura contractus.ver.xxvj.g.¶Pena legalis ſepius committitur pena conuentionalis non niſi ſemel etiam ſi clauſula rato manente pacto ⁊c.niſi ſit expreſſe dictum per pluries committatur.⁊ tunc ex vno facto non poteſt committi niſi ſemel ſed ex diuerſis pluries.ver.xxxviij.g.Si pro primo anno quis ſoluet penam conuentionalem.⁊ iterum ceſſat ſecundo anno an primus annus computetur in numero duorum annorum dicit quod nō.quia punitus eſt pro illo ſm Vber.ver.xxxix.g.a ſimile dicit ſtatutum quod ꝓ primo homicidio quis ſoluat centum.ſed ſi commiſerit duo homicidia decapitetur.Titius pro primo ſoluit ſi ſecundum committit non tamen decapitabitur.quia primum non computatur in numero.item ſi eſt abſolutus a primo non computaretur a numero.ergo idem ſi ſoluit.ff.de re iudi.l.ſi quis cum totum.§.plane.ſed dic contra.quia tantum eſt dicere quantum quod pro ſecundo decapitetur non enim fit condemnatio in ſecundo de primo.ſed qualitas perſone coherens auget penam ſic dicitur.C.de epiſcopali audien.l.iij.⁊.ff.de pe.l.capitalium.§.craſſatores.et.l.ſi diutino.non ob.dictum Vberti.nam hec pena ſuccedit loco debiti.vnde pro primo anno ſatiſfactum eſt.idem dico ſi accuſatio pro primo homicidio non poſſit fieri. quia ſi preſcriptum tamen in numero computatur.quia preſcriptio non debitum factum nec qualitatem vel maculam abſtergit.ſed iuſtitiam fieri impedit.ff.de iureiurando.l.ſed ſi vnus.§.ſi ante.Bald.¶ An vna preſcriptione tollatur annua penſio.tenet Azo.quod ſic.quia iſta eſt diuiſio preſtationis non cauſe vel debiti.nam preſcriptio elidit cauſam primam in radice.vnde quicquid ex ea ſequitur eliſum eſt nec repeti actio.nec recitari dicitur.C.de anna.except.l.fina.§.fin.vnde quod habes.C.de vſu.l.eos.in princip.ſed illud eſt ratione acceſſorij cui derogatur ſi in princip.preſcribitur.Item vide quod not.C.de preſcript.xxx.anno.l.male agitur.⁊.l.comperit.arg.contra.ff.de ſtipu.ſer.l.ſi ſeruus communis meuij.§.fina.verſicu.xli.S.vide ſupra depoſit.§.ponit colonus.verſi.attende tamen.¶ Si debens pro cenſu quolibet anno.x.ſoluit.v.per.xl.annos an p̄ſcripſerit.Reſpon.nō preſcribit rei.ſed an canoni dic referre an ſoluit.v.vt partem.x.⁊ non preſcribit an ſimpliciter.et tunc ſic.ff.qui.mo.vſufruc.amit.l.is qui.verſi.xiij.S.

¶ Emphyteota per mille annos nō ſoluendo non preſcribit rem ſiue emphyteota tenet quod preſumitur.quia non debꝫ nec poteſt ſibi mutare caſum.id eſt titulum et qualitatem poſſeſſionis ſi autem poſſeſſio interuenerit.tunc alia ratione de iure canonico non preſcribit.quia eſt male fidei.ſed de iure ciuili preſcribit.vt.l.male agitur.C.de preſcript.xxx.anno.in glo.ordi.verſi.xliiij.S.vide.s̄.eod.§.emphyteota eſſe ⁊c.ī.eod.§.vtrum emphyteota.in fine.⁊ ſupra depoſi.§.pono me poſſediſſe per colonum.⁊.§.pono quod titius.⁊.§.ſequen.¶ Emphyteota gaudet bene caſus proſperi.vt alluuionis vel fertilitatis.Sed nunquid pro iſto augmento aliquid preſtare tenetur.dixit Azo.quod ſic pro inſolito incremēto opere vel alio de quo debuit cogitari.ideo tenet Cyn.quia ratione ſoliti non fit remiſſio nec augmentū.ſed ratione inſoliti.de hoc eſt glo.aurea.ff.loca.l.ſi merces.§.vis maior.in glo.magna.in fine.que ponit hanc doctrinam.Bald.¶ Inimicitia priuati conductoris locatori nocere non debet.ff.loca.l.ſi merces.§.culpe.ſed inimicitia publica ſic.ea.l.§.vis maior.nam omnes tangit publicum damnum et iniuria publica.Bald.¶ An emphyteoſis vel feudum poſſit confiſcari.facit quod nota.C.vnde vi.l.ſi quis in tantam.⁊.ff.de damno infect.ſi finita.§.ſi qua.Item in iuribus inſeparabilibus a perſona vera tranſlatio fieri non poteſt.ff.de noua.l.ſi vſuſfructus.hinc eſt quod maiore capitis diminutione vſuſfructus non confiſcatur ſed intercidit.ff.de vſufruc.l.corruptionem.vide infra de feu.§.an feudum.⁊ quid de legitima.vide infra de dona.§.penulti.in fine.⁊ ſupra eodem.C.an emphyteoſis confiſcetur.¶ Emphyteota acquirit vtile dominium quod ſubalternatur directo.⁊ vt ſic dixerim redditur ſimile in feudatario.Item habet naturalem poſſeſſioneꝫ.ſed dominus habet directum dominium ⁊ ciuilem poſſeſſionem.et hec ciuilis poſſeſſio emphyteoſi finita aſſociat ſibi naturalem id eſt dat facultatem domino intrandi propria autoritate.ff.de acquiren.poſſeſſio.l.naturaliter.§.nihil commune.ſcilicet ſi emphyteota non neget ſe emphyteotam.ſecus ſi neget vel alij vendiderit.ff.de vi ⁊ vi arm.l.cum fundum.ff.ſolu.matrimo.l.dotis.verſic.xlv.xlvj.⁊.xlviij.vbi omnino vide C.de pigno.l.iij.per Barto.⁊ ita videtur intelligi ſupra titu.proxi.§.emptor poſſeſſionis.¶ Si emphyteota cecidit ab emphyteoſi in agēdo contra tertium an ille tertius poſſit ſibi hoc opponere ⁊ videtur quod ſic.quia ipſo iure cecidit ab emphyteoſi.ad hoc facit quod not.ff.de condic.indebi.l.indebiti.§.ſi nummi.in contrarium quia niſi dominus opponat nemo poteſt opponere.ff.de iniu.teſt.l.filio.⁊ eſt glo.ordina.in.l.ij.ff.ſi ager vectig.⁊ facit quod nota.in ſimili.ff.famil.herciſcun.l.his conſequenter.§.j.Sed ibi in priuatione que deſiderat ſententiam hominis.non in annullatione legali.ff.ad ſylla.lege neceſſitate.§.non alias.dicunt quidaꝫ quod emphyteota poteſt agere quia non cadit a iure ſuo niſi per ſententiam que non pōt ferri niſi domino petente.ſed verius eſt quo iure cadit.quia ius emphyteoticum non eſt ius perpetuum ſed caducum preſertim finita perſona ſeu generatione.naꝫ in iſtis iuribus inſeparabilibus a perſona vera tranſmiſſio fieri non poteſt.ff.de noua.l.ſi vſuſfructus.Item interdum lex apponit verbum quod eſt nota.priuationis ſub tempore preterito.interdum ſub preſenti.interdum ſub futuro primo ⁊ ſecundo caſu priuato fit ipſo iure.eſt enim canon late ſententie.tertio caſu fit per ſententiam.vt not.in.l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.ſed hic loquitur lex per verba p̄ſentis temporis ſic not.ff.de capitis.dimi.l.amiſſione.§.j.licet tamen cadat ipſo iure ab emphyteoſi non tamen a poſſeſſione naturali.vt nota.ff.pro ſo.l.cum duobus.§.idem reſpondit.dico tamen quod cadit a iure ſuo reſpectu domini nō reſpectu tertij.⁊ ideo tertius non habet ius opponendi de non ſoluto canone.ſed de generatione finita puto quod poſſit opponere quia quod naturaliter fit omnibꝰ prodeſt quorum intereſt.argumen.ff.de vſufruct.l.naturaliter.argu.contra.ff.de ſerui.l.iiij.in principio.ſed reſpondeo per.l.formam.§.finali.ff.de ſerui.ruſti.predi.quandoqꝫ etiam quod ciuiliter fit omnibus prodeſt quorum intereſt.ff.de inoffic.teſta.l.poſterum.§.ſi quis.Bald.verſic.xlvij.S.vide infra eodem.§.exceptionem canonis.et ſupra depoſi.§.poſitio eſſe debet.et ſupra eodem.§.emphyteota cadit.¶ Si dominus non vult propria autorit.colonum vel emphyteotam expellere ſꝫ per iudicem.an iudex de plano dabit licentiam viſo inſtrumento an erit neceſſarius libellus dic quod de plano ſi conſtat per inſtrumentum.alias per libellum.verſiculo.xlix.S.ſed videtur quod per libellum tantum.C.de interdictis.l.prima et ibi vide Cynum.et quod nota.in.l.prima per Bartol.et per Dyn.inſtitu.de interdict.§.retinende.gloſ.§.interdicti.ff.vti poſſid.et.C.vnde vi.l.meminerint.inſtitu.de liber.§.vltimo.primum videtur defendi iure poſſeſſionis ciuilis officio iudicis implorato.argumen.ff.de officio proconſul.l.prima.et de officio preſidis.l.illicitas.§.ne potentiores.ff.ne vis fiat ei.lege ſi quis miſſum.Bald.¶ Quis preferatur in vendicando:an eccleſia: an emphyteota.verſiculo ſecundo.S.ff.de vſuris.l.cuiuſcunqꝫ.§.primo iſti agunt diuerſo iure ad diuerſa.ideo ius ſuum vnicuiqꝫ reddi debet.⁊ hec vtilis et directa ſe compatiuntur in origine ⁊ executione.ſed tamen non compatiantur ſe.dic vt.h̊.de noua.l.iij.cum ſi.ſcilicet in perſonali.in reali dic vt.l.ſi quis emptionis.S.Jacobus dicit aut vtilis oritur ex eadem cauſa cum directa an ex diuerſa aut ex contraria.C.de preſcriptio.xxx.anno.l.ſi quis emptionis.et ibi Jacob.butri.Baldus.¶ An quis ſoluendo cenſum rei ſue intelligatur rem ſuam tradere eccleſie et donare.ita quod licet eccleſia non habeat inſtrumentum qualiter in emphyteoſim conceſſerit.tamen ſufficiat eccleſie hoc ſcilicet longo tempore cenſum recepiſſe.Et dixit Gg.quod preſumitur donatio.C.de dona.l.cenſualis.Item preſumitur traditio.C.de dona.l.quiſquis.licet eccleſia acquirat dominium ſine traditione.C.de ſacroſanctis eccle.l.finali.ſed illa loquitur in titulo vero nō in titulo preſumpto de hoc in verſicul.lij.S.Bartolus.tenet pro eccleſia.C.de iuris et fact.igno.l.cum falſa.per Bartol.ego dico quod aut liquet de proprietate ſoluentis.et tunc non nocet ſibi ſoluiſſe cenſum:quia preſumitur erraſſe in dominio aut non liquet.et tunc preſumitur pro eccleſia.ff.de vſuris.l.cum de in verſo.vbi de hoc.Bald.in feudo vide infra de feud.§.ſi rem meam.vide ſupra de reſtitutione ſpolia.§.an patientia.et infra.§.nota quod in certa vide ſupra de confeſſis.§.an confeſſio facta.¶ Si teneo rem alienam et pro ea ſaluo cenſum eccleſie an preſcribaꝫ.ita quod non ſoluto canone eccleſia poſſit vendicare.videt̃ quod ſic.quia reſpectu eccleſie poſſedi.ff.de conditione indebiti.l.indebitum.§.finali.ff.de donatio.cauſa mortis.l.ſi alienam.verſiculo.liij.et.liiij.S.non tamen dominus poſſidet per emphyteotam ſicut nec per fructuarium.ff.vſufructus.quemadmodum caue.l.prima in fine.vbi de hoc licet contra.nota.in.l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.vide ſupra verſiculo.xlvj.S.¶ Quot modis probet eccleſia ſe dominam agendo contra non emphyteotam verſiculo.lxvj.et.lvij.S.vide omnino infra eodem.§.dominus poteſt.¶ Eccleſia non habet publicianam eſtimationem ſine traditione.verſiculo.lviij.S.et vide.ff.de damno infect.l.ſi finita.§.ſi donec per Dynum.quod eſt verum volendo inchoare originem publiciane in ſe.ſed ex publiciana actoris ſuccedit eſtimatio ſola ſine traditione vt innuit gloſ.ff.de publicia.l.ſi autem.§.ſi duobus.ſimile in legato rei aliene.ff.de public.l.ſed et aliena.et.l.cum ſponſus.§.is cui.et in hypotecaria.ff.de pigno.l.ſi ab eodem.Bald.vide de titulo preſumpto ſupra.§.an quis ſoluendo.et infra eodem.§.emphyteota.non habet in fine.tit.¶ Nota quod incerta chartula eccleſie que non exprimit poſſeſſiones ⁊ loca nihil probat verſicu.lviiij.vbi de hoc pleniſſime.et verſicu.lviij.S.preſumitur tamen ex comparatione cenſus magis vel minus.argumen.ff.de mino.leg.l.fin.§.cui dulcia.de rebus dub.l.j.S.vide in.l.ſi ſic.ff.de lega.j.per Dyn.¶ Emphyteota cogitur declarare rem pro qua ſoluit.verſicu.lx.S.argumen.C.de tranſactio.l.age cum geminiano.Item ſi habet chartulam conceſſionis vel renouationis tenetur eam producere.ff.de actio.empti.l.titius.C.ad.l.falci.l.ſi prediorum.nam talis chartula communis videtur.quia commune commodum ⁊ communem vtilitatem continet.vt no.ff.de eden.l.pretor.§.primo ⁊ iudex non debet pati quod veritas occultetur.ff.de fal.l.j.§.j.et ſi dicat̃ iſtud non eſſe verum.quia editio inſtrumentorum rei non debet fieri actori ad intentionem fundandam.vt.C.de edend.l.j.⁊.l.qui accuſare.⁊.l.fina.reſpondeo illud eſt verum ad fundandam originem petitionis.ſed hic origo petitionis eſt directum dominium quod non poteſt negari.C.de agri.⁊ cen.l.litibus.ille ergo qui rem alienam poſſidet debet docere quo iure poſſidet aliter poteſt expelli.ſaltem per iudicem C.de proba.l.ſiue poſſidetis.⁊ ſi dicatur quod dominus accipiendo cenſum videtur confiteri eum eſſe emphyteotam.ff.de vſuris.l.cum de in rem ver.reſpondeo quod verum eſt pro tempore preterito.ſi dicat dominus replicando qđ emphyteoſis ſit finita ad iſtam replicationeꝫ debet fieri editio.facit.ff.de proba.l.cenſus.ff.ad.l.fal.l.maritus.§.finali.multum ergo prodeſt habere fundamentum.⁊ hac ratione res fit editio.C.de diſcuſ.l.ne caſu.immo fit inſtrumentum de nouo.C.de libe.cau.ſicut data.nam intentio rei eſt fundata ſola negatione a principio.C.de exceptionibꝰ.l.ſi quidem.⁊ de p̄bationibꝰ.l.quinquaginta Baldus quod tamen dixit.S.ſupra in principio.verſicu.preſumitur videlicet ex quantitate ſolutionis preſumi qualitatem rei eſt verum

de quantitate ex qua hoc colligi poſſit.vt no.ff.de ſuperfi.l.j.§.j.puta ex ſimplo vel ex quinquageſima que datur nomine renouationis.non autem ex vno nummo qui datur annuatim.ff.de acqui.poſ.l.ſi quis ante.verſi.lxij.S.an vero dominus ipſe teneatur oſtendere chartam emphyteote.ver.lxiij.vide.s̄.eod.§.an quis ſoluendo.et.ī.eod.§.an ſit reficiendus.¶ Si emphyteota negauit rem eſſe eccleſie.et cōuictus velit ſe tueri pretextu emphyteoſis non poteſt.quia negando interuertit poſſeſſionem ⁊ tanquam male vtens re debet expelli.verſiculo.lxv.S.item in feudo.quia feudum domini beneficio conceditur ⁊ beneficium inficianti non datur.ff.de inter.ac.l.non alienum.niſi re integra peniteat negationis facte.vt not.ff.inſtitu.de act.§.item mixta.et ibi gl.ordi.et facit quod not.in aut̃.de trien.⁊ ſemiſ.§.penul.C.de fide inſtru.l.iij.ex̃ de fi.iſtru.c.S.ꝑpetuus per Inno.vide.ī.de re iudi.§.qđ in poſſeſſorio.et.ī.eod.§.negatio.⁊ ſupra de except.§.quando quis negat.¶ Exceptionem canonis non ſoluti non poteſt opponere tertia perſona.verſicu.lxv.⁊.lxvij.S.¶ Emphyteoſis eccleſie non tranſit ad filios naturales.verſicu.lxvj.etiam ſi legitimentur.vt.x.colla.ſi de feu.fuerit controuer.§.naturales.vide.ff.ad trebellia.l.ex facto.§.ſi quis.per Barto.l.j.ff.ad muni.¶ Si emphyteoſis eſt cōceſſa duobus fratribus tali pacto quod poſt mortem eorum ad eccleſiā reuertatur vno mortuo pars eius fratri accreſcit non eccleſie.verſic.lxix.S.argumē.ff.de heredi.inſti.l.lucius.⁊ iſtud ius accreſcendi trahit ſecum ſuum effectum ſine noua poſſeſſione.ff.de heredi.inſtit.l.liber homo.§.titius.verſi.lxx.S.vide.ī.eod.§.vnus.¶ Si duobus pro indiuiſo res conceditur vno non ſoluente.tota reuertitur ad eccleſiam.ver.lxx.g.et verſi.lxxiij.ff.de contrahen.emptio.l.fiſtulas.§.qui fundum.¶ Quidam vendidit mihi rem dicens quod proprietas erat eccleſie et quod ab ea debeam reuocare.an per hec verba queratur ius eccleſie.ſi ante nullum ius habebat.reſpondeo quod non.verſicu.lxxiiij.g.argumē.ff.de arbitris.l.arbiter intra.Bal.¶ Si vnus emphyteota efficitur proprietarius ſue partis an pereat ius accreſcendi in parte ſocij.reſpon.quod non.licet ſit mutata qualitas dominij quod eſt not.argumen.ff.de heredi.inſtituen.l.iij.§.qui fideicommiſſarium.verſic.lxxv.g.vide ſupra.§.emphyteoſis.et infra eodeꝫ.§.ſi quis accidit.et.§.ſequen.et verſiculo de materia iuris accreſcendi.¶ Eccleſia conceſſit filijs que omnia patri conceſſa fuerant reſpondeo omnia preſumuntur emphyteotica.verſicu.lxxvij.S.communia predio.l.in tradendis.in princip.ſed ego credo quod eccleſia debeat probare.quia eadem incertitudo eſt in termino referendi que eſt in termino ad quem fit relatio.ff.de conditio.et demonſtra.l.in teſtamēto.la.j.Item probatio eccleſie debet eſſe certa et clara.extra de probatio.c.in preſentia.cum ſi.Bald.ſed quid de eo qui recognouit animo donandi omnia bona ſua in emphyteoſim ab eccleſia an iſta recognitio noceat filijs et ſucceſſoribus in proprijs eorum bonis aliunde queſitis.et dic quod nō.quia bona heredis non includuntur in generali recognitione defuncti.ff.de pignor.l.paulus.et.ff.de vulga.et pupilla.ſub.l.coheredi.§.cum filie.nec fideicommiſ.ff.de ſepara.bo.l.ij.§.ſciendum.ff.de mino.l.ait pretor.§.penultimo.Bald.et ideo in emphyteoſi comitum de colle medio.non veniunt bona q̄ acquiſierunt poſteri donatorū.Bal.¶ An filius heres inſtitutus in re certa ſuccedat in emphyteoſi eccleſie pariter cum herede vniuerſali.et videtur quod non.quia feudum et emphyteoſis petitur ratione hereditatis.vt not.ff.de petitio.hereditatis.in re incerta.ſed in q̄ta.ff.ſi p̄s heredi.petatur.l.j.ī p̄n.l.item videndum.in fin.Item pater qui certam rem filio aſſignauit aliud videtur alteri commiſiſſe ſeu contuliſſe.ff.de lega.j.quod in rerum.§.ſi quis ſed poteſt pater gratificare vni filio de ſuo lucro.argumentum.ff.de aſſi.lib.l.j.et de lega.ij.l.vnum ex familia.Item pater in dubio videtur prouidere filio vt heredi.ff.de pactis.l.ſi tibi.§.ſi penes.de hoc vide.ī.verſicu.lviij.S.quidam diſtinguunt aut pater accepit ſub nomine appellatiuo filiorum.et tunc virilis fiat diſtributio.an ſub nomine appellatiuo heredum.et tunc heres vniuerſalis preferatur de hoc in verſicu.clxiij.per.S.⁊ vide in verſicu.cxiij.S.C.de contrahen.et commit.ſtipulatio.l.ij.et.iij.Bald.¶ Negatio debet interpretari in meliorem partem.in ſpe.de loca.§.nunc aliqua.verſicu.lxv.S.§.conſuetudo eligit primogenitum.et licitum eſt vnum eligere ex fratribus.verſicu.nono queritur.S.¶ Emphyteoſis debet potius reuouari poſteris eius q̄ quondam fuit emphyteota quā alijs.⁊ ſi aliter fit committitur iniuria ff.de aqua quoti.et eſtiua.l.j.§.promittitur.et ibi Bartol.dicens qđ propter hanc iniuriam poterit appellari.et allegat.c.bone.de poſtu.prela.et quod ibi nota.Quis effectus horum verborum.reſpondeo.vt not.in.l.ſi mihi a titio.per Bart.¶ Emphyteota non cadit a iure ſuo ſi non ſoluit.cum ideo non ſoluit.quia habebat exceptionem compenſationis.verſiculo.lxxix.S.¶ Si neſcitur vtrum quis ſit emphyteota.an verus conductor.tamen poteſt expelli ſi ceſſat per biennium.verſicu.lxxx.S.¶ Si poſſeſſor ſoluit et nō verus emphyteota.an proſit vero emphyteote.verſicu.lxxxj.S.Solutio.dic ſufficere.quia poſſeſſor re ipſa geſſit negocium emphyteote.Item quia vbi agitur de iure conſeruando non refert a quo fiat.vt not.ff.de verborum obligatio.l.cum ſeruus.per Dy.et Barto.et ad hoc facit.ff.de pigno.l.lex.vectigali.et.ff.de vſufruc.l.arboribus.§.quid tamen.⁊.ff.quemad.ſer.amit.l.qui fundum.ſed an ʒaphy.Bald.¶ Emphyteota non dicitur celeriter ſatiſfacere ſi expectat libellum vel requiſitionem.verſicu.lxxxiij.S.ff.de peti.heredi.l.item veniunt.§.idem ratione.C.vnde vi.l.non ab re.inſtitu.de actio.§.item mixta.Bald.¶ An valeat pactū quod emphyteota non ſoluendo non cadat a iure ſuo.verſicu.lxxxviiij.S.dic quod ſic ſecundum Odofr.S.¶ Nunquam emphyteota habet ius alienādi niſi ſaluo iure domini.verſicu.cx.C.ne rei do.vel temp.l.vniuerſas.S.¶ Dominus poteſt vendere ius ſuum emphyteota non requiſito vel vaſallo.verſicu.xciiij.S.vide glo.ff.de fideicommiſ.libero.l.inuitus.Bald.¶ Pactum quod emphyteota poſſit vendere intelligitur premiſſa requiſitione domini.verſicu.xciiij.S.quia pactum intelligitur ſecundum ius commune quod eſt nota.S.ſed gloſſa in.l.ſed et ſi quis.§.queſitum.ff.ſi quis cautio.in fine magne gloſſ.dicit quod pactum ſemper debet aliquid operari.vide.ff.de dam.infec.l.damni.per Jacob.¶ Pactum perſonale appoſitum cum emphyteota non afficit ſecundum emptorem.ff.de legat.iij.l.pater.§.xv.verſic.xcvij.¶ Dominus qui dicit volo emere non eſt expectandus.ſecus ſi dicit volo deliberare.verſicu.centeſimo queritur.S.ad tertullia.l.filij.§.j.Bald.¶ Utrum emphyteota poſſit donare in dotem dare.legare.teſtari in extraneum.et an debeatur laudum.verſicu.cvij.et verſicu.ſequen.⁊ verſicu.cxv.S.vide.C.ne rei do.vel templo.l.vniuerſas.et ibi per Barto.male intellexit illam.l.quia ibi loquitur quando emphyteota velit donare iure proprio non iure emphyteotico.et hoc ſentit in gloſſ.que loquitur de p̄ſcript.xxx.anno.nam hec nō probat contra creditorem.ſi enim alienaſſet iure emphyteotico emptor non preſcriberet etiam per mille annos.vt.l.male agitur.C.de preſcript.xxx.annorum.vide ſupra eodem.§ debens.et infra eodem.§.emphyteota poſſit.Bald.¶ An emphyteota poſſit ſuum beneficium alienare non ſeruata forma legis vltime.et dic quod non.verſiculo.cxix.S.¶ An emphyteoſis poſſit transferri ad eccleſiam.verſicu.cxvj.S.tenet quod non.facit quod no.ff.de verborum obligationibꝰ.l.ſi ita quis.§.ea lege.ſi tamen emphyteota ingreditur monaſterium tunc tranſit cum vniuerſitate.verſicul.cxx.S.¶ An filius fratris dicatur nepos not.in.c.fundamēta.de electio.libro.vj.in nouella.¶ An emphyteota poſſit permutare vel pignori obligare vel ad non modicum tempus locare: vel alteri in emphyteoſim dare.verſicu.cxxj.et tribus verſicu.ſequentibus.vide ſupra §.vtrū emphyteota.et.ī.§.poteſt.Item an emphiteota poſſit rem dimittere inuito domino.verſicu.cxxviij.S.¶ Qui tenetur emphiteote dare viam an ea deſtructa teneatur dare aliam viam.verſicu.cxxx.S.¶ An alluuio ſit emphiteote an theſaurus.verſicu.cxxxj.S.et verſicu.ſequenti.ff.de rei vendica.l.a tutore.¶ Valet pactum etiam contra naturam contractus tamen in vno capitulo factum ad aliud capitulum non extenditur.verſiculo.cxxxix.vide ſupra eodem.§.pactum.¶ An ſit reficiendum inſtrumentum perditum.et an emphiteota teneatur edere domino.verſicu.cxl.et verſicu.ſequenti.S.vide ſupra eo.§.not.quod incerta.¶ Portio accreſcens accreſcit ſine onere pignoris.ff.de pigno.l.lex vectigali.verſicu.cxliij.g.¶ Nepos ex filia bene continetur appellatione liberorum.C.de condi.inſer.l.j.ſed non apellatione maſculorum.verſic.cxlvj.¶ Poteſt vnus ex liberis portionē ſuam dare cui vult ex illa prole.verſicu.cxlvij.S.¶ Si quis accepit inſtrumentum emphyteoſis pro ſe et vxore et liberis vxor habet dimidiam.⁊ vir aliam dimidiam.verſicu.cxlix.nam liberi partem nō faciūt viuis principalibus.S.Barto.dicit quod ideo ibi habet locum ius accreſcendi.quia intererat dantis et accipientis quod haberet locum ius accreſcendi.Bar.vide.s̄.e.§.portio.⁊.§.ſi vnus emphyteota.et.ī.e.§.filius naturalis.in fi.titu.⁊.ī.§.proxi.¶ Jus accreſcendi vadit ad magis coniunctos qui ſunt de vna parte non de alia.argumentū.ff.de vulga.ſub.l.coheredi.§.qui diſcretos.verſicu.clj.S.et adde quod not.Dyn.et Bartol.ff.de verborum obligationibꝰ.l.ſi mihi et titio.et nota quod ius accreſcendi habet locum in cōtractu emphyteotico ex impedita acquiſitione a princip.ff.de contrahen.emptio.l.fundum illi.et eorum reſoluta acquiſitione ex poſtfacto.nam in contractibus in quibus habet locum natura caduci habet locum ius accreſcendi.ff.de vſufruc.accreſcendo.l.j.§.penultimo hac ratione habet locum in donatione cauſa mortis.⁊ in mor.cauſa capione.ff.de fideicom.libe.l.thais.§.ſtichus ſeruus.C.de cadu.tollen.l.j.§.fi.⁊ attende.quia hoc verbū emphyteoſis ſumpſit orginem in vna perſona inter poſteros habet locuꝫ poſtea ius accreſcendi.quia mortis cauſa capio.⁊ vt not.in.l.ſi mihi et titio.per Bartol.et.ī.de feu.§.quoniam.verſicu.xxxvj.per.S.et quia illa verba vſqꝫ in tertiam generationem videntur repetere emphyteoſim in perſona ſuperſtitis.l.ſi cum in annos.ff.quibus modis vſufructus amittatur Barto.¶ Sed quid ſi vni fratri in diuiſione venit allodium feudum vel emphyteoſis vtrum poſt talem diuiſionem habeat locum ius accreſcendi.et gloſſ.innuit quod ad proprietatem reuertatur.C.famil.herciſcun.l.ſi familia.in gloſſ.nam nil tenenti.de emphyteoſi nil accreſcere poteſt.quia ius accreſcendi fit rei.ff.de vulg.ſubſti.l.ex facto.§.fina.argumen.contra.ff.de vſufruc.l.ſi titio.§.vſufructus.Bal.¶ Si recepi empyteoſim pro me ⁊ filijs meis an nomine filiorū